

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGIELL.
CRACOVIAE

kal.komp.

50263

Mag. St. Dr. P

Teol. ~~5XXX~~ 3720.

50263

II

X. i. 95.

✓. iii. 16.

IX. c. 26/a

Sierpkowski Swyżnia
nr. 319

pisze iż autorem jest
Cyprian Sanecki.

Cypr II gu
drata.

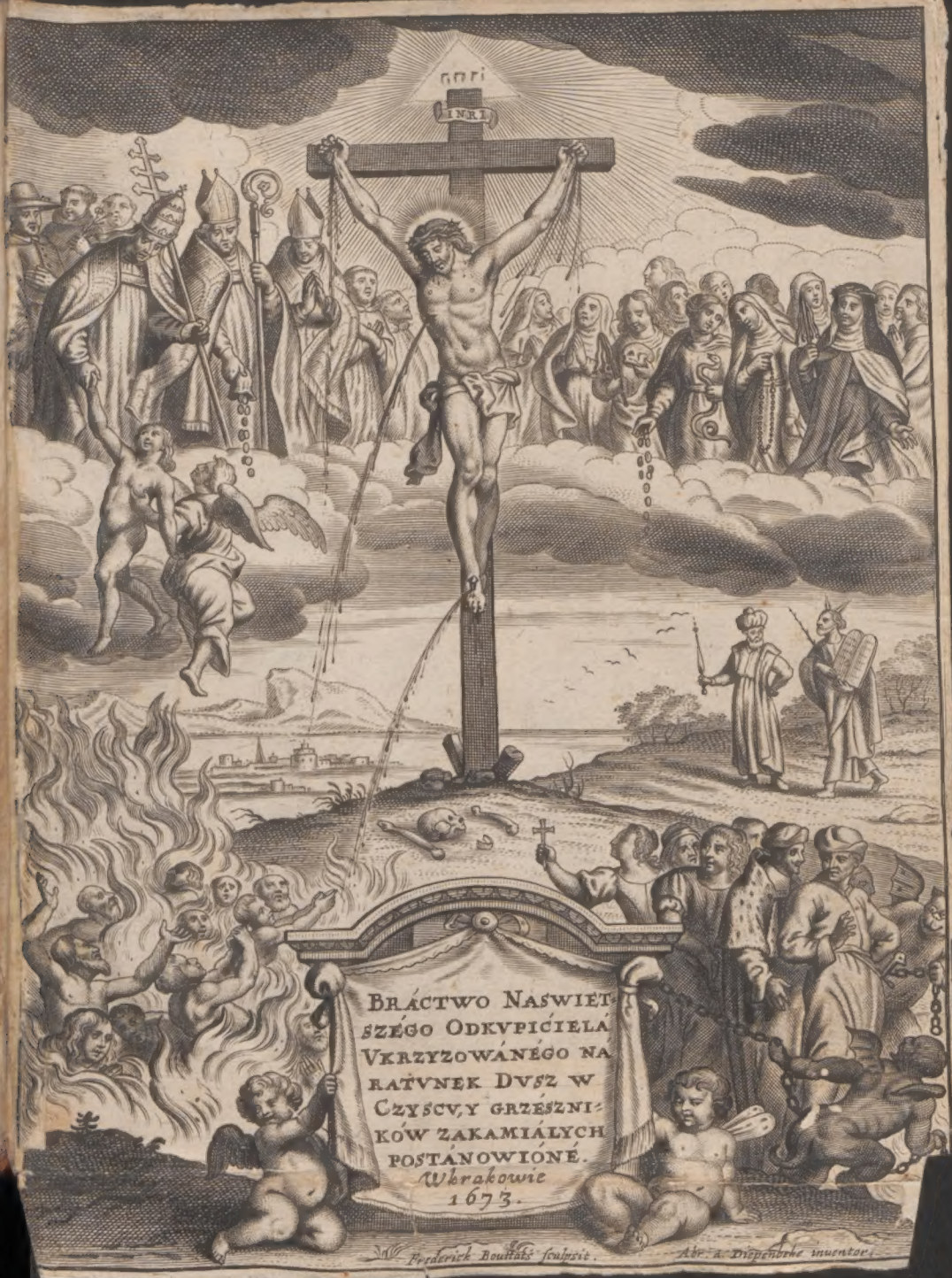
Handwritten text, likely a title or heading, possibly "The History of the World".

Handwritten text, possibly a date or chapter number, possibly "1667".

Handwritten text, possibly a subtitle or description, possibly "The History of the World".

Handwritten text, possibly a signature or date, possibly "1667".

H

C

Ná

Pr

Ca

w

v

PRZYIACIEL

W oſtátniey potrzebie doznány;

A L B O

BRACTWO NAYSWIĘTSZEGO

ODKVPICIELA VKRZYZOWANEGO,

Ná ráunek dwu wielkich Nędzarzow oſtátnim niedo-
ſtátkiem ſciśnionych.

T O I E S T

Ludźi w grzechách záfámiátych/ y Duſz
w Czystańcu gorejących.

Przy Kościele Archiprezbiterálnym Krákovskim NAY-
ŚWIĘTSZEY PANNY w Rynku

Ca Z A Ł O Z O N E.

Antony

A tá Księga

Kosinski Awanti Gdory

W ktorey ſie opiſuie Mizeria Kondycya obu tych Zebrańcow
y oraz rózne do ráunku ich podáia ſpoſoby

O B I A S N I O N E.

W K R A K O W I E,

W Druk: Działdziej: KRZYSZTOFA SCHEDLA, I. K. M. Typs

NajPrzezacny Kleynot Stołecznego Miasta
K R A K O W A.

50263
Spártáńskim niegdý murem nie ogromne wwały
Ani Wieże, co sámych obłokow tykały,
Lecz Chi Mężowwie byli; y tyś lub obronna
Wieżami twvemi słynieśz Stolicó Koronna:
Murem twvym Cnotá, Mądrość, Wierność niezłamana,
Y Bogu, y Monárchom Polskim dochowvána.
Nie tak Cię przeto bronią niedobyte Wieże,
Iák twvá Cnotá, y vvierność ktorey Bog sam strzeże.

S. L. A.

SLACHETNIE WRODZONYM

Ich MM. PP. Miastá Stołecznego
I.K. Mści KRAKOWA
RAYCOM, naszym MM. PP.

T

P A T R O N O M.

*Błogosławieństwá Boskiego ná potomne wieki y zdrowia
dobrego, szczęśliwości požądanych.*

Nle poblądził Prymás między siedmiu Mędrcoiw Greckich, y oraz Práwodawcá Mądrych Athen Solon, gdy Miastá, Receptacula miserorum názwał; tam bowiem przed gwałtowną vtrapienia incurssą vchodzą ci, ktorých przeciwna dogánia Fortuná; tam bezpieczny skłády Reclinatorium znáydują ci, ná ktorých przygodá biie, y rożnych vćiskow Fulmina wywiera. A luboć snadź niektore znáydowál się Miastá,

*sta, tego powabnego niegodne tytułu którego ich nie-
użyta dżikość, y nie ludzkie z potrzebnemi obeście
pozbauiło; boć iasna iż nie mogło służyć to piękne
názwiſko Miáſtu Gabáon, kędy Obywátele wędro-
wnege Lewitę, nie tylko nie przyieli, ále ſię náwet
z nim tyráńsko, iáko Filij Belial, obeſli: nie mogło
ſłużyć y ſławnemu, lecz tylko z potężnych murow, y
wysokich baſt Babilonowi, gdzie nie tak ludzie, iáko
bezrozumne beſtye, y dżiczy mieſzkáli według Pro-
roká Sátyrowie: Requieſcent ibi beſtiæ, & habi-
tabunt ibi Struthiones, & pilofi ſaltabunt ibi. Nie
mogło náwet ſłużyć ſámemu Miáſtu Ierozolimſkie-
mu, gdzie lubo niegdy Indygenat przyielá, y conſy-
ſtencya ſwoię miáta ſpráwiedliwość; ále potym wy-
gnawſzy iá, ſámi tylko oſiedli zboycy; Iuſticia ha-
bitauit in eá, nunc autem homicidæ. Wſákże w
Páńſtwách Chrzeſciáńskich pełno z áláſka Bożá
Miáſt, ktore ſię ſuſſnie Receptacula Miſerorum
názywáiá; gdyż nędznych, y od zawiſney fortuny
vóieſnionych, z otwártymi záwſe bramámi czeká-
iá, y obuijs vlnis chętnie przyimuiá. Słynie tá wy-
ſwiátczonego nędznym miłóſierdzia ſława, tá za-
cna Metropolis, w ktorey WW. Náſi MM. Pá-
nowie Guberni, y ſzczęſliwe Rzady trzymacie;
gdyż zdawná KRAKOW Oycem vbogich tytuuiá;
do ktorego gremium Tyſiącámi ich przybywa, á*

dziwnie zą szczodrobliwą pobożnych Obywatelów
providencyą, żywność, y potrzebny sustentament
odbiera. Powodem wszystkim do tego chwalebney li-
tosći Certamen, Swiatobliwy Senat, zgola WW.
Nasi MM. Pánowie; ktorzy gdy się ná odważne
Christianæ Pietatis dzieła przesadzacie, Ciues, &
Indigenas srodka iakaś niewola, do podobnych A-
ktow wciągacie; bdyż zą Mándat stanie pobożnego
przykład Magistratu: Hæc superiorum condi-
tio est ut quidquid faciant præcipere videantur:
mowi Quintilianus. Niech spojrzysz kogo chwale-
bna wwozi Curiositas ná tak wiele Szpitalow, Or-
phanotrophia, fundowanych ná Rezidency ubogich
Wdow Kamienic, y bogatemi inratami szczodro-
bliwie opátrzonych: dojdzie tego, że tych prawie
wszystkich, álbo zupełnie Inclutus Magistratus Cra-
couiensis, álbo osoby Prærogatywa Rádziecka o-
zdobione Fundatorami byly; iako niedawno wie-
kow naszych dwa światey Pamięci Ráncy Kráko-
wscy tego Mość Pan Jakub Celesta, y tego Mość P.
Zygmunt Hipolit, wielkie summy pieniężne ná pro-
wizya ubogich Testamentem oddali. Twoiec to
Przesławny Magistracie, y twoich Pobożnych Pra-
decessorow Dzieło; że podczas straszney Morowego
Powietrza plagi, wbdzy ludzie (ktorzy by tułaiac
się między insemi, serzey zarazę roznieśli) máia

Quintil:
Decla-
matio: 3.

na vsobności wczás y wygode do mieřkánia; gdyż
Magistratus Cracouiensis, grunt ſwoy obſerny, pro
peſte infectis ná Szpital S. SEBASTYANA wieczne-
mi czáſy oddał, aby tam wczéſne Diuerſorium ci,
co powietrza zachwycili, mieli. Twoje y twoich
Przodkow Dzieło, że tak wiele ubogich Pániſnek,
ktorym niedoſtátek Rodzicow, należytego nie opátrzył
Dotalitium, odbiera ie z ſzczodrobliwey Inclyti
Magistratus łáſki; poniewaź Conſularis to Fun-
datio, ktora zábiegáiąc ſwánkowi wſtydu Pánién-
skiego, znáczne ſummy in cenſum perpetuum loko-
wátá, aby z nich poſagi, y wiána indigencya Pá-
niénſka przez ręce WW. Náſych MM Pánow iáko
wiekuiſtych Prowizorow miátá. Nie ſtánęłá ná
tym Pobożność Przezacnego Magiſtratu; wáżyłá
dla ubogich z wláſzczá Wdow, y Sierot więcey;
kieay im aby prędzey bez aylácyey, ſpráwiedliwości
dość mogły ſubſidia práwne obmyſliłá; wmyſłnie
bowiem luryſtę álbo Patronum Cauſarum fundo-
wátá, ktory máiąc pzwne, á nieuſtánne zá pra-
ca ſtipendium, o ſpráwách Sierocych záwiádować
y one bez wſelkiey inſey nadgrody dármo promowo-
wać, zázywáiąc, práwnych defenſas powinien. O
záprawde nie może tu páść quærela Trorocka, kto-
ra niegdy Sędziow przenikał Ierozolimſkich: Pu-
pillo non iudicant, & Cauſa Viduæ non ingredi-
tur

tur ad eos: ponieważ Cny Magistrat Krakowski,
nie tylko sam przez się inuigilat aby każdego, lecz
mianowicie sieroty sprawiedliwość dośła; ale też
aby nadz sprawy ich dla defektu obrony nie szwankow-
wały Ordinarium Aduocatum któryby im benefi-
cia Iuris obmyślał, wiecznie stanowi. Widziało y
widzi Bractwo Najświętszego Wkrzyżowanego Od-
kupiciela tę tak przestrogną WW. Naszych MM.
Pánów Dobroczytność, która w wszystkich potrze-
bnych, y utrapiionych, nikogo nie ekskluduiac sinu suo
obejmuie: przetoż wzięło sto konfidencyi, y sercá, że
się odważyło stawić przed łaskawę WW. Naszych
MM. Pánów oczy dwu wielkich Nędzarzów,
którzy osobliwego ratunku, y załogi potrzebuia;
to jest Dusze w Czyśćcu dla zaciągniionych na ziemi
długów zatrzymane, y Grzeszniki Zakamiáte ze
wszystkich nádprzyrodzonych zbiorów złupione,
Tych dwu Zebraków poufale prowadzi y oddaje
pod Opiekę WW. Naszych MM. Pánów, zwłaszcza
pomniac iż na pierwszym zaraz do tego Miasta
wstępie dobrze gościli gdy im WW. Nasi MM. Pá-
nowie w Pryncypálnym Kościele konsystencya za-
pisali, y Powsechny Pánuy, Cui cura est de omni-
bus w dozór oddali. Zasmakowały im takowe
Primordia; y oraz dobre powodzenia swego w tej
Metropolim bráli auspiciu z Herbownego iey
Orla;

Sapien:ia

Orła; którego inpropatulo bramy, z rością-
 gnionemi bacząc stojącego skrzydłami, tak so-
 bie wrożyli, iż na przyjęcie podróżnych ochot-
 nie czekał; iakoby dając znać, iż expandit alas
 suas na to żeby assumat eos, & portet in humeris
 suis. Wielkiemi częstokroć Faworytami potrze-
 bnych stawali się Orłowie (ieśli nas nie mylą Hysto-
 ryę.) pospieszył na ratunek Tyłgamusa Krolewicą
 Babilońskiego Orzeł; a gdy za rozkazem Dżiada
 z Wieży zrucony był, on chyżo podleciałszy, nim
 dziecię ziemię dopadło grzbietą nadstawiał, y na u-
 stronie do pewnego zanioższy Ogrodą Oycowską opá-
 trznością żywiał. Podiał się drugi Orzeł curátele
 Ptolomeusza Soterá Krolewny Égiptskiej Arsinoes
 nazwanej syná; który na zgubne lwią w dzikie z-
 nieśiony knieie, znalazł Mácierzyński w Orle af-
 fekt, gdy codzienny od niego ze krwi zabitych, a dżie-
 cięciu dowysśania podanych Kuropatw odbierał po-
 karm; znalazł oraz ab inclementia aeris obro-
 nę, gdy mu tenże Orzeł podczas pluty dach y przy-
 krycie, skrzydłami swego zastaniąc alumnum-,
 z samego siebie czynił. Ale y w cięższych rázách u-
 miála wczesnie ludziom utrapionym, Orła suc-
 currere dobroczynność; ponieważ y Helenę Pá-
 nienkę Spártáńską, na zabicie, albo ubłagalną
 Ofiarę Boskom Pogańskim zabobonna supersty-

Deut: 32.

Aelian:

Lib: 12.

Cap: 21.

Guidas in
Lago.

tya skazána, gdyia ná okrutná rzéś prowadzono,
 Orzeł przyleciawszy, á miecz bálwochwálskiemu
 Káptánowi z rak wydárśy od śmierci wykáwił:
 y drugi takáż włáśnie nárabiaiac litościa, druga
 také Pánienkę Valeriam Lupercam rownym
 kśtattem śmierci odbił; gdy porwa wsynóž, álbo tá-
 sak sacrificulo, niewinney krwie ná część diabelską
 przelewać nie dopuścił. Primordia to álbo ra-
 czeý symbolá były teý dobroczynności, która Her-
 bowny Stołecnego Miásta Orzeł, w Obywátelách
 swoich, á szczególnie w Pobożnym Senacie Nędza-
 rzom Náśym wyświádcza; czyli bowiem nie
 stána zá odbiežanych wyrzútkow Dúśc ná Męki
 Czyśćcowe dekretowane? á od wśyśskub w zápo-
 mnienie puszczone, ktore v Psalmisý slýskuiá; O-
 bliuioni dati sumus tanquam mortui á corde.
 Czy nie stána zá Ofáryná rzéś skazáne, ludie,
 w grzechách zákámiáli? nád ktorych kárkami
 miecz spráwiedliwóści Boskieý vstáwicznie wiśi,
 á tylko, co ich iednym z wáli wsý zámáchem trupem
 nie poloży, iáko wola Prorok: Congrega eos sicut
 gregem ad victimam, sanctifica eos in die occi-
 sionis. Tych tak mizerney kondycyey Dúś, ktore
 ostátnia goní y w ostátnich terminách zústaia,
 gý się WW. Náśi MM. Pánowie litość wie pa-
 deymuiećie; gdy iedne od zguby wieczney, á drugie

Plutarch
 in Para-
 lel.

Psal. 139.

Ierem. 12.

od Męki doczesney, przez nabożne Suffragia w-
zwalniacie. Ktoż nie przyzna iż Orzeł w Kleyno-
cie tego fortunnego Miasta iasnieiacy, przed blisko
wspomnionymi ugania Orlami? poniewas oraz y
Miecz na karanie złych dobyty z rak Boskich wy-
traca, y Dusze wszelkiego ratunku prożne, iako gło-
dnych wyrzutkow do tąd żywi; *ad occurrent in*
virum perfectum, in mensuram ætatis plenitu-
dinis Christi. Niechay się inſe y dawnieyszych, y
dziſieyszych wiekow Miasta, roznemi cieſza y ſzczycæ
ozdobami; niech iedne z Fundatorow acz zmy-
ſlonym Boſtwem wſtawionych, drugie z wolności
ynadanych ſwobod, inſe z wyſmienitnych ſtructur,
z przeſtronych pomeria, z woieynney dzielności,
albo inſych praeminencyi, imiona ſwoie w ſławę y
ſtymg wynoſa; Miasto Krakow doſc znacznie ſty-
nie y inſe celuie, gdy w niem kwitnie ta, ktorą nie-
tylko *Vrbes ale y Regna firmat Pietas.* Acz nie
wſtapi krokiem y w tych wſyskich prerogatywach
iadnemu z przednieyszych Miast; poniewas co po-
iedynkiem zdobi inſe, to ogotem Krakow w ſobie
zawiera, y moze mu beſpiecznie piſać *Elogium*
Claudiana: Et quæ diuiſa Beatos efficiunt col-
lecta tenet. Przyznaie mædry Senekæ Miastom
głównym, iż iadnemu na ſwoiey partykulárney nie-
ſchodzi eminencyey. *Omnibus (mowi) ſua de-*
cora.

cora sunt; Athenæ Eloquentia inclytæ sunt,
 Thebæ Sacris, Spartæ Armis; *Ma to wszystko*
 Vrbs Regni Sedes *ale się ną tym samym nie sądzi;*
gdyż wszystkie sławy swej w tym zawarła Encyclo-
 pædiam; *iż przy Koronie Krolewskiej koronuje*
ia Pietas, która według Apostoła ad omnia utilis
 est. *Amadrze to zaprawdę czyni; gdyż iako oko*
śliczne naybarziej zdobi człowieka, y nayspier-
wszym jest urody condimentem; tak Pobożność o so-
bliwie Miasta w sławę wbija, y pierwsza jest Chrze-
ścian ozdoba. Quemadmodum in corpore va-
 lentior pulchritudinis pars est oculorum pul-
 chritudo; ita in animo præcipua pulchritudinis
 est pars pietas. *Mowi* Isidorus Pelusiota. *O iakoby*
tu wielkie wrosły Volumina! gdyby tego za-
cnego Miasta, a mianowicie Szlachetnego Mągi-
stratu ozdoby, y znakomite dzieła wyliczać przy-
šlo! Sprowadźcie Boską mądrości Apolliną, z nay-
dzie tu gotowy Parnas w sławney po wszystkim świe-
cie Akademiei: Sprowadźcie Cyneasą Macedoń-
czyką, obaczy odnowioną w Polsce Romam
Veterem, o ktorey przed Krolew swoim Pyrrhu-
sem mowił: Urbem sibi videri templum Senato-
res Deos. Sprowadźcie Daryusa Perskiego Mo-
narchę znajdzie tot Zopyros (iako sobie w Mało-
gránacie życzył) krwie y zdrowia dla Pána, y Oy-

i. ad Thē
 moth:
 Cap: 46

Isidorus
 Pelusiota
 Lib. 3. R.
 p. 268.

Dzielo
sic to
Anno
1145.

czyzny nieskapych. Wolny do Kronik, kogo cłkę
wiedzenia pali, recurs; tam się doczyta iako ży-
czliwy, z iwośe Maiestatom Páńskim Mágistrat
Krakówski, więcey sobie poprzy siężoną wierność,
niż substáncyę żywor w iżył. Doznał sey odważney
wiary, y wierney odwagi Wiádystaw Włory Krol
Polski; który od młodszych Bráciey Bolesława Mie-
cisława, y Henryka wygnány z Páństwa, nieustán-
nie iednak pánował w sercách, y affektách Mági-
stratu Krakowskiego; gdyż żadna nie vstráśeni
wspomnionych Bráciey, ktorzy Miásto zewszad á-
takowali potęgą, wydrzec sobie Páná, á Pánu
Miásta nie dypuścili. Doznał Leszek Czarny od
Konrada Mázowieckiego Xiążęcia ze wszystkich
práwie Prowincy ztupiony, y z ágránice do Węgier
zápędzony: ten widzac, iż potedze Nieprzyja-
cielskiej nie wytrzyma, á z swoim, y Matzonki
zdrowiem do postronnych uchodzić protekcyey mu-
si, Zamek Krakowski, przyktorego tylko samego pos-
sessyey zostáwał, in Fidem & tutelam Magistrat-
us Cracouiensis oddał. Y nie záwiódł się ná stá-
teczney iego wierności; gdyż widzac Ráncy, iż dla
stábości sił, nie wystárcza oraz obronie Miásta
y Zamku; odbiegli w Mieście domow własnych y
substáncyey, á w Zamku się cum Ciuibus záwár-
szy nieprzyjaćielskie sturmy nieprzelomionym w

Trzymali się. Tłubo Konrad odgrzązał w prochu
 i perzynę Miasto obrocić, nic jednak takowanie,
 ustrąszeni strąca mocno Zamku przyrodzonemu
 Paniu z wiekuiście tak meżney wierności dotrzymali
 sława. Doznał Zygmunt Trzeci po Stefanie z
 Pana obrany, ale pierwey niżli Thron Krolewski
 ośiadł od Maximilian Arcyksięcia Rakuskiego,
 Concurrenta, zafaworem niektórych Panów o-
 branego do Polski ucieżany; gdy to samo compla-
 nuit iter do Korony, iż Miasto Koronne przy o-
 branym od Rzeczypospolitey, i swoich także Postow
 liberis suffragijs approbowanym Panie stało; a-
 ni się namowami, ani strachami odwieść a Fide iu-
 rata dąło. Godne Dyamentu i wieczney pamięci
 słowa, ktore na ten czas Magistratus do Arcyksię-
 ęcia, na jego obietnice groźbami naplatane odpisu-
 iac posłał: Propter extrema quæque a fide, &
 integritate, quam Serenissimo Regi electo debe-
 mus, non recedemus, quod etiam Nos præstitu-
 ros sancte pollicemur. A nie potrzeba po da-
 wnych daleko biegac wiekach; ponieważ są żywe
 w W.W. Naszych M.M. Panach te niewyjęzionej
 wierności documenta. Opánował fatis permit-
 tentibus, acz po długiej dosyć resistencyey, i szcze-
 śliwych odporach Karol Gustaw Krol Szwedzki
 z Metropolim: odebrał przez dobrowolną Pa-

now Komendantow dedycya muru, y fortalicia i
ale serc Ciuium y wiernego Mázistratu odebrać, y
do podłani prz, wieść nie mogł; gdyż adny minie.
wycisnat tego *WW. Násych MM. Pánách* postrá-
chami, żebyscie mu iuramentum fidelitatis, odsta-
piwszy własnego *Pána* otdáli; y owšem imprez
swoich odstąpić musiał, gdy owę przedimną *WW.*
Násych MM. Pánów resolucya rzyssat; iż wolemy
od wszystko odpasć, a wiawşy żony, y dzieci, by
też dobrze o iasce z *Miásta* wynieść, niżli wiare raz
Pánu dāa zlamāć. Lecz ná coś się tak seroce
cum hac Fidelitatis gloria rozwdziemy, ponie-
waż Bráctwo nāsę in se w prawdzie wysokie *WW.*
Násych MM. Pánów Miratur virtutes ale Mi-
sericordia miseris sapit dulcius, y naybárziej nas
do siebie ciągnie żarliwa *WW. Násych MM. Pán-*
ów ku czci Boskiej, y oras ku ratunku utrapionych
Pietas: także się w tym Mieście rzecz a sama iści,
co o Indyách zmystit *Ælianus*, iż máia u przywi-
leiované iedno Miásto od pobożności *Eusebes* albo
Vrbs *Piana* zwané; do którego náczās sámi Bogo-
wie náboženstwem cnotliwy h Obyw ielow przy-
chęceni dla resydencyj schodzą. Akogoż z serce
nie chwyciowā *WW. Násych MM. Pánów* gorą-
ca *Pietas*? gdy sámi własnem iřkām pod czās V-
roczystych *Processji*, z wielką uniożnością bāldá-
chm

chtn nad Najświętszym Sakramentem nościć. Kogo
nie zbuduje owo piękne Spectaculum? gdy w
Kwietna Niedzielę, z obrazem Chrystusowym z
Palmami, iako znaczni pompy światowej Tri-
umphatores, w Wielki zaś Czwartek z samym
Chrystusem pod Osobami Chleba wtaionym, z za-
palonymi świecami, iako Regni Lumina przewi-
ażać go do Więziow idziecie; y tam zaraz siełu
bogacie tożac summy z więzienia uwalniać. Kogo
nabożnemi nie rozrzewni łzami, ową pod czas
Bżęgo Ciała ognistą żarliwość? gdy ulice, Rynek,
Kamienice własne spacerami obiewszy, sami w po-
rządny ryku y sprawie Ciues w syki. h in occur-
sum Pana z tryumfem wywodzić. Zamilczem
my o innych podziwienia godnych Pobożności dzie-
tach; ten jeden Heroiczny Akt godzien niezwię-
dłych Laurów, y tego aby na samo Magistratus Cra-
coviensis imię każdy dołry Kátelik Manibus de
Lilia plenis; iż W.W. Nasz MM. Panowie żadne.
go między sobą dissidentá nie cierpić; a nawet ad
Iura Civitatis z wielką trudnością, y to bárzo má-
to takich na Zálecenie Procerum Regni przymu-
ieć; obierając raczy na kontrybucjach (które za
użyciem Mieśczan na tępuia) szkodować, niżli prze-
ciwedyktowi Apostolskiemu Conuentionem Chri-
sti & Belial. w Mieście wścżynąć. Poydzie to wie-
kopomna

Kopomna flawę, y ową WW. Násych MM.
Pánów odwajna żarliwość o Cáość Kościelną,
ktorey samá Szwedzka furya wytrzymać nie mo-
glá: gdy bowiem ten Nieprzyaciół Heretyckiem,
napuśony lądem, ná Principálny Miástá tego Ko-
ścioła Najszyt: PANNY, nastąpił, i dzwony zdey-
mować z Wieże, y ná działá przelać chćiał, stáne-
liście WW. Nási MM. Pánowie przy wolności
Kościelney, y następującym w spráwie, á iuż ná
Cmyntarz z siekierámi wpadájącym nieprzya-
ciółom wiary S. mocny daliście odpor: tak iś nie-
zwyciężonym WW. Násych MM. Pánów stákiem
odpárta Herezya z konfuzya uřtąpić, y z ázwig-
tości swoiey spuścić musiátá. Miło do tad wřpo-
mniec, ná onę dwóch Collegow WW. Násych MM.
Pánów przedziwná Resolucya z ktorych ieden po-
bożney pámieci Niebos. Pan Adám Nago: Męczeń-
skiem práwie sercem chwyciwszy się drzewi Knećiel-
nych, do záinśonego rzekł Nieprzyaciółá; Tu mi
obie utniźcie ręce, pierwey nim się do tego Kościoła
dohędziecie: ktore to żarliwe słowá niepochybnie,
Niebo ná froncie szczęśliwey zápisłó wieczności:
á drugi także Niebos. Iego Mcść Pan Marćin Pá-
czoska, zábiegáiac áby podobne Kościoł, niepoty-
kátý napáści, takomych koiąc Heretykow, kúká ty-
śięcy pokoy okupuiąc wysypał, Átác to przedziwná

Pictasi

Pier
w
sem
Cno
insy
to, y
sent
gen
lis
mo
nieb
w b
náb
náb
bożn
do
prop
cul
pti
sam
św
y or
nęd
M
co
nou

MM.
ielna,
ie mo-
ckiem,
ego Ko-
zdey-
stane-
olności
iuf na
rzyia-
ifnie-
akiem
awię-
wspo-
MM.
den po-
Męczeń-
Knećiel.
Tumi
kościotą
hybnie,
zności:
rcin Pá-
niepory-
kilká ty-
edziwná
Pietasi

Pietas; *WW. Nászych MM. Pánow*, stáie się
wśyśkim Obywátelom y przychodniom Magne-
sem potężnym, który y żelázne sercá, do Boga, do
Cnot Chrześciánskich, do nábożeństvá skrytym
insynktem ciągnie. *Anie dziwować*, gdyż uznał
to, y dawno nápiśał Poetá: non sic inflectere,
sensius humanos Edicta valent, quàm vita Re-
gentis. Iako w niebie ad raptum primi Mobi-
lis inſe podległe niższych Plánet sfkery, chociaź
motu feruntur contrario, á przecię wyższemu
niebu iáko presidentowi swemu, ákkomodowác się
w biegu, y dzienney reuolucyey muszá; tak ná tym
nádołnym świecie, chociaź nie ieanáki wśyścy do
nábożeństvá máia impet, przykładem iednak po-
bożnego Mágistratu, nieznacznie, á przyiemnie
do dobrego necessitantur. Oraculum záiste nie
proſte effatum iest co twierdzi Velleius Parter-
culus; Facere rectè Ciues suos Magistratus o-
ptimus rectè faciundo docet. Experimentem
samym uznáie tę práwdę Bráctwo Násze Nay-
świętšego Vkrzyżowánego ODKUPCIELA; náktore
y oraz ná tych ktorychesmy podięli się ráutowác
nędzarzow exemplaris pietatis *WW. Nászych*
MM. Pánow znáczny deriuatur fructus; gdyż
co żywo za powodem *WW. Nászych MM. Pá-*
now (ktorzy prætis exemplo) gárnie się ná

Akty y Nábożeństwá Bráckie, Bogá zágniewáne-
go zá grzechy ludzi Zakámiátych błaga, á ora-
tunku Duś w Czyścu ięzacych skutecznie prze-
myśla; á tego wśytkiego Gloria, y pozyskania
Duś Maxima portio na WW. Náśych MM.
Pánów iáko pierwszych Motorów sptywa. Nie
wstawaycieś WW. Nási MM Pánowie w zá-
wziętey ku tak potrzebnym Duśom Dobroczyń-
ności; niech pod cieniem WW. Náśych MM. Pá-
now, (gdzie ich z. unizona náśa gárniemy, y skia-
damy prośba) tak Więziowie Czyścowi pożąda-
na ochłodę, iáko zakámiáli w grzechach Bráńcy
CzártoWSCy, znáydá swobodę y libertácyá.

Bráćia Nayswiet: Vkrzyżowánego
O D R V P Í C I E L A.

A P P R O B A C T A.

Czytałem tę Księgę o Czyścu, y widzac iáko mapię-
kne y potrzebne náuki, y pobożne á gorące w śercách
ludzkich do porátowania Duś w Czyścu zátrzymá-
nych wzbudza ástkeky, vznałem íá bydz godná Druku y
Czycánia, y Drukowác pozwoliłem. Dnia 20. Iulij Roku
Páńskiego 1669.

X. IACEK LIBERTVSZ, S. T. D.
Probosz Kościoła Bóiego Ciála Kan: Regul:
Ksiąg w Diócezy Krákovskiej Censor.

P Z E D.

PRZEDMOWA.

O Postánowieniu Intenty, y Powin- nościach Bráctwá Vkrzyżowánego ODKVPICIELA.

Tym sie naypewniersza miłości Chrześcia-
ńskiey wydaie probá / gdy człowiek nád
cudza lutościwe wnetrznosci łatwo wy-
lewa bieda: y znáć záraz iż w takim sercu o-
gien od Chrystusa rozsiany gore / o którym
mawiał Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi vt
accendatur? Przyśealem ogień mioráć po ziemi, á czegoś
prágne tylko áby gorzał? Ktore ná pierwsze cudzych Indy-
gencyi weyrzenie / od miłosierney táie y topnieie Kompas-
syei: toć twierdził złodem plynacy Pátryarchá Czarogro-
cki; Nihil sic Christianum exprimit, sicut misericordia, po Chryso-
stym báráziej Chrześcianiná nieznáć, tylko po miłosierdziu. Hom: 32.
in Epist:
ad Hebr: Luc: 12.
1. Cor. 5.
Pokazal on Stározaconny Káptan y Lewitá / że Du-
chem nie tchneli Pańskim ále nádeci fermento Pharisaorú.
Faryzejskiey obludy kwásem, nie mieli nic ex azymis sinceri-
tatis & veritatis, szczerey bez przysády Cnoty / gdy Kalifa ná
Jerychónskiey drodze okrutnie od zboycow poranionego /
okrutniejszym daleko przeniesli okiem. Accidit vt sacerdos Luc: 10.
quidam descendere et eadem via, & viso illo praterijt, simi-
liter & Levita cum esset secus locum prateriuit: Sás

márytan ochotny że ranámi iego miłosierne zranił pierśi/
 a chcąc wciekająca przez tak wiele wrot/ które lotrowska
 w ciełe iego poczyniła ręką zawościagnąć duszę do ratun-
 ku pochwapił. Videns eum misericordia motus est, & ap-
 propians alligavit vulnera eius, godnym się stał/ iż Chry-
 stus Pan miłosierdzia swego obraz w niem wystawił/ y
 potym tego się nazwiśka (Samarytanem ob wragaących
 przezwany) nie zawstydał/ ani zaprzął. A zaiste/ słusna że
 taśa Samarytanowa lutość/ w Pana znalazła styme-
 boć miłosierni ludzie (według asserciey wspomnionego
 wyżej Chryzostoma/) nie tak ludzie/ iako wdzielni zdadza
 się Bogowie. Magnum quiddam & praeclarum (mówi
 Doktor) est homo misericors, hoc est enim hominem esse,
 vel potius hoc est Deum esse: Wielka y zrna rzecz iest czło-
 wiek miłosierny, bo to iest człowiekiem bydzi, y ówsem to iest Bo-
 giem bydzi. Jakoż znać po cerze samey iż się w Boga wro-
 dzili/ y maia iakas przymiotow iego participatja; gdyż
 wniczym lepiej Boskich wyrażać lineamenta, nie kazał
 Chrystus/ tylko żeby na wzor Boski piekna się w człowie-
 ku wybiła miłosierdzia symmetrya. Estote misericor-
 des sicut & Pater vester misericors est. *Badzcie miłosierni na
 wzor Oycá waszego.*

Bractwo
 to, iest of-
 ficinami
 dotier-
 dsia

Kresy in-
 tencja
 Bractwa.

Do tego Boskiego stosuiac się Exemplarz ludzie po-
 bożni/ założyli przed lat 24. iedne miłosierdzia officine w
 Kościele Śárnym Krakowskim/ gdy założyli Bractwo pod
 tytułé Nászw: Odkupionaneg Odkupiciela; ktoreg wśhy-
 tka intentia iest wywnetrzać się na Akty miłosierne/ ratu-
 iac wśhelakim sposobem tych ktorzy ostatnia genia/ wo-
 státniey y nacyzżey nadzy/ potrzebie/ indygentiy zostaią.
 Dwoiśkie ludziom na tym świecie dotuczaią potrzeby/

Jedne

Jedne są na których ciału schodzi/ gdy ie albo choroba ci-
 skiem i Paroxyfinami składa/ albo niedostatek w potrzebne
 do życia subsidia ogołacza/ albo nakoniec nieprzyjazna for-
 tuna różnym nieszczęściem nakrywa. Drugie są które są <sup>Dwoi-
 kie ludz-
 kie nie-
 dostatki.</sup> przez się duszą czuie/ gdy będąc od Boga dla niego
 samego stworzona/ (boć ten jest ostatni met dusznego szczę-
 ścia) od tak drogiej possessyey/ tu per defectū gratiæ, przez <sup>Dusze
 daleko
 cięższe.</sup> brak łaski. Który defekt ludzi w grzechach wwikłanych
 trapi; tam per subtractionem gloriæ, przez <sup>złoty y m-
 knienie chwały,</sup> którą skłoda dusze w Czystcu będące pono-
 szą/ odpada. Oboie te potrzeby wielkiego polutowania
 godne/ wtore jednak które dusze immediate aggrawują/
 daleko większego; gdyż nierównie nad inşe ciału się na-
 przykrzające niedostatki są cięższe/ zaczęm przesylich zabie-
 gów/ życziwszhey pomocy/ dowcipnieyszey Chrześciańskiej
 litości potrzebuia odważyć/ y przemyślow; na które się si-
 lił y wszystkie substancya swoje wazył Apłstel gdy mówił.
 Ego autem libentissime impendam, & superimpendar pro
 animabus vestris. <sup>2. Cor:
 12.</sup> Ja ochotnie loże, y sam się naśląwie dla was-
 wających.

Stadci pobożni Inwentorowie Bractwa Należącego
 tego Utrzyżowanego Odkupiciela wpatrując/ już tak fundow-
 wiele inszych Konfraternyi/ funduszów/ a nawet Żak-
 now ad eum effectum postanowioną/ aby ludzie w po-
 trzeby cielesne oschli/ gotowy mieli succurs/ sami się do cel-
 nieyszey daleko miłosierdzia Chrześciańskiego funkcyy <sup>Powin-
 noli iego
 dusze w
 Czystcu y
 zakami-
 te w grze-
 chach r-
 10w-
 46.</sup> rzucili/ wzięwszy na szczególną Prowizyę y opiekę potrze-
 by dusz dwoiatkich/ to jest w Czystcu będących/ y w grze-
 chach zakamiatych; aby tak owe które się same ratować
 przez się z cieślích mają niemoga/ iako te które mogąc o ra-
 tunku

tunku iednak swym nigdy nie pomysla ani dbaia/ przez
rozne milosci Chrześcianskiej Altry/ za staraniem tego
Bractwa pomoc mieć mogły.

Do tey prace y żarliwego starania wzięli pochop z sa-
mey obudwu tych dusz (ktora żywo apprehendowali) na-
dzy/ sieroctwa/ y biedy/ ktora acz sie w dalszym tey Kiaszki
trafcie dostateczniey wystaui y odrysuię/ żeby iednak na
samym czele/ iakąkolwiek nabożny czytelnik tey niedzy
miał delineatę; Ma wiedzieć że okrom samych potepio-
nych/ ktorzy wszytkie zwłaszcza nadprzyrodzone marnie ro-
styrali/ y na wielki potraciui dobra/ a tylko in puris natu-
ralibus zostaię/ niemaż stworzenia ktoregoby sie wieksza
iela bieda/ iako sa dusze w Czyszczy y ludzi zakamialych.

*Wielka
niedza dusz
w czyszczy
nie sie ratu-
jąc nie
mogę*

Pierwszych dusz mizerna Consistentia ztąd sie pokazuie/
że bedąc w stanie wszelakich mał/ bolow/ gorzkości pel-
nym; pływając po ognistym niepoietey dotkliwosci mo-
rzu/ sposobu nie mają iakoby z tamtąd wynisć/ tylko cale
na cudze rece patrza/ y do naszego milosierdzia płaczliwie
wzdychaię; nie pomagą iem naywieksze modlitwy/ nay-
gorętsze milosci (w ktorey już sa utwierdzone) Altry/ bo
czas do zaslug vplynal; nie ratunie ich sama naydroższa
krew Chrystusowa/ chyba albo żeby od nas per suffragia
Ecclesiae, albo też od niego samego zosobliwey (ktorey ie-
dnak ordynarie nie pokazuie) łaski do tego skutku appli-
kowania im była/ gdyż rzady/ sprawiedliwosci zdała: A
tak tylko goreia/ a iecza/ a bole swoje albo zamierzonym
mał kresem/ albo iaka naszego ratunku nadzieia ciejsza.

*Zakamial-
tych zaś
nie mogą
niebca.
Ioan: 8.*

Drugich także dusz w grzechach zakamialych/ niedzny
bárzo y oplakany stan/ co z tey samey znać miary; że lubo
w cieśńci/ v czartę zostaię niewoli/ boć qui facit pecca-
tum,

tum,
Pun-
bo s-
grad
piek-
na to
ryey
Tak
żarli-
wzn-
przy-
żow-

ex na-
a lub-
Pan-
ctwo-
prze-
wiel-
trzy-
Ch-
cale-
kap-
sieb-
mor-
lan-
Pok-
rem-
gnie-
pier-

tum, seruus est peccati; lubo ich od piekielnych mał ieden Punkt y minutá w ktorey nagle zginac mogą/ dzieli: lubo słusnie mogą mówić/ co niegdy Dawid/ vno tantum gradu ego mori; diuidimur, o krol/ o stąpienie/ o piadź z piekłem y nieśczęśliwą graniczą wiecznością: przecie oni ná to wšytko záśneli/ tym miżernieysi/ im swoiey miżeryey vporczywi widzieć/ znác/ apprendowác niechcą. Tak wielka obudwu tych duš potrzebá/ gdy sie w serca żarliwych chwaly Bożey zelantow/ gleboko wpoila/ wzniecila w nich šczere nád taką biedą politowanie/ y przywiodla ich do tego/ że bráctwo pod tytulem Wkrzyśżowanego Odkupiciela/ ná ráturne ich záložyli.

Ktory to tytuł nie bez szczegulney vwagi obrány/ gdyż ex natura rei przerzeczonym dušom naybardziej sluży; á lubo od inšych wielu vrzedow y funktiy ktore Chrystus Pan na Krzyżu odpráwił/ mogla sie sposobna temu Bráctwu znaleść Denominacya/ naywygodniejszy iedná do przedsiemzietych iego zamyslow Exigencyi duš okupu wielkiego potrzebuiacych/ zdal sie y vpodobal Tytuł Wkrzyśżowanego Liświetszeŏ Odkupiciela. Prawda to że Chrystus przy okrutney mece došć czyniac/ zá grzechy całego swiata/ rożne wypelnił Akty y vrzedy. Pořazal sie kaplanem Naywyżšym/ gdy vblagalna offiara/ samego šiebie Bogu Wycu ná oltarzu oddal krzyśżowym/ iáto mowi Apostoł. Vna oblatione consummauit in aeternum sanctificatos, iedna ofiara dokonczył ná wieki pošwieconych. Pořazal niebá y ziemie Náprawcá y Restaurátorem/ gdy záwaliny tak niebieskie od Apostatow záciágnione Anyolow/ iáto teŏ ruiny ziemskie przez vpadeł pierwszych sprawione rodzicow/ iednym podpárt drzewem/

1. Reg: 20.

Z tad ná pomoc ich záložone Bráctwo

Csema ma tytuł Wkrzyśżowanego Odkupiciela?

Roiue Chrystusa ná Krzyżu Vrzedy.

Káplán-ŏi.

Hebr: 10.

Restaurová.

wem/ y lecący do bezdnia Piekielnę świat/ na zbawien-
 nym zaśtanowił y vgruntował Krzyżu. Proposuit instaura-
 re omnia in Christo, quæ in cælis & in terra sunt. *Postano-*
wił Bog odnowić wszytko w Chrystusie, co na niebie y co na ziemi
jest, mowi tenże. Pokazał Walecznym Hetmanem y Pás-
nem Zastepow/ gdy powożechnych nieprzyjaciół pogro-
mił/ y plon iem wszytek który zawoiołowawszy świat trzy-
mali/ odbił; Expolians principatus & Potestates, traduxit
confidenter, palam triumphans illos in semetipso. Odiawszy
łupy Herstom y Mocarstwom bezpiecznie przeprowadził, iawnie
tryumfuiac ich w samym sobie. Pokazał Medyátorem y Po-
średnikiem/ między Bogiem y człowiekiem/ gdy zawie-
szony między pospolita obudwu Mianysa/ to jest między
niebem a ziemią/ vspokoił wszytkie które między stronami
záchodziły/ niesnaski y dyfferencye; Pacificans per langu-
nem Crucis eius, siue quæ in Cælis, siue quæ in terris sunt.
Vspakaiaiac przez krew na krzyżu wylana, y to co na niebie jest,
y to co na ziemi. Pokazał (że inszychwiele omine Chrystus
sowych funkcyi) Zbawicielem/ gdy według Dawida O-
peratus est salutem in medio terræ. Spráwił zbawienie w po-
srzodku ziemi. Otoli Tytuł Odkupiciela Nasświetszego/
który także Chrystus wypełnił na Krzyżu/ gdy krew nay-
droższą swoje za dlugi świata lożył/ iako mowi Primus
1. Petr: Apostolow; Non corruptibilibus auro vel argento redem-
pti estis, sed pretioso Sanguine quasi Agni immaculati Chri-
sti. Nie złotem ani srebreem odkupieni jesteście, ale droga Krwią
czynu nay niepokalanego Baránká Chrystusa. Gdy wszytkie Cyrografy/
pryżno-
uści. spiski/ Kontrácty/ z czártem od człowieka zawarte zniósł y
Colos:1 poszarpał; Velens quod aduersum nos erat Chirographum
decreti; Zarapawszy ten co przeciwko nam był Cyrograf decretu

Szczer

Szczer
 że nie
 tele p
 boc i
 quest
 pozost
 różni
 zapła
 drani
 z sw
 przy
 cuple
 miser
 mu na
 tá, y
 bre/
 cya p
 tobli
 fale/
 day
 sus es
 habe
 felt c
 fity
 lupic
 jest
 inacz
 gdy i

Szczegulnie od tego Bractwa jest vlubiony/bo widziało
że niczego bardziej dusze wyżej opisane/ ktorych sie furas
tele podiela nie potrzebuia iako sownitego okupu.

Potrzebuia naprzod dusze w Czyscu bedace Okupu: <sup>Dusze w
Czyscu po
trzebuia
okupu.</sup>

boć ich nie dla czego inszego sprawiedliwość Bosta w ses
questrze trzyma/ tylko dla długow/ ze siła na regestrach ^{okupu.}

pozostawaly/ze dotad resta gonia/ a powiedziano im wy
rażnie iż ich niewypuścza/ aż do naymnieyszego chalerza ^{Matej. 9.}

zapłaca; Non exhibis inde donec fedas ad nouissimum qua
drantem. Rozumialyc one/ ze im stanie tych ktore z soba ^{Apocj.}

świata przyniosły zbiorow/ aż gdy tam śaćować sie

przyszło/ vst/ śaly przymowka: Dicis quod diues sum & lo
cupletatus, & nullus egeo, ego autem dico tibi quia tu es

miser, & miserabilis, & pauper; Trzymas sie za bogatego ktore
mu na niczym nie chlodzi, a ia tobie powiadam żeś ty niedzarsz, holo
ta, y żebrak. Umieia bo tam ludzkie merita/ uczynki do <sup>Bo tam y
w swie
tych poka
za sie do
słoda.</sup>

bre/ w ktorych to czlowiek wielka czasem ma komplacen
cyą przetrzasac y wazyc; iest tam insza na ludzkie swia
tobliwośći proba: weźmie to sprawiedliwość Bosta na

skale/ aż co sie tu w oczach ludzkich zdalo wyborne zloto/ ta
day Boże/ aby sie pokazalo przynamniej coronne; Appen
sus es (rzekna nie iednemu) in statera, & inuentus es minus

habens; Zawieszono ieną śali y niedowazaś. Coż na ten deo
fekt czynic? gdzie supplementu dla dusz ktore w dlugi za
śly szukać? Oto gotowe w Vtrzyżowanym Niasw: Od
kupicielu Przezacna Konfraternia znalazła śarby.

Ma piekna konzyderacya Ambrozy Swiety co to
iest: ze pieniądze za krew Chrystusowe od Judasza wzięte

inaczey sie nie obrocily/ tylko na potrzebe umarłych; bo
gdy ie nieśczęsny przekupien w kosciele rzucił/ y odbieżał/

^{Dan: 9.}

Sczes

Matt: 27 ciż Arcykapłani co z nim o krew niewinna kontraktowali/ Rola za nie na Cmyntarz y pospolity przychodniow
wszystkich grobowiec kupili; Consilio inito emerunt ex il-
lis agrum figuli in sepulturam Peregrinorum; *Naradziwszy si*
kupili za nie rola garncarska na pogrzeb Pielgrzymow. A cze-
muż to nie inſzy ſtanał za pieniądze **Krwia Chrystusowa**
nabyte fundusz/ tylko na vmarle? Daie racya Doktor/ że
ledwo nie pierwsze maſi Pańskiey intentum było/ aby w

Ambros:

Serm: 51.

Krew

Chryſtu-

sowa od

poczy-

nek iom

zakupit.

maſli ze krowie y maſi iego nayprzednieyſzy żyſt mieli. Aget
Christi Sanguine emptus est Peregrinis; Peregrinis inquam;
qui sine Patria, sine domo, exules iactantur, Christi Sangu-
ne requies prouidetur. Rola za Krew Chrystusowa kupia
dla Pielgrzymow, boć tym Pielgrzymom ktorzy bez Oyczyzny, bez
domu, wygnan. y ſie tulai, przez Krew Chrystusowa odpoczynek
ſie obmyſla. O iako takich Pielgrzymow ſiela/ ktorzy iel-
ſzcze terminu oſtatniego nie doſli; tym że Chryſti ſanguine
requies prouidetur, że im Użyżowany Pan requiem æ-
ternam odpoczynek wieczny zakupit/ ſuſznie ſie Bracia
do niego iako Odkupiciela wdaia/ y tym Charakterem ſczy-
ca/ gdy okupic wieźniow onych zmarłych/ a do wiecznego
odpoczynku przywieſć wſilui.

Alec y drugie duſze ludzi zakamiących/ im bardziej w
grzechy zabrnely/ tym teſz w wiekſze dlugi weſly/ y znay-
Matt: 10 dzie ſie taki nie ieden co debet decem millia talentorum,
winien dzieſiec tyſiecy talentow; zaczym przemysłac o oku-
pie ich trzeba/ bo ſame niemaią ſie do czego ſiegnac/ po-
traciwſzy na glowe z onym marnotrawnym ſynem; Diſ-
ſipauerunt ſubſtantiam ſuam viuendo luxurioſe. Dokadzy
Luc: 15. w takiey potrzebie rekurſ tylko do Krzyża y Użyżowa-
nego **Wlaſw: Odkupiciela:** Ktorego imieniem obiecui
tym

Ludzie za

kamieli

okupu po-

trzebia.

Bo liczy

dlużni.

tym

& ſin

Chry

psa

latio

za ta

guſt

Ciak

w ni

omn

ſtark

wyſy

do tr

dzkie

przy

perle

przeſł

dobr

torow

Chry

Oku

ſtońc

rego

ſkich

vſuris

U

Brac

kowſ

Pan

za o

tym

tym grzesznym żebrakem Prorok; Gratis venundati estis
 & sine argento redimemini. Foremna ná Krzyżu wiſący
 Chryſtus do Oycá wiecznego ma Otcy gdy mówi w Psal: 29
 Psalmiſty; Conſcidisti laccum meum & circumdediti me Chryſtu-
 latitia; Podarłeś wor moy y nápełniłeś mnie radoſcia. Coż to ſa krzy-
 zą taki wor? albo kiedy od Oycá wiecznego rozdarty? Au- go ciato
 guſtyn Swiety piſząc ná ten Psalm/ baczy że Chryſtus wor z ná-
 Ciało ſwoie Przenaſwietsze worem názwal/ dla tego że iyna Pro-
 w nim wſzytkie ſkárby Boſkie były zataione; In quo ſunt Colloſ:
 omnes theſauri ſapientiae & Scientiae Dei abſconditi. Te 2.
 ſkárby w ten czas Chryſtus ná zapłatę długów ludzkich Bożniego
 wyſypał; gdy Ociec wieczny zażywoſy złoſci Zydowſkiej okup má-
 do kreſu ſobie zamierzonych/ to ieſt do ſprawy odkupienia lu ia grze-
 dzkiego/ przez rece ich ten drogi wor ciała Chryſtuſowego ſnicy.
 przy mece poſzarpał; Conſcidit (mówi Doktor) laccu lácea Auguſt:
 perſecutor, & fudit pretiũ Redēptor: Rozdárł wlocznia wor ſer: 256.
 przeſładowcá, á w ten czas wylał Okup Odkupiciel. de tem-
 dobrego domyſleli/ ſwiatobliwi tego Bráctwa Funda- pores:
 torowie/ żeſcie ſie pod krzyż gdzie ſie te ſkárby obficie 3
 Chryſtuſa zawieſzonego ſypia wdali? przyda ſie wam ná Ten okup
 Okup duſz w grzechách zaprzędanych/ tá krowáwa nie zbiera
 ſkończoney wági monetá: y ſprawi to wkrzyżowany kto Bráctwa
 rego ſie tytułem ſzczycicie Odkupiciel/ że tych Czartow- y grze-
 ſkich według obietnice Psalmografa wykupi Jencow. Ex ſnym v-
 ſuris & iniquitate redimet animas eorum. dziela.
 psal: 71.

Wiec y to nie trefunkiem ſie ſtało/ że tak ſwiatobliwe
 Bráctwo nie w inſzym iaſkim koſciele tylko ſárnym Krá- Czemu
 kowſkiem pod imieniem Przenaſwietszey Bogarodzice Koſciele
 Pulny założonym/ ieſt fundowane; bo gdzieſz było przy P. Marye
 zwoici Bráctwa Odkupiciela/ iaſko pod cieniem tej- two záo-
 tym kora jone.

Pro rata musz samemu Odkupicielowi/ na wyplacenie ca-
 dzych dlugow dodala okupu: Jest to consideratio Swiet-
 tego Thomasa a Villa nou. e ktory wvaza/ ze Syn Bozy
 chcac dosyc czynic za dlugi y przestępstwa ludzkie/ gdy tyl-
 ko samym Bogiem byl/ darowac w prawdzie ludzkom ni-
 ny mogl/ ale zaplacic ich de rigore iustitia nie mogl; azby
 sie v teys natury ktora sprawiedliwosci Bozkiej winna
 byla zapozyczyl; a dawszy iey ex vnione Hypostatica nie-
 skonczony valor/ dopiero tak Pretium za grzechy in rigore
 odlozyl. Owoz na te zaplate dodali Przenaswietsza
 Panna Odkupicielowi summy/ gdy z: wnetrzności swoich
 dodala krowie/ na okup swiata potym wylaney; Venit ad
 virginis mensam (mowi Doktor) & inde numerosam ac-
 cepit pecuniam, quam redderet Creditori: accepit namq[ue]
 carnem, vnde Patri redderet pro amico, quem sibi fecerat
 ex seruo, tot pretia peccatorum. O quam plenē solutum est
 ab eo peccati debitum! O quam bene numeratam pecu-
 niam creditori dedit super crucis mensam &c. Pretium ergo
 Redemptionis Christus persoluit, sed hac mulier dedit illi
 vnde solueret: Iple redemptor est sed ab illa accepit, vnde
 redimeret; Przyseł do skarbca Pánińskiego, y tam wielki
 pieniadze wzial, ktoreby oddal kredytorowi: wzial bowiem ciat-
 w ktorym oddal za przyjaciela, z slugi uczynionego, tak mnog
 okup grzechow: O iako dostatecznie poplacil dlugi grzechowe
 iako zupełnie odliczyl summená stole Krzyżowym. Cene tedy okupu
 Chrystus zaplacil, ale ta niewiasta nazyzyla, a kadby zaplacil
 On Odkupiciel, ale od niej wzial to czym okupil.

Chrystus
 znawu ko
 nias od-
 daie ten
 okup wsa
 funek Ma-
 eki

A iako Przenaswietsza Panna dozyczyla Chrystusowi
 summy na okup/ tak viceuerla Chrystus Pan/ gdy ten
 okup realiter sprawiedliwosci Bozkiej na krzyzu oddawal
 y liczyl/

y lic-
 tia P-
 mier-
 Pan-
 pod-
 Ma-
 by o-
 pode-
 entia-
 stute-
 obro-
 2
 Nas-
 dziey-
 swie-
 ny ch-
 icof-
 potr-
 wno-
 para-
 fiar-
 pom-
 nych-
 nich-
 lych-
 cki
 Mat-
 hor-
 wzg-
 y nie

y liczył/ wſzytek ieſz ſhacuneſ quoad efficaciam w dyspoſy-
 tia Panny Przenaſwietſzey podał. A na toć rozumiem v-
 mieraiac Inclinato capite emiſit Spiritum, gloweſtu Ioanuz
 Pannie Przenaſwietſzey ſklonił; żeby ieſzcze doyrzawſzy
 pod ſercem/ troche pozoſtaſtey krewie zwoda/ y to reſiduum
 Matce pod krzyżem ſtoiaſcey do wolney diſpenſy zlecił; a
 by ona aplikowała to komu chce/ wykupowała ſego ſie
 podoba; y żeby krew iego naydrożſza/ ktora quoad ſuffici-
 entiam za wſzytkich doſtatecznie ieſt odważona/ tym tylko
 ſtutecznie pomogła/ do ktorych laſka Panięſka valor iey
 obroci.

A toć morium było Conſraterniey vkrzyżowánego
 Naſwietſzego Odkupiciela/ że ſobie Conſiſtentia nie in-
 dziey obralo tylko w koſciele/ y pod Protectyą Przena- Zakmiał
 ſwietſzey Panny; aby okupu/ o ktory ſie dla duſz pomienio- go tedy za
 nych ſtara y przedrey od tey Panny nabydź/ y ſtuteczniey liaga
 (cokolwiek de proprio z ſwey ſtrony przyczyni) duſzom Bractwo.
 potrzebnym aplikować mogła; boć tak rpominał da- Bernard
 wno Miodouſty Bernat: Quidquid id eſt quod offerre
 paras MARIÆ commendare memento. Cokolwiek Pogu of-
 fiarować będzieſ, pomniy to Pogorodźicy Pannie zalecić. Ja koſz
 pomaga oſobliwie do ratunku oboygá tych duſz miżer-
 nych laſka Przenaſwietſzey Panny/ y ſzczegulne ma kolo
 nich ſtarać: bo co ſie rycze ludzi wzbrodniach zależa-
 łych/ prawdziwie o dobroci tey Panny napisał Seraſio P. Panna
 cki Doktor. MARIA tu peccatorem toti mundo deſpectu maſie do
 Materno affectu amplecteris, ſoues, nec deſeris, quouſque ratunku
 horrendo ludici reconcilies. Alárya ty grzeſzniká od wſzytkich by nay-
 wzgardzonego Macierzyńſkiem áſſektem przytuláſ, pieleguięſ, wiekb, ch
 y nie opuſzczáſ, áz go z ſtráſnym ſcażiem poieanáſ. grzeſzni-
kom.

Iſai: 34. Zbrzydź sobie często niebo grzeszniká/ y obywateli
 gorni dla nieznosnego smrodu patrząc nań nie mogą; Ne
 cadaueribus eorum ascendet fator; mowi Proroż; z desper
 ruia o nim Patronowie Świeci/ niepocharmowaną zło
 Jerē: 52. ścią do desperacyey przywiedzieni/ y opuſzczą rece mo
 wiąc z Jeremiaſzem; Curauimus Babilonem, & non eſt
 ſanata derelinquamus eam. Stáráliſmy ſie o Bábilon, á nie iey
 niepomogło, więc ją opuſćmy. Zbuntuie ſie ná koniec wſytek
 ſwiat ná takiego/ á iáko rebelizánta Boſkiego/ gwałto
 wnika náture/ ochydo Creatur/ znieſć y zgládzić zechce;
 Sapie: 5. Pugnabit orbis terrarum contra inſenſatos, b. áżie walzył
 ſwiat przeciw ſalencom. Przenáſwietſza Pánná ſama táł
 w miłoſierdziu ſtalá/ táł w pracách kolo tych desperatow
 cierpliwá/ że ich z Nácierzynſkiey przecie opieki nie ſpuſz
 Takie
 duſz w
 Czysta. cza/ do Bogá/ do pokuty pociągnąć vſielnie; Foues, nec
 deferis, quouſque reconcilies Stałaſz równie kolo duſz
 Czystowych zabiega życliwoſćią/ z ktora ſama ſie przed
 ſwietą odezwála Brygida/ iáko iey declaratią przytacza
 Ludou: Bloſ: Bloſius. Ego ſum (mowiła) Mater DEI & omnia qui ſunt
 Mon: in Purgatorio, quia omnes pænæ quæ debentur purgandis
 ſpiritual C. 13. pro peccatis ipſorum; per preces n. r. s, qualibet hora aliquo
 modo mitigantur. Iamieſt Mátká Boża, y Mátká tych ktorzy
 ſa w Czysta, bo wſyckie meki, ktore winni cierpieć, dla grze
 chow ſwych ná káżdą godzinę, zá moia przyczyna bywáta po
 niekad zelżone.

Ale otym będzie plác ſerſzy do mowienia niży; te
 raż wywiodę Początek/ Intentiá/ y przyczynę nazwi
 ſtá tey Confraterniey/ ponieważ do tąd wſytkie iey
 zmierzáią vota/ aby duſhom lub w Czysta gorejącym/
 lub grzechami wzſiáłym iáł naywiecey mogło ſie ſpo
 ſobić.

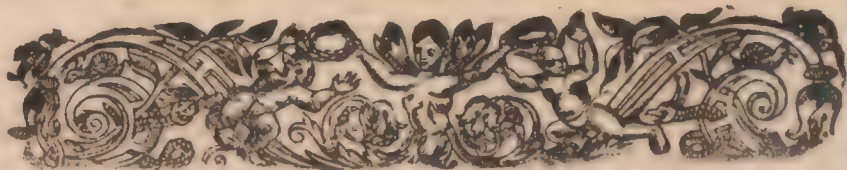
sobie pomocy; dla tegoż na wzbudzenie Chrześciań-
 skiej tu tak wielkim nadzarzom dobroczynności/ podaia
 się w tej Książce/ różne do wzniecenia lutości/ sposobne
 ponety y zachecenia: w ktorey naprzod reprezentuie się
 mizerny stan duż obudn-u/ a potym żeby zażrzane po-
 bożnym affektem serca gotowe miały do ratunku In-
 uentie/ klada się różne ad effectum wydzwignienia ich z
 tej mizeryey sposoby/ ktorych gdy laśawy Czytelniku
 zażyteż ratuiąc drugich/ sobie starbić będzie; boć omy-
 lic prawda wieczna nie może ktora obietnie; Beati
 misericordes quoniam ipsi misericordiam conle-
 quentur. *Błogosławieni miłośierni bo też.*
sami miłośierdża dostapia.

Summa-
 wanie te-
 go co się
 w nich
 Xiaskach
 zawiera.

Matth.:
 5.

CZĘŚC:

CZĘŚC PIERWSZA, O C Z Y S C Z V.

Podają się pobudki do ratunku dusz
tám będących; y oraz sposoby
ratowania.

ROZDZIAŁ I. §

*Krotkie dowody o Czystu z Pisma Świętego, z Do-
ktorow, y przyrodzonych Racyi wzięte.*

Epiphan
Hareli.
77.

Sękarze dziśieysí ktorzy vmorzone zdawniá
Kácerstwa y błedy powstrzeszali/ y tego też błedu
z grobu dobyli/ ktory niegdy naprzód rozsiewał Ae-
rius Heretyk według Świętego Epiphaniusa/ á po-
tym inśi/ mianowicie Albigenczykowic za času Do-
minika S. moca y bronia depinali; twierdzac vporczywie/ iż Czysta
ścieć wymysłem iest ludzkim/ a niemá żadnego takowego miysca/
w ktorymby dusze ludzkie z tego swiata zeszlych/ doczesne/ ponosząc
męk/ zmáły przestęgu żywota głódzić miały; ale záraz po rozstá-
niu z ciałem/ iesli są z poczu wybranych/ prosto do nieba ida/ iesli
pás z liczby potępionych/ ná bezdne piekielne mtraczone zostáia.
Ztóra Heretyka luboć Consequenter do inśiyd błedow vknována
iest od dziśieyszych Tłowatorow/ bo poniewaś ná samey wierze/
wszystko vgruntowali zbáwienie/ cále dobre odciemśy vczynki/ y sa-
mo tej tylko ex aduerso niedowiarstwo grzechem oładzili; Tedyć
przy tej (acz mylney) wierze swey stoiac twierdzić musá/ iż Czysta
niemáś/ gdyż máterey do oczyszczenia nie vznáia/ wszystkie przez

stronna

stron
dow
karz
ściol
vial
ti d
zna
per
wyd
kam
ściec
taki
ly d
gdz
ens.
ná
stai
y sm
dosł
scu/
mo
boia
wofy
wyc
siec
sta

Zia
lino
gdy
zlyf
ido
ni p
ze c
fnel
prei
dec

stronna nabyt Relaxatio poznosiwszy grzechy; okrom iednego nie-
dowiartwa/ ktore iednak według nich/ nie Czystem/ lecz pieklem
karza/ bo qui non credit iam iudicatus est. Lecz Kátholicki Ro-
ściot filar y firmament prawdy według Apostoła: Ecclesia D e i
vivi columna & firmamentum veritatis, iako okrom wiary wzy-
ni dobre do zbawienia potrzebne bydź nauczka/ y insey wiary nie-
zna/ ani przyjmie tylko Dzielna iaka zalecał Apostoł; Fides quae Galat.
per charitatem operatur. Wiara ktora przez miłość w uczynkach sie
wydaie. Tak też gdzieby sie defekt tych uczynków znaydował/ y man-
kamentá wkiem zawitały/ wierzy y wyznáie/ iż ná takich iest Czysta Co iest
ścieś; to iest miejsce między Tłiem a pieklem średnie/ albo stan Czyściec
taki dusz od ciał oddzielonych/ ktore ani sie zaraz do wieczney chwa-
ly dostaia/ bo tam iestże dla perwonych zmas/ przystępu im bronía/
gdzie Non intrabit aliquid coinquinatū, aut abominationē faci- Apoc. 21
ens. Nie wniydzie nic plugawego, y obrzdzienie czyniacego. ani też
ná wieczne ida maki/ bo sie włásce Bożej z tym światem roz-
staia. Dostaia tedy namicyseu trzećim/ gdzie sie w ogniu polerować
y smáżyć musá/ póki makił grzechowych/ zá żywota przez zupełne
dosyć uczynienie nie zgładzonych/ tam niepozbeda. W takim mieys-
scu/ gdzie zatrzymane zostaia dusze/ nim ostatniego wieczney szczęs-
liwości dopedza kresu/ iáśnie znać dáia tak rzetelne Piśná S. w o-
boiem testamencie attestáie; iako też zgodne Doktorów Ss. po-
wsytkie wieki żyacych wyznania; a náwet zprzyrodzonego światła
wyzerpionie Rácie; ktore wsytkie dowody ná pochánbienie dżi-
sicych Dysydentów wártogłowych/ krotko przytocze/ każdy troi-
sta tylko (abym niebawił) okrestniwszy świadectwa liczba.

A naprzód wstárym Testamencie iásne iest miejsce w Wtórych
Księgach Machabejskich gdzie wspomina Judasá Hermána Pi-
śmo S. który w perwney bitwie wroniwszy nie co złodu Izraelstiego/
gdy potym trupy zplácu znosiłeno/ postrzegł je przy pobitych znalá-
zły sie remanenta ofiar Bóstwochwálstich; Invenere ut de donarijs
idolorum sub tunicis interfectorum; a bacząc iż grzechem ośięja-
ni poległi/ ácz nie śmiercielnymi/ boby im nieprzyznawało Piśmo S.
że cum pietate donationem acceperant, w pobożności zeszli. y zá-
śnoli; pomniac iednak iaki iest sprawiedliwości Bóstiey rigor, eo
predzey ná ratunek ich złożył wielka summa; facta collatione duo-
decim milia drachmas argenti misit Ierosolymam, off'rii pro
peccatis

Ioan: 3
1. Tim. 5.

Galat.

Co iest
Czyściec

Apoc. 21

Świade-
ctwa sta-

rego testá-

mentu o

Czystu.

2. Ma-

chab. 12

Piśmo S.

peccatis mortuorum sacrificium; *Vczyniuszy składkę dwunastcie tysięcy Dragma srebrną posłał do Jeruzalem aby oddano za grzechy umarłych ofiary a ten jego wzynek że był pobożny/ y duszom pożyteczny/ albo zdrowy/ twierdzi toż Pismo gdy przydaie; Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. Świeta tedy y zdrowa iest myśl modlić się za umarte, aby od grzechów rozwiązani byli. Prawda iż wykretna wpornych Protes*

S. Aug: dyktowane nieprzyznanie; Jednak y Augustyn S. (o krom inſyſch lib: 8 Doktorow) inter Canonicas Scripturas one kładzie; y Concilium de Ciuitate. c. 36. Karthagiński trzecie przed tysiącem lat y dale odprawione na którym był tenże Augustyn w Kanonie czterdziestym siódnym/ a na koniec po Florentyjm pomosiecznym zbierze Świeta Concilium

Concil: Trydentyńskie Xiegom tym iako autentycznymi za sprawa Duchá Trid: S. piśanym przyzwoita powage przysądza. Ktorey daymy to (da-

Sess: 4. to no cōcesso) żeby nie miały przecie z nich przynajmniej iako z historycznych/ ten się zebrać dowód moze; iż Czystciec nie iest Papieskiej inuencyey fabryka (co Heretycy pełnemi trąbia wſty) ale dawno o nim kłka set lat iesze przed przyscieniem Zbawiciela naszego / ludzie pobożni wiedzieli; y za dusze zmarłych/ ofiary zakupowali/ mo- dliwszy czynili/ a to wſytko za rzecz swiata poczytali.

Wtore Drugie miejsce iest w Zacharyasza Proroka gdzie o Chrystusie Pánu w Duchu mowi; Tu quoque in sanguine Testamenti cui, emisti vinctos tuos de lacu, in quo non erat aqua; Ty ne krwi Zachar: Testamentu twego, wypuściles więznie twoie z dotu w którym nie było 9. wody. Przez ten dot albo Jezioro bezwodne/ niemoze się rozumieć

oddychań/ wktorey Oycowie Świaci przed okupem meki Chrystusa woy zostawali Lonem Abraháimowym nazwana; bo się tam znay- dowala woda/ to iest pociechy wewnętrzne przez wode Symbolizowa- wane z bezpieczeństwa y pewności o swojej Przdestynacyey plynace; iako się to pokazuje z historyey Łazarza o kropie wody na ochłode od Bogacza przesłone: nie moze tej daleko wiecey rozumieć piekło bo zamtad przez Bzew swoje Chrystus nikogo nie wybawill/ iako zgodna Theologow niecie sentencya. Zestaietedy iż to miejsce o Cyscu od Proroka iest wyrzeczenie/ y o niem rozumieć się ma/ gdzie w ogniach onych/ iako w iezierze iakim plawiacym się duszom/ na wodzie pociech wiecznych schodzi. A tychci to więzniow 1337

wſy za ma

O podanych pobutkach do ratunku dusz.

Wszystcy zaś nie świeżo wylana Krew swoja uwolnit Chrystus/ według Augustyna Augustyna S. gdy iako dokłada Piotr Świąty: Solutis doloribus inferni, rozwiązany był boleści piekielne, (które iedne są z czyścawem i o czym niżej) uwolnione dusze/ albo wszystkie na ten czas w Czystcu bedace iako niektórzy rozumieja/ albo po większej części wybawił.

Trzecie miejsce jest u Izaiasza Proroka Purgabit Dominus sordes filiorum & filiarum Syon, & sanguinem emundabit de medio eorum, Spiritu Iudicij & spiritu combustionis. Oczyszczy Bog brudy synów i córek Syońskich, i krew wychodzi z porządku ich Duchem spalenia. w których słowach je Czystciec jest zawarty i opisany świadczą przereczony Augustyn.

Tę prawdę wtwierdzona jest różnie w Nowym testamencie. Zawołana jest naprzód Pawła Świątego attestacya/ który pod wskazaniem budynków i struktury/ koniec na który sprawy ludzkie przyida Opisuie/ w pierwszym liście do Koryntczyków; Vniuscuiusq; opus quale sit ignis probabit, si cuius opus manserit, quod super edificauit mercedem accipiet; si cuius opus arserit detrimentum patietur, ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Każdego robota ogień doświadczać będzie, jeśli czyja robotą zostanie, i to co wybudował, zapłata weźmie; jeśli robotą czyja zgore, szkoda popadnie: sam zaś zbawion będzie, tak iednak iakoby przez ogień. To miejsce wszyscy prawie Doktorowie starzy o Czystcu rozumieja. Dwóch tylko dla krótkości słowa klade. Naprzód Origenes te słowa Apostolskie trutynuiac tak mowi: Quid tibi vis fieri cum anima se iuncta fuerit à corpore? vtrum nam ingredi vis in sancta, cum lignis tuis cum feno & stipula, vt polluas regnum Dei? An propter fenum, lignum & stipulam foris residere & pro auro argento lapide pretioso, nihil mercedis recipere? Sed neq; hoc æquum est: Quid igitur sequitur, nisi vt primum propter ligna ignis tibi detur, qui consumat fenum, lignum, stipulam. Coś chcesz żeby się z tobą stało, gdy się dusza z ciałem rozdzieli? Czyli chcesz wnieść do Świątnice ze drzewami twemi, z mierzwą i plewami, abyś splugawił królestwo Boże? Czy dla drewna, mierzwy i plewy, zostawiać precz od przybytku, a za złoto, srebro, i drogocenne kamienie, nic odpłatnie nie żądać? Aleć to nie słusne: Coż tedy nastąpi? tylko to że pierwej dla drewna, nałożać ogień, który wytrawi, drzewa, mierzwę, i plewy.

Trzecie
Iai. 4.

August:
lib: 20.
de ciuit
cap: 25.

Świade.
ctwa No
nego te
stamentu
o Czystcu.
1. Cor. 3.
Pierwsze
miejsce.

Origeni
hom: 8.
in Leuit

Wtore

Ambr: W tenże sens explicuie te słowa Ambroży Świetcy/ gdy na ten list
In Epist: Apostoliści piśe mówią: Cum Paulus dicit sic tamen quasi per
ad Co- ignem, ostendit quidem illum saluum futurum, sed panas ignis
rinth: passurum; ut per ignem purgatus fiat saluus, & non sicut per
 fidi æterno igne in perpetuum torqueatur. Gdy Páwel Świetcy
 dokłada, tak iako przez ogień, przez to wyraża, żeć człowiek zbawion
 będzie, ale wprzód musi ognione wytrzymać; aby przez ogień wyczyszczo-
 ny, zbawienia dostąpił, a nie tak iako nieczysty, wiecznym ogniem, wie-
 cznie pieczony był. Wiecey interpretacyi podobnych z Doktorow
 wylicznych doczyta sie kto chce u Belarminá.

Marc: 12. Drugie miejsce Słowego testamentu jest/ z wst samego Chry-
 stusa wyzerpione; Qui dixerit contra Spiritum Sanctum, non
 remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro. Iesliby kto

Drugie
miejsce. mówił przeciw Duchowi Świetemu ani na tym, ani na tamtym świecie
 odpuszczono mu będzie. W tych słowach iasnieznac daie Chrystus/ iż
 niektóre grzechy odpuszczają na tamtym świecie: a że żaden grzech
 de lege Ordinaria DEI niebywa odpuszczony/ bez dosię czynienia/
 tedy musi bydz tam miejsce/ gdzieby dusze przed dostapieniem abo
 solucyey Bostkcy/ grzechy przeszlego żywota/ iesli nie satisfaciendo
 (bo tego czas upłynął) tedy satisfaciendo wyptacaly: Tożasie

Distinct
25. Cap: 49. miejsce Kościół Rátholicki zowie Czystem; Tak Grzegorz S. od
 Gratiana w swoim Dekrecie cytowany mówi; De quibuldam cul-
 pis esse ante iudicium Purgationis ignis credendus est, pro eo
 quod veritas dicit, si quis in Spiritum Sanctum blalphemias di-
 cit, neque in hoc sæculo remittetur ei neque in futuro: In qua
 sententia datur intelligi, quosdam culpas in hoc sæculo quosdā
 in futuro relaxari; Quod enim de uno negatur, consequens in-
 tellectus patet, quia de quibuldam conceditur, sed tamen hoc de
 parvis minimisque peccatis fieri posse credendum est. Zā nie-

Gregor:
4. Dialo
cap: 19. ktore grzechy, że przed sądnym dniem jest ogień Czystowy. wierzyć trze-
 ba, ponieważ prawda mówi, żeby bluźnił Ducha S. ani na tym ani na
 tamtym świecie odpuszczenia nie dostąpi. Z ktorey sentencyey dzie sie do
 wyrozumienia, iż niektóre winy na onym świecie rozwiązują: czego się
 bowiem niednym niepozwała, to rozum pokazuje, iż w drugim pozwalac
 się ma, ale to tylko o małych y lekkich grzechach wierzyć mamy.

Trzecie miejsce jest Match: 5. gdzie wspomina Zbawiciel; Esto
 conciliens adversario tuo in via ne forte tradat te adversarius
 iudici

Judici, & Iudex ministro, & mittaris in carcerem. Amen dico tibi non exies inde donec novissimum quadrantem reddas: *Badz zgodny z przeciwnikiem twoim na drodze, by snad przeciwnik nie oddał cie Sędziemu, a Sędzia slugom, y żebyś nie był wrzucony do więzienia. Zaprawdę powiadam ci niewymidzisz z tamąd, iż ostatni pieniądz zapłacisz. Te słowa iż Parabolice od Chrystusa mówione /* Aż pospolicie tłumacza Doktorowie: że przeciwnik z którym się bładząc kaja na drodze jest albo prawo Bostie/ gdyż przeciwnie rzecz cię ściągnie y leniwalitati nakażnie; albo Synderesis duszną y sumnie nie/ głowiekowi grzeszaczemu zawośnie sprzeczne. Sędzia jest Chrystus/ slugami Anyołowie/ więzieniem Czystości; w którym dotąd dusze zostały pości się do ostatniego chłereza nie wypłaca/ to jest pości sprzymierzenia Bostiey ad plenum, mają ponosić dosyć nie w Bynia. Skąd baczemy/ że się przez to więzienie piekielny Tęraz (iako chca Tłowatorowie) rozumieć nie może; bo lubo tam winowaycow Bostich Ligatis manibus & pedibus, rece y nogi zwiąża wosy wtarcacia/ ci iednak je więksi nad sieć dlugi zaciagneli/ iako po wosykie wieczność bynamnicy długow niepotracą/ tak też na wieki ci z ciemnice piekielney nie wyida.

Otrzym Pisma Świętego wielki dowód którym się nauka o Czystości twierdza/ jest zgodne Kościoła Rzymskiego po wszystkie wieki od początku wiary zdanie/ y iednostayna Oycow Świętych assercia: ktorzy że do modlitwy za umarłe pobudzali/ tym samym iż oney potrzebuia/ a z tym w zadržymaniu in tendentia do nieba/ to jest w Czystu została wyznawali: bo inaczey plonnaby to rzecz była/ modlic się albo za potępionych albo za zbawionych; gdyż pierwsi ani szczęścia wiecznego capaces nie są ani Kościelnych Suffragia uczestnikami bydzi nie mogą/ iako członki od Boga y ciała Mistycznego Ecclesiae odcięte. Wtorzy zaś/ ponieważ do Błogosławioney przypuszczeni swicy w niebie kroluia/ zebraniiny żadney orot co iuz de facto mają niepotrzebuia. A z tegoż powszechnego zwyczaju modlenia się za umarłe dowodzi prawdy mać Czystowych; Albertus Magnus in compendio Theologicae veritatis, gdy tak z Augustynem Świętym dyskursie; Defunctorum quidam sunt valde mali quibus non pro sunt Ecclesiae suffragia, quidam valde boni quibus non sunt necessaria: quidam nec valde mali, nec valde boni, qui habent venialia, & his debetur pena Purgatorij. 7. capi 21

Świade-
ctwa Do-
ktorow
kościel-
nych o
Czystu.

Compē:
Theol:ve
ritat: lib

Z umarłych iedni są bardzo źli, ktorem nie są pomocne kościelne przy-
czyny; drudzy bardzo dobrzy, którym nie są potrzebne: inisi ani bardzo
źli, ani też bardzo dobrzy ktorzy powśednie mają grzechy, a takim zgo-
towane jest karanie Czystowe. Leć żeby powśedchna o tym Kościół
Świętego objaśniona była sentencya/ trzech dla lepszego o tym Ar-
tykule wiary utwierdzenia z przednieyszych Doktorow Greckich przy-
tocze słowa/ trzech też z łacińskich.

Naprzód 1 Pierwszy z Grekow niech będzie S. Dyonizy Areopagita Apo-
Greckich stół Páwła Uczeń/ przedśwonne w Tajemnicach Boskich oświe-
Pierwszy cony Mistrz: ten zwyczaj modlenia się za umarłe zaraz od Apo-
Dyonizy stółskich wieków praktykowany opisuie libro de Ecclesiastica Hie-
Dionisi rarchia mówiac; Accedens venerandus Antistes precem Sacra
de Eccle- super mortuum peragit: Precatur Oratio illa Diuinam Clemen-
siastica tiam, ut cuncta dimittat per humanam infirmitatem admissa
Hierar: peccata defuncto, eumque in luce statuatur & regione uiuorum.
Cap: 7. Przysłapiwszy częć godny Biskup, modlitwa Święta nad umartym od-
vixit an práwnie: Ta Modlitwa prosi miłosierdzia Boskiego, aby wszystkie zkre-
no Dni Źkości luckiey popełnione grzechy odpuszcit umartemu, aiego w światło-
90. ści posłauił, y kráinie żyjących.

Mory S. Drugi jest on wielki Aryński Pogrom/ prawie iedyny prze-
Athanasz ciw tak potężnym Cesarzom wschodnich náiaźdom wiary Świętey
Athanasz Silar Athanasz Patriarcha Alexandryiski/ ten Quaestione 57. ad
quast 57 Antiochum žádamy sobie gátke/ ieżli taka umartym zlewa się po-
ad Anti- łechá y ratunek/ gdy się za nie ludzie na świecie pozostali modla-
och: decyduie iż takowe modlitwy/ dušom ludzi zestyh wielka pomoc
vixit an ochiodel y poćieche przynoszą.

no 379 Trzeci Chryzostom S. Patriarcha/ ktoremu Apostoł Páweł
Tazeti S gdy na iego listy pisał/ Mistrzem y Instruktorem był/ iako go Pro-
Chrysto plus Káptan przez trzy dni z Doktorem narodow konseruiacego wi-
Chryso: dział. Ten pisząc na list do Korynżykow tak mowi; Opitulemus
hom: 41. igitur defunctis fratribus, pro ipsis memoriam faciamus: Nam
in Epist. si lobi illius liberos Patris victima purgauit, quid dubitas è no-
ad Co- bis quoq; si pro dormientibus offeramus solatij quiddam illis
rinth: accessurum? Rátuymy umartła bráćia, bo ieżli łobowe dziećci Oyconu
vixit an ska oczyścić offiárá, coż natpiś, żeby też od nas ieżli za umartłe offiaro-
no Dni wát będziemy poćiechá iaka onym, dostać się nie miałá.

400. Opuszczam wymyślnie dla przedłużenia ona Święta para nie-
Infi Gre- rozdział
kowie 2

rozdzielnych przyjaciół w Acheńskię Akademicy/ a potym świętym Pismem
 blwością/ y wrzodem Biskupiem zároveň sławnych Bazylego S. y króko s
 Grzegorza z Nazjanzu/ z których pierwszy w swojej Liturgię al-
 bo Obrzędzie ofiary S. modlitwy za umarłych kładzie. Drugi w
 Oracyę pogrzebowę przy Requijach brata swego Cezaryusza/ za
 jego dusze iawnie się z Katedry modli. Opuszczam S. Ephremá Sy-
 ryjską rowienniką w leciech tymże świętym/ który umierając te-
 stamentem to warował/ aby za niego y ofiary święte y ustawiczne
 modlitwy odprawiono. Opuszczam Janá Damaścena/ który zwoy-
 Szy ratowania umarłych przez pobożne Suffragia od początku wi-
 ry/ przez Apostołow rozsiłany/ y po wsytkim świecie gdzie zaświara-
 slynie ogłoszony/ y zawsze praktykowany bydsz jeznaje. Ide do łaciń-
 skich Doktorow/ którzy lubo językiem/ Praino/ wiekami różni/ w wy-
 znaniu iednak o tym artykule wiary iednoż tchną/ bo się iednym
 Duchem Boskiem/ Duchem prawdy rządzają.

Z tych pierwszy Augustyn Święty/ równia prawie w mądrości
 Niemiatcy/ aż na wielu miejscach (z których się też niektóre już wy-
 żyj przytoczyły) że prawdę Pismami swoimi stwierdza: szegulna
 iednak Kiege wydał De cura pro mortuis, gdzie o tej pobożney
 Funkcyi ratowania umarłych tak mowi: Etiam si nusquam legere
 tur in scripturis veteribus oblatum pro mortuis sacrificium, non
 parua tamen est Ecclesie vniuersae (Quae in hac consuetudine cla-
 ret) Auctoritas, ubi in precebus Sacerdotis, quae ad Altare fun-
 duntur, locum suum habet etiam commendatio mortuorum.
 Luboby dobrze nigdziey w dawnych ni: znaydowało się Pismach, żeby za
 umarte czyniono ofiary, nieposlednia iednak jest Kościół powszechny
 (który ten zwyczaj zachowuje) Powaga; gdzie w modlitwach Kaptan-
 przy Oltarzu odprawianych, ma też swoje miejsce wspomnienie umar-
 tych. A przydaie na zawstydzienie dzisiejszych Heretykow (których
 charde Cerebelle/ zdania siwe wporczywie nad iednostayny Kościół
 S. consens przenosi) godne pamięci słowa na inszym miejscu;
 Quod autem totum per Orbem frequentat Ecclesia, hoc quin
 ita faciendum sit disputare insolentissima insania est. To con-
 tek po świecie rozkrzewiony uciesza kościół rostrzysać, czemu by się tak
 dziać miało? nader swawolnego śaleńwa nana jest.

Toż nauczał przedtym Li mistrz Augustyna Świętego w Wierze Mary S.
 Ambrozy Święty iako się z jego pogrzebowych Oracyi/ które miał Ambrosi-

Vixit *na pogrzebach Theodozjusza y Walentyniana Cesarzow/ także S.*
 Ambr: *tyra rodzzonego swego znać daie; gdzie obiecuie dusz nieprzepomni*
 A 380. *nać/ ale za nie Offiary Nfsy Swietey Bogu oddawać:*

Następuje za temi laty pozniejszy wrzodem iednak pierwsz
 Trzeci S. *Grzegorz Swiety Papieś ktory naucza w swoich Dyalogach je*
 Gregori: *Czyscu małe tylko grzechy y powśednie/ nie owe głownieysze*
 Gregor: *śmiertelne pozbywane bywaia; De quibusdam leuibus culpis est*
 14. Dia- *ante iudicium purgatorium ignem credendum est. Jż za nie*
 log. cap: *ktore małe grzechy iest Czysćiec przed sadem Pńskim wierzyć trzeba*
 19. *S. Greg: A tamże zaraz kładzie historya o Pńchazynie Kardynale Dyako*
 S. Greg: *nie/ głowieku zaczynam y w sławę swiatobliwosci zawołauym/ kco*
 vixit an- *ry dla tego iż w odszepienstwie wiozat sie przy nieiatim Laurency*
 no Dñi. *usie Kompatytorze na Stolicę Papiejską/ przeciw Symmachowi*
 740. *prawnie obránemu Papieżowi/ cieśkie meki cierpiat; y Biskupom*
 Palcha- *Kapuańskiemu pokazawşy sie w Cieplicach o nich oznaymit; do*
 us vixit *kladać y prośac (słowa sę grzegorza Swietego;) Quaslo te Do*
 anno D. *minum pro me deprecare, atque in hoc cognosces quod exau*
 300. *ditus sis, si huc rediens non inueneris me: Prose cie modli sie za mnie*
do Bogá; a potym poznasz że modlitwa twoia wysłuchana, gdy ponrocim
na to miejsce iuz mnie nie zaстанiesz.

inşych
summati
miannia
sę pisma.
 vixit
 Tert: A. *Mezenniká/ ktory wspomina iż za pewna inkonuenientia/ to ko*
 D. 200. *ranie od Concilium Kartaginenstiego wlozone bylo/ aby przestep*
 Cypriá: *ca Kanonow/ po śmierci wżestnikiem niebył modliw kościelnych*
 vixit A. *ani sie zań offiary Naswiatłey odprawiać godziło. Nakoniec Hio*
 D. 149. *ronima S. niewspominam/ ktory wliście do Pammachiusá/ chwał*
 Hieron: *ligo z tad/ że pogrzeb Malionki nie światowa pompa y appárentia*
 Epist: ad *ozdobit/ ale że dusze zmarley iatmużnami posilkował; Pamma*
 Pámach *chius noster (mowi Doktor) Sanctam fauillam oslaq; veneranda*
 vixit A. *Eleemosinæ ballamis rigat. Pammachius nş, Swiety proch śmier*
 D. 410. *telności, y czi godne kości, Balsamem iatmużny zakrapia.*

Przyro-
dzony in-
finctus
oblatina
apłine.
 Ostatni dowod Czysca funduie sie na racyach/ ktorych aż siek
 daia Scholastyky probuiac/ iż słusna aby dusze dostatecznie
 oczyszone zbrudow grzechowych byly/ nim possessya wiecznego o
 biera

biera szczęścia: ia teraz iednak/ trzy tylko przytocze/ z Świętego Bernardyna Senenńskiego wzięte.

Pierwsza jest ex parte iusticie DEI, względem sprawiedliwości. Pierwsza sędziów/ ktora nim słowy Doktora zmocnie/ zakłada za fundament/ iż w każdym grzechu dwie się zawierają rzeczy; Culpa & Obligatio ad poenitentiam, winą y obowiązkiem karania; y bywa to często że chociaż Bog temu odpuszcza winę zachowuje iednak karanie/ y potym na przestępcach extenduje. Dosyć tego przykładów znayduie się w Piśmie. Zgrzeszył lud Izraelski pod niebytność Mojżesza złosząc sobie własny ciełca/ za który grzech/ gdy tenże Mojżesz wnosząc Intercessyę/ dał się wprawdzie Bog ułagać/ y grzech odpuszczył/ bo powiada Pismo. Placatus est Dominus. Został ułagany Bog: ale karanie przecie nie długo potym na nich wylał/ bo doклада text: Percussit ergo Dominus populum pro reatu vituli, quem fecerat Aaron. Mária wraź Siostrą Mojżesową/ gdy białogłowsko przeświadczyła że w niemuzdica amularia/ wdadała się wsemrążyć y poczęła włożyć w życie sławie tak wielkiego Kochanka y Sekretarza Bóstwego; modliła się natychmiast/ za przestępstwo siostry/ łaskawy Mojżesz/ y bez pochyby ziednał iey odpuszczenie grzechu/ bo mówi o nim Psalmista; Deus tu exaudiebas eos; a przecie semracte Mária tradem osi/ y przez siedm dni na wygnaniu daleko od obozu przetrzymać kazał Bog sprawiedliwy; Separetur extra castra septem diebus.

Pierwsza ratuje karanie jeden grzechnie wychodzi.

Exod:32. Przykład odpuszczenia winy a przecie karanych

Num:18

Alle y sam Mojżesz na sobie tego doznał; bo iż w cieśkim niedostatku wody/ mając rozkazanie Pańskie/ aby ia słowem tylko zopotał wyprowadził/ nie co o rym powatpiwał; za takie niedowiarstwo tym skarany jest/ że pospół z bratem Aaronom do ziemi obiecanej wnieść niemógł; y lubo mu Bog winę z krwawości popelnionej odpuszczył (co się z tad dać znać/ że niemniey potym towarzyszo z nim poczynął/ iako przed potknięciem) iednak od karania żadna miara licentjować go niechciał/ y owsem gdy się często o Relaksacyę przykryżył/ słowka więcej o rym przemówić mu nie kazał; Sufficit tibi nequaquam ultra loqueris ad me de hac re.

Deut:32

Nakoniec Dawid gdy w Cudzołóstwo w padł/ a potym krwawą solwinną rece zmazał; lubo przez pokutę y skruche od grzechu Absolutum otrzymał/ bo mu powiedział Natan Prorok: Dominus transtulit peccatum tuum a Te. Pan zniósł grzech twój z ciebie. Przecie karania wyść nie mogli bo go Bog Synowsko smierć doświadczył

2. Roge

12

etna / iáto mu tenże Páński internuntiusz powoledział: Verumtamen quia blasphemare fecisti inimicos nomen Domini, filius qui nascetur tibi morte morietur.

Je tedy taka jest Praxis Bosta odpuszcimowy winy reserwowal sobie karanie; do ktorego w ten czas postepnie/ gdy czlowiek nie chce poprzedzić Exekuciey Bostiey / Karac sie sam zaniechbowa. Tedy z tego zwyczajnego trybu Bostiego dowodna moze sie zebrac Czysta illacia: bo poniewaz wiele ludzi umiera zobowiazaniem karania za wielkie grzechy/ ktorych sie dopiero przy smierci spowiadali/ a pokutowac dostatecznie za nie/ dla naglego zeszcia niemogli tedy iasna jest iz aby nieswankowal porzadek y rigor sprawiedli-

Bernar: wosci nieuchronney Bostiey/ musi bydz na takich Czystiec. T
Sen: Tó argumentuie pomieniony Bernardyn: Sicut summa bonitas non
a. serm: patitur quod bonum remaneat irremuneratum, ita summa iusti
ci. art: tia non patitur, quod malum maneat impunitum, sed si purgato
Cap: 1. rium non esset remaneret utique malum impunitum &c. Já
naywyższa dobroć nie mozena sobie tego przewiesić/ aby iaki dobro
wzynek zostawal bez nagrody: tak naywyższa sprawiedliwość nie
moze z cierpieć/ aby złość przepadła bez kary: aleby sucho wstała nie
prawość często/ gdyby Czysta nie było/ iáto sie immediate wywie
dło/ tedy dla Exigentiey samey sprawiedliwości/ musi bydz.

Druga racya jest ex parte Decedentium, względem umiera
sia reby iacych; á ci je nie iednákcie Opera satisfactionis, schodzac z teg
niera- swiatá z soba wynosza (gdyz iedni oziebli/ drudzy gorętszy w czynie
wnis po- niu pokuty bywáta) gdzieby Czysta nie było na leniwoſtych/ ktoryb
kutuiac wetował na nich sowićie tego/ co za żywota zaniechbali/ mieliby zna
Konney czny ospálstwo swego zysť: y bázoby sie im dobrze dźiało/ gdyb
niebráli bez wielkich zawodow/ bez wciażenia y mortyfikacyey/ ácz wielki
zapłaty. grzechy popełnili/ iednak sie zaraz dufom Swiatym y bogoboynym

Idem e. w chwale wyrównali/ ktore tu surowo za grzechy pokutowaly. Nu
odem li debet (mowi tenże Doktor) dilata penitentia suffragari. sed si u
ser: art: futuro talis non puniretur, appareret de negligentia dilatae pe
a. cap: 3 nitentiae commodum reportare. Zadnemu niedbałstwo pozytyw
przynosić niema; á niepochybnieby przyniosło, gdyby tego co tu żył
pokute odwołacza na tamtym świećie karanie minelo. Co sie tyka iust
ciam distributivam dawac iednostayny przystep do chwały temu
ktory sie do niey/ albo cało nie albo mało co sposabiał/ iáto temu

ktory z p
ritudin
sie poku
takcyey

W
względ
iedne w
wna/ ze
tak cie
dźi; tak
grzechu
necessar
Wic je
ieden na
ich na sa
padac na
ne culpa
mana pa
pro vno
quinto
dliność t
za ieden
dni kare
fuzya ma

Te
tozone/
kcyey/ á
żywy.
Chrześci
nych/ y p
ratunek
bieżato/

Pobudka

ktory

Verumt-

mini, filii

reſerwowali

towiek ni

niezbyma

ze ſie zebrali

wiaſciem ko

rci ſpowie

cia niemogli

ſprawiedli

wiſciec. Ta

monicas no

mma iuſti

ſi purgato

n &c. Jaſ

y taki do

blimosc ni

ho wſla nie

iate wywie

ſi bydſ.

ni umiera

odzac z reg

ſy w czyni

ych/ ktoryb

mieliby zn

ſialo/ gdyb

acz wielki

bogoboyne

owaly. Nu

ari. ſed ſi u

a dilatac po

ſwo pozyc

o co tu żyje

ſie tyka iuſti

owaly temu

/ iako temu

ktory

ktory z poſtuliacy m kroleni; Recogitando omnes annos in amaritudine animæ, rozbiierając latá ſwie w gorzkoſci Duchas w ſurowey ſie poſtacie nędził y ſuſzył: tedyć na ſupplement zaniedbanej ſatiſfakcyey trzeba Czysta.

Oſtátnią racya ieſt / ex parte peccatorum purgandorum, Trzecia wzgledem grzechow rożnych/ ktore ze nie ſa w cieſtkoſci rowne/ a racya ieſt iedne wiekſza drugie mnieyſza/ złoſć w ſobie zawierająca: boć to peccatorum / ze grzechy złoſciwego albo niewiađomości popelnione/ nie ſa grzechow tak cieſkie/ iako te do ktorych rożmyſlna złoſć kredencuje y przywołać dſi: tak ze grzechy poſrednie/ by ich naywiecey bylo ſproſnoſci grzechu ſmiertelnego niedoſiaga: Tedyć z tey rożnice grzechow ta neceſſario idzie ſequelá/ ze teſz rożne za niemi naſtepuia karania. Wiec ie to bywa częſto iż gdy nieſpodſzanie ſmierć ludſi zapadnie/ ieden náprzykład z iednym poſrednim grzechem/ drugi z tyſiacem ich ná ſad pańſki idzie: toć według ſuſſnoſci/ iednakowy dekrét / padac ná obudwu nie moze/ ale ieden ktory/ drugi dluyj pro ratione culpa cierpieć będzie: Neq; enim (mowi Doktor) iuſtitia humana patitur, ut pro inæqualibus delictis æqualis iuſtitia fiat, aut pro vno vel multis, inæqualib⁹ vel maiorib⁹ vna pæna ſtatuetur; quanto minus Divina iuſtitia hoc patietur: boć y lucka ſprawnie- dlinoſć tego nie znieſie, aby nierowne wyſtepi rownie potępiono, albo za ieden grzech, taká iako za wiele, lub mnieyſch lub wiekſzych zbrodni karę ſtanowiono, bez reſpektu, y powinney ich uwagi: a coſ taká kon- ſuzya ma zcierpieć ſprawniealinoſć Boſka?

Tec ſa dowody ná objaſnienie Kátholickiey náuki ktorko przy- toczono / ktore ſummatim dla poſpolitey niewiađomych inſtrukcyey/ aby ſwiegotliwym heretykom/ gotowy mieli odpor przeto- żywſzy. Poſtepine do zágrzania áſſektow y wzbudzenia ochoty Chreſcijańſkiey ku ratunkowi dſi w meſiach Czystcowych zátrzymá- nych/ y pod cieſzarem reſki Boſkiey pláczliwie ięzacych. Ná ktorych ratunek aby co żywo rozprzeſtrzeniwſzy wnetrzoſci Miłoſierdzia bieſzalo/ daie do tego bodzce y pobudki niſzey opiſane.

R O Z D I A Ł II.

Pobudká pierwſza dorátunku dſi z uwagi cieſkich mak ktore cierpiá co ſie zowie Pæna ſenſus.

D

Czyſćciec

Ciepłota
mak Cys-
cowych.

S. Thō :
in 4. di-
stinct.
et quā-
si. art. 1.

Matt. 12.

Ciemu ie
nabybar-
dsiej w
ogniu wy-
świata.

Iob 24.

Thre: 3.

Pierś
dąca ie
ogień ma
moc czy-
śczenia.

Czyściec nie inšego nie iest tylko stan wśelakiego wtrapienia/ boleści y różlicznych mał pełny; nie nie iest/ tylko stek y kon- fluentia wymysłnych karania/ rozum y poietność nasze prze- noszących; morze ognište od sprawiedliwości Boskiej wśpiemione/ na bolesna taźnia duś grzechami zmazanych zgotowane; gdsie iad przytra zroźnych śrogich przyśad do obmycia małul za żywota za- S. Thō : ciagnionych wte Misculantia, potym niech każdy bierze miare/ c in 4. di- twierdzi Anyelski Doktor. Minima panna Purgatorij, excedit ma- stinct: ximam panna huius vita; *Najmniejszy meka Czystowa przecho- ei quā- dzi największa tego żywota. Co ieżeliż tak iest: iakoś niepochybni- si. art. 1. iest/ tedyc tam duśa za iedno słowko proźne/ o ktore mowił Dba- cieł je sie sprawić musi; reddent rationem de eo in die iudicii* wiecy y nieporównanie cięższych mał wyćierpi/ niżli tu naywięk- torrowie za swoje zbrodnie; gdy ieną pale wbiłia/ kleszami śa- paia/ kęści w michtamiac/ pały drac/ na drobne kęsy rabiac/ reini- mi śmierciami przed śmiercia znosi; bo twierdzi Doktor/ że tak- iest Exces daleko przewyżsaiacy bole nasze/ w karaniach choćia- lekkih tamtego swiata/ minima panna excedit maximam.

Lubo iednak takatam iest według roźnice grzechow differen- tia karania/ przecie Apostoł ktorego sie słowa w pierwszym przye- czyły rozdziale/ sa... tylko ogień wspomina; Saluus erit, sic tamen quasi per ignem. *Zbawion będzie, ale iako przez ogień; y polpolic- o duśach tamtych mowiemy/ że goreia w ogniu Czystowym; nie- by tam inšych mał nie bylo/ boć sie y w Czystu takas własnie iad w mekach piekielnych odprawune alternat/ o ktorey Job: Ad m- mium calorem transibunt à frigore niuium; do zbytecznego g- raca przyida zmroźnego śniegu; boć lamentua często niebożetá w- wymysłne sprawiedliwości Boskiej Execucie/ z Jeremiašem pro- rokiem: Posuit me quasi signum ad sagittam &c. &c. Repleui me amaritudinibus, inebriauit me absinthio: postavit mihi Bog zá cel strzátom swym, nápełnił mnie gorzkościami, opoił piołunem. Ale ogień specyálui wspominaia dla dwu przyczyn/ ktore ná roźny- mioyscach przywodzi S. Thomasz. Naprzod je inše meki zprzyc- dzenia swego nie máia vim purgatiuam, mocy do oczyszczenia iad- ogień; a poniewas Czystiec (co samo opiewa imie) ná to iest fun- dowany/ aby zabytki y remanenta swiátowych oczysćciat brudowi- dla tegoś naybardziej sie od ognia zowie/ ogniem polyskuie. Panna*

Purgato-

Purgato-
ideo sol-
habet p-
na o sobl-
Czysto-
czyście-
ści mał-
Sne nan-
nieyby y
wstrosz-
te wpaś-
aby ludz-
oczy napy-
prawie ś-
ne sie i-
ktor) qu-
abundec-
gnatur,
naydzieln-
ognia, wy-
Aleć
materiał-
Arcyria-
nicare de-
minacya-
ogniem/ y
iakoś pod-
ná to dub-
wy dwoi-
zostawa-
sie wyżej
bedac Co
mocności
wynosi y
materiał-
gzechy/ y
nie tylko

trapienia
stek y kom
nasie prze
wspienion
gdzie id
żyworą za
se miare/ c
excedit ma
wa przecho
niepochyb
owit dbaw
die iudici
a naywiek
szami pa
biac/ reini
ktor/ je ta
ach choć
nam.
w differen
nym przyr
t, sic tam
y polpoli
ym; nie j
łotanie i
Job: Ad
tecznego
niebożet
niašem p
e. Reple
ostawil m
ot piolun
e na rojny
eti sprzy
szczenia i
to jest fun
at brudow
stnie. Pa
Purgato

Purgatorij est principaliter ad purgandum reliquia s peccati, & ideo sola panna ignis attribuitur Purgatorio, quia ignis maxime habet purgare & consumere; mowi S. Thomasz, *Meká Czyścowa o soblinie postanowiona, na wyczyszczenie ostatkow grzechow, dla tegoż Czyścowi sam ogień naybardziej przyczytaia, że własność ognia jest czyścić y trawić.* Jesze y druga przyczyna/ czemu w takiej obfitości mać Czyścowych przecie w samym tylko ogniu/ boleści tamże. Gne nam reprezentuia jest; bo ten bedac nad inise elementa dzieł nieyszy y subtelniejszy/ potężniejszy też Activitatem suam wywiera/ wstroszczczy przenika/ y ledwo nie penetratiue ciała ktore opánuc se wpaszy sie w nie przez naymniejszy poros przebiega; zaczął aby ludzie mieli żywa mać Czyścowych apprehensya/ ogień im przed oczy naybardziej stawiaia/ żeby wiedzieli iż cainte dusze takowym prawie sposobem ogniem przeiete zostaią/ iako wiec zelazo rozgrza ne sie iskrzy y w ogień obrocone zda: Dicendum (mowi tenże Do ktor) quod quia ignis est maxime Activus, propter hoc quod abundet virtute Activa, ideo nomine ignis afflictio omnis designatur, vt sic vehemens. Trzeba wiedzieć, iż ogień potenssi jest naydziclnieyszy, a to dla tego że ma moc przenikająca, przetoż imieniem ognia, wyraża sie meká kiedy jest bázropczliwa;

Aleć tu komu watpliwość prośc moze/ iako podobna żeby ogień materalny na prozja materalu tagnać sie miał dusze y potenssi Arcyryaje Filozofow Arystoteles mowi: Agens & patiens cōmunicare debent in Materia, a nad to polpolita wstetach jest deter minacya/ że oboie to máia bydy eiusdem ordinis. Wiec je dusza z ogniem/ y mēspolkuie w Materalu y z wyższego daleko jest ordynu/ iakoś pod jego władza y moc podpawać ma. Odpowiada mądze náto dubium S. Bernárdyn z Seny/ y tak mowi/ że ogień Czyścowy dwoiako wiażać możemy. Naprzod iako w przyrodzoney mocy zostawa ocytkowany Sferze/ a tak nad zámierzony od natury piąc sie wyżej nie moze gránice/ y nie coby Corporeum nie bylo/ sam bedac Corporeus nie pali; potym iako jest instrumentem wszech mōcności Boskiej/ a tak go Bog nad zwykła y przyrodzona siete wynosi y do palenia dusz spalaia: bo iako wiđziemy/ że woda materalna przy Chrzcie S. od Boga Eleuata, spłokuie y gładzi grzechy/ ktore są materalu Duchowne/ do duszy przyskile; a czyni to nie tylko per actionem moralem iako polpolita trzyma opinia/ ala

S. Th. in 4. dist: 22. quast: 3. art: 1.
Wora se wielkiej dziełności y naybárdzi prze nika.
S. Th. in 4. dist: 20. quast: 2. art: 3.
Aristo: 2. de ge: neratio: ne.
Pali dusze ile jest instrumenta sprawie alimosty Boskiej.

Apud
Becanū
de Sacr.

S. Bern:
Sen: Tō:

2. ferm:

63. art: 1.

cap: 3.

Materi-

alnemu

duże pod-

daie Bog

ogniowi

bo sie sa-

me mate-

ryalnym

poddały

rzeczom.

Pfal: 8.

idem

Ibidem.

Opieki

konny ie-

dz je co y

piekielny.

teſſ per Actionem Phyſicam concurrenteſto instrumentaliter cum Deo, tanquam cauſa Principali, ad expulſionem culpæ, & productionem gratiæ, ktora ieſt ſententya wzonego Kárdynala Békáná/ Veguin Concilium Tridentinum, Suarezá/ y inſyich od Békáná cytowaných. Tak tymje właſnie kſtatem ogień bierze ſie do duſze y one afficit od Boga wynieſiony; á rownym ſpoſobem iáko woda zmywa/ tak ten wyppala/ náymniemyſie zmiázy grzechowe w Czyscu/ meca Boſka do tego efektu przypráwiony y oboſtrzony. Conſiderari poteſt (mowi S. Bernárdyn.) ignis ille primo, ut eſt instrumentum naturæ, & ſic agere poteſt in corpus non id animam, ſecundo ut eſt instrumentum Diuinæ iuſtitie, & ſic agit in animam, imprimendo illi ſpeciem per quam affligitur. Wiaz nie bez przyczyny to ſpráwiedliwoſć Boſka czyni/ je duſze beł Máteryálne ná karanie y wpał Máteryálnemu poddaie ogniowi: tak koſz miárka/ takimje właſnie z niemi (mowi Doktor) idzie trybem/ iáko one żyiac ná ſwiecie ſame poſtepywały z ſobá. Wiedziáły dobrze godnoſć ſwoię/ je nád wſytkie doczeſne/ widziálne/ ſyny ſlom podlegle wynieſione były ſtworzenia: Omnia ſubiectioni ſub pedibus eius: á przecie one te ſwoie Eminencya/ pod nogi rzeczom doczeſnym rzucáły/ gdy dla nich ſumnienia odſtepuiać/ zá ledá wcieche/ cene/ y Prárogatywe ſwoie záprzédawáły: otoż im wet zá wet oddaie P. Bog. Diuinæ iuſtitie exigit ordo (ſlowá ſa Doktorá) ut anima quæ peccando ſe ſubdidit rebus corporalibus, eiſ quoq; ſubdatur in pænis: Tak ſpráwiedliwoſć Boſka meie, aby duſka ktora ſie dobrowolnie Máteryálnym poddała/ rzeczom w grzechu, podda na teſz im wzáiem była w karaniu. Niemoga ſłuſnie ná rzekać je Bog Ordinem naturæ mieſſa y nád niemi wydziwia/ gdy ogień ſpuſcza; y Materiali agentu nád temi ktore ſa Altiore Ordinis gore daie; od nichje ſámych przeiał ſpoſobu Bog/ ich właſnym ie modeluſſem kona/ bo wprzód toſz czyniely/ gdy ſtworzenia Máteryálne/ nád ſiebie y godnoſć ſwoię przenoſily: z kad nie ieſt w tym żadne inconueniens, je z Dekretu Boſkiego w ogień wpadáia/ ále owſzem Korreſponduiaca ich winie odpláta.

A tu ia dla lepszego dowodu przenikliwey náder oſtroſci y poſzaru tamtego ognia/ trzy kondycye ktore aggráwuia bázto cięſzkoſć wpałow Czyscowych z Doktorow kolliguie. Pierwſza ieſt właſnoſć tamtego ognia; ktory ná to tylko ſámo Bog poſtánowił/ ná to zá

chowyie

chowyie
August
ſecula
gorz) a
tor ce
złoto, ſ
W tym
ſka przy
mieni
& non
icy. W
wzniec
dozeſn
konywa
moje/ i
gradus
wyſſzá/
ma; ac
magis
ſolum
Belárn
wzniec

U
sonym
choćiaſ
ſietami
gá albo
tem ſup
Máber
dac/ m
Czytel
tu przy
ſiſtory
ſprawy
glicy/ b
rá Wie
wiadat

caliter cum
paz, & pro-
rynalá Rá
y insyich od
gien bierze
n sposobem
rzechome w
obostrzony
e primo, vt
us non in
itiaz, & sic
affligitur
je dusze be
gniovi: tá
idzie try
Wiedziá
iálne/ siny
necasti sub
gi rzeczoni
zá ledá w
im wet zá
á sa Doktor
alibus, eis
nie sie, aby
om w prze-
stusnie ná
wydzia-
s Altioris
Bog/ ich
gdy stwor-
sily: z kad
go w ognie
a.
trości y po-
zo cieśność
t własność
ná to zá-
chowuie

chowie/ aby był instrumentem sprawiedliwości; á ten 'według Augustyna y Grzegorza S. iedenze jest co y piekielny/ iednakiey secluta aternitate dźielności Sicut sub eodem igne (mowi Grzegorz) aurum rutilat & palea fumat, sic sub eodem igne peccator crenatur electus purgatur: Jako w iednymże ogniu lini sie złoto, sfontie plewa, tak tenże ogień pali grzesznych, czyści wybranych. W tym tylko rośnica je tych nieci/ czas vkróci/ determinácyá Boska przycási: owych nieprzejyta wieczność wiecznym dotrzyma płomieniem/ ktorzy iáko Salámandry w ogniu żyłac: Quarét morté & non inuenient eam. Prágnąć szukać beda śmierci, á nie znayda iey. Wiec je według intencyej Boskiey ogień ten/ ná to tylko wzniecony aby exetucya nád grzesznymi czynił duszami/ w Czystcu doczesnie/ w piekle zaś wiecznie; je tá tylko iego jest functia wykonywáć Boskiey wyroki surowości/ tedyć z tad łatwo doysć kády moje/ iáko obostrzona iego Energia, y ná wysókie wyćiągniona gradus; Poniewáż go Bog sam zarzy/ y ták intencie elewuie/ wy-
wyjszá/ iáko widzi/ je sprawiedliwość iego vkontentowána bydy
ma: áco pewna je gorácość ognia Bog in infinitum magis ac
magis intendere moze. Erit ille ignis acerrimus, cum ad hoc
solum sit institutus, vt sit instrumentum diuinæ iustitiæ: mowi
Belármin. Bedzie ogień on náder przykry, poniewáż ná to tylko jest
wzniecony żeby był instrumentem sprawiedliwości Boskiey.

Tliczje sie niťt odtad niedziwuie/ je pospolicie ogień ziemski z onym támtogo swiátá porównány málowaným zowia: bo ten choćiaśby naywiększy był nigdy iednak dusze niedosięje/ áni iey tak intę-
sietami przyrzedzonemi zmoze y zaszkodzi: tam tego zaśie potę-
gá albo per solam potentiam Obedientialem, álbotej per virtu-
tem superadditam wyniesiona/ ták sie wgore wbiłá/ je sie ná dusze
Máteryalnych miezow prozne/ sam do Máteryey przyćowány be-
dac/ miece y targa/ á onym nieczóśnie dokucza. Drozumiess lepiej
Czytelniku Chrzesciáński nieporównána srogość iego/ z tych ktore
tu przytocze Historyi. Piśe Dyonizyus Bázylizyámski á wśiał te
Historya z Księg Wielebnego Piótrá Opátá Aluniáenskiego
spráwy niży opisaný dobrze wiadomego; je pierwszy Zakonník w An-
gley/ badac wzáchwycemu od Wielkiego Czwartku/ áz do wiecz-
rá Wielkiey Soboty/ gdy do siebie przysiedl/ cudowne rzeczy po-
wiádal o Młakach Czystcowych ktore widziál: bo táń bazył nie-
zliczone

August:
in Pl. 21.

Greg: 4.
Dialog:

Apoc: 9.

Cieśkość
támtego
ognia y
przyczyny
iey.

Bellar:
lib: 2. de
Purgat:
cap: 14.

Pierwsza
ie go Bog
nie obo-
strza iáko
chó.

Cartus:
de 4. No
uif. part:
3. art. 13.

zliczone dusze okrutnemi mękami dręczone; z tych iedne pieczono w ogniu/ drugie smażono w kotłach/ inſze pażnoktami żelaznemi na drobne kęsy śarpano/ inſze zaś wolaźniach y wannach śmola wrzaca/ siarka y żywica namięlnionych kapano; inſzych w rozpuszczonym Ołowiu/ w ognistej spiecy/ y roznych kruszczach nurzano. A tak wieśle tam było wymysłnych męk/ ktorych nad niedznnemi duszami zaszymano/ że (iako doświadał ten co na to patrzył) w krótkiem bärzo części/ wiecey niż sto roznych katorni iedna dusza wytrzymać musiała/ przez ktore zdana sie iakoby żerła; cale stopiona/ y nie tylko w popioł y perzynę/ lecz wniwecz obrocona Annihilata; a wnetże znowu do pierwszey powróciwszy sie pory/ na nowe męki porwana y dręczona była.

Względem
niego o-
gień ziem-
ski zda się
chłodny
według
obianwie-
nia.

Wszystkie
nasze o-
gnie zbi-
n są ni-
gdyż tak
nie palily
według
drugiego
obianwie-
nia.

Tenże Zakonnik o jarłoczney tamtego ognia srogosci (iako dozwisty świadek) także dawał relacya: Tantus fuit feruor atq; edacitas illius ignis, vt tepidum crederes omne mundi incendium; taki był ciepley wpał/ tak iadowita y przeraźliwa goracość tamtego ognia/ że względem niego/ naywiętż się śtoły śmięśkich pożarow/ Babiloński piecy/ ktore na czterdzieści dziewięć lości wybuchaty płomien/ Aletny y Wezuuiusow srogie pozogi/ lerniem zdaiyby się chłodem/ albo ciepłym y wygodnym wietrzykiem. Podobno o Cyscowym ogniu dała attestacya dusza chłopięcia onego o ktorym Philippus Barlamont, a z niego Christophor⁹ Wratistaw: ten wdzies wieci lat zśedłszy z światą/ za skrytem sadow Westich Widyńans sem skazany był do Cysca/ oto tylko/ że się wdziewieć tamiecznych zapożyczwszy grofśy umiart a dlugu niezapłacił. Pokazał się potym Wiatce/ o niedzney y opłakanej swoiey znać dać Consistentcy/ ktorey to szczegulnie o ciepleści ognia Cyscowego powieźdiał: że gdy by wszystkie na świecie drwa/ y węgle na iedną tupe zniost y zapalił/ gdyby wszystkie chuty y kuznie z swoiemi płomieniami w iedno zbił; nigdyby tak niedoaley cłow. cłowi/ iako on wpał/ ktory ten dnieciuch/ o tak mała/ (w naszym reputacyey) wine cierpiał. Ach moy Boże: coś tam za saki ogień przy ktorym naywiętż nasze płomienie gąsna albo chłodna? Duszo nabożna iakos się na takie o nieznosnym ogniu Cyscowym relacye serce tpe od politowania nie rozśiedzie: iako się do raunku tamtych utrapionych pacyentow nie bierześ: jebyś iesli nie cale zalać/ przynajmniej iedną nie co przygasić wybuchające pożary mogła.

Jeszcze y z drugiey miary pochodzi cięskość wpadu Czystości. *Druga przyczyna* go/ to iest ex perceptibilitate animæ patientis, że dusza która tam *ie same dusze pali* tuż sama w sobie immediate cierpi/ nader żywo wszytko czuje. Tu na tym świecie lubo sie iakie na dusze zwala utrapienia/ iesli są bole wewnętrzne/ iako sinutki/ nudności/ zale y oppressye serdeczne cierpi to mediantibus humoribus, za których alteracya duszą boleściami ociążona bywa: iesli zaś są powierzchne/ iako bicia/ moraderstwa/ chorob łamania/ y zadane tyránstwo rązy/ cierpi ie mediantem corpore. Tam w Czystcu niekta nie składa/ sama przez sie tak frogie wytrzymuje stoly/ bezzaślony/ bez ogrodki cierpieć musi: y że tak rzekne tu ia przez suknia iakoby biia/ tam nago. Dacie to drugie mać Czystcowych aggravans na ponienionym mieyscu Kardynał Bellarmin gdy mowi. Cum anima ipsa nuda torquetur immediate, maximus erit dolor patientis; nunc enim non tam anima quam corpus torquetur, & per corpus transit dolor ad animam. Gdy dusza goła, z ciała odarta cierpi, zbyt wielki będzie bol cierpiacey; bo teraz nie tak dusza, iako ciało dręczone bywa, a przez ciało bolu dostaje sie y duszy. Racja zaś czemu cięższe są daleko boleści/ które sama dusza immediate na sobie ponosi/ niżli te które przez zmysły y ich cielesne Organa przeymuie/ ta iest która nazywa S. Thomas: bo ten bardziej cierpi/ który żywiej/ subtelniej y bardziej dla pieśzohey dyspozycyey poiatne sensus albo czucie ma (iako to znać na ludziach delikackiej complexyey/ którzy bardziej na mały wraź boleis niżli owi na wielki/ których twarda natura grubym uformowała ciałem;) Wiec że od dusze wszytkie sensacye y czucia płyną/ a ona ich iest początkiem y zrodzeniem/ tedyć sama żywiej y dotkliwiej bole czuje/ według zawołanego Axioma. Propter quod aliquid est tale. & ipsum magis tale. Tak dyskurue S. Thomas. Tanto magis aliquid dolet, de aliquo laxius quanto magis est sensitivum & quia totus sensus corporis est ab anima, ideo si in ipsam animam aliquid laxius agat, de necessitate oportet quod maxime affligatur. Tym bardziej kto boleie, z iakiej rzeczy przykrej, im bardziej czuje: że wszytkie czucie ciała pochodzi od duszy, tedy gdy co przykrego same dusze konać pocznie, musi być że ona nazbyt utrapiona zostaje.

Arist. 11
Posteri:
cap. 1.

S. Thō:
in 4 dist
8. quest
1. art. 1.

Nasostatek obastrza y to znakomicie mać ognia Czystcowego Trzecia
że agit in totam animam; cała dusze pali/ wszytkie iej substancje przetrza
ozarnuje ie cała

Je oraz
przenika
bo jest nie
rozdziel-
na.

Ciało
cierpi suc-
cessiue w
pobliższych
wprzód
człeciach
nie tak
duża.

S. Thó:
in 4to v-
bi supra.

Widzenia
meki te
duż wy-
świadcza-
iacc.

Pierwsze.

Carthus
de 4 no-
uiss. par:
3. art. 14.

Wtore.

S. Brigi-
da lib. 4.
reuelat.

ogarnięcie y przechodźci. Inſie chociażby też naywiękſze ciało ludzkie
dreczenia/ y kátownię/ in ſuperficie corporis zoſtaia/ á iáto pen-
trario corporũ naturaliter non datur, ták też naywymyſlnieyſze
meki przeiać cále y zupełnie onych niemożá: ále tylko trápia y boleſi
przynoſi per contactũ ſuperficiarũ & extremitatũ: z tad ogień
náprzykład niepoſtąpi oraz/ y niewſtobuie ſie do wnetrżnoſci áż p-
wierzchu wprzód opali; dopieroſi ták powoli trawiać dálej ſie ſuc-
ceſſiue wtráda y wpáſia: Duſiá je ieſt indiuiſibilis nierozdziel-
na/ dla tegoſi wſytká záraz w cáley ſobie gore; naymnieyſze (je tá-
rzejſze) ieſy Atomos, ogień poſiada y zrze/ z tad też wſytkie docze-
ſne bole nieporównanie boleſć ieſy przenoſi. Jeſt to Argumentũ
cya S. Thomáſiá ná pomienionym mieyſcu. Quando pãna et
vniuerſalior, tantũ maior; ſed anima ſeparata tota punitur cum
ſit ſimplex, non autem ita eſt de corpore: Ergo pãna animæ ſe-
paratæ maior eſt omni pãna. Meká im pomſechnieyſza tym ciężſza
ále duſiá z ciałem rozwiązána, pomſechnie, y wſytká ogotem cierpi, b-
nie ieſt z części żadnych złożona iáko ciało; tedyć meká ieſy przeryſiſi
wſytkie inſe ſwiatowe meki.

Wyraſiit te totalitatem meki Bog Wſechnożacy rożnymi
wizyámi. Przerzeczony Zakonnik o ktorym wyżej wspomniáto ſi-
z Kártuzyáná/ widziáł duſie one miżerne/ gdy ie w ogień wrzu-
cano/ je ſie ná kſtalt wóſtu roſplywáły/ y ná kſtalt roſpuszczonego
kruſzu páłaiac blyſzáły. Egeus Żelnicz (iáko tenże opíſuie Ká-
rtuzyan) odwáżywſy ſie w miſć do Lochu w ſhibernicy będącego/
ktory zowia Czyscem S. Pátrycyuſá/ dſirowe ſpoſoby y adinuencie
mak widziáł: gdyſi támi ie dne duſie gwozdziámi do ziemi przybitá/
no ták geſto/ je w nich zdrowego nigdziey nieználaſby b/ i miey-
ſcá/ á ieſze po nich záiuſſeni biegali Czárci/ y progiemi bieżámi
niebożetá nedzne ſiekli. Drugich ná ſtrawienie y páſia brzytkieſ/
gádzinie dawano/ ktore od ogniſtych ſmókow/ ſárpane/ záte/ y
ſtrawione; inſtych ná ſrogich rożnách roſpuszczoneſmi polewáiąc
kruſzczámi pieczono; inſtych w ſiárczyſtey kápeli ptawiono/ inſtych
nákoniec wdoly pełne ogniſtych liquorow wrzacych wrzuciwſy/
zátopiwſy niewymowna meká dreczono.

S. Brigidá piſze je ieſy Chryſtus pokázal kárание grzeſzniká ie-
dnego do Czyscá ſkázanego; widziáłá tedy duſie tego w takiej po-
ſtáci: głowe ſtrecona miałá poſtronkami ták mocno/ je ſie czło-
z stylem

stylem
wyćiel
ſiſtem
nad to
ie był
przy
ſci wy
teſy po
gnać d

T
Wſech
ktore n
by ná
gdziey
ználaſ
per mi
viſion
cia. Z

ognia
dzy wſ
fekcyi
ktore ſi
ználeſc
eſt, qu
tari, au

wiek m
iákoſ t
nie mo
nym k
bo wiec

igne de
ym? W
ognia
niezgon
od po
wſponi

tioné

ciał ludzkich
 a iako pen-
 ymymylnieyfi
 apia y boleś
 i: z tad ogie
 rżności aż p
 daley sie su
 s nierozdziel
 ieysze (je ta
 wszytkie docz
 Argument
 ad panna et
 ounitur cum
 na animae se
 ta tym ciezsza
 tem cierpi, b
 ey przezysza
 acy roznymi
 pomniato si
 ogień wzru
 spuszczanego
 ppsuie Kar
 y bedacego/
 y adiuuencie
 mte przybiat
 oy byl miey
 emi biczan
 sa brzytkie
 ane/ żarte/
 i polewaid
 iono/ inszy
 wrzuciwszy
 przefinika
 w takiej po
 / je sie zło
 stylem

stylem głowy strzalo/ a oczy wypadle z swoich siedlisk na jagody
 wyćietki/ mozg przez nozdrza y uszy wypryskal; włosy ogniem rze-
 sistentem potrzaskane palaly/ ięzyk wytlaczony z ust daleko wisial:
 nad to kości w rełach y ramionach tak polamane y zluzzone zeby
 ie byl m przedziano w klab zwinat; rece z stopy oblupione/ a do ust
 przypiete; pierś y zlebra podruzgotane; serce rozpadle/ wnetrzno-
 ści wyćietke/ inſze wszytkie kości/ tak na miazge starte/ y na drobne
 kęsy potruszone miała/ je sie na kstalt nići subtelnych wlec y cias
 gnać daly.

Te wszytkie widzenia y reprezentacye do tad kierował Bog Carthus
 Wschmogacy/ aby ludzie mieli iakikolwiek obraz mać tamtych/ vbi supr.
 ktore mizerne dusie cale y w calych sobie cierpia; tak dalece ze gdy art. 12.
 by na kstalt ciała/ z pewnych części y członkow zlozone byly/ ni-
 gdsieyby zdrowego y od cieſkiey mać wolnego mieysca w nich nie
 znalazł. Vti nimirum (dacie tych wizyi przyczynę Karthuzyan)
 Per miserabiles atq; horribiles istas apparitiones, imaginaria
 visione monstratas designarentur inestimabilia earum suppli-
 cia. Stadci Augustyn S. wziawszy na uwage nieznosna mać y
 ognia Czystcowego cieſkość/ tak ia potrzebnie apprehendował/ ze mie-
 dzy wszytkimi bolami światowemi/ miedzy tak wiela chorob/ aſ-
 fekcyi dolegliwości rożnych Species, miedzy nieprzeliczonemi na-
 ktore sie wściekla Tyranow furja silila katowniami/ rownia im
 znaleźć y dobrac nie moze. Ille purgatorius (mowi) ignis durior
 est, quam quidquid potest in hoc saeculo pœnarum videri, cogi-
 tari, aut sentiri; On ogień czystcowy przykrzeyszy jest, aniżeli to cokol-
 wiek mać na t m świecie człowiek widzieć, czuć, pomyslić moze? Ach: Cieszkóć
 iakos to dziełny ogień: co go intelektu samiego przeszkoda poiać tamtego
 nie moze? Jako słusnie moge o niem mowić/ co Ziaiaſ opietiel y myla
 nym ktory w ten je iest z Czystcowym/ a tylko sie extenuone rożni
 bo wieczny/ nie intentione: Quis poterit habitare de vobis cum
 igne deuorante? Kto z was tak zdole ze wytrwa w ogniu pozer-
 ym? Wywraca sie mozg gdy nad ta od Augustyna S. odrysowana
 ognia Czystcowego duma jegościa/ ktora według niego wszytkich
 mozgom przywytłowane z wyćieja subtelności: iak wiele wiemy ze
 od poezji światu narzymysłano rożnych mać/ na ktore sam a
 wspomniatac ciemwie natury: przecie to Augustynowi ad propor-
 tionę Czystca malo: Wymyſlił Atryan miedziannego wola/ na to
 aby w

August:
 serm. 42.
 de SS.

Cieszkóć
 tamtego
 y myla
 poeta
 bida nie
 moze.
 llaix 33.

Wspomin aby w nim zlekką S. Eustachiego z Żona Theopista y dwóyggiem
ia sie wy- Synow wpiękt: Wymyslił Naxencyus kolo brzytwami naplatat
mylne ne/ aby na nim Kátharzyna S. wdrobne kasy posárpát. Wymyslił
Meczen- Domicyan stráśno z wrzacego oleju kapiel/ aby w niej Janá S.
nkow wsmáżył. Wymyslił Wáleryan żelázna krate na ktorey Świętego
meki. Wáwrzyńcá tyráńsko wpiękt: przećie to ná porównánie Czystá má-
 to. Polamano młotami ná kowádle wszytkie w Adryánie S. kóści
 żelázne mi páznoctami y hakami posárpáno ná S. Wincentym
 ciáto: Wdárto żywcem S. Bártłomiejá z kory; włożono ták dłu-
 go po ćierniách Hippolitá S. áż sie wszytkie rostrzeszy kóści/ y to
 iednak wzgledem máł Czystowych máło. Táto przez połowé Izá-
 iasá Proroká/ ni drewno iákie pietá; kleszámi ná drobne kásti roz-
 sárpáno w hiszpániey S. Młodziéniaszá Pelágiuszá; temporalu
 kámi dźięćinnemi żeby dłużej ćierpiat przez drobne punkтуры w kłóci

Ktore po- S. Kassyaná; miódem námasawšy ná słońcu/ sierpieniom/ ossóm/
rownania y Batóm iádowitym záwiešono S. Márká Archuzow Biskupá
nie maia Przez dwádźiesięćá ósm lat całych przez ktore sie dźiesięć przewin-
do Czysto- to tyránów wymyslnemi mekami/ ktore práwie sam czárt dyktowá-
nych. drezono S. Klemenśá Anryráńskiego Biskupá; y to ięszce respektu
 uedo Czystowych bolesći máło. Coś tam dáleko do kłóliwego
 S. Tho. więkšey przykrości pełnego/ czego y myśl dosiędz nie móże/ nec co
mas á gitari potest, mowi Doktor. De rigore illius ignis & seueritatis
Villano- (dokłáda S. Thomáš á Villanoua) communiter dicitur quod
ua Conc. lapides Stephani, Cruciatus Laurentij, Pectines & vngulae Vin-
Funeb. centij, & deniq; omnia tormenta quae Martyres perpeſsi sunt
 non possunt comparari cum tormentis Purgatorij: O fregosł
 támtęgo ognia pospolicie ták trzymáią, że áni kámienie Szczepánowe, áni
 kratá Wáwrzyńcówá, áni haki, y óski Wincentęgo, nákoniec áni wszy-
 tkie kátownie, ktore Meczennicy podieli, niemogá sie zrownáć z mekám
 Czystowemi.

Świádec- Wic żeby sie to nie zdála komu/ plonna tylko wwiędzionę
twá o tym zalem Chrzęściánstím sercá speculatia, owoś mácie relácya kłóci
ymartych trzy wmarli/ wórem albo Cilicyum S. Hieronimá od Eusebiuś
co ćier- wznia ięgo wstrzeszeni/ o stánie dűś támtych dawáli/ á exper-
pieli. credite. Jednego z nich tákie Cyryllus S. kładzie confessata.
Pierwsze. omnes quae in mundo cogitari possunt pœnae tormenta, affli-
Cyryllus Hierosł: Etiones, minori quae illic habetur pœnae & tormento compa-
Epistola rentur.

rentur,
 quae hi-
 quam v-
 swiecie
 frowa
 káždy, n-
 piec, ni-
 tyznegó
 Cantip-
 tylko ied-
 trzylá o
 symptom
 proty by
 zabáwić

A c
 cyi B. t
 wiek záj
 rie/ z c
 dem/ y i
 poymie
 á miłosie

Przy
 kolo nich
 koby tryu-
 sze sie z
 pastwia/
 troche w
 ziemi dűś
 tie im róz-
 nie swiá-
 miaty/ om-
 ltaty; iá-
 dyn: ktore
 ta/ boć to
 est qui pu-
 ie S. Be-
 millarius

rentur, solatia erunt: mallet enim quilibet viventium omnes ad Aug.
 quæ hic habentur pænas & tormenta, usq; in finem mundi pari, extat
 quam vno die in Purgatorio manere. Gdyby wszystkie które się na Tom: 9.
 świecie wymyślić mogą karania, katornie, meki, znaymnieysza Czy- Operu.
 scowa boleścią zrownat, tedyby się pociecha zdąży: Wolatby bowiem
 każdy, niżli w Czyśćcuym ogniu dzień tylko gorzeć. Podobne Authen- Thom:
 tycznego świadka który spróbował depozycye przywodzi Thomas Cantic:
 Cantipratanus, gdy o chorym iednym piśe/ ktoremu przez dzień pum ca-
 tylko ieden w Czyśćcu zatrzymanemu/ tak się ognia onego naprzy- pite 51.
 trżyła ostrość: iż zeznał/ żeby wszystkie bole światła tego/ choroby
 symptomata/ kóści łamania do sadnego dnia znosić/ pożytku nawet Wore..
 prócy byż wolał/ aniżeli dwa tylko dni/ znówu się w ogniu tamtym
 zabawić.

A coś więcej o gorzkości mał tamtych powiedziała z Reuelaz 2. parta
 cyi B. Magdalena de Pasis, że wszystkie meki/ katornie/ y to cokol- vita
 wiek zające na krw. Męczeństwa tyránów dawnych wknwały fu- Cap. 13.
 rie/ z czyśćcowym złożone ogniem/ rostkofnem może się zwać ogro-
 dem/ y iakas respectiue rekreacya. Ach ogniu ktoś twoje wpaly
 poymie: Ach iakos sam dym twoy serc Chrześciańskich nie obleci:
 a miłośniernych też z oczu im nie wyrzeczy:

Przydaie nieznośnego dreczenia dusiom onym strasna czartow Przycz-
 kolo nich się z wielkim iadem wmiatacych postać/ wraganie/ y iak- nia meki
 koby tryumf alne ryki: ktorzy albo (według zdania niektórych) iez- widzenia
 seze się z woli Bozey iako executorowie dekrétow tego/ nad tymi Czartow.
 Pastwia/ ktorzy im niegdy holdowali: iako to y Egeus żołnierz
 troche wyżej odemnie przytoczony widział/ gdy po przybitych do
 ziemi duszách wścietym pedem biegali/ a żelaznemi bieżniami cieś-
 kie im razy zadawali/ y Brygida S. w swoich obławieniach rzetel-
 nie świadczy. Albo iesliż im tego Bog niedopuszczał/ aby się rykać
 miaty/ one zauiśione bestye/ tych od ktorych przez pokute star-
 skaty, iako po S. Bonawenturze/ trzyma/ y dowodzi S. Bernar-
 dyn: ktore zdanie y opinia jest dobroci Bożstey bardzicy przyzwoi- Bernar:
 ta/ boć to y w porzadnych gubernia/ daleko więcej y Bogá: alius Senens:
 est qui punit filium, alius qui punit latronem (iako argumentu- tom: 2.
 ie S. Bernardyn) filium punit Dominus domus, latronem E- serm: 63
 missarius & Tortor, sed Dæmones sunt tortores, & iusti sunt artic: 1.
 filij Cap: 13

Lubo ich filij: Ergo non est conueniens illos ab eis puniri. *Insy karze*
nie trapią syna, insy tota, syna bnie sam oćiec, tota hyclom y katom odzicie, ale
przecie czarci sakacia; Dusze sprawiedliwe synami, tedy nie przystoi aby sie
strasza y do ich intereffu wali karania, aby pod ich Trynka wlegac miely iale
wagaia.

Witością. Przecie iednak poniewaz mieysce Czyścā y sius tego jest
 tak sie z pieklem/ styśa tam o granice tylko dusze zaczyni me/ z po
 bliższego bezdnia piekielnego/ wypadaiace strasne czarow otrzy
 ci/ styśa doekliwe naygrawania y smiech: Euge Euge deuorauit
 mus eum, widza one brzytkie poczwary/ ogień wyprysnuace/ ogień

lak prz- *krarzewo* *ni ziec* *Czartare* *velatia* *tego co do* *twiadczy* *in eius* *vita.*
 ste na nich acz zdala palzeczki rozdzieraiace: A tak ich ona czarow
 ta t:api apparitia, tak wielki strach na nich pusza/ zeby im tysia
 smierci lzejśa zdalo sie ponosic/ nizli onych piekielnych bestri okro
 pne phantalimata przed soba widziec. Wyraznie to o sobie po
 wiedziala B. Katarzyna Genuenska/ bo gdy ia Bog choroba zlo
 zyl/ Zart sie icy tez zwoli Bozey przede smiercia pokazal/ ktorego
 widzeniem tak na sercu przerażona byla/ ze potym mowila/ iz by
 raczy obrala w ogień piekielnemu ostroscia rowny wstoczyc/ ani
 zeli takiem straszidlem/ drugi raz oczy swe nabiiac.

Pobudka *do ratun* *ku dusi* *y wagi o* *gnia tam-* *tego y* *mak.*
 Tu sie iuz zastanow duszo nabożna/ a nie tak oczy na to boleśn
 Czyścowe widowisko/ iako affekty zgromadz y zwolay: Widzi
 cieśkość ognia tamtego y iadowita (ze tak rzekł) iakas wolaność
 ktoremu przyrownany nasz ogień/ chlodna zdac sie moze rosa/ albo
 według B. Magdaleny de Pazys wdziecznym Wirydarzem: wi
 dzisz mizerne dusze/ cale w calej substancyey swojej barzciey niz pal
 iace zelazo od niego przeiete: Widzisz zajarze czarow roty/ Eo
 nich sie z wielkych bolescia snuiace. Niechje sie z takiego specta
 culum straiaka Chrześcianańskiey litosci w tobie zaymie; niech ta
 dzitkie nie bedzie twoe serce/ aby sie do ratunku tych niedznych pac
 entow (ktoryc dosc latwo przypisac moze) lenilo. Mójżeś niegdy
 baczynossy na gorze Oreb krzak ognisty od ognia iednak niezmossy
 ny/ y miedzy okrytemi snuiacych sie w kolo plomieni zakretami/ y
 kiem dusz. zupełney zieloności zyiacy/ pokwapil sie na ten cud/ y mowil sobie

Krzak *Mojje-* *son nie* *zgorzaly* *mizerun.* *kiem dusz.*
 Vadam & videbo visionē hanc magnam, quare non comburatur
 rubus? *Poyde przypatrzo sie temu dzinnu, czemu krzak gorejac zgorz-*
niechce. O ktoby posiedl pod one sprawiedliwosci Boskiey gora
 Plak: 35. o ktorey Psalmograf. Iustitia tua sicut montes Dei, iudicia tua
 abyssus multa. *Sprawiedliwosc twoja iako gory Boskie, a sady twoje*
przepaść

przepaść
 świecka
 Ewangelia
 Video n
 drzew ch
 cya pod
 nne w o
 ich wstr
 sie na ta
 Mójżeś
 wania y
 gionem
 ter glori
 ad occu
 eordian
 ergo in
 spirijs, c
 si forte
 requiem
 tamtey k
 wnielbi
 zabicie,
 zepsum
 ich, doba
 gac sadz
 Bog wey
 chwale,
 bojnym
 zebrało
 Pobudka
 Bo
 gdy m

Przepaść głęboka. Widziałby takich dźmów więcej! boć nie tylko świecka Filozofia ludzi zowie Arbores inuertas, nie tylko on ślepy Marc'us. Ewangelista o Pana wzrowidzał/ pod tym ich widział kształtem. Video homines quasi arbores ambulantes. *Widze ludzi na kształt drzew chodzących; ale sam Chrystus Pan dobrych y złych differencya pod wzruszeniem także drzew wystawił: Cech to drzewa rozumnne w Czystcu ogniem otoczone zostają/ a w ogniu żyją; plomien ich wzrost przemienawo spali ale nie trawi. Dalby tu Bog tym co się na takie zapamięta dźmowisko serce Bernarda S. który wizya Nlejesia atkomodować dusiom Czystcowym/ tak się sam do politowania y zagażenia ogniom tamtych zachęca: Vadam in istam regionem, & videbo visionem hanc magnam, quomodo pius Pater glorificando filios suos, in manu tentatoris relinquit; non ad occisionem sed ad purgationem, non ad iram sed ad misericordiam, non ad destructionem sed ad instructionem. Surgam ergo in adiutorium illis, interpellabo gemitibus, implorabo suspirijs, orationibus intercedam, sacrificio satisfaciam singulari, si forte videat Dominus, & iudicet, ut laborem convertat in requiem, miseriam in gloriam, verbera in coronam. Pojde do tamtej krainy, y przypatrze się cudowi temu, iako dobrotliwy Ociec, nim s. Bernard wielbi Synów swoich, w przod ich podaje w ręce przeciwniką; nie na dą która zabicie, lecz na oczyszczenie; nie z gniewu, ale z miłosierdzia; nie aby się sagrażeni, ale żeby drudzy naprawieni byli: powstała tedy na ratunek ich, dobedo płaczlanych głosów, wylese wzdychania, modlitwami błagając sedziego beda, zbawienne oddam dosyć, za nich czyniac ofiary; a za Bog weyrzy y skloni się, aby odmienit utrapienie w odpoczynek, nędze w chwale, bicia w korone. O Chrześciance! pospieszay co żywo za naszym bożnym Bernardem/ a topniecie na sercu od ognia Czystcowego/ zebrać tamtym miłosierne wnetrznosci wyleway.*

Marc' 7.

Bernard
serin: de
quinque
negotijsExhorta
m. s. Bernar
mocyduś.

R O Z D Z I A Ł III

Pobudka wtora z uwagi tey ciuśkości która ponośa dusze iż Bogą nie widza; zowie się tą meką Pena Damni.

Dzisiaj Rozdział/ cierpia dusze w Czystcu bedace nie mnieysza meka z tad/ że gdy się spodziewały z Bogiem przywitać/ gdy mniemały/ że już terminu ostatniego zamieszoney rozumny

*Absalon
ze Oycy
widzieć
nie może
śmierci
woli.*

2. Reg:
Cap. 14.

*Daleko
ciebiey du-
som Bogá
nie wi-
djęć.
Psalm: 31.*

*Przycz-
ny czemu
im Bog ná
oczy nie
da.
Abacuc.*

*1.
Pierśa je
na śadnie
mákuły
pátrzyć
nie może.
Dan: 1.*

Kreaturom dopędza ścieszliwości y z twarzy Bostiey / wieczne po-
ciechy czerpać beda; aż ci ich nagle w sequestr biora / ná oczy Pa-
skie przypuścić nie chca / od oblicza Bostiego / do ktorego ich ciekaw-
druć y affekty wszytkiem iuż impetem ciągną / luboć to ná ga-
tylko / z wielką iedną ich żalostí oddalaia. Bolało to niegdy Ab-
saloná Dawidowe^o Syná / je lubo v Oycy pewnego excessu Ami-
stya otrzymat / y z wygnania do Dyzizuy zá Indulté Dawidá przy-
wrocony był; przecie gdy mu ná oczy / ciele dwie lećie / chociaś przy-
iednany Ociec nie dat / tak sie oto gryś / tak on wstret od twarz-
Oycowstiey głęboko apprendował / je mu sie to śmiercirownato
dlategoś zawolałszy do siebie Joábá Hetmána / z taką go do Oycy
posyla rezolucya / je woli gárdło dać / y popelniony excess krwia ob-
myć / niżli dłuższą od Oblicza Oycowstie^o cierpieć alienacya od ża-
łoby; Quare veni de Gessur? melius erat mihi ibi esse, obse-
cro ergo vt videam faciem Regis, quodsi memor est iniquitati-
meae interficiat me. Nácożem powrócił z Gessur? lepieybym tam
był dotąd zostawał, proszę cie tedy niech ogladam twarz Krolenską /
á jeśli pomni ná nieprawość moia, niech je mnie zamorduie.

Boli nieporównanie ciężey dusze / je ich Bog ácz do łaski prze-
połtę przypuścić / od widzenia iedną swego / y oney blogostawio-
ney fruicyey / záwściągnat; winy ich miłosćiwie pokrył; Beati
quorum testa sunt peccata, twarz iedną spráwiedliwie przed
niemi wstát.

Ten od twarzy Bostiey wstret y dożesny odpor cierpia dusze
dlá dwu przyczyn. Naprzód je taka iest delikáckiego wzroku
Bostiego Natura / iż nic brudnego znieść nie może; ná to je ta-
ka iest grzechowych mákul Exigentia / iż odwrót twarzy Bostiey
zá soba ciągnie. Nie może naprzód czysta oczu Bostich zżenien-
nieść / gdyby sie im co takim grzechowym záspeconego nawina-
ło; Mundi sunt oculi tui (mowi Prorok) ne videant malum,
& ad iniquitatem respicere non poteris? á z tad wyplókać co-
w oney ognistej kapieli w przód potrzeba / cokolwiek wzrok Pa-
ski vraja; bo iestliś tak wykwintny był Nábuchodonozor je kazał
bratować pácholetá / ktore ná dworze iego służyć miały; aby ná
wybor celney wrody były / śadnym náтуры błędem nie nákazona
máiac Symmetrya / in quibus nulla esset macula, w których by
żadney nie było zmázy. Jezli Assverus wydał Mandat / aby pod
gárdlem

gárdlem
stapowa
Regis i
sydersta
porzez
sie iáko
barba v
tialis pu
stónice s
lem; dle
mu prze
przystoy
zafedł r
natione
W
leżesny p
bo że w
x conu
go snor
vmie od
ranie / d
wielek gr
wzátém
pi; zá t
meta od
pierwó
ciejśse;
wpaty p
nieśże
widzieć
A j
lacyey v
tse me
wymys
stusá n
henlor
ścieszli

ey/ wieczne po
a/ na oczy Pa
regio ich cłk
boć to na
to niegdy
excessu Am
Dawida prz
e/ chociaż prz
tret od twarz
niercirownato
aka go do Oyc
cessu krwia ob
nacya od jał
i bi esse, obce
est iniquitati
lepiejby
Krolen/ko
ordnie.
do lastki prze
y blogostawio
pokrył; Beac
edliwie prze
cierpia dusze
kiego wzroku
nad to że t
warzy Boskie
kich zżemien
nego nawinie
eant malum
wypłóć co
wzrost Pa
nozor że kaz
iasty; aby na
nie nakazono
w których by
dat/ aby po
gárdlem

gárdlem nie w prostej sierniedze/ y przez prog palacu iego prze
stapować niesmiał; non erat licitum, indutum sacco aulam
Regis intrare. Jesli własnych Postow swoich od Samona Kro
syderkiem sposobem wygolonych/ á śaty nieśkrotnym kroiem/
porzezane mających/ niechciał na oczy przypuścić Dawid/ ażby
sie iakokolwiek odnowieli; Manete in Jericho donec crescat
barba vestra. Coż o Bogu rozumieć/ który iż jest supersubstan
tialis puritas, według S. Dyonizego/ istotna czystość/ iż oczy nad
słońce ślicznieysze ma; Oculi eius multo plus lucidiores super so
lem; dla tegoż y przez prog rezydencyey swoiey Niebieskiej nicze
mu przestąpić nie da/ coby przeciw pieszoney wzroku iego/ nie
przystoyna było Cera subtelności; Nihil coinquinatum (dawny
zaśedł w Pałacu Boskim interdict). intrabit in eam, aut abomi
nationem faciens.

Esth. 4.

2. Reg:

cap. 10.

Eccl: 13.

Apoc: 11

Wiec y grzechu każdego zwłaszcza śmiertelnego/ ten jest nieś
czesny przymiot/ iż twarz Boska człowiekowi odbiera y krądnie;
bo że w nim dwoiaka sie złość znayduie/ to jest auersio à Deo,
se conuersio ad Creaturam, odwrót od Boga, á przyślanie do liche
go stworzenia: tedy też za sprawiedliwa Boska (który wet za wet
umie oddać) recyprokacya/ dwoiackie człowiek grzeszny odnosi ka
ranie/ dwoistej owej korresponduiace złości; y tak/ za to że czło
wiek grzesząc/ Boga y iego przykazania odstepuie/ Bog go też
wzaiem wzmianieniem samego siebie/ y twarzy blogostawionej tra
pi; za to zaś/ iż znikomey wściechy wstworzeniu szuka/ boleść y
mek od stworzonego ognia ponosi. Oboie karanie cieśkie/ ale
pierwsze które wstrąć Boskiej zawisto prazenty/ nieporównanie
ciejsze; gdyż nie tylko Czystowe doczesne meki/ ale same wieczne
wpady piekienne/ w nieboby sie potepionym obroćily/ gdyby ich tá
nieśczęsna nieociężała kłaká/ która ponosi że Boga nie widza y
widzieć na wieki nie beda.

Druga ie
grzech
który jest
auersio
à Deo od
wrot twa
rzy Bo
skiej za
sluguie.

Á żeby sie to komu nie zdało Paradoxum, albo próżny speku
lacyey wymysł/ dowodzi iasnie tego S Bernardyn/ iako naywie
śsze meki Panas sensibiles śodzi widzenie Boskie/ y w poszrod
wymysłnych boleści/ wieczne wściechy sprawuie; gdy samego Chry
stusa na wizerunek stawia/ który bedac oraz Viator & compre
henlor, lubo tak wiele przy okrutney mece cierpiał/ nie to iedną
szczęśliwości iego nie wwozyczył/ dla tej iedyney ácrzey/ że Duszą
Chrystus

Widzał
Boga sa
mi potę
pieni byli
by błogo
stanie
mi.

Bernard
Senen:
vbi supr
a. 1. c. 3.

Dowód
go z Chry
susa kto-
ry w me-
kach bło-
gostawie-
stwa za-
żywał

1. Cor. 2

Duże w
Czystu
penne sa-
mym
zbawie-
niu.

S. Bona-
ventura
in 4to
distinc.
20. qu. 4

Rom: 8
Sap 3

Chrystusową/ ácz in parte inferiori cierpiącą/ in parte iedną su-
periori/ ná Bóstwo z którym Hypostaticè złączona była patrzą-
błogosławieństwá wiecznego záżywała: y z tad tak konklud-
Doktor; Maior est pæna damni quam sensus, (secundum Hi-
ronymum) cuius ratio est, quia magis obuiat æternæ felicita-
tæ quod cum pæna damni, Baritudo impossibilis est, ne-
autem cum pæna sensus, sicut patet in Passione Domini nos-
Ies v Christi, cuius anima in Passione, & semper fuit bea-
Wielka 1:7 Carentia widzenia Boskiego niżli meki zmysłem poietn-
według Hieronimá, czego przyczyną tá jest iż bårzciej (przeciwia-
błogosławieństwu wiecznemu, niż meki owe: bo przy stracie widze-
Boskiego, nie może nikt bydź błogosławiony, ale może w mykach; co
pokazuje z meki Pána naszego Iezusa Chrystusa którego duszá, tak pr-
mece, iako zámśe była Błogosławiona.

Ale je według Apostoła Animalis homo non percipit
quæ sunt spiritus, iżonyiektorego iako bydle samá tylko smyslno-
rzadzi, rzeczy Duchownych nie poymuie. y trudno temu słowy ma-
wac testliwie widzenia Boskiego/ ktore duszom dogarają żadz-
ktorego nigdy Bostich delicji smak niedotknął: dla tegoż aby
też/ y sercom do rzeczy Niebieskich mniej przywykłym miarą
ka podałá niewymowney przykrości/ ktora odwoziona (ácz
chwile) twarz Boska w duszách onych sprawuie; Zaktadam
fundament z Serafskiego Doktora/ że dusze wszytkie do Czysto-
stazane/ mają niewatpliwa pewność o swoim zbawieniu/ lubo
sże do Possessyey iego rzeczywiście przypuszczone nie są; tak iá-
ia mieli niegdy Wycomie SS. w odchytaniách zatrzymaní; a li-
boć tá pewność/ nie jest tak doskonała/ iako Swietych Pánst-
w Niebie już Aktu Eroluacych/ ktora zowie Doktor Certum
nem tentationis, bo ci nie tylko się nadszeia karmia/ ale rzecz-
ma złączeni z Bogiem/ w morzu onym nieprzebranych poćiech br-
dza: jest iedną taką zá ktora idzie Euacuatio timoris, to ie-
wsfelkicy in oppositum bojaźni prożność; bo jest ná oncy nie-
chybney záśadzona uádzier/ ktora według Apostoła zámiesć
może; Spes autem non confundit: Według Medrea wieczny
ścia pachnie; Spes illorum immortalitate plena est. Wied-
tedy bez wsfelkicy watpliwosci dusze one z osobliwey Rewelacy-
Bosticy/ że są włásce Bozey/ o ktorey tu żyjac/ nikt niema po-
wności

wności
wiedza
ści ich do
chwale d
quorum
wielki re
Non rap
sezesćie
stich wcie
stoda/ v
hac tem
gdyby ga
żał iáto
Tia
sá blogo
strata/ in
ne ktore
ty zrak
eto nazn
wymami
wpadają.
Thomass
stim je v
quam on
widzieć, i
dżycze; y
li ment tyl
tow/ ná
nie poro
fitości/ m
mieć/ co
ludzie od
wieccy o
gdy tak
ktoraby
to dost
osadził/ w
wności

arte iedną su
a była pątrza
rąk konkludin
ecundum Hi
rzną felicitat
ibilis est, ne
Domini noli
ber fuit beat
mylem poiatn
y (przecinia)
tracie widze
mękach; co
o duszą, tak pr
on percipit
tylko smysln
nu słowy mał
ogaraia żadz
la tegoż aby
tym miarą
ocona (acz
Zakładam
kie do Czy
pieniu/ lubo
e są; tak i
rymami; a
tych Pąst
tor Certitud
/ ale rzecz
h poćiech br
moris, to i
a oney niepi
ta zamiesz
drea wieczn
est. Wied
y Rewelacy
te niema po
wności

wności/ chyba że ktora zowia Certitudine moralem; a zátym
wiedza że tenże Pan/ ktory ich obdarzył łaską/ swego czasu przypu
ści ich do chwaly; Graciam & gloriam dabit Dominus, łaska y
chwala da Pan; wiedza że imiona ich wpisane sa w Kiegi żywetá/
quorum nomina scripta sunt in libro vitae; że ich po wszytkie
wieki reka Bosta nie opuści/ y posłiznać sie im wiecy nie da; Ioan. 10
Non rapiet eos quisquam de manu mea. A gdy sie wwiązaiac to
szczęście swoje cieśa/ gdy rozpuszczona myśl/ po apprehensyi Ciebie
stich vćiech obwodzi; aż ci ich zarzucona do Intronisszey prze
stoda/ w nowe wgania żale; gdy widza że to szczęście co ich pro
hac temporis differentia miya/ iuż hic & nunc mieć mogły/
gdyby go były przez niedbalstwo swoje nie opuściły. Ten zaśie
żałiatoby nieznosnie dusiom zadawał rany ze dnu miar poznać.
Naprzod je dostatecznie/ żywo/ intimè apprehendina/ co to
sá błogosławienstwo Boga widzieć; a penierasz tym wielka jest
strata/ im wielkie wydziera dobro/ bacząc iż im dobro nieskoncz
ne ktore w widzeniu Boga zawisło ich ospalosc y światowe defe
ty zrak wytraciły; iż ich tak szczęśliwego fruktu/ ktory im de fa
cto naznaczony pozbawili/ wprzedszyna/ y rozumom ziemskimi
wymami zaciemionym niedościgla/ żalosc/ testnice/ melancholia
wypadaia. Napisał to Augustyn święty cytowany od świętego
Thomasa à Villanou Arcybiskupa Walencyey o widzeniu Bo
stem je vel vnicá hora duntaxat Deum videre praestantius est,
quam omnes mundi thesauros possidere, by na godzinę Boga
widzieć, jest rzecz zacnieysza, niżli wszytkie światá tego skárby odzie
dziczyć; y tak ten konuby sie Bog na godzinę/ y owsem na mo
ment tylko ieden wdzielił/ przeszedlby w szczęściu owych Potenta
tow/ ná ktorych pełnym łonem swoje fortuna wysypala dobrá, y
nie porównanie w wielkich opiywalby dostatkách/ delicjach/ ob
fitosci/ niżli gdyby nan to cokolwiek ziemia y morze w skárbach
miec/ cokolwiek oko y serce w krotosilach wymyslić/ cokolwiek
ludzie od początku do koncu świata zająć m. ga oraz zlanó. A cos
wiecey o godności widzenia Bostiego napisał Dżony Snárez/
gdy tak wysoka tego tóre podał/ że malusienka chvilke przez
ktoraby słowietá Bog słiznościá twarzy swojej vćiechy/ nie tyl.
ko dostateczna/ ale nad samiar zbytkuta a nagroda y kontenteca
posadził/ w sztych prac/ satyg/ vtrapienia y truow; ktore człowiek
by też

psal. 81.
Philip. 4
Boleść
ich gdy te
go sáanie
nia zaráz
dostąpić
nie mogą.
Przytyná
iey pier
sa je mo
cno atpre
hendui.
co to Boga
strácić.
S. Thó:
Villan:
Conc:
Funeb:
Widzieć
Boga ná
moment
lepi niżli
światá cá
ty mieć.
Widzenie
total má
te d. state
cine w na
grode wysy
kich prac
ludzkich.

Disput :
46. de
Purg.
lect. 3.

by też prześ najdłuższy czas życia podeymować dla Boga moje.
Tale est (mowi) bonum illud vt si opera nostra, vel afflictiones,
per se spectentur, esset superabundans præmium illarum, etiam
si ad breue solum temporis concederetur.

Ioā. Hic
rol in
proptu-
rio Exe-
plo litiz.

Należenie aby iasnie wszytkim wiadomo było iż takie Visioni
Beatifica ścanki/ nie są zbytne hyperboles/ ani Krąśmowścic
Exaggeracyi wytfornie sąby/ sam Diabol/ daleko w wiekfa cen
wbił szesliwość widzenia Boskiego/ drożey ia oszacować. Pisie lo
annes Herold^o iż gdy raz on wielkiey śmiatobliwości! Mistrz Bł
gostawiony Jordanes pierwszy po S. Dominiku/ a w Zakonie Bł
znodziejyskim Wtóry Generat/ Czartą z opatánego wygamał/ pyta
go też czegoby naybárdziej sobie życzył y pragnął: odpowiedział

Diabeta-
by Boga
na mo-
ment wi-
dział chce
sam wszy-
kich pe-
repionych
meki cier-
pieć.

Diabol/ iż go na nic bárdziej chce nie wprowadził tylko żeby Boga
widział/ spyta daley Świety iesli wie czego pragnie y iesli kiedy
tego szczęścia zakusil: aż czart wyiac od żalu odpowie/ troche o
wiecey widziałem Boga nad mgnienie oka/ ale gdyby mi znów
pozwolono/ na taką y tak małą chwilkę twarz y stworzyć ci
wey żążyć przynamniej w dzień ostateczny/ podobabym się od ta
aż do dnia sadnego sam wszytkich potępionych Duchow mek i cie
pieć byłem aby na moment iesze Boga widział. Takież Czart
o widzeniu Boskim zdanie/ taka Appreciatio w vsy swe sły
Casarius; bo gdy w Kolnie w Kościele S. Piotra/ niewiast
iedną od Czarna dreżona była/ a Złorzysta naczestego Duch
spytał/ iesliby się rad do chwaly niebieskiej perwocu/ odpowia
dział wielkim glosem. Gdyby był (prawi) słup żelazny od ziemi
aż do Nieba/ brzytwami/ hakami/ y ostrymi gwoździemi zerwio

Casari9
lib. 5.
Cap. 10.

Drugi sie
dla tego
po stupie
brzytwi-
mi nabija
nym chce
do nieba
plac.

Drugi sie dla tego po stupie brzytwi mi nabija nym chce do nieba plac.
aż do Nieba/ brzytwami/ hakami/ y ostrymi gwoździemi zerwio
nápłataný/ w ciełe ludzkim w ktorymbym cierpieć mogł/ chciałby
sie po nim płać do dnia sadnego/ a bydż na drobne drapaný kasy/ b
lem znorow mogł wezjeńnikiem bydż tej chwaly/ ktoram stracił.

Ponieważ tedy taka iest widzenia Boskiego słodycz/ i
nie tylko wszytkich światowych wciech ogolem zebranych sm
przenosi; ale też wszytkim pracom/ odwagom y trudem dla nieb
podietym/ chociażby dobrze/ na iedne tylko wdzielona minuta
in superabundanti w nagrode wystarczy y owsem; dla niey (w
dlug tary Czartowskiej) usfnaby na czas same piekielne ponoś
meki: łatwo iuż każdy kolligować może; iako cieści żal dusze w
Czyscu znia (ktorym iuż wieczność zdarży śmiertelna zastona prze
carka

tarka ocz
te tak w
kto infty
stepkow/
Pr
z wolacz
dziej sie
przed oc
zblizata
cipio m
grauibus
is od B
Boga ra
po wż y
rospedzo
lubo na
niezniesi
tur (mo
molem
tur, pol
quia no
summo
tra illu
tym b. raz
syno le B
im lrp a
ngly, 2d, b
cie tego p
Do
gdy sie c
wioda; b
nie cale
zas nud
wpožad
appetyt/
dzami m
da/ y w n
carka

tarla oczy/ iż tak rzeczy apprehendua iako same w sobie są/ gdy stras-
te tak wielkiego dobra uznawaia; a oraz że im tey strody/ nie-
to infy przyczyna tylko same sobie dla ledaiakich na świecie pos-
teptow/ iasno widza y wiedza.

Przydaie y to dusiom nieporównaney cięskości/ że affekt ich
zwalać za wiadomości swego przeznaczenia obostrzony/ tym bar-
dziej się w nich żarzy y sili/ im bliższy termin swej szczęśliwości
przed oczyma bacz/ boć ięśli rzeczy wszystkie gdy się do swego
zblizają Centrum większym daleko do niego padem niżli à prin-
cipio motus ciągną; co iasniemi Demonstacyami de projectis
Graubus wywodzą Mathematycy/ osobiście Galilaus de Galile-
is od Archera cytowany; daleko więcej duszą rozumna/ gdy do
Boga iako porządkowego rozumnych kreatur centrum/ na którym
po wszystkie wieczność spoczywać ma/ bliżej przypada/ większym
rozpędzonych espietow lotem do niego się biegnie; A kiedy wstrat-
lubo namięta chwilkę cierpi gwałt y ból/ bolesta violentia, żal
nieznosny z tad ponosić musi; Quia quanto magis desideratur
(mowi mądrze S. Bernardus) quanto eius absentia sentitur
molestius est, & quia affectus quod desideratur longum desidera-
tur, post hanc viam in animalibus non invenitur nisi in us est,
quia non retardatur corporis in mole, & minus fruendi
tenimo bono iam advenisset, nisi i ludum pediret; Ideo carentia
illius molestius toleratur. Im do czego bardziej choc ciągnie
tym bardziej defekt tego trapi; a że affekt którym dusze święte potym
symonie Boga pragną, iest barzo gorący, bo iuz cielska nie przeszkadza
im ię paka, y widza że na terminie widzenia y zżywania Boga stą-
nę, ad, by im do tego przeszkody niestawa nie czyniely; tedyć ymknie-
cie tego szczęścia, wielka im zadnie przykość.

Doznania tego na łobie ludzkie iako im często dotuczania chuci/
gdy się czasem ledwo nie wściekłym impetem na iaka rzecz za-
wioda; bo od żalu sębna ięśli ich nadszicie ktoremu się pąsli/ lubo
nie cale ośnienie rostracone/ wedlug przynamnię idą. W ten
czas nudności/ tęsknicą/ niecierpliwego pragnienia wpat/ oblatana
wpožadancy imaginacyey dusze rozrywaia; w ten czas wzięty
appetyt/ iż tego na co mrze dogonić wysforowanemi zewsząd za-
dzami nie może/ w nicutulone smutki/ w okropne melankolie zapas-
da/ y w nich ponurzony tonie. A takie to jest Tormentum deside-
rij,

Druga
przyczyna
je nader
goraco ho-
gapiagna

Kircher
lib. 1.
Mundi
subterra-
nei. cap. 2

Bernar:
sent: vbi
supra ar-
tic. 6. §.

Iaka iest
maka za-
miedzio-
ney na-
dziejcie.

Romna
sta śmier-
ci.
Eccl. 25.

rij, męka popedliwej chęci/ że w niej sam żywot mierznie/ a śmierć
znosienią się rad Tyránstie nieukotone^o pragnienia dreczenie zda-
boć według asserney Duchá S; Omnis plaga tristitia cordis est,
Wszelka rana jest stróskany umysł; gdzie iako pisał Cornelius à Lapide
wszelka rana/ per Catachresim nazywał smutek to jest naywielksza.

Iob: 2.

Mamy tego experiment w Jobie/ ten pewnemi sęd-
sniony przygodami/ gdy się doczekać lepszych (których dłu-
wie wygladał) fortun niemogli/ ztaka się nakoniec odzywa od-
waga; Si flagellat occidat semel, & non de penis innocentum
rideat. Mali mnie Bog trapić, niech że mie lepiej zglądzi z inia-
tą, a z karania niewinnych niech się nieustrasza. Święty Grze-
gorz ná to miejsce pisał/ gdy waja/ co się tak dalece náprzykrzy-
to cierpliwemu Jobowi; że ten który we wszystkich szczęścia obro-
tách/ y w onych tak cięstkich ná sie obalonych bolách zawsze Páná

Iob: 1.

Bogá wielbił; Sic nomen Domini benedictum, teraz zcetni-
wszy Jobie śmierci pragnie/ y onie się z Pánem Bogiem wmaria-
wi dźi iż do takiey ledwo nie desperackiey odwagi przywiodia Jo-
bá zwłoka nádzieie/ która się on cięsył/ y dilata prośb y chuci te-
go kóre goraco żanosił: Tak tedy wstawiłszy z tych słow pochop-
katornia niedosley nádzieie opisał Doktor; Cunctis liquet
quod omne desiderium, pœna est cum differtur, Salomone ac-
testantes spes quæ differtur affligit animam &c. quousq; ergo
electorum suorum vota non compatiens Dominus distulit,
quid aliud quam quod innocentum pœnas rilit? Itaq; Vir Sac-
etus votorum suorum dilationem grauter ferens dicit, si fla-
gellat occidat semel. Wiádomo wstętkim iż káżde prágnienie w mo-
ke się obraca gdy ie zwłocza, według świádectwa Salomóná ktor-
monu, Nádzieia odwleczonea nedzi dusze: dokąd tedy wybranych swo-
ich żądze, nie mając nád niemi politowania Pan odwłoczył, coż in-
szego w ten czas czynił, tylko się z meki ich wragał? Przetoż máł

Iob woli
vmieráć
niż zwłó-
ke swego
prágnie-
nia cier-
pieć.

Święty bolejąc bázno nád zwłoka prágnienia swego moni, mali mie tak
trapić, niechraczezy zglądzi. Owoż macie z doświadczenia Jobo-
wego dowód/ iaka jest Tyránnis nie vkontentowanych chuci/ ktor-
rym zrownána śmierć lubo to powołechne ludzkie stráśydło. O-
mníu terribiliu terribilissimú, wszystkie swoje gorstóść traci/ y owę
zá jedne Recepte tak wielkich gorstóści áceptowana bywa.

Wiec iszliś tu ná świećie tak bogata przewleczney
testnicá

testn
rozne
duże
ostát
obi
Bost
iste
Depo
bárzo
im ja
patem
nawo
da /
isć si
znac
vstán
mias
quia
tkwiec
iz Bo
przypu
panes
us? L
gdzieś
gi/ be
rebo
czem P
zawie
gołtan
z tego
ia can
brzmi
Q
wniesi
rozgor
za cie

testnica nadszciel/ lubo ja gąsła albo przynamnię gąsle mogą
 rojne rozrywać/ y częsty do inſzych protofil serca odwod; coż tam
 duſze w Czyſcu młarzerowane z oddalenia ſwego od pożądanego
 oſtáttniey ſzczęſliwości Mieru gnia? Ktore bez żadney do inſzych
 obiecta abſtrakcyi/ całe myśli/ affekty/ wzdychania/ w iedyńem
 Boſkiego widzenia pragnieniu wtopione mają. Takżdey ſie za-
 ſte tam duſzy iſci co Jeremiaſz w Cerkách oplakuie Syoniſkich:
 Deposita eſt vehementer non habens conſolatorem; Ponizona Thren 1
 bårzo iż nie ma poćieſzyciela. Al lubo by też znałaſt ſie taki coby
 im żalow chciał wſyć/ y dwoiſtym tak ognia iako pragnienia w
 palen dotkniętych kąpi iako ochłody zátropić (boć ich też na czas
 nawiedzaia Aniolowie y cieſſa) przecie im nie do ſercá nie przypa-
 da/ gdy im fontale principium, wſytkich poćiech niedoſtaie:
 iſci ſie na nich co na Racheli; Noluit conſolari quia non ſunt, leć: 31.
 znać poćiechy nie chca iż Bogá ad fruendum nie mają. Idh to
 wſtawiczna dumá/ Która rzeſztwem noca tonem wolaiać z Jere-
 miaſzem; Memoria memor ero, & tabeſcet in me anima mea,
 quia non repellet in ſempiternum Dominus. Pamięć ſwieża
 tkwieć mi na wmyſle, á daſz moia ſchnąć w cianie będzie, wiedząc
 iż Bog na wieki nieodrzuć; Coż Kiedy nie rychło do ſwoiey fruity
 przypuſzcza?

Idh to ſmutne Threny. Fuerunt mihi lachrymæ meæ
 panes die ac nocte dum dicitur mihi quotidie ubi eſt Deus tu-
 us? Lzâmi karmilem ſie we dnie y w nocy, gd, mi codziennie móńta,
 gdzieſſ maſz Bogá twego? Idh nieprzeſtanna bez oderchu/ bez odela-
 gi/ bez inſzey alternaty lamentacya; Quando veniem & appa-
 rebo ante faciem Domini. Kiedyż przyde y pokaze ſie przed obli-
 czem Pańſkim? Kiedyſz zegarek doćiecz? Kiedy ſzczęſliwa godſzina
 zawita? Je nam ſie z Bogiem powitać dadza? Je do onych blo-
 gaſtawionych bram introniſſey pozwola/ je w miáſto Swiete
 z tego wywiodſzy wieſzenia wpuſzcza/ gdzie per vicos eius Allelu-
 ia cantabitur: po wſytkich ulicách iego meſote Alleluia brzmi y
 brzmić będzie. Tob: 13

O wielu nátey ieſſe ziemi żyacych czytamy Swietych/ że
 wniesieni kontemplacya wiecznego ſzczęſcia/ tak ſie wielkiem iego
 rozgorywali pragnieniem; iż przewłoczny żywot zecnuwſzy ſobie/
 zá cieſſa poczytali mękę/ przeto że ich na tym pádoie piáczu wia-
 żac/ do
 Swietym
 bez Bogá
 żywot
 cieſſy ni-
 żli śmierć

Psal. 38.

Cant. 2.

Philip. 1

Tefnice

wielkie S

Terefi do

n idzenia

Boskiego.

Breuia-

rium Ro-

marum

in vita.

Drogiey

taksejo-

bozney

duſe.

P. Roas

de Purg.

Cap. 5.

jac/ do zjednoczenia z Bogiem nie rychto przypuszczał; tak w
 ſkiony w lamentey zachodzi Dawid/ że mu długie życie do Beſpie-
 acz ieſze nie oſtátney doſkonałſzey iednak miſli in ſtatu via tu-
 náprzeſtódſie; Et nunc quæ eſt expectatio mea nonne Domi-
 nus? *A czegoſ czekam tylko Pana? Tak oblubienicá Pańſka w ál-*
ſetey y prágñienia wyſiloná/ odchodzi od ſiebie/ á mdleiac be-
otworzyſtey Boſtey prezencyey/ zta do niego wyſyta nowina
 Nuntiate ei quia amore langueo; *Powiedzie mu, że od miłości*
 omdlewam. Tak Doktor národow śmierci/ ni czego drogiego w
 glada/ y ona zá wielki zysk poczyta; Mihi enim vivere Chri-
 ſtus eſt & mori lucrum; dla tego że ſerce ſwoie do Chryſtu
 przeſławſzy/ ſám ſie też z nim co prázdey widzieć prágñie: De-
 derium habens diſſolui & eſſe cum Chriſto.

O S. Terſie ſie hiſtorya żywota iey ſwiadeczy/ że ſerce iey pa-
iac ducia widzenia Boſtey° prawie ſie od żalu rozſiadalo/ gdy
delicze wiozgne/ od Których ia żywot doczyſny dſiełk wſpomina-
ła: naycieżſia iey to śmierć była/ że śmierć do nicy opoźniała/
tych miżernego żywota długo nieprzećinając Rádan w ſequeſtr-
ia od Boga trzymała; Se ſemper miſerrima morte p reunte
exiliſmans, quam diu à Ceſſti aterna vita tot te abſeſſet
codzienna to anáſer nadzna śmierć poczytała, że od żjódałi
cznego żywota oádułona zosiawiała. Cótunże ſciéniona aſſeſſem
omierſiła ſobie doczyſny żywot/ myſl ſwoie w ſpéculacye wiozgnę-
zanużyła/ ſe ſzczęſcia/ Błogóſławna Sancha de Caylio, o Któr-
to twierdził ſiars żywota a z niego Alaricus Roas: miała tá
 goſłámiona od Boga chwaleńcie/ że aż w Bóg dopiero z Liatem
 rozſłáć y wnieſć miała/ Która nowiná/ w taki ſe ſmutek wprawia
 że iey nigdy ozy od płaczu nie oſchły/ nigdy lamentey ieczénia/ ſe
 ſłiwe narzekania z yſt nie wſſiły/ wſtawicznymi querelami
 ciągála ſobie żywot/ wſtawiczne ſkarżyla ná niemyſia śmierci/
 ſię nad nią żmierzając/ iż iey z Bogiem ſwoym złączyć nie chęć
 y te ſłowa iey záwſe w oſciech brzmiały/ Ktore rzezać prázde
 ſinutku/ wielkim wiece mawiała głoſem, Quæ mihi erit ſu-
 ficiens patientia? ut feram vnus anni dilationem? o carcer
 o exilium! o vita quam longum mihi es Martyrium! o mar-
 infinitorum bonorum, quando me ſubmerſam videbo in pro-
 fundo dulcedinum tuarum? o vtinam tempus volaret, & ho-

raz feſti-

szaf; tak w
yćie do Bóstwa
aru via finit
a nonne Dom
a Pánka w ál
á mdleiac be
wylęta nowino
nu, że od miłoi
go drogiego w
m viure Ch
ie do Chrystu
pragnie: De
ze ferce iey pał
śadał; gdy n
elk wspomina
icy opozmalał
an w requies
orte p' reunte
te abesset
od szkodli n
stona affectu
acycy wicz
aylio, o k
s: malata
ero z Eiatem
ntet wprawi
enty iezenia/
ni querelami
ajyta śmierci
zyć nie chęci
yzac prawi
e miherit
em? o carcer
tyrium! o ma
videbo in pro
volaret, & ho
rz festi-

rz festinarēt, vt cito adfic illa horā in qua anima mea sub vmbra Domini requiescat, quem amauit, quem quæsiuit. Iakos wytrwā? Iakō mia náci erpluwojc stānie? abym z nioſti iednego roku z wloka? O wiezienie! o katuso! o żywocie iakō mi sie stāieſz długiem meczniſtwem? o morze nieſkończonych pćiech, kiedż to będzie że wtone w głębokoſci ſedyczy tworey? o gd. by czās pretko leciał, y godziny spadły, aby copredzey nádbiegła oná ſzczesliwa godziná, w ktora odpocznie duſá moia pod cieniem tego Páná, ktorego ſie rozmił wáł, ktorego ſłukałá.

To takie y tak Ekſtazyjne w ludziách ieſze ſie zſmier Nieporo-
telnoſcia biedzacych wzbudzałá teſtnice wzdychania y ſnuw nnanie
ti/ żywa błogoſławieñſtwá wiecznego apprehenſia; gdy zgto bardii te-
dzony affect/ náſycić ſie do woley Bogiem ſwoim nie ſkniaduſe
mogl/ ktorego taknał: Coż rozumieć o duſách z ciałem inſtro- w Czyſcu.

zwajanych/ lecz pod warte/ ſprawiedliwoſci Boſkiej do czáſu
wſietych. iakie ich ciſna žale? Ktore znáiac ſie Rándydatami
Niebá/ wiedzac peronie iż máia ius ad rem, gdy ius in Re doycć
nie mogá/ niewymownie na to boleia: Pokazuia przed Anioły
práva ktore máia do wiecznoſci/ płaćcia Duchá S. Authen-
tykowáne/ iakō Signati Spiritu promiſſionis Sancto, z piecze. Ephel. 1

ni Duchem obietnice Świetym: zebrza aby im przydał Ses
dſia ex officio tego ad capiendam poſſeſſionem; á z niebá ich
náđſieie tylko na expectatiwie wieſzáł/ y zabawić ſie im ieſze
pacyencya traja; Dictum eſt illis, vt requieſcerent adhuc tem- Apoc. 6.
pus modicum. Powiedziono im aby wytrwáły ieſze troche. O

Troche: iakō ſie żalow y moleſtyi ná duſe tánte wciągaſz. O
Troche: iakō ſie niepoietá multiplikacya w cieſſie žale rozmna-
żaſz: widza niebožetá/ że w wrótach wiecznoſci ſtoia/ á przyſte-

pu im bronia: wiedza że przed ſoba Bogá zá Cortina máia/ Eto- Cant. 2.
ry ná nich iakō przyiaćciol patrza; En ipſe ſtat poſt parietem, Obiáwie
aſpiciens per fenestras, proſpiciens per Cancellos, á one wzá- niaten
nem ogladać ſie z niem luboby z cáley duſe rády niemoga: Ach ſmutek
żalu? Ktoż ćie poymie? duſ obia-
Podat go iakokolwiek Abryo Bog Wſzechmogacy w rożnych ſniájące.

obiáwieniách: albowiem dotad naprzod zmierza oná viſia Bry- S. Brigid
gidy S. ktora ſamá wspomina/ góſie iey w Czyſcowych lochách/ lib. 4
iedne pokazano duſe; ktora áż od innych wſelkich mał wolna uel. c. 7.

byłá/ że iedná w detentyi zoſtawáłá/ y od Kieſu wieczney ſzczesli- Piernſe.
woſci

S. Bernat: in
vita S.
Malach:

Wtore.

wości zawęściagniona była dźwięnie na to bolała/ y sama boleśnią
postać iasnie znać dawała/ że iey repulsa od twarzy Boskiej na
dozyskie meki/ cięższa była. szły do weryfikacyey tegoż smutku
y one S. Melachiasz Biskupa Gubernicy widzenie/ ktore w
woście iego opisał Miedonsty Bernat: Ten mając siostrę humi
ru światowego/ ktora zabrawszy w ziemskie marności/ mni
obała o dobrą wieczie/ tak to był sobie dla lekkomyślnych postę
pów omierzył/ że też widzieć się iey za żywota zarzekł: Umia
żatym światowa ona białogłowa/ na ktorej dusze Brat Świat
tym bardziej miłosierne oczy obracać począł/ im bardziej potę
bna baczył: Alecy iedney wysłysz glos/ ktory mu znać dawał/
Siostra iego/ stoi w przyszłości kościelnym/ a uści trzydzi
dni minelo/ iako się zgłodzoney posilku żadnego nie dostało. W
myśli się Świety na co on glos godził/ bo porachowawszy się z
ba/ doszedł tego że tyleż właśnie dni przeszło/ iako Ofiary świ
żę nie poniechawszy/ Prowiantu iey z chleba Anielskiego nie o
myślił. Począł tedy na ratunek iey obracać Suffragia/ y nie d
go potym pokazała się mu/ acz żadnym powierzbionym ka
mem niedotknięta/ w żalobney iednak sukni przy drzwiach k
ścielnych stojaca/ y w niasć ięszce do domu Bozego niesmiciaca
a tey sukni sama czarna barwa iasnie znać dawała/ iaka w
trana dusze oney cera y konstytucya była/ bo ciemny stroy co
iniego ogłaszał/ tylko że wesele iey z tad zaćmione ięszce było/
się iey z blizyc do przybytku Boskiego niegodziło: Potym go
w zaczętych S. Biskup nie wstawiał modlitwach y Ofiarach/ w
dział to na pewterki/ w ślarym iakoby obziemu/ ale lubo do kości
ła wstąpił/ przecie do Ołtarza wolnego przystępu niemiła/
deptero vltimate w białey pokazawszy się ślacie/ wolny do światni
Paułicy ingres znalazła/ y tym samym Dobrodziejowi swemu

Trzecie
gdzie di-
sa choc
przy boku
Chrystus
madrana
smutna.
Ludou:
Blosius

że za iego modlitwami/ z Bogiem się ziednoczyła/ znać dała.
Tłakonice wyraźnie ten smutek/ ktory dusze cierpia z odda
nia swego od Błogosławionej wiszy/ wychylała po śmierci G
truda S z twarzy iedney cnotliwej Zakonnice Klastoru swietego
Te iako się z światem rozstała/ obaczyła Swieta na miejscu al
czym w piękney barzo ochodeseze/ lecz same nazybyt smutna y w po
nurey melankolicy pogrążona. Stał przy niej Chrystus pa
ciechac ją/ y z naydroższych ran swoich słodycz iakos na nie zlew
iac/ ktora

in Mo-
nil. Spi-
rit. Cap.
13.

Ze ná to
swo ie-
sze nie-
patrzá.

1. Cor. 23

1. Cor. 2

Podobień
stwo pro-
ste które
jałotidusz
onych wy-
raz.

Ioan. 10.

Rom. 8.

iac/ Ktora iednak tak stateczna nie była/ żeby okropna one sercá
stroszanego éme od niey odpędziła. Zdumiała sie ná tak pochmur-
na duszey oney przy bóku Páńskim badacey postać Gertrudá S.
poeznie sie tedy z Chrystusem umawiać/ co to takowego: iż máiac
ciebie szrodło wśelkíey pociechy/ tá duszá w żalu oplywa: y ten
żal niemogac go zataić/ powierzchna znedznieley twarzy cera pók-
zule: Aż ci ieý odpowie Chrystus; wiedz Córko moia/ iż tentyla
to frukt duszá tá z moiey przytomności ma/ iż wciech które z moiey
Náтуры ludzkiey plyná záżywa: ále dostónale Błogosławiona y
wcieřona nie będzie/ áż pozbywšy zupełnie niedostáttów które do
niey z swiáta przyłgnely/ wtestniony wzroć w Bosťwie moim w les-
pi: y delicyámi tenu nápoiona zostanie/ których áni oko widziá
to/ áni ucho slyřálo/ áni w serce ludzkie wniřé moga.

Náš nabożny Czytelniku odrýřowany w rożnych Reuelacya
ách/ objařmiony w troćkich dyskursách/ smutek duř/ który ex Pa-
na damni ponosi: którego ieřli ieřsze poiac nie mořesz/ nie be-
dac tak wypráwny/ ábys z Apostolem mogł; Spiritualibus Spi-
ritualia comparare, bierzje sobie prořta z tego podobieńřtwá miá-
re. Co rozumieř gdyby Pánie iakie Krolewřkiego rodu/ zdalekiey
Peregrynacyey powróciło do Oycá; á gdy nie infego okrom O-
cowřkich pieřszot w oczách/ y myřli niema; gdy affekty dawno
niewidziánego Rodzićciela/ rádořé domowników/ wřestnictwo
dřiedzicznego řzeřćia przyiemna sobie spekulácyá ruminue; żeby
sie ná ten czas Młodzian on nagle w swoich záwiódt impresách;
żeby go nie tylko ná oczy Oycowřkie niepuszczano/ ále teř do wie-
řienia wřieto; od fortun tych y deliów które sobie wgtłowie řyřda-
wał/ oddalono; y owřem ná meki ieřsze y questie podano/ w iá-
řimby serce iego graźnelo żalu: Toć wlařnie potyka duře do
Czyřćca wtracone; przychodza z swiátowey wédrowki do domu
Oycá swego/ o którym im powiedziáł je názybt przeřtrony; In
domo Patris mei mansiones multae sunt; wiedz (bo im Duch
Páński rzetelniey/ niżli komu ex viatoribus dyktue) je řa Synás
mi Dořemi/ á záczyń dřiedzicámi według Argumentácyey Apo-
stóla; Ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod
filius filij Dei, si autem filij & Haeredes; ář gdy chce dřiedzi-
ctwo odbierać/ y do dřiału sobie ex pacto Dei náleżytego Intro-
mija bñć/ miásto Paláców swiętnych/ řrářno im otwierá.

Wtrapi-
nie nad
spodziewa-
nie przy-
padające
cierpie.

Predżiona; przed oblicze Wycomskie puszczyć niechca/ z złożeńcami
zarównie czasitę naznaczają. Ach: iakoż tak nagia pomyślność
nadsiey Reuolucia/ zawrócić im głowy y w ciepienie wprawić żali
nie ma. A tokolwiek to nieszczęście dusi nie płochym wważasz sercem
poruś się Chrześcijańska litość: boć pospolicie wysłotkich wpaść
stanow/ znacznych odmiany nagle Fortun/ przepa iedną zw
tę kondolencya.

S. Thō: Napisał to po Arystotelesie S. Thomas; Illa mala sunt mi
2 ad 9. serabiliora quorum fortuna est caula, vt puta cum aliquod mal
30 art... lum euenit, vnde sperabatur bonum. Te biedy do politowania
Takie subieyffe, ktoremi fortuna władnie; iako to bywa gdy tam sie komu nol
dusi poty- powinie, y ostatnie niem zatrzasnie nieszczęście, gdzie on sobie nazył
ka gd) so tuszył. Żalisz nie tak się z duszą w Cysieczu dżieci. Pożył
bie naylor on świat z dobra nadsiecia/ mówili sobie poufale z Apostolem J
piey o Nie nem; Si cor nostrum non reprehenderit nos fiduciam habemus
bie rusa. ad Deum; Ponieważ nas nie strasie serce nasze, nadsiecie mamy
2. Ioan. 3. Boga; W ostatku dodawają im otuchy nieśkończona dobroć B
sta; je gościeby wolaśnych wstawiały zasługach/ z Chrystusowyc
zbiorow/ Erwia droga nabytych supplementować ich będzie/ y przy w Af
sto do chwały wiekistej wpuści: aż ci wszystkie te spezy oraz
rozbiely; gdyż ich tam naywiększe ogarnie zle/ goście sie naylor
spodziewały Consistentey Ach: kżoby się ratiey miżeryy/ ci
opłakancy Metamorphosim nie vjalił.

R O Z D Z I A Ł IV.

Pobudka Trzecia z wielkiey liczby dusi cierpiacych, y z pro
włoki mak ktore cierpia.

W Oglącbym na miękim sercu ochotne wyćisnąć miłosierd
sami opisanych wyzey mak y bolow waga/ luboby one
iedne tylko przenie dusie zwalone widział; lecz zeby
bardziej Chrześcijańska rozżarzyła lutość/ niechay z tad pod
bierze; iż tak wielka dusi zgraić/ lęzbe prawie y komput wpi
ki przechodzaca/ ją sprawiedliwym Boskim w ognia Cysiecz
wych śmąży sie Dekretem/ a śmąży długo barzo; bywa to bowiem
czesto/ że nie raz po Zodyaku zakoli słońce/ nim się to bolesne
lerowanie/ ta ognista dusi słończy wyprawa. Pospolicie y sami
psitcie s drygaia sie serca/ gdy wielkość ludu na meci podana

30/ y iako

3a/ a iakoby gąsnie Tyránista chociaż w nieużytych animusach
furya/ Izami wielu cierpiących zalana; Tak Cornelius Tacitus
piše iż gdy okrutny Nero włożywszy na Chrześciany spalonego
Rzymu kalumnia/ wymyslnemi ie znośił mekami/ co noc wielkie
ich w ogrodach swych na spectaculum tłumy wywodziac; a miasto
Kagancow zapalonemi Chrześcian ciałami nocne ciemności ro-
spędzając; Vt ubi dies defecisset in vltim nocturni luminis vre-
tentur; ná ten czas co żywo z Pogánstwa/ lubo w przód ná Chrze-
ściány biło/ iádrowita zapalczywość nagle w lutość odmieniało;
a ci ktorzy ná kiew przedtym Chrześcianstka marli/ y káżdego z nich
poiedyntkiem rádszy byli z światá zgładzili/ wsiyttych gdy oraz
cierpieli/ tretieliac ná taką kárownie/ wielce sie vjzali; Quan-
quam aduersus iontes (mowi Historyk) & nouissima exempla
meritos miseratione oriebatur, lubo ich wsiyscy winnemi sadzili, y
wymyslnego karánia godnymi przećie pátrzac na nich pospolite polita-
wánie rośło. A iezeliż zbestwione Pogan przećiw Chrześcianom
ona dobroć zgniewy/ ogłaskata wielkość cierpiących/ y ná skalistych sercach wy-
z Chrystusowy kłóczyła kondolencya; iakos sie nie pouśy Chrześcianstki człowiek/
ich będzie/ y przy w Afflikty nie resplynie; gdy takie tłumy dusi co dzień ná stoły
ce spezy oraz
sie sie naylepszy
y miżeryey/

Ná wiel-
kość cier-
piących y
duskie Po-
gan mick-
cia sie ser-
ca.

Tacit:
lib. 15.
Annal.

IV.
Te wielkość Dusi w Czyścu bedących/ żeby nabożny czytela
nie lepi porać/ a poniewaś ich porachować nie można/ przynaya-
mu poiatować serdecznie mogł/ nich weźmie za fundament to/
co Apostol S. Paweł/ o ludziach z tego świata schodzających napis-
ał iż vniuersumq; opus quale sit ignis probabit: Káżdego v-
czynkow ogień doświadczać będzie; gds e iż włoży clauulem vni-
uersalem, ktora sie zrównie do vsiyttych ścięga/ byli niektor-
zy z Doktorow tego rozumienia; iż tś u siły po śmierci bez
braku/ y distinkcyi/ mięgo nie wymiarać/ ani ná żadne Przywi-
lecie/ y godności ośb rełekturac/ przez Czyścenne ognie
przechodza; acz nie u siły ed nich błode odnosić/ ale tylko ten
ktorego vzynki dla lećności pełna; si cuius opus ardeat de-
tituentum patietur. Tey opinii zda sie bydź S. Ambroży/ kto-
ry uważaie Chęćbna ciego/ ná strazy przed Baem zegn-
fym mieczem postawienego/ te dale tak śmáśney ed Bogá serwie-
dz. oney wany rzyżny; iż po przestępstwie pierwszych Redzie
cow napych/ nia do Bału nie wmydźie/ aś sie w przód wegnu
ochynie

1 Cor 3.

ibidem.

S. Am-
brof. ser
20. in Pl.
118.

ochynie; y wśytkim iakiegośkolwiek stanu y kondycyi/ jednako do S.
do niebá przez ogniſte wáty wſtána droga: Omnes oportet per
ignem tranſire, quicunq; ad Paradifum redire deſiderant; non
enim otioſe ſcriptum eſt, quod electis Adam & Eua de Para
diſi ſede, poſuit Deus in exitu Paradifi gladium igneum ver
tilem. Wśyſcy muſzą przez ogień przechoǳić, ktorzy do Raiu pó
cić prąga bo nie darmo napisaño, iż wyrzuciły Adam i y Ewa, p
ſtanowił Bóg przy wejściu miecz ogniſty oboieczny.

Wśátko ſwieżſi Theologowie ná przeciwną zgodnie pró
padaia ſentencya: poniewaś znáyduia ſie ſwieci Eminentis do
ctutatis, tak wielkiey doſkonaloſci/ je w nich nic takowego
maſi/ coby miał ogień Czystaſzowy polerować; iáko też y iáke
nicy/ w ktorych ktero dla Chryſtusa wylana/ zupełnie wśyſy
przeſtęgo żywota/ defeſty gładzi: Przetóſ Propoliticio vniuerſal
od S. Pawła polożona/ nie ma ſię tak rozumieć/ żeby młc zgól
od ognia wzięty y excypowany nie był; ále tak iż go rzadzi mł
poniewaś to pewna z Piſma/ że takowe powſzechne propozyc
maia ſwoie limity/ á niektórych vprzywileiowanych nie obeymia
Eſther. 15. co iáſna z ſłow Affvera Krola do Eſthery; Non pro te lex hu
polita eſt ſed pro omnibus: Nie ná cie to prámo poſłanowio
ále ná wśytkich: o czym ſerży tráktuia Doktorowie/ ktor y Eſt
Kalanego Pożecia Przenaświerſzey Panny bronai/ zotázyl
Rom. 3. dobney Apoſtola S. generalney propozycyi; Omnes peccat
runt, & egent gloria Dei.

Szwierdza te Prawde widzenie S. Furſeuſa od Wielebi
Beda go Bedy opiſáne/ ktor y wśytek miedzy niebem á ziemia trá
lib. 3. geſtymi ogniami zawalony widział/ przez ktor y ſie duſze ludz
Hult: przebijály/ gdy do chwaty niebieſkiej wzlecieć chciály: Taka
cap. 19. ónák ognia tamtego/ y tak óziwna poſázowála ſie dyſkretya
S. Furſeus ſie nie ná káżdego rzucił/ nie káżdego tykał; á tym właſnie ká
ogniom tem iáko ogień pieca Babilońſkiego/ troygú Pacholecom dał
pełno mie kroy/ ſług Uabuchodonozora poſárt; tamien także ptomien
dzy niebó dnych okrutnie palił/ ná drugich biednego wioſu wronić nie śmiał
á ziemia Przetóſ goy ſię ſtráſznych ónych ógniów lekał S. Furſeus/ Pr
widział. wodnik iego Azyot ſerca ma dodawał/ opowiaǳiaci iż ba
on ogień tych bez ſwánku y ſkody miła, w ktor y máteriy w
łunie znáyduie. A goy potym Aty iáko wśyſkoczyły z ognia
do S. Furſeus

do S. Jursusa przypaść; a rzekomo go całuiac środze w usta spás
nes oportet perire; tak że też powróciwszy nawet do siebie z onego zachwyces
desiderant; niania/ iągody opalone/ na pamiatke znalazł/ lubo tylko w Duchu
Eua de Paracletu ogień cierpiał/ rzekł mu Amiot; Quod accedisti arsit in Te; si
enim Viri huius in peccatis suis mortui vestimenta non susce-
pisses, nec pax illius in tuo corpore arderent. Coś zapalił, to
gore i tobie; kiedybyś albowiem był od człowieka tego w grzechach
swoich zmarłego sukien nie przyjmował, karaniabyś iego uczestni-
kiem nie był.

Jeśli tedy pewna/ że nie wszystkich ogień Czystcowy dosięga/
ale tych tylko w których podniatę światowych defektor/ y za-
giew (iż tak rzekę) znayduie: Ktoś iednak taki żeby doskonałości
cnoty ogniom onym pasczeke zawiązał: żeby sposobney do zaięcia
nie wyniosłszy z tego światá Młateryey/ ogień tamte bez szkody ná
kładał Amiantu przebiegl: Quis potest dicere mundum est cor
meum, purus sum à peccato? mówi Medrzec, Ktoś może mo-
wić czy się jest serce moje, wolnym od grzechu: Wiecey bez pochy-
by takich/ w których się łatwiuśienko ogień on w pásie/ bo w nich
pryzwoite sobie Alimentum, y ziemskich Erhalacyi gestę kupy
znaydzie. Prawdziwie Augustyn S. zważywszy ludzkie by nays-
wieksze światobliwosci/ nád ktoremi czasem światowa zdumiewa
się prostota/ mówi; Vix etiam laudabili hominum vita, si re-
mota misericordia discutias eam; Biada choćiaś chwalebne mu
ludzkiemu życiu, jeśli ie Bóg odhizywszy miłotierdzie rozstrzasac po-

Prou.20

Aug. lib
9. Cōfēl
Cap. vl-
timo.

Rzadki
coby w
nim ogień
on nie zná
last Mite
rey do
shalenia.

Mniśká
nárekuP.
Przenasw
vmieráa
ca po tá
do Czyst-
scá.

ca od Wieleb-
á siemna tró-
sie dusze ludz-
ciaty: Taka
sie dystrecya/
wlasnie kpi-
holetom dal-
eże promien-
romic nie sm-
Jursusa/ Pro-
oiaci; iż baw-
ch materiy w-
czywszy z ogn-
do S. Jura

cznie; bo y te w oczáhnápych okazale/ doskonałości/ gdy ná seru-
tinium Boskie padna/ z wielu miar w cenie swántkowác y do-
mniemáney perfekcey vbył cierpieć beda. Piśe Iacobus de Vicria-
ca Rárdynál w żywocie B. Máryey de Oegnies, że iedná wielkiey
swiatobliwosci Mniśká/ ná iley práwie rekách stonála; Ktora ná
takie sobie fawory w niebie zárobila/ że w chorobie ostatniey sá-
má Przenaswiatśa Pánná zá infirmárke sie obrawšy/ pot szola
tey oćieráia/ á po smierci gdy ciáto do grobu niesiono/ Chrystus
Pan z wielka assysteneya (od niektórych wiódziány) przybył/ Kto-
ry miásto officiantá/ obrzedy Requialne odprawował. Przecie ies-
iacey Mniśki duszá/ zá táynym sadow Páńskich wyrokiem do
Czystscá skazána byla; y dopiero po niemáłym czasie/ gdy od prze-

rzeczoney B. Maryey potawowſzy ſie rąkunku zebrała/ za tey mo-
*Przycz-
ny czemu
tak wiele
duſz w
Czyſtu.* dliwami oſwobodzona zoſtata. Ach miły Boże ktoſz ſobie wolnoſć
od mat Czyſćcowych ſalona praſumptia obiecować będzie: po-
 niewaſz y ci ktorych duſze ſama Bogarodząca Panna odbiera/ na
 ktorych pogrzeby/niebieſka Proceſſya ſchadza/ wpałow onych wpijając
 muſa.

Al nie dſiwo je y ſwietym nalewa ſie pod czas Czyſćcowych po-
 vſzy gorzkoſci: gdyż na inkwizycyey tego Pana przed ktorym y eli-
 Job. 15. gne pierwiecie niebo: Całi non ſunt mūdi in cōſpectu ei⁹, nie iedną
 ſie w nich ſkryta pokazuje wada: a iako zwyczajny powietrza
*Pierwiſka
je tam na
mnie ſe
defekty
karza.* glans/ do tad ſie żadna nie zda zageſzczony przyſłada/ poſci ſwoich
 ſłońce meroſpuſci promieni: dopiero za ich objaſnieniem owe ſie
 drobne proſſki Atom wydaia/ ktore ſie przed zwykła wzroku nā-
 ſego byſtroſćia kryia: tak duſze lubo częſto ſwoie od ludſi appro-
 bate odnoſia/ gdy ſie iednak o Trybunat Boſki ogra/ o ktorym Al-
 Rom. 2. poſtoł twierdzi/ je ſama prawda narabia; ludicium Dei eſt ſe-
 cundum veritatem: w oney poſorney ſwey przezroczyſtoſci ſite
 defectow/ tak iako woſwieconey od Słońca Aleryi/ drobnych proſ-
 ſkow wydadza. Czy mało takich proſſkow narachował Caſſianus?
 gdy manſamenta ludzkiey opſutac ſwiatobliwoſci/ tak twierdzi:
 Caſſian. Ab iſtis minutis peccatis in quibus ſepties iuſtus cadit & reur-
 Collat: git, nunquam deerit penitudo: aut enim per ignorantiam,
 30. Cap. aut per obliuionem, aut per cogitationem, aut per ſermonem,
 11. aut per obreptionem, aut per neceſſitatem, aut per fragilita-
 tē carnis, ſingulis diebus vel inuici vel volentes incurramus.
 Iako ſie Bedſie zanęſe za co żalować, za te drobne grzechy, w ktore wędug
 17. h defe Medrca człowiek ſprawniealiny siedm raz: przez dzień wada y po-
 krow y nſtaie; bo albo znieſwiadomoſci, albo z przepomnienia, albo myſli,
 ſtrzedz albo ſłowem, albo z przygody, albo z potrzeby, albo z tomiſi: chcąc y
 trudno. niechcac potyhamy ſie na każdy dzień.

Wdęſz Czytelniku iako ſie przez wiele dſiwo/ lubo do oſtro-
 żnych ſerc grzechy wtrabala/ a żaym Materya do ognia Czyſć-
 cowego ſciele. Al teo to ieſt co tak wielu wone pedzi poſary/ że
 ſchodza z tego ſwiata oſypami mnogocia grzechow acz małych/
 iednak wſtiet ed wiecznego ſzczecia zymacych: ktore ſobie albo
 leſce wazyli/ albo za grzech per ignorantiam affectatam nie
 Māte grzechy w n. ſiey poczytali albo też wiedzac iż grzechem ſa/ zagoſcić ſie im per a-
 opiniey ſciantiam

leicantiam w duszy dopuścili; y mówili co raz za żywota/ że to nie me jest/ aż po śmierci doznała je sie one m. w powrozy o- biocily/ ktore ich tak długo strasnym ogniom doirzymywać beda/ aż wygoria; Funes peccatorum circumplexi sunt me. Dawał często zachęce swey Teresie S. Chrystus Pan znać o wielu dusz/ iako sie za iego sprawiedliwym Dekretem vltimate obrocily/ y gdzie padly: to dziwna je miedzy tak wiele tysiecy dusz o ktorych szesliwym stanie od sprawiedliwego informowana byla sedziego/ trzy tylko widziec sie icy dostaio dusze/ ktore tak żyły/ że ognia Czyścowego chybyły; Quamuis multarum animarum statum (Pisze sama w Relacyey życia swego) mihi Dominus revelare dignatus sit, ex omnibus tamen quas vidi animabus, nescio an vlla Purgatorium euaserit praterquam Religiosi illius, de quo paulo ante verba feci, & Sancti Patris Fratris Pe- tri de Alcantara, nec non illius Dominicani cuius supra me- mini. *Lubo mi stan wielu dusz obiazić Pan raczył, ze wszystkich ie- dnak ktoremi sie widziec dostalo, niewiem iesli ktora vsta Czyścica, okrom dusze onego Zakonnika o ktorym mowietam wyzej, y dusze S. Oycy Piotra z Alkantary takze Dominikana onego ktoregom przed- tym wspomniat.*

S. Teresie
C. 30.
vitz suz

S. Teresie
trzy tylko
dusze wi-
duiat pro-
sto do Nie-
ba idace
miedzy
tak wiela

O przepasci sadow Boskich iakos strasna! słusnie wzywa wszystkich ludzi Dawid/ aby sie nad dziwnym Konsyltorza Boskiego zadumiewali Processum: Dicite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine: *Mowcie Bogu iako strasne sady twore Panie?* poniewaz tam przy takiej spraw y Akcyi gestwa/ rzadza na kogo tak laskawa pada sentencya/ zeby de plano zostal liber; czes- ciey to bywa/ ze y ci ktorzy sie nam zdali inculpatæ vitæ & fama y owsem omni exceptione maiores, musza Canonicam Purgationem, ale w cieśkich ogniach odprawowac. Czego wsty- tkiego ta jest/ ktoram iuz namienil przyczyna/ iz inaksha v ludzi/ insha zas v Bogu grzechow waga: drobnieia w oczach naszych czesto rozne Exorbitancye/ y tak nas albo wlasna Philantia/ albo zaslepionego sumy ludza rozumu/ ze sie sie robić impune znio- dzie; a Bog ktory inaczej wrzeczy wzglada: Nunquid sicut videt homo & tu videbis. Ktory wszystkie Causarum momenta wstros przenika/ iasnie to potym pokazuje/ ze zawiedziem ludzie gestokroć falluis; Ponentes tenebras lucem, ponentes a-

Przyklady
tych co o
mnie nie-
dostatk
w Czyściu
cierpieli.

Iob: 10:

Isaia 5,

marum

marū in dulce. *Vdając ciemności za światło, żółć gorzka za słodkość.*

S. Mrali-
ná ie ná
taniec pá
tryła
Greg:
Turó de
Gloria
Conf.
cap. 5.
Siostrá B.
Damiána
ie piosnki
świato-
wey stu-
chają.
Vincen:
Beliuac:
lib: 26.
Spec Hi
stor. c. 6
Durádus
Bikup
je się jar.
tami bá-
nił.

ali/ gdy wesola melodya/ posępne roztoczyławszy serca/ do krotosil/ y przestoynych przywodzi saltow/ iesli nie skotkiem/ przynamniey wzrokiem/ wciechy dopomodz: y na tańce sie dla rekreacyey zająć pátrywac? A przecie S. Witalina Pánienka po śmierci pokazała wśy sie S. Marcinowi opowiedziała/ iż długo w Czystańskich mactach/ oto tylko samo trwała/ je raz na pewne igrzyska y tańce czekała wlepiwszy oczy/ marna sie z nich delectacya wiodła. Komu by sie rzecz wielka zdała słuchać incidenter Dum y piosnek gdy ie sobie melancholiczne rozpędzając chimury wesola noć serenata? a wszdy dla tego siostra wielkiego Kárdynala Damiána/ przez piętnaście dni w Czystańcu sie plawiła/ je wśy Pánienkie/ chćiwie iakieys Piosnki (ktora podobno wstydnie co tykała) słuchając zmazała. Ktoby pomyslił nawet o tym je wzięcie facecie/ kstalenie zajyte dworstwa/ mowa przytemnieni zabrawiona żartami/ ktora pospolicie iest osobliwym naley Konueksacyey przy smátkieni/ zaśkodzić kiedyś miała? a przecie ta dn orsta Polityka (ktora my za grzecznego humoru poczytamy rozrywke) gorzko ścis sie oplácala Durándowi Biskupowi Tolossanickiemu/ wiele krey nauki y swiatobliwosci meżowi: ktory po śmierci od Sigwina Kapelana widziány był ogniste z wst wypuszczający piany/ za to ze z nich żartobliwe (ktore śnadź stanowi tego nie służyły) wypuszczał mowy. A ktoż by sie podobnych nawylizzał Euentow/ iako małe w Reputacyey ludzkiej winy/ gdy pod Censure przyśli Boska ná wielkie pądly karania? Przyczęże kilka znaczniejszych/ y ktore nam sie ledwo postać iaka excessu mieć zdadza przykladow.

Damián
Epistlad
desideri-
um.
S. Seue
ryu se o-
raz pacie-
rze Ká-
plankie
maruat.

Pisze Petrus Damiani Kárdynal/ o S. Sewerynie Koleńskim Arcybiskupie je gdy umarł/ pokazał sie Klerykowi swemu/ przez rzekę iadaceniū w pul brodu/ a konia tego za cugle wchwyćciwszy/ o mekách swoich ratunku prosiac opowiedział; ná co gdy sie Kleryk/ wiadom dobrze tego swiatobliwosci (bo iuż ná ten czas/ y zaraz po śmierci cudami słynął) wielce zadumiał/ Arcybiskup S. przyczęzne zatrzymánia swego te dał: iż bedac Cesarstwi zająwota wwikłany sprawami/ aby im lepiej wygodził/ Káplánskie Pacierze wśyskie oraz/ nie zachowawszy Intersticia/ y wśtawionych każdej godzinie czasów/ odpráwiał: Ach kogoś by znał

o tak mało winę/ która przecie Świetemu zaszkodziła skrupul do-
tknęła: W podobne meki wprawia S. Wdaliłyka Biskupa Au-
spurstiego/ mniey rozmyślna Siostrzenica swego Adalberona Pro-
mocy; w którym zachowawczy sie/ krwio y wrodzoney miłości
krewkości wprowadzony Biskup/ otrzymał to v Otthona Cesarza/
iż go coadiutorem po sobie cum futura successione na Biskup-
stwo wzywał; aleć tego potym przybolat/ że Edificando Sion
in sanguinibus, Injnie swoje nie za wola Boża/ ale za instin-
ctem cielesnego affektu do siostrzenicy przemysł; bo gdy tenac
miał przez Rewelacya Boga poznać/ iż go Czystaćciec za one zbytnie
ku krwioy własney miłości zagotowany czekał/ dla tegoż narzekać
iż kiedy Siostrzenica poznał albo widział/ dla którego mie (prawi)
niechca obywatela. Niebiescy do pogru swego bezkarania przyiać/
mowa zawarł y konał.

Niechce podobnemi kart zagęszczać legendami/ a przetoż vmy-
ślnie opuszam Różniodzielnie onego w naukę y cnota zawołanego/
ktory (iako piśe S. Antoninus Arcybiskup Florentst.) w Koleń-
skim Konwencie zmarł/ oco tylko przez 21 wiek w Czystowych o-
gmań sie płokał/ iż za żywota wzbytnie sie z osobami świeccyemi
konwersacye wdać/ z tad iakies gusty mniey zakonności słuzac
miewał. Wpuszczam y drugiego Brata z Klastoru S. Rufusa nie
daleko Walencyey który (według Relacyey Godeschalka przez rok
cały/ czyścićć cierpiał/ tylko przeto że wgadzać zabawom/ przy-
stolowych dziełach miasto Psalmu Milerere drugi krotkcy Laudate
mawiał; y nie pierwey z tamtad wybawiony był/ aś wpytet Kon-
weni nagradzać tego peccatū omissionis, Psalmu milerere jań
co dzień przez rok odprawiał. Wpuszczam nakoniec/ y onego Domi-
nitana (ktorego wspomina Gerardus de Fracheto w żywotach Śa-
konu tego) który dla tego do Czysta defretowany był/ że biorac nowe
od Przetożonych obuwie/ starych takoma iakas viery opatrności
nie oddawał. Jedney znaczney historyey która ma Calarius prze-
pomnieć nie moge: Piśe ten o jednym chłopięciu który gdy umarł/
na ład Pański porwany był/ y tamże zaraz Czarta na sie iak na
perwony obłow czuwającego widział: Instygował ten przed Se-
dzem sprawiedliwym na ono dziecko o to/ iż bratu rodzonemu grof
wtrądkiem porwał/ a zatył aby mu przysądzony był wrzasłwie
nalegał. Widziało chłopia zagniewanego Sedziego/ który jednat
prolacya .

Suri in
vita ad
4 tam in
lij.

Abacuc:

2.

S. Wdali-ik

je Siostrze

ca na swa

io Biskup

stwo pro-

monat

S. Antio:

4 part.

Summ:

c. 10. 9. 5.

Zakonik

o konwer-

sa z

tnieckie-

mi.

Drugi o

strocenie

dzik cy-

nienia po

stole

Trzecio

nie odda-

nie stare-

goobuwia

Calariu

lib. 12.

Miracu-

lor c 52.

Chlopia

grof bra-

in porwa

ny.

3

prolącya Dekretu oddkładał/ dla tego je przyczynnymi dwudziestu czterech stárcom iákichsi instancyami wblagány był: wśatje aby przecie plochy dżeciuch bez karania nie wśedł/ zwoli Pánjkiey wo gništa studnia wrzucony był; gdsie przez godziny pieczony/ gdy sie potym do ciata powrocił/ o tákich/ y ták nieznośnych mekách/ ktore w ogniu onym czuł/ powiadał je ná opisanie ich ani słowá/ ani pomyslenia ludzkie dostateczne bydsz nierozumiał. Tretwieie gdy to piśe: bo czegoś niedzny człowiek/ y grzechow wiecey niż włosow ná głowie máiacy spodziwać sie ma: gdy ták surowa o biedne ná pozor drobiazgi káśń Bosta wważa: przydżie tu tylko wpađsy przed Tró-

Pl. 142.

Druga przyczyna uo tuo Domine quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens. Nie zachodzi w sądy z sługa twoim Pánie, bo nie będzie usprawiedliwiony przed obliczem twoim nśelki żyacy.

Ze mało ich dostanale pokutnie. Jest ieszcze y druga Rácyá czemu sie ták wielka duś zgráia do Czyścá dostawa; bo pospolicie więkśa ludu wiernego część pedzac dni swoje wroźnych zbrodniách/ lubo ich przez spowiedź pozbywa/ przez dostateczna iednáń pokute obrażonego Boga błagać zámiedl bywa. Jáť wiele tákich co sie wśytkie^o nápiłi złego/ po wśy wzbrodniách brodziłi/ á rowni onym badac Żuzánistom Inueterati dierů malorů w grzechách y swawoli zrośli: á przecie gdy przydżie do pokuty/ ledwo co spowiedź dosyć z licha dyspozycya odpráwuia/ á potym coťkolwiek w zobłki in vim satisfactionis uczynia; áż inż rozumieia je cále przepłyneli/ nie pomniac ná Exhorte przesłanicá Chry-

Math. 3.

stusowe^o/ ktory wpminal: Facite dignos fructus pēnitētiæ: Czyńcie godne owoce pokuty. Coż też zá dżiw/ je gdy sie sami/ zá przeszle nie umieia penować przestępstwá/ Bosta ná nich zámiedbanego dosyć uczynienia wetuie ráťar ktora wie iáťo komu odmierzyc/ y ná támtym swiecie rigorośe on przez Mojżesá ogłoszony praktykuie statut; Pro mensura delicti erit plagarum modus: Według miary grzechu, będzie odmierzone karanie.

Deut. 25

Dyskuruie o pokutách ludzi Chrześcianśkich S. Bernárdyn Senenśki/ ktore pospolicie tákie tylko czynia/ iáťe Spowiednicy zámierza y otáruia; y pyta sie/ iesli ten co pokute od Káptána náznáć zóna odpráwi/ cále sie wbespieczyć może/ iż inż wśytko co nábroił spetzło y w Trásláps poszło: ták tedy odpowiađa/ je pokuta od Káptána ná nádańa/ moze bydsz troigśa/ albo więkśa niż człowiek pokutuiáć

Bog ná-

gradzać

defektu

Czyśc

cy zaślu

czyśliużył/ albo mnieysza/ albo grzechom iego rowna y proporcya-
nalna. Jesli wiekſza tedy coſkolwiek nad wzwyż czyni/ tymiſobie
na wiekſza chwale in augmentū gloriæ zarábia; ieſli rowna grze-
chō: doſtatecznie przeſi nie y winy y karanie odpłaca: ieſliſi mnieys-
za niſz grzechy wynoſa: wobowiſtſtu ieſzcze ſprawnieſz ſprawiedliwoſci Bo-
ſkiej (ktora ſie ſwego zaſi reſty niedopłacone y pominać bedzie) S. Berni:
poſtaie: Si minor fuerit (mowi Doktor) tunc id quod reſiduum Sen. Tō.
eſt ex virtute Diuinæ iuſtitiæ in Purgatorio emendatur: Deus e. 2. ſerm:
nim qui modos & meſuras noui peccatorū & pœnarū, addit pœ- 18 art. 1
nam ſufficientem, ne aliquod peccatum maneat impunitum: Cap. 3.
ieſli lżeysza pokute Káptan zada niſz grzech nyciaga, tedy doktórda ſprá-
wiedliwoſc Boſka w Czyſćcu tego na czym ſchodziſc: Bog álbowiem kto-
ry umie karania z grzechami pomiárkować, zaſługom karanie wyroówny-
wa, ſeby ſie żadney złoſci nie zwiozto.

Al boday to ludſiom robić ſie wglowy poteżnie mogło/ boć co plan ma-
żywo na to ſie inſz obleżało/ je náznáczona iákoſkolwiek odpráwi po-
tute. Ano Spowiednik dla rożnych reſpektor musi dyſkretya ná-
rabiáć/ y wielkim grzechō/ czeſto málo ktora ich ani proporcya nie-
doſiega/ pokute náznáczáć; bo ſie oglada albo na to ſeby ſnadſz
wielkiey pokuty nie przyiali/ y w grzechách zátámiałyſy/ cieżſzych
káydan ná duſe niewéciagneli; albo ma probabilem opinionem, á
przynamni nádziecie/ je cztowiek ſam ſie ſwego przelektſy życia y
zbrzydſzyſy/ bedzie chciál gorocoſcia Duchá nádgradzáć/ to co
baczna Spowiedniká zelżyta laſkawoſc; albo nákoniec do czeſtych
reſerwie ſie odpuſtow/ áby penitent z ſkárbu Koſci elnego/ ná záló-
ge ſwoiey ſlábey ſacisfakciey Chryſtuſowych záſiágał merita, y ták pokuty ná
odpuſtami ſupplementował/ to czego per opera Panalia nie záplá-
cił. L á to iednáť ſámo praciſe niech ſie niſt niewbeſpiecza/ je go
Káptan pokuta nie ociáżył/ je ſobie z nim laſkawie/ y nie według exi-
genciey ſproſnych grzechow poſtąpił; gdyž popráwi ſwe^o záſi ſprá-
wiedliwoſc Boſka/ co ſpowiednik względami wwiédſzony z ſolgo-
wał: bo ázkoſkolwiek Dekretow in foro conſcientiæ legitime ſero-
wánych/ Bog nie zwykł retráktować; czyni iednáť przecie meliora-
cie/ oſobliwie w tym punkcie/ gdsie Káptánſka dyſkretya/ niechcac
in rigore ſententiæ pláza vderzyla. Táť przeſtrzega S. Purpurat
Damiánus: Non tibi blandiaris, ſi grauius peccanti leuior pœ-
nitentia, á manueto, vel á diſſimulante dictatur, cum in Purga-
torijſ dra.

corijs ignibus perficiendū sit, quidquid hic minus feceris, quia dignos fructus pœnitentia querit altissimus. *Nie pochtebuj sobie, żeć lekka pokuta tak kárwie się obchodzić, albo przez spary pátrzać Spowiednik záda; bo w ogniách Czyścconych wypelnić będzie potrzebá, to co tu mniej uczynisz, gdyś godnych pokuty owoców szuka Najwyższy.*

Ierem: 2

Uczynił niegdy takie doludu Izraelskiego kazanie Jeremiaś Prorok; Si laneris te nitro, & multiplicaueris tibi herbá Borith, maculata es in iniquitate tua corá me dicit Dominus. *Choćbys się dobrze skapat w saletrze y náktadł siłę Farbirskiego ziela, przecies ty splugánion, nieprawością przedemną mowi Pan. Coś to zá Párádoxá*

Wielkie

grzechy

lekko zgłá

djone bydz

nie mogą.

imieniem Boskim prawi Prorok; wiadoma je grzech jest Macula moralis in harena anima, zmaza ktora speći duże/ toć łatwo się domyslić/ że go ani materyalnemi ziołami/ ani ziemskiem zzenie in greddyencyani (chybá jeby ie Bog specjaliter do tego effećtu eleuował). Dokád je przecie zmierza Prorok/ gdy te Exhortę czyni: Wyznurz za intentum iego Hieronim S. gdy mowi je ná ten czas reipes ktora ná tych/ ktorzy wielkie popetnili grzechy mniemáto/ że ie zisopem skropia y woda świecona zátra; máto odprawili pokute/ kłká páciorkow zmowili/ cále wolni á culpa & pana zostána. Ocoś przestrzega Prorok/ że nie tym tego zbydź: jeśli ostrzeczygo ná te brudy nie będzie luzu/ lepszy pokuty/ gorętszych áctow pobożności y mortifikacyi/ przydźie się gośie inośiey ochynąć/ do iniego

Hieron:

Cō nent

in Iere-

miam.

Soluśu nayrzeć/ gdyż Nitrum y Borith máto co pomoże; Peccata graua (mowi Doktor) quæ ad mortem trahunt, herba Borith dilui non pollunt, sed grauioribus tormentis indigeni vniuersiutq; enim opus ignis probabit: Grzechy ciężkie co śmierć záduły Farbierskiem zieleń zgládzone bydz nie mogą, ále ich cięższy Blech w makách czeka, gdyś kádego dzień ognia doświadczyć będzie.

Inaczej

w Cassu

się płocza

Przybedzie brzydki osuty trawem Naámán Syryjskich Woysk Hetman do Elizeusa Proroka/ y prosi go aby mu podał przepis: cya ná pozbyć plugawey & cancerowane ciała zárázy/ aści mu

4. Reg:

Cp. 5.

Prorok káze; Vade & lauare sepiens in Iordane & recipiet sanitate caro tua: Idź, á omy się siedm razy w Iordanie, á przydźie do zdrowia ciáto twoie. Ná iákoś pamiatke ták często powtarzana kápiel:

Arist:

imo de

Galo.

wzdyć iáko náucza Aristoteles; Ad agens vniiforme sequitur actus & effectus vniiformis, á je iednostayna rzeka/ ták przy pierwszym iáto siódmym nurzaniu bylá/ toć zároveň oraz swoy effećt wydać/ y

one staradna plugawych krost ospe zegnac mogla. Alec pieknie moralizuje na to Guerricus Opát gdy mowi/ ze tu potrzebna wšy-
tkim tym dana instructia, po ktorych sie grzechowiy trad rozšul/
aby nierozumieli/ ze za iednym razem/ za lekka iaka pokuta iuſ-
wšytko štropili: ochynać sie nie raz w Jordanie/ to ieſt długie
młzami/ gorzkim žalem/ doſtatecznym doſyć wczynieniem macer-
rować trzeba/ toſ dopiero zupełnego zdrowia ſpodziwać ſie czo-
wiek moze: Si septies lauet totumque ſe plenius & ſapius mer-
gar, non moratur ſalutis effectus: Gdy ſie kto siedm kroć obmyje,
a czeſto y zupełnie w pokucie zanurza, nie opoznia ſkutek zbawienia.

Figura te
go w Ná-
ámie
tredow-
á-
sym.

Guerric-
us ſer.
4. de Pu-
rific.

Tak czynił pokutawſzy ſie Dawid/ ktory nie wdorywca ale wmy-
ſlna pokuta/ pewne ná to odložymſy Ordinarie odprawiał godziny:
Lavabo (mowi) per ſingulas noctes lectum meum, lachrimis
meis ſtratum meum rigabo. Ale my głupia iakaś omomieni po-
uſzałością/ tak ſiebie ſámi ludziemy/ ze coſkolwiek w nagrodę o-
brázy Boſkiej/ y lichego y to ieſzce licho wczyniſzy/ zupełny ná-
tychmiáſt Jubileuſ otrzymamy. Narzeka ná te zbyenia Konfiden-
cyá z oſpalſtwa pochodząca Bogoboyny Guerricus: Pauci qui-
dem ſunt electi, ſed inter illos paucos, pauciſſimi ſunt arbitror,
ita perfecti, ut purgationem impleuerint illam de qua Sapiens,
de negligentia purgate cum paucis: Mátoć wprawdzie wybrá-
nych, ale między tá trocha, rozumiem ze mniej ieſzce tákich,
coby owo wyprnili oczyſzczenie, do ktorego wie dzie Medrzec mowiáć:
z niedbalſtwa oczyſć ſie, tak iáko ich máło czyni. A coſ zátym náſte-
pue: To je gdy ludzi głupie beſpieczeńſtwa wſpi/ iſ doſtatecznie
omyc popelnionych grzechow/ wroſiſtey poſutuiacego ſerca zánie-
dbywáia kapieli: ſprawiedliwość potym Boſka/ do inſey ále iuſ
ogniſtey wtraca ich táżnie/ góſie ſie ták długo płóć y ſmelcowáć
beda/ poti wſzytkiego/ ácz obmytey przez Spowiedź niepráwóſci
ſedimentu cale niepozbéda: ták im ſam obiecuie Pan; Excoquá
ad purum ſcoriam tuam: Wyſmáze do cżyſtá zuzel twoy. A przetoſ
wpomina prz. rzeczoný Opát/ aby ſie człowiek miał ná pieczy/ á nie
czekáiąc ſiarczyſtego onego blochu/ do ciepłych teſ/ do rzewoliwego
wóześnie kwapił piáczu; Sapius eſt (mowi) purgari fonte quam
igne. Nunc Chriſtus aqua diluens, tunc ignis conſumens: mo-
do fons patens in remiſſionem peccatorum, tunc flamma ſau-
ens, & ignis vorans uſque ad medullas animæ &c. Lepiey da-
gicn wy-
leko pali.

Pſal: 6.

Idem
ibidem
Eccl: 7.

Ktoremu
ſie siedm
rázy ka-
zano ka-
pác ná
wzor náſ

Iſai. 1.

Ibidem.
Lepiey ie-
ty kro-
pia grze-
chy niſ o-
gicn wy-
leko pali.

leko czyścić się wzrządle, niżli w ogniu: Teraz Chrystus jest krynicą na obmycie, lecz potym stanie się ogniem na pozarcie: Teraz jest źródłem otwartym na zglądzenie grzechów, potym będzie płomieniem srogim y przenikającym aż do wnętrzości dusznych. Wiąko nadziny ten/ który tu niechcąc trochę pokutnych/ grzechów zmięść zmiąży/ chowa się do Cyslecowych na wysinajenie kottow/ bo co tu mała praca/ albo trochę umartwieniem mogł pozbyć/ tam przewłoczne wytrzymiac polerowanie/ ledwie przez site lat zzenie albo miesiący.

Day Boże aby to ludzie rozumieć chcieli: nimeyby się ich do Cysleccą dostawało/ gdyby się tu sami y karali oraz zgrzechow y karali: a pewnie ten wszedłby plag Boskich/ któryby się tu przywarł przez dekret serca pokutniacego do nich potępił: tak affektus ruie Apostot: Si nosmetiplos diiudicemus non utique iudicemur à Domino: Gdybyśmy się sami sadzili, wżdyby nas sad Pański minął. W czym je pospolicie nader gruba ludźi epanowała

1. Cor. 11

Ze tej gnusność/ dla tegoś gdy sobie gdzie niepotrzebą folguia/ w cieśkie purgacyj rece Boskie bez folgi w padaia: Ktorych się strachal Apostot mozańedby wiać: Horrendum est incidere in manus DEI viventis. nia lu- Straśna jest wpasć w Rece Boga żyjacego. Toć to jest czemu die cię tak wielkie dusz tłumy/ hurmem do Cysleccą ida/ że rzaśa ich dko dostatecznie za grzechy swoje żyjac pokutnia: Ktore ich defekta nagrađa sprawniedliwość Boska/ ale tak/ że tam z stokrośna muśa oddawać lichwa z czego by się tu byli summarie wys

Hebr. 0

Beda lib

5. Hist:

Cap: 13.

Widzenie

o mece

tych co po

kusz od-

kładają

albo ledy.

iako czy-

nia.

kwitowali. Niechce zagęszczać przykładami/ iako siłom tą w czynieniu pokuty zaśkłodzila oziebłość: na iedney Wielebnego Bedy przestanie historyey/ który pisał iś nabożnemu iednemu na imie Drythelmowi/ pokazał Bog W. przez Anioła meki Cysleccowej/ y w nich nie przelicone dusz hufce/ a szegulnie prezemowano mu padol ieden/ który z tad ognista rzeka/ owdzie srogimi zwały był y opasany lodami; na tym się wielka kupa dusz snowała/ a z cknwłszy sobie w cieśkim płomieniu do oney lodownie iakoby na ochłoda wystawiała; lecz wiekśa tam ieszcze czuiac boleść/ znowu do ognia nazad cępredzey wpadała; y tak wystawicznie to tam to sam się traca/ mizerna one alternatę/ bez przestanku y odelgi odprawiała: W tych duszach dał Drythelmowi informacya Anioł/ że są ludźi ozieblych/ ktorzy pokute ode dnia do dnia odkładaiac/ albo ia ledaiako czyniac/ na tamten się świat z ostatkim zachowania/

gdzie też

gdzie też w osobny nagnani padol szeregulne meti aż do dnia sa-
dnego cierpieć beda; acz im strocone byds za ratunkiem pobo-
żnych Chrześcian moga.

Pomyśl je tu uż duszo nabożna/ iak wiele znayduie sie takich
ktorzy dopiero stojac na ostatnim terminie y żywot konczac pokute
poczynaia/ ktorzy w ten czas dopiero oczy do Boga y zbawienia
podnośa/ gdy uż śmiertelnym zwaite mrokiem wstap stawaia:
ledwo drugiemu przydzie nagłym załkozonemu przypadkiem do
tego je westchnie/ je sie w pierśi vderzy/ je go Kapłan dychaia
cego zapadnie/ y ostatnia absolucya czestokroć tylko po znakach
vdzieli. Ci wszyscy ponieważ z obowiazkiem satisfakcyey/ acz o-
trzymawşy odpuszczenie grzechow z chodza/ niebā zaraż odzie-
dziczyć nie moga/ aż gdzie indziej zaniedbana pokute/ ale ach:
z iaką metą odprawia. O iaką wielkie takich niedbalcow w Czysta-
cu góre mroczow: iak gestekumy: ktorych ieslibys duszo Chrze-
ściasta bez pomocy ominela/ ieslibys na takich biednych je-
bratow kupe/ przynamniemy czegośkolwiek w czacz z kościelnych sus-
fragia nie rzuciła: Iżalibys nad staly twarżsa/ nad dziekie be-
stye/ nieuzycsa nie była:

Jest y to wielkie do poruszenia miłosiernych affektow motiuu,
gdy człowiek miękkiego serca na tego z długimi sie bolami bie-
dzacego pątrza: A gdzieś prośe dluzsio moga sie znaydowac bo-
lesci iako w Czysta; ktore czesto całemi mierza wiekami: na
ktorych supputacya ledwie pod czas Kalendarzow stawa. Iak
wiele tam w mełach ieczy takich/ nad ktorych cierpieniem/ nie
raz sie Astrologiczne wyprośnity Ephemeridy: nie raz Planeto-
wie swoje obroćili Sphery: Iak wiele takich/ ktorym iedenje w
palow/ iako światu duracyi zapisany kres: y w ten czas dopiero
ich meti swoy otrzymiaia/ kiedy y na ziemskie Grandece ostatni pā-
dnie koniec: Wprawdzie wczony Theolog Dominicus Soto.
Chrześciastim ku duşom wniesiony affektem y zbytnia miłosier-
dzia Boskiego konfidencya/ tak rozumia/ iakoby nikogo dluziej
Bog nad dziesiec lat w ogniu Czystaowym nietrzymał: aleć tey
opiniei naprzod powszechne kościota katholicznego niepomatu
przechydzanie; ktory gdy wieczne funduże na ratunek duş wla-
snych po śmierci/ od ludzi stanowiąne akceptuie/ tym samym je
probabiliter, tak dlugo w Czysta zostawac moga/ racie znać
daley.

Przeciąg
mak
albo dta-
goścunio
ktorych
duşach.

Wwier-
dza sie
adaniem
kościota.

dać y approbuie. Ale y racya tey długiey w mekach buracyey podobieństwo nam objaśnia: bo ponieważ każdy grzech śmiertelny/ na wieczne meki zarabia/ gdy ie Bog miłosierdzie potuluje/ iacemu odpuszcza/ a wieczne karanie w doczesne odmienna/ iżali mu nie wielka łaska pokazuje: iż za meki ktoreby według Erygeneyi grzechu/ końca nigdy mieć nie powinny/ do pewnego tylko czasu karanie przemienia: Który przeciąg/ day to żeby najdłuższy był/ ieszczeby przecie najmniejszy porównaniem wieczności przyłożony/ equiparari nie mogli/ według pospolitego Axioma: finis ad infinitum nulla est proportio. Uważmy tu iść wiele takich umiera/ ktorzy tysiącami grzechów śmiertelnych popełniwszy/ ledwo przy śmierci za nie żałują: y Bogu sie vsprawiedliwiają bez żadney iednak satisfakcyi (bo do iey czasu śmierć nie pozwala) schodzą. Ci tacy co tak wiele razy na piekło zarobili/ iść wiele razy śmiertelnie grzeszyli; kiedy im łaskawa pana aeterna in temporalen zamiąna stawa/ coż za dżwo je miasto nieśczęśliwey wieczności/ ktora (gdyby ia można toties & toties replikować) po tysiącokroć zasłużyli/ skazani na Czystcowe meki acz długie/ tedyżkolwiek iednak zamierzony koniec małace zostają: gdyż im ledwo minuta iedne cierpieć/ względem tego co ich pościć miało nagnążono: A owsem wielka jest minuty do najwyższego/ ktora sie wymyślić może czasu proporcya/ niżli tegoż samego czasu do wieczności: gdyż każdy czas przez tempus Arythmetykow/ na minuty rozdzwawać sie y podzielić/ a ztym proporcya iedney do innych wynaleść może; lecz względem wieczności wpytkie czasu wstaia porównania.

Utwierdzają też o długości mek Czystcowych sentencya reżne widzenia/ bo okrom wizyi troche wyzey mianowanego Drystelmia. Piše Dionysius Carthusianus, że ieden bedac w zaszchwycentiu między niezliczonemi ktore w Czystcu widział duszami/ postrzegł też iednego Doktora w Oboiem Prawie/ ktorego gdy spytał iżliby sie praktycy libertacyey spodziewał: to mu tylko załosnie wzdychaac odpowiedział. Wiem dowodnie/ że przed sądnym dniem odpuszczenia nie dostapie/ dopiero mie dzień ostateczny ztad uwolni. Podobna historya ma Suryusz wzywocie S. Ludgárdy; gdzie opisuie/ iż Ociec S. Papież Innocenty trzeci/ gdy odprawiały Concilium Laterańskie umarł/ tey Świętey Pannie

Pannie w ogniu się frogim pokazał/ Która gdy się oney mizerney
pościaci spólnego wstytkich wiernych Dycą przeleciała/ toiey powie-
dzał: Dla rzeczech rzeczy takie meki cierpie/ Ktoreby mię też były
do przepaści piekielney wegnąły/ gdyby mnie była przyczyna Nła-
eki miłosierdzia nie wsparła: otoli lubom piekła wśedł/ ale frogie
meki aż do dnia sadnego mam naznaczone/ Których żeby mi się w-
żyć mogło/ ten mi savor Przenaswietka Panna ziednała/ iż mi
do ciebie po zebrańinie iść pozwolono/ abyś o pomocy moiey r-
bziła: co rzekłszy zniknął.

Ponieważ tedy tak długie są Czystańcowe meki/ siłę duszom na-
znaczone/ iako to się z Kościelnego zdania/ z przyrodzonego dyskursu/
y z przytoczonych pokazuie rewelacyi/ iż ich tam tylko ostatni
dzień sadu stroci y relakuię: Kogoś prośe tą długości uwaga nie
przeniknie: Kto się nad przewiozła dusz tamtych mizerya/ nie
wzali: y według możności kolo tego nie zadržatnie/ aby iakokola
wiele meki one strocił/ aby w tak zawitym Labiryncie zostającym/
śnor iaki Cerybem Poetyckiey Ary. Oney) prześ Ktoreby do wy-
ścia trafił/ podał. Pięse jeden z terażniejszych/ iż w Antwerpiu
Mieście głównym Brabancyey/ zawołanego polmarisy zloczyn-
cy/ dla wielkich zbrodni tak dekretoвано: aby ofiary wplotno/
żywicą/ siarką/ smola napuszczane/ po trzykroć na lancuchu do o-
gnia wrzucány; a potym gdyby się plomien wpał w siarczystą ko-
szulę/ dla większey meki/ aby się śnadź wcześniej nie zadusił/ na
wolne powietrze wyćigniony był. Gdy te frogi w mieście onym
ludnym odprawowano exekucya/ na Która tysiącami spektatora
patrzyło; za pierwszym zloczynce owego w ogień wrzuceniem/ iako
skoro smolana już dobrze plomien ogarnął koszulę/ a Któr go tań-
cuchem z kosą na zad wciągnął; obaczysz lud nie tak głowie-
ka/ iako głownie iedne/ a tego przeraźliwym wyciem napelniony
Głaz cynet/ znieść onego żalostnego widowiska żadna miara nie
mogł; ale iednostaynym głosem na Sedziego krzyknął/ aby tak
okrutney Sceny/ na poworki niewyprowadzał/ ale raz mizeras-
ka na stos wrzucił/ zgoreć mu dopuścił. Jeżeliż tak przerażo-
ny został lud on iednego łorra meka/ że się tylko w oczach ich na
mala chwilkę ni głownia rozświecił; Czemuś Chrześciański gło-
wiece/ bynamniey to serca twego nie tyka/ lubo się przed oczyma
twaymi podobnych z Czystańcem głowni tysiącami snuje; Ktore i strzy-
stemu patrzymy

Suri' in
vita S.
Ludg-
dis 16.
lunij.

Ná zlo-
czyncy w
ogniu go-
rańcego,
dlugo nie
mogli lud
patrzeć
w Antwer-
piej.

A my ná
tak długie
dusz meki
suchemi
oczyma
patrzymy

stemu żelazu/ albo wogłowi zarzysstemu rowne/ w ogień się prę-
wie obrocone zdadzą: Krzykniy przynamniczy nabożnym głosem/
do Sędziego na wzor tamtego ludu/ aby egzekucyi skroci/ ognia
przygasi/ mizernym dusiom kiedykolwiek ostygnać dopuścić.

Jerem:
16.

Exhorta
do ich brá-
runku.

Michęz
5.

Prou:20

Alle ach: utrapione dusze przydzie nad waszym zapłakać nie
szczęściem/ y Jeremiaśkowe ponowić lamentey: Quis miserebitur
tui Ierusalem, aut quis contristabitur pro tei aut quis ibit ad ro-
gandum pro pace tua? *Ktoś taki żeby się nad wami zmiłował? kto
się nad biedą waszą rozboleje? kto pojdzie prosić o odpoczynek wasz?*
Co żywo w swoich utopiwszy myśli w czasach/ za prywatnemi go-
ni wygodami/ o duszach/ y ich boleści wielkie zapomnienie; Et non
patiebatur super contritione Ioseph: *A nie maia politowania nad
utrapieniem cudzym.* Dżicy Chrześciance! ponieważ sroga dusz
tamtych mek/ wytłoczyć na was miłosierdzia/ y skalistych serc
zatrzasnąć nie możę/ przynamniczy o własney pomysłiwszy prywa-
cie/ na przyszłe rzucicie okiem kół; boć o wasze idzie store/ którzy
iż swego czasu w tamte ognie (co podobno nie minie) w pądnies-
cie/ za sprawiedliwym odwetowaniem Pańskim/ nikogo się też ro-
wnie iako sami nie słuchacie/ potym niedowolacie: boć ten wet
za wet zapisał medrzec; Qui obturat aurem ad clamorem pau-
peris, & ipse clamabit & non exaudietur. *Kto zatyka uszy na
głos potrzebnego, sam też wołać będzie, a słuchać go nie będą.*

R O Z D Z I A Ł V.

Czwarta pobudka z uwagi tego, iż się same prześ się ratować
żadna miara nie mogą.

Dusze ta
w ciepkich
wysieniu

Thren:3

MJedzy boleściami w których pogrążone zostały dusze do
czyszcza skazane/ ta też im osobliwa zadanie rane/ że będąc
w tak ciepkich mekach/ sposobu żadnego nie widzą/ y wy-
myślić nie mogą/ iakoby się z tamtad wyplatać/ y własnymi siła-
mi/ własnym przemyślem libertacya otrzymać mogły. Spoyrzali
na postanowienie Tarasu/ do którego wtracone/ ten zerwad za-
warty/ y mocnymi zaporami obwarowany/ pomysłić nie da o tym
iakoby się wysłiznać: Dlategoż każda tam dusza Jeremiaśkowe
lamentacya śpiewa: Lapla est in lacum vita mea, posuerunt su-
per me lapidem, inundauerunt aquae super caput meum, dixi,
perij: *Wpadł w dot mój żywot, zawałono mnie kamieniem, wylały na
dł nad*

dy nad głowa moia, iużesz zginalem. Spoyrzali po samych sobie / a z którego
 baby sie przesądzić na iaki do wyplatania godzito sposób/ widza ^{dobry sta}
 że związane mają rece/ y ruszyć sie trudno; boć sie y tam na nich z ^{niepodo-}
 Kwangeliey praktykuie kondemnata; Ligatis manibus & pedi- ^{bna.}
 bus, mittite eum in tenebras exteriores. Związawszy rece y nogi ^{Matt: 23}
 wrzucicie go do ciemności zewnętrznych. Spoyrzali na Boga W.
 y iego nieprzebrane miłosierdzie/ ten lubo dusze one wielce kocha/ ^{wyprosił}
 przecie iednak wielkiego im nie potkazuje okół/ y owsem płacziwie ^{nie mo-}
 ich głosy mimo sie puszcza: dla tegoś skwiercza wtrapieni wieźnio- ^{ino.}
 wie; Vt quid Domine repellis orationem meam, auertis faciem ^{Psal: 87}
 tuam a me? Czemu Panie odpychasz prośby nasze, odwracasz twarz
 twą od nas. Spoyrzeli na koniec/ na te ktora ich obłudami swoies
 mi/ na tak mizerny hać nawiodła błotna ziemia/ y tam mało pos ^{Dawołid}
 ciechy; co żywo za światem goni/ y przytomne rzeczy chwyta/ o prze- ^{kogo na}
 stych cale niedba: a choć całego niebojętą wołać na siemtow ^{pomoc}
 swoich dobywają głosu/ dowołać sie iednak nikogo na ratunek nie ^{trudna.}
 mogą/ z kąd wiekśa żalu rośnie materya/ y narzekać im przycho- ^{lob: 19}
 dźsi; Ecce clamabo vim patiens, & nemo audit, vociferabor &
 non est qui iudicet; semitam meam circumsepsit & transire
 non possum. Oto wołam głośno cierpiac, a nikt nie słyszy, wrzeszcze
 a nikt sie nie domysli; wynieść zaś nie mogą, bo mi droge zagrodzono.

Do takiego osierocenia/ y ostatniey biedy/ ktora ich je w wszystkich ^{Czas do-}
 ogotociła ratowania sie sposobow/ przyśly niedzne dusze prześ to/ ^{bow onym}
 iż záżyć pogody/ wcześniej sie opatrzyć/ zá żywota na swe koto rze- ^{do zastugi}
 czy náciągnąć/ nie umiały. Pod przyśiega opowiedział im Anioł/ ^{wpywał.}
 że nie dlugo im czasu stawać/ nie dlugo łaskawa chwila plużyć be- ^{Apoc: 10}
 dźcie; Iuravit per viventem in secula seculorum quia tempus
 non erit amplius: Przyśiągł na żyjącego na wiek wieków, że czasu
 nie będzie więcej: a to żeby sie zażrzatnali/ koto własnych Interes-
 sow/ po ki merkancye śly/ y iarmarku nie wydzwozionio/ słuchając
 przestrogi Apostoła/ ktory wspomina; Redimentes tempus, quo- ^{Ephes: 5}
 niam dies mali sunt: Zakupyćcie czas ponieważ dni złe, nie pewne
 są: Onych to sie bynamniej nie tykało; coś sobie zá spacya dalsze
 w fantazyjach malowali/ aż w tym zapadła flakta/ a repromissio ^{Eccl: 19}
 nequissima multos perdidit; Obietnice niecnotliwe wielu zawio-
 dły. Tam iuż wetować ślody nie dądzal/ bo droge do zarobkow po- ^{z piasar-}
 zagradzono; talenta ktorymi eu człowiek mogł siła zyskać odebra- ^{stwa ich}
 no/ plus ^{zrucione}

no/ Klucze od śafarstwa wzięto/ powiedziaławszy niepodobiana no/
 Luc: 16. wine; Jam non poteris amplius villicare. Już wiecey nie będziesz
 mogł śafować. O tym ci non poteris, przestrzegał zbawicieli/ aby
 Ioan: 9. na nie ludzie pilne mieli oko/ gdy mówili; Venit nox in qua nemo
 Chryllus potest operari: Zapadnie noc. w która żaden robić nie będzie mógł.
 Zymot. Potki człowiek żyje/ poty mu słońce sprawiedliwości świeci/ prześ
 dniem. ląski/ pobudki do dobrego/ Auxilia gratiae, illustracye wewnętrzne/
 Smierć. áto dla tego aby sie miał do prace według Psálmographá; Orcus
 nora zo- est sol &c. Exhibet homo ad opus suum & ad operationem suam
 wie. vsq; ad vesp̄eram. Węsto słońce, wynidzie tedy człowiek na robote y
 Pl. 103. będzie pr̄iconat áś d̄ wieczorá: ále iáś sie záleży y zámiedba/ skoro
 Wkóra śmierć czarne rozpúści chmury/ á żalobnym nákr̄yie mrokiem/ iuss
 robi nie też y słońce sprawiedliwości wiecey potrzebni do prace nie be-
 można. dzie kredencowáto promienni; bo iáś mowi Aniejski Doktor/ ná
 tãmtym świećcie; Eric nox vbi nemo potest operari, sed recipere
 s. Thõ: quod operatus est: cum igitur vivis fac quod f̄cturus es. Zaydzie
 in Cate- noc w która nie godzi sie robić, ále tylko odbierać, co kto zárobi, á przetoś
 na aurea poki żyteś, czyn co masz czynić.

Podobna dawno przed Chrystusẽm Pánem/ iednak zá instrus
 Rozumu. Ecy Duchá Chrystusowego dawał prześtroge Salomon aby ludzie
 niesława. nieśpuszáiac sie ná śmierć/ wczas o sobie rádzili/ gdy táka czyni
 duszõ ze- Exhorta: Quodeũq; potest operari man⁹ tua imitanter operare,
 stym. quia nec opus, nec ratio, nec sapietia erunt apud inferos, quod tu
 Eccl. 9. properas. Cokolwiek może zrobić reká twojá chyżo rob, alboniem ani
 ale tylko sprawy, ani rozumu, ani mądruści, ani wiadomości: be łsie w loch: ch pie-
 względ kiekielnych gdzie ty pedziś. Jáś to prośie rozumu niemáš ná tãm
 ządaje tym świećcie: Czyli to prześ śmierć ludzkie dusze na Puhagoreysko
 nia sobie przysły Metempsichosim, że sie w bezrozumne bydletá obrocily?
 ciego. áleć záwaruy Bożẽ tego trzymać: zostáia postáreniu mowi prá-
 cowity Tyránus/ dusze tãnite przy zupełnym rozumie/ y owšem to
 ich bárdziej trapi/ że swoie biede wyrażnicy y lepiey rozumieia/ ále
 coś potym: Tiedy tego rozumu zájyc ná dobre siwicie/ y záslużyć nim
 Lyran: sobie/ nie wiecey nie mogą: Non est ratio ibi, scilicet ad meren-
 in Eccle- dum, licet sit quoad alia. Niemáš tam ro, umu, ále tylko in
 siast: ordine záslug, bo go áś názbýt slawa, co sę tknie inśych rzeczy.

Tãny- Ten ci jest fundáment osierocenia dusi onych/ á zatym prześ
 wipka. dżinney zálości/ że ich tãż ze wśpytkiego śmierć zluptia/ iz im ani

Concepta

Concepta żadne iuż nie idą/ y rozumu do wysnowania się z cieś-
 kley biedy nie stawaj: a to dla tego że w taki stan zapadły/ gdzie czas
 su/ sposobności/ płacu do zarobienia sobie nie pozwalają; gdzie nie
 meritorie będąc iuż extra statum merendi począć nie mogą. Trze-
 ma dowodzi tego racjami Vezony Suarez/ czemu dusze tamte/ nie
 sobie zaśłużyć nie mogą/ a z tym ani za przeszle przestępstwa desyć
 uczynić/ ani mać swoich (które gdyby ci co in statu via zostają cier-
 piac Bogu ofiarowali/ siłaby zyskali) aplikować do tego skutku
 nie mogą/ aby przez nie sobie akceleracya wybawienia zaśłużyli.
 Pierwsza jest że przy śmierci ostatnia odnośna sentencya/ y odbiera-
 ją zasługona/ za sprawy lub dobre/ lub złe nagroda: Toć po Dekre-
 cie iuż czasu więcej nie mają/ żeby znów/ albo co zaśłużyć/ albo
 też przeprosić (gdyś contrariorum eadem est ratio) mogli/ boby
 tym samym na sąd in sy zarobiły/ zaczął Dekret pierwszy nie byłby
 ostatni. Ale y Pismo S. temu przeczy/ które nie więcej czasu do
 nabycia zasług y sprawiedliwości/ tylko do skonu życia pozwala/
 a śmierć ogranicza. Ante iudicium (mowi Siracides) para iu-
 stitiam tibi, y troche niżej/ ne verearis vsque ad mortem iustifi-
 cari, przed sądem nabynaj (sprawiedliwości, a nie leń się aż do śmierci
 usprawiedliwiać: przetoż infernie Suarez: Tempus acquirendae
 iustitiae est ante iudicium, nam de his quae postea sequuntur nul-
 li iudicantur; unde nec animae damnatae de malis actibus, quos
 faciunt in inferno, nec beatae de his quae faciunt in Patria iudi-
 cantur: idem ergo est de animabus Purgatorij: Czas nabycia
 sprawiedliwości, jest przed sądem Pańskim, bo to co potym nastąpi ni-
 kogo sądzić nie będzie: z tad ani dusz potępionych, sądzić ze złych uczyn-
 ków, które popełniaia w piekle, ani dusz błogosławionych, z tego co czy-
 nia w niebie: toż rozumieć o duszach w Czyśćcu, ponieważ pod równym in-
 sym zmartym siedzą przymem. Druga racja jest/ że Bog który człowieka
 kowi Błogosławieństwo wieczne nagorował/ aby go nie tylko w duszy
 ale y w ciele zażywał/ tak chce y postanowił/ aby też człowiek
 nie inaczej na nie tylko w ciele robić y zasługiwał: zaczął ten mu
 tylko czas do zasług wynieść/ przez który duszą z ciałem spoioną
 bostwie/ a człowiek żyje: Ktora lige że śmierć rościła/ idzie z tym
 że duszy która według ordynacyi Bostkiej/ inaczej darów nadprzy-
 rodzonych nabyć nie może/ tylko przez operacye w ciele odpra-
 wione/ sposobność wpyrka do zasług odbiera.

Bieda
 Dusz je
 czas za-
 sług prze-
 sedł.
 Suar:
 Tom: 4
 disp: 47
 sect: 2.

Pokazuje
 się to ra-
 cjami.

Ecccl. 10.

Drugą
 cją.

Trzecia
racya.

Trzecia na koniec racya/ bo gdyby dusze w Czystcu będące/ nie miały zawartej do zasług drogi/ miałyby wielki/ z przeszle^o niedbalstwa zysk/ gdyś mogłyby tam rość w lasce Bożej/ a ztym zarabiać sobie na wielką chwałę ktorą zawżę proportionatur. gratia. A tak dusza iaka dla grzechow do Czystca dekretowana/ byłaby szesliwsza/ niżli drugie ktore prosto do Nieba ida; bo dawa my to/ że dwie dusze oraz z ciała wynida/ ktore w rowney Cności/ Pobożności y lasce Bożkiej zeszły/ na rowna też consequenter sobie w niebie chwałę zarobiły; z ktorych przecie iedną/ dla niektórych ieszce defektor ognia Czystcowego zatusić musi/ druga zaś/ iż tych niedostatkow prozina/ prosto do nieba bieży; na ten czas owej do Czystca skazanej/ lepsiaby była kondycya/ gdyby zasługować tam sobie mogła/ gdyś zasłużywszy maiores gradus gratia, niepochybnieby druga supplementu takiego nie mająca w chwałę przewyższyła; a tak dobrzeby się iey niedbalstwo przeszlego żywota nadasło/ gdyby iey przez Czystcowe meki/ do Celniejszej chwały/ nad owe drugą chociaż pilniejszą/ promocyą uczyniło. Co że jest znaczne inconueniens, y Bożkiej się tyka opatrności; tedyć zostaje to Conclulum iż tamtym duszom czas do zasług y dosięc czynienia/ z rażć całe wyieto; y inšego sposobu do wyscicia nie miała/ tylko albo zanierzonego mać kresu czekać/ albo do cudzego miłosierdzia płacęzliwie wzdychać/ od żyjących wiatorow pomocy zebrać: samy sobie rady dać/ albo się czego meritorie chwyć/ y na taki sposób do wybawienia przesądzić/ iuż wiecey nie mogą.

Nad dusze
w Czystcu
nie
mał wie-
kszego ne-
dżarzą.

Najlżej
bowiem
człowiek
ma sposo-
by do rad-
tunku du-
śe nie ma-
ia.

A jest to taka bieda ktora dusze tamte ogarnęła/ że gdyby kto zgromadził wszystkich zebrałkow/ niedżarzow/ nad samego Trusa/ albo Rodrusa wboższych/ ludźi nawet Dekretem okrutney śmierci nakrytych/ a paragon uczynił z duszami w Czystcu; doszedłby tego że naywiększy hotora światowy nieporównanie się lepiej ma/ niżli w Czystcu ktorakolwiek duszą/ chociaż alias w zasługi niegdy nabyte zamożysta: bo tu na świecie niemaś tak mizernego człowieka/ ktoryby w utrapieniu albo oppressyey/ nie wynalazł sposobu do ratunku/ to przemysłem/ to prozbą/ to pokornym do wyższego subcellium rekursiem/ walcący się na kartki/ wchodząc przygody/ albo przynamniey wstret iey poniekać czyniac. Duszom w Czystcu tak wszystkie pomylono syki/ zagrodzono drogi/ że im ani prozby/ ani przemysły/ ani żadne inše nie ida estugia y szkodki; Hic in cer-

ris (mowi

ris (mowi prawdziwie Kardynał Bellarmin opłakując sieroctwo dusz onych) vix quisquam est tam miserabilis, qui non possit vel fugiendo, vel resistendo, vel amicos requirendo, vel appellando ad aliud iudicium, vel Misericordiam iudicis implorando, vel aliqua alia ratione, se à cruciatibus aliqua ex parte liberare. At in Purgatorio nihil omnino possunt nisi patienter supplicia tolerare. Tu na ziemi led voby sie znalazł tak na dzny ktoryby nie mógł, albo uciekac, albo sie broniac, albo przysiac: ot zazywajac, albo do wyższego prawa appellujac, albo miłosierdzia zebrzac, albo jakim inszym sposobem, zmak nakazanych wybrnac, przynamniey po czaisci. Lecz w Czyśćcu żadne z tych sposoby nie ida, gdzie tylko karanie cierpliwie znosić potrzeba. Eżte wiecey o indigencyi dusz tamtych/ je tak sa vbo-
gie y ze wszytkich Promizyi sposobow własney ogolocone/ iż wiecey na zaścyt potrzeb swoich stara/śrzedkow albo Inwencyi naylższy bydletoni/ y owym biednym praśynom/ Ktorych według Ewanges-
liey paćci dostanie zapieniadz: Nonne quinq; passeris veneunt, dipondio: niżli im. Opatrzył to Ambrozy S. je opatrzna dyspo-
zyeya Boska/ tak wiele natworzywszy rerum species, żadney rzeczy żyiacey/ wpotrzebne do swego zachowania nie wsczupliła śrzedki/ y owę każdemu wrodzony instinkt dała/ je pod czas defektorow swo-
ich/ znaia przyzwoncie lekarstwa y do nich sie garna; Cuiq; ani-
manti cognitum est (mowi Doktor) quemadmodum suam cura-
tur salutem. Każde zwierzątko zna iako swoje zachować zdrowie. Tak o Lwie piśe Pierius, iż czuiac zgorazki alteracye/ szuka kocz-
kodanow leśnych/ y ich krowia gorazkę gasi: Niedzwiedz postrzeło-
ny Dżewanny koraby mu krow zastanowiła/ Sarná w swoich af-
fekcyách Dyptamii szuka. Aleć y praśtwo biedne wie swoje w przy-
godach recepty/ y tak (iako Aldrouandus świadczy) Jaskółki o-
slepione Jaskółczetá Chelidonia ratuiá/ Ktore jaskółczym żulem od
tego zowia: Parv chory lniánym sie korzeniem leczy/ Golebie/ Si-
nogarlice ziemnego powoiu pod czas alteracyi zazywáia. Zgoła
maia zwierzetá/ maia lichę praśyny pogotowiu lekarstwa/ Ktorych
sie za powodem natury chwytaia. Dusz w Czyśćcu zatrzymanych/
iest tak opłakana tondycya/ je im żadne nie wchodzi sposoby/ bo
iako wyżej cytowany napisał Salomon; Nec ratio, nec sapientia
erunt apud inferos, ani rozumu/ ani rady stara dusom/ aby sie
niemi in ordine ad merendum sforsować mogly. O iako tam

Bellarmin
lib: 2. de
gemitu
Colubæ
Cap. 9.

Onsem
bydlerá
bełyc, pra
śno, v-
mie sie y
moie rat o
wać w
przygo-
dzie.

Luc: 12.
Ambr:
lib: 6.
Hexam:
C. 4.
Pierius
lib: 1.
Hierog-
lyph:

Dusom
wszystkie
sposoby po-
mocy od-
ista.

Thren: 3 ogłobzone na wszystko dusze one / wplątane zaś w powroty / w wygla-
daia celiwie / a zaście żąd iaka pomocy błysnie nadzieia ; Ponet
in pulvere os suum, si forte sit spes. Wiako dobywacia głosu a
zaby sie tego naratunek dowolac mogły ; a gdy łaskawey nikt nie
poda reki / w ciepietey zostaiac desolacyey nome z Dawidem zaczy-
Psalm: 14 naia lamenty ; Et non est qui requirat animam meam. Ach ! nie-
ma takiego co by sie popytal o dusze nasze.

2 Ty Chrześcijański człowiecze/ gdy na tak wielkich wspominaś
nedzarzow/ tak sobie rozumiej/ że ich Bog wymyślił dla ciebie zo-
stawit/ abyś ich osobiwym/ nie tylko pomocnictwem ale zbawić
lem byt; Tibi derelictus est pauper. Orphano tu eris adiutor.

Psalm: 9. *Tobie zostawiony jest ubogi, sierocie ty bądźiesz opiekunem. Upominał niegdy Apostoł Wzniow swoich/ aby pilne o koto więźniow mieli staranie/ iakoby to właśnie samych potrało. Memento vinctorum tanquam simul victu; Pamiatajcie na więźnie iako społ w sadzeni. Ach! czy podobna strojse wiezy/ twarǳse wymyslic okowy/ nad tamte krewni tak ściniono duje/ je sie ruszyć nie mogar. Wo-*

Jako cieś Jako ten kogo kądąnami ociążymyśy do ciemności wtracą, traci swobodę
kiero nie do robienia, wolność do chodzenia, władza y sposobność do rzeczy podług
zy y co myśli postanowienia, a ciśnie go gnaltowna potrzeba, do wytrwania. Tak
sprawia. duszom więzienie Czyścicome, odieło nssytkę sposobność, że im od tad nie
podobna zasług nabydź, ciężarow wytrwać, długom potracić, upałow
Isai: 24. frogich z cierpiee. A dawno przedtym Izaiasz Pierok niedzna dusz
w Czyścicu bedacych kondycja/ pod wizerunkiem więzow/ y twarz
dego opisał więzienia/ o niektórych potentatách twierdząc/ że Visi-
tabit Dominus super Reges terræ & congregabuntur in congre-
gatione, vnus falsis in lacum, & claudentur ibi in carcere, &
post multos dies visitabuntur. Námiedzi Bog Krolow ziemskich, y
niektórých ich w dotak ciasno iako w snop iaki, y zavra ich tam w wię-
zieniu.

śieniu, ale po wielu dniach beda niewiedzeni. Te słowa ze o deten-
cyey dusi do Czyśćca Defructuanych / za perwodem Ducha S. mo-
wił Prorok / Świadczy modyr Oleaster gdy piše; Viderur hac in-
telligere de Purgatorio, in quo multi mali Reges congrega-
buntur, quasi in carcere, & visitabuntur, inde post multos dies
qui scilicet Penitentes vita exceſſerunt. Zda się iż te słowa Czyść-
ciec wyrażają, w którym wiele z tych Krolow iako w Tarasie osadza,
acz potym kiedy się czasu wptynie, z tamtąd ich wzmocnia, gdyż w po-
kućie z swiata zeszli

Tu się proſzę zaſtánow / á wważ Punctatim nadze duſi onych
Patheticz od Proroka opisano: o których naprzód twierdzi / że są
ściénione / tak twárdo iako drwa w wiazánce / albo kłofy wſnepie
in congregatione vnus fascis, aby pokazał iako tam ciáſno du-
ſom / iako ich ściśle ocyrklowała ſama ſtacja tamtego ſwiata
kondycya: że się ruſzyć żadna y wybić o ſwoy mocy z mał nie mo-
że / gdyſ ich w iednym iakby kłebie impotentia merendi oſno-
wała. Miałoteſe nátym / przydać Prorok / że ich nie tylko w ciáſ-
cie tyła wodano / ale wracono do więſzenia / Claudentur in car-
cere, niepochybnie takiego ktore według Pſalmiſty / ma Brama że-
lázne / zápor y ſpije wlane Portas areas vetes ferreos; aby cho-
ciaſ Samſonowá ſilá / o przelomieniu y wywaſeniu ich pomyſlić
nie ſmiała Tá tylko iedyna zoſtawiona im do wyſcia portá / że poſt
multos dies visitabuntur, kiedyſ tedyſ zaiaſnienie przed ich wro-
tami ſłońce ſprawiedliwoſci / błýenie ſie w oczách poſadány on
promien / o który Dawid; In lumine tuo videbimus lumen, w ſwiá-
tle twoim wieczne ogladamy ſwiátło. Coż: kiedy tym czaſem ſiła
wody wplynie / y obrotnych Tłebios Reuolutia, nie raz ſiemia obe-
gna / nim ſie te dni długie indefinice polozone przewleka: Zo-
ſtáia interim duſycki / bez poćiechy / bez poſilku / w okropney po-
grajone záloſci / á máiac żywa oſierocenia ſwego apprehenſia ná-
rzekaia z Jobem; Ecce non eſt auxilium meum mihi in me &
neceſſarii quoq; mei receſſerunt à me. Oto nas przez ſie ná ratunek
náſz, nie ſtanie, przyiaciele záś náſi odſłapili náſz.

Różne mi przed oczymá ſtawiaia obrazy / gdy ſie ná duſe one
zápatruia / á w ich nadznych ſtanie myſl záduſiała wlepiam. Jakoby
widział Jeremiaſzá w głęboki dot / ná zgubne imie wrzuconego /
ktory w tym ſzczéście miał / że ſie cnotliwy Murzyn Abdeniech ná
iego

Oleaster:
in d. ctu
Caput.

Nád to h
warte w
twárdym
bárzo tá-
ratio

Pſal. 106

Pſal. 35.
Dobry ſie
z niego
niepodo-
bna cze-
kać aſo-
tworzą
trzeba.
Iob. 6.

Ier. 22.

Roine fi-
gury albo
obrazne
dznych
dużonych
konfytu-
cyi.

Jeremiaś
w dol w
tracony
ich wize-
runkiem.

Lucie: 5.
Adonibe-
se z ob-
ciętymi
czkami o-
drobiny
zbierają-
cy także.

Daniel
miedzy
lwami od
Abakuka
poślony.
sąkie.

Psalm 21.
Deut: 31
Procop:
de bello
Gothi-
co.

Gilimer
krol wob.
leieniu.
prosi o
chleb Lu-
anie 7 geb-
ka na co.

iego ratunek resoluował/ a nierzucarofy mu płatom/ ktoremiby
zemdlone niewczasem członki obłożyl/ spuszczał powrozy ktos-
tychby sie chwyć/ opuszczonego od wszystkich Proroka wyciągnal:
koć y tamte dusze zapadły w głęboka studnia Czystaćowa/ na to
tylko cłliwe podniosły oczy czekaia/ aza sie kto obierze/ ze im platek
iaki wygodnego suffragium, pod ktoremby wywindować sie z mał
mogły/ spuści. Jakoby widział Adonibeseka Krola/ z obciętymi
rękoma y nogami/ pod stołem Walecznego Hetmana Judy/ zolga-
iac sie odrobiny zbierającego: boć y tamte dusze w tym rak y nog
straciły/ goych Meritorie ściagnąć niewolno/ ale tylko odrobiny/
jezliby iakie z stołu naszego na posilek ich spadły/ wygladaia. Ja-
kobym widział Daniela między Lwami/ pod signetem Krolewa-
skim zawartego/ ktorego z tad głodne otoczywszy bestye/ tknąć nie
śmiaia/ z owad Abakuk od Anioła zdaleka przeniesiony karmi y
Prowiantuie: boć tymże właśnie kstatem dusze one/ pod osoblis-
wa Krola nad Krolmi zostaią pieczęcia/ ktorey zgwałcić niepodo-
bna/ także na nich z rozdartej paszczekami lwii piekielni czuwaia:
Aperuerunt super me os suum, sicut leo rapiens & rugiens: acz
Ordynansem skrepowani Bostiem paścić sie nad niemi nie mo-
ga: Oto tylko im naywieksza gra idzie/ aby Aniołowie strojowie
nowego tedy wyszukali hab-kuza/ ktoreby zgłodzonych pośilił/ a
zostaiacym in loco horroris & vastae solitudinis: W krainie strá-
chu, y nieczynnej pustyni, żywności dodał: Piše Procopius de Bel-
lo Gothico, że Gilimer Krol Wandalstii/ ściśniony obleżeniem od
Belizaryusa Hetmana Woyst Bizyntskich/ widząc ze mu pały wosy-
skie nieprzyjaciel załegł/ żywność odiał/ wychylić sie z obozu bez
śwanku nie dał/ gdy żadney do wyscicia fortuna niepodawala nas-
dżecie/ posłał do Belizaryusa/ o trzy rzeczy prosiac/ o chleb/ lutnia/ y
gabke. Chleba prosił aby zgłodzony appetyt pośilił/ gdyż go
przez długi czas/ odiete matac do nabycia Prowiantow wycieczki
nie widział/ lutniey/ aby zadumiale wielkoscia klesti serce Muzye-
ka nie co otrzeżwił: Gabki aby wtawieczne lzy/ ktore mu nieszcze-
snego obleżenia wycisłaly łosy/ z niesychaiacych łagod otarł.

W podobnych zostaią terminach/ podobne też zanosa Vota du-
še w Czystaćcu; zewszad na nich ścięł/ gdyż ich sprawiedliwosc Bo-
ska/ tak twarzo atakowala/ ze sie wychylić na zdobycz żadnych
pastug nie moga. Potrzebuią tedy chleba/ gdyż sie w tamtey kra-
nie nie nie

Pobudki do ratowania Dusz w Czystcu.

75

Tęgośby
potrzeba
dušom w
Czystcu-
Eccl: 14:
Thren: 1:
Mat: 24.

nie nie nie rodzi/ tu go ztąd wczesnie zasiać trzeba/ iako prze-
strzeżę Madrzec: Ante mortem operare iustitiam, quia non est
apud inferos inuenire cibum, przed śmiercią rob na sprawiedli-
wość, bo po śmierci nie znaydziesz żywności: a że sie dostatecznie
nie opatrzyły niebożetá/ głodu teraz przymieráia/ y do nas o bułkę
iako wołáia. Potrzebuia Łutni/ aby okropne zbolatego serca ro-
spędzić chmury/ gdyż táń/ Cessauit gaudium tympanorum, qui-
euit sonitus lætantium, conticuit dulcedo Cytharæ; Wstały we-
sole melodie, ucichły krzyki radowacych sie, zamilkły słodkie lutnie.
Potrzebuia nákoniec y Gebki ná otarcie nieustánnych łez/ ale o-
wey ktora samá Bostka reká/ zbiera rosiste Kochankow swych płas-
cze/ y wiecznym obliczá ich weselem wypogadza/ według ássercyey
Janá S. Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum,
& iam non erit amplius neque luctus, neque clamor, neque do-
lor erit ultra. Otrze Boguśytkie łzy z oczu ich, y ius wieczynie be-
dzie, áni żalu, áni tkania, áni boleści. A troś sie obierze táki żeby ich
áffektacyey dogodził: żeby mizernych obłożencow w ostatniey po-
trzebie posilkował: poniewaś niktad sukursu nie máia/ a tylko
ná wytrwáń/ z nieprzelomioná sprawiedliwosci Bostiey siela ida.

Apoc: 21

Takéżmy nieużyć według wraży wielkiego Augustyna Chrze-
ściánin/ że nas bardzieszy to obchodzi/ gdy biedne śwankuie bydla/
niżli onych wtrapienie duš/ ktore w ták ściśley z námi/ iako jedne-
goś Mistycznego ciała członki zostáia lidze: boć to y sam Bawo-
ciel powiedziá/ iż nie máś ták oćieżálego lenká/ ktoryby sie nátych-
máś nie ząkrzatná/ gdy domowe wpadły wodot bydlatko ratun-
ku potrzebuie: Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cader, &
non continuo extrahet illum: a kiedy tysiącami duš wáli sie do
Czystcé/ y z onych głębokości pláczliwych dobywáiac głosow/ po-
mocy zebrze/ w śyścy opuściny rece siedziemy/ lubobyziny iák ná
gwaić/ ná ratunek kwapić nieli: O quam grandis inhumanitas
fratres mei (mowi Doktor) ecce infirmus, iacet, & clamat, & á
medicis consolatur: clamat porcus, & omnes clamare cum eo
non cessant; cadit asinus & omnes eum subleuare festinant; sed
clamat in tormentis fidelis, & non est qui respondeat. O iaka
wielka nieludzkość Bráćia moi! oto leda choroba o tozko człowieká u-
derzy, y łknierczy, áś sie co żywo ná leki sypte; uwiąznie biedny nieprz-
ykwiećć pocznie, áś mu drudzy iako mogą pomagá: ulgnie kedy

Niemilo-
sierdzie
ludzkie
bardzieszy
lydło dbá
ia niżli o
niedzne
Dusze.

Luc. 14:

August:
ser: 44.
ad frat:
in Eremo

Nárieká-
nie ná to
Augusty-
ná 2.

Nie bǎr- ościel, wszyscy się co przedy na podzwignienie wila: A kiedy wola
duszy duży z warty nieznoszeni mekami dusi, wsił sobie zatęka. Co rozumie
nie boli iá cie/ iáto widza tań dżile żywaczch serca/ dusze one cieśce na te
kto to nase zakańniatość boleia i gdy ani sǒbierady dác/ ani się iej od tego ins
niedbal- tego doprosić nie mogi; gdy wiekśa opatrność/ prześse zabiegi/ ko
stwo. to bydlat/ aby nie swaręto waty/ n- śli zto siebie/ aby się dlujey nie

S. Antó: smazyły bazy. Napisał to S. Antoninus Florentyjski Arcybiskup;
1. par. ti. je między insemi/ ktore dusiom w Cysćcu nabyroścey dołączają
tul: 5. C. mekami/ ta ich osǒbliwie trapi/ że iáśnie widza iáto w głębokim v
3. 5. 1. ludzi tego swiatá są zapomnieniu: iáto na ich sǒgie wpaty zál-
sneli vmyślem/ zakańnieli affektem: Widza zá obławieniem Bo-
skim/ je następcy w ich iǒbktancy brodza/ zá nie wyzywáia/ o du-

Amos 5. śách ktorych to zbior krówie nabyty byli/ ani wspomniá; Biben-
tes vnu n in phialis & non patiebantur super contritione Io-
seph. O iáto im się w tedy serce od żalu kráie: Jákoss wyswiáda

Wynodsi sie to Hi- czyły często dusze/ ten ktory niedbalstwo nase w nich spráwuje žal:
storijsami ro: nemi. Písa Kroniki Ráchuzyáńskie/ o onym niemniey cnotami iáto
Chron: náuta y Kiegami sławym Dionizym/ je go wáteráac ieden Wó-
Carthul wicyuś siemeł tego prosit/ aby na dusze tego po śmierci pámietał/

lib. 7. zá ktorego on d. wá zupełne Psalterze odpráwić przyobiecat. Wier
Cap. 17. że głowieł był na ktorym nie tylkó zakon polegał/ ále też co żywo
do niego/ iáto do wyroku Apollinowego na ráde bieżał/ záprzo-

Dusá po- ntiony publika/ przyśc do tego nie mogi/ aby obietnicy swey dosyć
kazamśy czyniac/ pojedána pomoc zmartemá prześta. Coś się státo: gdy
śe slyku- iednego dnia w swiey spózwos Celli/ widomie przyśedi vmarz
ionu tego ty Wwicyuś/ á slykuiac na tego zápámietała nieludzkość/ gro-

co obieca mie go o słowo niedoerzyna te pozat. Chćiał swiatobliwy maj o
wsił r. ito- sobie iustificacya dác/ ále tak mu wsta niezwoyły strách zázwiazat/
wac iá zá- je stánawśy iáť martw/ páry z nich wypuścić nie mogli: y dopies
niedbal. ro poznat/ iż żadne wymowki w tych nie idá/ ktoryz bez żadney odelz-
gi ogniem przeieci/ pomocy też bez odwołoki potrzebuie.

Podobne nárzekanie lecz z wiekśym lánentem wzyńit/ ná
przeerzynamie w mekách Cysćcowych on Zakonnik/ o ktorym
mamy wzwierciebla przykładow: bo iś w niebytności W-
pátá vmeráac/ ośtátniego Błogóśławieństwa y zupełney Abś-
lucyey nieoerzynał: po śmierci nie dlugo Opátowi się otymje
mýslacemu pokázat: á gdy słoniawśy głowę pokornie zwykłego
rozgrześse

rozgrzeżenia żądał/ Opát widzeniem z trwożony/ ledwo co Mi-
fereatur &c. nad umarłym znowił/ ale wstrachu y zamięśnianiu
reślowować się zaraż nie mogli/ iakoby mu pokute żądać miał:
Kcieże nakoniec/ mniej wważnie/ żeby tak długo w Czysta zost-
wał/ pokiby ciała ziemi nie oddano/ y obrząd się pogrzebowy nie
odprawił: Co iakżko duszą wstyskała/ tak gorzkie stękanie uczyni-
ła/ że wstyskła klasztor zagrzmiał/ piązgliwie wzdychając. Ach nie
miłosierdna pokuta! Ach niemiłosierdna pokuta!

Wiec ięśli takie lamentey rozbudziła w duszách onych dosyć má-
lá pojedanego ratunku dilata, że ich nadsieio troche ná rzeczy prze-
trzymáno/ coż rozumieć? iako się od żalu rozplywało/ gdy całe wy-
glądzone o sobie pamięć/ z głow ludzkich bazar. Dato się to B.
Bertrandowi Zakonu Káznodzieystkiego znać/ iż lubo peronem
wiedziony respektami/ znaczna iednak nad duszami w Czysta
pokazywał niedyskretya. Miał ten S. żarliwa o zbawienie ludzi
grzesznych piecza/ za których codziennie ofiary Nasvietša odpra-
wiał/ y Bogą im zagniewanego Modlitwami blagał/ dusze iednak
w Czysta odlogiem pusćtwa/ rzadko kiedy ná nie takżawe oko
obracał. Umawiał się raz o to z niemi Brát Benedykt/ ośobliwy
wagi y rozładku mają/ pytał ożemby tak odwrócony affekt od
dusz onych miał? Ktoromu te przyzwyżne mnięszce ożko nich pil-
ności dał: że one (práwi) iusz zbawienia swego są parone/ y wy-
pásć od naznaczoney niemoga szesliwosci/ grzesznach zaś zbá-
wienie ná wólku wiści/ á gdyby raz tylko terminu uhybić mieli/
po wstyskie wieki iuszby ná drogę zbawienia nie pądli. Replikował
ná to mądrze Benedykt y spytał. Gdybys (práwi) dwa jebraków
portai/ z których ieden przy niedostatkach zdrowy y czysty bydał/
może sobie zarobić/ albo sposób taki do pożywienia znaleźć? Drugi
zaś kaleka Páralizem zarażony ná łściale martwego pienią leży/
ktoromu byś ochotniey miłosierdnie wyświadczył? Odpowiedział
Bertrandus/ że temu który się sam przez się ratować nie może. Tak-
ci własnie subsumował drugi/ lud się grzeż ni sąc wprawdzie jebra-
kami/ ale zupełnie zmżyły/ y otwarte płac do zylug máiac/ mogą
o sobie radzić byle chcieli/ máia wstá do grzechow wyznania/rece do
pokuty czynienia/ oży do serdecznego nieprawosci swoich odpła-
tania: Dusz. w Czysta wstyskło to oddiet/ y nietylko im rece
do zbawienney prace zawiązano/ ale wstá náwet do modlitwy tá-
kiej/ ktoraby

Druga
głowy do
pogrzebu
kazano iá
pokuta
była w
Czysta
iako lamente
towála.

In vita
S Domi-
nici lib.
3. Cap. 8.

B. Bertrā
dowi ná.
przykryła
się dusza
je wolat
z grze-
sznych Bo-
gá prosic
nis umár-
tych.

Kiey/ ktoraby w niebie znalazzy audyencya/ cokolwiek in rem illo-
rum sprawila zawarto/ zaczym te wiekfego daleko politowania/
godne. Tak miedzy byfkurowal on pobożny Brat/ przecie iednak
Bertrandus w wiziatcy zostawiaac opiniey/ nachylic sie na stronie
duszy nie dat/ alec rektyfikowala go noc/ ktora nastapila/ bo potas
zawfzy mu sie strafilowy cień iednego zmarlego dżiwnie mu sie
przytrzył/ a wiazan drow nań wwalwofy dlawic go poczał: kto-
regu acz od siebie co raz odganiał/ cala noc iednak pokoju mu nie
daiac/ a napasć onz powtarzaiac/ znowu do niego powracal: wka-
rany tedy ledwo co oswoitio Brata Benedykta zawota/ przygoda
swoie y zadany od dusze nawczas opowie/ a dawny wnyfł
odmieniwfzy natychmiast zaraz do Nfzy S. za umarle z placzem
przystapi/ ktory swoczay potł żyw zachowal/ y dusiom w Czyścicu/
wznawiaac ze sobie rady dac nie moga/ czestfja pomoc obmy-
slal.

Cnotliw- Radbyim jebyf to sobie wbit w pamiec nabożny Czytelniku/
tego 17- a tym przykladem/ y oraz duszy onych sieroctwem poruszony/ chciat
bo: fego im zostac/ Adiutor in opportunitatibus in tribulatione, wy-
bardzi ra- godnym pomocnikiem w utrapieniu. Naucza Anielski Doc-
ronac stu ktor/ ze gdzaby dway mendykowie o ialmuzne kontinowali;
ona nad tedy na takiego fufina miec pierofy wzglad/ ktory iest cnotliwofy
innych oraz y potrzebniemyfzy; mifli na drugiego/ ktory ani tak w cnoty ob-
meding 8 ficuie/ ani tak pomocy latnie/ tuboby tef z roba skrewniony był;
Thomafu Multo sanctiori magis indigentiam patienti, & magis utili ad
T. Tho; bonum commune, magis est elemosyna danda, quam perso-
2. 2dz. na propinquiori si non multum coniuncta. Owof maff takich
quzst: 32 zebratow w Czyścicu/ o takich nauzal/ on w wiele y rozumie An-
art. 9. iel; ja naprzod wtwierdzeni w swiatobliwofci y talce Bozey/ iaf
Dufe w to sie indziej pokazalo, a przytym zostalo w takiej niedzy/ iafa sie
Czyfcicu nie tylko miedzy ludzmi/ ale y miedzy nayliffemi nieznaydzie zwiez-
szakowe rzety co troche wyfzey przeczytalf; Jakof proffe na sobie przewiez-
dzief? je przed niemi wnetrznofci milofierne zawrzef? je im
dobroczynny y reki wmiemef? a nie raczey ochotny affekt rozwiode-
fzy/ na rojne Akty odwazney Chrzescianskikey milofci przeladzac
sie bedzief.

O ktosby dat/ aby na fercu ludzkie wionat znowu Duch me/
Eccl. 24 fow onych Swietych! ktorych chwali Siracides, je Viri miseri-
cordia

Cordiae sunt quorum pietates non defuerunt. *Meżami byli mi-*
łosierdzia, którym na pobożnych uczynkach nigdy nie schodziło. Kto
 by dat żeby sie zażęściła żarliwość ona/ Która Kanonizuje Psal- *których w*
 niştą w cziowieku i prawiedliwym; że tota die miseretur, *Prześ*
 cały dzień miłosierdzie wysiadcza. Takci czynili ludzie Swięci/ *ratowa-*
 ktorzy wjal wşy sie dusi onych/ siebie samych y potrzeby własne o- *niu dusi.*
 tegiem puszcali/ a iedynem ichnac miłosierdziem cołowiek dobre *Psalm. 6.*
 go mieli y czynili/ cale dusiom poświęcali O Swiętey Kolecie Za- *Suri 6.*
 konnicy S. Alary pişe Stephanus Iulianus w iej Żywocie/ a znie- *Martij.*
 go Suriuşi/ że nie tylko sie myślac o meżach Czyśćcowych od żalu *S. Kolet*
 rozptywata/ ale teş zapalona miłością dusi onych/ przeiać meki/ y na *co dzień*
 niemyjcu ich cierpieć pragneia: ktorey resolukey że skutkiem wy- *za nie Of*
 konac nie mogia/ tedy aby im iak naywiecey Suffragia obmy- *ficiu De-*
 sliła/ na siostry swoje Żakonne ten obowiazek wlozyla; aby co dzien/ *functo-*
 ożrom trzech dni Hebdomada Sancta przed wielka noca/ za umar- *rum w*
 te godziny odprawiały. Rowny affekt gorzał w sercu S. Lydwiny *klaszorze*
 ktora wdiugiey oney leżac chorobie/ y prawie przeş lat 40. zto- *poślanowi*
 sta dla rożnych ktore ja opánowały były Paroxizmow niewstaiać/ *ta.*
 oniezym bardziey nie myśliła/ tylko iakoby dusiom w Czyśćcu po- *Suri 14*
 mocna bydi mogia: żkad nie tylko modlitwami wspomodz ich *April.*
 vsilowata ale często w zakładzie za nich sama siebie daiać/ na me- *S. Lydw.*
 ti sie one odważata: y tak gdy iej Aniol dusie iedne pokazał/ re- *na meki*
 kwiuiac iesliby miaşto niey/ przeş ogien Czyśćcowy plawic sie *ich prze-*
 podieia/ ochotnie sie na one wpaly dla wybawienia iej ofiarowata: *morwala*
 Drugi raz takze iej zmarły ieden Kawaler Balduinus a Campo *cierpiata.*
 wrazał sie/ y żeby go na pewna gore (pod ktora stoać iakó widzia- *S. Gertru*
 ta zemdlony śwantonwał) żartostí pokornie prosił; meżnie w Du- *dá wşy-*
 chu takow nadstawioşy/ taka dźwigaiac go ciężkość wżula/ że *skie dobre*
 potym gdy zachwycenie minelo/ straciłszy dla zbytniego wdyfie- *uczynki*
 ma siły/ długo do siebie przysć nie mogla. U takoniec że inszych o *onym da-*
 dobro dusi żarliwych mine S. Gertruda (iakó o niey Dionisius Dionis: *romata.*
 Carthulianus pişe) aby wiecey dusi ratowata/ wşytkie swoje cates *Carthul*
 go żywota zaşlugi/ prace/ Mortyfikacye/ y cołowiek tylko dobrego *go*
 Symta onym zapalała; y zupełna swoich pobożnych uczynkow Do- *gymta*
 nacya/ me a nie łobie niezostawuiac/ na nie uczyniła.

Maş nabożny Czytelniku wizerunki prawdziwey Kommissy-
 raczey nad duszami ktorych sie teş wiecey na czytaş niżej. Wi-
 dzisz

Zachee. *nie do rá-
eiku dusi
według
możności.* *Tob: 4.* *dzisi iako ci Swięci nieplonni mi tyłko/ iako my łzami (acz y ná te
rzadto sie náśiá zdebodzie ósi błosć) ognie one gasili/ bide zakra-
piali/ nie oschłym tyłto pácierzem mać dusiem wlyzywáli/ ale wšys-
kie sily swoie przedysiluowafy ná sposoby ratunku/ cále sie do
wšug dusi wydali: Wiac ieslić podobnego niestawa animusu/ ná
tácie odwagi/ czyń przynamniej to czemu zdołaf: Quomodo po-
tueris ita esto mlierors, i ko mozesz tak bądź miłosierney: (iest ná-
pomnienie Stárego Tebiáša) á bądź pewien ze cie to potka co
tám przydaje; Fratrum enim bonum thesaurizas tibi in die ne-
cessitatis, Nagrode dobra skłótfi sobie ná dzień potrzebny: bo tá-
kie swego czasu Bog serca ná ratunek twoy zordynuje/ iakie ty
drugim teraz pokázucš.*

R O Z D Z I A Ł VI.

Piata Pobuéká iś dusze one z wielu miar, ktore sie wywodzą
powinnizmy ratować, á że łatwie bárdzo tey powin-
ności dosyc uczynić możemy.

*Argument
à neces-
sario
wiazé ná
do ratun-
ku dusi* *Stad wyprowadzonóć przed oczy Czytelniku łaskawy/*
gwałtowna dusi do Czystéi wtraconych potrzeba/ abyś
żalobnym przerażony widowistiem/ łatwiey serce do miłos-
serdośiá nátkierowal; w tym Rozdziale insza z strony własney; wy-
rzysł potrzeba/ ktora cie y inszych z wielu miar wiazé á do ratun-
ku dusi péciega: wždy tak óciety nie bedziesz/ jebyś bacząc pos-
winność y oblig swoy z roznych Tytulow pochodzacy/ wylamywac
sie z niego miał: á przynamniej nieuchronna potrzeba/ ktorey
podlegac y dosyc czynić wimen iesze/ przelomi twarde serce two-
ie/ ieżli go wrodzona lutość/ nátklonić do ochotnego dusiem sukursu
nie moze: Wszak nieużyte serca Krásomowška perswázya tym zwys
Flá do swey woley náciagac/ gdy im rzecz iaká á necessario & fa-
cili argumentuac/ potrzebna y do wezynienia iatwa potázuje.

*Ro-ne ná
roinych
do tego o-
bowiazki.* *Trojnych miar tá potrzeba w nas rośnie/ jesmy przemyslać*
o pomocy dusi winni: bo jednych do tego cisnie Iusticia stricla
spráwiedliwóść nieuchronna/ je sie ná to expresse vel tacite wy-
rażnie albo stryćie obowiazali. Drugich Iusticia laxior seu debi-
cum morale, słusność iakás ktora dla wielu tytulow/ lub powin-
ney Dobrodzieiom wdzieczności/ lub przyjacielškiego zachowania/
lub krewney koniunkcey przyzwóitošbydš sádzi/ abyšmy takowy
ratunek

ratunek dusiom obmyślali. Wszękich nakoniec woła Justitia Molina
Christiana, słusność powszechna/ która według Dżonego Molin de lure
ny jest Aduquatio voluntati Diuinæ & Rationi Rectæ, Po- & iustiti
miar zwoli ludzkiej albo porównanie zwola Boska y rozumem: a je a disput
Bog tak ordynował/ y rozum to za słusną sadził/ abyśmy taką chęć ima.
bliznim potrzebnym wysławiali/ iakiebyśmy sobie w podob- Matthy
nym także życzyli; Omnia quæcunq; vultis vt faciant vobis
homines, & vos similiter facite illis: tedyć żeby to prawo
Natury zawarłszy bliznim w nierzności przelomili/ powszechny
by oney sprawiedliwości w Bzew uczynili.

Pierwsza powinność która ex iustitia stricta płynie/ bez po- Pierwsz
chyby in euentu contrauentionis gdzieby kto będąc obowiązany oblig ex
dosyć temu nieuczynił grzechem pachnie: A tak ci wszyscy którzy iustitia
pobożne Konający Intencye/ wátowane testamentem rozporza- stricta,
żenia/ fundusze na ratunek dusi uczynione/ iakimuzny na też inten- na tych co
cya dāne/ odeymuia/ vblizaiā/ wdluga zawódza; albo in se iakie spodieli
przeškody/ żeby mizernych dusi obstalowane niedochodziły Duf- ratowac
fragia zakładaiā/ przeciw sprawiedliwości grzecha: y okrom tego albo fun-
je do Restitucyei nulliter perceptorum według sumnienia po- to maia.
winni/ albo do wypelnienia tego czego sie podzieli (ktory wezeł nie
gdy z nich nie schodzi) na nowe sobie karanie/ tym samym jaras
biaia; je swota oziębloscia/ w Expeacyach niedbalstwem/ a dā- Głim
leko wiecey/ gdy takoma chciwoscia az respektami iakimi wfar- dosz nie
bowana/ dusze one przywodza; y meki ich/ które sie alias, gdyby na- czynia du
znazona dostała była pomoc skroćć mogły/ nieludzkim sercem som mak
przeciągaiā. Bo luboć to v Theologow pewna/ je ci którzy obmy- przedlu-
slaiac sobie zbawienne posilki/ albo za zdrowia/ albo przy ostā- gnia.
tniem żywota skonie/ cokolwiek na ratunek dusi swoich stanowią/

przešten sam pobożny Akt y Ordynacya umniejszenie karania Kto co za
Czyszcowego sobie iednāia: otoli z tey swotey dyspozycyei/ ten dusz swa
ich tylko pożytek to meritum dochodzi/ które ex opere operantis, oākazuie
iako to w skłotach morwia płynie; y ta sama dosyć uczynienia Por- umniejsza
cya mak potracāia/ która im tegoż Punktu gdy disponna wzgled- sobia ka-
dem pobożnego uczynku od Boga naznaczona bywa: lecz owe in se rania ex
daleko w cefie pożytku/ które ex opere operato pochodza y które opere o-
zyskać mieli/ goyby ich Ordynacye do skutku przyszly/ iuz im prze- p-rantis
padaia/ iesli albo Exekutorowie/ albo niebaczny Dziedzic/ albo
przewrotni

Alc ex o-przerworotni Censitæ Summy na to oddane zatrzymując *Suffragia* pore ope (i)atnujny naprzykład albo *Mise S.* im Prądna/ bo tych ciała jest rato nie- naturą/ ze niepomagaia tylko w ten czas/ gdy sprawiedliwości Bo- maraia- stey i w vim satisfactionis rzecze sama reprezentowane beda. ku aj gdy Pomyślże tu sobie Prokolowiet w cudzym brzości/ Dobr odumara fe flanie ty- ch zazywaś/ sumami po nich wietemi pożytki sobie przymodziś/ doffcordy a tego przeście coś im winien nie zymis/ y nie oddaies/ tak cieści ka- nacye. mien na sum nienie walisz/ goryś pędzoc ich w porównym ratun- ku/ ogień Czystcowy z Ecoregoby już wyśc mogły były/ okrucenie im de nouo niecis y Tyraniem sienao Dobrodzieciami swymi po-

Plak: 68. kazuies. Narzekais na to okrucienstwo/ pia zliwe do Boga wzno- śac głosy; In conspectu tuo Domine sunt omnes qui tribulant me, quoniam quem percussisti persecuti sunt & super dolorem

lako na- rzekais pig, poniewas tych coś ich dżyc pobit, oai bardziey prześladowa, a dusze boli do boli bardziey nam przyda. Prośa nie pochybnie! aby Bog zych co ich ich Erzywda weyrzał/ aby sie onie takto Deus ultionum Domi- intencjo nus. Bog pomsty wiał/ a takas miarka dżitcie n jero n odmierzył/ prześka iakiey niebojety dla ich niebojności upiśac miśa: Vidisti Do mi- dzais. ne (wolaia z Prorokiem) iniquitatem illorum aduertum me, iu-

Thren: 3 dica iudicium meum; reddes eis vicem Domine iuxta opera ma- nuum suarum: *Widziates* Panie nieprawde ich przećinika mne, osadzze sad moy, a odday im wet za wet według uczynków rak ich.

Widziat Jan S. otwarte niebo/ y Otacz iakis przed Thro- nem wystawiony Boskim/ a pod nim pełno dusz ludzi pobitych/ eto- rzy na kogos wstawicznie o pomste wolaia: Vidi subtus Altare animis interfectorum &c. & clamabant voce magna dicentes: vsquequo Domine non iudicas, & non vindicas sanguinem no-

Obiaśnia wielkim moniac. Pokis tego badzie Panie, ze nie osadzis, y nie zemu- sie to wi- scisśia krzywdy naszey? Coś to prośa za pobić y albo czemu gdsie dzeniem indziej nie siedza tylko pod Oltarzem? Czego potrzebuia na kogo lana 8. narzekais: Pracowity Tyranus/ przez te dusze/ rozumie dusze w Czystcu bedace; zowia sie zabite/ bo ich niebaczni sukcesorowie/ iakoby po swierci zabili/ gdy im ma/ niechac ich ratowaci/ przy-

Lyran: zynili: tak dyfektuie Doktor; Interfecto alicui dicitur, non solum ad Cap: auferens ei vitam corporalem, sed etiam substantiam, de qua debet viuere;

viuere; propter hoc per animas hic clamantes contra suos interfectores, significantur animæ existentes in Purgatorio; quæ clamant contra detinentes bona suarum Executionum, de quibus debent refici per Orationes & Eleemosynas. &c. & tales fraudatores punientur sicut animarum homicidæ. Zaboycá nie tylko sie ten zowie, co odeymuie komu żywot doczesny, ale też y ten co odeymuie, potrzeby do zachowania żywota należące: dla tegośtu prześ duśe wolańce opomśe ná swych zaboycow, rozumieia sie duśe w Czyścicu zatrzymane, które wolańce przeciwko tym, co dzierzają w swoiey Exekucyey maia dobrá od nich rozporządzone, z których sie miały żywić prześ Modlitwy, iálmuzny &c. á tacy krzywdziciele karani będą iáko zaboycy duś. Ciárżekáia ná takich niewdzięcznikow utrapione duśe/ y pomś y od Boga jedáia siedzac pod Oltarzami/ pod temi Oltarzami ná ktore Funduśe czynili/ ktore dochodami/ przystoynem ochodostwem/ bogatynu apparatami opátrzyli; w których nádziesze je swego czasu Premizya duśom ich poydnie/ Obrok zbawienny dochodzić ich będzie/ nie omylna mieli: co rośytko je łakome Potomstwo poznośilo/ ośydzáiac bez posútku/ płaczem sie tylko cieśa/ á one przeraźliwa neca ułutere; Viquequo Domine non vindicas.

Zapamiętali Sukcessorowie ktorych czesto praca przodkow roztyka/ ktorym chleb ich trwawym potem nábyty w gárdle tkwi; Czynśownicy omylni/ ktorych Młaienności ná kóściol cum pacto retrouendendi kupione/ y znouu dosyć łaskawie do używania/ pod obowiazkiem doroczney lekkiey pensyey oddane/ żywia y bogáca: Kaptáni náwet leniwi/ ktorym z Oltarzow nie tylko ad sufficienciam przystoynego wiktú/ ale czesto ad abundantiam dostátkow stawa/ teśli wami dyktuie sumnienie/ że sie ná was kiedy duśe zámiodły/ że ich dla waszych wykretnych sztuk/ pozornych rácyek/ zámiesdbania/ dylácii/ zbawienna pomoc nie dochodzi; wiedzcieś is oto po kóściolách po Oltarzách gesty okrzyk/ rzewoliwe querelle/ zwaśwe brzmia intrygowania; y gdyby wam Bog ośworzył oczy kiedy do kóściola wchodzićie/ nie ieden duś husiec wysunaiby sie z pod Oltarzow/ w brew wam wynawiaiać/ żeście Fundi si zágubili/ Kaptánom chlebá/ wyderkassow/ iálmuzni wieli; sun my pobeźnie od nich rozporządzone/ ná bankiety/ zbytki/ przewoźne stroie rozstýrali; záczyń vsi felibyscie sobie ono nieszesesne/ ktore wam y domom waszym ośtátni intenyie wpadek Vindica.

Ci co krzywdzą sun
daje, so-
nia sie iá
boycami
duś.

wolań
ná takich
duśe o pó-
śe do Bo-
gá.

*Wskazanie
schemdu
siewiedza
ie sie ich
woli doste
nie dzieie
Eccl. 9.*

Lecz może się to komu zwłaszcza terażniejszy Pseudopolityka
omomionemu zdać plonna/choć i nabożna fantazyja; y z Medytacyey
nie rzeczy samey wyczerpniomy dyskurs/ ponieważ po swych
plecach naciągnie y pismo mowiace; Viuentes sciunt se esse mor-
turos, mortui nihil nouerunt amplius: *Zmwi wiedza że umra,
ale umarli o niczym wiecny nie wiedza:* A iedliż nie wiedza/ toć tru-
dno stwierdzeń/ wystować/ pomsty żądać maia? A wśakże nie
ich przewrotney Intencyey nie wesprze/ przytoczona allegacya;
bo mądry Salomon gdy to mowił na przyrodzona tylko wiado-
mość wzgląd miał/ y to pewna je Naturali notitia, y zwykła cie-
kawość tego doyyść dusze nie moga/ iako się na świecie ich for-
tuny po zesię obracają; lecz maia dusze w Czyśćcu bedace in se
Extraordynaryjne z opatrności Boskiej sposoby/ prześ które się

*S. Bern:
Sen: Tō.
2. ferm:
64. par-
te 2*

*Czwor-
ki spōb
ktorym do
chodzą rō-
czy y ak-
tow tego
świata bę-
dacy w
Czyśćcu.*

*A nabór-
dziej nad
iść czuia
gdy im
mak wbi-
wa albo
nie.*

Psalm. 108

informui/ iako sobie w ich dobrach zapamiętali następcy postapu-
ia: bo iako wżenie S. Bernardyn Senencki piśe/ Czworaka moga
mieć o sprawach tego świata wiadomość; Vel per illuminationem
Diuinę inspirationis infusa in ipsis animabus, vel per re-
uelationem Angelorum, vel quia eis referuntur per alias ani-
mas quæ de hoc sæculo recedunt, vel deniq; per experientiam
quia sentiunt sibi alleviari pænas: albo z oświecenia, y natchnie-
nia Boskiego, albo z objawienia Anielskiego, albo z Relacyey tych kta-
rzy świeżo umierając, a rzeczy wiadośmi bedac, tam przychodzą, albo
nakoniec z własnego doświadczenia: gdyś w ten czas kiedy się we-
dlug ich dyspozycyi co dobrego dzieie/ odelge czuia. Tak iako oćia-
żowy brzemieniem ciałowiek/ lubo nie widzi kto mu z tyłu ciężaru wy-
mnie/ po zelżeniu iednak je wbyło brzemiaczką/ za wieciem pozna-
wa y czuie. Maia tedy dusze one wiadomość o stanie y Utrach nas-
szego żywota/ a mianowicie Noticiam experimentalem, y wiedza
o tych Śalicach ktorzy im trzymode czynia; znają po sobie iż im dla
ich nieszczęsney chciwości/ mać nie wbywa/ ciężar lżeyszym się nie
staie/ ogień nie gaśnie; zacząym według Rewelacyey Ewangelis-
ckiego Orła strasne powtarzają Vindica, a z Dawidem proszą;
Dispereat de terra memoria eorum, pro eo quod non est re-
cordatus facere misericordiam & persecutus est hominem in-
opem & mendicum & compunctum corde mortificare. *Wgladź
Panie pamiętke ich dla tego iść oni zapamiętali pokazać miłosierdzia,
y nie przestali trapić, a przesładować człowieka wbogiego, żebraka skru-
śconego serca.*

A trzeba

A trzeba wiedzieć/ że nie prozne to często bywają dusz onych
 Kwietki/ gdyś ocuony płacem ich Bog iako o sobie mówi w Psal-
 misty: Propter miseriam inopum & gemitum pauperum nunc
 exurgam, wielkie na takich aż pozne wylewa plagi. Piśe Tho-
 mas Cantipratanus Historya/ ktora sie za czasu Karola Wielkie-
 go Cesarza trąfiła. Żołnierz ieden zwoyska iego złożony choroba/
 gdy już kres życia przed oczyma widział/ o duszy pomyślając/ Ryno-
 strunek wojenny/ a mianowicie konia/ ktorego miał dzielnego prze-
 dąć/ y pieniadze na ialmuzny obrocić kazał. Eksekutorem tej
 swojej ostatniej woli uczynił Synowca/ ktory aż sie Stryjowi
 sieroce (iako to bywa) offiarował/ storo iednak z niego duszą/ pro-
 żby y zaklecia iego mimo sie puszcwosy/ pieniadze na swoy pożytek
 obrocił. Pulkota wysło gdy umarły stanowosy w oczach iego/ wy-
 miatać pocznie zdradziecki postepok/ że sobie ratunku obmyślonego
 umknął/ y tak długo w mekach go przetrzymal; przydał nakoniec.
 Jąc (prawi) z miłosierdzia Bostiego ius na odpoczynek wieczny
 ide/ ale ty ostatok mał/ ktore mnie naznaczone byly z Dekretu spras-
 wiedliwego Sedziego cierpieć musis. Ledwo umarły zmknął/ a
 ten w chorobie wpadł; gdsie widzac is mu Bog żywota stracał/ kás-
 planą przyzwał/ grzech swoy y widzenie ono iawnie wyznał/ a na
 konczenie mał ktorych drugiemu zmnieyszyć poniechał (w tym ies-
 sze szesliwy ze dogelnych) posiedł. Totak sprawiedliwym sadem
 swym Bog duszy wkrzywdoney meke/ na krzywodziela zwalił.
 Na strasnieyszy przyklad Bolandus w żywocie Błogosławionego
 Kabaná Maura Arcybiskupa Mogunckiego/ gdsie opisu-
 ie iako tenże Pan duszom samym wskodzoným w Suffragia/ krzy-
 wdy swojej mścić sie dopuscił; rzecz sie tak ma.

Światobliwy ten Arcybiskup/ ktory na kathedra one z Kla-
 storu Guldenstiego wzięty był/ wielkie też okolo braci Zakonu
 swego/ zwlaszczamrłych stáranie czynił. Miał Ekonoma imie-
 niem Adelhárdá Zakonnika/ ktoremu według zwyczajów Benedy-
 ktyńskiego zlecił/ aby iako ktory Zakonnik z swiatá zeydšie/ por-
 cze iemu nalezyte/ ktore za żywota bierał/ przez zupełne trzy-
 dście dni/ w bogim oddawał/ a tym sposobem dusze one przez re-
 ce żebraków posilkował: Wiec że sie iakás zaraźliwa choroba
 wkradła była do Klastoru/ y siła Mnichów zmieratá/ Ekonoma
 niewiedząc iakiem wwiędziony Duchem/ Porczy ktore na umar-
 rych záres

Opisania
 sie kará-
 niatychco
 duszom v-
 niozcyli
 nalezy-
 tych suf-
 fragia.
 Thom:
 Cantipr-
 lib: 2. A-
 pum G.
 53.

Ten iako
 nia po
 umarłym
 wiatá
 za dusze
 iego nie
 obrocił
 Czyścić
 iego cier-
 pieć musi

Bolandi
 in vita
 B. Raba-
 ni lib: 2.
 ad 4tam
 Febr:
 Zakonik
 co porczy
 za zmar-
 tych offiá-
 romane
 zánymy

*wał rozga-
mi od dusz
ściac 3097*
 tych sąrebowal/ rbogiem od geby odeymniać gdsie indziej obrac
 cal; a zatym dusiom tych/ za których naznaczone były/ zbawienne
 go Promianu wymował. Lecz nie przepiektła sie niedystretna ona
 oszczędność skapemu sąsarzowi; bo gdy nocy iedney zasiędziałowśy
 sie nad sprawami chwile/ nie rychto do swojej Celli na pokoy po-
 wracał/ idac mimo Kapitularz/ pełno w nim braci w czarnych ka-
 pách wyrzał; do których gdy sie bliżej (rozumiejąc że żywi/ którzy spać
 nieposli) przystąpił/ osoby świeżo zmarłych zakonników zakąptu-
 rane poznał; a gdy strachem zdziety wietkać chciał/ mocą Bosta stres-
 trwały/ ruszyć sie zmieysca nie mógł: którego zewszad dusze one ob-
 stoczyły/ a wymawiając mu niebraterski proceder y serce nieużyte
 szabit z niego zdąrzy; y tak obnażonego w kolo otoczywszy rozgami
 wsiektly/ iż krwia zbroczony/ a boleścią zemdlony ledwie naput żywy
 został; któremu to ięseje odchodząc przydały że go dnia trzeciego les-
 pša lażnia/ a nawet pewna śmierć czekała. Leżał od ciepłego bi-
 cia/ siły straciwszy iak umarły dotąd/ aż bracia na Jutrznia idac
 ledwo dychającego nadešli; którego gdy otrzeźwieli/ przyczyna y
 Auktorow śrogięgo bicia/ iako sie nad nim z niewymowna pastwili
 furja wślyfeli; nakoniec że po takim zadatku/ y pretka śmiercia/ y
 strojsza mu dusze one odpowiadały kara. W czym wśytkim gdy się
 B. Rabanus dowiedział/ widząc iż nieprzelewki/ Ekonomą na
 pewna śmierć/ przez Sakramenta Swięte przyprawił: y skoro
 umarł/ wiele zaraz modliw/ Wśiar Naswiatłych/ ialmużn y mora-
 tifikacyi za dusze ięgo ordynował; Aleć sprawiedliwy Bog/ nie
 z tego/ co się zań działo/ iemu nie aplikował/ bo wśytkie te Sus-
 fragia na potrzeby dusz/ skępstwem ięgo wkrzywionych obracał.
 Pokazał się tedy S. Biskupowi dnia Trzydziętego po śmierci w
 niedzney postaci/ głupstwo swoje/ które mu ciepłych mał przyczyna
 było/ opłakiwać; y że się ani Wycowska ięgo assygnacya/ ani braters-
 kiemi modlitwami ciepłyć niemógł/ oznajmując: bo cokolwiek do-
 tad zań odprawiono/ to wśytko bracia w Porcyach wskodzeni na
 swa stronę odbierali. Przetosi B. Rabanus zdziety litością/ kazał
 copradzey zakonników z mąrych porachować/ a przez trzydzięści
 dni tyleś porcy ile ich ześlo/ nagradzając skępstwo Ekonomowe
 wbośtwu oddawać; które iak wydano/ dnia Trzydziętego znowu
 umarł iuś wesoly Swietemu się pokazał/ a dziękując za wybawie-
 nie o swoim do nieba przesćiu opowiedział.

*Tenże
gdy umarł
Suffragia
za niego
odprawa-
wane Bog
dusiom v-
krzywido-
nym ap-
likował.*

Niechże

Uciechcie się tym przykładem Karza ci ktorzy podobna śmiałością /
 tłumiac orodnacye ludzi zmarlych / nalezyte duszom ich posilki o-
 deymnia; aby lubo sama reka Boska / ktora piastowac gdy weźmie /
 nie zwrytkla / tego na ich grzbiecie nie odbila; lubo dusz rozdrażnio-
 nych (licencya im pomysłę dawny) na nich nie spuszcila. Miano-
 wicie Erekutorowie testam. nentow żyzyli bym aby szegulny wy-
 ni osy reflex / sezerze w regestrá swych Erekucyi wyczyslić iesli
 sie woli odda zmiacych dosyć stato: iesli na jtrone co nie poslo / al-
 bo do lipciach rok nieprzelgato / poniewaz y male wrakich ra-
 za h omylki nie pomaiug inia; dla tego is wielkie przeswicie nie-
 oparrznosc ciezaru na dusze one wala. Pija Eroniki Zakonu Ká-
 znodziejstkiego je S. Thomaś z Aquinu potym Doktorem Aniel-
 skim nazwany / bedac w Paryżu na naukach / miał w skutkach y Za-
 konney Eron. ew. / Eonfidentu niezakiego Romana głowietka zna-
 cznego. Ten zostawis w Paryżu gdy S. Thomaś za wola star-
 szych do Neapolim odiechal / tym zasem zachorzał y umarł w pie-
 tnaście dni po śmierci / przybył do Kollegium do Neapolim / y
 między insemu rzecząmi to Swietemu powiedziat / is przez tak
 dlugi czas meki dla tego cierpiat / ze mialac zlecona od Biskupa Pa-
 ryzkiego / pewnego Testamentu erekucya / niedbale sie w tym za-
 chorwał. Jesze ten Romana Error / snadź z nieostrożności bardziey
 niżli zrozmysłnego posiedl nieobalstwa / poniewaz go Czyśćcowo
 kapiela stropit; boć owe zaciagi y dylacye / do ktorych takomstwo /
 albo inje naganne powodem sa fabryki / na tym świecie wykle-
 ciem / y na tamtym ogniem wiecznym Karza.

Karze naprzod Kosciol S. Kátholicki exkomunikat tych /
 ktorzy bedac Erekutorami testamentow / wykonac ich y do skutku
 przywieść zaniebzywaja; a slusnie gdyś tacy zradziecko sie z v-
 marlymi ktorzy sie na nich cale spuscili / obchodza; y tym własn-
 ié Sallicom sluzi slowa Dawidowe: Dilexerunt eum in ore suo &
 lingua sua mentiti sunt ei, cor auté eorú non erat rectú cum eo,
 nec facies inuentifunt in Testamento eius: Koch. li. umarłego
 lecz tylko v. łami, a zrykiem ktoremu ni ofertach nie spodzito zamiedli-
 go: Rd. s. ferce ich nie bylo proste wzgledem zmarłego, ani d. trzymá-
 li w. w. w. testamentie tego: ale owszem wielkimi pokazali sie
 d. en. m. k. m. co inje go przy skonanu obiecuiac / co inje go po ze-
 ściu / odebrauży iabstancya zymac. Jest wyrazny kanon od S. a
 cyant

Nad uie-
 dbatemi
 Erekuto-
 rami iura
 wa kazá
 Pańka
 wisi.

Romana
 Domini.
 kan byl
 dni 15. w
 Czyśćcu
 o niedbá-
 ta Testa-
 mentu E-
 rekucya.

Histor:
 S. Domi-
 nici par:
 1. lib: 3.
 Cap: 25.

Psal: 77.

Zlych e.
 rekuto-
 row wy-
 klina ko-
 ściol cá
 iynwaci

12. qu. 2.
cap Qui
obligatio-
n. 5.

cyana w swoy Dekrete w piśany/ gdzie takowych zapamiętałych Ek-
sekutorow duşorozboycami zowia/ y od społeczności wiernych przez
Kłotew odcinaia: Qui oblationes defunctorū, aut Ecclesijs negant,
aut difficulter reddūt, tanquā egentiū necatores ex cōmunicen-
tur: Ktorzy odkazane przez umarłych rzeczy, albo Kościołom zapieraia,
albo z trudności oadaia, takowi iako mordercy potrzebnych niech wy-
kłeci beda. Lecz ciężsia daleko nad karkami ich wiśt plagą/ Ktora
ich nieomylnie potka ieżli sie nieupamiętaia: a pobożnych ordyna-
cyi/ Ktore ich szczerości umarli powierzyli/ do skutku nie przywioda:
ponieważ piekło w tym/ y ostatnie duşy zatracenie.

Ma znaczna o tym Historia Vincenti^o Belluacēsis. Czaśu iedne^o
dway sie diali ześli/ y pochat iedē przed drugie narzekac/ że Kłtana-
ście lat czatuiać na duşa iedne^o lichwiarza/ Ktore^o do rożnych grze-
chow/ y nieślusnych zyskow przywodziu/ marnie ia przy ostatnim pū-
kie stracił: bo (prawi) widzac met życia przed oczyma/ wpamięta-
wszy sie dobrze dom swoy rozporzadzil/ źle nabyte dostatek wkrzywo-
dzony powracac kazal/ ostatek na Kościoły/ ialmużny/ dobre ucztyi/
poobkazywał: a tego swego Testamentu czterech wiernych przyia-
ciol/ exsekutorami uczynil. Agdy tak miniey wrzecach biegly dia-
bel/ przed starym cwikiem tryskowal/ ten wstyskawşy o tym/ że Ek-
sekucya na czterech przyszla/ rozśmiewawşy sie rzecze: prostatu/ cze-
mu sobie darmo glowe luszysz? otoć sie lepszy oblow teraz dostal/
bo za iednego czterech weźmiesz; gdyż ci Eksekutorowie bez pochys-
by rwać zbiory sobie do śafunku powierzone beda/ y każdy w nich
dobrze rece omoczyć zechce/ ztym swego czaśu peronie sie tobie za
iednego lichwiarza/ ci wszyscy dostana. Wodayze sie to nigdy effe-
ctiue nie stało: aleć slišta to bārzo iest funkcya umarłych sie do-
brami opiekac: ktorym ieżli ślaba odprawa y ośietnościś mał
przewleczeş/ ślusnie gniewy ich na sie oburzysz: bo przeciwo ślusno-
ści Ktora cie do wierney wiaze Eksekucyey czynisz.

Ślusna tu y Kaptanō owy swoie przypominieć obligacye/ ktorzy
albo funduşe y dochody na to maia/ aby Mişe S. za umarłych od-
prawiali: albo sie tey pobożneyprace/ wśiawşy ialmużne podieli; je-
by sie poczuli w powinnościach/ a bez wśelkiey zwoloticy zacia-
gniony dosyć czyniac obowiazkom/ wbegich duş dla niedbalstwa
w cieşkich nie przeczymywali mekch; ponieważ surowe nad ta-
kiem wiśi karanie/ ktorzy przez dylacyo powinno go raiunku Du-
şom

Diabel ie-
den ieşy
drugiego
ie za li-
chwiarza
amarłego
a Exeku-
to. on ie-
go bēdie
miał.

Bom umarłych przeziągała Czyśćcowe Karania. Mogłby ich wstrą-
 syć/ a do goretszego porówności swych odprawiania popędzić/ do-
 syć straszny przykład który ma Casarius Heysterbaientis. Pielgrz^{ym}
 (prawi) jeden zachorowawszy w drodze bacząc się śmiertelnym/ przy-
 zwał Kaptana aby go dysponował, któremu też suknia swoje winie
 rając odżazat/ prosił aby o duszę jego przed Najestatem Bożim
 pomniał: ale Kaptan suknię odżazaną wziawszy/ o umarłego duszę
 mało dbał. Tę długo potym znactwienia Bożego/ tenże Kaptan
 do Zakonu Cistercienskiego wstąpił/ y czasu jednego spiac z drugą
 Bracia na Dormitarzu takowe użyczenie miał: zdało mu się/ że był
 porwany w zachwyceniu do Piekieł/ gdzie wielki tłum czartow wi-
 dział; jedni z tryumfem zwiedzione prowadzili dusze/ drudzy ie-
 zradzając odebrawszy wprzepaść bezdenna wtrocali; inși znie-
 wypowiedzianym iadem y furiami nad nimi się pastwili: slykał
 przetym srogie hułi/ wrzaski/ lamentsy/ y niebą przebiegające nárze-
 kania. Na który przeleśszy się widok/ z własczą iż baczył/ że się to-
 niego zajarci krećili Czarcie wstoczył za drzwi/ y tam się zakrył:
 a w tym obaczy iż Czart jeden wyniesie suknię one pielgrzymowa
 y wołać pocnie pytać czyaby była? Odpowiedziano mu/ iż iest
 Kaptana tego który dysy za drzwiami; wziął ją w ialmużnie od
 Konającego Pielgrzyma/ a nie za duszę jego nie uczynił. Rzecz
 w tym Diabeł; bardośmy zabawni/ y nie możemy się długo ba-
 wić/ przetoż odprawmy przedko niedbalca tego. A natychmiast
 wrzucił suknię one do Koła/ gdzie smrodliwy iakis wrzał wkrop /
 która wyiawszy tak mocno Kaptana wtwarz y syie vderzył/ iż o-
 cknawszy się wołać głosem wielkim poczał. Ratuyćie/ ratuyćie/ bo
 konam y gorcie. Sbieża się bracia/ mniemając iż go iaka nocna lu-
 dźi Mára/ ale przyszedłszy obacza głowę wszytkę oparzona/ y tak cho-
 rego do Infirmaryy zaniósł; który iawnie swoje niedbalstwo wy-
 znał/ za które miłosćiwie od Boga vpomniony został.

Nadbyłby zeby to nie wżobli/ ani porywczy okiem czytali Kaptan
 ni owi/ którzy albo Kilkoro Altarya trzymając wystarczyć obligom
 nie mogą; albo też ialmużny przez mienasyconą chciwość łapając/
 Mszę za umarłych przetrzymują/ y często wzápomnienie puszczają;
 a jeśli ie odprawia/ tedy przeciw wyraźney Wycy S. Alexándra
 siódmego deklaracyy/ wziawszy ialmużne na zupełną mszę/ w
 Memento tylko umarłych wspomnia/ y Kłk oblig w iedn; iaczci
 dających

Lib: 12.
Cap: 42.

Karanie
Kaptana,
który wia-
wszy su-
knę na
Mszę ss.
onych nie
odpra-
wiał.

dałacych ialmużne ofiuknia/ a dusze za których dawane bywają
wielec trzymadzo: Tacy niech wiedza je ciężko grzesza/ y do resztus-
cyey powziętey ialmużny/ po ki intencyi dałacych nie wzywa do-
syć obowiazani sa: a iesli przez swoje niedbalsztwo mat neoznym
dusom przewolcza/ y sami czasu swego srogich mat nie wyda.

Wtore o-
blig zpry-
snojnolci.

Jest y druga slusznosc/ lubo nie tak scislwym okreslona prawem/
Iustitia laxior, ktora sie na kongruencyey sadzi/ y przyszloynosc za
prawidlo spraw swoich ma: a ta lubo do racunku dusz pod obo-
wiazkiem grzechu nikogo nie niemoli/ (acz y ten gdzieby znaczna
niewiedziecznosc/ albo nader grube zachodzilo niedbalsztwo wkrasce
sie moze) dosyc iednak skuteczny do tego impet daie/ gdy je tak
przyzwolito czynic/ Kochaiacym enote y poczciwosc animusom
postazuie. A tak sam dyktuie rozum/ ze slusna dzialkom/ luboby
nie po Rodzicach nie wziali/ dusze ich ratowac: slusna zeladce o
Panach zmarlych/ poddanym o Przelozonych/ zapomojonym w
przygodzie o dobrodziejciach/ poufalych konfidentom o przyacio-
lach/ Zakonnikom iedne^o Institutum o Braci zeslych/ Beneficya-
tom Duchownym/ o swoich pomniec fundatorach: a ktoby te przy-
stoyznosc przestapil/ perwnieby omierzonego grubianstwa nie wpedz
maktuly; y zgwaltconawodziecznosc swoieby go nacechowala pialne.

Liko fly-
kuia ro-
diciy w
glicu
na diatki

Allec niedbaia czestokroc na to ci/ w ktorych leda blask pry-
watnego Interessu pozornieyszy w oczach/ nieli wysytka poczciwo-
sci splendeca: a zatym tess gesty na takich niewiedziecznikow w
Czytceu skwierk. Narzekajia rodzicy na niezaczne dzialki/ dla
ktorych sie podobno pieszczonego sinajza wychowania/ ze sie na ich
sawiedli affekcie. Filij alieni mentiri sunt mihi, filij alieni inue-

Psal: 18.

terati sunt; Synowie nie tak Synowie iako podrzutkowic sklamali na-
mi, y iust to v nich dawnościa zasto. Narzekajia Bracia ze wrodzoo-
nych/ species sie wglowie pomieszaly/ ktorzy od swiataowego kola
zawrot glowy cierpiac/ znać ich niechca: Extraneus factus sum.
fratribus meis, & peregrinus filijs matris meae. Za obcego maia
mnie bracia wlasni, y za przychodnia ci co z iedney matki wysli. Nar-
zekajia krewni y przyaciacie na onych Achatesow/ dla ktorych po-
dobno czesto Bogu obrazali/ ze im z pamiaći pretko wysli; Dere-

liob. 10.

liquerunt me propinqui mei, & qui me nouerant oblici sunt me:

Dobro-

Opuścili mnie krewni moi, a co mnie przedtym znali, teraz zapomnieli.

dzicie na

Narzekajia chlebowawcy na offertnikow klomliwych/ ktorych mia-

zapamig-

losc

łosć pory palatá/ poři sie w kuchni kurzyło: iáť smiertelny popiół iáťch ká
wszystkie bántkiety zawórt/ oni teś wiecey ná dobrodziejow áni fidentow.
wspomniá; Saturati sunt & leuauerunt cor suum, & oblití sunt
mei: Nátkali gárdá, y serce sie ich wyniosło, á o mnie zapomnieli. Olsz 13.
Ach płoché y wiatrem nadete sercá! Którym oraz z żywotniá páro
wszystkich dobrodziejstw/ Kochánia/ zwiastow/ Konunktciy pá
mieć uchodzi: ázaś táť o szerym przyiacielu twierdzi Salo
mon: Omnitempore diligit qui amicus est, & frater in angustis. Prou: 17
js comprobatur. Wśelkiego czásu kocha práwy przyiaciel, á brátá
w potrzebie doznáć. Támczyby to dopiero affekty wynurzyć/ táni mia
łosć wolny cug puścić/ gdsie serokie do pobożnych zawodow ma
pole. Aleć sie ná was isci predykcyá Gyrcydesá; Est amicus so
cius mensa, & non permanebit in die necessitatis; Sile/ solowych Eccl: 6.
przyaciół, którzy czásu potrzeby plácu niedostáia.

Mogłyby tákich zawstydzic zwierzetá dzikie/ Ktore Dobrodzie
sow/ z samego tylko fantazyey pochopu znáia/ á pierwszey przychyl
nosci po śmierci náwet im dotrzymuia. Piśe Plinius o psie Tytu
sá Sabina Sláchéca Rzymiskie/ Ktory táť wiernie Pána Kochal/
je gdy dla Kryminaturná gárdle Karány byl/ y iusť bez dusze leżał/
pies żadna żywa miára/ odegnáć sie od niego nie dáł: y owśem gdy
mu ktos chlebá rzucił/ on morzac w sobie wrodzony appetyt/ tru
powi do wśt/ chce go iáťoby posilić przyniosł: nákoniec widzac
ze tegoś trupa z Dekretu Cesarstiego w Tyber/ rzeká wrzucono/
Pies z wielkiem wszystkim podziwieniem zá nim wskoczył/ á nura
ciem pod trupa podchodzac y ná grzbiecie go swym według możno
ści wnosząc/ od wronienia bronić wśitował; Cum animaduertere
tur in Tit. Sabinu, canis nec á carcere abigi potuit, nec á cordo
re defuncti obiecto recessit, cui cum quidam cibum obieciisset ad
os defuncti deculit, innatauit idem cadauere in Tiberim obie
cto, sustentare conatus, effusa multitudine ad spectandam ani
malis fidem. Ta bistrá táť zabitemu Dobrodziejowi przyrodzo
na tylko wwiédzioná skłonność wyświadczyła affekt/ je sobie od
ierowsky od pászki troche podány stráwy poczęstowáć ná Pána
wolałá; á tonacemu náwet trupowi/ ochynawśy sie wrzeczných bro
dách ná sukurs pospieszyła. Lrdzie záś rozumni/ lubo często w do
stáćkach odumierłych brodza y buki chlebá/ zá dusze tych/ co ich
Panami poczymlidáć: W me ludzku ále stegim Tygrysom
przyzwolite

Bydletá /
po śmier
ci swoim
dobrodzie
iom affekt
pokázua.

Plinius
lib. 8.
Cap. 40.

Pies zá
trupá Pá
na swego
wskoczył
w rzekę
chcąc go
ratować.

Idem przyzwoite pierśi! Tenże Plinius o wierności drugiego psa/ z ktos
 ibidem. rym sie Lizymachus Krol za żywota cieścić zwykł piśe/ że gdy try-
 Drudzy bem starych Pogan ciało tegoż Krola na stos Equeialny włożo-
 drudy pti no/ y ogień podrzucono/ zapomniawşy niebezpieczeństwá/ przez
 odwailei okoliczne płomienie przebił sie do Pána/ y tam pospół zgorzał: á
 sie w o- drugi nieiakiego Jajona z Licyi Pies/ przy zabitym karmicielu
 gniu z Pa wyiac/ á od żalu nie nie gedzac tak długo zostawał/ aż głodem zmo-
 nami zgo rzony śmierć Pánsta śmierćia dobrowolna zapieczerował.

Sophronius S. Gerásimus Opát/ napadł na Lewa cierniem zranionego/ ktory
 Sophro- iako mógł łasać/ sie około starcá á łape wyciągáiac przez znaki pos-
 nius in kázował/ że go o ratunek w przypadku żadał: Vjalił sie bestyey stá-
 prato rzec/ á wyiawşy ciernie/ rope wycisnął/ y rane opatrzył; Ktora Swie-
 Spirit: tego staruśka łaska Lew z niewolony/ iako lezenie oglašćane do
 Cap. 107 Klastorá za niem bieżał/ y tam one Dobrodźcieystwo dożywoćnemí
 Lew ile- mu wstugami wyptacał: á gdy starzec żywota dokonał/ lew też nad
 cony ná grobem od żalu ryczac/ iakoby zecćniwşy sobie bez Dobrodźciá ży-
 mogestniy wot/ strácił. Czyli te bestye swego czasu konfuzye nie nabáwia
 S. Gerásy wielu Chrzescćian: że dla Dobrodźciow swóich zdrowie y żywot/
 mowi y po chcąc ich lubo płoćnym ratować zawodem ważył: á ci biednego
 tym ná chalerzá mogac skuteczna obmyślic dufom Dobrodźciow pomoc/
 grobie ie- lożyć ná to niechca.

zdycha. Jużteś to zaiste gorśa niż Poganśka dźikóść, bo y ci máia
 Ktorzy leguľny ná umártych wzgląd/ y staranie/ iako to seroce wywodzi
 duś zapo- zroźnych grubych narodow zwyczajú/ zawołány Sorbonista y Ká-
 minaiá znodźciá Páryjski Petrus Besleus; takowi zaś Chrzescćianie za-
 gorśi niż zaktamiále máiac wnetrznóści/ wyrównywaia w okrucieństwie
 Poganie złośliwym Chanáneyczykom/ stáiac sie według Medrcá; Necato-
 y czemu. res sine misericordia, comestores viscerum hominum, deuora-
 Bell. Cō cores sanguinis. Zaboycy bez miłosierdzia, żartokónie w netrznóści
 ci. in die ludzkich, smóiedz krowia sie cudza paśiacych. Wszak że nie zawośe bez-
 fidel. de karnie vchodźi nieludźkosć taka/ dogania ich często pomistá/ ach gao
 funet. sto pozna: Tráfiło sie iako piśe Alexius Salo w Medyolanie/ że
 Sapié. 12. gdy w Młodzieniec nieiaki chory w kamienicy leżał/ duśá w nocy do
 iako ich Izbettki iego przyślá/ ktorey widzeniem że sie przelećmiony strwo-
 Bog za to żył Młodźian/ poćrzepiowşy go łagodnie/ stáżyć sie ná niewdźie-
 nieludz- kóść zapámietátych Dźiatek poczeł: Jádóm ia prawi duśá Pó-
 kóci ka- tessora

seffora tey Pamięnicy/ cierpie w Czyśćcu/ a niebacni Synowie o
moje niedbala wybawienie/ na których ukaranie przyszłam y skody
im gdzie bede mogła czynić bede/ a jeśli sie y tak nieupamiętala/
zgruntu sie cale wnuwcz obroca. Przydała taś dusza je Młodzień
ca onego/ Wuy rownie wielkie iato ona meki cierpiał/ Ta cogdy
sie Młodzieniec zdumiał/ poniewaś przed dziesiaćmi lat (prawi)
umarł/ y tak sie wiele zań Suffragia odprawiło/ Replikowała
dusza/ żeby sie był dawno do nieba dostał/ gdyby to były działki wy
konaty/ co za żywota ordynował/ w czym je ociatni byli/ y iennu
mał przewlekli/ y sami iussz oto roznemi plagami chlustani byli/ bo
dlatego grad ich zboża potłukł/ a twom o miedze przepuścił/ je
ich Bog za niedbalstwo w wykonaniu wolecy Wycowskiej Karat.
Niechce wiecey podobnych zagęszać przykładow/ dosyć z tego
moje mieć adintende, ktokolwiek otrzepta tu Antecessorom swym/
y ich ratunku miłość w sobie czuie; a rozumiem iż gdyby sie nie
ieden z joba porachował/ y spytał dla czego mu nic nie sporo; wsiy
to tak staniuem iasie; tedyby podobno przyzwyne opuszczenia swes
go od fortuny znalazł/ że y on zapomniiałym sercem/ tych ktorých
winien ratować/ opuścić.

Nakoniec wiaze ogolem wszytkich do pomocy dusz Iustitia
Christiana powsechna sprawiedliwość y ktorey norma agendoru
jest Boskie y przyrodzone prawo na każdego intelekcie zapisane/
a to ustawicznie z Syracuzesem nanas wota; Intellige ex teipso
quae sunt proximi tui: Bierz z siebie miara, żebyś indigency
nie rozumiął cudzey: pomyśl iakobys z podobney rad wybrnal tonie
tak sie nauczył y modeluś weśmiesz/ iako cudze dzwignac masz nie
dostatek. Prawdać że do rażowych ratunkow pospolicie pod grze
chem nie iezdeżmy obowiazani/ moze sie iednak według nauki An
ielskiego Doktorá trafić/ tak nagle y walna potrzeba/ że koby w
ten czas wnetrznosci lutościwe potrzebemu zawarł/ grzechuby
nie uśedł. Dykturue Doktor jeśli też kiedy trafia sie kazus taki/
że gdzieby kto bliźniego w biedzie nie ratował/ ale go okiem niewy
tym przenoś/ na ten czasby grzeszył/ y na karanie zarobit: decy
duie te questia affirmatiue y taka daie racya/ że do miłości bliźnie
go/ każdy pod grzechem obowiazany/ wiec że miłość niema bydź
prożna według Jana Swiatego/ ale rzecz sama oświadczona.
Finoli non amamus lingua neq; verbo sed opere & veritate: dzy bli

Ociec
gdzie ma
ie po
śmierci
skody
dziećmi
iż one nie
doby.

Drugim
nie nie
szczęs
dla tego
niedbal
śm.

Trzeci o
blig po
wsechny
sprawa
przyrodzo
nego.
Eccl. 3.

Questia
iaki kro
pod grze
chem wi
nien rato
wać w ng
dzy bli
jniego.

Dziatki

1. Ioan: 3. *Dziatki miłość wiśśa niechay sie nie wydaie, ięzykiem tylko y słowy, lecz wczynkiem y prawdą: toć iasna conſequentia je takowa miłości/ czasu potrzeby rzecz sama powinien wyświadczyć; Cum dilectio proximi ſi lub praecepto, neceſſe eſt omnia illa cadere ſub praecepto, ſine quibus dilectio proximi non conſervatur; ad dile-*

Reſolutia

S. Thom:

le poni-

nien, gdy

go moie

ratować

bez ſzkod;

swego a bli

ni w oſta

tniej iſt

potrzebia,

wszy miłoiſterdzie/

nie wroni wiele ſubſtancyey/

ale da czego nad za-

miar wlaſney potrzeby ma;

Eſt aliquod tempus dare in quo ho-

mo mortaliter peccat ſi Eleemoſynam omittat, ex parte qui-

dem recipientis, cum apparet vrgens neceſſitas, nec apparet qui

ſubueniat in promptu: Ex parte vero dantis, cum habet ſuper-

flua, quae ſecundum ſtatum praſentem non ſunt ſibi neceſſaria.

Duſom

Cyſlicu

oſtania

doymie

potrzebia.

To tak wedlug Anielskiego Doktora powinienes zlowieze/

miłość y miłoiſterdzie rzecz sama pokazac/ gdy bieda wielka dotu-

za bliźniemu/ gdy go niewola za gardło chwytą/ a ty bez wſzere-

bku wlaſnego odploſzyć iſ moieſi. Niechce ſkrupulizowac y tey de-

cyzrey do doſi (ieſli) koniecznie pod grzechem ratowane bydź maia/

czyli nie? naciągac. To trzymam/ je na czas gdy albo Koſciol po-

wſechnie Suffragia duſom wſtawia/ (iako to w Dzień Zaduſny

wſytekich ogolem wiernych do tak pobożney roboty wabiac/ per-

wnych zaś dni w Mieſiac Kapłanow do odprawowania Officium

Defunctorum wzywaiac/ czyni) albo wſtawia iakiego Zaſtonu y

zgromadzenia/ takoweſi Suffragia naznacza; trudno ſie zgrzechu

omowić ma/ ſtory te ſwiatobliwe Akty/ z ſamiego leniſtwia/ żadna

ſłuſzna nie badac roſtargniony zabawa/ opuſcza. Znac to po karas

niu ktore takich niedbalcow ſciga/ bo ſprawiedliwym Sadem Bo-

ſtim/ tak ſamych porym zbawienne poſilki niedochodzo/ gdy ich

nabardziej potrzebuia/ iako ich oni drugim wmykali. Piſſe Swietey

titul: 1. Antoninus Arcybifkup Florentſki/ je gdy pewny Zakonnik umarl/

cap. 10.

tionem autem proximi pertinet, ut non ſolum velimus bonum

ſed etiam operemur ſecundum illud 1. Ioannis 3. Filioli &c.

Atoli zeby ſie komu niezdacą bardzo ſurowa ta aſſercya Modifiku-

ie iſ S. Thomafi dwiema kondycyami; Pierwoſa iſt je wiedzy

tylko pod grzechem powinien zlowiet Chreſcianiſki ratowac po-

bez ſzkod; trzebneho/ Kiedy mu oſtania dotucą nadzā/ w ktorey z kad inad

ſwey a bli hie & nunc pomocy miec nie moze tylko od ciebie; Druga kiedy

ini w oſta go moze ratowac bez znaczneho ſwanku ſwego/ de ſuperfluo z te

tniej iſt co mu nad przyſtoyna ſtamu ſwego zbywa promizya/ tak/ je/ pokazā

potrzebia, wſzy miłoiſterdzie/ nie wroni wiele ſubſtancyey/ ale da czego nad za-

miar wlaſney potrzeby ma; Eſt aliquod tempus dare in quo ho-

mo mortaliter peccat ſi Eleemoſynam omittat, ex parte qui-

dem recipientis, cum apparet vrgens neceſſitas, nec apparet qui

ſubueniat in promptu: Ex parte vero dantis, cum habet ſuper-

flua, quae ſecundum ſtatum praſentem non ſunt ſibi neceſſaria.

To tak wedlug Anielskiego Doktora powinienes zlowieze/

miłość y miłoiſterdzie rzecz sama pokazac/ gdy bieda wielka dotu-

za bliźniemu/ gdy go niewola za gardło chwytą/ a ty bez wſzere-

bku wlaſnego odploſzyć iſ moieſi. Niechce ſkrupulizowac y tey de-

cyzrey do doſi (ieſli) koniecznie pod grzechem ratowane bydź maia/

czyli nie? naciągac. To trzymam/ je na czas gdy albo Koſciol po-

wſechnie Suffragia duſom wſtawia/ (iako to w Dzień Zaduſny

wſytekich ogolem wiernych do tak pobożney roboty wabiac/ per-

wnych zaś dni w Mieſiac Kapłanow do odprawowania Officium

ktory

Ktory według Reguly y wstaw Zakonnych powinne za umarte Pás Karania
cierze/ albo rzadko albo osieble odprawiał/ po długiem od zesćia rąkowych
swoego czasie/ pokazawszy sie Konfidentowi iednemu/ o ciężkich Zakonnik
metach swych opowiedział/ ktore dla tego tylko cierpiał/ że lekce codrugich
pomazając obowiazki Zakonne/ w nakazanych za umarte/ powin-
nościach niedbale sobie postępował; przetoż (dotożył) lubo rą-
wiele za moie dusze Suffragia było/ w poczet mi to nie poszło/ y wze-
stąpienie ich bydsz niemogłe/ gdyś one sprawiedliwy Bog karzac nie-
dbalstwa przeszle/ na inise dusze obracał. Baczysz iako przybolat a gich suf-
dlu° za niedbalstwo swoje/ ten oćieżały do ratunku drugich Zakonnik. fragia nie
Lecz przeraźliwsza Historya o drugim wypisuje S. Francysek pomogły.

Gonzaga/ ktoremu ius nie zanicdbane ale zapomniane trąfunkiem
Officia do Possessyey szczęścia wiecznego na przeszłodziu były/ y w
Czyśćcu go przetrzymali. Roku (prawi) 1541. 3 siedl z tego
swiata w Prowincyey Kanaryey w Mieście Palmie/ zawola-
ney swiatobliwosci Zakonnik Ioannes de Via, ktoremu w choro-
bie ostatniey/ iyezliwie uslugował Wwicyusz nieiaki imieniem
Alcensius: Ten po śmierci maza Swietego/ gdy na modlitwie
bywał/ po kilkátroć przed sobą osoba w swietnym habicie stoiaca
widywał/ ale od strachu zdumiał/ coby zacy był/ y czego potrzebo-
wał: spytać zapomniat. Odwazył sie iednak/ za trzeciem widze-
nia onego powtorzeniem ze spytał/ ktoremu Duch w swiatłosc przy-
brany odpowiedział: Jam iest (prawi) Brat Jan de Via, ktory z umarlez-
laski Bozey na zbawienney drodze iestem/ y miedzy obywatelmi pomniat
Niebieżkami/ miejsce naznaczone mam; ale odsiedziczyc szczęścia do tad w
tego iestze nie moge/ bo mnie to zawosciaga/ zem niektore Officia za
umarlych odprawić przepomniat: prosze cie tedy/ abyś sie co prez-
dzy z miłości Braterskiej o wypelnienie ich postarat. Takowa
wizya gdy Gwardyanowi Konwentu Wwicyusz opowiedział/ ten
bez omieśtrania zatrzymane Officia odprawić nakazal; przetoż
znowu pokazal sie temuż Wwicyusowi przereczony Duch/ lecz
w daleko wiekšey/ niżli pierwey swiatłosci/ miedzy dwiema cu-
downie wspaniałemi meżami/ z ktorych iednego bydsz S. Frán-
ciska/ drugiego S. Bernardyna nienik/ a podzielowawszy W-
wicyusowi/ za obmyslona pomoc/ do Nieba sie przeniosł. Rósz/ potkato co
kolwiek to czytasz/ karz sie cudzemi przypadkami/ a iesli cie miłosci drugim
Chrześcian/ka/ iesli społney tołatenacya natury/ y przyrodzon. rade ny zadiś
tego 14.

re° same bestye nie gwałca (gdyś według Medrck; Omne animal diligit sibi simile, Każde zwierze w podobnym się kocha) do ratunku. **Eccl. 13.** Ty dusi nie naróedzie affekt/ niechże przynamniey/ strach popędzi; aby cie swego czasu pod ten strychulec nie wzięto/ którym teraz drugim mierzyś/ boć zaśędił Dekret Chrystusow; Quā mensura mensi fueritis, eadem remetietur vobis. Iaka miarka mierzyć będziecie, taka wam odmierzą.

Pobudka
a'facili te
łatwodu.
se moie-
my rato-
wać.

Wiec żeby sie pro niemoca/ od tak Swietey niewyma-
wiał funkcey/ trzeba wiedzieć/ że lubo inſe naſe do-
bre uczynki/ aby coſkolwiek w Bogu zjednały na fundamencie łaski
Bogey poſwiacającej ktora ſie Gracia Habitualis zowie/ wspierać
ſie mają; y takie Akty przed Bogiem niepopłacają/ ktore od czło-
wieka zlego in ſtatu peccati odprawione bywają; Przecie iednak
in fauorem miżernych onych duſz czyni to dobrociliwy Pan/ że y tak
ktore uczynki in vim ſatistactionis acceptum/ ktore człowiek alias
Bogu obmierzył/ będąc w grzechu śmiertelnym za duſę odprawione.

Chociaſz
w grzechu
będac
śmiertel-
nym moie
duſom po-
modz.

A wtedy znówu Bog W. cud on Stározaſenny gdzie Liſia gło-
znego jariozni Karnuli krucy/ ponawia y reprodukuje; kiedy ludzi
złych przeſi ſproſne° kruk (iako Hugo Kardynał twierdzi) figuro-
wanych do ratunku duſz Czystańcowych ſkłania/ a ich wſlugi/ aſz wzglę-
dem oſob czyniących łaskawe° oſa niegodne/ miłoſciwie iednak na
poſilek tychże duſz/ z ſwoiey dobroci przyimuie y obraca. Stwierdza
te prawde dwiema potężnymiſzymi Franciszku Mayronis, na-
zwany Doktor irrefragabilis, y z niego S. Bernardyn Senenſki/
bo zadamyſy ſobie queſtya taka; Bona quæ facit peccator in pec-
cato mortali non valent ſibi, quomodo ergo valebunt anima-
bus Purgatorii? quia videtur quod non poteſt plus conferre ali-
is quam in ſe habeat: Dobrze uczynki od człowieka w grzechu śmier-
telnym czynione iemu ſamemu niepomoga (gdyś ie dla tego zowie

Bern. Sc
nen. Tō
2. Serm:
63. art. 3
Cap. 3.
Dwie te-
go mo-
rące z
Bernardy
na S. n. 11

Theologowie opera mortua,) iakoſi duſom w Czystańcu pomod-
z mogą; poniewaſz niſt drugiemu wiecey nie dać niſli ſam na.
Madera y fundamentalna dać decyzya; Talis hœminis ſuffragia
& cœtera eius bona licet non ſunt vtilia ad gloriã ſempiternam,
eo quod mortua ſunt, tamen defunctis dupliciter prodeſſe poſ-
ſunt, ſecundum Franciſcum de Mayronis: Primo quia opera
mortua ſecundum omnes proficiunt ad temporalia bona; ſed
alia bona ſunt quæ acquiruntur per ſuffragia ſupradicta, cum

Purgatorii

Purgatorij pana sit temporalis. Secundo: quia opera mortua satisfactoria sunt. cum homo existens in mortali culpa possit satisfacere pro seipso: hec non sint meritoria ad æternam vitam sicut dixit Scotus: Takiego człowieka pomocy dobre uczynki, choć nie zarabiają na chwale wiecznej, dla tego że są martwe (to jest prześ młość y łaska Boża nieodzyskane) dwójako jednak umarłym przydać się mogą. Naprzód że uczynki martwe, według pospolitego wszytkich zdania pomagają do nabycia dobr doczesnych, ale uwolnienie z mak Czyśćconych jest dobro doczesne, bo też maką doczesną, toć prześ takowe Suffragia nabycie bydz może: Nudto że uczynki martwe są takie iż prześ nie dosyć uczynić kto za grzechy może, bo człowiek w grzechu śmiertelnym będąc, dosyć czyni za siebie, według subtelnego Scotta (lubo wiecznego żywota sobie nie zasługuje.) Al per consequens teni że może dosyć uczynić y za drugiego. Ktorego dosyć uczynienia pomiewaś potrzebuia Dusze w Czyśćcu/ tedy iasna iż gdy ie chocias grzeszny człowiek sprawiedliwości Boskiej za nie tożyl/ siła im pomoc y długow potracić może.

Jeszcze tu oćieżały do dobrego lezuch/ będzie szukał dziury/ iako by sie myśl. znać/ a jebratom onym w Czyśćcu iezacym na ratunek nie poyść; y pomyśli sobie/ że podobno na to siła substancyey dając iak muzny wronić/ wielkemi mortyfikacyami zdrowia nadwodzić/ przewożne odprawuac pacierze/ zaśli sobie do inszych potocznych zabaw wstąpić musi: Wiechayże każdy wie że byle tylko sam chciał łatwiuszeńki sposób/ do oświadczenia affektu swego Dusz pogotowiu będzie miał. Bo coś to prośe za wielka praca wymowić Requiescant in pace? a przecie gdy te słowa S. Liebertus Bameński Biskup idac w noćy prześ Cmyntarz nabożnie wymowil/ wielka ochłode Duszyżkom onym przyniosl/ ktore gesty uczyniwszy po Cmyntarzu okrzyk/ głosem wdzięcznym odpowiedziały. Amen. Amen. Co prośe za praca wielka Pacieret albo drugi za umarte zmowić? a wszdy gdy chłopiarko jedno/ nad grobem Matki swey nabożnie Plectnarzsy Pacierz tylko zmowilo/ Biskup w Duchu widzial iż złota weda (iako pisze Pelbartus de Temesuar. białagłowe śliczna z dolu wyćiągnęto. Co za wielka praca Psalm De profundis &c. odprawić? a przecie gdy go Opát ieden Cistercyencki za Dusze pexenc za ktore na Suffragia wielka siebra summe postano bylo zmowil/ a ten co pisał je przyniosl/ miało to za tak

Roine
przykady
iako mała
nieczarno
je pomoe
dusom.
Requiescant in
pace.
od S. Lieberta
nabożne co
sprawiało
Suri^o in
eius vita
23. Iunij.
Dzień
na grobie
matki pa
cierz mo
wino zło
ta weda
z nieo bia
tagłowe
wymowil.
Pelbart:
ser: 19.
połt Pet.

Monolo *wiele srebro rozumieć/ lekkomyślnie się zgorzyl. Opát żeby mi*
 gium Ci *oczy iak wielka lubo mały byle nabożney modlitwy przed Bogiem*
 stercien: *jest cena / otworzył/ napisałwszy na karcie Psalm/ a na śale zies*
 10. Mart. *dney/ z drugiey zaś strony srebro włożywszy/ nieporównanie srebro*
 Psalm de *one (które ni plewá w gore posła) przeważyl.*
 profund :

na karcie *Idźże iuż Chrześcianinie a zakładay wymowki ktoremibys*
napisany *lenistwo swoje koloryzował; tak łatwer ratowania Dasiś osoby po-*
wielkasu *konata cie. A ieżli ich wporczywie záżyć nie zechcesz/ ożkcie serce*
mo srebro *twoie idownie wydadza. Dziwował się niegdy y brzydził świat nies-*
prawaia. *użyta Maurycego Cesarza Carogrodzkie^o zátwardziałościa/ je gdy*
Baroni^o *mu Gáinas nieprzyiaciel woysko zbit/ a kłádł szesiat tysięcy tak z*
ad Annu *Rycerstwa iako też z ludu pospolitego w niewola zábrał mogac*
150. *ich bázro łatwie okupić/ bo nieprzyiaciel po grosu tylko zá głowe*
Mauryce- *chciał/ na tak mały okup wyciągnąć się nie dał; y wolal iść wśrytkich*
us Cesarz *śabla Pogańska pożarł/ zá co go też potym Bog ze wśrytkim wo-*
te po gro- *glądził domem. Ach byle się w nas rákieś nieznáydowało Ty-*
su wyku- *ráńskie serce / iezá Dusze w oczách nášych do cieżkiego Tárásu od-*
pić nie- *spráwiedliwosci Bóstkiey záiete/ cierpia niepoiete meki; nie gro-*
chciał *szem mozesz ich zámteć wykupić głowiecze/ ale tym co cie nieko-*
wpinion *szucie/ nie zemdli/ byleś go odprawić chciał Pacierzem; kiedy tego*
z niewoli *zámiedbaś/ iakóś o tobie trzymać je ludzkie a nie raczej okrutnego*
skarany *zwierza pierśi masz / Lecz pomniy przynamniemy ná to/ á zádrzy /*
od Bogá. *iś tákowa nielutość Bog wntnieniem swojej kárze lutości: boć*
Tegoś hi *ogłoszona Talionis pana przez Jakubá Apostolá Iudicium sine*
niech boia *misericordia illi qui non fecit misericordiam: Sad bez miłosier-*
to duś mo *dzia czeka tego, który niechciał czynić miłosierdzia. Ktora pogrosi-*
gac ráto- *ka wważaiac Święty Augustyn/ táká przydaie exhorte; Si clau-*
wać nie- *seris vilcera misericordiae indigenti, omnino tibi claudetur ia-*
schca. *nua Christi; hac enim est porta Domini iusti intrabunt in eam.*
Jacob 2. *Jeżeli záwrzesz wnetrznosci miłosierdzia potrzebnemu, záwra przed to-*
S. Aug. *ba brame Chrystusową, gdyś miłosierdzie jest brama Pánka, spráwie-*
serm. 6. *in fremo dluwi przez nie wniada.*

R O Z D Z I A Ł VII.

Pobudká szóstá iż rátuiać Dusze w Czyśćcu, nie przez to zasług
y pożytkow Duchownych nie tráciemy, ále ouśbem wiecey
dáleko nábywamy. Jedyna

Jedyna widze przeszkoda ktora trwozliwym moze zatrzasnac sercem/ y od tat swiatobliwocy zawsciagnac prace; ze sie kto obawiac bedzie/ aby lozacz na cudza zatege/ sobie dobr Duchownych nie wystepila posilkniac teraz drugich wgtodnym ony zoltaiacymi kraim/ sam potym glodu nieprzymieral: boć frukty w czynkow naszych tat sa ocyrklowane/ je ie mozem y nazwac z Izaias fiam: Panem arcum & aquam breuem. Chlebem scistym, woda krotka; Zcorych dżielć trudno/ gdyś ieżli tego infigo naszes mi pozeftumemy zaslugami/ samym glod dotuczy/ doymie des fekt/ y wedlug Syracypsa takowy Non iucundabitur in bonis suis; *Dobr wlasaych nie pożyje.* Zarzym do porzadney nalezy to miłosć/ mieć pierwsie na swe indygeney oko/ trybem onych madych Pamien/ ktore w podobnym bedac razić/ lubo potorne towarzyszek zachodziły o supplement prozby/ kftaltne sie zlozily wlasna alles guiac prywate; Ne forte non sufficiat nobis & vobis, ite potius ad vendentes; *By snad niedostawalo y nam y nam, bieżcie raczey gdzie indziej.* Otoli moze tu bezpieczna zostawac Chrysciansta opaczność/ isz sie sama nieoglodzi/ gdy glodnych onych wiezniow do Tatarsu Czystcowego wtraconych per opera meritoria prowian: rowac bedzie: y owsem niech wie kazdy ze ten Duchowny chleb/ ktorego zebrałom tamtym wdziali/ sporsem sie w rekach tego stanie; a iako niegdy w rekach Chrystusowych na puszy cudownie przyraszato chleba/ gdy go lamal y dzielil; Frangete Domino seminarium fit ciborum mowit Hieronim S. *Wlamantu Panskim sieyhá nonnych, y onsem krescencya oraz wynikata chlebow; tat y czlowiek cudowne zaslug swych z tad wzna przysporzenie/ gdy ie z szedrobla wey chety na podziat Dusi potrzebnych pusci.*

Damno o tym assekturowal Mladry Salomon mowiac: Mitte panem tuum super transeuntes aquas, qui post multa tempora inuenies illum: *Pusc chleb twoy po bieżacy wodzie, a poniewu czá sieh znadzies go.* Coś to (pomyeli kto) za wody ktorym chleba ciefta piaca nabytego powierzyć radzi Salomon: y ze sie dobrze ta fluitancya nada/ ze ladowne chlebem Nawy do szesliwio przybroszy Portu na dobry targ y odbyc trasia wbespieczar wozony Rardynat Hugo de S. Charo allegoryczna tych slow daie interpretacya; Nonne panis omne beneficium intelligitur, quod super transeuntes aquas mitti iubetur, id est super populos tran-

Izai. 30.

Wczynki nasze w sobie samych sa szupla.

Matr. 25

Alle ieraz serza mi toci Dusi wyniadczona.

S. K. 11

Eccl. 11

Naiaka pamiatka salomon kate chleb po wodzie puszcza. Hugo ad dictu Caput Eccl.

2. Regū. *seuntes cursu mortalitatis, & est sumptum de 2. Regum 14. Omnes morimur & quasi aquæ dilabimur super terram quæ non reuertuntur. Pod imieniem chleba wśelkie dary y Dobrodziejstwa sie rozumieja, ktore po wodzie spuszczać kaza to jest ludziom ktorzy tr. ktem śmiertelności zptwają, wdzielić gdyś ich z woda zrownala Thekuitka mowiac, wś, y umieramy a tak wody rozlewamy sie po ziemi, ktore nazad nieporracają. Baczysz Chrześcianinie z samego Ducha S. wiek dła kaucye/ iż żadna by naymnieysza promiysza nie wronic/ ktora sie wmarły, ob tym Dufom co iusź światowe sąle przepiynety/ y w porcie wieczności czyniemy (aż nie in ultimo felicitatis termino) stánaly/ z łaski twoey do stánia/ bo doczeća cie wszytko ná bespeznym micyścu/ cokolwiek im oddać/ iobie jkárbić będzieś/ polt multa tempora inuenies. Prawdziwie Ambrozysa plynacy twierdzi Doktor: Omne quod defunctis impenditur, totum ad nostram salutem refertur, vt impleatur illud, Oratio mea in sinu conuertetur. Wśytko co dla wmarłych tożemy ná náśe obraca sie zbawienie, aby sie wypelnily słowa Psalmisty, Modlitwa moia do toná mego poruci.*

Al rzeka wiecey nie tylko cále y zupełnie dochodzi nas samych Wielcy po to wszytko/ cokolwiek ná zapomnienie Dufi Chrześcianija rzucac żykow iac łaskawość mniema że rozmarnuie; ale daleko wiecpij pożyteć Ducho- każdy dobry wzynek nam rodzi/ gdy sie ta święta rozruchnościa tyra wnych ma ten który iakoby y traci: y tu sie specyalnie isci ona Salamonowa obietnis ja dufom cá; Feneratur Domino qui misereatur pauperi: Na lichwy Bogu oddać dacie, ktolutość w bogiemu pokazuje: bo iako wiełszych żebraków wy Prou. 19 myślic trudno nád Dufie w Czynięcu/ tak wiełszych lichwy gdzie indziej pozyskać ledwo podobnas; poniewas w iednym Dufi wspomozeniu (iako niżej przeczytasz) wszytkie sie wzyneki miłosierne emi- nenter zawierają. Piękna to Moralizacya objaśnia Augustyn Wdowa od Siostrę zą pomocna gdy oleiu wlewa n naczynia tym go wiecey ma. Siostry do pewnego Miasta Elizeus Prorok/ aści poczne wra- piona niewiasta/ ktorey sie kredytor o dlugi barzo przytrzyt/ wolac o wspomozienie; zstánowi sie ná placz w bogiey wdowy przeiety lis tościa Prorok/ y spyta maszje co w domu żebym ci pobłogosławit? odpowie sierota; Non habeo nisi pauxillum olei quo vngar. 4. Reg. Nie mam nic okrom trochy oleiu &c. Rzecz Prorok/ idźże nápożyczay 4. iak naywiecey naczynia/ w pusć po kápce do káždego a Bog ci go rozmnoży y nápełni/ y tak sie stalo. Dziwnie sie tey trefney trąns- akcyer

Atque Augustyn S. co sie to stało? po ki ona wdowa trochy oleiu odhramiała/ y sama z niego mało obrady miała/ y dzierżki w niedzy zostawały; iak poczęła w cudze wlewać naczynia/ aż ci oleiu gdy num śafusia przybywa; Considerate fratres quando vidua illa oleum in vaseculo proprio habuit, nec sibi sufficiebat, nec debitum reddere poterat: cum vero in alienis vasculis idem vicinis fratribus cepit oleum charitatis effundere, tunc & sibi sufficere, & ab omnibus debitis potuit liberari. Perwiada tedy/ że to wizerunk nas; po ki stapiemy/ po ki oleiu miłosierdzia drugim nie wdzielamy/ oto nas samych scy/ iak sie odważy szlowiek bliżnum dobrze czynić/ oleiu miłości w one prożne naczynia/ ktore bez miłosierdzia w rękach sprawiedliwości Bożkiej/ wylchata/ wdzielać/ aż sam barższy obpłute; y tym mu wiecy łaski Bożej przybywa/ im on wiecy łaski niedziym wyświadcza. Przetoż na drugim miejscu tenże Doktor/ zachęcając abyśmy takiey do zarobków nie przesiypiali po gody/ tak pomieniona traktując historya mowi: Ideo ex industria debemus vasa quarere, quia dum alijs infundimus plus habemus. Dla tego umyślnie szukać nam trzeba, komużymy takie oświadczyć, bo gdy drugim wlewamy sami pełniyssem zostaniemy, y wiecy mamy.

Tła wyrzumienie tego/ iako plus habemus, wiecy Duchy chnych przybywa pożytkow/ gdy sie z nich szlowiek całe dla miłości Dusz wyzuwa/ zakładam za fundament/ że każdy dobry wezynek gdy sie dzieie w łasce Bożej/ dwoiakie ma meritum, dwoiaka v Bogu przysługe. Zaslugie naprzod premium essentiale nagrode wieczna/ teraz zależy in visione, fructione, & centione, summi boni, w widzeniu, zazywaniu, y dzierżeniu najwyżego dobra, według tego co mowi Apostoł: Reposita est mihi corona iusticie, quam reddet mihi iudex, Odłożona mi jest korona sprawiedliwości, która mi odia sprawiedliwy Sedzia. Zaslugie przytym Premium Accidentale, nagroda taka/ ktora otrom szczęścia ośtatniogo/ nade daie Bog; Konserwac albo dobra doczesne/ albo też y wiecy/ lecz ktore nie są de essentia beatitudinis, iakowe znarobina sie w Niebie perone ozdoby/ ktore aur. olas zowia/ pamiętkom zachowania czystości/ Uczestnikom za wyłana dla Chrystusa trow/ Do ktorom za pracowito drugich w Wierze S instrukcyą zgotowa ne. To znomy Premium wtore dwoiako wważaia y dzieła Scho lastycy/

S. Aug: serm. 2. Domin. 2. post Pentec. Tak y ci niek gdy co dla bliżnich czyni nie tra ci lece wiecy pożytku.

S. Aug: serm. 21 de dilec Tom: 10.

Fundamē talny o tym dy skurs.

2 Cor 5

Dwoiakie kasde go dobre go wezynki m. i. tum to jest pr. mi. kal. tial. s. & Accidē. talis.

Idem: wczynek zasług niebo, do sye czyni za grze oby, wpra sa Bozkie jawory. laſtocy: bo albo głowiek przeſſ ſwoy dobry wczynek zaſługwie odda-
lonie zlego y karania/ dla tego je wkładym dobrym wczynku po-
przedzają zamyſlenie ſie ali quid panale co przytęrego/ przynamniemy
z tey miary je ſie dziele repugnante ſenſualitate, przeciwn ſtana-
noſciom zepsowaney natury/ ktore przelamać trzeba/ a tak zowie
ſie Opus ſatisfactorium; albo zaſługwie obwencya iakiego dobra
dozwojnego/ przez to je on dobry wczynek/ mouet de congruo De-
um, naktania ſerce Boſkie aby na czyniacego takowe zlewai ſawo-
ry/ zwoleſzja ieſliuch jada y potrzebuiet/ poniewaſz voluntatem ci-

mentum ſe faciet mowi Pſalmiſta/ a tak zowie ſie Opus inpe-
tratorium.

Wczynek dobry ile zaslug niebo cale temu po- zyttek przy notu co go czyni. Te dyſſerencye zaſlug za fundament zalożywſzy/ naprzod z po-
ſpolita wſytekich ſentencya konkludnie; Je wczynek dobry iaktolo-
wiek byle ſie wſpierał na laſce Bozey ktora zowia Gratiā habi-
tualem, y pochodził ex radice charitatis, nie a nie czyniacemu nie
wvloczy de pramio eſſentiali, z nagrody wieczney; y owſem wie-
kſza takiemu chwale iedna/ niſliby ia alias miał/ gdyby co tak-
wego tylko dla ſamego ſiebie y doſtapienia błogoſławieństwa/ nie
reſeruiac do pożytku Duſi odprawiał. A tak ſprawa każda pobożna
Duſiom aplikowana in quantum eſt opus meritorium, cale y zu-
pełnie temu do żywota wiecznego ſtrukturyfikuje kto ia czyni/ według
tego co mowi Apoſtol: Vnuiſque propriam mercedem reci-
piet, ſecundum ſuum laborem. *Każdy ſwoje zapłate odbierze według
prace wlaſney.* Wyrażna w tey muerze ieſt Amelſkiego Doktora ſen-
tencya/ ktory tak o wczynkach ktore ſie na ratunek Duſi obracają
mowi; Suffragij opus dupliciter conſiderari potelt. Primo ut
eſt expiatiuum peccati, & hoc modo eſt eius pro quo fit: ſecun-
do prout meritorium vitæ æternæ in quantum procedit ex ra-
dice charitatis, & ſic viuenti prodeſt. *Pomocy duple dwojako ma-
ga bydz wużynie: naprzod ile karania wymuſia, a tak ſa tego za ktorego
ſie oſſiaruia, przetym ile na żywot wieczny zarabiania y pochodzą z teſki
Bozey, a tak wſytek pożytek na czyniacego zlewai.* W idziſz Czytela
niek iakie je kiedy cokolwież dla ubogich onych Duſi ſpenduiet/ ſi-
nie przeſſ to nie traciſz; poniewaſz nagrodą wieczną ex promiſſio-
ne Dei, każdemu dobremu wczynkowi nażnagrona tobie in toto zo-

1 Cor. 3.

S. Tho.
in 4to
diſtinct.
25.

T z tey
miary ile
ieſt opus
merito-
rium da-
ron any
Di ſe bydi
w hoje.

ſtaie/ ani iej naymniſſey odrobiny przez te do Duſi extenſya iako
Świety Thomas nauczaja nie vbywa.

Przydam

Przydam ja coś więcej/ że nie tylko należyta pobożney Akcyey
 chwale wcale otrzymasz/ ale celniejszy in altiori gradu osiągniesz:
 y słuszniej ta Koroná na głowie twej w Ciebie zaślśniwie/ ktora
 smutności bliźniego w ogień iakoby Czystańcowy rzuci/ gdy twoje
 merita Dusom takim poświęcasz/ dowodze tego tymi racjami.
 Naprzód zgodne jest Theologow zdanie/ że uczynki ludzkie/ im
 świętszej miłości ku Bogu y bliźniemu pochodzą/ tym większy sto-
 pien chwały zasługują: Affectus tuus (mowi Ambrozy Światey)
 nomen imponit operi, quomodo à te proficiscitur, sic æstimat-
 ur. Affectus diuitem collationem aut pauperem facit, & preti-
 um rebus imponit. Affect tytuły rozdaie uczynkom, iako od ciebie
 pochodzi, tak pócównane będą, affect bogata albo uboga oblacza czyni,
 y cene rzeczom daie. Objaśnia tę prawdę Radulphus Floriacensis
 piękna allegorya; Było przykazanie w starym Zakonie/ że kiedy kto
 co Bogu ofiarował/ albo cene rzeczy ofiarowanej oddawał/ taka
 na wagę światła/ ktora w świątynicy przymierza chowano odda-
 wana bydź miała: Omnis æstimatio siculo sanctuarij ponderabi-
 tur, Wszętek ścacek na wagę Świeta ma bydź odważony Wiedź że
 według Apostoła; Omnia illis in figura contingebant Cokolwiek
 się tam działo figura było, Cień Stározałonnny do światła naciągá
 iac Ewángeliey Doktor tak moralizuje. Że waga światła kontero
 ferowała miłość od ktorey wszystkie cená y walor naszych spraw pły-
 nie/ á bez niej by największe odwagi za cyfrę stoia; Solo siculo
 sanctuarij omnis oblatio nostra ponderatur; nec considerat
 Deus quantum à nobis exigat sed ex quanto: Actionibus inte-
 rioribus omni iure pretium datur, & quidquid sine charitate sit
 pro nihilo reputatur; Na same wagę światła wszystkie nasze ofiary
 taxuie, bo nie to Bog waga co daieślecz z iakiego serca dajesz: z Aktow
 wewnętrznych wszyká Cená spraw pochodzi, á cokolwiek się bez miłości
 dzieie za nic nie stoi. Pomięśtać jest że Bog nie tak dalece wpa-
 truje Quantum sed ex Quanto; tedye iasna to co się w Asser-
 cyey potoczyło/ iż uczynkow dobrych Cene miłość im większa tym
 bardziej powożyś/ á mnieysza smija; á zátym proporcjonalna Ce-
 nie chwata roście. Że zaśie naysprzedniejszy miłości effectem jest
 miłostwośie/ y naysbardziej intencye charitatis wykonywa y kom-
 pl. mentuje/ iáto przyznáie S. Grzegorz Tłissenśi; Ex omni-
 bus rebus que per vitam coluntur, & exercentur, constat rem-
 praestari.

Onsem
 zasługi w
 dobrym
 uczynku
 przynima
 gdy go za
 Duse of-
 siaruieś.
 Przyni-
 ny tej Au-
 kcy me-
 riti.
 S. Am-
 broś lib
 1. Offic.
 Cap. 30.
 Leuit: 27
 Piernuśa
 ze miłostí
 waga y
 Cene v-
 czynkom
 daie.
 1. Cor.
 10.
 Radul-
 phus ad
 dictum
 Caput.
 Mekna te
 go figurá.
 Miłostí
 zaś nays-
 przedniej
 sy effekte
 iest miłos-
 tieranie.

Greg: præstantissimam esse dilectionem: Dilectionis autem intentio
 Niss. lib. & incrementum misericordia est, *Miedzy wszytkiemu sprawami na*
 de Beati- *świecie nayprzednieysza wydaie sie miłość: Miłości zaś dowodem y pe-*
 tud. *mnożeniem jest miłosierdzie: Toć musi każdy przynać/ że też miłos-*
 A to n rā *serdziu naybárdziej chwałā wieczna krowdnie/ y sprawiedliwy Ses-*
 tunku dusi *dzia/ w zglede miłości/ ktora w Aktach miłosiernych wynika koro-*
 esol. i. i. *respondiace Gradus gloriae oddaie. Podziwy iust per inductio-*
 sie wyda- *nem, a przebiegšy rozne miłosierdzia Akty znaydziemy/ iŝ miedzy*
 ie. *wszytkiemu celare y Primatum trzymā dobroczynnoŝć Dusiom w*
 s. Ambri- *Czyŝćcu oŝwiadczona; Nihil hoc officio præstantius (mowi Amo-*
 lib: de *brozy Świety chwalc Tobiaŝā do wyslugi umarłych nader ochot-*
 Tobia. *noŝci) ei conferre, qui tibi iam non possit reddere, Niemāŝ nic*
 Botaki zā *nād takowā uczynnoŝć celneyŝego, ktora nā tego tāskaŝa, co iust oddać y*
 raz wŝy- *nāgrodzić niemoże. A nie dŝiw gdyŝ iako wzenie wywodzi Opāt*
 kie milo- *Ioannes Mayburnus, w nabożney ćwiczenia Duchownego Xiasce*
 tierne v- *Rosetum nāzwāney/ wszytkie Species wczynkow miłosiernych/*
 czynki c- *wiedney Duŝtāmtych Eminenter zāwierāia sie pomocy; Qui pro*
 minērer *Defunctis orat Septem misericordiae opera eis impendit, unde*
 cypni. *& eius miserebitur Deus. Kto ŝie zā umārte modli, oraz siedm wczyn-*
 Kto duŝe *konw miłosiernych wypetnia, z kady iam Miłosierdzia Boskiego dozna.*
 rānie *Obaczyŝ to iŝnie/ gdy per Inductionem poydŝieŝ/ y Akty miłos-*
ierdzia z wraza przebiezŝy.

Chceŝ nāprzod nākarmić łaknacego: Owoŝ Duŝe w Czyŝćcu
 Parte 2. cu/ ktore zgłodnego krātu/ wŝtāwicznie do nas o te Poŝeŝtwa po-
 dist. 4 ti *korne wysyłaia wivānde/ zwłāŝzā wyglādaiać owych ktore z*
 tu: 6. Or *Chryŝtufowego ŝchodza Oltarzā Obrokw: Matribus suis dixe-*
 din: 31 *runt, ubi est triticum & vinum (mowi Jeremiaŝ) Wolity nā Mā-*
 Karmi łā *tki ŝwoie, kadyŝ ieŝt chleb y wino. Dāczym gdy im dobroczynna otwo-*
 knacego. *rzyŝ reŝe/ a coŝolwieć im in gratiam wczyniŝ/ ŝtānieŝ zā onego An-*
 Thren: 2 *iola/ ktory zemclonemu Eliāŝowi ŝināczny przynioŝŝy podplomyk/*
rāŝ go poŝili/ że o tym ŝtrawnym czterdziēci potym dni bieŝac/
zāŝeŝditi tam gōŝie Bogā widŝiak: Ambulauit in fortitudine cibi
 3. Reg: 9. *illius, vsque ad montem Dei Horeb: boć y ci ktorzy Duŝe przeŝ*
ŝwoie prowiāntuiā nabożeńŝtwa/ tākiey im ŝily y wigoru dodaia/
 Pŝal. 81. *je zā ich poŝilkiem/ dochodza ŝczeŝliwie onego terminu gōŝie Vi-*
debitur Deus Deorum in Syon, Oglādaia Bogā nād Bogāmi nē
Syonie.

Chceŝ

Chceś napoić pragnącego: do Dusi łaskawe obroć oko/które 306
 stać iako sie wyżej mówiło; In lacu in quo non est aqua, w ie-
 źterze bezwodnym/ ośchle wargi radyby Ciebieśta zaktropiły rosa/
 y wotała z Psalmista; Sitiuit anima mea ad Deum fontem vi-
 tum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei. Pragnie
 dusza naszą do Boga zrzodła żywego, kiedyś przyjdziemy y staniemy przed
 oblicem Pańskim. Czekała zemdlone rychtoli ich takie sześćcie po-
 tka/ iakiego sobie/ acz daremna affektacya nieszeszny życzył Bogacz/
 prosiac Łazarza o kąpie wody/ boć tak S. Paulinus zalecaiac
 Brata swego dusze modlitwom/ Swięte Delphiną prosił; Vt il-
 lus animam vel de minimo sanctitatis tuæ digitto distillans re-
 frigerij gutta respergat. Aby ież znaymniejszego reki Kąpielńskiey
 palcá, kąpie ochłody spuscil. Tłechże wie kto nabożnemi vsty za nich
 pácierzy mowi że znouu Cud Samsonow ponawia/ gdsie aperuit
 Dominus molarem dentem in maxilla Asini, & egressæ sunt a-
 quæ. A z szęki iakoby Wsley fontane wywodzi/ gdy z vst swoich/
 luboby też iakiemi defektami zmazanych zdroie wygodnych susz
 fragiana Dusze zlewa.

Napawa
 pragna-
 cego.

Psal: 42

S. Pau-
 lin: Ep:
 59. ad
 Delphin

Iudic: 15

Chceś przyodziać nągiego: Pełnotám takich co ich sam tyl-
 ko potrywa ogień. Pressura flammæ circumdedit me, gdyś ich
 takich własníc swánt pod czas smiertelne go potkał mroku/ ná iaki
 przyšla Oblubienica Pańska/ oblaławszy sie w noc; Tulerunt
 pallium meum mihi custodes murorum percusserunt me, vul-
 nerauerunt me. Odarta ich z sukien straz/ co kolo murów gorne-
 go wártuie Jeruzalem/ zbita/ zranita ich/ a przetoż czekała żeby im
 zstárbu Bożkiego one szesliwa wyniesiono bárwe/ ktora widział
 Jan Swięty/ je takim rozdawano żebrałom Dacæ sunt illis fia-
 gulis stolæ albæ. Nano każdemu z nich sukniá biatá. A ten kto Du-
 še one ratuie/ moze sie cieszyć/ je nągich wedlug upodobania Bo-
 żkiego stroi/ je im oddaie požadana fátę chwały; Stolum gloriæ
 induit eam, a płuśnie wykrzytác z Izatašem; Spiritus Domini
 super me, vt consolaretur omnes lugentes, & darem eis coronam
 pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis pro Spiritu
 mætoris. Duch Pański opanował mie, abym pocieszył wstykuh smu-
 tnych, abym imoddał Koronę za popiół, olej wesela za smutek, płócz
 chwały za ieczema bolesne.

Przyodzia
 manągie
 go.

Eccle: 51
 Cant: 5.

Apoc: 6.

Eccle: 45.

Isai: 61.

Chceś nawiedzić chorego y bolow mu zelżyć: A coż iest in-
 szego

Ninwie. ¹⁰ *He° Czyścićieć/tylko powſzechny rożnych talikow ſpitał: ktorzy plás-
dza/ ora: cziwie wołáa: Circūdederūt me dolores mortis, & torrentes
iniquitatis conturbauerunt me: Zwały nas bole ſmiertelne y ſtru-
mienie niepráwóſci zátrownóżyły nas. Leży tam nie ieden dłużej/ ni-
żli on paraliżem zaráżony przy ſadzawce Beſſáidzie/ ktorého przeſſ
trzydzieſci ośm lat przykowawſzy do lożká/ cieſſka trzymáta choró-
ba/ á porzewnia ſobie: Hominem non habeo, vt mittat me in
piscinam. Człowieká nie mam, áby ſie kolo iego ząkrztał ratunku.
O iáko pretko moglibyſmy ich do zdrowia przywieſci/ byleſmy co-
kolwiek ná to wázyli: Wola ná nas Jeremiaſz w Duchu: Nun-
quid non eſt relina in Galaad? aut Medicus non eſt ibi? quare
non eſt obducta cicatrix populi mei. Czy máło macie doſwiáda-
czonych lekářſtw: czyli wam závártta Koſciółá Chryſtuſowe° Al-
prekáz: że o chorych niedbaćie/ ná ich rány ſtutecznego plaſtru przy-
lożyć niechcećie: Ach nielutoſć.*

Preymu. *Chceſz goſćia przyiać/ y wygodna mu ſtánſe pokázáć: O woſz
ie goſćia gromádné Duſz kupy przed wrotámi ſtoia: Expectantes beatam
albo Biel ſpem & aduentum gloriæ Magni Dei. Oczekiwájac błogóſtwinionej
grzymá. nadzieie, y przyſſepu do chwały wielkiego Boga. Wypráwiely ſie iá-
Ad Tit: 2. náperone do domu wiecznoſci/ áſci záménieto przed niemi wrotá/*

*y záchodza ſnućne kolo miáſta onego Świętego/ iákoby woiſć ;
Pſal: 58. Circuibunt Ciuitatem & famem patientur, ále woiſi ná bramie
zákaz ſurowy Páńſki/ áby nikogo nieprzyſimowano bez iego áppro-
bácyey/ non intrabit in eam aliquid conquinatum, nie wnidzie-
Apoc: 21. tam nic ſpetaego, dla tegoſ ná dżdżach y piáćie oney ſtráſſiney zos-
Pſal: 10. ſtawáć extra muſſa/ o ktoréy Dawid Pluet ſuper peccatores la-
queos, ignis, & ſulphur, & ſpiritus procellarū, pars calicis eorum.*

*Spádná ná grzeſznikow ſidła, ogien, ſiarká y rozne niepoгоды. W gdy-
byſ ſie Chrzeſćianinie chćiał lotem obráć/ á pokázáć biednym onym
Gent: 19. Duſſo taki áſſekt/ iáki ten wyſwiádeczy przychodniſ Antolē: De-
clineate (mowił ſin Domum pueri veſtri, & manere ibi lauare pe-
des veſtros, Wſtápcie do domu ſlugi náſſego, á zóſtáńcie w nim omyćie
nogi náſſe, boć te° potrzebniá/ áby oſtátkow ſwiátowe° tálá pozóżyły
toby ná ten záſ dopiero wolny ingreſ do goſpody wieczney miáły.*

wykupie *Chceſz wieźniáwykupić: gódieſ tego wiecey iáko w Czyſćcu-
wipinid á żadná by náycieſſá niewola/ niemoże bydź z táńra porównána/
fedy co moment ſpacowáć ſie ſpáwiedliwoſci Boſkiey káza co má-
wene*

ment wyciągając okup satisfactionis okrutnie dregza. O iako sie
prawie krwawemi zalewają Izami? gdy na tak surowe exakcy
same prześ sie wystarczyć niemogac/ nieznaýduia takiego/ coby ich
złoty; Dum non est qui redimat, neq; qui saluum faciat. *Psalm. 7*
nie máś tego, coby odkupit y wybawił. Tam zaś te zbawienna rozru-
tność y nie marnotrawne marnotrawstwo/ do ktorego zachęca Sy- *Eccl: 38*
rácydes; Perde pecuniam tuam propter fratrem tuum & ami-
cum tuum, & non abscondas eam sub lapide in perditionem..
Strac pieniądze, dla brata y przyjaciela twego, á niechoway ich pod
kamieniem ni zgube.

Chcesz ná koniec umarłego pogrześć? dopieroś tam tego płac/
gdzie wszyscy czekają na one szesliwie Requiem, prześ ktore w sa-
mym wiecznym beda zágrzebieni pokoiu według Izaiasa; Et erit
in pace sepultura eius. O iako siła dotajesz? gdy aby iedney Du-
sy te požadane sprawiś Eroquie/ je iey z Dawidem rzecześ; Con- *Psalm. 114*
vertere anima in requiem tuam quia Dominus benefecit tibi.
Widzieliś duszo do odpoczynku twego, álbomiem ci Bóg dobrze uczynił.

Ponieważ tedy tak przestrojna jest miłości Duszom potaża-
ney Capacitas je wszystkie miłosierne oraz w sobie zawiera wżyna-
tu/ ktoś nie widzi iż też względem tego przestworu wypełnia czo-
wieka takiego Bóg lasła y zasługami na ziemi/ chwala y ożdobami
w Niebie? bo iesliż biedny kubek wody dla niego sprágnionemu
dány/ sowa odnosi rekompensę; Quicunq; dederit (mowi sam
zbawiciel) vni ex his minimis calicem aquae frigidae, amen-
dico vobis non perdet mercedem suam, iakos niedaleko wielka
zasługuie sobie nagrode ten/ ktory na wszystkie miłosierdzia sposoby
oraz lurościwie rozwódzi serce/ gdy Dusze ratuje?

Pomaga y to do tey zasług obfitości/ je kto aby iedne Dusze z ma-
wybawiwşy nakładem swym do chwały wieczney przywiedzie/
dwóch rzeczy nad ktore wielkşych wymyślic trudno/ dotazuje; po-
niemajś oraz y od biedy takiej/ ktora tylśo sama piekielna przeroz-
śa bieda wybawia y szczęście takowe/ względem ktorego wszystkie
fortuny światowe są: Tanquam momentum stateræ, & gutta ro-
ris anelucani: Iako proszek wżonny na wagę álbó kroplá nocney ro-
sy oddać; bo je (iako sie wyżej potażało) ciężşy jest ogień Czyść-
cowy nad wszystkie wymysłne tego świata maki; Durior est quam
quidquid in hoc saeculo panarum, videri, sentiri, cogitari po-
test. *Sap. 11. de SS.*

Psal: 83.

Luboby do
brze nie
jednacy
de cōdi-
gno lez
tylko de
cōgruo.

Bellarmin
lib: de
indulgē:
Cap: 14.

1. Petri.
5.

tekt. mówił Augustyn Światey / tedyć wiacey ten czyni kto Dusze
zmał onych wwalnia niżli gdyby wszystkich złoczyńców na różne
dekretoowanych kátownie odkupił / wszystkich chorych ktorych różne
lamia bole / rospierania Paroxizmy / spinania wrzody / wleczył / wszy-
stkich Maczenników z Tyrąńskich rąk przesładowców ośwobodził.
Tład to że chwaly wieczney possesya / luboby dobrze na málą chwila
za wyczona przenosi Cena y wciecha / wszystkie światá tego delicye /
Protosile / honory / appárencye / choćby ich dobrze wiedna zbawił
kupa / do stonu światá zájywać dopuszczone / gdyś Melior est dies
vna in atrijs tuis super millia: Świádezy Dawid / Lepsy jest ie-
den dzień w Przybytkach Páńskich, niżli tysiąc innych: tedyć łatwo
każdy inferuie / że kto przez swoje Suffragia Dusze do widzenia Bo-
skiego accelerando possessionem glorię przywodzi / wielka iey
donatýwa dáie / niżli gdyby wszystkiego światá / splendory / roskosy /
dostátki offiarował: bo iey dáie szczęście wieczne / ktoregoby ie-
szy była pro illa temporis differentia Dusza niemiała / gdyby wzátrzy-
máníu Czystcowym osychać bez ratunku zostawała. Bierzmyś
tu ztát wysókiey przysługi / miáre meriti y przysłey za taką dobro-
czynność zapłaty / ktora że Bog zwyczajnie pro ratione boni
quod sit odmierza / a niepodobna wynyslić nobiliorem effectum,
nad ten ktory sie opisał / tedyć względem niego wysóka też głowień-
czka chwata. Albowiem dayto że náše satisfaccie / ktore Bogu ná-
okup Dusze oddaíemy / nie są dostáteczne z siebie / żeby de iusticia &
eondigno iáko to mówia Scholastyey / mogli ich ratować / ale
sie wspierają / ná samey łaskawey akceptacyey Boskiej / ktory ie ex
mera misericordia od nas przyjmie / iáko tego rozumienia jest
Wzony Kárdynał Bellármín (aż będzie o tym punkcie gdzie in-
dziej serzey) przecie iednak supposita acceptatione dei gratuita
wielka ten musi mieć zasługe / ktory swoiemu przemyślney miłosci
inwencyami nakłoni Boga / iż względem nich Duszy iákiey mał mi-
losćwie straca / wrotá do chwaly otwarza / intronissya do szesli-
wey fructyey przedzey niż z Dekretu zamierzono było / dáie.

Tłakoniec wielka y ztad przybywa zasług korzystać / gdy kto
Dusom w Czystcu swoje ná ráunek dobre uczynki poświęca / zwia-
szá gdy to z miłosci y ochoty / nie dla zysku / albo innego czyni in-
teressu / non turpis lucri gratia sed voluntarie, iż taką miłosc bli-
źniemu wyświadcza / iáka sie Celnieysza wymyslić nie moze / bo

nie tylko

nie tylko zachowanie miare podana od Chrystusa/ aby Kochał bliź-
 żniego iako siebie/ ale wylewa ponieważ zbytkującym affektem/ że
 Kocha bardziej niżli siebie; gdy te Akty których sam potrzebiem/
 y przez które mogłby własnych długów/ kierować ie na dosyć wzy-
 mienie prywatnych grzechów/ znacznie potracić/ na wykupienie
 drugiego obraca: A tak ile żniego jest pokazuje że woli potym
 czasu swego sam przycierpieć/ aby bliźni jego interim nakładem
 wybawiony niecierpieć/ woli na chwilkę widzenia Boskiego (Kto-
 reby przedzey otrzymać mogli/ gdyby na swa potrzebe opera satis-
 factoria obrocili) ostrzadąć/ aby bliźni ktoremu niepoiecie cłkliwe
 twarzy Boskiej dogaraia pragnienia/ copredzey swoiey kontentece
 odniost zadzy. A że to extatyczne jest miłości Chrześciańskiej
 dzieło/ dla tego wielka za sobą ciągnie przysługę y prawdziwie
 konkludnie wżony Theolog Paryski Gabryel Biel/ że kto taką ku
 Dusom miłością narabia/ wiecey daleko sobie przez ten wzynek
 zasługuie/ który na pomoc ich obraca/ niżli gdyby gotyło dla nabycia
 chwaty wieczney/ bez respektu na Dusze/ odprawiać: Contingit
 suffragium pro defunctis magis meritorium esse ei qui facit, quā
 si pro seipso tantum solo respectu beatitudinis acquirenda sibi
 ipsi faceret, si videlicet ex maiori charitate & deuotione id fa-
 ciat, quod sepe fit.

Trzeci sfa
 dament
 zasług je
 miłość im
 wieksha
 oświad-
 cza niżli
 sobie sa-
 memu.

Biellest
 58 in Ca
 nonem.

Jest y drugie każdego dobrego czynku skutek/ iakom
 wyżej wywiodł że jest Opus satisfactorium to jest że okrom zasłu-
 gi wieczney/ oraz też doczesnego karania na które grzesząc zasłubił/
 y zanie jedynymże owym aktem dosyć czyni: Który to skutek
 według Anielskiego Doktora sam tylko Dusom aplikowany
 bydy może/ gdyś iako się pokazało opus bonum in quantum me-
 ritorium est eius a quo fit: zacząym z tey sie tylko miary Dusom
 przez nasze Suffragia przysługujemy/ gdy za nie valor ich/ ile ma-
 ia moc dosyć czynienia ofiarujemy. Albowiem lubo to płynie
 y tyczy z każdego dobrego czynku pożytek/ że jest Opus impetra-
 torum, stanie przed Majestatem Pańskim za modlitwą/ y nie-
 ktorzy tey są opiniey/ iakoby Suffragia per modum impetratio-
 nis Dusze posilkować/ wyiednywać im swodia realna instancya w
 procenie mają miały: Atoli że Anielski Doktor przeciwnego jest
 zdania/ a tak naucza że Suffragia Dusom in tantum pomagają;
 in quantum vim satisfaciendi mają; dlategoż wszystkie ich nadzieje

Drugi po
 zyttek do-
 brych v-
 czynkow-
 je sa satis-
 factoria.

Ten tylko
 według S
 Thomassa
 Dusom od-
 dany bydy
 może.

In 4to
 dist: 45.
 Artic: 3.

ia/ tego w naszych wyglada Altrach/ aby przez nie spawiedliwosci
Bostrey dosyc sie stalo/ a karanie im naznaczone/ per alias panas
huius vitae moraliter æquivalentes dostatecznie sie oplacilo.

*Kto sa Du
se dobrze
czyni sie.
bie satis
fak. jej
niepozba
wia.*

*Piekne
na to podo
bienstwo
S. Dama-
scena.*

Damasc

oration. laborantem morbo inungit: ita qui pro salute proximi aliquid
de his facit, primo sibi deinde proximo prodest. Iako ten ktory chorego
qui in si wonna marta, albo drogiem namazuie olekiem, sam pierwey stae sie
de dor- tey wannonosci uczestnikiem, smarujac rece, nimiey drugiemu udzieli,
mierut. tak kto cokolwiek dla zbawienia bliźnich czyni, sam pierwszy pożytek z
tego odnosi, a potom na innych zlewa.

*Nasze 4-
ty dwoia
ko czynic
mogą.*

Luc: 10.

*S. Thō:
in suppl.
quasi: 71
artic: 4.*

Gabr:

Biel di-

sta lect:

54. in Ca

non

Obiasniau rzetelniey te prawde wczonym dyskurssem/ ktory mi
nad / wzrywysz mianowany Gabryel Biel: Dwoiako mowi ten
Theolog moze bydz wozajane Opus satisfactorium; Naprzod di-
recte, a tak pomaga temu za ktorego sie odprawia/ iesli jest capax,
y iesli potrzebuie (bo inaczej gdzieby albo niepotrzebowal ratunku
bedac w Niebie/ albo nie byl sposobny do niego/ goreiac w piekle/
wzyszek valor dobrego wczynku wraca sie na ten czas do czyniacego/
wedlug Ewangeliay; Si non fuerit ibi filius pacis, pax vestra re-
uertetur ad vos: iesli by tam nie byl Syn pokoy, pokoy nasz powraci
do was: a tak z tey miary iusz nie jest pomocny tobie/ ktorego do-
brego wczynku efficacy drugiemu daruiesz/ bo iako mowi Swie-
ty Thomasz; Opus Sustragij reputatur quasi eius pro quo fit.
Konkluduietedy Doktor. Cum ergo totum opus applicatur al-
teri quicquid indiget, nihil remanet actori; nam qui secundum
humanam iusticiam pro altero debitum soluit, seipsum a debito
proprio

proprio tali solutione non liberat. Ponieważ cały uczynek zle- Directe
 waśń na tego co go potrzebuje, sam się z niego wyrzuwaś: bo według po- dosyć czy
 toczney sprawnieści ten który cudze długie płaci, onasiedną za- nia i a te-
 płata swoich długów nie potracą. go komu

Potym indirecte gdy Bog który się nikomu wszodroblimowości ie appli-
 celować nie da/ z insey miary człowiekowi nagradza/ to co on ches- knieś.
 nie dla miłości bliźniego traci/ bo je assekurował w Matheusā S.
 Błogosławieni miłośniemi/ gdyś miłosierdzia dostąpił/ y tamże
 dołożył; Quā mensura mensi fueritis eadem remetietur vobis: Matt: 5.

Jaka miarka mierzyć będziecie, taka wam odmierza: tedy iako nie-
 omylny w obietnicach/ nagradza in continenti, albo je realiter
 wypłaca/ poczyta te satisfakcyje/ któreby człowiek pozyskał/ gdy- Idem
 by dobre uczynki na stronę własną kierował. Skąd tenże Doktor ibidem.
 tak inferuie; Aut capaces sunt Suffragiorum quibus ea impen-

dimus, aut non: si non, redeunt nostra suffragia ad nos; si sunt Indire-
 capaces maiorem ab eis, siue à Deo per eos recipiemus retri- cte tobie
 butionem, maxime si suffragia impendimus non turpis lucri pomagania
 gratia, sed ex charitate. Alubież to prawda że de rigore iustitiae, bo ie Bog
 przez te Akty wpląć długów swoich nie możeś/ które na okup cudzy przyimu-
 łożyś; iednak ten Pan któremu doczesnego Karania obligacja ie za wy-
 gnales tak jest dobrociwy/ że widząc twoje ku bliźniemu ochotę/ placone.
 dawać miłościwie pozostałe reszty/ według tej miary/ iakobys ich

był potracił/ gdybys był do samego siebie Opera satisfactoria sto-
 lował: y tu się za prawdę uści Pradietia Salomonowa; Alij di- Proum.
 uidunt propria & diuiores fiunt: Ze ci co wdziałas swego po-
 trzebnym/ bogactwami zostas.

Wiec nie idzie tu Boska dārowizna z samey tylko nieprzebrās Według
 ney iego choyności ale też ex iustitia y względem słuszności Według
 ia łobie człowiek trory dla bliźniego z potrzebnych Suffragia ogo- to Bog czy
 taca/ przez one odważna miłość de condigno zasługuie: y tak na ni aby czo
 ten czas/ gdy kto swoje satisfakcyje Dusiom w Czyśćcu na okup od- wiek na
 daje/ prawda że ie traci: ale w też trory zaraz przez one miłość suffragia
 trora potrzebne bliźniemu/ tak wyśce oświadcza/ straconey takomych
 korzyści obficie wrębie: goysz ta miłość/ jeśli nie daleko dostate- nie szkodo
 czney za długie grzechowe dosyć czyni/ niżli Suffragia odprawione/ wat.
 przynamniemy aequivalentem satisfaciendi rationem ma/ a to dla Tragedia
 tych które się klada przyczyn. Naprzod że iako pospolicie nauce dowodzi
 się, to ra- Głg cyami.

Citatur **ā** Jacobo Munfor. bene operatur non tantum est dignus laude vitæ æternæ, sed do Iactetiam dignus est vt liberetur ab impedimento consequendi illa de mīle. lam, & quo magis operatur, magis ab illo liberetur: Nam si dignus est vita æterna, potiore ratione dignus est, vt tollatur ab eo impedimentum consequendi illam, quale impedimentum est pœna interim soluenda. *Kto co dobrego czyni, nie tylko godzien aby mu chwale wieczna dano, ale też godzien, aby mu przeszkody wstrzet od chwaly wieczney czyniace vprzatanono: bo ieśliś godzien Niebā, tedyć daleko bārdziej godzien, aby mu vmknieto zawādy przeszkadzā- iace do Niebā, ātakowe sa obowiazki do karānia Czyścconego. Ponies- waś tedy on Akt miłosci przez ktora sie wlasnych satisfakcyi po- zbawiaś/gdy ie do vtrapiionych Dusz przenosiś/ iest Actus meri- torius, wielkiey v Bogā zastugi/ je niem nā Niebo zārabiaś/ toć oraz bēdzie satisfactorius, je przezoń zāwādy/ ktorebyćie' potym intendencia do Niebā zāwosciagnāć mogly vprzatnieb: A tak nie- mnēy skutecznie dosyć vczyniś/ zā nalezYTE grzechom twoim kar- rānia/ sāmym miłosci ku Dusom wyswiādzaniem/ iākobys był dosyć vczynił/ rzeczywistym dlugiey iākiey pokuty wypelnieniem.*

S. Thō: *Iesze y z drugiego tā ratio satisfaciendi plynie zrzodla/ bo iāc in suppl. to nāucza Anielski Dōktor: Quidquid in proximi vtilitatem ex- quist: 25 penditur, totum cleemosynæ rationem habet: Cokolwiek sie arit: 3. dla pożytku bñzniego czyni, wśytko zā iālmuzne stoi, y poczytano bywa.*

ad 3um *Wiec je iālmuznā osōbliwa ma wage do wypłācenia grzechow y karānia powinnego/ według Exhorty Dānielā ktory iuss osadzō- nemu rādził Nabuchodonozorowi/ aby przez iālmuzny z Dekretu vśedł: Peccata tua cleemosynis redime & iniquitates tuas mi- sericordijs pauperum; Grzechy twoie iālmuznāmi okupuy, ā nieprā- wosci twoie miłosciārdzēm, nād vbośtwem. Tedyć potāzuie sie nā oko/ iś tym sāmym/ kiedy z miłosci chernie twych wlasnych luf- fragia ostradaś/ aby sie nā potrzebe bliźniego dostały/ sōwita zā- plate nā okup/ grzechow łozys/ y celnicyśym dāleko sposobem zā grzechy nie dosyć czyniś.*

głōdza

WłaŃoniec

Nakoniec luboć to y subtelny Doktor Ioannes Scotus trzyma że satisfactio magis consistit in actibus pœnalibus & passionibus voluntariis assumptis, quam in alijs actibus bonis non pœnalibus; *Desyć uczynienie bårdziej zawisto w aktach dokarania słuszacych y przykrych, niżli w innych dobrych uczynkach, bez takowey dolegliwości; y Anielski Doktor Świety Thomasz na też przypada sentencya gdy mówi; Dicendum quod satisfactio talis debet esse, per quam aliquid nobis subtrahimus ad honorem DEI: Trwając trzebá że desyć uczynienie takie ma być, żebyśmy sobie cokolwiek wzięli dla czi Boskiej: co jest bårdzo przykro y bolesno. Cis iednak Kiazeta w Theologiey przyznala/ że miłości taka jest natura/ iż się przed Bogiem wiecy waly ieden Akt miłości ku Bogu albo bliźniemu/ niżli osieble mortyfikacye/ albo inſe opera pœnalia czynić; Potest Deus (mowi subtelny Sztot) actum magnum charitatis acceptare pro punitione debita vni culpæ, licet enim non sit propria punicio, est tamen maius bonum, & magis Deo reddens honorem, quam illa quæ esset propria punicio. Ponieważ tedy człowiek/ gdy się dla ratunku Duszy z własnych satisfakcyi wyrzyna/ wysłota bårdzo miłość bliźniemu wysławiając; bo go pieńszyszym daleko affektem/ niżli siebie kocha/ gdy iego potrzebom wgadzaiać/ sam na celu sprawiedliwości Boskiej dobrowolnie stawa; dla tegoż ten Akt miłości/ tak wiele przed Maiestatem Boskiem wazy/ że dla niego defekt straconych satisfakcyi natychmiast wypelnia; y ten odwazney miłości (je tak rzekę) excus za naywieksze desyć uczynienie przyimuje.*

Tużże niech śrupulackie oplonie serce/ a wszystkie niepotrzebnych ctwog rozpędziwszy chmury/ bezpiecznie się tolo ratunku Duszy zatrzatnie; gdy widzi żeć pobożna praca żadnego prywatnych zarobkow wbytu nie czyni/ ale się owsem obſtyn zyskiem optaca. Nie ſkoduie naprzod ten co go miłość do gasenia ognioy Czyśćcowoyw pedzi/ w zasługach chwaty wieczney; bo mu te iako się pokazato in integro zstaia/ a częścicy to bywa/ że im wieksza miłość do takowych suffragia człowiekowi kredencuje/ tym mu też wieksze gradus gloriæ w Niebie ściela. Nie ſkoduie ani w desyć uczynieniu za własne grzechy; bo tenże Akt ktory człowiek na okup

Scotus in 4to dist. 15. quest. 1. artic. 3. In sup. plemena to quest. 15. artic. 3.

Trzecia se przed Bogiem wiecy waly ieden Akt miłości ku Bogu albo bliźniemu/ niżli osieble mortyfikacye/ albo inſe opera pœnalia.

Scotus vbi supra.

Ad nad miłość przeſt ktoraswo is dobra wczynki Duszo da ruis nie mozna zna leci wiekszy.

Powta- rzasie sam matim cã ty ten dyskurs.

Dionisi
Carthul
de 4. No
uissim:

S. Gertru
dje która
dąrowała
Duszę swo
ją za
zastugi
Chrystus
Pan odpu
ścił za to
Czystość.

Duś w Tarasie Czystcowym badacych loży! Bog dobrotliwy! in
vim soluti za tego własne grzechy acceptute; a miłość excellen-
ter potrzebniemu wyświadczona! potrzeby oraz cwoie/ ceny swoiey
aquiualencia przed Bogiem zażywa. Doznała tego rzecza sama
na sobie Gertruda Święta/ która że wszystkie całego żywota swego
zasługi y skarby Duchowne/ pobożna rozrzuciła Dusiom onym
dąrowała; gdy konać przysio/ a opłonił kres w oczach stanął/
trwożyć się a śrogich mać biegać/ w ciele to apprehendować poczetą/
iż przed surowym sędziem z przynętem stać miała; pocię-
waś cokolwiek przez cały żywot dobrego czyniła/ to wszystko na po-
dział Duś w Czystcu rozstrząsała. Lecz gdy takowe na święto
Panieńke wderzyły trwogi/ pokazał się iey łaskawy JEzus/ a wście-
żna mowa cieśćac strwożona Oblubienica swoia/ tak do niey rzekł:
Vt videas quam mihi placuerit ingens tua in defunctos charitas,
in cōpensationem condono tibi, omnes penas, quas debes; ef-
ficiam deniq; vt animæ per te liberata, tibi morienti assistant,
eq; in celum cum triumpho deducant; *Abyś wiedziała, iako
mi przyjemna miłość twoja umartym pokazana, w nagrodę iey odpu-
szczam ci karanie ktoreś zażyła; a przystym sprawię to, że Dusie wszy-
tkie przez cie wybawione będą przy śmierci twoiej, y do Nieba cie z
Tryumfem zaprowadza. O szczęśliwa strato która tak bogata Chry-
stus zażył y nagrodził dąrowizna.*

Pobudka
do podob-
nego Duś
razunku
na krzyżu
nie nie
skoduie-
my.
Onsem
hile ry-
stamy.

Bellarm
de gemi
tu colu-
ba lib:3
Cap 9.

Coś tu rzecześ: y co więcej pobrywając lenistwo swoje alles-
gować będziesz oświebły Chrześcianinie; gdy iasnie baczysz iako
mitosierny Sędzia płaci mitosciernie Dusiom wyrządzone; tak dą-
lece że też miłościwie od Czystca (luboby nań zarobił) wwalnia-
tego/ co się o wywołnienie drugich/ za żywota stara. Jeśli cie ma-
że pobudki do pomocy Duś nie zagrzeja/ przynamniey prywatą/ y
pobożne własnych zysków latomstwo/ niechay w te z Dusiami za-
prawi haniele; boć dobrze każdego a simili, y owsem a minori
konwinkuje Bellarmus; Widziemy (prawi) iako na odważna
Eupryda; iako summy w towary kładac ochotnie wysypia y traca;
a na los y obojetne^o traf warpliw y szesćcia/ wszystkie swoie substanc-
cyą rzucając; tylko że ich nadsziera zarobków cieśy/ od ktorey często
omyleni/ miasto zysków isćizne traca/ y do ostatnie^o ubóstwa przy-
chodzą; Plurimi dum sperat ex negotiatione diuitias, coguntur
bonis cedere & ad magnas rei familiaris deueniunt angustias.

Czemuś

Czem
zac
coś
sow
qual
dare
komy
wiel
lichn
ey R
Leon
nych
suas
exer
bydż
toblin

Pobu
ga

scia/
zaiste
tym
we w
istum
Izai
sile
mina
strey
stro
spol
ly Bo

Czemu na takie czlowiek prawowiterny nie przesadza sie odwagi/ ba-
zac nie omylnie pozytki/ pewna intratey czemu sie rozdryga/ wazyć
cokolwiek dla Duszy gdsie w tej tropy wszystkie iajze/ spezy/ z lichwa
sowita odbiera; Eiusmodi negotiano hac est (mowi Doktor)
qualis esset, si quiseandem pecuniam pluribus mercatoribus
daret ad vsuram, & a singulis integrum famus acciperet. Ta-
kowito handel, iako gd, by kto iedness pieniezna summe nierozdzielnie
wielom kuprom kredytuwal, a od kazdego z nich zupełna in solidum
lichwe y cazy zarobek odbierał. Przetoż słusnie tu przy konkluzy-
ey Rozdziału/ zázyie slow/ wielkiego imieniem y vrzedem Papieža
Leoná/ ktore ácz o ialmużnie nápisal/ bárzo iednak do pomienio-
nych z Dusiami słuzá Konfástor; Qui ergo multiplicare opes
suas immodicis optat augmentis, hoc potius Sanctum famus
exerceat, & hac vsurarum arte disceat: Kto chce bezmiernych ná-
bydż predko bogactw, niech sie tákoruý chwyć merkáncy, áta sie swia-
tobliwey lichwy sítuka wspomóże.

Kto z Du-
šami ná-
kláda od
iedney iá
koby sumy
nysykie
lichwy
bierze.
S. Leo
ferm 6.
de ieiunio
deci
mi Men
sis,

R O Z D Z I A Ľ VIII.

Pobudká Siódma je z ratunku Dusz przybywa Bogu Wszechmo-
gacemu chwaly, Chrystusowi Pánu szeregulney vslugi, Bo-
gárodzicy Pánnie pociechy, Aniolom SS. ozdoby.

Bomu chwala Bostka miłal y kto żarliwym o cześć tego po-
káznie sie zelántem/ dosyć potejny będzie miłal do podania
Dusiom onym takowey reki bódzieci/ je takowa wezynno-
scia/ do rozszerzenia Bostney konfurmie chwaly. A každemu by
zastę o tym chwaly Bostney pomyslić trzeba progresáies/ gdyś ná-
tym záwišlá Professya Chryšćianštka/ aby Bog Wszechmogacy
we wszystkich spráwach nášych zóstawał wielbiony: Populum
istum formaui mihi, laudem meam narrabit, mowi Bog przešš
Izákášá Proroká/ Lud ten vsformowatem/ coby, aby chwale moie glo-
rit: á Doktor narodow Paweł Swiaty wyrażnie wszystkich wpo-
mina wiernych/ żeby iedynem/ á rzdáwicznym byli chwaly Bo-
stney Symnem; Glorificate & portate Deum in corpore ve-
stro. Wielbycie y nácie Bogá w cieie nášym. Wíec ješmy po-
spóliciel/ wtey bárzo ofsygli powinnošci/ y nie wielka z nas hwa-
ly Bostney rošnie promócyá; a podobno često zokázayey nášey/
honor

Obovni-
zek kážd-
go člo-
wíka iest
Boga
chwalít.

Isai. 43.

1. Cor: 6

- Rom: 2. honor Bostki na języki ludzkie pada/ iako słysztował Apostoli/ No-
 24. men Dei per vos blasphematur inter Gentes: Imię Boskie dla
 Naddro- nas bluźnierstwą potykają od Narodów; tedy w nagrodę niedbał-
 dzie to ie- stwa/ iatwo gorących możemy dostać substitucow/ gdy cokolwiek
 dną mo- stwarania na to lojemy/ aby Dusze z Czystać wybawione/ za nas w
 jemy prześ- Ciebie Boga wielbiły; y ona niepoietą miłością/ prześ ktora fru-
 Duse wy- endo inhaerent Deo, nasze ożiebia miłość nagradzały; boć po
 bawione- wszytke wieczność ta iedną wybranych Pánstich będzie zabawką
 eCzystać Bostkie sławić imię/ według Psálmisty/ Beati qui habitant in do-
 Psal: 83. mo tua Domine, in saecula saeculorum laudabunt te, *Błogosła-
 wieni ktorzy mieszkają w domu twoim Pánie, bo na wieki wieków
 chwalić cię będą: ta iedną w Ciebie aż bez sátygi będzie pracal
 gdy wszytke wstano prace/ Boga Kochać/ ponieważ według Apo-
 i: Cor: 13 stół; Charitas nunquam excidit, siue Prophetiae evacuabun-
 tur, siue linguae cessabunt, siue scientia destruetur. Miłość ko-
 cą nie vzna, y nie wstanie, lubo y Prorockiá, y dary iszykow, y docze-
 sney dyskursy náuki, termin swoy wezma.*
2. Iako- Pisa w Żywocie Błogosławionego Jákoponá że temu Świes-
 pon wsta- temu nigdy od płaczu oczy nie oschły/ z ktorych wstawnie nabo-
 runie płá- żnych łez rozzył zdroie; á gdy go o przyczynę tak wielkiego pytano
 kał se lu- płaczu/ że iedyna dawał/ Fleo quia Amor non amatur, płacze
 dzie miło- iż głupi ludzie samey istotney nie miłują miłości: boć Deus chari-
 tati nie mi- tas est mówił Jan Świety. Gdybyśmy Chryścijanie po sobie
 zuią to- poyrzeli/ Rusznaby ná wzór tego beletac Świetego/ Prorockie zá-
 iest Boga. czac lámenty Quis dabit capiti meo aquá, & oculis meis fontem
 Ieremi9 lachrymarú, *Kto doda głowie mojej wod, á w oczach moich zrodło
 łez stworzy; boć podobny w nas pánuie miłości defekt/ á sercá ná-
 sze w ziemskich wtopione frászkach/ ku istotney nie rozgorywaia sie
 Ose2 3. miłości: Diligit Dominus (nárzeka Prorok) filios Israel, & ipsi
 respiciunt ad Deos alienos, & diligunt vinacia vuarum: Kocha
 Bóg Synów Izráelskich, á oni miasto wzajemnego kochania, chwytaia
 sie obcych Bosków, y z wielkim affektem mra ná wytłoczki winnych iá-
 god: to jest prágna marnych światowych posyłać vciech. Aleć
 oto gotowy ná powetowanie tey okrzepley miłości sposob; postaráć
 sie aby Dusze spráwiedliwe/ copredzey z Czystać/ zá promocyá ná-
 szą wybawione wešły/ in regnum filij dilectionis suae, w krole-
 stwo Syna Bózego y miłości jego wieczney; góże wszytkie myśli/
 1. 1. *zadzeł**

stoli/ No-
Boskie dla
nie dbała
cośkolwiek
za nas w
która fru-
boć po
zabawka
ant in do-
Błogosła-
ni wiekow
nie pracal
lug Apo-
acuabun-
Miłość ko-
y, y docze-
nu Swię-
nie nabo-
o pyta-
or, płacze
us chari-
e po sobie
rockie zaś
s fontem
ch źródło
serca nas
ywania sie
el, & ipsi
a: Kocha
chwyta
nnych i-
h. Alie
postarac
ocya na-
w krol-
e myśli
jadzeł.

jadze/ affekty swoje w Bogu ponurzywszy/ przy onym przedświ-
ogniu (tak Bogą tytułuje Mojżesz;) Deus noster ignis consu-
mens est, nieustanie miłością rospływać się beda. iako tego expery-
mentem na sobie Oblubienicą Pańską doznała mówiac/ Anima
mea liquefacta est, ut locutus est, Stopniała dusza moia, tylko Pana
zaśtychneła; a miłością taką/ względem ktorey naygorętsze tego
świata miłości porównania nie maia.

Naucza Doktor Subtilis, że miłość Viatoris & Comprehenso-
ris, głowiętą żyjącego na ziemi/ a królującego w Niebie/ nie jest
jednego rodzaju/ ale się cała różni między sobą istota/ differunt
specie; daie tego racya/ że skutki ktore z rożnych plyną początkow/
musia bydz rożne. Wicze jest miłość doczesna ku Bogu/ z innego po-
chodzi źródła y przyczyny/ niżli wieczna; bo ta sadzi się na pozná-
niu rzetelnym per speciem propriam, Owa zaś pochodzi z appres-
hensey Bogą/ ale ieszcze niedostateczney/ pod cieniem y mgła in a-
liena specie zawartej; iako mówi obiedwoie te kombinuac Boskie
poznania Apostol/ Videmus nunc per speculum, in enigma-
te, tunc autem facie ad faciem, Widziemy Bogą przez zwierciadło
y pod zasłona, lecz na ten czas ogladamy go otworzyć się twarz w twarz.
Tedyć względem widzenia Boskiego dyfferencyi/ iasna rzecz/ że
też miłości następuje różnica; ponieważ affekt nasz tak się obie-
ctum swego chwytá/ iako mu ie rozum reprezentuje; z tad kontlu-
duje Doktor: Dicit potest probabilius quod fructio beata, &
non beata differunt specie, seipsis quidem formaliter, sed a
causis vel habitudine causarum causaliter: si enim ponatur
quod intellectio est causa licet particularis ipsius volitionis, &
intellectio viatoris & visio Beati differunt specie, ergo & effe-
ctus qui necessario requirunt causas istas diuersas. Inservice specie
należniec tenże iż naywiększa miłość ktora się tu rozgorywała Swię-
ci Pańscy/ albo rozgorywać mogą/ nie doniesie nigdy onych cudow/
wnych affektow/ prześ ktore się błogosławione Dusze/ szesliwa
wnia z Bogiem swym stliły; a to dla tey przyczyny/ Quia supre-
mum infima speciei, non potest, aequari infimo superioris spe-
ciei, quia tota hæc est infra illam.

A z tad lubo Oblubienicą Pańską w Pieniach Salomona
wych/ tak gorzala miłością/ że całe rzeki zalać iej nie mogły/ Aquæ
multæ non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina ob-

Cant: y

Miłość
wybra-
nych nie
bie ku Bo-
gu nie po-
równanie
celuje na
się.

1. Cor. 13

Scot^o in
4to dist:
49. quæst.

leś in se-
gorodzą-
in od na-
sey albo
differt

dykurs o
ym sub-
telnego
Scotá.

Naywis-
ksza mi-
łość nie-
doydnie
tamtey
miary.

Can. 8. ruent illam, *Wody wielkie nie mogły zagasić miłości, y rzeki nie zalały jej.* Lubo Apostoł Paweł tak serce w Bogu swym wtopił/ że się żadney mocy ani piekielney/ ani niebieskiej nie bał/ aby go kiedy z Panem rozprzacie y rozdzielić miał: Certus sum quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à Charitate Patris Dei: *Penieniem tego że ani śmierć, ani żywot, ani Aniołowie, ani Xianstwo ni strawa, ani Mocarstwo, ani następniące rzeczy, ani przyszłość, ani moc załototy nie. dła, ani wyśokość, ani głębina, ani iakie inne stworzenie, bądźcie mi moje o- gło odwrócić y odwrócić od miłości Bożej.* Lubo Święty Gracjusz Serafickiemu wniesiony affektami/ odchodził od siebie mdolejąc od miłości/ a po kilku dniach w zachwyceniu zostawał/ wołając Deus meus & omnia, *Bog mój a wszystko moje.* Lubo Świętemu Philipowi Neryuszowi ciągnie były dla zbytniego kochania Bóstwa swiego pierśsi; tak dalece że ognistemu sercu sam Chrystus mieyscą rozprzestrzenić musiał/ y aby więkşy przestwor miało/ ręką własną dworoie mu zioberet wyiał. Lubo w Błogosławionym Stanisławie Bostwie miłość ktora Dufę zarzyla/ y na ciało wybuchala/ tak że mokremi chustkami w natrzne palaiącego serca/ gasić trzeba było ognie. Lubo w Świętej Teresie Amolowie niečili exatyczne słus dła kochania/ iako jednego z nich z ognista do serca zmiierzaiącego wi- zioberet dła strzala: Przecie to wszystko w porównaniu miłości Ciebie- nymu bieskiej nie nie jest; y zaplonachy się naywiękşy affekt ziemski ku Bogu musiał/ gdyby z ona cudowna miłością/ ktora się intymi me- ro. gorzał w Ciebie rozplywa Dufę na koncert posędi: bo doczesna mi- że miło- losć choćby się niestonżenie sielila/ w swojej tylko zostawiając ofe- biał serce rze/ nigdy według subtelnego Doktorá oney miłości gorney/ tota- chłodzić substantia od siebie różney/ niewyrówna ani doniesie.

Domysłże się już każdy iako dobrze się Bogu twemu przysłu- S. Teresie guiesz/ gdy w nagrodę niedbałstwa/ aby jedna Dufę od mat Cys- Aniol o- cossych uwolniony/ na mieysce swoje przed Młaoftatem Bostins- gnista za- palai do- zstawiast: bo ty sam przez nie y w niej iakoby Boga kochast/ gdy miłości- żedy go ona zaszczycając lodowate serce twoje/ Charitate Patris strzala. (Ktora iakos widział jest alterius speciei od naszey) kochać pocęła/ wpyrkie y po wszystkie wieczność końca nieznaiąca miłością palala/ przeş- ie affekty swoje Suffragia/ modlitwy/ twierzenia Duchowne sprawi.

nie nie sa

Lecz y Chrystusa P. ile jest człowiek i wielce takowy kontentuię/ który przez pobożne zabiegi Dusze Krwia jego naydroższą odkupione z mać wybawiwszy wroce jego Przenajświętsze oddać; gdyż iuż ani sie swanku żadnego obawiać trzeba/ bo non tange illos tormentum mortis, Nie dotknie ich niecey mek i śmierci: ani też zguby/ bo mowi Chrystus non rapiet eos quisquam de manu mea, Nie wydrze ich nikt z rąk moich. Jakoż albowiem cieśyć sie nie ma/ gdy taka perte dla ktorey przyśedysz na świat wszytko odważył y spendował/ aby iey nabył/ za sprawa naszą odbiera? Napisał to złotem plynacy Patriarcha Czärogrodzki o Chrystusie Panie/ że tak y niego w Affekcie popłaca iedną naymnieyszą Duszą/ iako y wszytkie; bo okrutna mek rownie cała y całe podziat dla iedney Duszy/ iako dla wszytkich; a niestonżony walor/ Krwie swoiey naydroższej/ tak integrę iedney zapisał/ y aplikował/ iakoby to żadney insey nie było: neq; recusaturus erat vel ob vnum, ranciam exhibere dignationem; Adeo singulum quemq; hominum pari charitatis gradu diligit, quo orbem uniuersum, Nie zedrgnatby się byt na mek dla iednego tylko człowieka: gdyś tak kądze go zosobną goraco kocha, iako świat wszytek. Ponieważ tak/ ktoś nie widzi: iż wielce appetytowi Pánistiemu dogadza/ y do serca iego przypada ten/ który mu rzecz tak bärzo w lubiona w Ciebie prezentuię. Moze taki szycić się z Apostolem. Adimpleo ea quae desunt passionum Christi, pro corpore eius, quod est Ecclesia; Wypelniam: czego niedostate Męce Chrystusowej za członki mistycznego ciała iego: gdyś ażkolwiek mek i Krwistusowa/ wolny do Ciebie przystępię sprawiedli/ y Tęczy według Jęzika Proroka iest Clauis David, Kluczem Dawidow/ który zamknięte gornego Jeruzalemi otworzył bramy: przecie intromissya ten czyni/ który zawady broniace Dusiom ingressu wprzaca; a tak w ten czas mek Chrystusowa suplementuię/ gdy aby p. b. y. d. i. e. n. o. s. c. i. e. y. e. s. s. i. t. a. c. y. a. s. w. o. i. e. w. y. d. a. t. a. / ochotnym kontinsem narabuię a do Ciebie iuż alias od Chrystusa Pana otwartego/ Dusze dozeszcie prostrypcy z tamtad bändyzowane przemyślnie w prowadza.

Wiec y z tad ieszcze żarliwy Dusz Czystcowych miłośnik/ wielece sie Chrystusowi podoba y przysługuje/ że ile z niego iest zabiega/ aby Chrystus/ który iest wszytkich wybranych głowa iako mowi Apostol: Ipse est caput corporis Ecclesiae w swoich/ dłużej nie

prelim
niebie
ktora
Bogu od-
dać gdy
Dusze w
bawiaś.
Sipie: z
Ioan: 10
Chrystus
śa cieśy
gdy Dusze
krwia na
była od-
biera.
Chyloft
in epist:
ad Gala
caso.
Także ie-
dnego v.
martiako
za wst-
tich.
Contof-
ten. i.
laix 22
Chrystus
iako gło-
wa wst-
luch
swich
cierpi.
Colloq-
ten. L

cierpiał członkach. Pewna to je Zbawiciel nasz z wielkiej które
ma ku swoim Kochankom miłości ich biedy/ mizerye/ utrapienia/
za swoje własne pożyta. Jakobyście go słyszeli mówiącego to/ z
2. Cor. 11. Synu potym Apostoł tego tchnąc Duchem odezwiał się/ Quis infir-
matur & ego non infirmor? quis scandalizatur & ego non vror?

*Kto choruje a ja z niem nie żakam? kto z gorzienie cierpi, a ja tego
mnie też z bolelem nie żażynam? A gdyby teraz Chrystusowi stan on błogosła-
wiony/ wiony/ we wśhelacie opływający szczęśliwości na przeszłodzi nie był/
był. wybranych bole/ takaby mu właśnie zadawały rana/ takoby je w*

Apoc. 21. *swojej ponosił osobie; ale że tam zostaje/ gdzie neq; luctus, neq;
clamor, neq; dolor erit ultra quia prima abierunt, ani smutek
zawiać się wiecety będzie, ani nrzask, ani boleść, bo pierwsze rzeczy
przemigły: przecie ile z niego jest sobie ie przywołać/ do nich się
interessine/ appropriate liczyć ie między własnymi biedami także.*

*Rzecz foremna ale prawdziwa wpatrzył Saluanus Malsilien-
sis do Chrystusa gdy iego affekt/ ku potrzebnym na uwagę wziął z
którym się wglós/ w Matheusą Świętego odezwiał mówiąc:*

Mat. 25. *Quam diu vni ex his fratribus meis fecistis, mihi fecistis, Coście*

40. *iednemu z tej bráctey najmniejszy moiej uczynieli, mnieście uczy-
wiecety go niti: że tego Páná bádziej cudze niedostátki bola/ a nieli tych
bolacudze w których się rzecz sama znáyduia; bo każdego niedzarsa prywa-
nedeni- ena tylko bieda cianie y trapi/ Chrystusowi wśytkie wśytkich mi-
ili nśy- zerye oraz dotuczaias; gdyś on się w każdym potrzebnym bydz
skich nś- głosi/ on przyznáie że posilki wbośtwu dane odbiera/ a takoby to
dzarzow- glosi/ on przyznáie że posilki wbośtwu dane odbiera/ a takoby to
własne. personaliter zarácowany był/ przed cátem Tłebem także bliźniemu
w niedzy pokazana publikuie; Christus non solum eget cum ca-*

Saluan: *teris sed multo plus eget quam ceteris in omni enim pauperum
lib: 4. ad numero, non est vniuersorum omnium paupertas, Christus
Ecclesia solus est, cui nihil est, quod in omni humano genere non de-*

sit &c. Omnis egestuosus pro se tantum, & in se eget, solus

Christus est qui in omnium pauperum vniuersitate mendicat.

Kády v. *Chrystusa nie tylko cianie niedostatek z drugiem, ale bádziej niz dru-
bogi swo- gie: bo w każdym szczegulnie wżetym w bogiem nie zawniera się ponis-
ie tylko chne nśytkich wbośtwo, sam Chrystus jest, w ktorego tych nśytkich rze-
cierpi bie- czy brák, na których komukolwiek z ludzi schodzi: y tak kády potrzebny
de Chry- sowy brák, na których komukolwiek z ludzi schodzi: y tak kády potrzebny
swo nśy- w sobie tylko, y za siebie prywatna nedza cierpi, sam Chrystus Pan
skich, jest, ktorego nśelka opotem nśytkich nedzarsow bieda dolega. A ied-
wśytkie. słisł pos*

ślisz potoczny ziemskiego niedostatku ścisł/ samego tyka Chrystus
 śa/ y iawnie to pokazuje że go cudze wbostwo/ rownie iako własne
 obchodzi: czyli nie bardsiey daleko poczytać będzie za swoje onych
 Dusz biedy/ ktore wśytkie wymyślne przechodzą biedy: poniewaś
 tym wiekszej znayduia sie godnymi litosci/ im ścisley z Bogiem
 przez łaske w nierozdzielney przyiaźni y miłości z iednoczone zostas-
 ia: Tu zaśiste wiedz pewnie nabożny Chrześcianinie/ że cokolwiek
 uczynisz/ Chrystusowi samemu uczynisz. Quamdiu vni ex his fe-
 cistis, mihi fecistis.

Napisal to Świety Bernardyn Seneński/ że Wogroycu gdzie
 na Chrystusa Pana przedziwne vderzyły smutki/ między infemi
 apprehensyami/ ktore niewymownym Duse zbawiciela zwały /
 y przerażyły żalem/ ráteś osobliwa była: że mu wśytkie maki/ vras-
 pienia/ perśekucye/ kátownie/ ktore kiedykolwiek wybrani iego po-
 nościć mieli/ rzetelnie y wyraźnie/ że wśytкими okolicznościami
 przed oczyma stánelý; á poniewaś ich niezmierna miłoscia po-
 chwał/ dla tegoś onym widowiskiem/ mać rożnych á stráśnych/ ktore
 succelsiue, kochántowie iego wytrzymać mieli/ ponieśány/ w ias-
 kós bezdenna przepaść/ niezbrodzonego rozumem stworzonym smu-
 tku západł/ ná ktora stýskúie v Psálmisty: Veni in altitudinem
 maris & tempestas demersit me, intrauerunt aquae vltq; ad ani-
 mam meam. Wpadłem w bezdnie morskie, á náwátności pogrążyły
 mnie: nálało sie gorzkich wod áz do Duse moiey. Ták tedy ponie-
 siony Świety mowi; Quia Christus erat caput omnium electo-
 rum, duo quoq; aspectus erant in mente eius; primus ad omnes
 Martyrum pēnas, secundus ad aliorum saluandorum labores
 & opera Meritoria: Ex hoc vero duplicato respectu, tantus in
 anima eius generabatur dolor, quanta erant omnium iustorum,
 laboriosa & meritoria operationes: nam omnium Martyrum
 dolores per compassionem ita suscepit Christus, quod multò
 amplius & dolorosius erant infixi cordi eius, quam in Martyri-
 bus qui illa supplicia sustinuerunt. Ze Chrystus był głowa wśy-
 tkich wybranych, dwoiákie ná umyśle stánelý mu uwagi: naprzód wi-
 dział frogie Maczenników kátownie, przytym wśytkich do zbawienia
 przeznaczonych prace y satygi: z tey zaśiste dwoisley uwagi taki smu-
 tek ná duszy cierpiał, iako nielkie byđ strawniedliwych ludzi prace y
 kłopoty vzanwał; álbowiem wśytkich Maczenników boleści, ták ná

Daleko
 bardsiey
 czuie
 bieda
 Dusz gdyś
 ich bór-
 dziey ko-
 cha.

Wogroycu
 vpatruiać
 przyste
 maki trnia
 tych
 krwi śia
 dla tego
 pocit.

Psál: 68.

Bernard
 Senen:
 Tom: 2.
 serm: 56.
 parte 1.
 artici: 2.
 Cap. 2.

Jeśt to idá
 nie S Ber-
 nardyna
 ktorego
 śia słowá
 kładá.

ten czas

ten czas Chrystus przez polutowanie na sie przysiał, że głębiej y boleśniej skrwiały w sercu jego, niżli w tych samych którzy ie potym rzeczywistocie ponosili.

Co ten Doktor o światowych mełach/ Ettore sie na prawowiternych zwać miały twierdzi/ iſy obrazy ich same przed Chrystusem wa wywiedzione śantazya/ taki w nim smutek sprawiły/ taki wy-
 Tanie y
 maki Dusz
 stąnły
 mu w o-
 czach y
 za nie bo-
 lat.
 dawala krewo miasto poiu jerozolimskiego ciała wyćśniona: to po-
 tiori iure słuſna mowić/ o mełach Duszom w Czyśćcu doymuła-
 cych/ względem ktorych tuteżne bole zdadza sie malowane: a za-
 te poniewaſ na ten czas Chrystus Pan dostateczna satisfakcy-
 sprawiedliwości Boſkiej oddawał/ widzac że przecie ich (acz iuż
 nad zamiar opłaconych) dla swego niedbałstwa wysć nie miały/
 w one niepoietu melancholia/ nudność/ tęsknicę zapadł. Dla tes-
 goſ kto teraz Dusze iaka z Czyśćca przez pobożne wybawia słu-
 kury/ tak iego te miłoserna praca mile zbawiciel przyjmie/ i-
 aby mu w Ogroycu z cieſkim biedzacemu sie żalem/ wlyzt okro-
 pney Agony; y za nowego Anyola ktory w takim zawodzić/ na-
 posilek Chrystusowi przybył/ apparuit confortans eum Angelus,
 stanał. Oznaymit to samje Gertrudzie Swietey/ Ettore chcąc bar-
 dziey do nabożeństwa za Dusze zmarłych zachęcić/ powiedział. Qui
 pro peccatoribus & Animabus purgandis deuote orauerit, hoc
 tam dignanter acceptabo, ac si ad me incarceratum crebrius
 veniendo, blandis consolationibus suis, desolationem meam
 subleuasset; Ktosie za grzeszniki, y Dusze w Czyśćcu nabożnie mo-
 dlic będzie, tak to wdzięcznie od niego przyime, iakoby mnie do wiezie-
 nia utraconego często nawiedzaiąc, łagodnymi słowy w onym osieroce-
 naku mu to niu cieſzył. Tenże Chrystus Pan rozmawiając drugi raz z prze-
 mity iako rzeczona oblubienica swoia/ gdy go spytała/ iako też przed Naleſta-
 by iego w tem iego popłacaia modlitwy Żakonnice/ Ettore za umarłych/ cały
 psalterz zwykły były odprawić: odpowiedział. Tam acceptus
 est mihi labor earum, ac si memetipsum toties suo pretio, a ca-
 ptiuitate liberassent, quoties aliqua anima liberatur per inter-
 celsionem earum. Tak mi przyiemna praca ich, y tak sie cieſie gdy
 ktora Dusza za ich stąranie uwolniona bywa, iakoby własnie mnie
 z poimania y tårasu łozynſy okup wybawił.
 Widziſ iuſ Chreścianinie/ że cokolwiek dla Duszy czyniſ/ Chry-
 stusowi czyniſ/ y tak to w iego, akceptacyey wchodzi/ iakobyſ
 samemu

Sam
nie/
ses,
am
go p
przy
tu m
cieb
wſtu
wi/
na.
dziej
poła
cieb

Pan
weso
bolo
da e
omn
quā
ludz
Boſk
dlit
rela
Ma
waf
qua
quo
filio
tur
M
affek
koby
dzia
szeg
etā/

Samemu in Persona wstąpił; boć jeśli gdzie tedy w Chrystusie Pá-
nie/ osobliwym kształtem/ onych miłość dokazuje Metamorpho-
ses, o których Święty Dionizy Areopagita powiedział/ że Amors-
amantem transformat & transfert in amatum, Miłość kochającą-
go przerabia y odmienia w kochanką: ponieważ sobie to Bawiciel
przypisuje cokolwiek się Dusiom dostaje; on z wielkiego affektu/
tu nim wchodzi w ich meki/ przeżywa bole/ w nich y przez nich
ciebie o ratunek prosi; on iasnie twierdzi/ że wszystkie wygody y
wstugi/ we wszystkich Duszach odbiera/ według tego co Apostoł mo-
wi/ Omnia in omnibus adimpletur: We wszystkich napelniony by-
wa. Ach! iakos niewylecisz zochoty/ abyś go w tamtych co pre-
dzy ratował zebrałach: ponieważ widzisz że weczynność Dusiom
pokazana do samego się ściaga/ iako gdyby iey personaliter od
ciebie czasu potrzeby doznał.

Wojeczna ieszcze ta przysługa Przenaswiętney Bogarodzicy
Pannie/ Ktora je się osobliwa Dusz w Czystcu piśe Mátka/ trudno
wesołym tego niema przypaść okiem/ cokolwiek widzi se utrápionym
bolow wliýwa dsiatkóm. Odezwała się sama z tym przed Brygi-
da Święta; Mater sum omnium qui sunt in Purgatorio, quia
omnes pæna quæ debentur Purgandis pro peccatis eorum in
quâlibet horâ, propter preces meas mitigantur. Jestem Mátka
ludzi w Czystcu zatrzymanych, bo wszystkie meki które z ordynacyey
Boskiej naznaczone są Dusiom z grzechy ich, na każdą godzinę za mo-
dlitwami moimi zelzone bywają. Alboć to wszyscy wierni mają
relacya do tney Mátki/ y ona też każdego/ chociażby dobrze wyrettá
Máćierzynskim przytulá/ gdy się do niey gárnie affektem; ponie-
waż prawdziwie wbespiecza Guerricus Opát; Beata mater illa,
quia se matrem agnoscit Christianorum ratione Mysterij, curâ
quoq; se matrem eis præstat & affectu pietatis; neq; duratur ad
filios, quali non sint sui, cuius viscera nunquam desinunt fru-
ctum pietatis parturire. Najswiętsza Bogarodzica je się zna bydź
Mátka Chrześcian względem tajemnic, pieczowaniem też y
affektem Mátka się pokazuje; ani twárdym sercem przenosi synow, iá-
koby się do nich nie znála, gdyż wnetrznosci iey nigdy owoc miłosier-
dzia wydawać nie przestá. Jednak je w tak wielkiej synow kupie/
szegulniey respekt ma/ ná Dusie w Czystcu/ ta dobrocliwá Mát-
ka/ z których miłosiernego nigdy nie spuszcza oka: á to dla dwu
przyczyn.

Miłość kó-
chającą-
go obraca
w kochán-
ką.
Dionis:
Cap: 4:
de diuin.
nomin:
Toż czyni
w Chry-
stusie je-
tak meki
Dusz iako
swoie po-
czyta.
Ephesi: 1
Zaczynam
ratunek
ich iako-
by go sam
potrzebo-
wał przy-
muie.
Affekt
Naśw:
Panny
przeciw
Dusiom.
S. Brig:
Lib 4:
Reuelat:
Cap: 13:
Zowie się
Mátka
Dusz w
Czystcu
bedących.
Gue. ric
ser. 1. de
Assump:

Lubo nby przyczyn. Naprzód je tym pieścićsy affekt winna/ Ktorych v sá-
 scy iej Má mego Boga w wielšym bydi kochaniu vzwawa: á je takowa Dus-
 szczyń- se w Czystcu zostaia in charitate radicati & fundati, n tásce y
 kiey do- miłości Boskiej wkorzenione y vgruntowane, w Ktorey sie iuż ná wi eki
 nia mi nie potkna/ dla tegoż do nich osobliwie tey Mátki ściągáia sie stás-
 tości lecz rania/ iáko mowi Bernardyn Swiety; Qui in purgatorio exi-
 Dusze bár stunt filij eius cariores sunt, cum sint in gratia confirmati, a-
 dziey. dedq; de gloria sua securi: Cico w Czystcu zostaia milšemi dzia-
 Pierśate tkami nádinne v Pánni Przenaswietsey sa, gdyś sa n tásce potwier-
 go przy- dzeni y zbawienia swego pewni. Nádto je miedzy inšemi tytułami
 czyná ie Pánienškiem/ celuje tytuł Matris misericordiae, Mátki miłos-
 sa milše Ephes:3. sierdzia/ á Misericordia dicit necessarium Ordinem ad miseri-
 Bernard am; tedye stušnie Przenaswietša Pánná tam ochotniey z lutošcia
 S: T: Kwápi/ gdsie wielša biede baczy: boć dodrze sie ná turze dobro-
 4. serm: tliwey tey Pánni przypátrzył Richardus á S. Vičtore, Ktory do
 3. Art. 3. niey mowil: Adeo cortenerum habes, vt vbicunq; fuerit miseria,
 Richar: tua statim currat & succurrat misericordia, nec potes miserias
 Vičtor: scire & non lubuenire. Tak miekkie y skłonne do rá tunku serce maš,
 in Cant: že gdsiekolwiek pokaze sie nadze, tam twoia miłosierna záraz spiešy y
 Druga ie potrze- pokwapia opieká; y nie mozeš tego ná sobie przewiešć, žebyś ná nadze
 bniejše pátrzála á nie rá towała.
 dla tego Poniewaš tedy wielšey náđ Czystcowá niepodobná wymy-
 soš wišć slić nadze/ dla tegoš wielše nigdsiey miłosierdzia Pánš iego nie
 sey tío- zlewáia sie potoki. Odezwała sie v Medrcá z tym Bogárodšicia
 tti godne Pánná/ že često po iákichsi wzburzonego morzá przechadza sie sá-
 Eccl:24. lách: In fluctibus maris ambulavi, Po náwátnošciách morškich
 Pánná biegáám. Ná Ktora Pánienška deambulácyá zapátrzywošy sie
 Przenasw Swiety Bernardyn Senešski došedl tego/ že pod zástona niepos-
 pod wiš- roynego Elementu/ swoie figurate do Czystca opisała náwiedziny/
 runkiem gdsie utrapione duše ná kštalt ryb w morzu ognistemi zewšad o-
 morzá opi gárnione zostaia wálami; iáko w ich osobie ná rzeka Psálmistá;
 sue swo Super me confirmatus est furor tuus, & omnes fluctus tuos in-
 ie do Cyt duxisti super me, Wziela gora nádemná, zapálczywošć twojá, á wšy-
 scá prze- tkie náwátnošci twoie sprowádzileš ná mnie. Támci to naymilša
 chadzki. Przenaswietsey Pánni przechadzka gdsie takie bija fále; bo iesli
 Psal. 87. Czemu tto tedy tá Pánná umie bez nagány Pilcari in turbido wodmá-
 Czyšćieć cie ryby łowić/ gdy z owych strášnych wšpienionego ognia zákreš-
 morzem

row dobywa ludzi / Których niegdy z rybami szornat prorok Izab-
 eł; Facies hominis quasi pisces maris. Pięknie allegoryzuie
 Doktor / Panna Purgatorij ideò dicitur fluctus, quia transitoria
 est; sed additur maris quia nimium amara; & ab his tormentis
 liberat B. Virgo maxime deuotos suos, vnde ait in fluctibus ma-
 ris ambulauit, scilicet uisitans & subueniens necelsitatibus, & tor-
 mentis deuotorum meorum. *Meká Czysta cowa zowie sie nawat-
 nością, bo iako woda przemiia s zowie sie morska, bo iako gorzkie mo-
 rze zbył przykra: a od tey meki wybania Przenawietśa Panná, z tąd
 mowi po nawatnościach morskich biegalam, to jest abym nawiedziela, y
 ratowala wtakiey potrzebie, nabożnych kochankow meich.*

Wiedzieć nie tylko to kiedyś in praterito Matka miłosierdzia schadzała do tego siarczyszego morza/ gesty niedznych Duszy wyciągałać potow/ ambulavit in fluctibus maris; ale y dotad nigdziey częściej Przenaswierżey Panny nie widać/ iako na tey zbawienney zabawie/ do ktorey sie sama zacheca/ v Syracuzesá w przytoczo-
nym wzwyż Rozdziale. Penetrabo inferiores partes terrae, & inspiciam omnes dormientes & illuminabo omnes sperantes in Domino. Przepadnę do głębokości ziemskich y opatrze wszystkich umarłych, y oświecę wszystkich ktorzy duszą w Bogu. Co rozumiecie: iaka tam sedentibus in tenebris & umbra mortis, Siedzącym w okropnym mroku, y cieniu śmierci Dusom, zawita poćiechą/ gdy sie im pojadany od tey Panny błysnie promień: ponieważ zawołany w Różnoddzieia Świety Wincenty Ferrericañs twierdzi/ iż nie gdy Panteńska daremna niebywa wizyta: Maria bona exultantibus in Purgatorio, quia per eam habent suffragium: Wygodna jest Dusom w Czyśćcu Marya, bo z niey niepochybny mają ratunek. Dokażat tego niegdy Świety Benedykt/ widzac w bogiego chłopką/ nad ktorym sie nieużyty żołnierz Galla z woyska Gotskiego pastwił/ y mocno skrepowawşy furze wywierat; że tylko nań łaskawym okiem rzucił/ postronki sie zerwał/ dyby opadły/ a wiezień wolny został. Coż rozumieć o Przenaswierżey Pannie/ gdy do takich miłosierne oczy wieźniow obroci/ iesli nie prodzey z nich/ srogie wiezy zdeymnie: Jakoż nie raz sie ta oczu Panteńskich in effectu wydała dzielność/ za ktora szesliwa tak wielu Duszy nastąpiła libertacya.

Piſe Petrus Damiani Kardyналъ Jegdy w Wigilia w Wie-
bowaſcia

Habac: 1
 S. Bern: 1
 Senens: 1
 Tom: 4
 ferm. 3
 Artic: 2
 Cap. 3

Eccl. 24

Náw-
dza czeſto
Czyśćciec
z jakim
to czy-
żytkiem.
Vincé:
Ferreri:
ferm. 2.
de Nat:
Virgin:
S. Greg:
lib. 3. Di
alogor:
Cap: 31.
S. Bene-
dyktynia
zánego
chłopá sá
mym wcy
rzeniem
wzalná.
Toż czy-
nia oczy
P. Pánný.

Petr: Ds *lib: 3.* *Epist: 10* *Ważni w* *Niebo-* *niziccia!* *swego z* *stępuie do* *Czyścica* *Duże v-* *walki o-* *czym pie* *kna Hi-* *storia.*

bowżaćcia Niewiastey Panny w Rzymie/ przy inszym nabożnego ludu tłumie/ ktorzy według zwyczajn Rkościoly z Litaniami obchodzili/ białagłowia niektórą na modlitwie nieśpieć trwała; obaczyla kmośke swoje przed rokiem zmarła imieniem Marceya/ między gestwo ludu spólnie Rkościoly obchodząca; a niedowierżając om by śladu nie falowały zdala/ przedarży sie przez cizbe/ przystąpi do niey bliżej y spyta/ iakoby sie miała: y coby między ona kupa czyniła; odpowiedział zmarła: Dorad (prawi) w cieśkich zostawałam metach/ a to dla pewnego grzechu ktoregom sie plocha wwieżdżona młodocia dopuściła/ a zemi z pamięci wypadł/ spowiedziani go zgładzić nie mogła: iednak dziś krelowa nieba y ziemi/ przy tym tryumfalny dmw swoim zstapiwşy do Czyścica/ mnie y inszych tak wiele wybawił/ żeby nam wszytką ludu w Rzymie bedacego liczba nie wytrwiała; dla tegoż wdzięczni doznaney bedac łaski/ Rkościoly na cześć tey Pannie poświęcone/ albo iey dobrodzienstwa wstawione wprzod obchodżiemy/ niżli do pałacow Niesbieszczich intronişsya weźmiemy.

Dionis: *Carthul* *serm: 2.* *de assup:* *Tos czy* *ni w Boze* *Narodze-* *nies wiel* *ko noc o-* *czym dru* *gi przy* *klad ten.*

Podobne widzenie wspomina Dionisius Carthusianus o iednym zmarłym/ ktorego gdy wierny konfident wstawił: żnie płakał/ pokazał mu sie w Narodzenie Pańskie w Nocy/ strasząc je darcinym twileniem/ y sobie zdrowie pślował/ y iemu żadney pomocy nieprzynosił: Dolożył tego że co Kot Przenaswietała Panna tey nocy/ z wielką Aniołow asystencya do Czyścica zstąpiła/ y z tamtad gromadnie Duś Orszak wywodzi: co gdy dziś czyniła/ iacz też (prawi) miał nadzieie/ że mnie to szczęście potka/ ale mi sie iesze do Wielkiej Nocy zatrzymać kazano/ w ktora tak Panna znorwu Czyścica zwyczajnie nawiedza/ y po wiekşey Cześci wyprożnia; proście tedy mnie o mnie pieczę/ a fawor mi Przenaswietszy Panny/ abym go na czas doznać mogł/ modlitwami iesdnay; ktorego un będziesz miał dorod/ iesli mnie wiecey nie osładaś. Ponieważ tedy taka jest nie tylko dorocznia/ ale codzienna Przenaswietszy Panny o Duśach enych Prowizya/ ktoś wazpię że sie iey z tey miary szczegulnie podoba y przyskusz/ gdy iednak ziemie kuratunku Duś owych affektem narabiąc będzie.

Spływa nakoniec na Anioły/ y na wszytkich innnych wybranych Pańskich znaczny frukt/ z tey pobożney/ ktora sie Duśom wyzadza usługi: bo sie Aniołowie na ten czas osobliwie cieśko/ gdy święci cieśko się Duśa

za ną

dą naszą promocya pustki Ciebiejcie! Et ne Lucyper z infemi Apo-
 stoli sprawił/ napawione zostają: Świeci też wielki z tad przy-
 bytet Accidentalisi gloria mata/ gdy do Błogosławioney ich Kom-
 panii Duse od wiekow przeznaczene/ coraz przybywają. Ponie-
 draż tak do dobrze infernie Ioannes Mauburnus Abbas Lurien-
 sis: Si gaudium est in caelis super vno peccatore penitentiam
 agente, multo amplius super anima adueniente, *Jestliś według*
świadectwa Chrystusowego, wielka radość nad jednym pokutniacym,
iaćoss nie ma bydz daleko więksa nad Dusza zapłata pokuty odbierają-
ca. Jest to pospolita Theologow z Anielskim Doktorom nauka/ *tak się z*
 iż taka dżwona między wybranemi Pańskimi w Ciebie zachod-
 zi jedność y kontatenacya/ że niemniej się każdy z cudzey/ *cudzey*
 zwałsney cieśy chwaly: a lubo różne w Ciebie według proporcji za-
 sług/ są stopnie Świcych y dyfferencye/ a iako Stella a itella diff-
 fert, in claritate, *Gwiazda od gwiazdy różni się jasnością,* tak każ-
 dego z Duchow onych szesliwych osobne zdobia praeminencye/ y
 przywilecie: każdy iednak błogosławionyma spolne tego wszytkiego
 per condelectationem uczestnictwo gdyś iako mowi Świcy
 Thomasz/ In aeterna vita vnulquisq; gaudebit de bonis tam
 suis quam alienis *W żywocie wiecznym każdy cieszyć się będzie z dą-*
row tak sobie iako infemu danyh: a iako na początku Kościoła Chry-
stusowego/ gdy multitudinis credentium erat cor vnum, & ani-
ma vna, Wielkość miernych iednym tchneta Duchem y iednym sercem,
 iednostajne bez zazdrości wszytkich dobr między wiernymi zachod-
 ziło spólnictwo y komunitacya; nec quisquam aliquid dicebat
 esse suum, ani zaden nie mowił, że to moje: tak w Ciebie lecz dą-
 leko celniejszy sposobem wszyscy każdego/ y na odwrót każdy wszy-
 tlich ozdoby/ y prerogatywy są własne poczytają/ z nich się iako
 zwałsnych cieśy.

Z tey ci to szesliwej pochodzi vnicy co naucza Mistrz Świcy
 tego Thomasa przerzeczonego Albertus Magnus, że trudno y ser-
 cem obiać vciechy błogosławionych według Apostoła: Nec in cor i. Cor. 13.
 hominis ascendit quae praeprauiit Deus ijs qui diligunt eum.,
 ani w serce wstępa ludzkie co Bog nągotował kochankom swym; bo tak
 wiele specyálnego wesela każdy wybrany/ albo z swego/ albo z cu-
 dzego szesścia ma/ iak wiele albo w sobie samym/ albo w ktorym-
 kolwiek z Possessorow szesliwej wieczności/ Koron/ ozdoby/ Aurco-
 las, in com-

iaka do
 niebi
 nichodis
 In Rose-
 Spiritu-
 al. part:
 2. Cap. 1.
 de Purg:
 Kady w
 Niebie
 tak się z
 cudzey
 chwaly
 cieśy iako
 z własney
 1. Cor.
 13.
 3tia par-
 te quast
 23 artic:
 6. ad 1.
 Acto: 4
 Zkad nie
 podobna
 poiać
 chwaly
 wybra-
 nych gdyś
 tyle iey ka
 idy ma
 ile się ie
 wszytkich
 cieśy.

pendio
Theol:
veritat:
lib: 7.
Cap: 31.
Piekné o
symistowá
Alberti
Magni.

Kto Duse
wybania
wszystkie
munielbu
radości
przyzy-
nia.

Świeci
Aniole-
wie ny-
gladiao

2. Para-
lip. 3.

Figura o
tym słro
zakonna
y oney mi
słynny
wyklad.

las, y nagrod osobliwych znayduie. Tot sunt gaudia particularia, quæ quilibet habet in se vel in alijs, quod ea solius Dei notitia, cõprehendit &c. Gaudebũt enim Sancti supra se de Dei visione, infra se de cali& creaturarũ corporalũ pulchritudine, intra se de corporis glorificatione, extra se de Angelorũ & hominũ societate, *Tak wiele tam iest szczegulnych vciech, ktorych Swieci zazywaja, albo w sobie samych, albo w inssych, że ie tylko sam Bog dostatecznie poiać może. Weseleć sie beda nad soba z widzenia Boskiego, pod soba z piękności Niebios, y stworzenia materyalnego: w sobie z ciata w wielbionego, okolo siebie z towarzystwa inssych Swiatych y Anielskiego.* Ponies wasz tedy to pewna że Swieci Pańscy dla ściśley między soba miłości/ ieden drugiego dobra/ przez spólna z nich vcieche przeymnia/ y rownie w nich iako w własnych komplacencya maia; tedy z atym idzie/ że coraz im nowey przybywa radości/ gdy Duszą de nouo chwale odbiera; y w ten czas wssylcy błogosławieni w czestnictwo nowego szesćcia wchodza/ gdy szesćcie wieczne przychodzący Duszy/ z Dekretu Boskie^o oddaia Wygladaia przezo wssylkie Swieciych Pańskich seregii/ wssylkie Anielskich Hierarchii Chory/ rych chloli im takowoy przybedzie z Dusza iaka vciech przybytek; a z atym wielce temu głowieckowi przyiąznemi zostaia/ przez ktorego kooperacya/ gdy Duszą iaka w Niebo wchodzi/ augmentum extrinseca gloriæ quia.

Wyrażit to Hieroglificznym Kunstem madyr Salomon/ kiedy on zawołany Kościol Jerozolimski/ ktory był według zdania Doi ktorow wizerunkiem Nieba budowal: gdyś wystawioşy swias Dusze przytnice Państa/ zwana Sancta Sanctorum, cale ze złota lita/ tak że chodzący nie tylko na ściánach y stropie/ ale też na páwimencie wstane bos do Nieba. gáto świećcielo sie złoto; przy Arce Pańskiey ktora sie zwála scabellum sedentis super Cherubim, podnoşkiem siedzącego na Cherubinách Pána, dla tego że tam szczegulnieyszym sposobem przebywal y wdzielal sie Mlaiestat Boski/ postawil dwu Cherubimow zderzewa olivnego/ snycerska struktą rzezanych/ ktorych złoto mi powlec dal bladhami/ iako świádezy Pismo; *Fecit in domo Sancti Sanctorum Cherubim duos opere statuario, & texit eos auro, Vizynil w Swiatnicy Pańskiey dwu Cherubinow snycerska rosfyczny batą y powlekl ich złotem: a tym kstattem ich okolo Arki przymieca rza adaptéwał/ że rościagnionemi strzydłami ktore wiednego Cherubina*

Cher
pitia
Kosé
Ład
tnie
Dis
mon
wne
cel
Ma
wne
dal
rzy
ludz
re p
sekre
aure
nus
slaw
milo

twa
fab
li) o
nig
wi
je c
na
wz
tro
kan
Jes
hab
gr
da
dai
prz

Cherubiną na dziesięć zastępowały tości/ pokrywszy Arke y Pro-
pitatorium miejsce Rezydencyey Pánstiey/ twarzą tu drzwiom
kościelnym obrocene mieli/ a ná lud który zewnatrz wkradłzga-
łach kościelnych zostawał (bo się nigdy pospolstwu blisko Swia-
tnicy przystąpić nie godziło) łaskawie pogladali. Ipsi stabant ere-
dis pedibus, & facies eorum versa erant ad exteriorem domum,
mowił ten Stali prostemy nogami, a twarzą ich obrocene były do ze-
wnetznego domu. Dwie tu w tych Cherubinách zawart tajemnie
cel w których Symbolicé obycaie gornych miestkancow wyrażił *Anytolu*
Mądry Salomon; naprzód w tym że owe statuy z drzewa oli-
wnego zrobić kazał ktore wizerunkiem iest miłosierdzia/ tacite z oliwne-
dać znać/ iaka iest wewnętrzna Duchow Tłebiestich Konstytucya; Kto-
rzy iakoby oliwnemi wewnatrz zostali/ gdyś przeciw narodowi
ludzkiemu serdeczna zawoła lirością narábiała/ y w niedzách ná Kto-
re pátrza/ ratować ludzi wsielnia: ten z ich struktury wyzerpnął
sekret Wzorny Rybera. Cherubin qui erant in templo, ita sunt
aurei, ut sint intus Oleagini, quia viscera misericordiae erga ge-
nus humanum semper habuerunt. Cherubinowie w kościele po-
stawieni, tak byli złotemi, że wewnatrz pokazowali się oliwnymi, bo zámie-
miłosierdziem ku ludziom narábiali.

Wiec y ten ku ludowi zgromádzonemu prospekt/ te Anielskich
twarzą ná kościół obrocene nie daremne: bo áczkolwiek słusnie-
faby się kom^ozdalo aby w przybytek y Arke Pánsta (przy ktorej sta-
li) oczy wlepili/ gdyś tak w Tłebie czynia/ iś z Thronu Wostiego ośá
nigdy nie spuszczaia: In quem desiderant Angeli prospicere mo-
wi A iazę z-pestolow/ Na ktorego pragna *Anytolu* ie pátrzac. Jednak
że chciał y tu wyrażić Salomon geniusz Anyelski y pokazać/ iako Pośłan-
nam affectu: Ktorzy tak ná Woga pátrza/ że też y ludzi łaskawym rycie ku
wzrokiem sięgaia; tak się zwiđenia twarzą Pánstiey cześa/ że nas
Ktorzy się ięże opodal od onego wieczney szczęśliwości terminu bla-
kani/ zyczliwemi oczymá do swego towarzysztwa wabia y pociągáia.
Jesi to animaduersia Wielebnego Bedy Ktory tak mowi/ Angeli
habent facies ad exteriorem domum, quia nos ab arcumna pere-
grinationis ereptos ad suum desiderant peruenire consortium:
Anytolu nie máia twarzą obrocene do zewnetznego domu, bo nas wygla-
daia, a po kłopotách teraznie: sęgo pielgrzymstwa do swojej komityny de tem-
przycac pragna.. Waczys Chrześcíaninie/ iaka w Tłebie ná cno-
plu

z kad ta- two o- si- im przy- stuguie- kto Dusze- do Nieb- nprowa- dza.
 liwie Dusze expectatyma: iako wszystkie inteligencye / wszystkie wybranych Pánstkich dusze niezmużonym okiem czuwają / rychło- li nowego wieczney szczęśliwości possessora przywitają: Ośadz je sam / jeśli sobie na wielki samor w wszystkich gornych obywatelom nie zarobisz: gdy stojąc sie / do ich pragnienia zawściągnionej in tendencia ku Ciebie Duszy przewodnikiem sie obierziesz: y szczęśliwie ja do porty gornego Syonu przyprowadzisz.

Rom:15. wszystko stworze- nie na to czeka. Czeka są Bog. 1. Cor 6. Czeka Chrystus. Czeka Napiw: Panna. Coloss:1. Czekaia Swięci y wszystkie stany Nie- bieckie. Czeka ko- ściol Bo- żniacy.
 O gdybys podniósł trochę ku gorze / ponurzone teraz w ziemi oczu: obaczysz iako sie gromadne wysunęły z Ciebie wojska / czekając na te oblący / rychtoli przez rece twoie / iaka Bogu prez zentowana będzie Dusza: gdyś według Apostoła / Expectatio Creaturæ reuelationem filiorum Dei expectat, wszystkich kreatur zadze na objaśnienie Synow Boskich czekaia. Czeka nawet okrom stworzenia / sam Tworca / aby oddawszy zasłużoną Duszy korona po ogniach Czystcowych / on błogosławiony Ciebieściey miłości / wgniecił w niey ogień / od którego rozplywać sie po wszystkie wieki / Boga zrodło wszystkich pociech kochając y wielbiąc będzie. Czeka Chrystus Pan aby ultimum effectum meki swej oglądał: aby tych którzy go tak siła kofuwa empti pretio magno według Apos- toła Kupieni za wielka cena: wdzierzawa wieczna odebrał. Czeka Napiw: Matka miłosierdzia Królowa Ciebie y ziemi / aby nowo przycho- dzacemu Synowi dział należyty oddała / wprowadzając go In- partem sortis Sanctorum in lumine, do czaszki Swietych w swiatło- ści: Czekaia wszystkie status gorney Rzeczypospolitey / zastępy wy- branych / hierarchie Anyolow / Pułki Swietych / aby spoistuge mie- dzy swe przyiawszy fereg / wczestnikiem szczęścia swego uczynili / a wżaiem w iego dywizyey condelectando spółkowali. Czeka oś- bliwie Anyol Stroj / czekaia Patronowie za żyworą szegulnie czes- ni / aby tego który sie ich polecał opiece / z Tryumfem do Ciebie wprowadzili. Czeka nakoniec Kościół bożniacy / aby za odebrá- niem dzierżawy wieczney nowego Patrona miał / któryby wstawia- iac sie zań Majeństwowi Boskiemu potrzeby swoje przekładał. Tych wszystkich oraz wżestnować ciowiecze możesz / gdy Duszy ktorey do wyszcia zmał Czystcowych dopomożesz: O iako potym swego czasu wielkie od każdego z nich promocyje za ten affekt mieć będziesz.

R O Z D Z I A Ł IX

Pobudkã ostátnia że Duśe od nas rátowane wdzięczne tey łaskiey będąc wzáiemnie nas wpotrzebách dusznych y ciele-
snych, á miánowicie przy śmierci rátuia.

O Wśót to słaby znák iest miłości wwoǳić się prywatą y iá-
ktem dozęsney korzyści bláskiem; gdyś dośkonátá miłość/
niebywa zakupná według Apostoła; Charitas non qua-
rit quae sua sunt, Miłość níasnych nie szuka pożytkow; iednák iś po-
spolicie iáko mowi Poeta; gratis pænitet esse probum, darmo nieś
chce się byǳ dobrym; á iuś się náwet y lúǳi Świetych rátowa pász-
sya chwyć iá; je w przed się o nagroǳie pytaia; niśli co poczyna; gdyś
ieden z nich wgtos się przyzná; Inclinaui cor meũ ad faciendas
iustificationes tuas propter retributionem, Skłoniłem ná pełnienie
przykazánia twego serce swoie, á to dla zapłaty; dla tegoś áby gotow
we mieli wnet neć; Którym nie bez nagrody nie śnáć nie; y Kto-
rzy z Piotrem Śwíetym wstáwicznie natárczywe rzuciá bádánia.
Quid ergo erit nobis? Coś z tad zá korzyść odnieśiemy? Trzebá
wiedzieć iś Duśe w Czyścú nie dáǳa się náśa zwyciężyć wczyn-
nościa; á łáśte Ktorey wpotrzebie doznáia; wieś śia dalekó łáśta cza-
su potrzeby; gdy nas ściśnie oplácia. Jent záiśte służy; co o lúǳiách
dobroǳieystwa iákiego wdzięcznych nápiśá Sanctus Clemens
Alexandrinus; názywáiać ie Agros Animatos rola żywa; bo iáko
rola káneratum restituit quod acceperit, & vsurarum cumulo
multiplicatum, mowi z codziennego doświáǳzenia Świety Am-
broży; z lichwá oddáie co bierze, á powierzone náśienia, bogáty
przyczynkiem rozmnaża. Tak Duśe one Świete cokolwiek znáś
śey szodroty záchwyca; zstókrótne poty; Korzyścia wrácia.

Uciech się ǳiwnie Kto chce wdzięczności Arrárejská Mle-
noná 21 syryjskiego Krola; Ktora ták wysóce sławi A. L. Anus, że gdy
mu wbeǳi poddany Synetas z pobliskiey rzeki nábramśy garć
wody przynioś; y wode wślota czaśe zebrałśy schowáć y poddáne-
mu wdrugim rostruchanie złotym; tyśiac Daricos náśyni czerw-
nym złotym romonych; oddáć kazał. Uciech się ǳiwnie temu co pi-
śe Maolus in diebus Canicularibus; że Ludwik wtóry Krol Fránc-
cuzki; Chłoptowi iednemu; imieniem Rononowi; za rzepę edóćmie

Miłość.
niepomina
naby się
wwoǳi
prywatą.
1. Cor. 13
Ale lúǳie
nie ráǳi
nie czynia
bez nagro-
dy.
Psal 118.
Mat. 19.
Iáko do-
broǳie-
stw od
Duś poty-
ka nagro-
wá.
S Ambr
lib. 3.
Hexami
Cap. 8.
Duśe śia
iáko rola
żywa co
flo. roiny
gospoda-
rowni
franki dá-
ie.
Ahan:
lib. 1. var
Histor:
Cap 32.
Wstę-
czność Ar
náczere-
figarć
wody.

Matolus offiářowana/ affekt ubogiego wpatrując poddanego/ tysiąc dukat
 tom: 2. tom w kontentacyey odliczył. Tłach na koniec dziwi się że Daryusz
 de Sevilla Syn Hyksaspesa zostawszy Krolem Perskim Solizontowi ziemie
 & Aula. minowi/ Wysp wielki Samos/ z Miascem tegoż nazwiska/ y wsiys
 Ludnika tkiemi atynencyami wiecznością darował/ pomniac je multo dyś
 Krola za suknie kształtnie zrobione/ ktora mu była do fantazyey przypadła
 zeps da nie odmówił. A coś sa te darowizny względem rekompensy/ kto
 rowana ra szrzetnych o dobro Dusz zelantow od nichże samych potyżar po
 Strabo nieważ mało z niewolone usługi same się wnagrodę oddają/ a lu
 lib. 4. bo zostawszy Kiejetami Niebieskimi/ opiekunom iednak swoimi
 Geogra. ochotnie się wysługują. Błogo było Swietey Katarzynie Ses
 phiz. Daryusza nienistey z tym/ że Dusze Dycy swego przez Modlitwy y Suffragia
 za suknie z Czysta wybrałi/ bo iey potym za codziennego Mistrza stanał /
 Lecznich a często się pokazuie w rzeczach y w sprawach do zbawienia nale
 sa daleko jacych instruktorem był/ o czartowistich siłach y zasadzkach prze
 Dusz w strzegal/ tajemnice Niebieskie obiawiał/ a pamiętaiac na Dobro
 Cypicu. dsieystwo od corki wzięte/ niezwykłe iey dobrodzieystwa od Boga
 In vita iednak/ y widomemi usługami/ dług powinney wdzięczności wypias
 eius par. cat. Błogo było Swiatemu Thomaszowi z Aquinu/ że dla uwol
 tez. c. 7. nienia z mat Siostry/ ktora go o to pokazałszy się mu po śmierci
 Oycis S. w Paryżu wsilnie prosiła/ y swoje pracełożył/ y przyczynne Braci
 Katarz. zakonnych instancye do Boga zaciagnal: bo potym od niej szes
 ny wysta gnie się bliwa o bliskiey śmierci nowine/ a o przyszley ktora go w Niebie /
 gnie się Corte. za podiete w kościele Bozym prace czekata chwale asseturacya
 Siostra S. odniosł.
 Thomaśa Ale żebyś nabożny Czytelniku dostateczniey poiał/ te wdzie
 ppenia cność Dusz przez nasze Suffragia ratowanych; w tym naprzod
 go chwa sioie vgruntuy fantazyja/ abyś pomniat/ iż one lubo z Dekretu
 le wie. Boskiego surowey podlegają Eksekucyey/ sa iednak w wielkim v
 czney. tegoż Boga Kochaniu; ktorym ius nie pochybna odłożył korone /
 Dusze cho naznaczył chwale/ y Krolestwa wiecznego Kandydatami ogłosił.
 ciast sa w Przetosi tak ich sobie imaginuy iako Synow Nazywyszego/ we
 Cypicu sa dług tego co Psalmista mowi/ Ego dixi dii estis & filii excelsi
 iednak ko omnes: Jam rzekł zerdie Bogowie, y Synowie Nazywyszego nasy/cy:
 chankami ktorych lubo iaskawy Ociec/ za przeszle exorbitancye karze/ niżli
 Boskimi. do dzialu dobr wiekuistych przypusci/ y w tym iednak Dycowiska
 Plal. 81. tego pokazue się miłość/ boć mowi Apostoli/ Affligit omnem
 sa yna. filiū
 mi.

filii
 gin
 poj
 lab
 wp
 ro
 Ch
 ba
 bie
 wy
 ly/
 stor
 gie
 rha
 for
 wi
 za
 ron
 sto
 sea
 fha
 spe
 wa
 ba
 be
 ja
 m
 m
 de
 tn
 ia
 op
 z i
 ste
 sie
 ry

filium quem recipit; Trapi każdego Syn k. orago przyjmie. Imię Hbr. 12
 ginuy ich sobie iako Oblubienice muel iuss na wieczne z Bogiem sa oblu.
 pojycie zstowane/ gdy sta ich nazywa samje v Preroká. Spon: bienicami
 sabo te mihi in fide, Poslubie cie sobie w mierze. Ktore jednat Bokiemi.
 wprzod w ognistej kapieli potac sie musza/ niszli wone po wsfytke Olez 2.
 wieci nierozdzielna z Bogiem wia wida: bo tym Efratem iako affue
 Chrystus Pan Duse do swego attemidnie y y przyprawiá vpodo: roni oblu
 bania/ iako Affwerowi Alona. se Perkiemu tego piatrzo oblu: bienice
 bienice/ Ktore wprzod zupełne jest i Mesiecy oleykiem Mirrho Mirrho
 wym plie gladošily/ nim do Krolewstwu go ptoiu wprowadzone by: przyprá-
 ly/ Itav rex mensibus octo mirrhino vagerentur, mowi Hie: wiono.
 storyia swiatobluwey Ephery: Tak y Duse przed swoiem z Bo: Esther 2
 giem przywidaniem gozka coprzod obiewa dozesney bolešci Mir: Tak one
 rha/ niszli im Oblubienice pozadana poda reke. Imaginuy ich na: Chr. Aus
 koniec iako wiernych przyjaciol Pánskich wedlug tego co sami mo: garzkošcia
 wili/ Vos amici mei estis, Wscie przyjaciele moi: Ktorem je do Ioan. 25.
 szalu nie daie na oczy/ przyczyna tego nie zupełnie pozbyty swia: Sa. przy-
 rowych humorow zabytet/ Ktorem twarz trádnie y zástania Bo: iaciolmi
 sta; iako mowi Izaiasz Prorok/ Peccata vestra faciem eius ab: áci od twa
 sconderunt a vobis: Grzechy náše oblice iego zakry/ od oczu ná: rzy Boskiej
 sych. Kaze sie im tedy na vstconiu zatrzymac/ tak iako negdy o: zadržymá
 spezonych od Hánona Krola Ammonitow/ poslow Dawid zá: nemi.
 wšciagnat y sequestrowat/ Manete in lericho donec crescat bar: Iſaia 55.
 ba vestra; á to do tad/ áš przyzwaitey wzroku Pámenstiemu ná: 2. Reg.
 beoacery y gláncu non habentes maculam & rugam, ne máiac Cap 10.
 jadney zmázy, áni zmarczki, toš dopiero wolny do Pána beda Ephes. 5.
 miec przystep/ wedlug ásserrey Salomona; Qui digne cordis Prou. 22.
 munditiam habebit amicum Regem. Kto sie stara o czyštošć ser-
 deczna, bedzie miał sobie przyjaznego Krola.

Ta takich Konšyderacyách gdy zawiesiš mysl swoie/ vznaš táš
 twie iako v Bogá favory Dobrodšiciom swoim Duse one z iednat:
 iako im doznána tášše šowicie nágródšic mogą: Czegoš albowiem
 optywáiaczy w šzešciu oraz y Kochaniu Syn v Dodroelivogo nie
 z iedna Oycá: poniewaš drudzy Rodšicy zášlepteni miššocia/ cze:
 što dšieciom y tego pozwaláia coby zgámie šušina; iako to widšieć
 sie zdálo w Dawidšie Ktorem náznáczny Synowšti excess přes špá-
 ty pátrzy/ iš go zbytnie Kochat; noluit contritare Spiritum fi-

2. Reg 13. Iij sui Ammon quia diligebat eum, mowi Kronikarz Pánstwi Niechciał zasmutić Ducha syna swego Ammona bo sie w nim kochał. Czego niewymyje Oblubienica maiać serce Kochanego Oblubienca w refu? poniewaś sam Duch Swiety przez Salomona twiera dżi/ Si dederit homo omnem substantiam domus suae pro dilectione, quasi nihil despiciet eam, Chociaśby dobrze człowiek, dla kochania wszystkie swoje dawał substancya, za nic to mieć sobie będzie. Co będzie odmownego przyjacielowi w jęzliwego Konfidentarę gdyś affekt który serca przyjacielskie wiecie/ osobkom pospolicie y wydziału w dobrach nie czyni/ według tego co twierdzi Władry Syracýdes; Amicus fixus erit tibi quasi coequalis, & in domesticis tuis fiducialiter aget: Przyaciela słatecznego, będzieś miał za równego sobie, a w dobrach y domu twym poufałe porzynać będzie.
- Eccl: 6. Tey są opiniey dżisieyszi Theologowie/ z których wielu cytują

ie Wielebny Ociec Kłasi a S. Terellia, że Dusze w Czyscu zatrzymają/ nie tylko dostawiośy wolności o swoich pomnia wybawiośy cielach/ y w ten czas im wet za wet oddaia gdy do szczęścia wiecznego przyida: Ale w put samych (w których ponurzone brodza) ognioy/ nie mniej w nich tle zawzięta ku Dobrodzieiom miłość; z tad y tam ieszcze goreiac prosia viceversa za tych Bogá/ którzy toś za nich czynia; y iedną nam prośbami swymi przybytek łaski/ Kiedy my staramy sie im z iedną acceleracya chwaly. Licet nunc (mowi prawdziwie wspomniany nie raz wyżej Gabryel Biel) purgatorij ignis carcere teneantur, sunt tamen amici Dei & magni apud Deum meriti, qui ingrati beneficiorum esse non possunt, ideo liberatoribus suis, vicem rependentes, pro eis potenter Deum exorabunt. Nec hoc tantum eos facere credendum est dum liberati sublimabuntur ad gloriam, sed pie putandum, quod hoc ipsum agant, adhuc existentes in Purgatorio; nam qui ibi existentes corporalia praestant viuis beneficia, quomodo non magis spiritualia impetrabunt. -Lubo zmarli teraz w Czyscu

Wynodsi Cytu b. f. to prz. kładami rzycho m. conym niezieniu zosłaia, przećia sa; - zziaciotmi Boskami, y wielkie dac cuda maia v Boga zaśluga, którzy niendziecznemi dobrodziejstw bydz nie czynili. moga, dla tegoś wydawicielow swoim, wet za wet oddaiać, mocno za nich Bogá prośa. A nie tylko rozumieć trzeba, że to w ten czas czynia; gdy sie do chwaly wieczney dostaja, ale ieszcze zosłaiac w Czyscu bo iesliś tam będąc, doczesne y cielu służące iednąia często dobrodziej-

światakość nie bardziej • Duchowne nalegać u Boga będą. A do
brze argumentuie z doświadczenia/ gdyś piśie o Páschazyusie Ro-
ściola Rzymstiego Dyakonie Kárdynale Swięty Grzegorz/ że lu-
bo w Czysta był/ sama iednak swoia Dalmatyka gdy sie iey ope-
tany pod czas pogrzebu dotknol/ Czartá odpędził. W Swiętym
także Serweryne Kolenstiem Arcybiskupie zeznacie Petrus Da-
miani, że w mekách Czystowych zostaiac cudá czynił/ y dla tego
załug Bog Wszechmogacy przy grobie/ wielkie ludziom łaski po-
kazywał.

Prawdać że Anyelski Doktor zda sie poniekać przeczyć tej opis-
niey/ żeby Dusze w Czysta pośi samym dotuczają bieda/ miały sie
zys opiekać bieda; gdy mowi o nich że non sunt in statu oran-
di, sed magis vt oratur pro eis: *Nie są w takim stanie, żeby się za*
kogo miały modlić, ale raczej żeby się za nich modlono. a wśakże
y ten/ iako się z samego słow wybaie křtaltu/ nie mowi absolutie ne-
gando, że sie nie modli za żywych/ ale comparate że bardziej cu-
dziej potrzebna modlitwy magis vt oratur pro eis. Jakoś nie
może bydyć stupnia in oppositum dāna rācyā/ czemu by Dusze wtwier-
dzone wolać/ wygramowiane w miłości Boga y bliźniego/ albo nie
chciały albo nie mogły/ za żyjących się modlić? bo jeśliś to allee-
gować ich nie wiadomość będzie/ iś o sprawach światá tego áwizy
ich nie dochodzą/ á zarym tej sęrcá nie tykaia: przyznam to że Re-
gulariter wiedzieć nie mogą/ co sie tu dzieie/ y iakie nami kierua
loly: álem iuś wyżej z Swiętego Bernardyna Seneńskiego cwo-
rāti podał sposób/ to iest przez oświecenie Boskie/ objawienie An-
ielskie/ relacya Dusz świeżo do Czysta przychodzących/ y wlasna
experencya/ ktoremi sposobami Dusze extra ordinem z dyspensā-
cyey Boskiej wiadomości o stanie viatorow zasiągāia: zacyim
gdy im takowym křtaltem sprawy nāsze/ y yczliwa tu sobie skłō-
ność/ do wiadomości podaia/ coś za implikācyā twierdzić: że
one powinna vniesione w dśiegnōścia/ Bogá (o ktorego
łāsce niewatpliwa maia ássurācyā) wzaiemnie za nas bia-
gāia. A day to żeby od oczu ich zakryte były tutecznego
świata dśiela y obroty/ áni im takich pozwolono in particulari
donosić nowin; to iednak pewna/ że przynamniey in genere,
nie rāyne im sá żyjących potrzeby/ niebezpieczeństwa/ przypadki/
ktorych miare z siebie y przeszłego żywota (boć im nie spet-
sty z pā-

Greg:
lib: 4 di
alogorū
Cap. 40.
Páschazy
w Dalmá-
tyk. Ckr-
tá wygnat
á w Czysta
był.
Damian
lib: 2. E-
pist. 15.
S. Serwe-
ryn tamie
będac ci-
dā wiel-
kie czynił
S. Thó:
2. 2da q.
83. artic.
1. ad 1.
Anyelski
Doktor tu
bo się zda
temu prze-
czyć ie-
dnak nie
mowi ab-
solutie.
Odpo-
wiedz ná
to że nie
wiedza o
sprawach
naszych iá
czym áni
dāia.
Maś o
zym se.
rzej = Ro

idziale 6. zły z pamięci tego świata (species) bracie mogą: a takowa wiadomość sobie mość dostatecznym jest onym Świętym Duszom motuum, aby w nich żarliwie o dobro nasze wzbudził staranie. Tak dysturnie w kuzie naszymy Suárez: Anima illa sunt sancta & Deo chara, nosq; ex se necesse koligo. wad mo. 49. Tom: 4. di. 47. de Purg. scet 2. nas modlić nie miaty.

Rozm. 2. Ale rzetelniej te o żywotności Dusz ieszce się z mekami bieżącymi działy. dzających tu żywotnym sobie Patronom prawdę wywodzi y stwierdza Bellarmin Kardynał/ wszystkie przeciwne wżenie zbijać zarzuty: Tak on dysturnie, Albo by to miało być na przeszkodzie/ że ieszce Boga nie widza/ albo że bolesćiami spięte/ mniej cudzić potrzeby wważaia/ albo że podleysey Kondycyey niżli jest nasza zostacia. Lecze wszystkie racye nie schwytnia/ toć na pionnym fundamencie się sadya/ ktorzy Dusze z wódzicznosci wyznici/ a nam przyczynnie ich modlitwy odiać wsiłua. Tę wadzi to naprzod nie/ że Boga ieszce nie widza; bo y Święci starego Testamentu/ pości w odchłaniach zostawali/ od twarzy Bostney odłaczani byli/ a przesćcie ja lud swój gorące wstancye czynili/ iako iasnie mowi Pismo

2. Mach. 2. Cap. 15. Wtóra 2. swiatok. ie replika. Luc. 6. o Jeremiaśu Proroku: Hic est fratrum amator, hic est qui multum orat pro populo, & Vniuersa Sancta Ciuitate Ieremias propheta Dei. Ten jest miłośnik braci; ten jest który się wielce modli za lud, y nysilko miasto Święte, Ieremias Prorok Pański. Tę wadzi ani to/ że ich prywatne bole od uwagi cudzych odwracacia niedośćatko; bo wielkimi daleko/ opasany był w Pictle bolami/ niesześny Bogacz/ a przecie affektu do swych braci nie pozbył/ y owym instancya do Abrahama/ aby ich przesłrzedono o nieznosnych mekach piecielnich/ wnosil: Rogo te Pater vt mittas cum in domum Patris mei, habeo enim quinque fratres, vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum, Proste cie Oyc posly Lázarza do domu Oyc mego, gdzie mam pięci braci, aby im opowiedzial, zeby oni nie wpadli w te meki. Takoniec nie wadzi y to/ comowi S. y Thomas ze Qui sunt in Purgatorio, & si sint superiores

superiores nobis propter impeccabilitatem, sunt tamen inferiores, propter penas quas patiuntur. *Ważniomnie Czystaści, lubo / a* godniejszy niżli my dla tego, że iuś wiecey grzeszyć nie mogą / *sa* iednak *raz* podleysmi dla maki która cierpią. Gdyż to nie nominą niżsemu / potrzeby wyższego modlitwa załączając / co się na każdy dzień / y owym moment dzieie / gdy lud pospolity rzady Oycá Świętego Pás pieża / aby od Duchá Świętego przytomności kierowane były w prasę.

Wiac y to słaby Argument (ieśliby nim kto narabił chciał) że podobniejszy Duszom takim sobie libertacya wyzebrać / niżli na cudze potrzeby sukursu od Boga żadać; a ponieważ samych / modlitwy non relevant ani wwalniać / toć y do drugich łatwo te náciagnać sequele / że się albo za nich nie modla / albo proznie teraz / niżli Ciebie dopadna instancye czynia. Lecz daleka między niemi a viatorami w tej mierze różnica; gdyż one ratowane bydź nie mogą tylko per viam satisfactionis, co się dostateczniy w następującym wywiedzie Rozdziale / nam zaś ratunek z iednany bydź może per viam impetrationis: a je modlitwy ich nie mają rationem satisfactionis, gdyż są in statu satisfactionis, iako to wśkolach mówią / tedyć nie dźw że z tej miary gdzie deficiunt in requisita conditione, siebie ratować nie mogą / z insey zaś strony per modum impetrationis, nie mniej w Czystaści iako w Ciebie / skuteczne za nás mogą czynić mogą.

Obiawiono to Brygidzie Świętey która gdy Anyoś zaprowadził w Duchu do lochow Czystaściowych / gdzie roznymi Dusz dreczo no mekaniu / slyśla naprzod nabożne pressacych głosy / aby Bog wśchmogacy wzbudził Duchá nabożenstwa / w Kapiłanach y osobach Zakonnych / przez którychby modlitwy / spiewania y ćwiczenia Duchowne / przedse^o ratunku dostapily. A potym nad onemi ognistemi odchłaniami / widziála okazała iedne sale / z których różne wypadały głosy iakoby tłum wielkie^o mówiącego. Merces illis sit qui mittunt nobis auxiliu in nostris defectibus. Niechay potka zapłata tych, którzy nam obmyślają pomoc w naszych potrzebach. Takoniec pokazała się w oczach tej Świętey Matrony śliczna Jutrzenka / z przerzeczoney sale wychodząca / pod którą był spodem obłok ciemny od światła Jutrzenki / namniey niezmojony / a z niego slyść było takowa prośba. O Domine Deus da de tua incomprehensibili bonitate

S. Thó:
2. zdz
ubi su-
pra.
Tractia.

Czwarta

Przyczy-
na fundá
mentalna
czemu so-
bie Dusze
wproście
nie niemo-
ga, nam
zawsz mogą

Lib: 4.
reuelat:
S. Bri-
gid. cap.
7.
Widzenie
S. Brygi-
dy iako się
Dusze w
Czystaści
zyskują
modlą.

bonitate centesimam remunerationem his, qui suis suffragiis nos iuuant, ac eleuant in lucem tuæ Deitatis, O Pánie Boże, day z twojey niepoietey dobroci, stokrotną nagrodę tym ktorzynas przez swoje rátuia modlitwy, y przynowda do światłości Bóstwa twego. A ktoż wiecey o wdzięczności Dusz w Czystańcu powatpiwać będzie: po nieważ y wśytkie in contrarium wymioty dostatecznie zbite / y obiańwieniem Bostim / assercyę naszą stwierdżione baczę.

Przykła-
dy o tym
zdoiniád-
czeniu
wsię.
In Vita
B. Catha-
rina Bona-
non &c.
B. Katar-
zyna co-
kolwiek
od Boga
śada przy-
pracyne
Dusz w
Czystańcu
wprasa.

In eius
Vita.
B. Anna
Karmel:
kocha gdy
w Bogu
chciała
niednać
medyacy
Dusz do se-
go zary-
masta.

Doznali skutecznie ważney v Bogu modlitwy Dusz onych re-
mi / ktorzy o ratunku ich / według sił przemyślaiać / w swoich wzac-
nem potrzebách / rekurs do ich czynili ratunku. Czytamy w żywot-
cie Błogosławioney Katarzyny Bononistey / ktorey ciało od lat wies-
cey niżej sta trzydziestu zupełne trwając / w oltarzu in publico
siedzi / y wśytkiemu wydatne ludowi od każdego wdziękane bydź
może: i sta Pánientka wielkim tu Dusom narabiałać affektem /
cale sie też w przypadkach swych na ich śadziła affekcie / y modli-
twom oddawała: czego te dawała przyczynę / iż tey Bog obiańwił /
że potysiaćtróć y wiecey / na przyczynę Dusz prózby żywotem i a oba-
dążył łaskami / ktorych inaczey z trudnościaby dosta była. Przez
toś dokłada Pólarz żywota tey tego / co sama o sobie z doświad-
czenia twierdziła: I kiedy sie do ktorego z Swietych w Ciebie
iuss Eroluacych wdawała / nie tak predko y śladnie zaszyc potizez
bom swoim odnosiła / y nie raz w nadzieiey oschnąć musiała: kiedy
zawsz przez przyczynę Dusz dobrocliwego Boga o co prosiła / zupełna
zawsz żadzy swych kontentece otrzymala. Nie żeby wiekszy przed
Máiestatem Bostim miały bydź powagi Dusze / ię na probe spras
wiedliwości podane (acz y to nie nowina / że sie w Czystańcu druga
Dusą znaydzie / ktora inszym w Ciebie Eroluacym w zasługach
wyrowna albo ie daleko przeniesie) ale że tym kstatem chce Bog
Wśiechmogacy poćiągnąć ludzi do pomocy Dusz tamtych / od ktor-
rych widza / że natychmiast nieodwloczne odbierała pomocy.

Takieś Dusz Czystańcowych dobroczynności roznymi syta była
experimentami Błogosławioná Anna à Sancto Bartholomazo
Corka duchowna Swiety Teressy / pod ktorey dyrekcyę przez lat
czternaście bedac / Duchu światobliwości nabyła. Ta miedzy in-
semi pobożnemi czwizemiami / przez te miánowicie industrya
wielkich łask Pánistich nabyła / że kiedy co na Pánu Bogu wymod-
zi chciła / kontrakttem w przod z Dusami posła / y tak im mowila:
Jeśli

Jeśli Świete Dusze skłonićie prośbami swemi Bogu/ że taki a taki
fawor od niego otrzymam/ tedy się o tyle Misy za was postaw-
iam/ tyle postów/ dyscyplin/ mortyfikacyi innych odprawie/ tyle
iałmizn na okup wasz łoję. A nie zawiodła się nigdy na takowej
z Duszami korespondencyey/ bo wszystko tedy podług myśli padło/
tego się tylko serce (zawarłszy wprzód opisane z Duszami
umowy) chwyciło; y cudownie wniezwykłe dary Bostie tym spo-
sobem zbogaciła/ że się w konfasy zwieźniami onymi/ przemyśl-
na pobożności inwen:ya wdała.

Nie zagłęszając przykładami/ tego się nie godzi przypomnieć/
co Stephanus Binet napisał/ o pewnym Kupcu sobie dobrze zná-
ionym. Ten gdy nie mógł swoich odbyć towarów przeto iść pod-
czas wojennych rozruchow/ wszystkie wstały merkancye/ widząc że
by siła na swojej stracił kupiey/ gdyby długo leżąc płowić się y bo-
twieć miała/ rzucił się do zawarcia pobożnych z Duszami kontrá-
ktow; y ślubem obowiazal/ że gdzieby go Pan Bog wprzedaży y
odbyciu towarów pocieszył/ znaczna summa na Misse Requialne y
iałmizny za Dusze lożyć miał. Ledwo to uczynił aś za intercessya
onych Świetych Duszy/ tak Bog do niego ludzkie serce obrocił/ że w
kilka tygodni wyprosiwszy ślepy/ nie tylko na swoje wyszedł/ ale
znacznym żyłciem náchyloney substancyey podzwignął.

Tu iść wziąć sobie illacya pobożny Chrzesciáninie; jeśli tak
ka od Duszy w Czystcu póki się tam ięszce smáją faworytow swo-
ich potyka nagroda coś rozumieć iakie na nich wten czas łáski zle-
wáia: kiedy za promocyá ich odśiedziczywszy Królestwo Niebieskie
y rzetelniey potrzeby nadolnego swiáta w Istocie Bostiey widza;
y wiecey u Bogu z ktorymi zjednoczone przez błogosławiona so-
staia fruicya wyiednać mogą. Nauczaj Anielski Doktor/ że lubo
nie wszyscy z wybranych Pańskich w Niebie króluiących wszystko
to widza/ co się w iego istocie Bostiey zawiera/ albo iakó w prze-
zroczytym zwierciadle reprezentuje; nikomu iednak z nich/ tego
Bog nie ukrywa/ co mu według stanu iego wiedzieć przyzwoi-
ta. Nulli intellectui creato deest quin cognoscat omnia in ver-
bo. quæ ad ipsum spectant; Zadnemu rozumowi stworzonemu nie
schodzi na tym, aby nie miał równieżie wiecznym poznawać tego co do
niego należy. A tak każda Dusza do possessyey szczęścia wiecznego
przypuszczona/ widzi rzetelnie co wszystko w Bogu/ co do icky prze-
ślepy kóndy:

Binet de
mortuo-
ram De-
uotione.
Kupiec
niemogac
odbyć to-
warów,
gdy Misse
zadusne
obiecáł na
iac/ szczęśli-
wie ich
rozsprze-
dat.

Ielli tak
w Czystcu
mogą da-
leko wie-
cie.

S. Thõ:
3 parte
questio
artic: 1.

śliefy Kondyczey/ zabaw/ parentele/ krewnych zwiastow/ albo zaś
 wartej z kintolwiek służy przyjaźni: a ponieważ w teſt Kongru-
 encya wchodzi wiadomość o ſwych Dobrodziejach (boć ſuſtność
 wyciąga/ aby ſie o ich pyta y poſtánowieniu) tedy bez wacpienia
 Bog im w ſamym ſobie taſnie wydaie to/ co ſie z ich Pátronami
 dzieie. Z tad kiedy widza iſt iakie ná nich dybie nieſczęſcie/ a lub
 doczeſnego lub wiecznego zdrowia náſtępuje niebeſpieczeńſtwo /
 wpadaia zaráz przed Náieſtátem Boſkim/ wczesny tego wyſykies
 go odwrot/ albo wygodna iednáiac pomoc: y tak o ſwych opieku-
 nách/ lepiſa daleko w Ciebie máia opieke. Nie trzeba ná nich
 wołać (iáko po proſnicy ſwego obowiazował wieźniá/ wyworozywieſy
 Gen: 40 mudawnych przywrocenie honorow Jozeſh) Iantum memento
 mei, cum bene tibi fuerit, & facias mecum miſericordiam, ve
 ſuggeras Pharaoni, tylko pámieta y ná mie, gdyć dobrze będzie, a uczyn
 zemna miłoſierdzie, a opowied: o maie Pháronowi: gdyſ w ſwieſ
 ſej w nich kwi pámieci ten/ zá ktego promocyá Ciebieſkiej
 Gen: 40 przedzey doſtąpiłi godnoſci: nie wyglaóſi im ſczęſcie dobrodzie-
 y. 23. iow z ſercá/ iáko nowa piáncemu fortuna Podzálemu Phárona/
 Nicod wybila niewdſiecznoſć z pámieci ſwoiego tłumáca: Succedenti-
 mienia bus proſperis, Prapoſiticus Pincernarum oblitus eſt interpretis
 ich ſcer- ſui mowi Piſmo. Ponuia y Kocháia tych ktorých Kocháia dozná-
 dzie iáko li/ a wſtáwicznie Suggestunt Pharaoni, wiecznemu Pánu nád Pá-
 Podzáſe- ny do vchá podáia/ cokolwieć potrzebnego ſwym Patronom bydſ
 go Phá- rozumieia.
 róná.

Nie ſteſtniſ ſie duſam nabożny Czytelniku/ jeć te prawde ob-
 ſerniey/ idac potedyntkiem przez wyſykkie Dobrodziejſtwo rodzáie/
 Ralunek ktre naa od Duſ onych potykaia/ wywiode. Náia naprzod z nich
 ich pier- w potocznych/ nieſtátecznego tego żywotá obrotach/ y przypadkach
 niſy wpo- wielka obrone ci/ ktorzy ná nie ſzczliwoſcia ſwa wprzod zárabia/
 trzebách ia/ boć to generalnie wyſykim z Bogiem kroluacym ſłuży co mowi
 naſzych do Dawid: Principes populorum congregati ſunt cum Deo Abra-
 ezeſnych. ham quoniam Dij fortes terrar vehementer elevati ſunt, Kiaz-
 Pſal. 46. tá Narodów zeſſy ſie z Bogiem Abrahámonym, a Bogowie ziemſcy po-
 teżni bárzo wynieſieni/ a. Aquila Náſto tych ſłow Dij terrar ezy
 Theodo- tá ſcuta terrar, Theodocyon zaś y Symmachus przekłada Proce-
 ret. in- ctiones: to ieſt Tarcze albo zaſtóny ziemſkie wogore wynieſione
 Pſal. 46. ſa. Ktore verſye. ywážaiac Grecki Doktor Theodorerus mowi:
 Oſtenditur

Ostenditur in omnibus, non solum eorum potentia nemini subiecta mortalium, sed etiam custodia, quam pro alijs fecerunt, velut scuta & propugnacula credensium facti. Wyraża w tych słowach Psalmista nie tylko Potęgę wybranych od ludzi nieprzelomianą, ale też czułą straż y staranie, które o drugich mają je im za Tarcze y fortece stana. Widzisz Chrześcianinie iak dobra sobie obrone iednąś! gdy Duszę iaką od mać uwolnioną Ciebie oddaieś! bo na ten czas nad sobą Tarcze niezwyćiejsza wynosiś! Scuta terræ eleuata sunt, pod ktorey cieniem y zastona/ po wszytek żywot bezpiecznie siedzieć będziesz: Tarcze mowia szczęśliwsza niżli Poganiście Boży: seze Vulcanus Eneaszowi zrobił y siedmiorakiem blachem iako mowi Virgilius uchartował.

Ingentem Clypeum formant vnum omnia contra.

Tella latinorum, Septenitq; Orbibus Orbes impediunt.

Zmyslił Tuma Pompiliusz chceć Rzymiány swoje w zabobonna ośiatach własných poprawić konfideneyę/ że mu Putlerz taki z Ciebie ba ipużono/ ktory poliby przy Rzymistkim Państwie trwał/ poty od żadnych natarzdow przeciwney fortuny Rzymi swątkować nie miał/ & lapia ancilia Caelo. Toć bayki/ lecz ten przykiem sie aby iedna Duszą opponuie w Ciebie/ pod takiem Putlerzem/ pod tak mocną siedzi Tarczą; że wszytkie nieszczęścia strząły nic mu nie doyma/ y bezpiecznie za nią/ niżli Grecka ziemia za walecznego Alaksę Hermana Putlerzem zostawać będzie. Praktykował sie to nie raz gdy za obrona Dusz wszytek natarczywych przygod impet od ludzi odrąony/ właśnie iakoby to Tarczami nakryci byli zostali. Piśe Thomas Cartipratanus, że ieden Żołnierz/ miał ten światobliwy obyczaj/ iż ilekroć przez Cmentarz przechodził/ za wose stanałszy/ nabożnie Paćierz y Pozdrowienie Anyelstie/ za te Duszę ktorych tam ciała spożywaly zmowił. Trafiło sie iż idąc mimo Kościół na główne swe nieprzyiacioly ktory mu na zdrowie stali/ napadł; & widząc że w oczy zdobytemi iedni zachodził brodniami/ drudzy tyl ubiegali/ ponieważ indziej schronić sie trudno było/ wderzył wstrone/ a na Cmyntarz wpadłszy wchodzić okrutnych rąk poźnie. W tym przydzie mu na myśl zwykłe iego za Duszę nabożenstwo/ ktorego nigdy przed tym nie opuszczał gdy Kościół y grobowce umarłych miał; ale że nieprzyiaciele nadbiegali/ y wstraszonym na krew sercem w Cmyntarz sie dąli/ nie wiedząc co śianący

Światech
Pamięć ich
Pismo car
czemu co
niezbi
nie
miany od
Przgod.

Tarcza to
pewnie
śański
Eneasz
w.

Virgil. 6
Aneid:
Tumiliu
my albo a
iżak.

Pod Świ
tych obro
na Dusz be
speci lu
dnie odro
mych na
iżardow.

Inom:
Canti
prat. lib.
2. Afun.

Przykład
iako Du
se opas
nego od
nieprzia
ciół Pátro
na fr ego
śmatno
śianący
otroniły.

czynić/ gdy z tad pobożny nalog owdzie nagła bliskiey śmierci w
wmyśle wraręzła zwozduła trwogą; przełomivszy nałonec boiażni/
obrat raczy gardło dać/ a niżli zwykley Dusom dąniny y trybutu
włoc: Potlełnietedy zegnając sie iakoby z Dusami/ a ostannie
Suffragium oraz y wale oddawać im zaczęcie; aści iedna rąza ad-
werjarze/ ktorzy go tuż doganiáli/ y oslep iak na pewny łup bieje-
li/ obacza armatne wkóło niego rotę; a niespodzianym przestrasze-
ni posłkiem/ tretwieć wprzód/ a potym tyl podawać co dopiero go-
mili/ o swoje boiać sie żyie poczna. Wstanie odprawivszy światu
powinność cnotliwy Żolnierz/ a nie wiedząc coby za taką moc za-
wściagnęła zázarte animusze/ postáremu droge swa/ aby zdrowie ná
bespieczne wniósł mneysee kóńczy: aści dopiero potym/ gdy do poiedná-
nia z nieprzyjaciół przyšlo/ spytány od nich/ z kadby mu/ iak w má-
rnia ná zgubne imie nágnánemu/ tak nagle zbroynych przybyły ku-
py: zádziwivszy sie cudowney o ktorey sam niewiedział obronie/ w-
zna y z powinna wdzięczności ogłosi; ze to nie inéi Kawalerowie
ná iego ratunek przybyli/ tylko Duse o ktorych też on ratunku
według możności przemyslał.

Drugi
przykład
takowy
od nieprzy-
jaciół o-
brony.

Traclat
de lubi-
leo ani-
mi San-
cti part:

Trzeci
przykład
doinny.

Chronica
Sardinie
Eusebius
Xiaie á.
dyniej Mia
flo na suf-
fragia za
Duse da-
ronal.

Takáś w podobnym razie potkala obroná Nieszczániná iedne-
go z Vallisoletu Dusom w Czysću wielce przychylnego iako piše
P. Hieronymus Gracianus: Ktory że zwykł był często/ nie tylko za
dnia/ ale y w nocy ná Cmyntarz schadzać/ a tam ná mogilách po-
kleknevšy/ za umártých sie modlić/ wiadomi tego zwoyżaiu bedac
leo ani- nieprzyjaciéle iego/ záladzki okolo Cmyntarzá poczynili/ aby po-
mi San- wracáiacego do domu pożyć y zgládzić mogli: ale gdy tyráńskie za-
cti part: mysly wykonywáć chcieli/ otoczonego zbroynym Rycerstwem Nies-
1. cap 15. szczániná wyrzeli/ a domyslvšy sie iś to nie ziemską armatá Ktora
Trzeci mu ná odsiecz o tym czasie przybyła/ co predzey ze zdrowiem vcho-
przykład dzac wzrosłypke posli.

Maś prywatny w prywatnych potrzebach od Dusi swoim
Dobrodziéiom dány sukurs; przypátrż sie teraz publiczney/ Ktora
też Duse stánawšy do boiu wšytku/ przyniosły obronie/ w tym Kto-
ry wypisine przykladzie. Eusebius Xiaie Sardyniey był tak ná Du-
še w Czysću bażny y lutościwy/ że też pewne w Páństwie swym
Niaślo/ wmyślnie ná to fundowal/ aby sie wšytká iego intratá ná te
pobożna obracála/ vtrápiionych Dusi pomoc: z kad w onym mie-
ście po wšytkich Kosciołách wstáwiczne brzmiało Requiem, po
Spitalách

szpitalach hoynemi opatrzeni dochodami wboży/ niciniego w
 wściech nie mieli tylko zadusne Pacierze; a ze wszystkich do Mias-
 sta nalezających przyległości Prowental y Czynse/ z całego nawet
 Kiełstwa/ dziesięciny tak płacono/ żeby tak naywiecey mogło się
 dostać Czyścicowym onym woleńcom okupu y Suffragia. W tym
 wiedziony chęćwoscia Ostorg us Xiaze Sycylijskie wtargnął w Ktore gdy
 Sardyńia nieopowiednie z wielkiem woyskiem; a że rezystencyey Xiaze Sy-
 dla naglego nie miał przyściagnienia/ Miasło ono Dufiom poświę- ^{cylijskie}
 cone obegnął y przedko posiadał. Śaśraślował się o poddaniu Mias- ^{opánował}
 sta wiadomość powziawszy pobożny Euzebius/ nie tak swobodnie/ iako
 Dusz niedznych żalując śeody; gdyś w. dźiał je za odcięciem przez
 rece nieprzyacielskie dochodow/ tego pobożna wstać musiała or-
 dynacya/ y codziennie za zmarłych ofiary. Przetosi zebrałszy na
 predce iakie mogli Woysko wyprawił się przeciw nieprzyjacielowi/
 Który wiedziony szczęściem o dalszych w Sardyńiey progressach
 przemyslał: y gdy na sposobnym miejscu czekać nieprzyaciela
 obóz założył/ obaczy dnia jednego Woysko wielkie wszystko w bies-
 li/ y z białemi także rozwinionemi Choragwiami/ wsprawie ku so-
 bie idące: przeciw Ktoremu gdy wystał na wzwiady/ aby przejąć ie- ^{Euzebiu-}
 zyką co za lud: y komu na pomoc ciągnie: ieden z onych to Euzebiu- ^{sowi 40.}
 biestich Kandydatow/ wyiachawszy ku podsluchom opowiedział/ ^{tytacy}
 że to są Rycerze od wielkiego Krola Ktorzy Euzebiusowi Xiazećiu Dusz wbie-
 na posilek ciągną; Kazał mu tedy dać znać/ aby dobrej myśli był/ i woysko
 a potęgi nieprzyacielskiej namniey się nie leką. Poćieszony także: ^{wym try-}
 wa nowina Euzebius/ sam przeciw nim potwąpił/ y wnet z cztero- ^{ben wsta-}
 ma rychże białych potkawłszy się Rycerzow/ o przyszley wygraney ^{konw-}
 upewniony był/ Ktorzy go assekturowali/ że adwersarz tego albo bi- ^{nych prz-}
 twe przegra; albo dobrowolney chwyćwłszy się zgody/ wszystko co ^{bywa.}
 opánował z Korzysćia wroci. Gdy tedy wżytkowano z obu stron do
 boju woyska/ na samym czele stanęły sprawa Liliowe Zupce/ Kto-
 rych się około czterdziestu tysięcy widziało/ zaczęnym Euzebiusa ^{Xiaze Sy-}
 żołnierzom do zwycięstwa kędensuiac: aleć nie przyszło do bitwy/ ^{cylijskie}
 gdyś na Ostorgiusa y iego Woysko/ Ktorego pod sześćdziesiąt ty- ^{to widze-}
 śiecy rachował/ z samego weyrzenia strach niezwykły padł; a nie ^{z przest-}
 wiedząc z kadby się taka kawalerya wzięła/ sam Ostorgius ku niemu ^{chu się}
 wyiachal pytać co by zacząć byli: y co za przyczyna wojny przeciw ^{zgadza y}
 niemu mieli. Odpowiedzieli ci/ co się z niemi na podiezdzie zetkał/ ^{skoda na-}
 iś iesteżmy gradzy.

is iesteżmy Rycerze naywyższego Króla/ którzy ciebie znosić bez
dziemy/ iesli sie nie upamięrafi/ a tego coś Bogu y Ciebie odebrał/
do rok Łuzebiusza nie wróciś. Przetosi przeleśszy sie Ostorgrins
na pogrośki y ogromny był niewidanej przedym armaty/ co pre-
dzy do Łuzebiusza posiy wysłał/ y obieżane Miaszko wracając/ y
ślody wśytkie wedwoy nasob nągradzając. Dopiero po traktatach
y zawartym przymierzu przystapiośszy sie do Łuzebiusza one białe
Łusce/ pytać go towarzyszko poczna/ iesliby z ugody kontent był/
a iesli czego wiecey od nich niepotrzebował/ który gdy im z wielka
wyznoscia/ za oświadczenia łaskę podziękował/ odważył sie wzajem

Duśe opo spytać/ iakoby sie zwali? y zym zniewoleni w takim razie do i go
wiedaia ratunku przybyli? Tała mu tedy dali relacya: ze iesteżmy Duśe
so zaisa zmarłych/ za twoiem dobrodziejstwem y choynemi ialmuznami z
y wmina Czyścća wybawione/ których wiecey iesze wybawiś/ gdy sie wza-
ia Eufeli czetym Nabojenistwie pomnając bedzieś: przetosi nie wstaway/
usá aby ale to coś z dobrej woli rozpozał/ za naszym wspomnieniem gore-
nieusła cej konay/ pewien bedac ze z tych wśytkich których wybawiaś
watwra przed Miaszkatem Boskim osobliwych Patronow masz: bo gdy
tunku in possessya Ciebie osiągnal/ za zdrowie twoie Pana Boga prosić nie
śch Duś przestaia. Te historya okrom kronik Sardyńskich/ podał swoim
Swiety Marolus Opát Klunfaccencki/ który pod ten czas obie-
dząc Klastory w tamtych krainach leżace/ w ręce swawolnych
żołnierzow wpadł/ y od nich poimany w więzieniu siedział: a po-
tym Zakonnikom swoim cudowna tey woyny transakcyja opowie-
dzał/ aby każdy dokument oczywisty miał/ iako sie wsluga Duśom
wyrządzona dobrze nadaie.

Wotwra Lecz rownieysza to mym zdaniem wdoziesnych potrzebach po-
tunkich jadany zaszczyt otrzymać; wyżej sie wzbiia zyczliwość Duś ku swo-
wpotrze im Patronom/ którym wrzeczach do zbawienia należących ochot-
bach Du nie słuja/ a żeby ich nieszczesliwa nie pochłonięta wieczność przede
chonnych śmierćia ostrožności weza: przy śmierci y partykularnym sędzie
bronia; po śmierci nakoniec/ gdy w Ciebie ich dobrodziej wcho-
dzi asystencya czynia. Przestrzegaia naprzod za żywota aby gdzie
nie ostrożny nie zapadł głowiek/ y w takim sidle nie wiaził/ z któ-
regoby siana wielki nie wyplatał/ gdyś in via hac quā ambula-
bam, absconderunt peccatores laqueum mihi, Na drodze tey
ktęra chodzimy samotniki poczynili grzesznicy: mowi Dawid dotu-
mentem

mentem tego Wyćiec Świetey Kacharzyny Seneskiey wyiey w tymże Kozdziale wspomniony/ który Corce za najlepszego stanął strażnika/ dając codzienna instrukcyę/ iakoby w biegu Duchownym odzajazek Czarnowstkich przepieczna była/ a z prawdziwey drogi ktora prowadzi do żywota/ wstrone nie wybożyla. Chcac wyrazić dowcipny Alciatus, iako potrzebna jest między ludźmi na odparcie roznych przygod wzajemność/ y ratunek zebopólny/ odmalował dwu kalfow/ Jednego na oczu cale zaciemnia/ tego/ drugiego znog y chodu złupionego/ ktorym je daleka przypadła droga niemogac poedyntiem tey odprawić wedrowki/ znowieli sie aby ieden drugiego wtym suplementował/ wczym Nacocha Wkrzywdziela Naturą: a je chromy chodzić niemogł/ ale droga Wpatrować mogł/ wziął go na karki swe ślepy/ ztym dokładem/ aby on przewodnitkiem był/ y gdzie bezpiecznie stąpić torował/ ten zaśie wtomnego dzwigał/ a tak podzieliwszy między sie Wzedy/ ślepy chromemu za nogi stanął/ wzajem Chromy defekt ślepego zdrowym okiem ogradzał.

Loricę sub latu humeris fert lumine capto Chromego mianuły ślepy na karki piałuie.
Et locij hac oculis munera retribuit. Ten zaś aby nie błądził droge wpatruie.
Quo caret aliter, cōcors sic praestat vterq; Ten spólnie ieden wady drugiego zaśczyca,
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes. Gdy chromy oczu, ślepy nog, wdroge

(postraca.

Co ten dowcipna zmysł inuencya Symbolistą/ to sie codziennie między nami/ a Duszami w Czyśćcu praktykuje: Niasa ony bystry wzrok/ gdyś im śmierć zdarla zasłone z oczu/ y tak iusi na wpyłkie rzeczy wzgladaia iako same w sobie są: ale na chodzie bardzo swankuia/ gdyś iako sie indziej wywiodło/ ruszyć sie tu Niebu o swej mocy nie mogą: Vnas opat videre wprawdzie słabe/ bo gesto doczesnych powabow prochem zaśute/ je narzekać z Psalmsa sta musimy/ Comprehenderunt me iniquitates meae, & non potui ut viderem: Ogarnęły mę in: prawości moje, y przed nim ni. mogiem przyczec: ale ślę czejstwa/ y tak do zawodow/ iako bo insey prace zdolna. Coś na se zebu siron defektu za sposobe tylko w mie w kontrakty/ a zebopólnym ratunkiem/ przeymować niedościski Supportantes invicem in charitate, iako mowi Apostoł

Ktore sie do Dusz ap plikuje. iako sie nam ich opatrzość nadaie. Plal: 39.

Ephes. 4.

praca z wzajem w miłości. Tak będzie że gdy my niedoleżne Dusze dzwigacemy ciężary ich na karki swe walac/ do fortty ich Niebieskiej poniesiemy.

ponieśliemy / z nich wzaiem przewodników wiernych ktorzy nas
w ciemnościach tego żywota / abyśmy nie zbladli bitym poprowa-
dza torem mieć będziemy.

Binet
lib. de
Mortuo-
rum de-
uot.

Silachcie
do nich
nabawny
w nocy a-
by się wy-
spowia-
dal prze-
strzeżony
nagle po-
tym umie-
ra.

Trzeci-
tunek
po śmier-
ci przed
Sędzią
straszny
bronia.

Aktor: 9
Thabits
zmarła
Piotr S.
wskrzesza
je mu v-
bodzy iat
muzny iey
na oczu
wyzwiedli

Owo tego proba w tym ktory Stephanus Binet przywodzi
przykładzie. Roku Tysiącznego Szczęśliwego był w Łańpolu
tąskim Krolestwie w Powiecie Kampaniey / a mieście rzecho-
nym Tola Szlachcie jeden osobliwym affektem Dusze w Czysta-
kuchacz / y około ich pomocy zabiegły. Temu perwey nocy / gdy
zdrowy y czerstwy śniącznego snu zażywa / Dusze przez całą noc po-
ku nie dąty / wstawić go budząc / a do vchą siepac / aby się ze
snu porwał / a co prądze do Kąplana bieżący sumnienie z gze-
chow przez Spowiedź oczyścić Nie letce sobie ważył przestrogi
oney / ani za ptonne oblatanych myśli phantasmata poczytał Szla-
chcie: przetoś ledwo co świtać pozeło / do Kościoła pochwapił / do
nog Kąplanskich wpadł / a z wielką struchą Spowiedź uczyniwszy
Tłaszwierża Komunię przyjął / y tegoś dnia zaraz / lubo żadne
przyszłego fatum niepoprzedziły znaki / nagła zaślęczony śmier-
cią dokonał: w tym szczęśliwy iś takich strażników miał / od kto-
rych o bliskim niebezpieczeństwie przestrzeżony / na śmierć się by-
namniśy o śmierci nie myślał nagotował / y za ich Mianudokę /
dobrze (iako w Bogu nadszei) kresu ostatniego dopędził.

Leż nie stawia tu łaskawa Dusz z Czysta wybawionych do-
broczynność / ale postępując dalej / iako życliwych sobie dysponie
do dobrej śmierci / tak broni y zastępuje przed strasliwym Sędzią
po śmierci. Czytamy w dziejach Apostolskich / że gdy Piotr Świe-
ty przybył czasu jednego do Miasta Joppe / napadł na niepoćięny
trąf bo w ten czas umarła była / iedną cnotliwa Matrona imie-
niem Thabitą / inaczey zwana Dorkas / ktorey daie ten dant pismo

je Erat plena operibus bonis & Eleemosynis quas faciebat, Pe-
na była dobrych uczynków y ialmużn które czyniła. Bo nie tylko z
substancyey swey żywiła sierocy y w bogie Wdowy / ale też wola-
nymi robiąc rełom / suknie była / ktore potym miedzy wboistwo ro-
zdawała: Jako tedy skoro lud żałosny na pogrzeb zgromadzony do-
wiedział się o przysciu Kłazecia Apostolow / powiada Pismo że go
zaprowadzili na Sale gdzie leżało ciało / a tam obkapiwszy go
wokóło one osierociątych w bogich roty / pozeły z płaczem y lamentem
pokazywać suknie / rełami zmarłej Matrony robione / narzekając
na swe

na swe nieszczęście/ iś im powiechna Matka y Dobrodziejka w
marta. Duxerunt illum in cenaculum, & circumsteterunt cum
omnes viduae flentes, & ostendentes ei tunicas & vestes quas
faciebat illis Dorcas. A tak dalece onym to smutnego widowa-
stiem wbostwa/ ona rozdanych sukien reprezentacya/ poruszyło sie ser-
ce Piotra Swietego ze swiatobliwa Dusze z paszety śmierci wy-
darzy/ wzad cofnął/ y umarla do żywota przywrócił. Co na ten czas
talmuzny pobożney Thabity w oczach stawione Piotrowych spra-
wity/ je go zmięczywszy do cudownego wstreszenia przywiodły/
to czestokroć iści sie w samym Chrystusie: gdy albowiem umiera-
iaki żarliwy Dusz Protektor/ wysypnia sie co prądzy Dusze za iego
praca/ y przemysłnym miłosierdziem do Ciebie wprowadzone/ Chry-
stusa go iśwymi sytkami: a stawałszy z niem przed Sedziego po-
kazuia Paćierze/ Koronki/ Oficyna/ ktore za nich odprawiały: wy-
sypnia Talmuzny/ ktore według przepomożenia czynił; podnoża dy-
scypliny/ włosiennice/ Paszki/ ktore chcac ich ratować nosił; prze-
kładaia posty/ y inśe mortyfikacye/ ktoremi dlugu od Dusi zaciąg-
gniętego wplacał: a taka do Pana prośac o miłosierdzia wnosił
instancya/ iaka niegdy przyczyniaiać sie za Bogobojnym Sernia-
kiem starszyzna czyniał Żydowska/ Dignus est ut illi hoc praestes,
diliget enim gentem nostram; Godzien Panie abyś mu taska poka-
zał, bo na nas taskany bywał bo nasz naród kochał. A czy podobna aby
takie spectaculum dobrotliwego nie miało wzruszyć Pana: y fa-
vorabile decretum poplecach zmarłego nie wymogło? Wiać te-
sliteż iesze nieukontentowana dostatecznie tak niesie sprawiedli-
wość/ aby zmarły ochynał sie w Czysta y tam zaciagnione resty
satisfaciendo oddawał: znayda wnet przemysłne Dusze/ iako sie
na okup zdobeda/ lubo wkloniłszy sie Chrystusowi Panu iako me-
dyatorowi/ aby swoje zasługi niestoniezoney wagi in vim satisfa-
ctionis, miłosierdzie zmarłemu aplikować raczył: Lubo własne
Opera supererogationis (iesli iakie maia) do tegoż skutku Bogu
za iegoż konsensem offiaruiac; lubo nakoniec/ kiedy sie inśe nie
nadaia sposoby pokornemi prośbami Relaxacya Dekretu iednaiać.

Mamy tego probe w Historyach Zakonu Cisterceyńskiego/ iako
przytacza Zwierciadło przykładom. W mnieyszey Brytanii był
człowiek lubo kondycya świecki/ życiem iednak pobożnym y nie-
pospolitey cnoty wyborem/ Duchownym rowny; ktory miedzy in-

Tos cz-
nia Duse
przed
Chry-
sem a
frych Pa
teronow
dobre v-
czynki re
prezen-
tuia-

Luc. 7.

Gdzie tru-
dna do mi-
łostierdzia
sklonie go
nie maia.

Historya
iako po-
śmiercie
dnego ży-
cielnego
semie sobie Du-

pe Offici
um De-
functorū
zań odpra-
wiały.

Specul.
Exemp.
Titul. de
sanct.

femi Nabożeństwy/ to był na sie uſtawił prawo/ aby nigdy Ko-
ściół y Cmyntarzą nie miał/ aſby cokolwiek za Duſze zmarłych
cām ſpoczywających modlitw odprawił. Przyſzedł ſam do oſtanie-
go życia Punktu/ a ſzukał iſi mu zegarek decyſta/ poſłał ſobie po
Kąplana/ aby za tego dylpozycya Sakramenta Kościelne przyjąć
y po Chrzeſcijańſtu dokończyć mógł: ale że około pułnocy było/ we-
likał Kąplan/ który wiecey o ſwoim wzali/ niżli o powierzona
dbał Duſze/ ruſzyć ſie wpięwoſpy złoſia nie chciał; Dyakona jednak
ſwego imieniem Daniela wzył/ aby wſtawſzy Należyteſze Taie-
mnice do konającego z Wiatykiem poſełt. Nie lenił ſie pobojny
Dyakon/ a do chorego/ ktoremu już oſtania wychodził a goſzina
przybywſzy/ na droge nieprzebytey wieczności ſtrawne pragnace-
mu dał/ y do ſzczęſliwej go śmierci iako najlepſzy mógł/ przypra-
wił. Aſci gdy nazad powraca y Należyteſzy Sakrament do Libo-
rium odnoſy/ przybliſzając ſie ku Kościołowi/ obaczy drzwi otwó-
te/ które reka wiaſna zawarł/ a oraz ſkryta iakaś moca tak ſie za-
wſciagnionym wezwał/ że daley poſtąpić nie mogąc iak wrzucił na
mieyſcu ſtanie. Uſłyſzy w tym głoſ ogromny w te ſłowa: Wſtań-
cie wyſyſcy wierni y wychodźcie z grobowi ktorzy tu odpoczywacie/
gdyſi ſie rozſtał z ciałem naſz wierny przyjaciel/ teraz mu trzeba
wet za wet oddać/ poniewaſ on nigdy tedy nieprzeſełt jeby naſ
przepomnieć miał: pokwapmyſi y my/ a Duſze tego Boga zalećmy.
Na te ſłowa ſtał ſie zgięty po Cmyntarzu/ y pojechał ſie ziemią ru-
ſzać/ groby otwierać/ umarli w poſtaci widomey wychodźć: a
wſełſzy do Kościoła/ rozſwieciły ſie nątychmiast ſwiece/ ktorych
pełno po ſcianách przylepionych widać było: y one zgromadzo-
nych umartych cienie Requialne obrzedy zaczęły/ a Goſzinki za
Umartych z nabożeńſtwem odprawiały: goſie ſłychać było y altera-
nate Pſalmow na przemianę/ y jednego z przednieyſzych na miey-
ſcu Officyanta/ Kollektę mowiącego/ ktoremu drudzy według Ry-
tualu odpowiadali/ Amen Amen. Skoro dokończyli Officium/
ſnowu ſum po Cmyntarzu/ y toſkot poſtali/ gdy za umartymi kto-
rzy na ſwoy wracali ſie poſoy/ zawierali ſie groby/ y wzruſzona ię-
żała ziemią. Młaiac tedy już wolny do Kościoła przyſtep Dyakon/
złoży do Cyboryum te które przy ſobie miał ſwiatości/ a przyſełſzy
do gnuſnego Kąplana/ gdy mu relacya o wſytkim dać/ przybieżł
wreſt tropy poſełt oznajmując o śmierci chorego: z kad wemierzony
bárdziej

bardziej w tym co widział Dyałon/ baczac iako sie dobrze nadsia
prace/ ototo Dusz pobiete/ aby lepiej im a Bogu wrzeco wsluzyc
mogi/ swiatem pogardzili/ y w Tureńskiem Klastorze Zatonnia
ciem zostawili/ na ratunek Dusz cale sie wdal.

Natomec wyświadcza Dobrodzieiom swym zyczliwość Dusze
od nich wspomozione/ w ten czas gdy ich szesliwa przynimie wie-
czność/ y do zgotowanego Królestwa a constitutione mundi, wola-
na intermissya daie: bo wtedy ubiega sie co żywo zachodzac/ y as-
systencya czyniac/ aby okazała byla przy tryumfalnym wiezdzie
nowego Książcia Niebieskiego pompa. Dawal niegdy Zbawiciel
potrzebna rade abyśmy sobie zawczasu miłość w takich iednali
przyjaciół/ ktorzyby nie trybem swiatowych fallitow/ poty sie tylz
to lasili/ potki fortuna słuzy: ale wesićnia a naywieksza potrzebe
dodrzymuiac affektu/ slabiacy y watlyni łaskawa reke podali/ a
do wiecznych za soba przybytkow wciągneli: Facite vobis amicos
de Mammona iniquitatis, vt cum defeceritis recipient vos in
aeterna tabernacula, Czynieć sobie przyjaciół z Mammony niepra-
wotci, aby gdy wstaniecie przyzieli was do wiecznych przybytkow. Py-
ta sie Augustyn Swiety/co to za tak szcerzy przyjaciele: y gdzie ich
szukać: albo iako sie ich faworu dokupić: A odpowiada ie ci fidi
Achates, ja wybrani iusi z Bogiem Kroluacy/ ktorym latwo sie w
serce wtnać możemy/ gdy wczesnie potki im prywatna doymuie ne-
dza/ z ochota sie nasza zakazemy. Qui sunt (mowi Doktor) qui
habebunt aeterna tabernacula nisi Sancti Dei? & qui sunt qui
ab eis recipiendi sunt in tabernacula, nisi qui eorum indigentiae
seruiunt? Ktorzyś sa co mieskać w przybytkach wiecznych beda,
tylko sńieci Pańscy? y kto od nich przyiety do tych przybytkow bedzie,
tylko ci co im w potrzebie słuzyli? A ktopś sobie nie zyczy wieść w przy-
bytkach onych/ do ktorych testniac Dawid/ z wielkiego pragnienia
w takie zachodził Dumy. Quam dilecta tabernacula tua Domi-
ne Virtutum? concupiscit & deficit anima mea in atria Domini,
Iako ulubione przybytki twoie Panie Mocy, pragnie y uskać: Dusza moja
testniac do przybytkow Pańskich. Otopś latwy prześ medycyna Dusz
swiatobliwych dotey szesliwej habitacyey wstep/ gdyś według
słow Chrystusowych one ius recipiendi mają/ one opiekunom
swoim droge do Nieba ściela/ one za Dworzany y Gwardya przy
oddieraniu chwały wiekustey stana.

Ostatni
ratunek
ie do Nie-
ba prowad-
za.

Luc. 16.

Chrystus
kazanie
rac o przy-
jaciół co
by nas
przyzieli
do Nieba,
August:
serm. 35
de ver-
bis Do-
mini.

Takowi
przecie
le sa Du-
se od nas
wspomo-
zione.
Psal. 83.
Te mają
prawo
przyjmo-
wać
snych do-
brodzie-
iom.

Ciceron.
Tulculā
Synowie
dwaj zā-
pragłszy
ś. Magne
li Marce,
rośczynia
Dusę swo
im Pátro-
nom do
Nieba w
iesdzia-
cym.
Cant: 8.
wspit z
Pułynie
twiato-
n cynsfa
ry nará
mionach
rych wko
rych sie
kochał.
Plal: 90
Opisue
sie tá ich
ábsentia
Pl. 125.

Pisze Historya Cycero o dwu bráci synách nieiákiey Argiy Popádny Poganstkey/ że gdy Liátce względem wrzedu swego stá-
wić sie było ná pewne offiary trzeba/ á ordynácyę Sabobonne ták
nieśły/ áby pieśń do Bożnice nie przychodził ten co offiárę czynił/
bacząc isz Mátce ná pojeździe schodzi/ sámi sie do wozu záprzegli/ y
niemwidánym przedtym cugiem záłożymyśy śle ná pobożne kárki
Mátka do Rosciola záwiesził: z tad ná ich pochwałę nápiśat Clau-
dianus. Si vetus Argolicos illustrat gloria fratres, Quod sua
Materno colla dedera iugo. Nie mnieysza znáyduie sie ochotá
w onych Swietych Dusách ku Dobrodziestom/ bo y te nie lenia sie
własnych nádszawie kárkow/ áby do przybytku Pánstkiego ná retách
ich wniesiony był ten/ ktory im lástáwych rák nieuménal: áby
ascendat de d. ferto innixus super dilectos.

O gdyby sie nam godziło widzieć/ kiedy iáki Promotor Dus
Czyścowsy do Niebá wiezdzá/ kiedy go nie ognista wieźie lekty-
ká/ iáko Eliášá/ lecz ná retách miasto Lokátow piástua Dusę blos
gostáwione/ iáko fortunnego niegdy/ w wbośtwie swym Lázárza
Anýolowie nápiátrzylibyśy sie przedśiwney pompy dosyć. Ida
iedne Dusę wprzód/ droge przed obliczem swego Pátrona toruiac/
áby był Quasi diluculum pręparatus ascensus eius, iáko iáśne rá-
no zgátowány wstep iego. Drugie pułkami opasawśy wkoło natára
kochał. czywych (iesli sie z tad wysuna) plásáia nieprzyiáciol. áby Cadant á
Oleż 6. latera tuo mille & decem millia á dextris tuis, Pádo od boku ty-
Plal: 90 śiac, á gdzieśieć tyśiacy od práwicy. Inśe nákoniec pozad sie spráwa
Opisue sypiac/ wesóle noca Paana, krzykliwe czynia átklamácyé/ śpiewá-
sie tá ich iac Ránzon. Euntés ibant & flebant mittentes semina sua, ve-
nientes autem venient cum exultatione portantes manipulos
Pl. 125. suos, Jdác śli áplakáli rzucáiac náśienia swoie, ále przychodząc
przyida z weselem niosácy snopki swoie. Tákać przywstępie do Ties-
bá obiecowat pompe Gertrudzie Swietey samje Chrystus/ iáko
sie indziej powiedziało/ gdy iey ślubowat/ że nie tylko od Czyścá-
wolna zostáć/ zá to isz drugich z niego wwalniatá/ ále też wielkiem
Dus od siebie wybawionych otoczona gminem/ solenny do Ties-
bá wiazd/ y Kroleśtwá intronizácyá odpráwić miałá.

Tákimje trybem wstępowal do Niebá on Opát ná Dusę lá-
Baron: stáwy/ ókterym dáł relacya przed Swiety m Bonifácym Arcyb-
Tom: 4. stupem Liłeguntstkim Dai omnik/ ókolu Roku Tysiącnego śesnaśtea
Annaliu go zmarły

Pobudki do ratowania Dusz w Czyśćcu

151

go zmarły a po śmierci do żywota przywrócony (iako Baroniusz do piśmie) ten gdy na Sad Pański stanął między innymi rzeczami/ Ktoś retam widział/ prezentowano mu tego to Opata szesliwego z doczesnym żywotem rozstanie/ a oraz wiecznego odsiedszenie: bo gdy rzucojąc soba przy śmierci widząc czartowskie kupy/ ktorzy mu przesłana oczy wymiatały defekta począł/ obaczył w tym rozstapione Niebo/ z ktorego się odkryte Dusz wysunęły chorągwie (okolo osmiu tysięcy się ich zdało) a te przystąpiwszy do swego Dobrodziecia/ zostatniem biedzacego się stonem/ y ledwo nie wdesperackich na wymioty ścianańskie pogrążonego myśląc/ dedały mu serca mówiac: Ponieważemy twórey doznawały łaski/ y za two sprawa szesliwej dopędziły wieczności/ owo teraz przyszliśmy wet za wet oddać: a iakos ty nas w naszej ratował indygeneyey/ tak my ciebie chcemy y będziemy w tej ostatniej ratować potrzebie. Wzięły tedy między swe feregi świeżo rozwiązana z ciałem Dusze/ y prowadziły je przed strasznego Sędziego/ gdzie za najlepszym Jurystow/ przeciw Instygatorom piekielnym/ y ich zarzutom stanęły; a lubo zwanie Czartowska złość/ Dusze oney racyami dochodziła/ za potężnym iedną odporem/ y mądra repliką/ sprawę z Dekretu Boskiego wygrały; y potem w oczach tegoż Sądniaka Dusze one z Tryumfem wielkim/ zokrzykami wesolemi/ z niewymownie słodkiej melodyey pieniem do Nieba wprowadziły.

O szesliwa śmierci! Kogoś za serce nie chwyćś? rozumiem że v każdego/ ktory to czytać będzie zawezmie się w sercu takie pragnienie/ aby na podobny przyszedł koniec/ y żyćć sobie będzie z Balaámem Wieszczkiem Pogańskim; Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia, Niech dokona Dusza moja śmiercią sprawiedliwych, a rozstanie moje z światem niechay będzie tym podobne. Coś czynić aby nasze nie płonne były vota? Moja rada chwyćć się tej tak pożyteczney z Duszami korrespondencyey/ na ktorey peronie się nikt nie zawiedzie/ iesli przysługuiac się im w potrzebie/ na affekt ich zarábiać będzie; Kęże biespieśnie każdemu za one Dusze z Psalmista/ Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex iplis, non confunderetur cum loqueretur inimicis suis in porta, Błogosławiony ktory pragnienia swoje, za ich promoyą wypelnione oglądał, gdyż nie zaplonie się wten czas, gdy stanąwszy w bramie wieczności, z nieprzyjaciół ostatnią rozprawę mieć będzie,

Historia
iako Opata
tęsi o
Dusz
acton
ratunek
przysmier
ci.

Ktore go
od Czart
ow obro
nity y try
umsem
do Nieba
zaprowa
dziły.

Zachęce
nie do po
mocy Dusz
dla ich ta
kiej
wzstęp
czności.
Num: 25

Pl. 156.

R O.

R O Z D Z I A Ł X.

O sposobach ratowania Dusz in Genere, w którym sie rozwie-
zia pytanie ieżli nasze wczynki Duszom pomodzą iako?
y którym mogą?

O tad naszą siliła sie praca aby Chrześcijański affekt/ to
żaloshnym mieć Czystcowych widowiskiem/ to swotey po-
winnosci/ to naostatek pobożna prywatnych zyskow wwie-
1. Cor. 9. dziony chęciowoscia/ poćiagnąć sie y zwabić dat/ do ratunku Dusz w
Czystcu gorelacych: a za Bog zdąrzy/ że niebedziemy quasi aerem
verberantes, że nasze na wiatr nie poyde zawody; a serca tych w
ktorych recete padna Kiaszt/ za nabożna ogniom Czystcowych Kon-
templacya/ woskowymi sie stana od litosci/ y vzyć na zaszczyt onych
zebrakow dadza. Wiecez by ten tego Bog tknie w serce/ nie wie-
le myslac/ miał pogotowiu wygodne sposoby do oświadczenia mi-
losci/ y wsluzenia Duszom w ich potrzebie/ w dalszym kontexcie
tey Kiegi podadza sie rozne Suffragiorum genera; tylko wprzod/
tu niektore przyidzie rozstrzascac watpliwosci ktoremi wwieść sie
Prozwlasza Heretycka obwioniony para/ moze. Aluboc tym res-
zolucyom przystrato nieysce/ zaraz przy pierwszym Rozdziale/ gdzie
sie Artykul Wiary o Czystcu lummatum stwierdza; że iednak ta
o sposobach materya osobnego potrzebuie Traktatu/ zdalo sie przy-
zwolita/ aby iednostaynym ciagnieniem to wszystko rozwiązane by-
ło/ co do wiadomosci dostateczney o pomocy y Suffragia tak ogo-
lem/ iako też in particulari sluzyc moze.

V Herety
kon- mo-
dliemy za
umarle
w potmie
nisk.

Uprzed tedy pierwsza rośnie Questia, ieżli nasze wczynki y
Pobożne Akty/ na ktore sie zarliwa sili milosć/ mogą posilkowac
Dusze w Czystcu: ich w niedostatkach zastojec? Obligi y obowiazki
ad panami temporalnem wyplacic? smieria sie z tego Heretowie dzi-
sieszych Ecejsio Luter y Kalwin/ że wszystkie adherentow swoich
zgroma/ ktoryz medea żadney między żyjącemi a umarłemi vznać
Komunikacye/ y cale tamtych od naszej oddania spolecznosci.
Ale prawowiterny Roscioi/ iako wstiadzie Apostolistim wyzna-
wa Swietych obcowanie/ tak mocno twierdzi/ że wszyscy ktoryz
wlasce Pánsticy zepili z tego swiata/ należa do tey Komunii:
iż albowiem są żywymi członkami Chrystycznego Ciała Chrystu-
sowego

Lecz wie-
ra co in-
go triyma

for e
tedy
na ni
nych
Sw
clest
rum
nysla
Bożym
czel
tych i
rum
licut
tion
vel a
Suffr
żymy
ze, cz
swie
takon
piem
tu v
Alha
mark
mari
vtiq
dzicy
miat
pedo
3 żyja
vies
anim
mola
flo k
ny y
fe, cz

owego nie odciętemi od niego przez grzech śmiertelny y niełaskę /
 tedyć spotkuia w iedności Duchá / y miłości zobopolney; á spływa
 ná nich per participationem to / cokolwiek do nich intencya wier-
 nych obraca. Ták wyrażnie o tey społeczności twierdzi Augustyn
 Święty / Neq; piorum Animæ mortuorum separantur ab Ec-
 clesia, quæ est regnum Dei, alioquin nec ad altare Dei fieret eo-
 rum memoria, in Communicatione Corporis Christi. Nie są
 wylaczone Dusze pobożnie zmarłych od Kościoła, który iest Królestwem
 Bożym, bo inaczey przy Ołtarzu nie zalecono by pamiatki ich, przy
 czczeniowie Ciała Chrystusowego. Otey ci komunikacyey umar-
 łych in charitate, nauczają Anielski Doktor in quarto sententia-
 rum gdy mówi. Suffragia viuorum dupliciter prosunt mortuis
 sicut & uiuis, & propter charitatis vnionem & propter inten-
 tionem ad eos directam: valent autem ad diminutionem pænæ,
 vel aliquod huiusmodi, quod statum eorum non transmutat.
 Suffragia albo pamiatki żyjących dwoiako pomagają umartłym tak jako y
 żywym, częścią dla związku zobopolney miłości która ich z nami łączy,
 częścią dla intencyy ku niemu nakierowanej, przez którą za nie akty
 swoje kto czyni: pomagają także do wylżenia mak, albo do czego innego
 takowego, co stan ich nie odmienia; to iest dekretowanych ná potę-
 pienie / nie przenosi ná zbawienie.

Al dawno przedtym też społeczność y komunikacya w ratun-
 ku wzniat on Piorun Aryński / á filar prawowierneho Kościoła S.
 Athanazy / który żądałszy sobie questia / iesli iaki zysk dochodzi
 marmy / gdy nasza tola nich przeta sie opatrznosc: decyduie affir-
 matyue y mowi. Si non aliqua beneficia participaret ex illis, non
 vtiq; in Exequijs fieret eorum comemoratio, Gdyby iakich dobro-
 dzieystw, z naszymi nie mieli bydz uczestnikami Suffragia tedyby ich pa-
 miatki przy pogrzebach nie czyniono. Przydaie potym barzo sposobne
 podobienstwo przez ktore sie pieknie / ta Dusz w Czystcu bedacych
 z żyjącymi objaśnia społeczność: Sentit vinum in dolio, quando
 vitis ex qua creuit floret, & motu suo sensum probat; quidni
 animæ sentiant, cum sacrificium celeste pro illarum salute im-
 molatur? Czuie wino w beczki zlane, kiedy winna macica z ktorey po-
 sło kwitnie, y ná ten czas sie burzy, á onym poruszeniem konsens wrodzo-
 ny y społeczność która ma z macicą wyświadcza: iakos nie mają Du-
 sze, czuć gdy za nich Najświętsza ofiara odprawiona bywa. A dobrze

Augus:
 lib: 2. de
 Ciuitat:
 Cap: 9.
 Vmarli sa
 żywemi
 członka-
 mi Kościo-
 la Chry-
 stusowego
 S. Tho:
 in 4to
 distinct:
 45. q. 1.
 artic: 2.
 Zaczynam
 sa wze-
 stnikami
 iego do-
 brych v-
 czynkow.

Zeinanie
 o iym wiep
 śniadwie
 S Athaná-
 zego.
 S. Athá:
 quæst: 34
 ad Anti-
 och.

Ktore pie-
 knym po-
 dobien-
 stwem ob-
 jaśnia.

Athana- bärzo od winá y przyrodzoney z Macica Sympáthiey wżiamy
zy S. 371 porównanie/ swoy toczy dyskurs o Dusách nieprzeionnony Acha-
Roku Pań nazy/ gdyś Chrystus siebie winna Macica/ Wiernych zaś tytuł
skiego 379 wał Latoroślami; ktorzy nigdy relacyey do Chrystusa niepozbywá-
 ia/ póki w nim przez miłość y łaskę osadzeni są; a zátym zbawienne
 influxus záwsze ich od Chrystusa/ y od tych ktorzy mu iáko gówie
 subordinantur, wiernych dochodzą: ponieważ ich lubo inšego
 światá dystancya rozdzielonych/ iednoścayna miłość spája/ a do
 uczestnictwa zasług/ prac/ satisfakcy bojującego Kość. ołá przy-
 puszą.

Roiuńch
Doktorow
twiáde-
Awá o po
mocy Duś
Cyrill.
Cathesi.
Myttag:
S.
Zyt Roku
Páńskie-
go 430.
z Gre-
ckich na-
przed S.
Cpyllá.
Ierozol:
Biskupá.

Lecz żeby sie zawstydzili wporczywi Sektarze/ ázkolwiek
 wysytek wstyd z czółá stárli/ ná dowód tego iáka iest między námi/
 á Dusámi tych co w Bogu záśnuli wzáiemność y komunikacya/
 przytocze zdánia Filu z Doktorow Greckich takżé y Láciińskich/
 ktorzy nowotne przewrotnych cerebellow ślalenstwo/ prawowier-
 ney stárożytności y oraz światobliwego życia pomaga potepiaia:
 Naprzód tedy niech wystąpi po Światym Athanázym iuż wspot-
 mionym/ á sprzecznym Heretykow/ niech pogromi Świety Cy-
 ryllus Hierozolimitáński/ ktory zachęcaiać wszystkich do modlitwy
 zá Umarle/zaleca osóbliwie Przenajświetsze Cłffiará mówiać. Ma-
 ximum credentes esse iuuamen Animarum, pro quibus offertur
 obsecratio Sancti illius atq; tremendi quod in Altari positum
 est Sacrificij. Trzymamy to że naywiększa dochodzi w ten czas Du-
 še pomoc; gdy zá nich oddawána bywa, Świeta y stráśna ublagálna
 Offiiry táieownicá.

Drugi niech ná plác przeciwno tym do swego zdánia názyby
 Chryso: przykównym Twóworoni wystąpi Świety Chryzostom Pá-
 nom: 60 tryarchá Czarogrodzki/ ten ná różnych mieyscach chwali dobro-
 ád popul czynność Dusóm wyświádczona iáko to Homilia 32. in Mach-
 Antioch Homilia 61. in Ioannem. Homilia 21. in Acta Apostolorum
 Zyt Roku gdzie tak mówi. Non temere ab Apostolis hæc sancita fuerunt
 Pańskie- ut in tremendis Mysterijs, sanctorum agatur commemoratio
 go 400. sciunt enim multum illis contingere lucrum, utilitatem multam
 S. Chry- cum enim totus constitit populus, sacerdotalis plenitudo, &
 soł. Pá- tremendum proponitur sacrificium, quomodo Deum non exo-
 tryarchy rabimus? pro his deprecantes, qui in fide nigrarunt, Niedá-
 Czarogro remnie poślanowieno to od Apostolor, aby przy stráśnych Táieownicach
 dzkiego.

pam. atká

pamiętki Świętych czyniona była, gdyś wiedza ich z tad zysk dochodzi wielki y pożytek: kiedy bowiem stanie lud nysytek, y zupełność kapłanów, a strasna zącznie się Offiara, iakoż náten czas Boga nie znienolimy? modlać się za tych, co w Wierze dokonali.

Trzeci° tym dżisieyszym świeżo narodzonym dyssydentów opo-
ponuje Theophylaktá Arcybiskupá Bulgárow; ten o ratunku który
zmártych od nas potyka/ pamiętne napisał słowá. Non semper
peccatores qui moriuntur mittuntur in gehennam, sed sunt in
potestate Dei ut dimitti possint: hoc autem dico propter ob-
lationes & distributiones quæ fiunt pro defunctis quæ non
parum conducunt, etiam his qui in grauibz peccatis mortui
sunt: Nie ząwse grzesznicy, umierając idą do piekła, ale zostają w
mocy Boskiej, że mogą być wypuszczeni, á to monie dla offiar, y jał-
mużn, które czynia wierni za umártych, bo te pomagają niepomątu, y
tym którzy w cieśkich grzechach zeszli.

Traktowiec niechay to Greckich Doktorów niezwyćzione czoło
bawrze Ioannes Damascenus wświatowych równie godnościach/
iako w żatonnym habicie sławny: który szegulny Traktat wydał
dawşy mu Tytuł Quod hi qui in fide hinc migrarunt sacris ope-
rationibus & viuorum beneficijs multum iuuentur, że ci którzy
się od nas w Wierze przenieśli, przez świątobliwé uczynki y dobrodziej-
stwa żywych, wielce ratowani bywają, świadectwá tam przytoczywşy
roznych Świętych Dyonize° Areopagity Bázyle°/Grzegorzá z Tia-
zyánu/ Athánázego/ Ephyemá/Grzegorzá Tisfenskiego y innych/
że mu się wielkości Doktorów/ którzy ná resz przypadają sentencya
allegować sprzykrzyło/ tak konkluduje: Et quis nam de his rebus
testimonia in Sanctorum vitis & Diuinis relationibus sita ordi-
ne recensere possit? quibus id perspicuè ostenditur, defunctis
etiam post mortem, preces eas & Missas, ac Eleëmofynas quæ
pro ijs fiunt maxime prodesse: A któřby się o tym świadectw w
Żywoćach Świętych y Boskich obśmieniách zawártych náwyticzał?
z których się to iasnie pokazuje, że Modlitwy, Mşe Świète, y jałmu-
żny które się za umártych odprawia, bardzo im pomocne są.

Weźmyş znowu z łacińskich Doktorów Pulkę co przednie-
szych wórcęglównym heretykom ná odsiecz/ z których stary y Apo-
stolskim wiekom pobliski Tertulian/ pierwsze otrzymując pole/ gdy
nieodbitym razem/ tak wymysły kácerstie łona. Oblationes pro
defunctis

Theo-
phil: im
Cap: 12.
Lucz.

Theophi-
laktá Ar-
cybiskupá
Bulga-
row.

Dama-
scenus.

S. Iana
Dámásce-
na.

z Łaciń-
skich Ter-
tuliáná
zyi Roka
Pańbie-
go 209.

Tertul: defunctis facimus, harum & huiusmodi aliarum disciplinarum, si
de Coro legem expostules scripturarum nullam inuenies; Traditio tibi
na mili- prætenditur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides obser-
nis cap.3 uatrix, *Offiary za umarłych czyniemy: Na te y tym podobne ustawy, ięśli byś się o prawa pytał w Piśmie okrestone, żadnych nie znajdziesz: aleć pokażę iż tradycja tego jest początkiem, zwyczaj utwierdzeniem, a wiara do zachowania powodem. Patrz iako iednym zamiarem wszystkie na których się Kacersta sadzi chyrosć wali fundamenta! a tey wielogłowney Hydrze oraz lby ścina! gdy zwyczaj modlenia się za umarłe od Apostołow Kościołom podany bydsz głos! y y na tey tradycyey! pewność nauki gruntuje.*

Amiaflo
infrch

wszystkich

S. Angu-

syna.

Zyt Roku

Pamięt.

go 430.

Hieronima Świętego / Wielkiego Grzegorza / y Świętego
Ambrozego świadectwa położyły się indziej. Ceraż za wszystkich
 dawniejszych niech stanie ieden Augustyn / który sam ieden mógłby
 albo przelomic wpor / albo wydać niewiśtyd dżisiejszych Sektarzow /
 bo osobliwa Kiaszka wydał de cura pro mortuis ; y na wielu in-
 szych miejscach / tak często o tey ktora między żywemi a umarłymi
 zachodzi wspomina wzajemności / że chociażby dobrze inſych Do-
 ktorow Pisma o tym dawność pochłoneła / z samego Augustyná as-
 fercyey / dostatecznie pokazałby się iednostayny w tey mierze Ko-
 ściółá powszechnego konsens ; nie ociążając karty (gdyś też spar-
 sim siła w tey Kiaszce znajdziesz Augustynowych świadectw) po-
 ważne są słowa tego Doktorá przedżwnego ktore kláde: Orationi-
 bus Sanctæ Ecclesiæ, & Sacrificio salutari, & Eleēmosynis, quæ
 pro eorum Spiritibus erogantur, non est dubium mortuos adiu-
 uari, ut cum eis misericordius agatur à Domino, quam eorum
 peccata meruerunt: Hoc enim à Patribus traditum vniuersa ob-
 seruat Ecclesia &c. *Modlitwami Kościoła S. Offiary zbawienne, y*
łalmuznami ktore za Dusze zmarłych rozdaja, nie trzeba wątpić, iż ra-
towniane bywają, aby z niemi Bog Wszechmogący miłosierndey postąpił,
mizli zaśluzeli: gdyś tak od Oycow podano, wszystko zachowanie nier-
nych zgromádzenie.

August:

term: 32

de Ver-

bis Apli:

Nakoniec

S. zydo

za Bisku-

pa Hispa-

lenkiego

Roku 6,6

Pozniejſzych Doktorow / y naszym poblizſzych wiekow / a ktosby
zydo zregestrował: ktorych sentencye gdyby ie szegulnie tylko wypisó-
za Bisku- wac przysto / osobna wypełniłyby Kiaszka / niechayże ieden za wszy-
pa Hispa- tlich zawrze wsta / wczorá zrodzonym Kacerzom / a y ten nie mło-
lenkiego dżię ani włata ybogi (gdyś żył około Roku Pánstkiego Szesćsetne-
Roku 6,6 go trzydzię-

go trzydziestego pośtego) Święty Izydorus Biskup Hiszpański / S. Isidor
 który tak o pomocy Dusz mówi. Sacrificium pro Defunctorum, lib. 1. de
 requie offerre, vel pro ijs orare, quia per totum orbem cu- Offic:
 stoditur, credimus quod ab ipsis Apostolis traditum sit, hoc Eccl. cap
 enim ubique Catholica tenet Ecclesia; quæ nisi crederet si. 18.
 delibus Defunctis dimitti peccata, non pro eorum Spiriti-
 bus / vel Eleemolynam faceret, vel Deo Sacrificium offerret.
 Ponieważ Offiary za umarłych y modlitwy po wszystkich wiecie
 czynione byusia, wierzymy że to od samych pośte Apostolow,
 co pośdy Kościół Kátholicki zachowuje: który gdyby nie wie-
 rzył, iż umarli od grzechow rozwiązani bydz mogą, nigdyby się
 za Dusze ich, ani modlił ani Offiar odpráwiał. Krzcieś iuś pańsy.
 iako się wam widzi z Korabiu Tioego to jest z Kościółá kie wie-
 Chrystusowego wylazeni Krucy: Strzeżcie swojeo wylegie w k y nio-
 Genewemskiej káuzy/ albo Sástiem Jelebium záby/ y swiato- dystwal
 blawym tegoś Kościółá wlozcie zwyczajom / w którym ledwo w Kościo
 co gości w. dać iako nabożna zásepione szernia Kápiány y Ot- tách zny
 tarze / wnetrzna nad niedze Dusz pokazuiace zálość: My się w- czay mo-
 twierdzoney starożytnościá prawdy / my podány przez rece táń dlenia się
 wielu Sw. eych Oycow trzymamy o Duszách providencyey: á iś záumar-
 według Ambrozego/ Nihil tam secundum Naturam est, quam tych.
 iuuare confortem naturæ, nie się bardziej nie dzieie według ná- Ambros
 tury, iako gdy pomoc odnosi uczestnik iedneyś Natury: to cokolwiek
 smozie náśa niedola/ ná okup ubogich onych wieźniow tożyc nieś
 prześtániemy:

Máś troćko pokazano Czytelniku pobożny z iednostáyney wśy-
 tkich wiekow/ v práwowiernych náuti/ iś niedáremne są náśe zá v-
 marłych Suffragia, ale im wielka pomoc przynosi. Tu znówu druga
 wynika questia/ iako im te Suffragia pomagáia/ czyli per modum
 impetrationis, czyli per modú Satisfactionis? to jest czyli im vpras-
 śamy vvolnienie/ czyli de rigore zá nich dosyć czyniemy/ y okup toś
 zymy? Tioerowódzac się seroce/ otrzymáta iuś wśólách Anyelstkie- Suffragia
 go Dorecá sentencya/ który ná rożnych mieyscách twierdzi iś wśy- naperátu
 tko cokolwiek się zá Dusze od żyacych dzieie/ z tey miáry się im wśy- ia Duse
 pożytek obraca/ iś máś onym náznáczonych/ prześ tuteczne dosyć tym kpiat
 wczynienia (które máia æquivalentem moraliter valorem) vy- tem ie zá
 min/ álbo całe obowiażet do nich znosi. Zzetelnie mówi in 4to si czynia
 Senten-

S. Thom. Sententiarum. Dicendum quod Suffragia Ecclesiae sunt pro in 4. di. defunctis quasi quaedam satisfactiones uiuentium, vice mortu- stinc. 45. orum, & secundum hoc mortuos a pena absoluunt quam non- 9. 1. 2. 3. soluerunt. *Trzymać potrzebą że posilki Kościelne, które się do umar- tych stosują, są jako dosyć uczynienia żywych na miejscu umarłych, i tym sposobem ich uwalniają że wypłacają za nich karanie, którego sami przez się nie zapłacili.*

Scotus Tęże opiniey jest subtelny Ioannes Scotus który Suffragia quod li. mortuis applicata satisfactiones seu compensationes nazywa. beto 20. *Że ad ci którzy o Duszach przemyślają / jeśli ich skutecznie ratować chcą / a zaciąganie karania doczesnego obligi znieść wszelkie / Trzech niech wiedzą że długi ich przejąć / a tam gdzie niebożetą / dla nie- dostatków reszta gonia dosyć za nie czynić / aby sprawiedliwość Bo- ro o tym sta przez inże dobre uczynki a quivalenter włożona była / miała; tak ktada się dawno przedtym twierdził sławny Purpura y trzymająca y potym zdania y wzgardzona Kardynał a Biskup Włotyński Petrus Damiani. Pro słow a- illis vigilandum est in Oracionibus, & subueniendum sacrificio Damiā: singulari, qui locis purgabilibus emundantur, ut benignus Pa- term: de- ter, Penitentiam eorum in satisfactionem, satisfactionem in- 8. Nico- glorificationem conuertat. Trzymamy na Modlitwie za tych la. 9. Zyl Roku y osobliwie oddajmy ofiary, którzy się na miejscach Czyśćca- Pąstie- nych smądzą: aby dobrotliwy Ociec pokute ich w dosyć uczynienie, do- go 10. 10. sye uczynienie zaś w Wniebienie obrocit: gdzie iasnie baczyś / iś Kto Dusze ten Purpurat wszystkich uczynków na ratunek Dusz kierowanych chce w wol- waże w tym założyć / iś im moc dosyć uczynienia przyznał: na któ- nie z mak- re gdy się milosierny człowiek / zastępować dłuśników tamtych któ- płacić za- rzy Bąkrotowali dla ubóstwa rezolucie / o iako ich ściśle sobie nie spła- na potym trapię: gdyś trudno Dobrodzieciowi swemu powinne wiedliwa- bydź nie miała / któremu je nie lekko ich wybawienie przychodzi / ale ści Boskie- płacić pozostałe summy de proprio za nich musiał / wznają. wien.*

Pytano się tu ciekawsi z okazyey tey satysfakcey iako Du- stom wzmocnienie jedna czyli ex iustitia, czyli też ex gratia? to jest czyli Bog Wszechmogący / gdy iasne człowiek za Dusze w Czyśćcu ofiaruje mu dobre uczynki / powinien według proporcye / miałac wgląd na te uczynki złożyć im meki / albo też zupełnie z niey roz- zwiazać? Czyli to zawisło na upodobaniu jego aby takowe uczynki akceptował / y wględem nich / mniej albo więcej karania odpu- ścił?

Wolnienie przynosi; zwalczając tedy legitimę, ze wszystkimi narzuceniami leżącymi kondycjami odprawione będą y mają z ordynacyey Boskiej infallibilem effectum. Ja gdy się na te sprawy wolnienia Dusi za ludzka instancya zgarnie/ równy miłosierdzia Boskiego z sprawiedliwością pomiar y piękny consensus baze: które to attributa Boskie/ ażkolwiek we wszystkich jego dziełach zgodnym zawzię

Psal: 84 schodzą się krótkiem/ iako mówi Psalmista/ Misericordia & veritas obuiauerunt sibi, Miłosierdzie y prawda (na której się fundus Psa: 114. ie sprawiedliwość) zafasty sobie; y na drugim miejscu Vniuersa via Domini Misericordia & Veritas, Wszystkie drogi Pańskie Miłosierdzie y Prawda: osobliwysz iednak sposobem przy wolnieniu Dusi Czystości y Czystości iactenia. Sprawiedliwość potężuje się w tym/ że ich daramo wypuścić nie chce/ aż za nie którekolwiek z żyjących proporcjonalna zaciągnionym długom nagrodę odłoży: Miłosierdzie w tym że in Rigore tych długów nie wyciąga/ ale na zamiłanie pozwala: quid pro quo przyimuje; y miała się rzecz od nas in vim soluti, Dusi z szegulney dobroci/ że sam takie wstawił frymarki/ kontentuje.

Trzecie około naszych Suffragia pytanie jest; komu też pomagają y kogo pożyteć z nich dochodzi? Wszyscy Doctores Scholastici piszą in Quartum sentent. Distinct. 45. zgodnie trzymając Dusi iak iść cokolwiek za umarłych czyniemy/ to ani się obraca na iaktę Dusi bógostawionych w Niebie królujących; ani też najmniejszego pożytku nie przynosi/ niżernym potępiencom/ na wieczne pożary skazanym; z kad tylko ci sami którzy są in statu medio to jest w Czystcu/ mają relacya do tego/ cokolwiek Bożniacy Kościoł

S. August: in Enchiridion Cap. 110. za umarłe powzięchnie odprawuje. Rzeczelnie to twierdzi Augustyn Światey/ Cum Sacrificia siue altaris, siue quarumcunq; Ecclesiarum leemolynarum pro baptizatis defunctis omnibus offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt; pro non valde malis propitiationes sunt, pro valde malis, & si nulla sunt adiumenta Mortuorum, qualescunq; sunt consolationes viuorum. Ponieważ Offiary Światey y wszelkie iakimuzny, ogółem się za wszystkich umarłych odprawują, tedy jeśli są bardzo dobrzy (to jest bógostawieni) z dzieł czynienia Miękatowi Boskiemu poczytane być mają; jeśli są nie bardzo źli (to jest doskonałe jeszcze nie oczyszczeni) moc ubłagania mają; jeśli są bardzo źli (to jest potępieni) lubo im żadnych pomocy nie przynosi, iednak się na pociechę żyjących obracają.

Pierwa to tedy naprzód że z naszych Suffragia nie sse błogo-
 sławionym nie okrawa/ bo tego niepotrzebna; Kterzy w stanie
 niepoietey szczęśliwości zostając/ w pomysłnych dobrach optywając;
 skąd Innocenty Trzeci Papież tak mowi. Cum Sacra Scriptura
 dicat Auctoritas, quod iniuriam facit Martyri qui orat pro Mar-
 tyre, idem est ratione consimili de alijs Sanctis sentiendum,
 quia Orationibus nostris non indigent; pro eo quod cum sint
 perfectè Beati, omnia eis ad vota succedunt, sed nos potius Ora-
 tionibus eorum indigemus, quos cum miseri simus, vndiq; ma-
 la nostra perturbant. Vnde quod in pluribus Orationibus con-
 tinetur, prosit vel proficiat huic vel illi Sancto talis oblatio ad
 honorem & gloriam, ita debet intelligi, vt ad hoc prosit, quod
 magis ac magis à fidelibus glorificentur in terris. Licet pleriq;
 reputent non indignum Sanctorum gloriam vlć; ad iudicium;
 augmentari, & ideo Ecclesiam interim posse augmentum glori-
 ficationis eorum optare. Ponieważ Pisma Świtego twierdzi po-
 warą że krzywdę czyni Męczennikowi, kto się zań modli; toś dla ie-
 dnośtaynej przyczyny, o inśnych Świtych rozumieć się ma, iż naszych
 modlitw niepotrzebna; dlatego że doskonałe Błogosławionemi będąc,
 wszystko co pomyśla maia; ale my raczey ich przyczyny potrzebujemy,
 którzy się wślawicznie zrozynymi przygodami biedziemy. Zkad to co w
 niektórych styść się daie modlitwach, aby temu albo owemu Świte-
 mu, ofiara iaka pomogła, do czci y chwaty, tak się ma rozumieć z in-
 tencyy Kościelney; żeby chwata tego, bardziey się między wiernemi na-
 ziemi szerzyła, acz niektórym niezda się od rzeczy, żeby Świtym chwa-
 ty w Niebie aż do dnia sadnego co raz przybywało, którego przybytku
 może im Kościół życzyć y oń prośić. Co się ma rozumieć nie o chwa-
 le istotney Ktora w widzeniu Boga zawisła; ale de gloria acci-
 dentali, Kterey przybytek z roznych okoliczności Świtym przypaść
 może; iako się indziej pokazało/ że wybranym Pánikim za wstepem
 Nowey Druze do Nieba/ nowey się radości y ozdoby przyczynia.

Równym sposobem nie spływa nie od nas/ na zaścyt ludzi
 potępionych/ bo tego Capaces nie sa/ a iako jednemu z nich po-
 wiedziano Magnum chaos firmatum est inter nos & vos.
 Wielka przepaść. od żyjących rozgraniczeni sa, przez Ktora trudno
 im ratunku dodać. Przetoż Kościół Katolicki w Godzinkach za
 umarłych strasliwie intonuje/ In inferno nulla est redemptio.
 W piekle

Biogast.
 w tym
 Suffragia
 i drugo
 po, eka
 niepr.
 nośa.
 Cap. cu
 Marcha.
 de celeb
 Missar:
 Okrom ro
 zserze-
 nia chwa
 ty docze-
 sney ad
 extra.

Atz nie-
 ktorzym
 przybytek
 glorię
 acciden-
 talis po-
 zwalaia.

Luc: 16.
 Potępi-
 nym mo-
 dlićz nie
 niepoma-
 gają.

Dwie te- go daia W piekle żaden okup nie uchoǳi, a to dla dwu przyczyn: naprzd je potepieni iuś są na wieki od społeczności wiernych odcięci: za-
fię przycy czym iako w cieie ludzkim na Martwe członki są y władza nie
ny je od- spływa/ tak onym ktorzy Bogu cale umarli/ żadna się Kościół
cięci od Chrystusowego pomoc nie dostaie: przetym je przez swoje złość tak
ciata mi- są na umysle zatwardzeni/ iś przewrotney woli kartow nałamać
Gregor: niechca/ a z tym się do miłosierdzia Bostiego spsoǳić nie mogą:
 tak o nich mowi Grzegorz Swiety. Quomodo pro illis orabi-
 lib: 34. tur, quando iam nullatenus possunt ad iustitiae opera ab iniqui-
 Moral. tate commutari: Eadem namq; causa est cur non oretur pro
 T ie wzto hominibus aeterno igne damnatis, quae nunc etiam causa est,
 ssi zaka- ut non oretur pro Diabolo Angelicq; eius aeterno supplicio de-
miáli na putatis. Iakos się za tych modlić, ktorzy iuś nie mogą z swej nieprá-
wrocić się wości powstać? bo tás przyczynaieś, czemu się nie modlemy za ludzi
do bogá na wieczny ogień /skazanych, która przyczyna wstret czyni, że się nie
niechca y modlemy za Czárta y iego Anyłow do piekia na wieki wtraco-
niemoga uć.

Bylić wprawǳie niektórzy tego zdania/ że też potepionym
 Niekt. za modłami Kościół powsechnego iakieyś odelgi pozwalali:
 tych prze. tak trzymał Aurelius Prudentius w hymnie de noue lumine Pa-
 cinnie zda ichalis Sabbathi, że w wielka Sobota ktora starszy Chrześciance
 nie, że y w caie na modlitwach/ y na nabożeństwie trawić zwykli byli/ w pie-
 piekle sąś ile iakas od maś one głoownie nieśczesne potykała relaxacya/ y na
 frágia na ten czas im/ okrutni folgowali káci: wierše iego o tym są takie.

se iakos Illa nocte Sacer, quā redijt Deus, Stagnis ad superos ex Aetheronicis:
odelgo Marcens supplicijs, tartara mitibus, Exultatq; sui carceris otio.
Pranuia Vmbrarum populus, liber ab ignibus: Nec feruent solito flumina sulphure.
Pruden-
tius.

Proinuia w Piekle taternie tey nocy/

W ktora Bog odbit plon z Czartowskiej mocy.

A od dregenia wolne zmarłych ciemie/

Znosnięysie maia bez cygla wolzenie.

S. Thekla

Wybawi-

ła Falko.

ulla z pie-

kła.

Damasc

hom: de

mortuis

adiuuā.

dis,

Takowas̄ ǳielność Modlitwom ludśi zwiastą Swietych przy-
 piśował Ioannes Damascenus ktory też swoje zdanie rożnymi ǳi-
 storyami wspierać vsiłuje; bo przytacza Swieta Tekle miedzy Pami-
 nami pierwsza Meszenniczka/ ktora gdy się za Falkonille po-
 gánke modliła/ spráwiła to je ażkolwiek nie oświecona wiara w
 Bálwochwalskich ciemnościach umarła/ przez tey modlitwy ier-
 dną z pogru potepionych wyieta zbawienia dostąpiła; iako o
 tym sama

sym samą pokazawszy się Tryphenie Młotce przez sen znać dala. Przywodzi także Świętego Grzegorza który idąc przez Rynek od Cesarza Trajana Forum Traiani nazwany/ wspomniawszy sobie na wielkie moralne cnoty jego/ przed pięć set lat y daley w biedach Pogańskich zesłanego: goy s. 4 zdiety litością zań modlić poznał/ a potym do Ofiary Przenaświeckey na tęś intencyę przystąpił/ zmat go piekielnych ośwobodził wysłyszawszy głos taki. Preces tuas audiui, tu verò deinceps pro impio hostiam mihi non offeras, *Wysłuchalem prozby, twore ale ty na potym za niezbawnym się nie wstawiasz, ani ofiary odprawnu.* Na koniec wspomina Młotkę Świętego o którym piše Palladius in Historia Lausiaca, że będąc wielce żarliwym za umarte przyczynca/ gdy się raz po puszczy przechadzał/ na trupia głowę napadł/ a spytawszy iey czyiaby była/ za brzdzeniem Bestii wysłyszał/ iż się Pogańską jednego bydła po wiedziała; a która gdy wdał się rozmowy zaśedł/ to na koniec rzekła. Quando o Macari pro mortuis offers preces, nos quoque interim aliquid lenimenti sentimus, *Gdy się o Makary za umartych modlisz, my też w pieśle będąc, nie co odelgi na ten czas czuimy.*

Wszakże Anyelski Doktor In quarto sentent: zbija mądrze takowe opinie/ a Pisma Doktorow przerzeczone do zdrowego rozumienia naprowadza: gdyś zgodna wszystkich Theologow jest sentencya/ że potępionym po wskatce wielki mąż nie wbedzie/ ani się ich nieznosne boleści przesła/ według tego co Anyot obwołał/ w obywatelstwie Jana Świętego. fumus tormentorum eorum ascendet in la cula la culorum, nec habent requiem die ac nocte &c. *Dym mąkich wybuchać będzie na wieki wiekow, y nie mają odpoczynku tak w dzień jak y nocny.* Zaczyni choćby niewiem co/ na otup potępiency Duszy iżono/ kontrakt dla niewzruszonego Dekretu Bożiego nie dojdzie/ ani to Duszy oney najmniejszy pociechy nie przyniesie. A co Damascen alleguie Falkonille za modlitwa Świętej Tekli/ Trajana zaś przez przyczynę Grzegorza S. 3 piekła wyhawionych; ponieważ o Trajanie mianowicie zgadzają się święci zawołanych w Kościele Pąskim Pisarzow/ tedy nie przecząc in facto, y nie włożąc prawdzię Historyey/ tak twierdzi Święty Thomas: że tych obu Dusze ielsze były ostatniey sentencyey od Boga nie odniosły/ bo tąd gdy zapadnie rewokowa na nie bywa/ według tego co mówi Salomon. Si ceciderit li-

Metaphrasi:
apud Suetonium 23.
Septemb:
S. Grzegorz także
ze Trajana
na Cesarza.

Palladius in Historia Lausiaca.

S. Makarego doświadczyli po magali nie co potępionym.

S. Thó: in 4to distinct: 45. q. 2.

Apoc: 16

lako to wybanie nia z piekła rozumieli nana s. Thomasa.

Ecclesi: 17.

Falkoni-
la i Tro-
ian i s-
niebyli de
kretowa-
ni finali-
ter lecz
Bog za-
n iest de
kret nie-
dzac o
przysley
za nie mo-
dlitwie.
Pl. 144.

W potepio-
nych iestli
iaka sprá-
ownia mo-
dlitwy ss
odelgá rá-
iest obtu-
dnaná fá-
mcy san-
dzey zá-
wistá.

Nikt in-
zymár-
szch nie
fáie sie v-
oieptnikie
pomocy
tyko Du-
še w Czy-
stcu

August:
lib. 21.
de Ciuit:
Cap: 24.

gnum siue ad Austrum siue ad Aquilonem ibi erit, Jáko pá-
dnie drzewo, lubo ná południe, lub ná putnocy tak będzie: ale ia do
czasu záwiesił/ iś z nieśkonżoney prescyencyey/ o przysley tych
Świetych módlitwie/ y przyczynnych zá niemi instancya h/ wies-
dzał; ácz tedy zostawáły w więkák piekielnym rownych/ według
exigencyey zasług swoich/ iednakże finaliter potepione nie były; bo
prolatio lententiae do tad v Bogá in suspensio zostawáła/ póti-
by intercessya Świetych ktorym ich dárować miał wola (chcac
pokazać że Voluntatem timentium se faciet, & deprecatio-
nem eorum exaudiet iáko v Psalmisty ogłosił) nie záślá; á
przysley wten czas dopiero/ poniewas bez kooperacyey ludzkiej zbawienie
portać nikogo niemoże/ Dusze one światem nadprzyrodzonym
oświecił/ y skruche w nich za przeszle niezbojne życie wzbudził/ aby
ich do dostąpienia łásti y zbawienia hábilitował.

Co sie záś tyce ássercyi Duchá onego/ ktorý przez trupia glos-
we z Młakárym Świetym rozmawiał/ y iego z ioolitwom w sa-
mym piekle moc iákas przyznawał; o tey takie dáie Anyelski
Doktor zdánie/ że iestli kiedy modlitwy Świetych iáko pocieche po-
tepionym przyniosły/ tá im bynamniey máł nie vmnieyşylá/ ále tyl-
ko w umyśle id / iákas obłudney rádosci fantázya wzbudziła; tak
iáko pospolicie Diabli ćiepyć sie zdadza/ gdy kogo zwioda/ y o grzech
albo potepienie przygoiwa; nie żeby prawosziwa vćiecha nápe-
nieni byli/ ale że sie sami lechcywey imaginayey pozorami in spe-
ciem obrazkami ludze: w rzeczy iednak samey/ nie tylko obytni máł
nie czuia/ ále co raz tym w więkşe wpadáia/ im wieccy złego w
ludziák sprawuio.

Poniewas tedy (iáko sie wywiódlo) áni Dusiom wybrá-
nym w Niebie/ bo tego nie potrzebuia/ áni Dusiom przekletym w
Piekle/ bo sposobnemi nie sá/ modlitwy żyacych żadnego sukursu
nie iednáia; toć zostáie conclusum iś same Dusze/ ktore sá in
statu intermedio zatrzymane w Czyścicu záżywać mogá/ y záży-
wáia pomocy z tego świata spuszoney; Dusze mowie tych Quo-
rum in Christo regenerantium nec vlq; adeo vita in corpo-
re male gesta est, ut tali misericordia iudicentur digni non eñt,
nec vlq; ade bene ut talem misericordiam reperiantur neces-
sariam non habere, iáko twierdzi Świety Augustyn: Ktorzy od-
rodziny sie w Chryście, áni tak bádzo źle żyli, żeby ich takowego mi-
sericordia

miłosierdzia iako niegodnych odsadzono, ani tak dalece dobrze, żeby ich tego miłosierdzia potrzebnymi nie znaleziono. O tychże Duszach wyrażniey y szerzey pisze tenże Doktor na inszym miejscu. Non ambigendum est ista prodesse defunctis, sed talibus qui ita vixerint ante mortem, ut possint habere eis utilia esse post mortem: nam qui sine fide quae per dilectionem operatur, cuiusque sacramentis de corporibus exierunt, frustra illis à suis huiusmodi pietatis officia impenduntur; cuiusdum hic essent pignora caruerunt, vel non suscipientes, vel in vacuum suscipientes De i gratiam, & sibi non misericordiam thesaurizantes sed iram. Nie trzeba wątpić że także w usługi pomagają umarłym, ale takim którzy zasłużyli przed śmiercią aby im pomocne było po śmierci: bo którzy bez wiary dzielney, która przez zmiłość się wydale, y bez Sakramentow z ciała wyszli, to darmo od swoich wszelka pobożności Chrześcijańskiej wyrządzona bywa uczynność: ktorey zakładu za żywota nie mieli, gdy się o dusze Pańska, albo nie starali, a ho one nadaremno brali: a za tym nie miłosierdzie, lecz zapalczywość sobie skarbili.

Staćnie zostaje do rozwiązania pytanie/ co za skutek z prasce naszej/ zlewa się na Dusze: albo co w nich nasze Suffragia sprawia: iako im pomoc iednają: Dwa pospolicie skutki naznacza y uznawa wiara Rzymska/ ktore utrapionych Dusi/ za staraniem żyjących dochodzą: Pierwszy jest/ iż Suffragia uwalniają Dusze od obowiązku karania doczesnego/ ktory przeto zaciągnął/ że dostrateczny/ za popełnione grzechy/ w ciebie badac niepotutował: Drugi że gląda mnielsze grzechy (ktore powspedniemi zowią) za żywota przez przyzwoite środki nie zniwione. O pierwszym skutku jest wyraźny Artykuł na powszechnym Koncyljum Florentyńskim postanowiony. Definimus, si verò penitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis penitentiae fructibus de commissis satisfecerint & omissis, eorum Animas pānis Purgatorij purgari: & ut à pānis huiusmodi releventur, prodesse eis viuentium fidelium Suffragia &c. Stānowiemy, że kiedy ludzie pokutujący w miłości Boskiej schodzą pierwej, niżli przez gadne pokuty owoce dostatecznie za grzechy dosyć uczynią, na ten czas Dusze ich w mękach Czyścicowych zostają: od ktorych mają aby uwolnieni byli, Suffragia żyjących im pomagają. O drugim ożrom pisać Świętego goście

Dwoiaki o tym S. August: asserit bardzo piekne. August: tom: 10: serm: 32 de verbis Apo stol.

Rzymski skutek jest Suffragia karania doczesnego gromniejsza albo cięzka i in.

Concil: Florent inlitteris vnionis S. S.

Drugi że grzechy powspedniemnie znoszą glądzą.

rare pro defunctis, ut à peccatis solvantur, *Światekedy y zdrowa* jest myśl, modlić się za umarte, aby od grzechów rozwiązani byli, Jest powszechne Kościoła Świętego zdanie/ który codziennie w swoich kolektach/ imieniem Dusi od Młaciestatu Bożkiego odpuszczenia grzechów żada: Animabus famulorum tuorum Oratio proficiat supplicantium, ut eas & à peccatis omnibus exuas, & tuæ redemptionis facias esse participes: *Dusom slug twoych niechay modlitwa pomoze prosiacych, aby sie y od grzechow wyslaniych rozwiązal, y odkupienia twego uczestnikami uczynił.*

Jako po śmierci małe grzechy zgładzono bywają nauką S. Thomaśa.

I. Cor. 10.

Bellarmin lib. 1. de Purgat. Cap. 10.

S. Thō : in 4. sentent. dist. 21. q. 1. a. 2.

Tu tylko zachodzi między nadremini kontrowersya/ iako na takim samym świecie/ grzechy powszechne gładzone bywają: ponieważ ta jest natura grzechu/ że się Duszy na zawsze trzymać będzie/ i jeśli go za żywota nie pozbedzie/ y z nim się przez dysplicencya albo ośmieszenie nie rozwiedzie: Wiele jest takich wiele umiera/ którzy mając swoje w niektórych Aktach z grzechem powszechnym złączonych wciechy y gusty/ od śmierci zażożeni bywają/ tak że nie przyjdzie im zbrzydzić się/ y detestacya w sobie wzbudzić tego co się Bogu niepodoba; dla tegoż wątpliwość między Theologami rośnie/ iako Dusze takich grzechów po śmierci pozbywają: Etera że nie w sobie nie zawiera do zbudowania potrzebnego/ y mało na tym zależy/ że Etera się kto zda opinia/ byle według Apostoła Captiuet intellectum in obsequium Christi, Niemniej rozum podziac go pod rozsadek miary; przetoż się z nią nie rozwodze. To namienia wssy co Bellarmin z pospolitą Anielskiego Doktorą troierdzi sens tencya; Culpas veniales dimitti in Purgatorio per actum dilectionis & patientia; illa enim acceptatio pænæ à Deo inflictæ, cum ex charitate prodeat, dici potest virtualis quædam Penitentia, & licet non sit proprie meritoria, quia non meretur gloriæ & gratiæ augmentum, tamen est remissoria peccati. Ze grzechy powszechne odpuszczone bywają, przez Akty miłości y cierpliwości, które w sobie Dusze w mekach wzbudzają; bo ponieważ ochotnie przyimają zamierzone od Boga karanie pochodzi to z miłości Bożkiej, y ma moc nieśkierowej pokuty: a lubo takowa acceptacya ma, nie zasługuje większego przybytku łaski y chwali, przecie otrzymuje y jedne odpuszczenie grzechów. Do którego odpuszczenia nasze modlitwy y Suffragia tym sposobem (iako tenże naucza Kardynał) pomagają y wchodzą/ że per modum supplicationis y Boga sprawują/ aby ich w takich

wey

Wey ochotcie do chetliwego mać przyięcia wzwierdzał y posłał/
Mediante actu dilectionis & patientia; Ktore Alty je są nads
przyrodzone/ słusnie prośbami z iednane bywają/ gdyś ie Bog zszes
gulney takty iako insze dona supernaturalia dāie.

Leż pierwszy o tym dyskurs Szkołom y Katedrom zostawiwszy/
w tym sie niechay wmyśl nās przez wiare vgruntuie; je iako nās. do ra-
tānym świećie Bog dobrotliwy grzechy według tāsnego Pisma
odpuszcza/ tak też pobożność Chrześciańska odpuszczenie to/ ktore sie
sposobem nam niewiadomym dāicie/ przez Suffragia iedna; do
ktorego iednania goraco zācheca wszytcih Augustyn Świety
mowiāc. Minutis peccatis licet occidi animam non credimus,
ita tamen eam veluti quibusdam pustulis, & quasi horrenda-
scabie, replentia deformem faciunt, vt eam ad amplexus Sponsi
caelestis, vix cum graui confusione venire permittant: de quo
scriptum est, Aptauit sibi Ecclesiam non habentem maculam
aut rugam; & ideo continuis orationibus, & frequentibus ie-
iunijs & largioribus Eleēmosynis, & prācipue per Indulgen-
tiam eorum quae in nos peccant, assidue redimantur. Acz nie-
rzymy że drobnieysze grzechy Duse nie zabijają, tak iā iednak nās stał Duse spe-
kroś iākichśi, y sprosnego pārchu osypnia, a brzytka czynia; że doprzy-
wiania sie z Oblubieńcem Niebieskim dla tego przysc nie może: gdyś
o nim napisano: isz sobie przypodobit zgromadzenie wiernych niemā-
iacych zmāzy y zmarszczki. A przetoż wstawniczymi modlitwami,
gestemi iātmuznami- a mianowicie ochotnym tego w czym nas wżity od-
puszczeniem, Dusem onym z grzechom oczyszczenie wmagamy.

Stawiam iā przy konkluzey tego Rozdziału/ nā tej Augu-
stynowej Wyhorcie/ a ponieważ intencya Bractwa bārdziej do
tąd zmierzā/ aby wola y affekty Chrześciańskie do polutowania nād-
nedza Duse zagrzāl/ niżli aby ciekawemi o Stanie swiātā drugie-
g. dyskursami wydworny rezam napisał: wpiasam przez spōlna
ktora nas wszytcih/ iako iednego Chryścianego Ciała cłonku/ w
Chryścusiemiāje miłość/ aby wiedzac y wierzac isz Duse tāmte ra-
tować mogā/ ktore do wiaśn/ ratunku strepowane cale roce mājā/
od tās pobojnych sironie niedzieli pieczy; ale to co im panna nād-
cudza nedza litość/ co spōlne wiernych między sobą z gromad/ z obli-
giem do pomocy/ per omnen iunduram submisit/ iātmuzn Chri-
sti iako mowi Apostoł/ co nāostatek przywānia/ iātmuzn/ żeby
rādzi

Zachęca.

nie Augu-

runku

Duse.

Augu-:

ser: 41.

de San-

Ais.

Grzechy

ponusze-

nie s iā-

ko kroś

sace przed

Bogiem.

Ephel. 4

Iacobus
de Viri-
aco in e-
ius Vita.

S. Mária
z Ogni:y
w Koście
le pełno
rak zło-
nych na
powietrzu
widzi.

Iob. 19.

rádſi w tákowym ſámi mieli ráſie! niechayby támtym żebrakóm
wyrzadzáli. Piſa w Żywocie Światey Máriaey Degniáczeńſkiey/ że
gdy raz weſłá w Koſciół/ pełno ná powietrzu rak złożonych/ á ku
ſobie wyściagnionych wyrzálá; ktorym widowiſciem/ áz z przodku
przeſtraſſona bylá/ potym iedná za oświecceniem Boſtim zrozu-
miałá/ że to Duſze w Czysćcu rece ſtkádáiac/ tych co do Koſciółá
przychodza pokornie o pomoc proſa. O Chreſćcianinie gdy Ko-
ſcióły/ Cmyntarze/ Mógily umárlych miáſi/ rozumiey że cie toſz
potyka/ á zewſad ci Duſze zroſciagnionemi záſtepuia rekámi; boć
záſte gdyby nam zdárto záſtane ſoczú/ z truduaby ſie drugi w
Koſciele/ przed rekámi ktore umárli z ſienie wynoſia przedrzeć
miał; co żywo chwytá/ co żywo rece zátemuiac miłóſierdzia ze-
brze, Miſeremini mei, Miſeremini mei, ſátem vos amici mei,
quia manus Dñi tetigit me. Zmiłuycie ſię ná demná zmiłuycie ſię ná-
demná, przynamniey wy przyiaciele moi, gdyſ reká Pańka dotknęła me.
Ach iákoſ ſię wnetrżnoſci náſze nie wzruſia/ ieſu kámiénie nie
záſły? á cokolwiek miedzy tákó mizernych Kálikow grónáde
wczácz nie rzuca?

R O Z D Z I A Ł XI.

O ſpoſobách ráutowánia Duſz w oſobnoſci, á miánowicie o ſtrá-
ſney Offerze Mſey Światey.

Siedm ſpo-
sobów rá-
towania

Duſz.

Thom :
Cantipr
lib: 2. A-
pum. c.
53.

Figura
ich byty
Siedm Pi-
rámiá ná
grobie Má-
chábeyczy
kon.

Dobóe káždy dobry wczynék w táſce Boſkiey od człowieká
práwowiernego czyniony/ moze być do tego nákierowany
ſkutku/ aby Duſhom mák zelzył/ poniewaſ iáko wyſzey o tym
doſtátecznie było/ naymnieyſy Akt pobożny/ oraz y Niebo czynia-
cemu pozyskuie/ y zá kárania lub ſwoie/ lub cudze doſyć czyni: ſzco-
gulne iedná w Koſciele Kátholickim ſa wſtáwione ſpoſoby/ kto-
re ex intentione Eccleſiæ máia moc do wybáwienia Duſz/ álbo
przynamniey ſrogóſci mák zelzenia; ktore Thomas Cantiprati-
nus ſiedmioráká okreſlił lidzba/ y w tym wierszu záwárt.

Fle, Pete, Ieiuna, Vigila, Da, Redde, Celebra.

Plącz, Modł ſię, Poſć, Niedofpiay, J. tmużne day, Wroc, Mſe S. mierz.

Przytáczáiac ná zálecenie tych Siedmiorákich Suffrágia y

Figura Stározaákonna z Krag Máchábeyſkich wſieta/ kedy czyta-

ny je Symon Flaywyſzy Káptan y oraz Herman ludu Izráelſkiego

go/ ná gro-

go/ na grobie Rodziców y Braci swoich/ postawił siedm słupów i. Mach: spiczastych/ Statuit septem Pyramidas vnam contra vnam: á te Cap. 12. Piramidy nadgrobne Cantipratanus allegoryzuia/ wizerunkiem wyzy opisanych Suffragia osadzil/ ktore sie umartym od nas do staio/ y lezacych w grobach moca swoa siegaia. Wszakze poniewaz niektore z tych nie daleko z soba chodza/ dlatego do czworakie go Rodzatu/ wszystkie zadusne Suffragia/ skroci/ y podzielił Swia ty Grzegorz mowiac. Animæ defunctorum quatuor modis sol uuntur, aut Oblationibus Sacerdotum, aut precibus Sanctorum, aut Eleëmodynīs Charorum, aut ieiunio cognatorum: Dusze zmarlych czworakiem sposobem uwolnione bywaja, albo przez ofiary Kaptanow, albo przez modlitwy Swietych, albo przez Jalmuzny przy iaciol, albo przez posly krewnych.

Powsta chnie ie dnakizno rakie sa tylko suf fragia

Ztora partycyja y podzial ze dostatecznie w sobie zawiera to wszystko co do pomocy Dusz nalezy obiasnia Swiety Bernardyn S. Bern: Generiski takim dyskurssem: Quatuor modis iuvari animæ pos sunt. Primò per intercessionem Christi, & hoc modo iuuantur Tom: 2. per Altaris oblationem; Secundo quasi per priuatam membro. serm: 69 rum intercessionem, idest per Orationes Sanctorum & iusto. a 3. c. 2. rum: Tertio per modum Redemptionis panæ, quæ fit per Eleë. moynam. Quarto per modum solutionis panæ, quæ fit per. Przyczy ieiuniorum afflictionem. Czworako moga byc ratowane Dusze: nitego z naprzod za przyczyna y posrednictwem Chrystusa, co sie dzieie w O. Bernardy fierze Przenaimistley; Powtore na przyczyna członkow prywatnych na swie Chrystusowych, co sie dzieie przez modlitwy sprawniedliwych; Potrze. tego znie cie sposobem okupu za karania tozonego, á tak ie placi jalmuzna: Nako. niec sposobem przeicia tegos karania, á tak ie zastepuje post, y inss umartwienia. Nad temi tedy pobożnego ratunku szrodkami zabaa wie sie nie co przydzie/ á obfermiej kazdego z osobna moc/ wlasno sci/ kondycye/ y skutek wywieści/ y tak racyami tak tez przykladami stwierdźcie.

Mia 8. uapiem

Pocznymi od naydostoinieyszey Ofiary Misy Swietey ktora jest Dusza jest barzo pomocna/ okrom przytoczonych dopierusien. to allegacyi/ jest Kanon na Swiatym zborze Trydentskim zgodnie ogloszony przeciw Nowatorom: Non solum hoc Sacrificium, ca. Anno Dy. Cong: Tridene Sess: 22. Can: 9. pro fidelium uiuorum peccatis, panis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed pro defunctis in Christo, nondum ad plenam purga-

Zeinanie purgatis, ricē iuxta Apostolicam traditionem offertur: **Nie tyl-**
o tym S. ko tā Offiárá, zá wiernych żyjących grzechy, karánia, dosýc czynienia,
Zboru y inße potrzeby, ále téż zá zmártých w Chrystusie, ieszcze zupełnie nie
Tryden- oczyszczonych, porządnie według podánia Apostolskiego odprawiana by-
skiego. wa. Tā toż rozumienie/ przypádli dawni przedtym Concilium
Zeinanie odszepienicy Grekowie/ ktorzy długo sprzecznemi będąc powše-
o tym S. chney náuce y wierze o Czystcu/ nákoniec iásnością prawdy
zib. Flo- przekonáni/ nie tylko sie ná ten Artykuł wiáry zgodnie podpisali/
rentskie- ále téż Offierze Przenaswietšey moc osobliwa do wybáwienia
go. przyznali. Animabus Purgatorij, vt á pānis releuentur prodes-
Concil: se fidelium viuorum Suffragia, Missarum uidelicet Sacrificia..
Florent Inšych Concylia ktore sie y rožnych wieków/ y v rožnych odprá-
in literis wiáły Narodow/ á o dšielności Nšy Swietey względem Duš
vnió S. S. Kanony wydały/ niemáß potrzeby (specifice przywodzić y zágašać;
Włiszaia dosýc je gdziékolwiek po wšytkim Chrzešćiaństwie/ okiem rzuciš/
šc wyzna- iednoštáyne o tym Prawowiernych Košciółow rozumienie/ nie dos-
nia daw- piero znajdziéß. Máß o tym w Astryce Concilium trzeciego Ká-
nieszych tháginenškiego Rozdział dwudziesty dšewiaty/ y czwartego znos-
Concilia wu Rozdział siedmdziestiaty dšewiaty: w Hispániey Concilium
o Nšy S. Brákarénškiego pierwszego Rozdział trzydziesty czwarty: we Fránc-
De Con cyey Concilium Babilonškiego Kanon/ ktory w swóie Decretū
leca di- ffiniē: 1. wložyl Gracyan: w Niemieckey Rzešy Concilium Wormackies
stinē: go Rozdział dšiesiaty; w Włóškiey žiemí Concilium šóstego ktos
Can. vi- re sie zá Symmachá Papieżá odprawiało Kanony: w Polsce v
lum est. nas tak wiele Prowincyalnych Synodow/ rožne o tymże Kon-
stytucye.

wynánie A dopieroš Doktorow Košcielnych ktošby sie náwyliżał/
o tym je poniewáß takó tylko tá náuka od samych Apostółow po swiecie
Oycow: iest ogłoszona/ kató y narodu z swoimi nie bylo Mistrzánti/ dánemi
ss. od Boga/ in ædificationem Corporis Christi; ktorzyby iey rzecz-
Ephes. 4 sama nie prátktykowáli/ á zá Duše Offiár Nagwietšych nie od-
Anno práwiáli: z kódo dobrze konkludnie/ á dšisieyšych Kácerzow przez
1150. wrotne gáši rácyiti Hugo Eterianus, dosýc sławny wieku swego
Lib: de Doktor/ ktory žył okolo Roku 1150. Si impium, si abominabi-
regressu le. si frivolum, si inutile Redemptor humani generis tale ob-
Anima- sequum reputaret, quomodo multi hactenus Sancti Patres de-
ram ab cesserint, neq; alicui eorum reuelatum foret, quatenus huius-
inferis. modi

modi errores ab Ecclesia Dei amouerentur? sed neq; inter sa-
 crorum solennia successores Apostolorum, in ipsis Mysterijs, iku wia-
 pro dormientibus deprecationes semper fieri censuissent. Gd- ry Mse S.
 by za nieczysta, omierzla, blazenska y niepozyteczna poczytal takow-
 ustuze (iako Heretycy zdaja) Odkupiciel Narodu ludzkiego, iakosby do-
 purcil, zeby tak wiele Oycom Swietych w tey bledney opiniey zeszlo? a
 zadnemu z nich nie obranil, aby takowe omylne zmyczanie z Kosciola Bo-
 zego w gladzono? Ale ani naslepcy Apostolow, tegobyby nie stanowieli,
 zeby przy Wroczystosciach Swietych obrzadkow, y przy samey strasney
 Tatemnicy, modlitwy za umartych czyniono. Przetos wgruntowa-
 wszy sie/ na iednostaynym wszytkich wiekow/ krainow/ narodow/
 Olob nawet prerogatywa Koscielna znamienitych Konsensie/ na-
 pelniać Karty nadaremnie imionami y swiadectwy niechce: bo tefi
 ich (parlim w tey Kiedze rośnie/ a mianowicie w poblizszym Ko-
 szale/ dosyc sie przywodzy y Cytuje: a chooby dobrze y na tych
 schodzilo/ w prawowiernego Katolika/ iedyna Kosciola powaga
 sa wszytkie dowody y allegacye stanać powinny/ iako madsze wia-
 zac sezebietliwe humorowatych glow wsta decyduie S. Augustyn.
 Si quid faciendum Diuinæ scripturæ præscribit auctoritas, non
 est dubitandum, quin ita facere debeamus: similiter si quid ho-
 rum tota per orbem frequentat Ecclesia, nam etiam hic, quin
 ita faciendum sit disputare, insolentissimæ insanix est. Cokol-
 wiek Pisma Swietego opisuie powaga, o tym waspic nie trzeba, ze tak
 czynic mamy: takze cokolwiek, w sytek po swiecie rozkazany y po-
 wszechny zachowue Kościol: bo chciec sie o tym swarzyc y dysputowac,
 czemu to tak bydz ma, w yuzdanego nader znak iest bal nstwa.

Ze tedy tak zgodne zawse byly wszytkich Narodow o Msey Przykl-
 Swietey y wielce skuteczney do ratunku Duszy mocy/ sensa: dla tes-
 gos przy pogrzebach/ y zlozeniu wiernych nic gasciey widac nie by-
 to/ iako strasnych tajemnic/ wspomiale obrzedy: y ci ktorzy sie z
 tym swiatem zegnali/ niczego bardziey od swoich na वालेcie nie
 zadali/ tylko zeby ich pamiatka przy Oltarzu y Swietey Liturgi-
 cy nie ginela. Oto prosila S Monika/ wielkiego Augustyna sy-
 na swego/ iako sam Mlacierzynskie wypisuie vota: Anxie desi-
 derabat sui memoriam ad altare fieri, unde sciebat dispensari
 victimam sanctam, qua delictum est Chirographum, quod erat
 contrarium nobis, Z wielka uilnoicia pragnela aby pamiatka iey z S. Augu-
 styna

S Aug:
 Epistola
 118. ad
 Ianuariu
 Waspic o
 eym co
 w sedzie
 Kosciola
 chorwie
 wielkie
 balenstwo
 według S.
 August.

Confess.
Cap. 11.
S Ephrem
Peznion
S Ephre
in testa-
mēto V.
Surium
ad; Feb
Wielebny
Beda
Biskupow
y Zakon-
nikow.
V. Beda
in praz:
V. i. S.
Cuth-
berti tō
3 operū
S. Remi-
gii sy-
nowia.
Durād:
lib. 2. de
Ritibus
Ec. c. 43
Forner
in Pl 50
Cōc. 79.
Num. 13.
S Kune-
gunda sū
duże nā
Mśe cym
Surig in
vita S.
Margar:
10 Iunij.
S. Māgo
rzata pro

Oltarz Pánkiego nie schodził, gdzie wiedzieli iś sáfua offiára Świe-
ta, przez ktora zglądzony iest zapis nam przeciwny. O toś swoich
zakłinal Vznioł y takowe pragnienie w Testamentie zapisał
Świety Ephrem Syryczyk! Assidue pro mea paruitate obla-
tiones facere dignemini, & quando diem trigelimum comple-
uero mei memoriam faciatis: *Ustawnie żi mnie lichego Of-
fiary rączcie czynić, a gdy dzień trzydziesty od zezcia mijsz będzie pa-
miatke moie ponowicie. Tegoż żadat od Ładysława Biskupa Lina
dissareńskiego Wielebny Beda / światobliwośćia y nauka po cās-
tym świecie ieszże za żywota sławny; Modelfundo pro Redem-
ptione animæ meæ, quasi pro familiaris, & vernaculi vestri, &
Missas facere, & nomen meum inter vestra scribere dignemini.
Gdy umrę za Dusze moie iako za kompani y domowego wászego Mśe
Świete odprawić, a imię moie w Katalog wász wpiśać proszę nie zá-
niechaycie.*

Tegoż po swoym Synowcu Algárymerze rekwirował Świety
Remigius Arcybiskup Remeński Apostoł Fráncuski / ktory pier-
wszy Krolá Klodowensá / y zewszystkiem narodem do wiary Świe-
tey náwrocił; dla tegoż testamentem pewna winnica ná to (iako
Durándus piśe) oddał / aby za proweniá iey Synowiec / o ponowie-
nie pámiatki iego przy Oltarzu osobliwie w Niedzieli y Świata
pilnie się starał. Toś ostatnia obwarowála ordynacya Świeta Ru-
negunda Cesarzowa Świetego Henryka imieniem Oblubienicá /
rzecza / y nienaruszonym spólnie dochowaney Czystości kwiátem
siostrá; ktora lubo w Klastorze Konfugienckim umártá / w Báms-
berdze iednak w Kościele Káthedralnym / przy cíele Oblubien-
cá swego pochować się kázála / wielkie ná to odkazywszy Legatá /
aby iako naywiecey zá nie Mśy y modlitw było / według tego co
piśe Fornerus tegoż Kościola Suffragan. Nákoniec (ze inszych
bez liczby w Cnote y światobliwość zámóżytych omine) tego po
swoim spowiedniku Turbódzie potrzebowała Świeta Māgo-
rzatá Krolowa Szocka / ktora umártá Roku Tysiacnego
śesćdziesiątego / bo przed skonaniem tak go obowiozala. Hoci te
postulo ut quoad vixeris, in Missis & Orationibus, mei memi-
niste velis, O to cie proszę abyś záwśe paki żyć będzieś, we Mśach y
Modlitwach ná mie pámietał.

Zgola pospolite to wszystkich dawnych Chrześcian pragnienie
było /

było/ Ktorzy tak goraco sobie tych zbawiennych posilkow życzli/
 że też pod czas Tyraniſkiey oppreſſiwey y prześladowania od nie-
 przyjaćcieli wiary/ nie bardziej nie apprendowali/ iako gdy im Rás-
 planow odbierano/ Ktorzy Duſze ich w oſtátnia godzinie Bogu pole-
 cać musieli. Żad za perſekucyey Wándaliſkiey w Afryce/ kiedy cze-
 ry tyſiące dſiewieciſet ſiſć dſięſiat heſć Ōżeczennikow ná wygná-
 nie pędzono/ między Ktoremí najwiecy było Káplánow y Biſkupow;
 zábiezawſzy im hurmem oſierociále wiernych tłumy z ſwie-
 cámi zápalonemi/ od wielkiego jalu dſiarki ſwe do nog ich rzucá-
 ly; á niezwytkly krzyk y lament wczyn. wſzy/ ná to naybardziej ná-
 rzekáły/ iſy Káplánow przy ſmierci obecnych/ po ſmierci pomo-
 cnych mieć nie mogli. Quid nos miſeros (wótał) reliquitis dum
 ad Coronas pergitis? qui nos ſolennibus Orationibus ſepulcu-
 ri ſunt morientes? á quibus Diuini Sacrificij ritus exhibendus
 eſt conſuetus. Czemuſz nas niedźnych zoſławiaćie gdy ſie do Korony
 kwapicie? ktoſz nas umártych z zwyczajnymi pogrzebie modlitwamiſ?
 kto Bóſkiey Ofiáry powinny obrząd za nas odpráwi.

Tzwieim iato ſie tu niezawſtydza dſięſieyſi Heretycy/ gdy
 pátrza ná tak gorace ſtárych Chreſćcian prágnienia/ Ktore wmie-
 raſe wyſwiadczaſi/ y je wielka nádzicie w Ofiierze Przenaſwies-
 tſzey potkádáia znáć dawáli; poniewaſz ich nie bardziej w oczy nie-
 bole/ iako ta odżywiáiacego Sákrámentu niepokálána Ofiára:
 Lecz niechay ſobie nád nia cłna iako rozumiecia/ niech z owym plu-
 gáwym ſydostwem zdzymáiac ſie nádrzym chlebem Anychſkim
 wótaia: Naſceat anima noſtra ſuper cibo iſto leuiſſimo/ O-
 mierzla Duſzy náſzey, ta luha potráwá: w Koſciele Chryſtuſowym/
 trwa záwſe y trwáć do ſkóniezenia ſwiátá bedzie/ to co Klemens
 Swiety Trzeci od Piotra Swiát^o Papieſz/ á głowá wſytkich wier-
 nych w Apolſkich nákáznie wſtárowach; Pro fratribus qui in Do-
 mino mortui ſunt, offerte in Eccleſijs veſtris, Zá br. cia ktorzy
 w Bogu zeſli oddaycie ofiáry w Koſciolach wáſzych.

Odpráwiá te Ofiáre Ambroſy Swiety ná pogrzebie Brátá
 ſwego Satyrá iako ſie pokáznie z Oracyey pogrzebney: Odprá-
 wiono teſz Ofiáre przy exequiach Swietego Auguſtyná/ Pro cor-
 poris illius deſiſitione commendanda Sacrificium Deo obla-
 tum eſt, iako mowi Poſſidonius piſarz iego Żywotá. Odpráwiá
 iſy Swiety Bernard Klarewalenſki Opát/ bedec w Weroſłanie
 w. Fráns

ſi o nie-
 ſpowiedni
 ká.

iako tolá-
 toſtárych
 Chreſćciá
 gdy náſy
 po ſmier-
 ci mieć
 niemogli.

Victor
 Vticelis
 lib. 2. per
 ſecur. Va-
 ridalicz
 Heretycy
 naybár-
 dziey ſie
 Mſá S.
 brzydza-
 Num: 21
 Ktor. 2. S.
 Clemens
 káſe od-
 práwiáć
 záwmar-
 te.

Clem:
 1. 6. Cón-
 ſtit. A-
 poſt: c.

19.
 Odprá-
 wiaſia S
 Ambr: 24
 brátá.
 Poſſi: in
 Vita S.
 Auguſt:

In Vita we Francyey za Biskupa Ostryńskiego świeżo zmarłego/ iako maś
 S. Bern: w żywocie iego: Odprawiał Święty Anzelm Arcybiskup Kana
 lib: 4. twaryjski/ za Duszę Osberta wielkiego niegdy swego adwersarza:
 Także in- Odprawiali je inszych tak wielumina/ ktorych Sedziwa zaleca stas
 ti wylicia rozryność/ niżej opisani Biskupi/ nauka/ godnością/ swiastobliwos
 is ko SS. ścia Pawni/ to jest Święty Severus Rauenatski za Geminiána
 którzy za także Biskupa: Święty Odalrykus Aufpurski/ za Adelberta Sye
 rożnych nowca na wojnie zabitego; Święty Hugo Gracyanopolitański za
 Msemie- rodzice swoje przy ich Requiah; ktorych wśpytkich Nabozenstwo/
 li. 7 oraz starodawny odprawiania Mszy Świętey za umarłych zwy
 in Vitis czay/ znaydzieśy wyczytaś/ w Suryusá w żywotach tych Swie
 singulo- tych na miejscu swoim opisaných.

Tac kontentowaiá sie tym Pobożność Chrześciańska/ że swoje
 z umarłymi na on świat idacemi zegnania/ niepokalana zdobila
 Obchody Ofiara/ y ostatnia miłość przy pogrzebach tym pospolicie pieczo
 rzeciego rowala aktem: wymysliła dla wiekšej ich pomocy trzeciego y
 dnia iako siódmego dnia obchody z ponowieniem Mszy Świętey/ Tryczys
 dawno. my także y Anniwersarze aby ile można nigdy z Oltarza pámiat
 Bibliot: tka zmarłych nieśchodzila. Obchod trzeciego dnia od stonania ier
 Patum seze za Gásow Świętego Ambrozego wśedł był w obyczay w wiers
 Tom. 10. nych/ iako to znać daie/ w Gracyey pogrzebowey na wystawienie
 fol. 297. Theodozjusá Cesarza miáney; ktorego te rácyá daie Albinus Flac
 Alcuin9 świetšej stworzona iesli ledaiakim życiem Bosti křtast y lineamē
 był okolo ta w sobie zatarta/ trzeciego dnia Ofiara odnowiona/ przysć do
 roku 770 pierwszego gláncu y podobieństwa Bostiego moglá; według tego
 1. 103: 3. co mowi Jan S. Scimus quoniam cum apparuerit, simile ei erit
 Przyczyna ich mi- mus, Wiemy isgdysie pokaze, podobni iemu bedziemy Propter hoc sa
 styczna- crificium die tertia agitur, ut si quid temulentum ex cohabita
 barzopie- tione carnis anima contraxit obliteretur, & Sanctissima Trini
 kna. tatis similitudo reparetur: Dla tego ofiara trzeciego dnia odprá
 Obchody- wiona bywa, aby zaciagnione na Dusze przez spotkowanie z ciałem z má
 siódmego- zy spetzły, á wyobrazenie Trojce Przenasnietszej iak znorwu wyni
 dnia wie- kno.

Obchody- Obchod dnia siódmego z Pisma Świętego wziął początek/
 siódmego- gdzie Medrzec mowi Luētus a ortu leptem dies, Płacz za umar
 dnia wie- le przez siedm dni: á tego tamże ta daie przyczyna/ że ponieważ
 z Pisma Dusza

Spofoby do ratowania Dusz w Czysta.

175

Dusza która trzy potencye zdoła Rozum/ Wola/ y Pamięć wstawi-
zna miała od ciała do dobrego przepokode/ które jest że czterech zło-
zone żywiołow/ y między niemi codzienne zachodziły rostertki/
według tego co mówi Apostoł/ Caro concupiscit aduersus spiri-
tum & spiritus aduersus carnem/ żeby wieczny między sobą za-
warły pokoy/ y trzy potencye Dusze/ a cztery Elementa do sabry/
które ciała w mieszańe/ nierozdzielney jedności wypełniły Septenari-
um, dnia siódmego/ który też jest dzień pokoyu y odpoczynku (Dla-
tego że Bog sam w ten odpoczął requieuit die septimo ab omni
opere quod patrarat) przez offiary niekrwawe y zasługi Chrystu-
sowe/ z iednąc to wierni wśluga; Vt anima tuo corpori pacifice-
tur, Holocaustum die septima celebratur, Aby Dusza z ciałem w
pokoy y zgodę wieczną weszła, dnia siódmego offiara na tę pamiatka
oddawana bywa.

Trzyceśmy albo obrzędy dnia trzydziestego wspierania sie t.j.
że na przykładach z Pisma Świętego wziętych; bo y Aarona Cła-
wyższego Kapłana śmierć wśrtek lud Izraelski przez trzydzieści
dni opłakiwał/ Videns omnis multitudo filiorum Israel occu-
buisse Aaron fleuit cum triginta diebus per cunctas familias,
y po śmierci Mojżesza Hetmana ludu Bożego/ rownie trzydzieści
dni żałobą trwata/ Fleuerunt cum filij Israel triginta diebus in
Campestribus Moab. Przyczyna zaśie tego swiarobliwego zwy-
czaju/ że na pomienionym miejscu czytamy/ że wśpłscy wierni w kła-
sce Bożej z chodzący mają obietnicę od Apostoła zapisańa/ iż swo-
go czasu w zupełności wieku Chrystusowego powstana; donec oc-
curramus in virum perfectum in menuram ætatis plenitudinis
Christi. Wiac że Chrystus Pan trzydzieści lat y trzy konwersinac-
na ziemi przeżył/ który sie też wiek młodości zowie/ zaczął po-
sołtali na świecie przyaściele dla tego pamiatke zmarłych trzy-
dziestego dnia odnawiaia/ aby na Sadzie Pańskim od Trzydzie-
stej wieku Chrystusowego miary oddaleni nie byli. Celebratur
ergo dies Trigesima, vt in anima incorruptionis renouetur iu-
uentus, & corpus quod in humilitate sepultum fuerit, resurgat in
gloria configuratum corpori claritatis Christi. Odprawnia dzień
Trzydziesty, aby Dusza w nieskazitelnosci sczesliwej odmłodniała, a
ciało które teraz w prochu ponizone zostało przym w chwale powstało,
przyssposobione na kształt własności ciała Chrystusowego.

Eccl: 12

Galat: 5

Przycz-
nách
takie mi-
słyszano.

Trzyce-
my z kad-
y co ich
zapry-
czyno.
Num: 30

Deuter:
vltim.

Epł: 4.

Ze wy-
brani
zmar-
tych-
wsta-
ną w lat 30.

Phil: 3.

Różnice

Racznic
dawności
od Aposto-
łow.

Tertul:
lib. de
Corona
militis.

Nazian:
Orat: 10

laudem

Przycz-
nách.

Alcuin:
li. 3. c. 44

Wizerun-
kiem C: 7
śc. a morze
skłane od
Janá S.
episłane.

Apocal:
5.

S. Andr:
Arch:
Cappad
in Apo-
cal: c. 44

Rocznice na koniec od czasow ieszcze Apostolskich/ swiatobli-
wym zasły zwyczaiem/ ktore y pobliski Apostolom wspomina Ter-
tullian: Ex maiorum traditione pro defunctis annua die faci-
mus, Z podania starszych, w Rocznice Offiary czyniemy. y Grzegorz
Nazywanszki Theologiem dla gtebokiey nauki nazwany/ Bratu
swemu Cezaryusowi/ co Rok ie sprawniac obiecuie: Alia quidem
persoluimus, alia vero dabimus, anniuersarios honores, & com-
memorationes afferentes, Jedne teraz potiski wyplatamy, a dru-
gie potym oddamy, gdy doroczna czesc y pamiatke odprawiac badzie-
my. Tych zasie Rocznic postanowienia/ iedyna mi nadaie racya
Czarlai. tenje Alcuinus Placcus Mistrz Wielkie° Karola Cesarza w Kiasce
de Diuinis Officijs, ze niewiemy co sia z Duszami dziecie/ zaczyni
na szescie/ iesliby ieszcze potrzebowaly/ pomocy im dodaiemy. An-
niuersaria dies ideo repetitur defunctis, quoniam nescimus qua-
liter Causa eorum habetur in altera vita.

Do tych tak czestych a szcztynych okolo dobra Dusz zabiegow/
do takiej nieustannej (ktora im tak naywiecey Misy Swietych
obmysla) ochoty/ pobudza wiernych nieomylna wsnosc/ ze wiedza
dobrze iako sie ich naklady Dusiom nadaią: gdy przez zaslugi y Krew
Chrystusowa ktora sie znouu przy Ofiarach reprezentuię/ y leie/
Dusie w tarasie onym ciekstym sawarte/ wolnosć otrzymiua. Mial
Jan Swiety takowe widzenie: Morze iakies sklane/ ognistymi
wewnatrz falami wspomone widzial/ na ktorym staly Dusie tych/
nad ktorem Czartowsta moc gory wziac niemogla; Vidi tan-
quam mare vitreum mistum igne, & eos qui vicerunt beltham
stantes supra mare: Widziałem iakoby morze sklane z ogniem zmiesane,
a tych co zwycięzili bestia stojących na morzu. Sanct° Andreas Arcy-
biskup Cappadocyey/ pisac in Apocalypsim, Przez to morze skla-
ne ogniem wewnatrz podysnuiace rozumie Czystaieć/ przez ktory
wszystcy plamie sie/ wedlug zdania tego Swietego musza/ wszy-
tkiem ognie one dogaraić: Mare vitreum eorum multitudinem
qui salui sunt significare arbitramur: quod autem ignem admix-
tum habere perhibetur, ad Apostolicum illud referri potest
vniuscuiusq; opus quale sit ignis probabit: Esi interim ignis
ille eius naturæ existit, vt puris, sinceræq; fidei, & vitæ homi-
nibus nihil noceat: Disscinditur vis eius citra vllam confusio-
nem in diuersas operationes: Enimuero quod in eo adurendi

virtutem

virtutem sortitum latet, hoc peccatoribus tribuitur, quod autem illuminare natum est, hoc ad iustos refertur, uti magnus interpretatur Basilius. Morze / skłane / służy tym co będą zbawieni, a iść / ogień / przemieszany ma do, on-ych / Aposto- / skich / słów, / zmierzać / się / zda; / ká- / żdego / sprawy / takie / są / ogień / dosiadczać / będzie. / Acz / ten / ogień / takiego / jest / przyrodzenia / że / czysty / my / prawey / miary / Dusiom / nic / nie / szkodzi; / bo / się / tego / potęgá / dzieli, / bez / żadney / konfuzey / na / różne / skutki / y / operácy: / á / moc / do / palenia / na / grzeszniki / się / obraca, / moc / zaś / oświecania / sprawie- / dlivym / służy, / w / dłu- / tego / iako / wielki / tłumaczy / Bazyli.

Jest tedy Czyśćciec iako jedno ognistymi wátami krate morze / w którym przychodzące z tego światá Dusze / brudy / ziemskie / płóć / musia; / y / tam / dopiero / swego / przypłacá / niedbalstwa / że / co / mo- / gły / zażywota / woda / skropić / gdyby / tak / sobie / postąpiły / były / iako / Da- / wid / Lauabo per lingulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo, Omyje ná każda noc łże moje, á łzami moimi skropie postanie moje; toż wielkiem bolem swym w ogniu wygrzewá- / ia / w którym pograżone / y / owšem / wstros / przeiete / zostáia. / Tá / tylo / to / ich / cieśy / w / onym / siogini / płonieniu / nadzieia / że / wiedza / iś / to / mo- / rze / skłane / w którym / się / pławia / zatym / się / stłuc / á / im / do / pożądanego / wybarwienia / droge / otworzyć / może. / Wielkieśni / potępiency / są / tã / że / zatopieni / w / ognistym / morzu / bo / ich / wrzucono / iako / troche / przede- / tym / mówi / Jan / święty / In lacum irae Dei magnum; w leziro gnie- / nu / Bołkiego / wielkie, / ale / tych / á / by / ná / wst / y / pomyslić / o / wysćiu / nie / śmieli / twárdym / zewślad / opásano / Dyamentem: Peccatum Iuda scriptum est stylo ferreo in vngue Adamantino Grzech Iudy, / wyryty / jest / dółtem / żelaznym / na / haku / Dyamentowym. / Dusze / ludzi / w / Bogu / wstionych / nie / tã / surowa / trzyma / klauzurá / bo / á / cz / kol- / wiek / się / same / wylamać / zdetencyey / nie / mogą / ale / któkolwiek / wzy- / niośy / w / skłanym / okienko / wiezianiu / wypuścić / z / tã / mied / mizernych / Jencow / może.

Otcośby to dał aby się iaki kunszt wynalazł / żeby / tã / mto / stłuc / morze / a / Dusze / w / nim / zawárte / zwolnić / Owóś / podá /ie / nam / k / p / cá- / tna / ná / do / kazanie / tego / skute / k / terey / iã / t / wo / przeiać / możemy / mady / Salomon. / Piśe / o / tym / Krolu / 11 / ágister / Scholasticae / Historiae, / że / gdy / Kóscioł / on / tã / zã / wolány / budował / chce / tego / do / kazać / aby / żadnego / zgiełku / y / pułku / młotá / albo / żelazá / przy / fá / bryce / słychać / nie / było / (iakoś / y / do / kazał / bo / mówi / pismo / Malleus & securis, &

Tak to wi-
dzenie tu
mácy S.
Andreas
Arcybi-
kup.

Psal: 6

Apoc: 14
Piekło
jest morze
ale gwár-
dego Dja-
mentu
kute.
le. em 7.

Jako z te-
go mor-á
D. se wy-
bawie.

3 Reg: 6

Magist: omne ferramentū non sunt audita in domo cum edificaretur.)
 Scholaf: á żeby inšego ćiosania kámiemi dośedł spósobu/ zá powodem tey
 Histor: náuki ktora od Boga miał wolana/ kazał mlode Strusietá z gnia-
 in hunc zda zebrać/ á wótlano záwáršy banie/ żeby ie smutna widziáła
 locum. Máciora wystáwić: ktora bázac wśádzone do táráśu dzieći/ áby
 Piekna ie wóolmetá/ zwrodzonego natury inštyntu ná puszcza poleciáta
 Histo ia o y pomáley chwili robaká pewnego Thámir nazwánego w pýstu
 Strusiu przyniośła: tego krowia iáko tylko siłana ná nízalá pred łone zá
 ktory raz sie śkio rospádló/ á wolnego wyscía Strusietom/ táť je zá Mác-
 krowia ro tka wzlecieć bezpiecznie mogli/ pozwóliło: zed potym wyruczony
 zachá tba doświádczeniem Salomon/ táťch robaczkw iáť náymiecy ná
 mir kła zbieráć kazał/ y sama ich krowia/ bez inšego náczyniá y puķu kámi-
 na banie nie ná budynek kóściółá/ wedlug potrzeby y proporcyei kruszył/ y
 siłukt y krowárowáł.
 dzieći sine
 nýbámit.

Wamy křtalt y spósob iáťwy wybáwieniá Duř/ ktore záwárlá
 spráwiedliwóść Bóřka/ nie w bani iáťkley/ lecz w morzu stánym/
 coř potym kiedy ognitymi sálami wzóctym: byleřny sie go tylko
 chwyćć chćieli: goyř krew Chryřtusa Paná/ ktory sie v Píalmis
 Psal: 21 sty z lichym zrownáł robaczkiem ego vermis & non homo, oppro-
 brium hominum & abiećtio plebis, la robak a nie człowiek, pomiotło
 Chryřus ludzkiey wzgárdá póspólńwa, iest táť dźielna; je ten strářny ogień
 zowie sie zálać/ morze sćlane křuszyć/ Duřom do śczesliwego ku Třebu wy-
 robakiem lotu droge otworzyć moře/ byle przy tńřách Świetych gozie sie
 ktorego powtornie/ ácz niewidomym spósobem leie/ do tego skutku áplis
 krew Du kowána bylá: w glos to twierdzi Zácháryáš Prorok/ Tu autem in
 se vna- sanguine testamenti tui, eduxisti vinctos de lacu, in quo non
 nia. erat aqua: Ty Panie przez krew testamentu twego wyniódles wia-
 znion z leżiorá bezwodnego. Bódayże sie w nas táť záiał ná bieda

Zach: 9. Duř onych áffekt iáťim sie rospýwał Micheáš patrzac ná wiele
 ta ruiny y ořtátnia nedze opuszczone? Izráelá/ gdy záduńiány woiał
 Michze Super hoc plangam & ululabo faciam mihi planctum velut
 1. draconum, & luctum quasi struthionum, quia desperata plaga
 eius: Pláć nátoy wyć bęć vczynio nářzekánie ná křtalt smorow, á
 ná lúka smutek záćzne trybem strusior, bożwápnianarónátego: Bóday co ży-
 pamiatko wo przeymováło luctum struthionum, á iáťo tá bestya swoie kře-
 Prorok tá dys przeř krew robaczka vmiatá wybáwić Strusietá/ táť żeby krew
 ajna žal křuń. Chryřtusowa nieřtonczoney wági y eřřitacyi/ zewřód od nas/ ná
 pomoc.

pomoc więźniom owych/ w niepoiatę gorzkości morzu poturzo-
nych znoszona y ofiarowana była.

Tegoż posłtku czekali oni Stározałkonni Wyćowie/ dlategoż
wmierając oto sie starali aby samym miejscem po śmierci iak naye-
bliżej do Krwie Chrystusowej przymknęli/ y tam gdzie sie lać miała
trupy swe podśadzili. Na piękny dyskurs Augustyn Swięty/ co
to za impreza starych Pátryarchow była/ że sie nie kazali cho-
wać tylko w Chánańskiey ziemi: Tak ordynuje testamentem
Jakób/ aby go z Egiptu wywieziono do ziemi Chánaán: Non
sepelias me in Agypto sed dormiam cum Patribus meis. &c.
Tak bráci swoich zaklina Józef/ aby iego kości do tejże wywieźli
ziemię/ Alportate ossa mea vobiscum de loco isto. Dla Boga
coś potych w nártęmu powłózkach: czyli nie wiedzieli ci Wyćowie/
że równa wśedy ziemiá iako mówił Poeta Caput omnia tellus
quae genuit: á iakliby y do ziemi nie przyšlo/ to Niebo odbieżanego
połtrye trupá/ Caelo regitur qui non habet vnam. Odważnie-
szy śnadź w tej mierze był Pogański Filozof który mówił Theo-
dori nihil interest humi, ne, an in sublimi putrescat, Alnie to
Theodora tyka gdziekolwiek zgnije, lub ná ziemi lub ná powietrzu
albo y on Augusta Cesarzá dykt Mæcenas, którego to było pi-
śmienie Nec tumulum curo sepelit natura relictos, Ani dbam
o grob pogrzebie samá puszczonę naturá. Aleć nie iakiem zdro-
żymy assestem narabiali Swięci/ żeby sie dla pompy y dłużej po-
grzebow appárencyey z miejsca ná miejsce wozić kazali: Tájemni-
cá w tym/ iż do tej Ziemi po śmierci ciągnęli/ gdzie Bawiciel náś
śmierć podiał/ á Krew swa przelać miał; bo wiedzieli iś ta Krwia
z grzechow dostatecznie obmyć/ ta z odchlá y tráiny śmierci wy-
bawieni byđ mieli. Pięknie Augustyn S. wywiodł y wprzód z Pi-
sina/ że trup iest wizerunkiem grzechu; mowi. Vbi sepelienda erant
cadauera Patriarcharum, nisi in ea terra vbi ille crucifixus est,
cuius sanguine facta est redemptio peccatorum? A kedyś słusniey
iś Chrystus przez którego krew stat sie okup grzechow? Dobry to tedy
wynálaszek/ nie plonnie wroszona w błedney głowie fantázya była
że tam trupy swe zwozić kazali/ gdzie sie przez Krew Chrystusowá
rozwiązania z grzechow spodziwáli: pod Krzyż ciągnęli/ aby ich
moc Krwie z Ran Páńskich puszczácy dosięgá/ á przedzy z odchlá
y mocy Czárnowstiey ośwobodzieli.

Pátryar-
chow
Krwie
Chrystu-
sowej prá-
gnęli.

Gen: 47

Gen: 50:

Lucan:
Lib: 7.
Pharlat:

Dlatego
się tam
nieć ka-
zali po-
śmierci
gdziemiś
cierpić.

Zdanie o
ym Au-
gust: 6.

August:
quasi iś
in Gen:

*Tak krew
Chrystu-
sowa nie
widomie
się przy-
misy S.
leie
Deut. 33*

*Z tad iey
też naj-
więcey
Dusze pra-
gna.
Koine Hi-
storie i-
ko Dusze
chłynie
wyglada-
ją masy S.*

Ponieważ tedy też Krew Chrystusowa przy Misy Świętey niewidom., a leie się przyobem' y śmierć jego tam się rozpamiętys-
wa/ iako Apostoł w Liście do Koryntczyków pise; dlatego też Dusze
w Cysku zawarte najwyższą naosziele/ w niej pokładają/ y z Oltar-
zow (gdzie się iakiey na posilek spodziewaia kropki) głodnego ośa
niespuszcza. Jści się na nich/ co o Izraelu mówił Moryze; Ocu-
lus iacob in terra frumenti & vini; Oczy Iakoba w trze/czone na
żymie żyzna w chleb y w wino; gdzie przez chleb y wino Glosa Or-
dinaria rozumie Cłato y Krew Chrystusowa ktore się pod osobami
chleba y winą zawierają mówiac/ cuius hic corpore & sanguine
per Sacramentum frumenti & vini palcebatur. Wypowiedzieć
rudno iako ciekawcy po Oltarzach rozpusicili wzros/ ponieważ
wszystko szczęście ich najwięcey w chlebie y winie zbawienym za-
wisło/ albo raczej w tym co Akcydencya chleba y winą pokrywają
ia. Wydały się nie raz Dusze z tą swoia chucią/ ktora im niemniej
nad same dogara płomienie; gdy pokazuiać się żywym/ za osobliwy
fawor/ za iedyną na swoje bole receptę offiary Przenajświętszey
jadły.

Pise Suryus w Żywocie Świętego Mikolaja z Tolentynu/ że
surig in gdy mieszkał w Równencie nie daleko Pisaurum/ nocą iedney z Sobor-
Vita S. ry na Niedziele/ na ktorą naznaczony był szebdomadarzem/ zema
Nicol. dlonym członkom troche śnu pozwoili/ wstąpił żalostny głos
Tolent: człowiek iaczacego/ ktory go budził; ocknie się y wyrzy kogos
20. Sept: w ciemnościach/ ktorego poznać niemógł/ spyta przeto coby zaczął
był/ y czego potrzebował? Odpowiedział ktory się pokazał/ iam
S. Miko- jest duch pielgrzymia Auxymienkiego ktorego bardzo dobrze znał/
łaj widzi a żem po wysciu z ciała skazany jest na meki Cyskowce przysiedlem
rusza do ciebie prosić abys Misa za Umarłych miał/ a mnie z ciebie
wielka mał wybawyl. Tlate słowa zdziety litością Święty rzeze/ niech
Dusze o cie Bog pocieszy/ ktorego krowa odkupiony; alec iatego o co pro-
Mise pro- sił wczynieć nie moge/ bo wielka Misa z Drzedu mego spiewać bede/
szeych. a ta w Niedziele według wstaw Roscielnych żalobna byś nie
powinną. Westchnie żatym umarły y rzeze: wynidź iedno Wy-
cze/ a obacz iesli słusna abys takiego tłumu Dusz od ktorych w le-
gacyey do ciebie posłany iestem/ prośby miał wzgardzić wywa-
biwszy go tedy z Celle/ zaprowadził z tamte strona pułczy ktora leży
tu Miasu Pisaurum nazwanemu/ gdzie wtowm obaczył niezliczo-
na rze.

na rze
sy: 3
bo iez
mał
teł
ktore
był
fac a
tlumu
bodni
niem
świec
za nie
tym
swoie
ktora
mniac
T

widze
był M
zasu
flow/
zynek
iacego
stania
tu prz
rzu sta
tami
kwap
aby nie
ceniu
vbiega
bie prz
wszyst
dni po
B
Czycc

na rzecz ludu obojey płci/ ktorzy na niego płaczącymi wolali głó-
 sy: Smiły sie Oweże nad ta kłuszą która od ciebie pomocy czeka/
 bo ięli za nas Nisze Swiate odprawić będzie/ wielka część z
 mał wyrwieś. Z tego widzenia przyśledsy do siebie Swiety/ osta-
 reł nocy łzami oblat rozzerwiony niedzina Dusi nieprzeliczonych
 ktore widział postacia; a skoro rozedniało do nog Stárszego wpa-
 dy/ żądania Dusi (acz nie zupełnie dla pokory) opowiedział/ pro-
 ście aby za iego pozwoleniem/ mógł potrzebiey prośbom niedznego
 tłumy dogodzić; a wypuszczony z szeddomadárskiego Urzedu swo-
 bodnie i Nisze Requialne odprawiać. Co gdy za wśilnym nalega-
 niem od Stárszego otrzymał/ całego tygodnia prace Dusiom po-
 swiecił/ mianowicie Nisze Swiate/ z takim naboženstwem
 za nie odprawiał/ że sie od płaczu y litości rozplywał. Wtydzień po-
 tym znnowu pokazała mu sie przerzeczonego Pielgrzyma Dusią za
 swoje wybawienie dziękować/ y że wielka część z oney Dusi zgrała
 która widział/ przez iego Sfiary także dostąpiła libertacyey oznay-
 muac.

Takieś Nisze Swiety w Dusiach pragnienie/ wyswiadcza
 widzenie/oo Kantyprata opisan: w Rakustey (powiada) Diemi/
 był Naj wielkiej swiatobliwosci Zakonu Cistercyenckiego/ ktory
 czasu iednego odprawiać Nisze za umarłe/ gdy przyšlo do onych
 słow/ Warantu Boży/ ktory gładszy grzechy swiatá/ day im odpo-
 czynek wieczny; wstępy głose gminu wielkiego wżajem na sie wola-
 łaego/ spieście sie/ spieście do wżecia pokoiu bo Nisze do końca
 stania; z tymi słowy padło nan zachwycenie/ że tak iako w rez-
 tu Przenaswiescia Hostya trzymał/ odpedy od siebie przy Oltar-
 zu stanął/ gdzie obaczył nieprzeprzana okiem Dusi ludzke ktore pu-
 tami sie walily/ a do wżecimierwa pokoiu we Nisze Swiety po-
 twapialy; y skoro iedne od Oltarza odchodzily/ na drugie wolaly
 aby nie mieszkaiac do wżecia pokoiu spieşly. Stal tak w zachwy-
 ceniu od pierwszey godziny na dzień/ aż do dziewiatey/ na one Dusi
 wbiegacych sie do Oltarza zadumiały Processie; a iako do sie-
 bie przyşedł/ przyćśniony posłuszeństwem od Opata/ widzenie
 wşytko z podziwieniem slyşacych opowiedział/ y sam teŝ w kilka
 dni potym z swiatem sie rozstaşy/ za onymi Processyami posędił.

Baczysz Czytelniku w tych dwu przykladach iaka ogolem w
 Czysta niedz; Dusiami na iedne Nisze Swiate expectation? iako

Odprawy
 iac ie
 przez 17-
 dzie wiel
 ka ich
 azetiny-
 bania.

Thom:
 Cantip:
 lib. 2. A
 pum c.
 33.

Kaplan
 maia
 Msa za
 umarte
 widzial
 je sie ka-
 pami wa-
 lity do
 brania
 pokoiu.

S. Greg: To gorące pragnienie: partykularnych zaśie proźb które pojedyns
Lib: 4: Niem Duse pokazałszy sie z dopuszczenia Boskiego czyniely/ y o Nfse
Dialog: Swiete requirowaly/ a ktosby komput znalazł: przytożę tu Hia
Cap: 56: storii kilką z Auktorow przednieyszych/ na których żadne fałsu al

bo zmyślenia podeyrzenie pascie nie moze. Z tych pierwszy iest Grzes
gorz Swiety imieniem/ nauka/ y vrzedem wielki: Ten pisze o Kaa
guiaa planie iednym/ który gdy w Cieplicach centumcellar nazwanych/
Dusa pro dla poratowania zdrowia/ wod onych y kapieli zajywał; na każdy
li w na- dzień człowiek iakis z wielka mu ochota vslugował; woda nosił/
grode o obuwie zdeymował/ y wszytko co do wygody laziebney należy o-
Msa s- chotnie odprawiał. Cheac tedy zawdziaczyc ochota ona Kaptan
dnia iednego kilkoro mu chleba swieconego przyniosł/ y aby blos
gostawienstwo z rak iego przyiat/ vpraszal; Aleć wierny on Minis
strant tak mu odpowiedział: Na coś mi Wyze ten chleb offiary
ies/ którego ia pozrywac nie moge/ bo ten chleb Swiety iest: wiedza
ze is ia niekiedy bylem Panem mieysca tego/ teraz za grzechy mo
ie/ tu mieysce pokuty naznaczone mam; przeto iesli mi łaskę oświada
Izaziey żyć chceś/ ten chleb przy Oltarzu Bogu Wszechmogacemu za mnie
odprawie offiary/ a Nfse Swieta abym od mat rozwiazany był odpraw:
niem wy- ten zaśie znał wvolnienia mego mieć bedziesz/ iesli mnie tu wiecey
bawiona. nie zastanieś. Co gdy Kaptan na proźbe Duchá onego vczynil/ po-
wrociwszy ode Nfey Swietey do Cieplic/ wż wiecey slugi swego
nieogladal; y według podanego znaku poznal/ is moca Niepo-
Palaney offiary z mat wvolmiony/ zostal.

Drugi przyklad opisuie Blegostawiony Petrus Damián Kaa
Damiá: dynal y Biskup Wstyenski. Vmarł (prawi) Benedykt tego imie-
Lib: 1: nia Osmu Papiez/ po którym na Stolicie Apostolska rodzony brat
Epist: 9: iego Jan nastapil; a gdy ius czas niemaly rzady powsiechnego
Benedykt Kościola trzymal/ nocny iedney Benedykt Papiez pokazal sie Bisku-
ofmy Pa- powi Portuenstiemu/ y dwiemá infym/ o Mlakach/ które w Cysci
piez przej cu cierpiat oznaymuiac/ a do Brata swego y w vrzedzie Namie-
Mse Za- stnika przez nich wskazyiac/ aby go ratowal; a mianowicie jeb/
kónikom do Swietego Odylona Opata Kluniaceńskiego napisal/ y modlit-
S. Odyla iego na ratunek swoy zadal. Co gdy Jan Papiez bratersta poru-
na wpa- sony miloscia vczynil/ Swiety Odyl braciey swojej nie tylko w
wion z Klastorze Kluniaceńskim badacey/ lecz po wszytkich Konwen-
Czyscia. tach/ władzy swey podleglych rozlozoney/ Nfse Swiete odprawiał

za Duse

za Dufę Benedykta nakazał. Trwał ten nieustanny Offiar po
rzadek chwile/ ktore pobożni Zakonnicy/ żarliwością y posłusze
stwem zagrożani odprawiali. Aż czasu iednego Adhelbertus oso
bliwey cnoty Zakonnik/ ktory Prowizorem wbostwa przy Klasto
rze sie wieśiaćcego/ y Pielgrzymow był/ przez jén takie widzenie
miał. Zdalo mu sie że wspaniały ieden Pralat wielko iasnością
otoczony/ między gromadna dworzan wbiałe śaty odzianych as
systencya do Klastoru przychodził; do ktorego wpędzł prosto do
Kapiularza/ Kedy Swietego Odylona z bracia siedzącego widać
był/ pobiezał; y tam do nog Swietego Opatá wpadł (iako sie z
gestow y powierzchownego członkow skladu znać dawalo) pokornemu
dzieci za takieś dobrodziejstwa czynił. Na co patrząc w Duchu
Zakonnik/ iednego z oney Gwardyey spytał/ coby to za osoba była/
ktora wizyte Biogostawionemu Odylonowi oddawł taką mu
szczę wyrządzała; y wysłysiał że to iest Benedykt najwyższy Kościół
la Katolickiego Biskup/ ktory Swietemu dziecku/ iż za iego mo
dlitwami/ y Braci Zakonnych offiarami/ iuż z Czyśca do chwaty
wieczney idzie.

Widzi
niu dia
kuie Odj
lonowi

Niemoge tu przepomnieć oney Dufę/ ktora dziwny Czyściec/
zawarta moca Bosta wstuce lodu bedac cierpiałá/ aż przez Swie
tego Theobalda Biskupa uwolniona była/ iako okrom Petrum de
Natalibus, piśe Iacobus de Voragine Arcybiskup Gemrenski.
Rzecz sie tak ma/ gdy ten Swiety na nogi chorzał/ y po nich ciężkie
lupania/ ziątkieys inflammacyey miewał/ poradzili mu Doktoro
wie/ aby záwłże nogi nad struka lodu trzymał; aby tak przeciwnego
zimna bliskością odrażony škodliwy humor/ bolow wielkich nie za
dawał. Co gdy czyni/ aści w lodzie stakania y głosy płaczącego czo
wieká wstłł; zádumiáły spyta koby tak nárzekał: Ktoremu Duch
z miasły lodowatey odpowiedział; że iestem Dufá Dekretem Do
stini do tego lodu skazána/ jebym w niem za grzechy prześlęgo ży
wota pokuta niezglądzone/ Czyścowe meki wycierpiałá; ale ráto
wana byś moge/ iezli z iasły twej/ Trzydzięci Misy/ Ktoreby przez
tyleś dni po sobie nierozdzielnie idacych odprawiane były/ otrzy
mam. Podiał sie światobliwey prace samje Biskup; ale Czart iako dia
ktory iś nad wybranemi Panstemi pastwić sie do woli nie moze/ bo tym
przynamney tak nadywzy przewlec moe ich wstulie/ co raz nowe aso prze
prześrody zarzucał/ aby Biskup ziątkiey Misy porzadek rozewalał
za Dufę

Iacobus
de Vora
gine ser:
de fidel:
defuncti

Dufá w
lodzie zá
warta od
S. Thea
balda rá
tomana
30. Misy.

iako dia
boł tym
asso prze
padzał.

bo raz

bo raz niesnaski między obywatelami rozsiewszy/ tak ich zatuszył/ y na sie poburzył/ iś armatne z wiodszy tupy/ bitwe stoczył chcieli/ gdyby ich był Biskup nie rozwałdził/ y zagniewanych ammurow nie wstolył: drugi raz Pałac Biskupa ogniem zagnął/ roznieconym osunął/ aby Biskupa do Niszy Święty gorącego sie zturbował. Lecz gdy on stateczny/ widząc zradę Czartowskie w przedświśleciu swoim trwał/ y ludzka zamięrzonych ofiar wykonał/ storo tylko ostatnia Nisza odprawił/ łód z którego gośy płaczące wynitły/ skopniał/ y we mgnieniu oka całe zniknęło: przez co się Święty Biskup dorozumiał/ iś Duch do tegoż łodu na pokucie wtoracony/ iusł się do Niebieskiej rezydencyey szczęśliwie przenieść.

Osobliwa y to a jadze Dusza iatemi paiała/ czekać na potmoc z Witarzow/ y Ofiar pynocą szęgólnie wyrażająca/ co piśe Alphonsus Viegas, a przed nim Thomas Cantipratanus. Świec ty ieden w zachwyceniu zaprowadzony będąc do Cyszcza/ wyrzał Duszę pewnego człowieka/ iobie dobrze znanego w ślogach pogrążona mełach/ która niepoiete cierpieć bole/ iedna rāza wesela wy pogodziwszy twarz/ wdzięcznie do Boga zawołała: bądź pochwalon Pānie/ żeś do końca mnie niedzney nie zapomniat. Tā te słowā/ y niezwykła radość/ goy się danga Dusza w mece towarzyszą zdoiwila/ pytała z kądby tāka wesela drāza: tam gdzie na przemiany różne koley swa odprawuac meki/ odcachu nie daly/ odpowiedziat: że iey Bog tey minuty przez Anioła obiawil/ iś się ze łrwie iego dżisia potomek narodził/ który gdy lat dorosnie/ a Kāplānem zostanie/ przyiego Prymicyach/ kiedy pierwsza Ofiara Bogu oddawać będzie/ ia z tych mał uwolniona/ wynisć mam. O miły Boże: iakos to tam w Cyszczen cklwie wygladāia Duszycki/ rychtoli Kāplan za nich do Witarzā przystapi: poniewaś dopiero na świat wydane dziecię ktore kiedyś Kāplānem bydmiało/ także wesela utrapionej Duszy/ za wiadomieniem Bōżkiem przynieśto; ktorey lubo to nie było tajno/ że dwadzieścia czterylat uplynie/ nim chłopie ono do urzędu Kāplāńskiego sposobnie będzie/ a tym czasem nie ieden śtos wytrzymā/ nie ieden kārby nie znosnych mał wynalazkami napelnic musi; przecie takie pleśy w postrzod ogniom okolo sie wijacych czynitā/ że o przyszłym ratunku/ który ia z pierwszej nowego Kiedza Ofiary potkać miał/ wbeśpieczona od Anyolā była.

Cantipr:
lib: 2.
Apum
Cap: 31.

Duszy w
Cyszczu
radość że
się dziecię
prodiło
które ia
Kāplān
zostałszy
wybawit
miało.

Włać żeby lepiej wkontentowane mogły bydy wżadach swoi. Rozumie-
 ich one mizerne Dusze/ ktore od niedzy y pragnienia wyschają woz- ia się nie-
 dług Psalmisty/ Anima eorum in malis tabescebat: przyidzie tu keorepita
 trocko rozstrzasnac niektore o Misy Swiatey y o skutkach albo wa- nia o Misy
 lorze icy pytania. Z tych pierwsze ust iako Misa Swieta Dusiom S.
 zmarlych/ a zgola każdemu/ za tego offiarowana bywa/ pomaga: Pl. 106.
 Ta ktora Questya zgodna jest wssytkich Theologow odpowiedzi y 1. Pranie
 nauka/ iś pomaga nie tylko ex opere operantis, ale też ex opere iako po-
 operato. Co żebyś inądniey Czytelniku poiać mogli/ masz wiedzieć maga.
 iś ten termin Opus operatum znaczy wssytkich sprawe albo wzy- Odpo-
 nek iaki swiatobliwy/ ktory od Boga jest/ ná to postanowiony/ aby wiedzi
 sa ordynacya tego/ niepochybny skutek/ lasti iakicy przyniosł. O- Misa S. po
 pus operantis zaśie/ zowie sie wzynek/ ktory wssytkie swoje dobroć maga ex
 y powage/ z dobroci/ z zaslug y dyspozycyey te^o ktory go odprawuie/ opere o-
 bierze. A ta jest różnica między temi wczynkami/ tak iako sie opi- perato,
 saty/ wważonymi/ iś pierwszy zawse v Bogu Cene ma/ drugiego y co jest
 zaś Taxa/ raz sie w gore wbyc drugi raz drobnieie: Bo iednaś ná- opus o-
 przykład modlitwa/ nie tylko od rożnych osob/ ale od iednego cło- peratū.
 wieka rożnymi gasy odprawiana ninicy albo wiecey przed Maies- Co jest
 statem Pánstiem poplacać moze/ gdy ia dśis zmniejszy/ intro- opus o-
 b wietskym wnetrżney miłości zapalem odprawuie: a zaśem Opus peratis.
 Operantis nie nie wazy/ gdy factor albo sprawca tego w grzechu
 smiertelnyu bedac/ prozen lasti Bostiey zostaje. Z kad tedy mo-
 wia Theologowie iś ktora sprawa wazy przed Bogiem y zasluguie/
 Ex opere operato, daia znać iś sama z siebie/ bez żadnego wzgle-
 du na tego co ia czyni/ wydaie naznaczony od Boga effect; ani sie
 polepsza dobrocia czyniacego/ ani też psuje zlościa tego. Aiedy zaś
 mowia iś wazy Ex opere operantis daia znać/ je taka tylko cene
 ma/ taka sobie pilność/ nabozenstwo/ y jarliwość czyniacego sto- Concil:
 lniac sie do wpodobania Bostiego ziedna. A tak o pierwszym spo- Trid: :
 sobie nauza Concilium Trydenstie ze wssytkie Sakramenta Ro- Sess: 7.
 ścielne Conferunt gratiam ex opere operato, laste w duszach Sakramē
 sprawuia samy z siebie; bo takowa moc z Instytucyey albo postac ta wssy-
 nowienia Chrystusowego maia/ y chociaśby ten co ie administruie skie tak
 był narygorszy/ przecie ex vi ipsius Actionis Sacramentalis, gdy sprawuia
 syni co co Chrystus postanowił/ zgadzaiac sie z intencya Roscio- bicy z v-
 la/ niepochybnie laste Boja ná przyinuiacego (byle był dispositus) stany
 glewa Chrystusa

Lib 3. de Sleva. Dłategoż poważnie mówi Innocentius Trzeci Papież.
 Sacram: Non ergo Sacerdotis iniquitas impedit effectum Sacramenti,
 Altaris sicut nec infirmitas Medici, virtute in Medicina corrumpit: Un-
 Cap: 5. de quamvis Opus operantis est in mundum, semper tamen o-
 Nieprá- pus operatum est mundum. Nieprawość Kaptana skutkiem Sakrá-
 wość Ká- mentu nieprzeszkadza, tak iako choroba Lekarza, mocy lekarstwa nie
 planá do psuie; przetoż lubo sprawá Sakramentalna, ile od złego Kaptana po-
 tego nie- chodzi, jest plugawa. samá jednak w sobie zawsze jest czysta.
 przeška-
 dza.

Tu już wracając się do pytania o Misy Świecey iásna rozsu-
 miem każdemu decyzya/ że waży Ex opere operato, to jest z fá-
 mey sprawy ktora się dzieje/ y tajemnice przedświowney ktora się
 tam odprawuje; ani efekt iey zawisł od życia dobrego/ i złego
 Kaptana; ale moc: Aktu samego/ independenter od czyniacego
 pomaga temu/ za którego ofiarowana bywa. A tego tá jest rácyá/
 Sell: 22. że iako náusza Święte Concilium Trydenckie/ In hoc Divino
 Cap: 2. Sacrificio quod in Missa peragitur, ille Christus idem continetur
 &c. Vna enim eademq; est Hostia, idem nunc offerens Sa-
 cerdotum Ministerio, qui ipsum tunc obtulit in Cruce, offe-
 rendi ratione diuersa: W tey Boskiej offerze, ktora się we Misy Świe-
 tej odprawuje, tenże Chrystus zostaje &c. jednás to bowiem ofiará, y
 tenże się teraz przez ręce Kaptáńskie ofiaruje, który się niegdá sam of-
 iarował ná Krzyżu, ácz sposób ofiarowania różny: Jáko tedy Ofia-
 rá Chrystusową ná Krzyżu była Bogu Dycu przyjemna/ lubo ci co
 się do niey wiazáli/ przekleci oprawcy y inși konkurrentowie/ by-
 li Bogu omieršli; tak ponieważ we Misy S. samże Chrystus przez
 ręce Kaptánów siebie ofiaruje/ y on jest Principalis offerens, iako
 ten który jest Sacerdos in aeternum; tedyć z tey miary zawsze swoy
 otrzymuje skutek/ ile od niego pochodzi; ani powrotni Ministras-
 wie/ dla nieprawości swoich/ przeszkodzić Primario agenti wdzieli-
 ności y w efekcie nie mogą.

Z tego fundaméntu idzie dostateczna rezolucya ná owo drugie
 pytanie: iesli Misa dobrego Kaptána/ ktora z wielkim ma nabo-
 2. Pyt- jenstwem/ ważniejszy jest ná Misa Kaptána ledańkiego/ do
 nie ktora-
 ważnie-
 3. fa, odpo-
 wiedi. rzec ex pramissis widoma/ że co się tycze Opus operatum, tedy
 y względem ofiary/ ktora Chrystus Pan przez Kaptána/ nie pá-
 rzac dobryli/ złyli/ jednatóż sprawuje; y względem modlitwy/ ktora
 re tenże

re tenże
 sam
 sie ty
 jest on
 z tey
 chodzi
 do tego
 po wie
 bożeni
 dnak
 Seny
 to v
 a ma
 na to
 diunt
 T
 w Cze
 dency
 wieda
 ie: T
 remon
 ściolá
 Sacri
 que di
 autem
 hoc de
 per ma
 lubet d
 um in
 Misa S
 jest prz
 tycze M
 rżnie s
 towany
 także te
 zego
 W

re tenże Káptan imieniem powszechnego Kościoła czyni/ iednąkís Msa ká-
bawse pożytek ze Misy Swietey plynie/ y iednąkó wazy; ale co idacx o-
sie tyż Opus operantis, poniewas Káptan sly w oczách Boskich pere ope-
iést omierzył/ tedy y iego spráwy niemoga byđz przyiemne/ á tak rato ro-
z tey miáry ile od niego iáko Ministrá y instrumentum ofsiára po- nney wá-
chodzi/ żadnego valoru y Ceny niema. Wszakże te wymie pożytku gi zlegoli
do ktorey iést przyczyna złego Káptaná nieposobność nágrodza dobregoli
po wielkiej części jarliwosc tego ktory ná Msa dáte; bo iego ná- Káptaná.
bojenstwo śwántować z cudzey winy niemoże. Powszechne iec Ex ope-
dnak mówiac prawdziwa iést Assercya Swietego Bernardyna z re operá-
Seny; (Ceteris paribus) Quantum Suffragia sunt á meliori, tan- tis złego
tò utiq; sunt meliora, quia actus ille magis est meritorius, qui Xiedz á-
á maiori charitate est elicitus vel imperatus, & quantum perso- mic nie-
na intercedens est gratiofior, tantò preces eius intensius exau- wazy, ále
diuntur. ta škodá-
iáno fio-
netue.

Trzecie pytanie o Misy Swietey iést/ teśli bárdziej Dusom Bernar:
w Czyśćcu pomaga Msa Requialna náđ inſio/ ktore wedlug ká- Senen:
dencyi Swiat/ de die, iáko to mówia/ odpráwio: Na to odpo-
wiedaiac Anyelski Doktor/ dwie rzeczy przy káżdey Misse ypatru- Tom: 2.
ie: Naprzód iámie istote ktora w ofiarowánu zawisła/ przytym ce- serm: 63.
remenie á mianowicie medlitwy/ ktore Káptan imieniem Ro- 2. 3. c. 2.
ścioła powszechnego mówi: ziad tak decyduie Ex parte ergo 3. Pyti-
Sacrificij oblaci Missa æqualiter prodest defuncto, de quocun- nie iesli
que dicatur, & hoc est præcipuum quod fit in Missa; Ex parte pomocniy
autem Orationum magis prodest illa, in qua sunt Orationes ad śa Duszó
hoc determinatæ; sed tamen iste defectus recompensari potest Requial-
per maiorem deuotionem uel eius qui dicie Missam, uel eius qui na.
iubet dici, uel etiam per intercessionem Sancti cuius Suffragi- S. Thó:
um in Missa imploratur. Cosie tyż Ofsiary ktora sie Bogu oddaie, in suppl:
Msa Swieta zarownie pomaga oczymkolwiek odpráwiona bedzie, á to 97. 2. 10
iést przednieysza spráwa, ktora sie zámiera we Misy Swietey. Cosie zai- Odpo-
tyż Modlitw, bárdziej tá pomaga, w ktorey sie tleda Modlitwy, ný- wiedz íś
ráżnie za zmarle náznáczone: nýszakże ten defect tótwo bymá powe- wzgledé
torwany, albo przez wiéksze nábozeństwo Káptaná Msa odpráwiana go, modlitw.
także tóy y tego, ktory ná nie iátmuzna dáte, ábo przez przyczynę Sw. e- pon o-
tego o którym Msa cz ta. enie śa-
lecz
w. ledé
issa y A-
m. 710.

W ktorey Anyelskiego Doktora Rezolucyey/ trzy rzeczy godne
uwagi

*na in-
fym* **uwagi** upatruie. Naprzód iż zwyczajnie za umarłych powinna być Msza w ktorej są Orationes ad hoc determinata, chyba żeby albo Święto iakie/ albo uśtawa Kościelna/ albo inśa świątina przyczyna na przeszkodzie była. Powtore że Msza Requialna ceteris paribus bardziej pomaga umarłym/ nie względem offiary/ ktora w każdej Mszy/ iednąś jest y nieodmienna/ ale względem modlitwy/ ktore się osobliwie za umarłych kłada; y te moc maia z uśtaw wy Kościółta/ alias ex opere operato, ztąd ie też Użony Sorbonista Gábryel Biel zowie Orationes Privilegiatas, Modlitwami uprzywilejowanymi; bo nad inśe prywatne modlitwy/ ma to powage y effikacya/ ztąd iś ie Kościół do tego miánowicie kressu z ordynował. Potrzebie żetákich opuszczenie kollekt moze być nagrodzone przez osobliwśe nabożeństwo Káplána/ ktore w sobie czuie/ gdy inśa Msza/ náprzykład o Pannie Przenaswietśey albo iakim Świętym odprawia; tak że przez przyczynę tego Świętego na ktorego pánniatka/ y wwiełbienie Msza mowi Przetoś nie trzeba wtey mierze plonnemi narabiac śtiupulami pomiewaś nic nie vbywa pożytku zmarłym/ chociaś się inśa Msza nie Requialna za nie odprawia; y owśem często więkśa pomoc/ umarłym dochodzi/ gdy albo intercessya Przenaswietśey Panny/ o ktorej Káplán Msza ma/ zwołacza ićżli umarły za żywota/ miał szegulne do niego nabożeństwo/ albo też inśych Świętych Modlitwa do ich rátności tu konturruie.

*W pewne
Świstá
niegodzi
się mieć
Mszy iale-
bnych.* **To** się osobliwie piśe dla ludźi prostych/ ktorzy bez żadney wagi/ y względu na Świętá/ dayto że nie Wroczyśte lecz Kościelne nalegaia na Káplány aby Msze Requialne odprawiali; ktorzy teraz za świeżym zakażem Alexándra Siódmego Papieża/ nie godzi się odprawiać w ten dzień/ kiedy przypada Święto ktore zowót Duplex, ale Msza powinna być o świecie/ obrocona iednąś aplikowana na pomoc umarłym. Uciechayże wiedza iś przez tą kawa Msza/ nie się Duśom nie włoży/ ale y owśem ex virtute Obedientiae, z posłuszeństwa ktore Káplán dosyć czyniac uśtawom zwierzchności Kościelney zachowuie/ więkśa im pomoc przybyć moze; ktorey też tym przedzy doznáia gdy ŚŚ. Pánńskich/ ktorzy się we Mszy pánniatka czyni/ przyczynow v Bogá mieć beda.

*4. Pytá-
nie ićżli* **Czwárte pytanie:** Jesliś za każda Msza/ ta Duśa za ktora ia odprawia z Czystcá rozwiązana bywa? Przyczyna wątpliwości

wość jest/ bo ponieważ w każdej Msy Ofiaruje się Chrystus / za kado Bogu / y człowiek / który jest niekończoney godności / ofiaruje oraz Msa Du- Bogu Dycu / tego zasługi y satisfactie niekończoney także wagi; ^{sa wycho-} tedy nie tylko dostatecznie ale nad zamiar obficie opłacić mogą ^{dzi z Cez-} wszelkie dług / chociażby też niewiem jak wielkie Duszę zaciągno- ^{scą.} ła. Odpowiada tedy św. Tomasz / iż waga Msy każdej y Cena jest określona / valoris taxati, lubo tam niekończoney zas- ^{Odpo-} wiera się Chrystus; Która taxa y miara on sam wie / który niekoń- ^{wied; ten} czony zasługi swoje skończonymi iednak sposobem przy Msy Świę- ^{Niebiema} tej odziera / wiaze y dyspensuje: Takim właśnie Ektaktem / iako ^{gą Msy S.} gdy kto nabożnie komunikuje / lubo tegoż Chrystusa / który jest ^{jest cyr-} nieprzebrane źródło wszelkich łask przyjmuje / iednak iż go Sacra- ^{klowana.} mentaliter modo finito bierze / skończoney też łaski od niego do- ^{S. Thom} stepnie. Quamvis virtus Christi qui continetur sub Sacramen- ^{in sup-} to Eucharistiae sit infinita, tamen determinatus est effectus ad ^{plem: q.} quem illud Sacrificium Ordinatur: Vnde non oportet quod ^{7. a. 14.} per vnum Altaris Sacrificiū tota pena eorum qui sunt in Purga- torio expietur; sicut etiam nec per vnum Sacrificiū, quod quis offert, liberatur à tota satisfactione peccatis debita, vnde & quā- doq; plures Missae in satisfactionē pro peccatis iniunguntur, mo- wi S. Tomasz: Lubo moc Chrystusową, który się rzeczywiście zawie- ra w Najświętszym Sakramencie jest niekończona, iednakże skutek do- którego iż Chrystus kieruje jest pewną miarą cyrklowany: ani to idzie z tym żeby iedna Msa, za całe karanie tego, który w Czyśćcu zостаie, do- ^{do} stć wzyńc miała; iako też y na świecie, przez iedną Msa, która kto ^{za} za grzechy swe odwróci, nie zaruśe dostatecznie dosyc czyni, z kad ^{czesto} czesto za pokute wiele Msy nakazuje.

Przyczyna zaś tego fundamentalna daie subtelny Szkot / ^{Przycz-} bo aż człowiek przy ofiarze Msy Świętej z zawiera się Chrystus ^{na Theo-} Pan / iednak nie on immediate samego siebie ofiaruje / lecz przez ^{logiczna} rece Kapłanistę; z kad nie jest takiey wagi Ofiara ta / przez Pro- ^{czemu va-} ra Kapłan Bogu Dycu ofiaruje Ciało y Krew Chrystusa / iakiey ^{lor Msy} ona przez Która sam się ofiarował / w osobie swej na Przyju; gdyż ^{jest skoń-} Cena ofiary ma byc wważana ex vi Actionis Sacrificatoriae, ^{czony y} Która ateya daleko różna jest w Kapłanie sposobem niekważnym ^{taxate} ofiarującym / a niżli była w Chrystusie / gdy Kważna ofiara z sie- ^{virtutis} bie na Ołtarzu Krzyżowym oddawał. Ponieważ tedy ateya al- ^{bo ofiara}

bo offiarowanie Káplána skóńczonego iest wagi skóńczoney/ tedy pewna tylko miara długow potracić/ á zátym zupełnie iednym Aktem dosyć uczynić y Dusze oswobodzić nie moze/ ale według porpcy záciagnionych Karania obowiazkow/ powtarzana/ ná ich extenuacya bydź ma.

9. Pyta-

sie teili

káida

Msa wst

ikim Du-

kom po-

maga-

Ostatnie pytanie. Jezeli Msa ktora sie za iednego umarlego

odprawia zarownie wshytim w Cysceu bedacym pomaga: Czyli

ten tylko z niey sam odciawsy inshych pozytek zbawienney czuie/ do

ktorego ia Káplan specyalnie obraca y stosuje: Tego pytania ro-

zwiazanie/ lubo sie stanowi/ ná questycy dopiernusienko przytoczo-

ney/ gdzie sie wymowio/ is valor Misy Swietey iest skóńczoney y

otázowany; á zarym im sie nawiecey Dusz dzieli/ tym sie mniej

Kádey dostaje/ gdyz Káida rzecz skóńczonea podziatem drobnieie;

wshatze dla zupełneysszego zrozumienia/ trzeba wiedziec/ to co pi-

se wyjcy wspomnienny Gabryel Biel/ je przy Misy Swietey ofrom

Chrystusa Pána/ ktory iest Primarius Sacerdos, y przez Káplána

iało przez sluge znouu sie Bogu Oycu offiaruie/ sa inisi co sie do

offiary wiaza. Jest naprzod Káplan smiertelny/ ktory sam przez

sie y w osobie swoicy/ te offiare personaliter wykonywa; sa przy

tym drudzy/ ktorzy przez rece Káplánskie Mediate & Remote,

też offiare Bogu oddaja/ á ci sa wshyscy wierni w iedno mistyczne

Kosciółá Katolickiego ciało spoieni/ ktorych imieniem Káplan

gdy celebrue ofiary wypelnia: z tad nie mowi potedyntkiem/ ia

Łoby od siebie tylko/ Oro, ale iaŁoby od wshytich Oremus, modla

my sie: w Kanonie tákze nie mowi in singulari Quae tibi offero,

ale Quae tibi offerimus &c. Sa nakoniec trzeci ktorzy osoblie

wshym sposobem do ofiary wchodzi/ gdy albo iałmużny na Misa

Swieta daja/ albo do niey sluza/ albo iezy nabożnie suchaiac wzes

stnikami sie staja. Z tego záloženego fundamentu idzie is wzgles

dem rożnych ofiaruacych/ rożna też iest waga ofiary; bo ile sie

Misa Swieta ofiere imieniem wshytich wiernych/ albo Kosciółá

porofechnego/ ták porofechnie też y ogolem wshytkiem ex inten-

tionem Ecclesiae (ktory nikogo nie wyminie) pomaga żywym y w

martym: lecz ile ia Káplan z osoby swey odprawia/ temu tylko po-

maga/ ktorem valor iezy tenze Káplan przywołaja y applikue/

bo tenza iego wola y intencya chodzi.

Jest to Rezolucya Swietego Thomása ktory generalnie o

wshytich

Odp-

widzilo

sa dzieie

imieniem

Kosciółá

pomaga

wshytim

lecz ile

od Kápla

na temu

tylko ko-

mu on ap-

plikue.

wszystkich Suffragia mori. Si consideretur valor Suffragio-S. Thō:
rum, in quantum sunt satisfactiones, quādam per intentionem in sup-
facientis translatae in mortuos, tunc magis valet suffragium. Plemen:
alicui, quod pro eo singulariter fit, quam quod fit pro eo com- 9. 71. 2.
muniter, & multis alijs; sic enim effectus Suffragij ex Divina 13.
iustitia, diuiditur inter eos, pro quibus Suffragia fundit; unde
etiam patet quare institutum est, ut Suffragia specialia fiant in- *Edo suf*
Ecclesia Dei. Jeżeli będziemy uważać wagę spraw na pomoc Duszy *fragiute-*
obroconych (pogotowiu Mszy Światej) ile są nieśmiące dosyć czynienia, dżey po- *mu bier-*
ktore ten co je czyni obraca y zlewa na umarłe; tedy każdy takowy v- *moeno z*
czynek, bārdziej pomaga Duszy, gdy ża nie szczegulnie y w osobności, ktorego je *nie*
niżli gdy się w pospolitości dzieje, za wielu inśjch: Wten czas boniem offiāruia.
sprawiedliwość Boska skutek Suffragij (nāprzykład Mszy Światej) mie-
dzy tych osobliwie dziei ża ktorych się odprawia: Z kad też iāsna S. Thō:
czemu postanowił Kościół, aby osobne były Suffragia, niepuszczając się *in 4. dist*
na pospolite. Też swoje albo raczej pospolita sentencya/ wyrażniew *45. 9. 2.*
podaje/ na drugim miejscu Światej Thomasz twierdząc/ iż Suf- *2. 4.*
fragia temu tylko Principaliter pomagają/ ża ktorego je odprawia- *współnie po*
ją; acz doклада/ że powtornym sposobem zlewa się pożytek z nich *ntornym*
na wszystkie Dusze/ ktore pociecha ztąd wielką czuia/ gdy ktorecy z po- *sposobem*
srodka siebie/ wspomozienie bacz; a takowa pociecha znacznie im *używa in*
mał używa/ bo Animae non possunt sentire effectum consolati- *sym w sy*
tionis, nisi per imminutionem pānā, Dusze nie mogą bydź imā. zey *tkim m-*
pocieszone, tylko przez vmnicyszenie mał mowi Doktor. *ki.*

Tā tey Anielskiego Doktora gruntuiac się decyzyey zda mi *Obseruā-*
się potrzebna/ niektore do zwyżajnego offiāruiających zażywania *cyre Kaptā*
służące wyzerpnąć Corollaria. Pierwsie niech bądźże nie godzi *nom do zā*
się iedno Mśsa wiele rożnych chcieć wypełnić obligow; y tak ten *chowania]*
ktory wziął ode dwu ialmuzne na Mśsa/ nie dosyć weźni gdy ża *Niemore*
dwu iedne Mśsa odprawi: Przyczyna tego jest/ że intencya dāta *nikiedna*
cych była/ aby wszytek valor Mśsey Światej im się in solidum. *Mśsa dnie*
dostał/ a ten ponieważ jest określony/ y skończony/ krzywdę każdy *mā obligā*
z nich cierpi/ gdy nie zupełny valor ale rozzerwany/ w podział ich *dosyć c. y-*
idzie. Wszakże ieżliby kto Kaptānā nie obowiązował aby zupełna *nie.*
Mśsa Światej iemu aplikował/ y żań odprawił/ na ten czas krzy-
wdy nie czyni/ gdy go albo tylko w Memento Vegu zaleci/ albo
na te intencya Kollektę włoży.

2. Ktopy

winien

tłkć Msy

za iako

Dusze nie

dusze (2)

i jedna.

Nauar:

in Enchi

rid c. 25.

Num: 92

3. Ktoby

aplikuje

cacy Msy

komu ni-

nien grze

sy

4. Trzeba

mieć Ka-

planowi

wyraźna

aplikac-

ya wab-

rumy S.

lako tity

moga na-

bożnie od-

prawiane

Msy.

S. Antō:

3. P. tit:

24. c. 8.

S. 15.

30. Tytu

cy Dusze

dna Msa

nabozny

Kaptan

wybania

Wtore temu podobne y z teyże Kacyey plynace iest: ze ten Ktory za umarłego powinien odprawić tłkć Msy/ mezbadzie obowiazku Msa iedna: bo tym wielkŝy pożytek dostaje sie Dusom / im części Msa Swieta odprawiana za nie bywa / zacząym škodzi ich wielce/ Ktory im pożytkow/ y ratunku winnego/ bedac na to obowiazany wymuie.

Trzecie inferuie Nauarrus: ze ten grzeszy śmiertelnie/ Ktory mając oblig aby za tego Msa Swieta odprawił/ nie aplikuje mu wszytkiego pożytku y valoru/ Ktory principaliter ze Msey S. pochodzi: bo sie niesprawiedliwie z niem obchodzi/ gdy mu tego co powinien nie oddaje. To iednak nie iest na przeproszenie/ je ow osobny zysk y częś Ktora samemu Kaptanowi z offiary nalezy / moze albo sam na swa stronę obrocić/ albo komu sie podoba oddać/ lubo wlozy wiecey kolekt/ ad eum effectum, lubo nie.

Czwarte nakoniec/ ze bardzo na tym sie nalezy/ aby Kaptan gdy do Msey Swietey przystepuje/ wyraźna intencya miał/ przez ktoraby waga y skutek strasney offiary/ temu komu iest obowiazany oddat: bo wszytek zysk iey tak sie obraca/ iako nim wola y intencya offiaruiacego kieruie.

Aleć zupełnieysze o tym Traktaty do škół odestawŝy/ powracam do skutkow Msey Swietey/ w ktorych lubo ona nigdy ex opere operato nie skutkuje/ z iakąkolwiek do niej Kaptan dyspozycya przystapi: daleko iednak wielkŝych dotazuje rzeczy/ gdy z wielkŝa goracością Duchą/ rekolekcyą wmysłu/ podniesieniem afektu/ odprawiona bywa. Piŝe Swiety Antoninus Arcybiskup Florentski/ O wielkŝey pobożności Kaptanie Janie de Aluernia, Zakonu Swietego Francyŝka/ iŝ mając Msa Swieta w zadusny dzień/ z wielkiego nad niedza Duszy politowania/ w takie zaŝedł afektu/ iŝ serce iego iako wół od ognistych wnetrzney miłości topniało wpalow. Przecoił gdy przysło do podniesienia Przenaoświecŝey Hostyey/ wnieŝe do Boga goraca instancya/ zawiezuiać go na miłość tego Syna Ktorego Ciało y Krew w rękach piastował/ aby przyiat on drogi okup/ za więźniow Czystcowych/ a patrząc na Krew Kochanego Syna nieŝconionej wagi/ Ktora dla nich ochotniem na Krzyżu wylał/ aby ich miłościwie zmał rozwiązał. Ktędy ze zaraż minuty widział prawie nieprzeliczone Dusze/ Ktore iako ŝtry z ognistego pieca wylatywały/ a tu Niebu sie wzbijaly; y do

sed.

bedł potym z objawienia Pańskiego/ że ich Trzydzięści Tysięcy/ że ona jedna Miśa uwolnionych zostało/ przez mekko Zbawiciela naszego/ Która on z takim affektem Bogu Oycu reprezentował.

Podobnym przy Miśy Świętey rospalony nabożeństwem B. Jwo Zakonu Różnoodzięskiego/ długie Czystcowe matki/ jedna niepokalaney ofiary skrocił y zniósł obląca. Miakten światos bliny Zakonnik zwyczaj/ odprawiofsy z bracia w Chorze Jutrzenia/ ostatek nocy na modlitwie w Kościele trawić; co gdy raz czynił/ nie daleko lampy Która przed Naswietsem Sakramentem gorzała cien ogromny wyrzał/ w Zabićie wprowadzie Zakonnym/ ale zbyt wbrutany y czarnym; załawfsy go tedy Ktoby był: wstysy/ iś jest Duch brata Zakonnego z Którym niegdy w dobrej przyiażni żył/ a teraz w cięskich mekch boleie/ na cale piętnaście lat/ do Czystca szasany. Zadumiały Jwo rzeczy/ iakojes na tak przezwołozne Karanie zserobil/ poniewazes żyjac pobożnie od Zakonnej obserwacyey nie wykroczył/ Odpowiedziała Dusia/ nigdybys temu niewierzył/ iako surowe są Boskie sądy; Ktore mnie za skryte grzechy moie sprawiedliwie takim dekretem nakryły/ ale prosze cie mney nademna litosci/ a Miśe Święte za mnie ofiaruy. Ledwo oświeło/ Błogosławiony Jwo do Ołtarza z wielkiem nabożeństwem przystąpił/ y gdy iusł do Komunii przyszedł/ wżiawfsy Ciało Pańskie w rece/ pocznie choyne tzy wylewać/ a tak sie z Chrystusem umawiać: moy Panie gdybym miał w niewoli Turceckiej przysiadziela/ a sam na dworze Cesarzkim/ kilkanaście lat przysłużył/ miałbym sto serca/ żebym poufałe Poganiina onego Wsiurmanica opadł/ aby mi w nagrode wslug moich wieżma darował/ y dufam żeby mi tego nieodmówił: Teraz iś ty Panie y Sędzia spraswiedliwy/ masz w Czystcowym wiezieniu Brata mego/ wpadam do niego moich/ y ofiarniac zań/ wfsykie na sluzbie twoiej przepędzone lata/ prosze y ta sie jedyna za wfsykie wfsygi nagroda kontentuje/ abyś go wolnością darował/ y z mat wyprzeć raczył. Ważne byty przed Miastatem Boskim tak wśilne prośby/ bo nocy młotniacy/ gdy se znówu na modlitwie przed Naswietsem Sakramentem bawil/ onie to Brat w oczach jego stasł/ ale iusł w sluchu mi/ y nad niego białym Zabićie; Który mu za wybawienie dusz iusł opowiadział/ iś ona jedna Miśa nabożnie odprawione/ piętnaście lat mat (Ktore cierpieć miał) zgladził y załawia.

B l u o i e -
d n a M i s s a
w y b a w i a
D u s z e c o
m i a ł a
c i e r p i e ć
l a t p i e n a
s c i e .

Ze siebie. O gdyby się tak przy Mszach Świętych Kąplani w Duchu y Bogomyślności wzbijali: gdyby tego starbu/ który w swoim świątku maia przystoynie zająć y Krwio która przy Ołtarzach płaszcza ognie. Czystcowe gasić umieli; Jakoby wiele Duszy/ a przedko Ciebie go nie do bu pozyskać mogli: ale że często nie dla pozyskania Duszy/ lecz dla kazuemy prywatnych do Ołtarza idziemy. interessow/ niedziw iść doczesnej S. Bóau: go pożytku chciwość/ na przeszkodzie Duchownemu. Narzeka na Trac: de to Seráficki Doktor; Quanti hodie ad Sacros Ordines accipiantur, & Diuina Mysteria accipiunt, non caelestem Panem sed ad Missa terrenum quærentes? non Spiritum sed lucrum; non Dei hoc Cap: 1. norem, sed suam ambitionem, non salutem Animarum, sed questum pecuniarum? Iak wiele się tych wieków bierze na Duchowienstwo, y w Boskich Tajemnicach pyśle, co nie chleba Angielskiego, ale ziemskiego szukają? nie Dusze, ale obrynki iakiey, nie częci Boskiey, ale swotey chciwości nie zbawienia Duszy, ale worków y zyskuw pieniężnych upatruia? Coż też ztym następuje? Oto isci

Aggei 1. się na nas Aggeus. Proroka przymowka/ Qui mercedes congregauit, milit eas in sacculum percusum; Natapali dochodow, ale ie w dziurany wor w sypali; boć zaiste mówiac in sensu Mystico; Boska intrata ktorabyżmy ze Mszy Świętey zebrać y na okup wieśniow Czystcowych zyskiem obrocić mogli/ w ten czas w dziurany wor wor/ w którym się nie ostać nie może/ Kąplani tkamy; Kiedy z sercem rozzerwánym/ myśla oblatana/ fantazyja na rozne Obiećta rozdarta/ zgola dla obyczaju tylko/ albo respektow/ y doczesney osady do Ołtarza idziemy: Coż też za dziw że w tak lichy naczyń dżurany nie/ nie wiele y dla siebie/ y dla tego inszego zachwycić. Prouenitu/ ze Krwio naydroższej Chrystusowey możemy.

Diie. A wszakże byle. škodliwych y wmyslnych kto na myśl nie przypuszczał roztrągnięcia/ ani gruba omatánego sercá oćiażył: oświebleńcia/ może bezpiecznie y owsem pożytecznie/ do niepokalaných braci się tajemnic; luboby owych osobliwych na Duszy nie czuł smaków; gdyż z drugiej strony/ gdy kto dla zbytniey Krwio z sercá máłego pochodzi trwogu/ od Ołtarza stroni/ bedac sposobny/ tak że z Jobem może mówić/ In omni uita mea non reprehendit me cor meum.

Job: 27. O życie moje nie strasze mnie serce moje; y sobie y Duszom/ y obojemu Kościolowi tak Boiuiaćemu/ iako Tryumfuiace mu szkoda poniekąd czyni. Sacerdos (mówi Wielebny Beda) legitime

Vener.
Beda,

legitime non impeditus, celebrare omittens, quantum in eo est, *laka 4*
 priuat Sanctiffimam Trinitatē laude & gloria, Angelos letitia, *radf koda*
 peccatores venia, iustos subsidio & gratia, in purgatorio exi- *gdj Ka-*
 stentes refrigerio, Ecclesiam speciali Christi beneficio, & lei- *plan mo-*
 psum Medicina ac remedio. *Kaplan nie miazac fufney przeftkody, gac nie*
 gdy Mfa Swieta opuszcza, pozbawia ile z niego iest Troyce Swieta *celebruie*
 uwielbienia y chwaly, Anyolow radości, grzeftnikow odpuszczenia, spra-
 wiedliwych pomocy y táfki, w Czyfcu bedacych ochoty, Kościol pomof-
 chny, ofobliwego Chrystusowego Dobrodziejftwa, sam tiobie prezernw-
 tyny y lekarftwa.

Allec ofobliwym zdaniem z takiego mniey wważnego Mfy *wie czas*
 Swietey opuszczenia potyka ftoda Dufie w Czyfcu: gdy choćiaf, *gdj fto*
 by dobrze nie inftego nie bylo/ doftc to wielki Mfy Swietey przy- *Mfa od-*
 wiley/ ify wten czas/ kiedy fie za ktora Dufie odprawnie/ ta żadney *prawnie*
 meki y wpalu/ pofti tylko offiara trwa nie czuie: zátym kto od Cele- *Dufia za*
 lebowania bez fufney przyezyny ftorni/ nicrozmyslnie Dufie *ktora*
 mogac im ognia przygafic/ wen wypcha. Jest to zdanie Swietey *Mfa nie*
 go Hieronima/ ktorego ftowa przytacza/ wżony Calamata takowe. *niecierpi.*
 Anima quae in Purgatorio torquentur, pro quibus solet Sacer- *Calam:*
 dos in Miffa orare, interim nullum tormentum fufinent dum. *dzielun z*
 Miffa celebratur. Dufie ktore meki Czyfcowce wytrzymuia, za ktore *poft Dó:*
 fie Kaplan we Mfy modli, tym czáfem żadney meki nie ponofa, gdy fie *4. quadr*
 Mfa Swieta y poki odprawnie. Wtwierdza te Hieronima Swietey *parte a.*
 tego Afercya/ zeznanie rzetelne oney Dufie ktora wspomina Lu- *Luc: Tu-*
 cas Tudenfis opisuiac cudá Swietego Izydora Legionenftiego: *denfi: de*
 Kaplan (prawi ieden zmarly / wktazal fie Zakonnikowi Canoni- *mirac. S.*
 corum Regularium, ktory w Klastorze tego Swietego mieftka/ *Ihdori*
 y to mu opowiedzial: ze w Czyfcu we dni Niedzielne na pamia- *Cap. 31.*
 tke zmarliychwftania Pánftiego/ także w Wroczyftości y Swie- *Obiawie*
 ta chwalebnicyfe doroczne/ a mianowicie gdy fie za ktora Dufie *nie o tym*
 Ofiara Nafwietfta odprawnie/ wiele nas żadney meki na ten czas *iednego w*
 nie czuie: y owftem zdopuszczenia Bożego/ tam gdzie ciała nafie *martege.*
 fpozymaia/ swobodnie z Czyfcem wyftedfy idziemy/ a iesli ie albo *Kropie-*
 woda swiecona pokropione/ albo okadzone znajdziemy/ taka fie *nie woda*
 radością napelniamy/ iakoby nas zadatek Pánftiego potkal feze, y *nie.*
 scia.

Widzif Kaplannie/ iako síle nieobalftwem twoiem Dufom *Pátrz id*
 A a 2 *wrotozy: kofkodu-*

ieś Dusze wwoleżysz: gdy mogac ktoreykolwiek przez Mśca Swieta/ aby na
gdy sie dopulgodziny z folgować/ dla oćieżałości/ albo nierostropnych strupus
Mścy le- low/ smążyć sie iey w ogniu okrutnie dopużasz. A żebyś nierozu-
niś. miał/ iś to nabożnego serca/ więcej pozorui niżli prawdy mające

Obialnia

sie ta pra

wdu pod

bymi

prakti-

dami.

Surius

ad 23. la

nuar: in

Vata.

miał/ iś to nabożnego serca/ więcej pozorui niżli prawdy mające
wymyśli/ z podobnych ktore Mśca Swieta dotkázowała Cudow/
brać miare o perwności takowego od mat fryfetu/ moześ. Piśe
Leoncius Cypryjski Biskup/ w żywocie Swietego Jana Jalmu-
znika Pátryarchy Alexandryjskiego co z wst tegoś Swietego sly-
zał: iś perwni Rodzicy wyprawioşy Syná swego na woynie/ gdy
przez czas dlugi nie powracal/ osadzili za zabitego/ lub on poimá-
ny y do Perszey zágnany żyw byl/ ale wstregiem wiezieniu Lethe
nazwanym siedział: oplatawşy go tedy/ o samey Duszy myślic po-
czeli/ y co zót nátrzy Liturgie/ albo Mśce Swiete dawali/ aby
zań odpráwiáne były. Wrocit sie potym zdrowo do Rodzicow
Młodzian/ wylamawşy wiezenie; ktorym gdy swoie wyliczał
przygody/ dświny ieden trefunek/ ktory sie mu trzykróć co rok trá-
fiat/ miedzy insemi opowiedział/ iś perwnych dni do ciemnice iego
Osoba iábas przychodźla; ktora mu swiatła przynioşy/ káydany
wszytkie/ ná niem krusyla: te dni gdy potym Rodzicy miedzy so-
ba stósowali/ iáwne dosli iś one były w ktore za Syná według
ich opiniey zmarłego/ offiáry czyniono.

V. Bedi

1. 4. Hiś

Anglic:

Cap. 22.

Greg: 1.

4. Dial:

Cap. 57.

Dnia przy

klady iá

ko pod

czas Mścy

okony z

wiezionow

padaly.

Podobny przyklad znáyduie v Wielebnego Bedy/ o Młó-
dźciencu Imma nazwanym/ ktorego także w niewola zabrąnego
petá w ten czas sie pádaly/ kiedy Brát iego rodzony Káplan/
mniemáiac że ná placu poległ Mśca Swieta zań odpráwiat. A
dawniey takowas z wieźniem iednym tránsatcya wspomina S.
Grzegorz/ za ktorego kocháca Málzonka (poniewas sie dlugo
żwoyny nie wracal) perwnych czasow ná Mśce Requialne dawata/
á potym zdrowego odebrawşy/ to od niego wstykata; iś tych dni
niewidoma moca wszytkie z niego zeláza y táncuchy spadaly/ kto-
rych sie offiárá naydostoinieśa za stáranie pobożney Málzonki
zań odpráwiatá. Przetos czyni tam Swiety Grzegorz piękna
wte słowá illácyá: Hinc ergo fratres charissimi certa conside-
ratione colligite; oblata à nobis hostia sacra, quantum in-
nobis alijsq; valeat solvere ligaturam cordis? si oblata ab alte-
ro, potuit in altero solvere vincula corporis. Z kąd Brácia na-
milszy zrozumiećcie, iáko moze offiára Swieta w nas albo kiem inşym
potargac.

potargac wiezy Duszne, poniewaz mogla w drugim rozemnac wiezy
cielesne. A iesli do kazala tego Misa Swieta; is hartowne
korowanych ienico co raz potrusyla zelaza; iakosi nie bardziey do-
kaze tego: ze przynamniemy na chwiltę y on maly przecieg poti sie
Kaplan v Oitarza bawil Dusz z mak Czyścicowych wyprzesel y
dozefna im od pozarow libertacya sprawi?

Mogloby sie tu wiele Authentycznych przytoczyć Historyi z
ktorych przedziwna Misy Swietey w wybawieniu Dusz iasniecie
potega: lecz is sama przydluzszego Rozdzialu ceklwość / zapędzo-
nech amnie pisor / odsylam do roznych Koscielných Pisarzow / w
ktorych sie tego doslyc nazyta kto wiedziec pragnie. Znaydzie v
Grzegorza Swietego w Dyalogach Justa Zakonnika w lekarskiej
nauce biegoego / dla pewnych pieniedzy: przec w Professyey Zakon-
nego vbostwa: prywatnie zachowanych / na cieście meki szazane-
go / trzydziesta Misy / ktore tenze Papiez przez trzydziści dni / nie-
rozdzielnie po sobie idacych ordynowal / wybawionego. Znaydzie
w Kronikach Swietego Antonina / Siostrę Anyelickiego Doktorą
(o ktorey sie tess indzicy wspomnielo / moca offiar Tlasciwietzych /
tak od niego samego / iako od inzych Zakonnych Braci / odprawi-
nych z Czyścica wvolmiona. Znaydzie v Suryusza / is Swietey An-
zelmus Kantiuaryyski Arcybiskup gdy za pewnego przyiaciela (o
ktorym is do Czyścica wtracony byl przez rewelacya wiedzial) do-
rocznie Misse odlozyl / y w nich nieustannym nabozenstwem trwal /
Dusz na koniec tego do chwały idaca ogladal. Znaydzie w Zywocie
Swietego Bernarda Klarewaleyskiego Opata / is iednego z swo-
ich Uczniow Misa Swieta ktora y sam na te intencya odprawial /
y drugim władzy swey podleglym odprawiac kazal / po kilku dni
z mak oswobodzil. Znaydzie w Historycy S. Dominika is Robo-
aldus nabożny bardzo Kaplan / gdy za drugiego Konstanta zmar-
tego Misa Swieta mial / Przenaswetsia Panne przy Kommuni-
ey ogladal / ktora Dusz onego Brata na rekach plasowala / y tak
do niego rzetla: Piersze iuss na Przyiaciela za ktoregos offiare
Bogu oddal. Znaydzie w Kronikach Swietego Franciszka / is
Zakonnik ieden az prawic Anyelickiey mowinnosc / po zmieci re-
dnat dla niedostacglych sawow Bozkich do Czyścica szazany Lektro-
rowi sie pokazal / y o trzy Misse od starszych naznaczone / ktore ten
byl satrzymal / mniemajac ze ich umarly niepotrzebuie / wslunie pro-

Zkad in
feruie S.
Gregoria,
ialo Misa
okowy
Duszne
kruszy.
Greg: 1.
4. Dial.
Cap. 55.
Zakonik
30 Misy z
Czyścica
wybawio-
ny.
S. Ant 6:
3 parte
tituli: 23.
Siostra S.
Thomassa
takze.
Sur: in
Vita S.
Antelm
21. Apr:
S. Anzel
Przyjacie
la Roczn
ca) Misa.
mi z ba-
wia.
In Vita
S. Bern:
1. c. 10.
S. Bernat:
Mniel
iednego.
Chron:
S. Domi
p. 1. 2. 2.
Cap. 44.

Roboale **ſit.** A żebyśmy długiem nie bawili Regeſtrem/ niechay Eto nie zabas
ni przy wny czyta Fryderyk Fornera in Pfalmum Miſerere, tam inſych
My P rozmaitych przykłaadow znaydzie doſyć/ z ktorych ſie wielka niepo-
Panna talaney offiary ſita/ wprzygodać wſelakich/ lecz mianowicie w
przynoſi ratunku Duſz poſkażue.

Duſze te **za ktora** **offiary.** **wał.** **Przetof** **każde** **ſłowy** **Ambrozja** **plynacego** **Doktora/** **ktory**
wważając **napominanie** **ſtárego** **Tobiaſa** **Synowi** **tegoſi** **imienia**
dane: **Panem** **tuum** **&** **vinum** **tuum,** **ſuper** **ſepulturam** **Iuſti** **oon-**
Chron: **ſtitue,** **Chleb** **twoy,** **y** **wino** **twoie** **nad** **grobem** **ſpráwiedliwego** **ſławiay,**
S. Franc **Glebſey** **z** **tego** **monitum** **dochodzi** **tájemnice/** **niſli** **ſie** **ná** **pierz**
14. c. 7. **wſym** **powierzchney** **litery** **poſkażue** **weyrzeniu/** **y** **twierdzi** **iſſ** **poſ**
Zakónik **bojny** **ſtáruſet** **Prorockiem** **Duchem/** **do** **offiary** **ſławiayſey** **zmies**
protio 3. **rzal/** **gdy** **ten** **ordynans/** **o** **ſtáwianiu** **chleba** **y** **winá** **(pod** **ktorych** **oſ**
Myſeprzei **oſobámi** **Ciáło** **ſie** **y** **Krew** **naydroſſa** **Chryſtuſowá** **zawiera)** **przy**
drugiego/ **pogrzebách/** **czyni.** **Eſt** **&** **illa** **Prophetica** **admonitio,** **ut** **ſupra**
zatrzy- **ſepulturam** **Iuſtorum** **quædam** **ponamus,** **quæ** **lector** **agnosciſ,**
mane. **infidelis** **intelligere** **non** **debet:** **non** **quo** **cibus** **imperetur** **aut**
Tob. 4. **potus,** **ſed** **Sacra** **oblationis** **veneranda** **Communio** **reueletur.**
Tobiaſ **Jeſt** **y** **to** **Prorockie** **napomnienie,** **áby** **śmy** **ná** **grobách** **ludzi** **ſpráwiedli-**
kajac przy **wych,** **niektore** **rzeczy** **ſławiáli,** **ktore** **ty** **Czytelniku** **práwowierny** **roz-**
pogrze- **bać** **chleb** **mieſz,** **á** **niemierny** **wiedzieć** **o** **nich** **niepominien/** **nie** **żeby** **nam** **iádko** **y**
bać **chleb** **mieſz,** **á** **niemierny** **wiedzieć** **o** **nich** **niepominien/** **nie** **żeby** **nam** **iádko** **y**
y **wino** **ſlá** **picie** **nákazywano,** **ale** **Przeſwietey** **Offiary** **chwałebne** **wczęſtnictwo**
wiáć **miſo** **obáwiono.**

S. Miſiice **Niechay** **je** **od** **tad** **káždy** **ſtára** **ſie** **według** **możnoſci/** **áby** **z** **raz**
wyáſil. **ábo** **przynamniey** **prowiſzey** **tego/** **Mogilom** **Chrzeſciánſtim** **nás**
Ambroſ **tym** **obrotu** **nieſchodſiło:** **áby** **zglodzone** **Duſze** **miály** **zbáwienney**
in Luc: **Prowiánt/** **ktorego** **naybárdſiey** **łákna/** **nayekliwiey** **wygladáia.**
in fine. **Jákoby** **śmy** **ich** **ſłyſeli** **woláiacych** **ná** **nas/** **z** **poſkaránem** **ſe** **tego** **Ar-**
lákoprá- **cy** **káptána** **potomſtwem/** **Dimitte** **me** **obſecro** **ad** **vnam** **partem**
gna Duſe **ſacerdotalem** **ut** **comedam** **buccellam** **panis,** **Przypuſćcie** **naſ**
iebyſie im **proſiemy** **do** **iákiey** **czáſtki** **Káptánſkiey,** **áby** **ſie** **teſſ** **nam** **doſtála** **buſtká**
czáſtká **chleba/** **Boć** **záiſte** **z** **tego** **chleba** **ich** **nayprzednieyſzy** **wychodzi** **poſ**
z **tey** **offiá** **ſilek/** **ná** **tey** **iedney** **ſwoie** **naybárdſiey** **gruntuia** **nádziecie**
y **doſtála** **ſilek/** **ná** **tey** **iedney** **ſwoie** **naybárdſiey** **gruntuia** **nádziecie**
1. Reg. 2. **ſotwicy/** **gdy** **niemi** **po** **ogniſtych** **brodách/** **nieublagane** **Boſkiey** **ſiu-**
Domin: **rowoſci** **rzucáia** **ſale.** **Práwdziwie** **oſwiecony** **bárzo** **w** **Miſtyczney**
2. poſt **Theologiey** **Miſtrz** **Ioannes** **Taulerus** **mowi.** **Innumera** **animæ**
Trinit: **in** **æſtuantiſſima** **illa** **ſornace** **ad** **extremi** **uſq/** **iudicij** **diem** **exu-**
paulo **rendæ**

tenda essent, nisi Sanctissimum Missæ illis suffragaretur ex-
citium. per quod celeriter è tantis pænis eripiuntur. *Niezliz-
ne Dusze, w piecuonym ognistym; aß do ostatniego dnia sadnego, go-
recby musiały, gdyby ich offiara Mszy Swietey nierátowala, przez
kiora bardzo predko z tamtych mak wyhodza.*

R O Z D Z I A L XII.

O wtorym sposobie rátowania Duszy, to iest o Modlitwie, y kon-
dycyách iey: gdzie oraz wywodzi się, ieżli ludzi grze-
snych Modlitwa Duszom pomaga? y iáko?

Owszechne to iest wszytkich/ ktorych lubo własne niedostá-
teki cißna/ lubo cudze bola/ asylum, do Modlitwy sie wciec/ *iacobi: 1.*
do ktorey potrzebnych wabi ludzi Jakub Swiety; Si quis
vestrum indiget Sapientia, postulet à Deo, qui dat omnibus *Modli-
affluenter: Ieżli Kto znas potrzebuie mądrósci, niech prosi Boga, twa postu-
ktory dacie wszytkim obficie. Tylko ze tenże Apostol przymawia wiec-
lom/ iß dla tego od Boga sproznemi odchodza rekomá/ iß przed-
nim: yß ná modlitwie otworzyć nie wmieta; Petitis & non acci-
pitis: eò quod male petatis, Proscite á nie nie otrzymulecie dla te-
go iß źle proscie. Słusna sie wprzód spytać (nim o dzielnosci mo-
dlitwy względem Duszy Czyscowych mówić będziemy) co to za-
wiótke pácierze/ ktore Bog Wszechmogacy ni plewy iákie od o-
bliczá: swego zdnuhuie:*

Zadát te° Kiedys po Philipenzykach Doktor Narodow/ áby ná
modlitwie z raka rekolekcyja przychodzili/ zeby moglá doysc vsu: *Phil: 4.*
y wiadomosci Boskiej; In omni oratione & obsecratione petitio-
nes vestra innotescant apud Deum; W kádey modlitwie y pro-
szenie suppliki náse niech wiadome beda przed Bogiem: Coß nayle-
pßego mowi Páwel Swiety: wßat żadna rzecz/ nie iest od Boga aby ná
stey zakryta znátomosci/ toć per consequens; y modlitwy z iá-
katolwiek dyspozycya odpráwtáne beda: á czemuß przecie sadzić
si na to: Apostol káze/ áby wiadomosc Boska dosiegla násyrych pa-
cierzy/ ktora nikogo nie mija/ ani minac moze: Dwóiatko (ile do
tego propositum sluzy) wiadomosc Theologia naznáza w Bo-
gu/ iedne zowie Scientiam visionis, pod ktora wszytkie rzeczy/ kto-
re Actu są podpadáia; Druga Notitiam Approbationis, ktora
tylko Bog do rzeczy dobrych kieruie/ gdy w nich swoje wpodobanie
y tom

Gdźterozumie de notitia ap- probati onis aby ie Bog w dźwięcznie przyiał.
S. Bruno in hunc locum.
Ztrychludsi Bog niezna, pogorowu ani ich modlun.
Psal: 87.

Y Kompiácencya ma: Żaczym tedy Apostoli takich modlitw po swych wyciągali Wzniciach/ iákieby wiadomości Boskich godne były/ nie ná pierwszą one y powołchną/ ále ná te wótora osobliwa noticiam wzgląd miał/ iáto mądrze Świety Bruno ná to micyśce pisać wvaja: Innotescant petitiones vestrae, id est cognita & approbata sint apud Deum: Tunc autem innotescit petitio apud Deum, si qui petit iustus est, & si quod petit idoneum est: Niech mi idome beda próżby wáśre, to iest niech sie godne stana, aby przyiete byly y approbowáne od Boga: W ten czas zasie modlitwa przymiue Bog, kiedy ten co prósi sprawiedliwy iest, áto o co prósi potrzebne iest. Nie każde modlitwy/ instancye/ próżby/ vchodza przed Bogiem/ y powolne vcho Pánstie znáydusia: bo iáto wiele ludzi dla swych zbrodni wzápomnienu sa v Bogá/ rocdlug tego co mowi Dawid/ Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt, Jáko porámeni, spiaczy w grobach, o których wiecy nie pomniś, á z rekí twoiey zepchnięci sa, Táť pogorowi modlitwy ich wzbić sie przed oblicze Pánstie niemoga; y lubo z głupieci Pánnámi wzastliwie często powtarzaia Domine, Domine, przecie teś sobie od vrázanego Pána co y one stręsa Niescio vos, ani do was/ ani do wáśzych znam sie pácierzy. Tych tylko próżby przychylia v Bogá audyencya znáydusia: ktore cnotliwego życia postępi zalecáia.

Náprzed nieyśa kondycya domáiney Modlitwy bydy w 12 sce Bo- zey.
Psal. 65.
Poganie vználi ze ztych modlitwy o- mierzty Bogu.
Laertig.

Żeád te náypierwszą wáżney Modlitwy/ aby co vprosić moglá Theologowie náznaczaia kondycya/ żeby kto do niey przystępuie w łalce Bożej był: bo iáťoś suplikt ówego iáśtáwyna ma Pan Bog przyiac okiem który mu iprosnościá żywota omerzi: Iniquitatem (mowi Psálmista) si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus: Gdybym miał o to sklonić do nieprawości, odwróćtby Bog vcho od moiey modlitwy. Wiedzieli to y Poganie zá przv rodzonego oświeceniem świátia/ dla tegoś Poeta tych co ján os Boski/ chcieli sódie bogatymi poznać Esiarami/ przestrzegaia Puras non plenas aspexit ille manus. Nie pátrzy ná pełne lecz ná czyśte rece. Biás teś Filozof iáde raz po morsu z ludźmi małocnoctkimi/ gdy wielka nawálnosć powstała/ y co żywo z enych terrorow swawolnych do Modlitwy sie bráło/ wzywáiac Boga, w swych Pogáńskich ná pomoc/ záwołał ná nich: Silete ne vos hic illi nauigare sentiant, Milczcie aby sie tu o was Bogenie niedowiedzieli,

dzieli, dając znać/ iż nie tylko nie nie wprośba/ ale tym prędzej za Dopieroś
 fluzona kajni nąglowoy swoie zwała. A dopieroś Pismo Świate Pismo S.
 tak że Modlitwy/ nie tylko iako chce odrzuca/ ale też iako omiera Prou: 28
 zle przeklectwem nakrywa/ ktore zarażone złością wypuszczają w
 stą. Qui declinat aurem suam ne exaudiat legem, Oratio e-
 ius erit execrabilis, Kto umyka uszu swoich, aby nie słuchał prawa,
 modlitwa iego będzie przeklęta. Przetosiż za osobliwa dacie instruk- w sprawie
 cya/ ieden z przyjaciół Jobowych/ Sophar Naamathites, tym dliwie się
 ktorzy sie do Boga z suplika biora/ aby wprzod w sumnienie zają- pierwszy
 rzeli/ nim przed Thron pański poyda/ wprzod z grzechow rece os- trzeba ni
 myli/ nim ie na Modlitwe wzniósł/ toś dopiero otuche czyni/ że bli Boga
 na dobrośliwym Panu wyzebrać co moğa. Si iniquitatem quae protic.
 est in manu tua absolueris à te non manserit in tabernaculo tuo Iob. 11.
 iniusticia, tunc leuare poteris faciem tuam absq; macula. Iesli
 niepráwość ktoraś pomazał rece oddaliś od siebie, y nie zostanie w
 przybytku twóim niepráwiedliwość, ná ten czas możesz śmieie podnieść
 niezmarzconą twarz twoja.

Żatąc konfidencya poszedł do Boga Krol Palestynski Da- Plal: 118
 wid/ ná ktorego bezpiecznie wota/ aby iego prośbom dał wolny do
 siebie przystęp. Appropinquet deprec. tio mea in conspectu tuo Dan: id
 Domine, Niech się zbliży prośba moia przed oblicze twoje Pánie. Żładje śmieie ja
 prośe taka poufátość śmiertelnemu człowiekowi/ że się gwałtem da aby ie
 przed niedostępnym Najęstą Bosti drze: że swoim modlitwom go modli-
 Rum czynić do oblicza Bostiego taje: Cwo dodało sercá cnotli- twa była
 wemu Dawidowi sumnienie dobre/ bo wprzod niżli tak bezpiecznie przypu-
 na Pána zawolat/ nád serdecznym scrutinyum zasiadł/ a niepo- czona.
 strzegłszy nic coby go strofować mógł/ z tym się odezwat. Serua. Plal: eo
 ui Mandata tua & testimonia tua, quia omnes viæ meæ, in dem.
 conspectu tuo, Zachowałem przykazania twoje y świadectwa two- Bo w
 ie, bo wszystkie drogi moje w bożach twoich. Że tedy wiedział do przed po-
 siebie/ iż ók z Bostiego Przykazania nie spuścił/ ma sto animu- wiedział
 fu/ y dusza że też Bog Wszechmogący wzajem/ prośb iego okiem ie przyka-
 nieprzeniesie/: zgola śmieie swóia instancya do Boga wysła y sánie Bo-
 kierwie/ ktore wie iż cnotliwego życia powagá wspiera/ y piástu- skie sácho-
 ie. Pięknie Ambroży Światey ná to miejsce piśac mówi. Vo- wat.
 lare facit Orationem bona vita, & dat alas precibus spirituales Ambr:
 quibus Sanctorum ad Deum euehatur Oratio: y troche niżej in pl. 118
 ser: 22.

Tract. de Oratione Cap. 19. Conclus. 4. Która sentencya / że żądugo-
bardziej służy do zachęcenia ludzi na pomoc Duszy / kiedy ani grzes-
nych nie odraża. dla tegoż aby się iak najwiecey Suffragia mi-
sernyim onym przysposobić mogło dłużnikom / zewsząd y bez braku
płatników (byle tylko cooperari chcieli) chętnie do tej przysługi
przypuszczam; a opponować się przy zdaniu Skota / iż ludzkie grzes-
chem śmiertelnym zarażeni / mogą skutecznie Duszom w Czyśćcu
pomoc / racjami niżej położonemi te opinia stwierdzam.

Pierwsza jest iż tak każdy ratować może bliźniego / iako sam
siebie / ale będąc w grzechu śmiertelnym może za przeszłe przywa-
tne grzechy dosyć czynić / gdy naznaczona na spowiedzi pokuta /
lubo w grzechowey recydywie pełni; toć może y za cudze. Pra-
wda że niektórzy śarowskiego czoła Critici, potrzebnia tego po Pe-
nitentach / aby na ten czas gdy pokuta wykonywała / byli w lasze
Boskiej / wskazuje według pospolitej sentencyey / nie jest ta Con-
ditio existendi in gratia potrzebna ad integritatem satisfactio-
nis ale tylko ad maius meritum, y pokutą w grzechu śmiertelnym
jest ważna virtute Sacramenti, ani iey powtarzać trzeba: in-
czey data by się wielom okazya / ktorzy z krętkości predko po spo-
wiedzi w pierwsze błoto wpadaia / żeby pokuta opuszczali / gdyby
wiedzieli / iż przed Bogiem niepłatna / a takby nowy grzech dla
wnyślnego wblizenia Sakramentu na Dusze zaciągali.

Druga na dowód tegoż racya jest à Pari; że wpproczney swia-
rowey polityce / kiedy kto lub zaiste lub za tego innego zatrzymać
nie do starbu płaci kontrybucye albo dlugi / niepotrzebą tego aby
pluiyt w lasce Pańskiej / ale dosyć czyni / kiedy oddaie to co Lau-
dum pospolitym określono / y co winien; lasta zaś albo nielasta
Pańska per respectum do tego co płaci / ma się per Accidens. Tes-
dyć toż służy rozumieć o Polityce Boskich rządow / iż akceptu-
ie Bog okup / który sam za Dusze dłużne otarował / y postanowił /
troszkolwiek go za nie loży / lub w oczach iego przyjemny / lub o-
mierzły.

Trzecia racya jest / iż Kościół powszechny wstawicznie Sy-
nowoich zachęcać do tego / aby o Duszach w onym nadzonym
stanie będących radzili / czyni to indiscriminatum, nie wyimując
nikogo / ale wszystkich bez wszelakiej leższy złych y dobrych / do mo-
dluwa za zmarłe wzywając: Aleć o Kościele Katolickim roz-
miec Dusze-

Omaria
lic ta sen-
tencja
cyami.

Pierwsza
iż opra-
wować po-
kute w
grzechu
dosyć czy-
ni za sie-
toć może
y za dru-
giego.

2. Iż we
wszystkich
kompensa-
cyach nie
płaci
kto płaci,
byle za-
płacił toć
y o Bogu
słuszna
trzymać.

3. Iż Ko-
ściół ni-
kogo nie
wymina
od ratun-

dyć tym
sąmym
grzeszni-
kom moc
ratowa-
nia przy-
znając,

mieć się niegodzi/ żeby chciał naprzód Duszę utrapione ludzić/ co-
by nastąpiło/ gdyby im posilkę przez ręce grzesznych podawali/ ie-
śli te nie nie waja; przetym żeby miał działki swe po prożnicy za-
wodzić. co by się stało/ gdyby grzeszników nieprzestrzegł/ iś po-
tęsa w grzechu/ a do pojednania z Bogiem nie przyida/ daremnie się
na Akty pobożności/ za Duszę sła: Tedy z tego powszechnego
milczenia y conticinium Kościoła prawowierne go ponieważ nie
sequestruie grzeszników od ratunku Duszy/ znać się daie/ iż tenże
Kościół nieprożne bydy ich Suffragia sędzi/ które racie przyis-
nuie.

4. 18 v-
czynki
grzesznych
dobrze od-
dalić mo-
gą kara-
nia docze-
sne.

Czwarta Rząca jest z pospolitey wszystkich opiniey/ którzy
twierdza/ iś czynki dobre ludzi z ich pomagania y służa/ do zyska-
nia iakiego kolwiek dobra/ albo też uwarowania się z tego docze-
snego. Ale karanie Czystowe/ jest złe doczesne/ tedy na znieście-
nie tego służyć y aśkomodować się takowe Akty mogą. Wrac je-
by kto niewatpił/ że dobre czynki grzesznika/ maia moc do odda-
lenia przygod y karania doczesnego/ niech tylko na samego wey-
rzy Achabá Izraelskiego Krola/ który aż tak zły był/ je go zaprze-
danym na wszystko złe mieni Pismo. Venundatus ut faceret ma-
lum, przecie gdy się na pogroźkę Boga przez wstą Eliáša/ ogło-
szone zedignął/ a do Włosienicy/ Postu/ y Mortyfikacyey wdał/

3. Reg. 21

lubo tam niebyła prawdziwa Połuta/ lecz tylko na pozor przestras-
chem wyćśniona/ iś respektował iednak na nie Boga/ y publikował
3. Reg: 21.
Cap. 21.
nie kleski odwrócił/ mówiac do Proroka. Nonne vidisti Achab
humiliatum coram me? Quia igitur humiliatus est mei causa,
non inducam in diebus eius malum. Iżaliś nie widział upokorzo-
nego Achabá przedemną? ponieważ tedy dla mnie się upokorzył, nie-
uprowadzę za żywota jego karania. Gdzie słusna wrażyć Causa-
lem. Quia która Bóg daie/ opowiedaiac czemu swoiey nieprzywo-
dzi do exekucyey kární/ iś na pokute aż do czasu zmyślona bacz-
nie ma.

1. 18 st.

gdy zły cy-
niac co
Dusze to
Pan kase
pomaga
im we-
dług 51

Niekoniec ostatnia na podparcie tej Sentencyey Rząca jest/
z samego Thomáša Swietego wzięta/ który twierdzi iś sługa a-
bo plenipotent/ gdy iaki dobry czynek z rozkazania Pana/ albo
imieniem zdaiacego za Duszę czyni; on czynek ważny jest y sku-
teczny/ luboby ten który go czyni sługa y Mandatarius był w grze-
chu/ byle tylko ten który go nakazuje y zleca był włascie Bożey.

Alle ná

Alle na ten czas gdy Pan nakazuje (Pościć na przykład albo Piel. Thom: coć
grzymować) nie sam pœnale nie ponosi (co iednak tenże Doktor po- / kady in
trzebnie bydy osadził ad rationem satisfactionis in supplemento
3. partis) Tedyć właściwie ci tylko za Dusze dosyć czynia ktorzy S. Tho:
wola Pánsta wykonywając/ nakazane czynki pełnia/ ácz w grze- in suppl
chuleja. Tá rácyá idzie á Fortiori w Ekretorách/ ktorzy dayto 9. 15. 2. 3.
jeby naygorši byli/ gdy iednak według Testamentu rzeczy ordynu- Druga do
ia/ y to co zmarły za Dusze naznaczył/ sprawuia: nie pewniejszyego tego in-
je ważne/ y skuteczne oney Suffragia obmyśláia / lubo sami w tá- stancya ie
leze Bozey nie są. Skądje proše na ten czas cená czynków y ra- Exekutor
tio satisfaciendi plynie? Nie in virtute principalis, je ow iest niegdymo
in gratia ktory tak dysponował/ bo ten iest extra statum satisfaci- la wykony
endi y niemože ná Ekretorow transfundere vim, ktorey sam nie wa oślá-
ma/ y nie iest capax: zostáie tedy iz takowe Akty máia moc z tej tniagoma
miáry/ je ie dobroćliwy Bog przyjmie wnagrodę za dlugi Dusz; á gázm-
to dla te^o/ bo tak postanowił/ aby wšytkie sprawy dobre miály vim tem.
satisfaciendi, nie patrząc ná godność/ albo teš lichote czyniacego/
ktora alias in ordine ad merendum vpátrowána od Boga bywa.

Wiem co tu pospolicie przeciwna żarzuca stroná/ chce takie Odpo-
o Suffragiách ludži grzesznych zruinowác rozumienie/ gdy przy- niedná
wodži słowa wielkiego Grzegorza. Sollicito dandum est ne qui zarzut e
placare possit iram Dei creditur, hanc ipse ex proprio reatu Grzego-
mereatur: cuncti enim liquido nouimus; quia cum is qui di- rzá.
splicer, ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora S. Greg:
prouocatur. Trzeba ná to pilne mieć oko aby ten o którym mne ma- in pastor
my, je gntem Boski ublagáć może, sam raczy dla nłasnego przestop- Cap. 11.
stná weń, nie upaá: wšy cy bowiem wiemy, że się gdy ten, ná ktorego ko- 18 grze-
mu nie młto przyczynia, zagniewáne serce, bardziey do pomšly záiatrzá. sniku mo
Aleć bynamnicy ná tá Grzegorzá sentencya nie tyka/ ktorzyšmy nie poma-
to iuŝ przedtym dobrowolnie ogłosili/ je modlitwy grzeszni- ga per
tá nie wáia nie przed Bogiem per modum impetrationis albo modum
intercessionis (o ktorey wyrašnie mowi Doktor;) moga iednak wa- impetra-
żyć/ y máia swoie cene kiedy bywáia ložone ná okup Dusz per mo- uonis,
dum satisfactionis. Jednak y druga ná teš obietcyá odpowiedź/ lez do-
á z słow Grzegorza Światego powinna limita z samego Thomáša brze per
Światego znaydzieš niżej. modum

Ácz pełnemi to zeznáie wšy/ je dáleko wiecey/ y modlitwy/ y latista-
wšytkie tionis.

test ludzi Swietych Modlitwa / iß samego we wssy zwiada
 tym zapadzie gniewu chłamu / y zawęściaga Boga / aby zasłużył
 nego na grzesznikom niewylewał karania. Claudere solent San-
 cti Deo & Angelis manus, ne pollint illis, aut alijs nocere, nisi
 voluerint ipsi. Zauważ y wiazać zwykły Swięci rece tak Bogu i-
 ko Aniołom, aby nie mogli szkodzić, tylko kiedy oni zechcą. Prakty-
 kuje się ta Swiatobliwych modlitwa Energia, na Duszach onych
 w Czystu gorących / boć y tych mściwa reka Pańska / albo całe
 nie tyka / albo lżej daleko karze / gdy od wyciągnionych na
 Modlitwie ręk Cnotliwych wrócić bierze. Jak wielom Duszom
 gorące ludzi dobrych prośby / odbiły nieuchronne razy / które za-
 gniewana sprawiedliwość żądać miała : y od karania winne-
 go / wolność zjednaly :

Pisze Suryusz w Żywocie Swietyej Elzbiety Króla Węgier. Surius
 skiego Jędrzeja córki / a naszey Polskiej Patronki / że się iej nocą Thom:
 iedney przez sen zmarła pokazała Matka / a głosem żalosnym pa-
 dły na kolana przed nią o ratunek prosiła ; odpowiada iß dla le-
 nistwa do służby Bożej ciężkie meki cierpiata. Wsknie się przez
 straszną / okropnego cienia widowiskiem Swięta / y zaraz na mo-
 dlitwie która rzuciła się strapiaty / padnie ; gdsie gdy znowu spras-
 cowała zasnęła / Matkę powtórę / ale iuß w insey daleko cerze do-
 gladała / która iej za przedkie wybawienie dziękuiac tego dolożyła /
 że takiej powagi modlitwy iej przed Młaiestatem Bożkiem były /
 iß cokolwiekby chciała / tak żywym iako zmarłym sprawić y zies-
 dnać mogły.

O tegos Suryusza w Żywocie Swietyej Ludgardy / czytamy / Suri^o in
 że ta Pannienka miała z Opątem niejakim Zakonu swego Cister- Vita ad
 czeńskiego / na imię Szymonem Swiatobliwa Komitywe / który 16. Junij
 aże mienagannego żywota sława slyna / iednak na poddane Zakonu S. Ludgar
 niki mniey dyskretna wwozdzac się żarliwością / surowszym był. O d. modla
 tego śmierci skoro Swięta Pannienka nowina doszła / wielkiego ja-
 smunku dla zawartej w Bogu przyiażni nabawiła : która też o Szymona
 Duszy zmarłego radzac / wiecey natchmiaszt postow / y mortyfikac-
 cyi sobie przyczyniła / a bez przestanku zań / do Miłosierdzia Bo-
 skiego kłotała. A gdy tak przez wiele dni ostawicznie na Modli-
 wie trwała / wstąpiła odpowiedz Boża / aby się niestrasowała / byt wyba-
 gdyß Duszą ona za którą się modliła / wrócić z Czysta wolniona wiony.
 bydź miac

zwiazad
 Bogate
 nie karal
 ludu swa
 wolnego
 Tęczy-
 nia Cno-
 tliwi, ja
 Boga kpa
 puia by
 Dusz nie
 karat.

Surius
 Thom:
 6 ad 19.
 Nouēbr
 S. Elzbie
 ta za ie-
 dna modli
 twa nyba
 wał na-
 tkez Cez
 sc.

Suri^o in
 Vita ad
 16. Junij
 S. Ludgar
 d. modla
 cy sie za
 Szymona
 Opata ja
 dney po-
 ciechy nie
 chce, aby
 byt wyba-
 wiony.

Chrystus bydy miała. Rozrzewnił ten głos serce Panieńskie/ y tym gorcey
P pokaz prosić Pana Boga pozeła/ aby te pociechy ktore ná nie miłościwie
ie iey Du zwykł był wylewać/ ná Duszę zmarłego Opátá obrocił/ protestuiac
sz one w się iś do tad iey zleż czy nie oschyna/ y nie strapiómemu sercu smá-
chwale. kować nie będzie/ póki o frogich Duchownego przyziaciela mekách

Ktora II czuie/ y zupełnie wvolnionego nie oglada. Uiechciał dluzey ponu-
lat miała rzoney w meláńkoliey zostawiác Oblubienice swoiey Chrystus á
cierpieć przetoś/ Duszę zmarłego Opátá w iasney postaci do niey przypro-
gdby nie wódził/ y rzekł/ bądź dobrej myśli Corto/ oto masz Duszę zá kto-
modlitwa ras takie instáncyje czyniła. A gdy Pánná wpadłszy ná trwarz przed
S. Lud- Chrystusem Miłosierdzie iego wielbiła/ Duszá oná tym czásem z
dy. wielką iey pociecha á chwala swoia do Niebá się wzbila: Ktora też
 Ludgárdzie Swietey opowiedziáta/ iś z Dekretu Boskiego iedená-
 scie lat w Czyścu cierpieć miała gdyby oná modlitwami swymi
 mek iey nieśtrociła.

Surius Takáś pomoc Modlitwa swoia z iednal/ Zákonnikowi iedne-
in eius mu z Aláscoru Elienckiego/ Swietey Osuáldus Biskup Wigors-
Vita. meński/ Ktory robiac okolo Kosciółá/ spadł z wiezchu/ y ná mieys-
 scu záraz został. Zásterowała nagla śmierć Swietego Biskupá/
 zwolasczá iś o swobodnieyszym życiu Zákonniká onego wiedział/
 przetoś co przedzy zwolawšy Bráci/ zágrzewać ich mocno poczał/
 aby się ná rárunek zmarłego wdali/ á Boga zá iego defekty/ przez
S. Osual- Modlitwy/ y inśe pobożne uczynki/ blagali. Nákazano wnet w
du Zakó Konwencie Posty/ y Wigilie/ ráspisano Psálmy/ y Godziny/ á co
niká nie- żywo z Swietem Biskupem/ do Boga o miłosierdzie wolác pocze-
abátego ło. Alisćci iedney nocy/ gdy sam Biskup ná modlitwie goracey
nagle trwa/ widomie pokázal mu się zmarły/ y spytány Ktoby był/ odpó-
zmarłego wiedział że iestem ten zá Ktorego się modliś. Tedy Biskup záłośnie
modlitwa wzdycháiac rzecze: iákożes się brácie mily do tad miał? álbo y te-
walnia raz w iákim stanie ieżdes? Odpowiedział zmarły/ do tad bázom
od Czył- się źle miał/ ále iuś teraz bázdo dobrze: gdyś zá twemu Modli-
ca. twami y zasługami/ dnia wczoráyšego Bog Anyolá zesłał Ktory
 mnie z mek rozwiązał/ dlategoś przyszedłem/ ábym ci to oznáymil/
 y podziękował/ co wyrzekłszy znił.

Sophr: Nie godzi się tu przepomnieć tego co piśe Sophronius/ álboli
 in prato Ioannes Moschus in Prato Spirituali. Pustelnik ieden Swietey/
 Spiritua- Ktory ná púszy lat Siedmdziesiat w vbiegley przepedził chácie
 li c. 44: miał

miał y
 nego n
 sessyey
 chocia
 go str
 wiac:
 á uśli
 iac ná
 tak też
 konal.
 remu n
 pusteln
 prosić/
 dzieie
 gniśia/
 dzy nie
 rzec/ z
 Duszę p
 siedł?
 iś lubo
 morá/
 twoiem
 N
 bożnym
 Była r
 tkim v
 na nieb
 ánimuś
 bugdzi
 lá/ Ktor
 blisťo n
 dowiśti
 wa rta
 Czyśce
 stry/ po
 zmárla
 swe mia

miał Węziow y życia onego od zgiletkow światowych oddalones
nego naśladowcow dziesięci: między temi był ieden ktory Pro
fessyey swoiey mniey przestrzegat/ y ktoremu na kstał Izraela/
choćiaś na puszy Egipt światowy barzo pachnal: dlategoś często
go strofował/ y do poprawy żywota wpminal Swięty Swięciec/ mo
wiał: Braciśku mney lepsia o Duszy piecza/ bo niedługo umrześ/
a jeśli sie niepoprawiś na ciępkie meti przydzieś. Lecz on niedba
iał na wpminalia żygliwe^o Stareca/ iednatosi omi swoje pedził/ y
tak też według predykcyey iego wtrorce od śmierci zaszkodzony/ do
konat. Zastrasowała śmierć tego barzo/ Duchownego Wycia/ kto
remu nie tayne były lekkomislne postępti/ y światowy barośley/ mż
puśtelnicy humor zmarłego Węzia: poczał tedy zań Paná Bogá
prośić/ żadać tego/ by mogli wiedzieć/ co sie z Duszą Brata onego
dzienie: W tym padło nan zachwycenie/ wktorym obaczył rzekę o
gnistá/ wielkim pedem lecaca/ á w mney gminiepiżelczony/ y mie
dzy niemi Bratá onego wpul zanurzonego/ ktorego wyrzawśy Stá
rzec/ zawała z płaczem/ á zam cie nieupominal Synu żebyś koto
Dusze pilnieyś był/ przestrzegając tego/ abyś karania takowego w
śedł: Odpowiedział Brat yżekł: Bogá y zá to wielkie Wyzel
iś lubo po wielkiej chęści w ogniu brodze/ przynamniey głowá
moia/ od wpalu niedotknięta zstaie / poniewaś zá modliwani
twoiemi/ ná głowie Biskupa iednego stoie.

Siemniey skuteczne dopomogła Xiemi swey Zakonney / na
bojnymi modliwaniami Swięta Tetta Krolá Angielskiego Siostrá:
Była tá Xiemi/ acz dobra/ ale dla niepotrzebney surowości wśy
tkim wprzytżona/ zkad y po śmierci od wśypliwych iezykow wole
na niebyła/ tych zwalazza Zakonnie ktore wrażliá. Postrzegła tego
animusów rozdrażnionych odworotu Swięta Tetta/ y gdy ku gro
bugdzie Xiemia schowane posła/ rzecz dżirna wyzżala: bo mogli
lá/ ktora dosyć wysoko nad nią wśuro byto/ cudownie stęchła/ tak że
bliśko ná dwie stopy ziemiá w grob wśleśła: przestraszona tedy wśi
dowiśkiem/ wnet z obławienia Bóstiego dośła/ iś Dusze tey/ suro
wa reka Bóstka barzo trapiła/ ktorey ciało ziemiá ná znak ma
Czyśccowych iakoby przyćstala; przetoś zebrałśy Zakonne Sio
stry/ poczela ich okrucieństwo y zakamiale serce strofować/ iś ná
zmarła nieublagane iezyki zastrzyły/ ktorey Duszą aś nábył zá
swe miata; pobudzając ich do tego/ aby wyrzuciłśy z serca zá
trzonego

Za modli
enami
Puśtelni
ka Wreśi
iego do
Czyśćca
karany
lięsie me
ki cierpi.

Rudol
phus in
Vita d.
Lioba
cz 3 & 4.

Nád gro
bem Xie
ni siemie
coraz wby
ma ná
znak mak
iey.

Gdy się iá trzonego rąkior/ do rąkunku sie iey affektem Chrześciańskim wdąły.
 nie modli Vstawiła potym za zgodnym konsensem wszystkich/ Trzechonowey
 s. Tetta post/ prosiac aby te dni/ na modlitwach/ Psalmach, Wigiliach na-
 y ziemie bożnie trawily. A skoro trzeci dzień nadśedł/ ze wstykiem Pannas
 fe cud- mi do Kościoła posła/ y kazawşy im Litanie spiewać/ samá wo-
 nie wy sobności przed Oltarzem na modlitwie pądlą/ gdzie gdy tak rozply-
 rownywa y Duszą iey nie widomie za modlitwami Swie-
 walańia. tcy/ ostatniego wiecz iey szczęśliwości kresu dopędziła.

Ioan: Va-
 szus in
 Choni-
 cis His-
 pan: ad
 An: 910.

Biskupá y
 cia prze-
 stronnego
 Matka ie-
 go przez
 posły y mo-
 dlitwy o-
 swobadzi

Christ:
 Vratist:
 in stimu
 l. exale-
 st. bas c.
 35. 11m:

Wiac y to wielka modlitwy ludzi pobożnych obiańia dzieł-
 ność/ co pise Ioannes Valaus w Kronikach Hispańskich. Po
 śmierci Synanda Czwartego Kompostelli Biskupa/ którego tak
 znakomita światobliwość była, iŝ przy zejściu iego słyŝano głosy
 Anyołow spiewających Veni electe Dei intra in gaudium Do-
 minicui, Podz wybrány Pańki wnidz na wesele Páná twego; Wás
 stopit ná toŝ Biskupstwo Gundesindus rodem wprawdzie y za-
 cnościá krowie sławny/ gdyŝ zdawnych Grofow swoje prowadził
 Genealogia/ lecz w życiu swobodniejszy y do światowych bardziej/
 niżli Duchownych fantazyi skłonny. Ten skoro umarł/ á żywot nie
 owsem dobry/ podobna śmierćia zawarł/ strasobliwa Matką/ która
 ra barzo pobożna była Matroną/ nie tak nad zejściem predkim/ iá-
 ko nad Duszą iego bolała; świadoma będąc płochych postępów
 Synowskich y z stanem sie niezgadziącego żywota; zkad wda-
 wşy sie cale/ ná rąkunek iey vstawićznie przed grobem Swietego
 Jakuba Apostoła (ktory tam spoczywa) ná modlitwie przeslepiá-
 la; á płaczem sie y postami trapiac zmiłowania Bożkiego/ nad Du-
 şa Synowską przez przyczynę Apostoła Swietego zebrała: co gdy
 nocy iedney wielkim affektem czyni/ głos pociesny uslyŝy. Wiedzi-
 iŝ iey nocy Syn twoy do społeczności wybranych iest przypulczony.
 Jużbyrn podobnych poprzestál historyi/ ale mnie záwóścioga
 świeża/ o wielkiej światobliwości mezu Jozefie Andrieie Socie-
 taris Jesy relacya ten raz wielkiego głosu swietek y lá-
 lamenty wpsawşy demyslał siá/ iŝ to były głosy Duszy ciałennej

zebranych/ zaczęli padły co przedzy na modlitwa tak ogniste do Boga supliki wnosić począł/ że przez nie ognie Czyścicowe przytępił/ y wielką liczbę Dusz onych/ iedną tylko iednego razu modlitwa oswobodził. Ale trochę się takowych Modlitwy efektow na wyliczał/ ktorými wśytkich wieków y narodow napelnione Annales i muchayje za wśytkich stanie/ zawołana o Swietym Odyłonie Opacie Kluniaccńskim historia ktorę Modlitwy iakoby szczęśliwe/ y w wybawieniu Dusz skuteczne były sławny Purpurat y Biskup Ostyenski Petrus Damiani takowym dowodzi przykładem.

Josephus
An bieta
iedna mo
dlina
wielka li
dła Dusz
wynodis
z Czyśćcia.

Zakonnik (powiada) nie iaki rodem ze Wsi Roteneńskiej powracat z Jeruzalem/ a zegluiac po Morzu ktore od Sycylii aż ku Tessalonice niebezpiecznemi napelnione jest zakretami/ gdy wiatry y fale straszne powstały/ wysiadł zdrugiemu na Wyspę albo skalę pewną/ na ktorej mieścił ieden światobliwy Pustelnik w zamknięciu Pielgrzym tedy Roteneński/ czekając ażby morze wycichło/ a pogodna chwila sposobność do iazdy otworzyła/ częste mieszkał z onym sługą Bożym konferencie: od ktorę raz spytany/ skądby rodem był: powiiedział iż z Aquitaniey/ powiatu Krolestwa Francuskiego. spytany potym/ iesli by kiedy w Kluniaku bywał/ albo Odyłona Opata tamteżnego znał: gdy się na takie pytanie człowiek obcego zdziwił/ rzekł mu sługa Boży/ ja tu nie daleko tego miejsca pewne okna/ ktore garncami Vulkanusowymi zowia z ktorych bystre straszne ognia często wybuchają pojarzy: gdzie też Dusz ludzkie wedlug różności zasług różne ponoszą meki/ nad ktorę przystawami są Czarci/ ktorzy im wystawicznie wymyślnych przyczyniają boleści. Tych ja często slyśialem z wielkim narzekającym lamentem/ iż za sprawa niektórych co z niemi nieprzećdnana toczą wojnę/ siła Plonu y Dusz traca: ktore oni przez modlitwy y Jalmuzny swe z rak szatańskich wydzierają: a mianowicie skarżyli żalostnym rykiem/ na Odyłona y Bracia tego/ iż im wielką szkodę czynią/ y mnogie łupy odeymnia: przetoż (dobył Pustelnik) zaklinamcie na straszne Imię Pańskie/ abyś co Bracia tamę opowiedział/ a tym bardziej ich do ratunku Dusz zażądał: żeby nieprzyiaciel narodu ludzkiego/ wiecey obrady z wrogiem Dusz nie miał/ ale się Niebu iak największy ich poczet za modlitwami nabożnych dostal. To wśytko gdy pielgrzym Swiętemu

Diabli na
s. Odilon
y bracia
narzeka-
ja iż im
ile Dusz
z mek
przez mo
dlitwy od
bijała.

Z tej cka
iżey s. O-
dylo diera
Zaduśny
w swaich
Klasztor-
ach sta-
nowi.

Tenże
dzień Za-
duśny an-
15 Papie-
ż K. i. i. e-
le r. l. a-
wia

temu Odylonowi opowiedział ten natychmiast generalny edykt wydał aby po wszystkich Kłajstach tego pod władzą tego był/ nazałutrz po Wroczyściwości Wszech Swiatych pamiętać wiera- nych zmarłych czymono; a za nie/ Librodie, O ficia, Modlowy/ lecz miánowicie niepokalane Mpy Swiaty i Siary odprarciono-
który to zwyczaj od tego Opata Swiatego wprzód do Kłajsto-
rowo wniesiony/ potym sie po wszystkich Chrześci iſtwie roſſedł z
gdy Jan Piernasty tego imienia Papież baczac iaki z tad w Du-
śach roſt pożytek/ Dzien Zadufny prywatnie od Swiate^o Odylona
uſtawiony/ do powſzechney Koſciola prawowiernego obſerwacy-
ey moca Apoftolſkiej zwierzchności podał/ y poſtánowił.

Przedtym ie/ Inak za-
mke od/ a-
mych Apo-
ſtoloru mu-
dono ſie
za vmar-
te.

A luboć dnia tego ſpecyalne ná rátunek Duſi oddanie pochop
od Odylona Approbate zaś y rozſzerzenie w Koſciele Kátoli-
cznym/ od Jana przerzeconego Stolicy Rzymſkiej Biſtupá wſia-
to: Modlowy iednak za vmarle zaraz z pozacciem wiary Chry-
ſtulowej náſtaly/ y gdziekolwiek tylko Imie Pańſkie zabrzmiáło/
tam teſz oraz pobożny ten rátowania Duſi zwyczaj/ rownym zwiá-
ra poſtepowat krotkiem. Dato ſie tego rożnych wrcy Kiojce do-
wodow doſyć; wſákże iſ ex profello, tu do tego otwarte pole/
przetofi krotko záczeta od ſamych Apoftoloru Modlenia ſie za vmarle
te praxim, y tak po wſytkie ſubſequenter wieki nieuſtánnym

Habe-
tur hac
Lithur-
gia Tom
6. Bibli-
oth: Pa-
trum.

1. Modli-
wa S. l. a-
kuba Apo-
ſtola za v-
marle w
iego Li-
thurgiey.

ſtwierdzona zach wániam/ wywiode. Naprzód tedy Swiaty Jan
ktub rzeczonny minęſzy Brát Zbawiciela náſzego według Krwie y
Párenteley wrzedem zaś Apoftol y pierwſzy Biſtup Jerozolimſki
w Lithurgiey ſwoiey/ ktora wſpomina Piáte Concilium Czaros-
grodzie in Trullo zebrane Cap: 32. taka Modlowy za vmarle
podáte formę. Memento Domine Deus noſter Spirituum vni-
uerſar carnis, quorum memoriam egimus, & quorum non egi-
mus Orthodoxorum, & recte de fide ſentientium, ab Abel iu-
ſto vlq; ad hodiernum diem: Fac eos requieſcere in regione
viuentium, in regno tuo, in delicijs Paradysi. Pámietay Panie Bo-
że náſz ná Duſe wſſelkiego ciati, tak ktorycheżmy pámiatke czy-
nieli, iáko y te ktorych nie czynieli, Prawowierne, y o wierze dobrz-
trzymájące, od ſprawiedliwego Ablá áſ do dnia dſiſieyſzego; ſpraw ábi
odpoczywały w kráinie żyacych, w Kroleſtwie twoim, w delicyach
Ráyſkich.

2. S. Dyo-
nizego.

Nie wiele wchodzi lacy Swiaty Dyonizy Areopágita od Apo-
ſtola Pá-

ſtola
dſim
pierw
mon
pre
po
ſki,
napr
Dyon
Gen
pcá/
do n
coru
ſyna
wiad

Kom
wia
rozſ
Jero
dlem
ktor
faci
wicz
mon
mon
ſtwe
ſiac
ſmu
ran
can
mer
trá
gu
zma
olic
ozd

Stolǎ Pawła w Achenach nawrocony/ y w rzeczach Boskich prze-
dzwonicie s̃wiocony/ ktory opisuje obrzedy dawne przy pogrzebach
piewy, s̃ Cyryllian zwytye/ rǎk o Modlitwie nad umarłymi
mowi. Iam accedens Divinus Antistes super eo Sanctissimam
prece magit, fiantq; prece & iple mortuu u sculo salutet, &
post illum omnes qui adiunt &c. *Tedy przytapiwszy Kapłan Bo-
ski, nad umarłym Swiete Pǎcierze odprǎwue, ktore skończywszy sam
naprzód umarłego pocatowaniem zegna, toś wysyć przytomni czynią.
Nawienik temu Swietemu w leciech był Swiety Klemen/ O-
czen Piotrǎ Swietego/ y trzeci po nim na Stolicę Rzymiǎ nastę-
pcǎ/ ktory co z wst. Ałreptazecia Apostolow wyzerpnal/ drugim
do wiadomości podal/ mowiac: Oportet mortuos sepelire, &
eorum exequias diligenter peragere, pro ijsq; orare & Eleemo-
synas dare. *Potrzeba grześć umarłe, y pogrzeby im spłnoścǎ sprǎ-
wiać, y za nich sie modlić także i almużny dawać.**

Na coŃ inŃych wyliczǎ Etorzy pozneyŃych następowali mie-
tow: ǎ nauka o Modlitwie za umarłych/ iǎka od Fundatorow
wiǎry/ podana w KoŃciele zǎstali/ taka wŃty y Pismami swoimi
rozŃiewali: Pro omnibus oramus (mowił Cyryllus Pǎtryǎrchǎ
JerozolimŃi) qui inter nos vita functi sunt: *Zǎ wszystkich sie mo-
dlemy, ktorzy miǎdzy nami z wiǎta zeszli. Wtenże sens S̃dorousty Do-
ktor wpmiina Si voluerimus mortuo benefacere, preces pro illo
faciamus continuas: leŃli chcemy umarłemu dobrze uczynić, wŃǎ-
wicznie sie zań modlmy. A na drugim miejscu mowi/ Iuuetur
mortuus non lachrymis, sed precibus, supplicationibus, Eleē-
molynis: Ratujcie umarłego nie płaczem, ale modlitwa, nabożeń-
stwem, i almużnami. CoŃ rzeke o Ambrozym Swietym/ ktory cie-
Ńac Faustynǎ po zeszciu SioŃtry frǎŃobliwego/ zǎ oŃobliwa w tym
Ńmiertelnym rǎŃie recepte rozpisiue Modlitwa. Non tam de-
plorandam, quam prolequendam, Orationibus reor, nec multifi-
candam lachrymis, sed oblationibus animam eius Deo com-
mendandam: Nie tǎk rozumiem aby oplǎkana, iǎko raczej modli-
twami wŃsparta byǎ, y nie tǎk tǎzami oblewǎc Trunǎ i koŃŃurymy Bo-
gu zalecaćmy Dus̃e rǎdze. A zgoǎ ten tyłkowiedny/ oŃw adzemia
Ńmarłym miłosci znǎli spōsób dawni ChryŃŃianie je tǎi przez. No-
dlitwy y inŃe Suffragia/ poŃtkow zbawiennych dodawali. Tak
ozdobǎ Afryki Biskup s̃. pponenŃi Swiety Augustyn Ńwiǎdzczy.*

Non

Ńwiǎdec-
twoo reb
ze modli-
twach.
Ńyl Roku
Fankie-
go 90.
Dionis:
de Eccl:
Hierar:
Cap. 7:
Ń. S. Kle-
mens ka-
te sic mo-
dlić za Du-
Ńe.
S Clem:
Epist: 1.
O tǎko-
ney mo-
dlitwie
Ńwiǎdec-
twǎ Do-
ktorow.
4. S. Cy-
ryllǎ
S. Ciril:
Catheh:
MyŃtag:
Ń.
Ń. S. Chry-
zostoma.
S. Christ:
Hom 21
in ǎcta
Apostol:
1 de Hō:
41. in E-
pist imǎ
ad Cori

6. S. Ambr. Non existimemus ad Mortuos pro quibus curam gerimus peruenire, nisi quod pro eis siue Altaris, siue Orationum, siue Elemosynarum Sacrificijs solenniter supplicamus: *Nie rozumiemy żeby umarłych, o których ślania mamy co wiecey dożyć miało, tylko to co im albo w Czarach Otaczają, albo w Modlitwach, albo Jaltm-
znach przesyłamy.*

7. S. Ambrosius. A jest a o powadze Modlitw Żadujących/ wrozmieniu wszy-
S. Aug. tlich wiernych głęboko zarosła wśczipiona była prawda: dlategoż
1. de cura nayspierwsza ich/ gdy sie wdroge nieprzejrzey wybierali wieczności/
pro mor albo drugich wyprawiali Promizya bycia/ aby im na Modlitwie
uis cap. po śmierci nieszkodzilo. Ta intencya wprowadzony Constantinus
ultimo. pierwszy między Cesarzami Pan Chrześcijański/ Testamentem
Chrześci- wazował/ aby w nayprzedniejszy Kościele Swietych Apostolow
anie da- gdzie ustawiczne ludzi nieprzewinety sie tłumy pochowany był. Ve
wne pra- defunctus quoque precationum, quae ibi essent ad gloriam A-
gnoli aby postolorum offerendae particeps efficereetur, sicque quam plu-
sie i a nich ritum utilitatis illorum memoria animae suae conciliaret, mo-
po śmierci wi Panegyrysta iego Eusebius; Aby y po śmierci mogl bydz ucze-
modlono. niem modlitw, które tam na chwale Apostolow czyniono, y tak Duszy
Euseb. 1. swey iak nayswiecey pożytku, z pamiatki y cienia Apostolskiego zasla-
4. Vitae gnał. O tymże z modlitw posilku wczesnie myslil/ Swiety Ede-
Constit. wardus Krol Angielski/ ktory wedlug relacyey Alfreda Żywota iego
Cap 60. go Pilarsza/ Preces sibi mortuo cupiuit impendi, żadal aby po
2. Zada- smierci zań sie modlono. Dusz ona Swieta pod Koryna Strany
o tym Kō Maljeńskiego Pamiatka Runegunda Cesarzowa/ iak wielka wsi-
slatynna- nosć w modlitwach pokładala/ gdy po śmierci Henryka Brata
mielkiego Alredus rozcey nizli Maljonka swego/ do Zakonnicy Klasciory Konfugien-
in Vita skiego pisac/ a Dusze iego nabozenstwu Pamietek onych zalecat/ i
S. Eduar: tak nakoniec zawiera/ iako cały list Baroniuss cytuię. Oblecto er-
2. S. Ed- go ut eum a cordibus vestris nunquam abiciatis, qui vos tan-
warda- quam proprias amavit, atq; hunc locum vestra seruitute flore-
Krola An- re voluit. *Wpraszam tedy aby z serc waszych niewypadal, ktory was
gielkiego Baron: iako swoje kochal, y miesce to aby sluzba Boza przez was stano-
Baron: Tom: 11 wil.*

Annal: Mogibym tego przytoczyć wiecey/ iako wspomniawszy Eufra-
An. 1014. 390 zacna Senatorka Czarogrodzka/ za panowania Theodozjusza
2. S. Ku- Cesarza/ ktora vmieraiac/ y swoje y meza swego Antygona Dusze
negundy Modli

Modlitwom cieżci swojej tegoż inuenta Eufrazey/ dziewicy ktorą mi
 Chrystusowej wielkiej świątobliwości oddawała oczym czytay ^{skom Da-}
 Stryfii. Iozapharą także Krolewicą/ ktory według Relacyey ^{se Henry-}
 Damiascena nad zmarłym Rodzicem/ Synowski wylewałac affekt/ ^{ka Mal-}
 taką czyni Modlitwa: Colloca eum Domine in loco refrige- ^{ionką.}
 ri, in loco quietis, & ne memineris iniquitatum eius antiqua- ^{but. in}
 rum. ^{Vita S.} ^{Euphra-} ^{fix tō:2} ^{4. S. Eu-} ^{phrazey} ^{corki Mā} ^{tha vmie-} ^{rá:as o} ^{Modlitwa} ^{proli.} ^{f. s. 1024} ^{pharjá Oy} ^{ca sie mo-} ^{lli.} ^{Niceph} ^{Callit:} ^{1.14 Ecl.} ^{Histor.} ^{Cap. 47.} ^{6. Theodo} ^{27m Ce-} ^{id non exorauit,} ^{confestim enim vna eius constitit.} ^{Pokornie sie sari modli} ^{za Rodzicom modlit,} ^{á z osobno za Matkę, aby trześnienie y toskot grobu sie v grobu} ^{iey vstał, á boniem iuss trzdziesięci pieć lat sie chwiał, przez który czas} ^{S. Chryso} ^{stoma za} ^{roświe.}
 ona Koscioł Boży mieszkała; y nie darmo prosit, bo natychmiast Trunną
 Mogiła stanała.

Sluża do pokazania tey modlitw prawowiternych dśielności/ ^{l prassa v} ^{Boga iſ} ^{grob Ma-} ^{g iſo sie} ^{in iſt lat} ^{3; od trz} ^{śmna} ^{niay.}
 same Dusi onych affektacye/ ktore ile razy sie z dopuszczenia Boskie-
 go ludzom p. czentowały/ Modlitw nabardziej latnety/ y o ich v-
 zeszanie wślnie prośuty. Piſe Tertullian pobliſi czasom Apo-
 stolſkim Doktor/ bo był około Roku Pańskiego Dwuchsetnego/ iſi
 znał Dobrze Matrone zameśna/ ktora gdy umarła/ á wburg obye-
 wani Kół ślicznego w Koscioł poś. awiona była/ ſtoto Napuła

Duże po. nad ciałem zaczął obrzedy/ y Modlitwy Kościelnej/ widomie w
 kaniacisg oczach wszystkich przytomnych rece podniósł/ y tym kształtem iako
 innym o Modlitwy złożył: dopiero po skończeniu obchodu/ y za-
 naybár- warciu modlitwy/ ona też rozwiódłszy złożone rece po bok (iako ie-
 dypro- było na mąry kładac wstano/ rościagnęła/ które to gesta/ y kształt
 ła. do nabożeństwa służący/ coś innego znać dawaly: tylko że dyres
 Tertull. króćce swej Duszy w zatrzymaniu inacz bedacey/ sam trup niema
 de Ani- ona modlącego sie postacia o Modlitwy prosił/ y onych iak nays-
 mac. 31. wiecey zebrał: kładę dla lepszey przeciw krnabrym heretykom
 Trup ie- twierdzy/ samego Doktorą słowá. Scio faminam quandam ver-
 dnei Má- naculam Ecclesiae, forma & etate integrā sanctam, post unicum
 tronypły & breue Matrimonium, cum in pace dormisset, & morante ad-
 pogrzebie huc sepultura, interim Præsbyteri Oratione componeretur; ad
 rece kła- primum habitum Orationis, manus á lateribus dimotas in ha-
 da iakoby bitum supplicem conformasse, rurlumq; condita pace sicut suo
 Modlitw reddidisse. Znam biatą głowę rodziczkę Kościelną, w kwiecie młodo-
 iebrzac. ści y wrodz zmarłą poicąnym á krotkim Malżeństwie; która gdy w
 pokoju zaśnęła, á podczas pogrzebu Káptan z Modlitwami ciało do gro-
 bu kładc począł: ná pierwszą incepta Modlitw Káptáńskich, rece od
 bokom podniósł trybem modlących się złożył, á po ostatniej pokoju ap-
 prekacyey, do pierwszego miejsca y kształtu wróciłá.

Chron :
 Hirsaug
 ad Annū
 1098.

Duże w
 postáci Zol-
 tierzon
 pokazują
 się pod
 Wormacyá

Oznámu-
 ia iż sa
 Duże ry-
 cerstwa
 tam pobi-
 tego.

Rzetelnieysze Modlitw zadze/ wydać sie w tym/ który Bros-
 niki Klastoru Hirsauگیenkiego opisuje przykłądnie. w Roku
 Páńskim 1098 nie daleko Wormacyey Miasta/ przez wiele dni
 y nocy wielkie pokazowały się hufy ludzi zbroynych/ ták pieśnych iak
 to y konnych/ własnie iakoby bytwe stoczyć y uderzyć w sie mie-
 li: gdzie różne po polu zwodzác hárce/ á tropánu sie to tam to sam
 snuic/ okolo godziny dziewiatey w noc/ do pobliskiey gory wsta-
 powaly/ z ktorey też wychodziły: gdy tego widowistá diugo bylo/
 odważył sie Zakonnik jeden z Klastoru Limburskiego/ który nie
 daleko tey gory leżał/ y wsiawłszy kłtu towarzyszew z leba/ ná plac
 on gdzie gonitwy nocne widywano pęścił; a widząc że według
 zwyczajú armatne z gory wala sie kupy/ przejeżgnawłszy sie Krzy-
 żem Swietym/ zaś łal ich w Imie Troycy Przenaswieścey/ y po
 przysięgl aby mu powiedzieli co zaczę byli: Tedy wyiáchwłszy ie-
 den z szeregu rzekł: Jesteżmy Duże ludzi ná tym placu pobitych/
 którzyżmy jold wiódac y śmięskiego Páná tu poginali; oraze/ kó-
 nie/ zbro-

nie/
 Kie-
 nia
 fych
 rá-
 á m
 mod
 Wo-
 trzy
 sie z
 Kie-
 wyp
 Kien

wiel
 Kos-
 stin-
 wan
 swo-
 że Co-
 Ktory
 Pán-
 zebym
 sinu-
 wó-
 cem
 wic-
 blag-
 Kzak

dowo
 przyr-
 niela
 dowo
 dzieg
 gdy
 z supl

nie/ zbroie/ ktore na nas widzi/ iſ nam niegdy podczas żołniers-
 ſticy/ były instrumentem grzechu/ teraz ſa znakiem ciężkiego kará-
 nia: á to wſytko co ſie na nas lſni/ ogniſcie ieſt/ lubo w oczách wá-
 ſzych ognia nie znáć: Spytał potym ſákonnik ieſliby od żyacych
 ratowani bydi mogli: odpowiedziála Duſá: Poſty/ y Modlitwy/
 á miánowicie niepokálana Mſey Swietey Ofiára/ áte nam po-
 modz moze y oto wielce proſiemy. To gdy mówił Herſt onego
 Woſtá/ ſtał ſie okrzyk wielki/ á wſytkie wſytku ſtoiace Duſe po-
 trzykróć płacliwym zázwołáły głoſem/ modlcie ſie za námi/ modlcie
 ſie za námi/ modlcie ſie za námi. A wtym wſyſcy pokazali ſie ná
 kſtalc wáglá zarzyſtego ogniem przeaci/ á zgory ſamey ptoinier
 wypadać począł/ z wielkiem grzmotem/ y drzew okolicznych trza-
 ſkiem: á ták widzenie wſtáło.

Prywatne to pojedynkowey tylko Duſy/ ále teſ modlitw zadza
 wielce objaſniaiace widzenie/ ktore opisuie Bároniſ w Dſciách
 Koſcielných w Roku Pánſtim 874. gdy Ludwik Ceſarz Rzym-
 ſki w Weronie Mieſcie Wloſtim ná Poſt wielki zoſtawal/ á odes-
 warſzy ſie od zabaw Koronnych ná Bogomyſlnoſć y nabożeń-
 ſtwo cále wdał. Tocy iedney przez ſen wyrzál Rodzicá ſwego iá-
 że Ceſarzſtegoſ ſmienia Luowita/ w ciężkich mekách iezacego/
 ktory iá do niego potácinie mówił począł. Poprzyſiegam cié ná
 Pána naſzego Jeſuſa Chryſtuſa/ ábyſ mnie wyrwał z tych mek/
 jebym kiedyſkolwiek mogli dorſć kieſu żywota wiecznego. Tá-
 ſmimnym przeſtáſſony widzeniem Ceſarz/ nátychmiáſt liſly do
 wſytkich Kłaſtorow w Pánſtwie ſwoym bedacych/ rozeſtál góra-
 cemi zázwezuac ich proſbami/ áby za Duſe Cyca ſwego/ ktora
 wiecey niſli trzydzieſci lat w Czyſćcu bolála/ Boga w modlitwach
 blagali: y od tad zmárlý Rodzic/ wiecey ſie Synowi nie náprzy-
 kzał.

Áleć darmo w rzeczy wſytkim wiadomey/ wielkich ſperam
 dowodow/ bo ktoraſ kiedy za licencya Voſta do ludzi z Czyſćcá
 przywedrowála Duſá/ áby wáſnych inſtancyi o Modlitwy nie czy-
 niela? Znaydziſ Czytelniku v Píerá Opátá Almiáccniſtego
 dowodna powieſć/ o Stephánie Opátie Kłaſtoru Swietego J-
 dſiego/ iſ bedac za niektóre wizeciá bledy do Czyſćcá ſkazány/
 gdy ſie ſákonnikowi iednemu widomie pokazál/ do Bráćiey go
 z ſuplika poſtál/ proſiac áby ſie zan iá nápylniey modlili Znya-
 do doſieſ

Potrzy-
 króć płá-
 cliwym
 głoſem o
 modlitw
 proſiá.

Baron:
 Tom: 10
 ad Annú
 874.
 Ociec Lu-
 dwiká Ce-
 ſarza prze-
 ſen zakli-
 na ná Bo-
 gá áby go
 ratowála
 Ceſarz po-
 wſytkich
 Kłaſtro-
 rách proſi
 zani o mo-
 dlitwy.

wſpominá
 iá ſie kil-
 ká inſtrub
 przykád-
 dow do te-
 go ſtuja-
 cych.

Petr: dšies v Thomášá Kántyprátáná o Solnierzu peronym / Ktorego
Cluniac Gross Mysterienstki widział / iŝ zdobyta bronía Niewiáŝte iakás
 l. 1. de goni / Ktora dopadł / iŝ / y rabat / á w ogień miotat / y potym sie
 Mirac: od tegoŝ Solnierzá dowiedziat / że ztaŝ Niewiáŝta niegdy w ciu
 Cap. 10. dzolostwo był wpadł / z Ktora ná ten czas społecznie meki dla nie dos

Thom: skátecznego zá grzech wypokutowánia cierpiat / ale ráutowány y z
Cantipr Comárzyska bydš mogli / gdyby Gross po wŝytkim Pánŝtwie swym
 lib: 29. Káplánom vŝyl / áby zá ich Duse Modlitwy / Nŝe Swiete y spies
 Cap. 120 wánia ofiarowali. Znaydšies / iŝ tak wiele inŝych omine) v
 Tylmána Bredenbáchiusá / že Máj ieden zacny w Brabáncyey
 lib: 8. w Miescie Sylua Ducis nazwanym Roku 1581. zmarł przez
 Colleti- długi čas pokázywál sie sluzebney siŝzy Pánia w smutney bárdzo
 on: sac: popráci / plomien co raz z pod pláŝá wypuŝciat: Ktoré tef o
 Cap 40. swoim ná meki Cysšcowa powiedziawŝy ŝezam / do Krewa
 z ta legácyra wysłat / áby jań wŝlawnicze modlitwy czynili / a tŝy
 Nŝe Swiete náiel.

Ktore mo Aucto rone rone raŝnie pytánie / Ktoré tef modlitwy Dufam
duŝm do bárdšey wánia áloz / Ktázye pŝednia náidat powáŝny Theolog
ratunku Biel / Ktory ŝe ná Ktoré modlitwy zowie Orationes Privilegiatas,
Duŝ nay- tym samym wietŝe im iakás moc náid inŝe / iakó wprzymocowán
skute- nym przyznáie. Przetóŝ ŝtoŝnac sie do iego sentencyey / Ktora tef
cniesŝe. trzyma Martinus Nauarrus, záwieram iŝ dáleko ŝa ŝtnezniesŝe
Pácierzá ná ráturne Duŝ modlitwy / Ktoré albo z poŝtanowienia Boŝiego /
wagá. albo z Koŝcielnego / Moc y Cene máia / iakowy iest Pácierz od ŝa
Modlitwy mego Chryŝtusa dyktowány / Officium defunctorum, albo Go
Koŝcielne dŝintki zá vmárte / Káplánŝte tákŝe Pácierze / Pŝalmy Pokutne y
máia moc inŝe Godŝintki Naswietŝey Pánny / y zgoła wŝytkie Modlitwy od
ŝame z ŝie Koŝciola Boŝego ordynowáne / Ktorem przyznáie to pomieniony
bie ex o- Doktor / že máia moc ex opere operato, y záwŝe pomagáia ŝamy
pere o- z ŝiebie / luboby ten co ie odpráwnie / wnietaŝce Boŝiey zŝstawat.
perato. Suffragiorum quádam (mowi Doktor) proficiunt ex Opere O-
Gabr: perato, etiam circumŝcripta dispositione Operantis, vt sacrifici-
Biel: lec um Altaris &c. hic non est iniquum sentire de Oratione Domi-
57 in nica, de Horis Canonicis, & alijs Orationibus, quas Ecclesia di-
Canon, cendas inŝtituit, quæ quandam vim accipiunt, ex parte Diuini
 & Ecclesiastici Mandati, vt dicit Gerŝon Cancellarius Parisiensis
 in tractatu de Oratione.

Tegoff

Tęgoś zdania iako się namienilo / był Nauarus, który ząda-
 rosy sobie kwestya / iezli modlitwy ludźi grzechem śmiertelnym
 zmażanych mogą co u Boga ziednać: Decyduie / że tak żywym /
 iako umarłym pomocne bywają grzeszników modlitwy / lecz tylko
 w ten czas / kiedy albo je czynią zramienia Kościelnego / odprawa-
 iac to / względem Boskich lub Kościelnych ustaw / moc y Energia
 swoja ma / Albo są Ministri Ecclesiae, sunt aliquae Orationes, quae
 per se non innitendo meritis personae Orantis, & ut aiunt ex o-
 pere operato suum operantur effectum, de quorum numero est
 Missa secundum Sanctum Thomam, quin & Oratio Dominica
 cum omnibus Horis Canonicis, secundum aliquos ob virtutem
 eis inhaerentem ex institutione Dei, vel ipsius Ecclesiae uniuer-
 salis: quem effectum aequè operatur Oratio mali ac boni: cum
 quia peccator non nunquam orat, & recitat ut Minister Eccle-
 siae, aut instrumentum eius, qui onus recitandi iniunxit, Sa nie-
 które modlitwy, które same przez się nie mają względu na zasługi oso-
 by która się modli, iako to monia ex opere operato, skutek pewny wy-
 dają, z których liczby jest Msza Święta według Świętego Thomasa:
 Onsem y Pacierz, y wszystkie Godziny Kaptuńskie według niektórych; a
 to dla mocy która iest do nich przywiązana, z postanowienia Boskiego,
 albo Kościoła pompechnego, y takowa modlitwa, skutek zarownie odnosi,
 tak kiedy od złego, iako od dobrego czyniona będzie. Częścią że grze-
 sznik pod czas się modli y odmańia Pacierze, iako służa Kościelnuy, albo
 instrument tego, który nań ciężar odmańiania włożył.

Takowe zaś obietcy / która pospolicie przeciw Modlitwom Ioan: 9.
 ludźi grzesznych sąrzucają z Janą Świętego Ewangeliey / gódie
 ślepo narodzony mówi. Scimus quia peccatores Deus non au-
 dit, Wiemy że grzeszników Pan Bóg nie słucha: takżę z Grzegorzą
 Świętego iussz wyżej w tymże Rozdziale wspomniane słowa Soli-
 cite formidandum est &c. albo in tym podobne. Opozwiada z
 Anielskim Doktorom Nauarus; iż w ten czas tylko grzeszników
 modlitwy odwrócone wchozą na dźwięnia u Boga; goy ie przywanie sa-
 mi od siebie / y swoim imieniem odprawia; lecz gdy je czynią iako
 to słudzy Kościelni / albo z delegacyey tego na ten czas Bóg Wse-
 chmagacy: przyimuje Modlitwy / nie ile od grzesznika pochodzą /
 ale ile iest Modlitwa Kościoła prawowierneho przez grzesznika imieniem
 iako instrument odprawiona. Obiaśnia to Święty Thomas po-
 dobiens

Nauar:
 lib: de
 Oratio-
 ne & Ho-
 ris Ca-
 nonic.
 Cap. 19.
 Num: 59
 Grzesznik
 moniac
 modlitwy
 od Kościo-
 la postano-
 wione po-
 maga Du-
 szom dla
 mocy do
 modlitwy
 przynia-
 zaney.

Prandā
 je grzeszni-
 kom nie-
 wystachu
 ie Bóg ale
 tylko kie-
 dy swoim
 imieniem
 prosi, nie
 kiedy
 imieniem
 Kościoła

S. Tho: Dobieństwem Posła od iakiego Monarchy/ do samśiada y przyia-
in 4 al- znego Krola rzecz mairacego; ktoręgo luboby dobrze Krolon nie-
sinc 45. nawidział/ przecie chemie y iakawie słucha/ á to czego imienient
9. 2. a. 1. Pána swęgo potrzebuie/ wykonywa; gdyś nie ták ná wraży od nie-
Grzechnik/ mlego Posła sadzenie/ iako na Krola ktoręgo u prezentnie/ y w teo-
Zawia- rego esobie stawaia/ rozglad powinny ma Tymże sposobem Bog
iac mo- Wszechmogacy; lubo próśby grzesznika in quantum ięgo sa męgo-
dlitn Ko- dne wysłuchania zna y sadzi; ile iednak z strony Kościoła pobio-
ścielnycb ulubionego stawa y ięgo słowy instancya wnosi/ odmowic Bog
jest posłt nie vmie; y dla Kościoła Swiętego/ który Principaliter w oczach
od niego. ięgo Pánstwi ná ten czas stoi/ modlitwe przez wsta zmażane wy-
lana przyjmie.

T ná ten
czás rá-
zuie te Du-
še virtu-
te te te
siastica.

S. Bern:
Senen.
Tom: 2.
ferm: 63.
a. 3. c. 3.

Bonieták
on zda się
modlić iá-
ko Kościół
przezeń.

A toć jest co Święty Bernárdyn z Seny napisał/ że ludźi
grzesznych Suffragia máia powage ex virtute Ecclesiastica, z w-
dzieloney od Kościoła mocy; co záraz ná dwu weryfikuje przy-
ciadach. Napizod Káptána zlego/ ktoręgo niezbożność bywa
nimiey ceny Misy Swiętey nie ubliża; przatym Heretyka/ który
gdy Sakramenta według kształtu od Kościoła prawowierneho po-
danego sprawnie/ wazno iest to cokolwiek czyni/ bo ięgo Kácerstwo
wiará Kościelna ogradza y zaskryca; Toś sie ma o ti łoditwach/
wyżey wymienionych rozumieć/ Ktore że Cene swoie ex opere opera-
to od Kościoła máia/ przechodzac przez saspecone grzechem wsta/
nie iey nie tráca. Si Sacerdos malus (mowi Święty Bernárdyn)
celebrat vel exequias facit valet Suffragium, quia tunc ille in-
telligitur facere, cuius sit vice, vt patet per Dyonisium in Ter-
tio de Caelesti Hierarchia. Inde est, quod sacerdos Hæreticus,
secundum formam Ecclesiæ consecrans, iuxta sententiam Au-
gustini consecrat, & hoc Sacramentum in fide totius Ecclesiæ
perficitur, & non in fide vnus singularis personæ vt patet 23-
quæst. 4. Cap. quid faceret. Gdy ży Káptan Misy Swięta ma, albo
obchod odprawia, wazne sa ięgo Suffragia, bo wtedy ma sie rozumieć,
iż Kościół odprawia. Ktorego on miejsce trzyma, iako to twierdzi Swię-
ty Dyonizy Areopágita w Xiedze o Niebieskiey Hierarchiey. Z tąd
też pochodzi że gdy Káptan Heretykiem zostnnęsy, iednak według spo-
sobu Kościoła Kátolickiego Ciáto Pánskie poświęca, prawdziwie iako
náucza Swięty Augustyn poświęca: bo sie ten Sakrament w wierze cá-
tego Kościoła wykonywa, nie w wierze iakiey szczegulney osoby, iako sie
to poka-

to pokazuje z Wtórych Xąg Dekretu Gracyanowego. Wiece lubo tyl-
ko Msa same y exequie wspomnial Doktor/ iednakze rownafi raa
cya sluzi wszystkim Koscielnym Modlitwom/ ktore is grzesnik
nie od siebie lecz od tego/ od ktorego sa ordynowane czyni/ lubo sam
niegodny/ przecie ex virtute aliena godnosć Pacierzom swym
iedna.

Jednak zachodzi tu niemala watpliwosc/ iesli wshysey bez iesli ká-
braku grzesni goy modlitw Koscielnych sa; waia/ rzecz sie moze
is te imieniem Kosciola doprawia. Przyczyna watpliwosci ta
jest/ bo Kosciol Katolicki ma slugi albo Agenty swoje/ to jest oso-
by pewne na to odlazone y nazywane/ albo publico nomine, Pa-
cierze y inne suntu cye Koscielne doprawia; takowi sa Kaptani
y inni na skomolwiec stopniu Sontecenia postanowieni/ Zakon-
nicy calzey Zakonnice przegulnie na sluzba Boga oddane: Zaczyn
eto w tym poczcie Regeslowany nie jest/ zo i sie is za sluge Kos-
cielnego pocztyany bys y zramienia tego (pomiwas na ten nie
jest obrany urzad) tak Minister Ecclesiae czynic nie moze. Otoli
przerzeczony Ustawus twierdzi to/ is wshyscy wierni/ byle zazy-
wali Modlitw Koscielnych/ ile od Kosciola sa podane y siozone/
tym respektiem moga bys za slugi/ sprawcecy faktory Koscielne ta-
cite rozumien; gdyb kazdemu w iednosci wiary/ y na tonie swym
zostaiacemu daic Kosciol/ az nie wyraznie/ iednak Interpretatiue
Nad y wladza/ aby sie tego dobrami przysluzyc/ iego swiatobliwz
mi wynalazkanu dorobic mogt. Meo iudicio (mowi) omnes dici
posunt quoad hoc ministri Ecclesiae, si illius nomine, & tan-
quam compositas ab illa Orationes dicant. Licet enim expresse
supradiatos solos habeat pro talibus; tacite tamen instituendo
Orationes illas, ut nonnulli eas cum obligatione dicant, & omnes firmati-
volentes eas dicere, possint ex deuotione, videtur facere facul-
tatem illas suo nomine dicendi. Quin etiam arbitrator illos, qui
eas dicunt, tanquam res institutas a Sancta Matre Ecclesia, dice-
re virtualiter nomine illius, velut suos Procuratores aut nego-
tiorum gestores. Mym zdaniem nshysey wierni co sie tego Punktu ty-
cze, moga bys poczytani za slugi Koscielne, iesli Pacierze y Modlitwy
imieniem Koscielnym, y dla tego ze sa podane od niego, odmanwiaa.
Aczkolwiek bowiem wyraznie, tylko tych ktorzy sa ordynowani na za-
takich; iednakze na domysl, tym samym ze postanowit Modlitwy, do
ktorych

których odprawniania iednych obowiązał, a drugim żeby ie bez obowiązku mogli znabożeństwu odprawniać, kiedy zechcą, pozwolit, zda się iść dat skryta licencya, aby to imieniem iego czynieli. Tosssem rozumiem iść ci nysy/cy ktorzy tych modlitw używają, iako rzeczy od Mătki swey Kościół Sniatego postanowionych, mówią ie imieniem y z rąmienia Kościelnego, iako Prokuratorowie, Sprawcy, y instrumenta iego.

Kto chce
statecznie
pomodż
Dusiom
naysłpiej
ją nie mo
wić Ko-
ścielne
modlitwy

Zawiera na koniec swey dyskurs godna nie takt pamięci/ iako raczey zachowania sentencya/ iś perwoneyszy daleko zysk y skutek na ten czas wynika/ gdy człowiek chce sie umartwym przysłużyć/ do Modlitw od Kościół S. podanych rekurs czyni/ niżli gdy sie inaszych prywatnych Nabożeństwu/ od tegoż Kościół nie auktoryzowanych chwytą. Securius est dicere Missas, quam alias Orationes pro Defunctis, & Orationem Dominicam, quam alias & institutas vel approbatas ab Ecclesia quam alias &c. Oratio enim quæ per seipsum prodest dicta per bonum Ministrum Ecclesiæ prodest triplici respectu; Nimirum ob meritum proprium orantis, ob meritum Ecclesiæ cuius nomine dicitur, & ob virtutem ei inhaerentem. Besspieczniejszy jest odprawniać Misse Sniete zá

Grzeszni
cy mimo
inse na-
bożeństwa
nich ich
bożny
zastępia
dla pobożności
zasługi
odprawniającego,
potym dla zasług,
Kościół, kto-
bo záwse
rego sie imieniem
odprawniać,
na koniec dla mocy
y ceny, która jest
do takt
in virtu-
te Eccle-
siæ pomo-
ga.

Snieci w
Niebie iá
ko sie mod-
lasz Dusie
poniewas
nie są in-
statu sa-
tisfakti-
onis.

umartwie, niżli co insego, y Pacierz lepiej mówić niżli inse Modlitwy, takt że lepiej sie brąć do Modlitw od Kościół podanych, albo potwierdzo-nych. Modlitwa bowiem takt, która samá z siebie pomaga, gdy ia pobożny służy Kościółny odprawniać, Troislem względem pomaga; naprzód zastępia dla pobożności zasługi odprawniającego, potym dla zasług, Kościół, kto-bo záwse rego sie imieniem odprawniać, na koniec dla mocy y ceny, która jest do takt in virtute Ecclesiæ przywiązana. Ktore słowá słusina/ aby sie ludziami/ acz wssyctimi/ ale naybárdzieszy w grzechu smiertelnyim bedacym/ gliboko w serce wpoity/ bo takt nigdy w swoiey ku Dusiom życziwości sřwántować nie beda/ Kiedy ná ich ratunek Modlitw tych/ Ktore niepochybny z ordynacyey Bostiey/ albo Kościelney skutek odnośa/ záżyia. Gdy takt o Modlitwach traktunie / Ktore ci zá wsmartłych odprawnia/ co w Boimacym Kościół pod chorągwią Krzyża Sniatego żółd wioda/ przychodzi mi ná pamięć Kościół Tryumfuiacy y wstáwicznie Swieych zá Dusiami w Czysćcu goreciacemi intercessye: Których imioná je w Kiedze Żywotá zápisane czytáia/ co przedzey z towarzysztwá ich cieszyć sie w chwale pragna/ y oto bez przesłántu dobroci Bostiey vprásáia. A luboć watpieć nie potrzeba/ że takt wielkich Kochántow Bostich Ktorzy nie tylko w takt

scel ale

See/ ale y chwale opływająca wieczney/ płonne prośby bydy nie mogą.
 Trudni to iednak przecie opinie Theologow/ iako te prośby Swie-
 tych w Ciebie królujących umartym pomagają: ponieważ Swie-
 ty Thomasz stosując Modlitwy Kościoła Bożniacego z Tryumfują-
 cym/ wielką i taką efficacyą modlitwom ludzi na tym świecie ży-
 jących przyznał/ niżli Swietym do dziesiętstwa Niebieskiego przy-
 puszczoneym/ á to z tey miary/ że Swięci już nie są in statu satisfa-
 ctionis iako my/ Anielski zaś Doktor tego jest rozumienia/ iż iná-
 kże Dusiom nieśnią pomocy/ tylko te które sprawiedliwości Bo-
 skiej/ za ich długie trybem dosyć czynienia tożne bywają. Dicen-
 dum (mowi on) quod Suffragia Ecclesiae fiunt pro Defunctis in 4. di-
 quasi quaedam satisfactiones viventium, vice mortuorum, & fin: 45.
 secundum hoc mortuos a pena absolunt. quam non soluerunt, artic. 3.
 sed Sancti qui sunt in Patria, non sunt in statu satisfactionis, &
 ideo non est simile de orationibus eorum & Suffragiis Ecclesiae.
 Tak trzeba rozumieć iż Korcielne Suffragia, odprawnia się za umar-
 tych, iako dosyć uczynienia nie iakie za nich, y względem tego wóalnía-
 ia umartych od karania, iż żywi nagradzają to, co by oni ciepiąc wypla-
 cąć mieli. Ale Swięci nie są w stanie takim gdzieby płac być dosyć uczy-
 nienia, dla tegoż ich modlitwy do Kościelnych Suffragia nie mają poro-
 wnania: W ktorey ássercyey Anielskiego Doktora to słusna wwa-
 żyć/ iż lubo Modlitwom Swietych z Bogiem królujących/ nie
 przyznaje Mocy dosyć czynienia/ gdyś są in termino (które też
 jest pospolite wszystkich zdanie) nieprzeczy iednak temu/ żeby ich
 Suffragia per modum impetrationis popłacać v Bogá/ y wóol-
 nienia Dusiom ziednać nie miały/ ácz się to nie dzieie de lege or-
 dinaria (bo ná tamtym świecie sprawiedliwość gore trzymia nie
 laska; áczym zwyczajnie darmo długow ná cudza przyczynie nie
 odpuszcza/ tylko ná słusna rekompense) ále z osobliwego błogosła-
 wionych przywileia/ gdyś wielką w tym pokazuie się kongruencyą/
 áby ná przyczynie takich przyiaćciól/ o iákich twierdzi Psalmista że
 Minis honorati sunt, Názbyt sa uczceni, dárował tego wolnościá
 Bog/ gdy się za niem wkładają y prosia iaká wzy po Kardynale
 Turretemará/ tass Purpura sławny Bellármín. Bywa to y wpo-
 roczney polityce je winowáycow ná galery/ albo długie więzienie
 stawanych/ ktorzy ináczey wychodzić nie zwykli/ tylko áś za dostá-
 teczna tego co przewineli nagrode/ poważna wielkich ludzi/ częś-
 kroc

S. Tho:
in 4. di-
stin: 45.
artic. 3.

Niemáś
nie zdro-
niego try-
mac iako
pomaga-
ia Dusz
per mo-
dum im-
petratio-
nis.

Pf. 138.
Turre-
crem ad
caput a-
nimá 13.
quast. 2.
Bellar:
12. de
Purgit:
Cap. 15.

ale się to
dziele ex
traordi-
narie na
przyczynę
ss.

Damian
3. Epist.
vltima.

Trzy in-
ne sposoby
iako ss
ratusia Du
ise per
modum
satisfac-
tionis.

Choć darmo wwałnia intercessya: a czemuśby Ciebie takowej
wwolezyć vrbانيتatem? ponieważ to bardziej / y prerogatywe
Swietych wydaie / y miłość Bostka przeciwniem zaleca / je in gra-
tiam ich cokolwiek nad zwyczajny tryb czyni: Jakoś fundue się
ta sentencya / na powadze samego Kościoła powszechnego / Który
gdyby nie trzymał / is przyczyna Swietych / umarłych wesprzeć
przed Młajestatem Bostkiem moję / nigdyby tej nie wzywał / ani tak
goraco Duf onych / opiece y Modlitwom Swietym niepolecał; co
jednak wyraźnie czyni / gdy w Kollekcie tedney mowi: Vt interce-
dente Beata MARIA semper Virgine cum omnibus Sanctis, ani-
mas defunctorum ad perpetuam Beatitudinis consortium perue-
nire concedas: Abyś za przyczyną Przenaswietsey Panny Maryey,
y Wsytkich Swietych Dusze zmártych do wiekuiśley szczęśliwości wze-
śniectwa przyniwdł. Wiecezli się na Przykładach sadzić będzie-
my / Ktore ściądęza / iako wielu intercessya Swietych Páńskich z
z mat z Cysścowych wwoleńiła / a Ktoś ich lezoe znaydzie: nie-
chay tu stánie za wsytkich / to co Sanctus Petrus Damiani, tak słas-
wony Swiatobliwoscia / Młanka / y Kárdynalska Purpura Doktor
piśe. Żakonnik práwi ieden nigdy inşego Officium albo Godzin
Kápláńskich nieodpráwiał / tylko Officium za umarłych. Weym
dokonał Żywota / y gdy przed Trybunatem stráśnym tedniego stá-
nał / zabiegła mu zgráia Czartow Ktorzy o to skárzyli is dydynacy-
om Kościelnym dosyć nie czynił / a Pacierzy Ktore ex praescripto
Canonum odpráwiał powinien był / nie odpráwiał. Trwożył soba
zmárty / ale się wnet pokázala Przenaswietśa Bogarodzica z Or-
szakami Swietych / Ktora y sáma się na ratunek umarłego brata / y
Swietych animowála: Ten brát (mowiła) náşym Kapellánem
był: a tym sámyim że się za umarłe rad modlit nam się wielce przy-
slugował: nie dáy tedy Boże aby się w rece niezbójnych czartow
dostać miał / Który się na pobożne ratowánia Duf Akty cheć nie przes-
sadzał. Zaczym Przenaswietśa Pánná przypadşy do Młajestátu
Synowskięgo y z Swietymi modlić się za zmárłym pocęła / y wnet
to otrzymała / is prosio bez wşetkich mat Cysścowych do Ciebie
posędił / do Ktorego wielu przez swoje nábożne Suffragia odpro-
wadził.

Wşakże aby w swojej porze zostawał / y nie wzruszony sprá-
wiedliwosci Bostkiej rigor, y Kłazecia Doktorow Thomassa S.
sentenc

sen
Su
mo
tyll
nap
poł
Ar
im
nie
plá
Chy
stup
pod
cha
ce /
zyn
byte
w st
ofia
mek
tym
Bog
gdy
iako

Pian
Zak
tála
nieb
raz z
tu za
przy
Duf
nion
tna /
dna /
stad

sentencya/ podają terasnieyszy Scholastycy rozne sposoby/ ktorych
 Swięci Pánscy w Niebie zázywają/ gdy modląc się za umarłe/ tak
 modlitwy swe kierują/ żeby im skuteczne satisfaccie obmyślić/ a nie
 tylko przez sama pracisła intercessya dopomoz mogli. Czynia to *Naświat-
 sa Panna
 za umar-
 tych pros
 Chrystu-
 sa.*
 naprzód Swięci y sama Krolowa Swiętych/ gdy Chrystusa Pána
 pokornie proszą/ aby z nie скончаzonych zasług/ y satisfaccyi/ przez
 Krew y Mleko swa nabytych/ tak wiele Dusiom udzielił/ iak wiele
 im na wypłacenie długow nie dostacie: a tak uż nie będzie wwole-
 nienie z łaski/ ani daremne/ lecz z powinności y z rzeczywista za-
 plata/ gdyż wkontentowana sprawiedliwość/ przez dosyć wezynienia
 Chrystusowe zostanie. Czynia y drugim sposobem/ gdy tegoż Chry-
 stusa wprasaia/ aby wzbudził serca ludzi na swięcie żyacych/ do
 podźwignienia Dusz potrzebnych/ y tak ich animuje za sprawa Du-
 cha Swiętego sporządził/ aby przez Akty vim. satisfaciendi mają-
 ce/ wrażonemu Bogu/ realna za nich odłożyli nagrodę. Nakoniec
 czynia/ y tym skutkiem je swoje własne satisfaccye za żywota na-
 byte/ y Opera supererogationis niegdy czynione/ ktorych Cena
 w skarbie powszechnego Kościoła zostaje/ na zaloge ubogich Dusz
 ofiarują; y tak zebrałom onych ktorzy wolugi ciepieli/ a zatym y
 meki zabrneli/ mocą dawnych dosyć wezynienia swych okupują. A
 tym śnadś sposobem naybardziej y Swięci y sama Przenaświatła
 Bogarodzica Panna/ ich Monarchini/ Dusie w Czyśćcu ratują/ *Naświat-
 sa Panna
 y Swięci
 Pánscy
 Dusie ra-
 tuia.*
 gdy im valor y waga swoich prac/ y satyg swiatowych aplikują/ *Libro 5.
 Inlin Di
 uini: c. 15*
 iako się to zdwoyga ktore przyiazam potażnie widzenia.

Pierwsze miała Swięta Gertruda iako opisać w Xiegach
 Piątych Inlinuationum Divinarum, bo gdy się modliła za brata
 Zakonnego Hermána Konwersa/ swięto zmarłego/ y poufale spy-
 tała Chrystusa Pána gdzieby się obracał. Rzekł iey Chrystus/ iż
 niedaleko jest przytomny/ gdyż dla modlitw goracych/ ktore się te-
 raz zań odprawia przyzwalazmy go/ aby poniekaż znanii bankie-
 tu zázywiał. Zatem potażał się Chrystus Pan w osobie gospodarza
 przy stole siedzącego/ na ktorym śiadano wszystko coelwiel za one
 Dusie w Modlitwach/ ofiarach/ y tym podobnych Suffragia czy-
 niono. Siedziąca zdawała w końcu stołu Dusza ona/ ale bardzo śmus-
 tna/ y z oczyma na dol spuszczenymi/ iakoby znając się ieseze niego-
 dna/ aby wzrok wsłieznatwarz Bostka wlepiła: zdawała się jednak
 zrad niemala brać pocieche/ iż z onych Suffragia przed Chrystus

Chrystus sem położonych Párá iákas wódsieczna do niey zálátywála/ *Prera*
P. y Na 1a wonia swoia posilaá. A wtym Pan miłosierdziem wzruszony/
twier. P. y ná instáncya tych co sie zá Dufá ona ná ziemi modlili/ co raz do
y Swięci Oblácyi przed sóba bedacych/ z skárbnice włáshnyh zaslug przyklá-
skláda dał/ ktory áddytáment táka wcieche Dufy przymosił/ że sie niezwy-
ná stol o kła radością rozplywála. Tymże kšalkem Przenáswietšá Pánná
go Dufy w Krolowškim podle Syná siedzac Mánuskácie z swoy stróny ná
iedney stól przykládá/ dla tego że Dufá ona w cieie zostáiac/ osóbliwé
niedośla- do niey naboženstwo miała. Nákoniec káždy z Swiętych Páns-
wáto do tch/ ktorego zá żywotá/ iákimkolwiež spóšobem wczíta/ ná ten
zaplaty. czas áffekt on odpłaca/ y do summy przed Chrystusem leżacey zwłas-
Nabożeń. tnych zbiorow przyczyniak; z tad baczac tak znaczna ná ráctunek
stwo do swoy skátke Dufá/ co raz weselšy wzrok podnosiá/ y wypogodzo-
Náim P. na twarza ná Chrystusá Páná do Błogosławioney z lekka zbližáiac
iaki wa- sie frucyey/ wzgládá.
gi y do SS
Páńskich.

Drugie widzenie/ tákowasž zaslug Dufom áplikácyá przez
S. Mech Swiętych wczyniona stwierdzáiac mamy v Swiętey Męchylody/
eil. lib: 5 ktora po zesciu iedney Siostry Zakonney z tego Konwentu/ ná-
gratix ktorym Przetóžona bylá/ wdawšy sie ná Modlitwe/ widziála Dus-
Spiritua še iej w postaci sličney Pánný przešcierádlem zielonym odkrytey/
lis. c. 1. á Korone złota ná głowie máacey/ w postzodku mnoštwa Pánien
Drugie po y inszych wybránych stóiac; y poznála iž bylá ná expectátywie w
dobne wi- wielbienia swego/ ktore ia pod czas Mšy Swiętey potkáć miało.
dzenie S. Przetóž iáko potym spiewác začeto Offertorium, á niéž zá vbo-
Mechyl- ga Dufé ná Osiáre nie pošedł; wyrzáła iž sam Chrystus Pan/ w
dy. blubieniec czystych Pánien/ Bogu Wycu počáz osiárowác wšy-
sž Chry- tkie spráwy/ prace/ y meke swoie ná przymnoženie chwały y wiel-
stus ofiur bienia/ oney to oblubienicy swoiey. Przystápiá potym Przená-
czni. swięšá Pánná/ y osiárowála wšytkie dáry/ lástki/ Akty Heroiczne/
Náim P. y cnoty swoie ná teš intencya/ aby więkšy przybytek chwały Dufá
osiáruie miała. Náostátek Patryárchowie/ Prorocy/ Apostolowie/ Mę-
wšytkie szennicy/ Wyznawcy/ y Swięte Pánienki w swoich do Máiestá-
dáry, tá- tu Božskiego przybywáiac pulkách/ tákiež zaslug y prac swoich dá-
ski &c. rowizny/ in gratiam nowey Oblubienice Chrystusowey czynili. A
Swięci gdy Przenáswietšá žostya podnošono/ rozšwiećíta sie od wšchos-
Páńscy o du stóncá/ dšiwna náder y niepoiatey sličnošci iáśnošć/ ktora zná-
fiarwia czylá chwały Niebieskiej ozdoba/ y wnet záchwycona w nie bylá
swoie za-
stugi.

Dufá.

Duśa ona/ tak wielu Swietych bogatymi podarunkami wsparta. *S. Magda-
lena wi-*

Wiedziała o tak choyney Swietych Pániskich a mianowicie *lena wi-
dząc ma-*
Maydosłowniejszey ich Krolowey żatodze Błogosławioną Magda- *ki Czytę-
cove offiā*
lena de Pazzis, Kármelitanká dawney Obserwancyey/ przedzi- *nie za Du-
se Kren*
wnie objaśniona w rzeczach Bostich Panna; przerosł bedac raz na *Chrystusa-
wa i mle-*
Kontemplacyey/ gdy od siebie y smyslow odesła (co sie iej często *ko Naśw-
Panny.*
trapiáło) a wśrytlich stanow potrze by Oblubiencomu swemu Bogu *in Vita*
w Cielonem polecála/ przyszedłszy do Dusz pod ciężarem surowości *te + c. 23*
Bosticy w Czyśćcu ięzacych/ y chcąc im z wielkley litości pomódz/ *te + c. 23*
á nie struteczniejszego nád Kren Chrystusowa y Tłaczysię Mleko *te + c. 23*
Panienskich pierśi Przenasławietsey Bogaródzice nie znajdując/ *te + c. 23*
taka w onym zachwycen-u/ w którą się głębieć Dusz oczyma wne- *te + c. 23*
trzynymi wodziáła/ do Pána przemowe v. zymá. Quid tandem *te + c. 23*
pro animabus hilce tibi offeram ó Verbum? ó offeram Tibi
candidum & rubicundum lac Mariae, eruntque Mammillae eius
ad instar duorum fontium lacte saturientium, quod ad illas a-
nimas benedictas penetrabit, illasque ab atrocibus flammis re-
frigerando ac recreando, sicut illarum ardentissimam, quā as-
sidue aestuant Te videndi. temperabit. Et tu quoque ó Verbum
Incarnatum transmittendo ad easdem illas Animas, sanguinem
tuum, ipso eas exornabis, ipso eas attrahes &c. Coś ci takiego of-
fiarować mam za te Dusze o Słowo Wieczne? wiem co uczynię; ofi-
ruję ci białe y rumiane mleko Przenasławietsey Maryey, y będą pierśi iej
na kształt dwu krynic mlekiem pływających, które się na Dusze one zlewać
będzie, y one w frogich płomieniach chłodząc, pragnienie ich, którym do
widzenia twarzy twej uślaniecznie patnią przegasi. A ty też o Słowo
Wcielone, spuść się na teś Dusze Kren twoje, która ich ozdobi y wycią-
gnieś.

To gdy w zachwyceniu wyrzekła/ znaki pewne dała/ po Kro- *áho tym
offiarowa-
niem Du-
som tyla
pomogła.
Przez of-
fiarowa-
nie Mle-
ka Panię*
rych latwo się było domyslić/ iś wodziáła/ że tak Chrystus Pan
Arwie swoiey nadrojszey/ iáko też Przenasławietśa Panna mleka
naczył się go Oblácy wódzecznie przyjacieli/ y potwierdzieli; á moca
oboyga tego niektóre Dusze z mać natychmiast wybawione były/
y w Niebo z wielkim Swietych Pámentki ná to pátzacey wkon-
tentowaniem wchodziły. Gdzie obserwuy baczny Czytelniku/ iś
gdy tá Pánientka Mleko Przeczyśte Nasławietsey Panny ná ochlo-
de Dusz offiarowała/ figurato loquendi modo wyrażić chciała/ iś
zastugi zumięś

Jeżeli zasługi Przenasławiejszey Panny wstarczył Koscioła powszedniego
których zostające/ miarowicie te których karmiac pierśiami Boga w Cies-
karmiac lonego/ y Micierynjskie wyrządzać usługi nabyła/ przedziwna
Chrylusa moc miała do wybarwienia/ albo też zelzenia mak Czystaowych/
nabyła. gdy do tego skutku od Bogarodzice Panny stosowane bywała. A to
Smieci co się o mlek Pamiętni z widzenia tej Błogosławionej przyto-
Krempo żyło/ swym sposobem eam debita proportione rozumieć się ma/ o
zysne of- Krwi odważnych i Leżemców/ o poćie y pracowitych trudach/
fiaruiac inśnych wybranych Pamiętych/ którzy (iako się wywiodło) gdy swoje
za Duse przeszłego żywota satygi za pozwoleniem y ratihabicya Sedszego
się im po wiecznego Dufom aplikuią/ bez pochyby za nie sprawiedliwości
maga. Boskiej dożyć czynią/ y tak okupione z cieśkiego więzienia/ do mi-
 lego obłapienia swego/ y nierozdzielney po wszystkie wieki konspanie-
 ey przymuia.

*Złote-
nie nysy-
kich do
Modlitwy
za umar-
te.*

Lecz czas ius ten Rozdział zawrzeć/ w którym je się mocnymi
 dowodami pokazało/ iako nie tylko ludźi Boga borynych Modlitwy
 gąśa ognie Czystaowe/ ale też y ludźi sumnienia przestrzeńsiego/
 zwlaszcza kiedy odprawia Pacierze od Koscioła Swietego sporza-
 dzone albo potwierdzone/ Tedyć żaden słusney mieć nie może wy-
 mowki/ jeby od tak pobożney y łatwey/ ratowania mizernych Dufi
 miał stronić czynności/ chyba jeby go sama nieużytego serca odrą-
 żała krambrność. Ach: iako to nieznośna rana zadate/ y wszystkich
 daleko bolow przyczynia utrapionym Dufom: kiedy widza że lu-
 dzie mogac ich bez wielkich satyg y zawodow ratować/ gdyby tyl-
 ko nabożnie do Boga westchneli/ a przynamniej (ieśli czasu na
 dluzsze nie staie Modlitwy) troška wiecznego pokoia apprekacya
 wyrzeksy Requiescant in pace czynili/ przecie w tak małej rze-
 czy użyć się nie dadza/ do tak lekkiej usługi z oćietności lenieia.

*In refe-
rendario
Exempli
dist: 7.*

Pisze Albertus Kuertius Carthusian iś dway Zakonnicy z
 Klastoru Kampen rzeczonego Zakonu Cystercyenjskiego/ przechod-
 dzac się po Cmyntarzu/ gdy czasu siele na gadkach strawili/ na-
 koniec bynamniej niewspomniawszy na umartych/ po których mo-
 gilać deptali/ do swego mieszkania powracali: aś ci gdy wychodza
 z Cmyntarza/ uslyśa głos żalostny/ który owe słowa z Psalmu zawo-
 lat; Et non dixerunt qui prateribant, benedictio Domini super
 vos, Tnie rzekli ci co miiali niech będzie błogosławieństwo Pańskie nad
 wami: Przemienela przymowka serca pobożne/ przetoż wrociwszy
 się na

sie na Cmyntarz/ a wtulac opuszczoney za zimie pamiatki/ chwile
 na: Modlitwie strawili/ tam osobliwe nabozenstwo odprawiac na
 tym miejscu z ktorego glos slyszany zdal sie wynikac. Roschodzac
 sie zajzye ieden z nich slow z Psalmu 117. y rzecze. Ecce nunc be-
 nediximus vobis de domo Domini; Oto teraz, *blagoslawilismy*
 nam przy domu Pańskim; aś ci odezwie sie glos wdzieczny/ Ktory
 tegoż Psalmu słowami/ iakoby dziekujac odpowiedział. Deus Do-
 minus & illuxit nobis, *Bog też Pan zaiśnial nam: O Chrześciań-*
 nie/ ile razy Kościoły/ Cmyntarze/ Groby mijacie/ a umartym Kto-
 rych tam Kości spoczywają/ przynamniemy słowem dobrym/ frogich
 bolesci wlyżć zaniedbować/ iaki na ten czas *Dusze* zaczynaia las
 ment: iako na tak niebezpieczne styksia sercá y je non dixerunt qui
 prateribant Benedictio Domini super vos: *cieśko było im wstę- ganie cię-*
 chnac/ cieśko wltka słow przebacnać/ Requiem æternam życzyć: *ta ich le-*
 przešli y o nasze groby otarli sie nieużyci ludzie/ a nie nie rzekli.
 Ktośkolwiek ieszce ludzkiego cale niepozbyles sercá/ ani sie na tobie
 isci przymowka Prorocka/ Factus est Ephraim quasi columba
 seducta, non habens cor. *Stal sie iako zniedziona golebicá, bez ser-*
 cã: niechciey takowem wiecey niedbalstwem y zapamietaniem/ v-
 bogich Dusz tyrantizować. Non desis (vpraśa Syracýdes) ploran-
 tibus in consolatione, pauperi porrige manum, vt perficiatur.
 propitiatio & Benedictio tua. Niechay z strony twoicy smatnym nie
 schodzi na pociesze, poday na podźwignienie wbośtwu onemu takowa re-
 ke, aby sie rýkonalo ublaganie y *blagoslawienstwo twoie.*

R O Z D Z I A Ł XIII.

O Trzecim Ratowaniu Dusz sposobie przez Posty; do ktorych
 Reductiue należa wszelakie umartwienia, także y che-
 tnie zniesione vtrapienia.

Bo Spolite to są według nauki wszytkich tak Scholastica iás
 to Moralis Theologiae Mistrzow dosyć vczynienia y za
 swoie y za cudze grzechy sposoby/ Modlitwa/ Post/ y Jak-
 mużná; do ktorych Reductiue inſe wszytkie potut sciagaia sie Ro-
 dzáie/ acz per reductionem latam (iako miedzy inſemi naucza
 Cardinalis Lugo) non strictam, gdyś według tego co naucza Re-

Albert^o genſpurſti Biſkup Albertus magnus. Omnia opera carnem af-
 Mag: in fligentia reducuntur ad Ieiunium; Omnia opera Spiritualia,
 Compē ad Orationem, omnia vero opera Miſericordiæ ad Eleēmoſy-
 dio The nam. *Wſytkie dzieła ciętu przykre, zámierają ſie w Poſcie, wſytkie*
 ol: veri ſprawy Duſzne, w Modlitwie, wſytkie Akty miłotierne w łálmuznie.
 tis lib 6. *A bárdzo to záijſte przyzwoity ſpoſobow ſatisfakciji podziá/ boc nie*
 Cap. 30 *ſłuſnieyſzego/ tylko aby ludſie tym Boſta obraſe nagradzáli/ czyn*
 Modli *przerwineli: Wiec zerroiſte ich ná zle wwodza dobra/ bona animi,*
 znaná *corporis, & fortunæ, goy álbo tálentow duſſnych/ álbo zdrowia*
 gradza *y zmyſłow cięleſnych/ álbo dochodow y fortun doczeſny, ch przeciwy*
 abatum *woli Boſkiey zázywáia; dla tegoſi bárdzo to Dobrym dziele ſie poſ*
 dob Du *rzadkiem/ je ſłowiek tegoſi wſytkiego ná wyplácenie/ grzechow*
 ſnych, Poſt *zázywá/ co byto do nich powodem y instrumentem; y bronia nieprás*
 cięleſnych *woſci/ nieprawoſć łona/ á tryem walecznego Dawidá/ piekielnez*
 łálmuzná *nu Goliátow/ tegoſi właſnym mieczem leć ućina. Per Eleēmoſy-*
 docze- *nam enim (mowi ſwietoſo wspomniony Albertus Magnus) ſit ſat-*
 ſnych. *factio de bonis exterioris ſubſtantia, per Ieiunium de bonis cor-*
poris, per Orationem de bonis mentis. Przez łálmuzne nagra-
dzamy przewinienia z dobr doczeſnych, przez Poſty z dobr cięleſnych,
przez Modlitwe z duſſnych. Juſi ſie w poblížſzym wywiadło Rozdzia-
le/ iáko przez Modlitwe zá cudze miżernych onych drugiego ſwiáto
tá dłuſznikow móžeme/ doſyć wczynie reſty; teraz iáko ad eum ef-
fectum dwa drugie pomagáia ſpoſoby/ tymże iáko w poprzedzáia-
cych Rozdziałách wywode porzadkiem; to ieſt przytoczymyſy naſ
przed dokuméntá z Piſmá/ potym zwyczaj po wſytkie wieki od
pierwiaſteſt Roſciótá zachowány; nákoniec zadze Duſi/ y pożyteſt
przez tákowe Suffrágia ná niezłany.

Poczniemy od Peſtow/ Ktorych ácz ſobie terážnieyſi Pſeudo
 Ewangelicy y wspomnieć nie dádzó gdyſi w nich według Apoſtola.
 Phil: 3. Deus venter eſt, & gloria in confuſione ipſorum, *Brzech Bogiem*
 2. Cor: 6. *ie? á chlubi ich tam gdzieby ſie ſłuſna wſtydać. Roſciót ednáť Prás*
wowierny niedbáć ná tych Epicuri de grege porcos, áni ich ſas
lone wraſti/ uſtáwicznie z Apoſtolem ná nas ſwoie wola dſieci.
 Do Po. *Vt exhibeamus nometipſos, ſicut Dei miniſtros, in multa pati-*
 ſłow zá- *entia, in laboribus, in Vigilijs, & Ieiunijs; Abyzmy ſie tak zacho-*
 checa nas *nſytkich. wáli, iáko przyſto ná ſług Pańſkich, w cierpliwóſci wielkiej, w pracách,*
w niedoſpaniu, y poſtách: á czyni to pátrzac ná wielkie z poſtu wynie-
 fáiace

Kaiace pożytki/ z ktorymi je tu niemasz rozwódzić sie plác/ dosyć
 na tednym tym będzie zysku/ iś Wiebo ktore ludziom zartoczny
 wkradł appetyt/ post odbiera y wraca. Tak mowi Augustyn Swie-
 ty/ Eiecit nos de Paradiso cibus, reducat esuries, reducat leiuni-
 um, Wypędziło nas z Ráiui iadło, niechajże Post w prowadzi, y taknie-
 nie. Z ktorym zgadzaiac sie rowiennik w leciech Hieronim Swie-
 ty tenze postu ogłasza przywilej mowiac: Ostenditur posse nos
 per leiunium redire in Paradisum, vnde per saturitatem fuera-
 mus eiekti: Pokázanie sie iś możemy przez Post doysć Ráyskich delicyi
 zkadeśmy przez sytość wypádl. A poniewasz według attestacyey tak
 wielkich Doktorow/ wrotniem do Ráyskich wciech iest Post/ do
 ktorych przystep odcielo y droga zamatalo obżarstwo; tedyć nie
 od rzeczy/ owi Dusz miłośnicy czynia/ ktorzy chcac im wolno do
 straconego Ráiui spráwić Intromissya/ przez Posty/ abstynencye/
 y dobrowolne głodu przymieranie droge iem ściela.

Na piekna konsyderacya Swiety Wincenty z Serarzá Żako-
 nu Káznodziejskiego/ czemu Zbawiciel nasz pokázuiac Ulaiestat
 swoy na gorze Thabor/ Nowicyusam w wierze Uczniom/ dwu
 tylko do uczestnictwa chwaly przybral Dworzan/ Mojżesza y Eli-
 asza: a czemuś od takiey odstrychniony zostal pompy/ sam Wielec
 wszystkich wiernych Abraám/ iako go tytułuię Apostol Pater-
 omnium credentium? czemu do tych nieprzybył konferencyi gódie
 dicebant Excessum quem completurus erat in Ierusalem, gadali
 o Excessie albo ześciu náznáczonym w Jeruzalem, Postusny Izáák:
 poniewasz on kiedyś na drugiey gorze/ ohotna pod Wycomst miecz
 poddawşy syie/ wizerunk ná sobie tego excessu nosil: czemu ná
 toś niewyprowadzony theatrum cierpliwy Job: na ktorym stu-
 fna bylo praktykowác co potym Páwel Swiety ogłosil; Sicut so-
 cij passionum estis, sic & consolationis eritis, Iako w boláci sş st.
 kúiecie, tak będziecie spulkowác w wciechách? Dáie powazna przy-
 czynę Swiatobliwy Predykator/ że Chrystus Pan dla tego tych
 tylko do kompaniey przybral/ y w niezwykley chwale prezentował/
 iś tych samych osobliwemi postnikámi znalazl: przez co dáł ad in-
 tende wszystkim je nappewnięsya do chwaly wiekniştey/ lub sam
 chceş wniesć/ lub drugiego per Compendia wprowadzić/ iest
 przez Posty drogá. Ego dico secundum doctrinas varias circa
 hoc, & capio vnam opinionem, quod alij Sancti Patres nun-
 quam

S. Aug:
 ferm 65.
 de tem-
 pore.

Hieron:
 l. 2. ad
 vers^o 10.

Uinianu.
 T słusnie
 bo co adz
 stracit

przez nie
 porzadne
 iadło post
 wetuie.

Rom: 4.

Czemu

Ghrystus

przy swo-

im prze-

mienie-

nium in suh

Pátryár-

chow kró

Mojżesza

y Eliaszá.

niemiát.

2. Cor: 8

S. Vin-

centius

term. 2.

in Sabba quam ieiunauerunt Quadragesimam nisi isti duo de Moyse id
 rho ante habetur Exodi 34 de Elia 3 Regum 19. Quia ergo Quadra-
 Remini simam ieiunauerunt, ideo trāsfigurationi interesse meruerunt.

scere. *Ja między niela różnych Opinių mówię y tego iestem rozumienia, że*
 Bo ci tyl. *inśi Oycomie Świeci nie odprawiali wielkiego Czerdziesiętowego Postu*
 kośami po *tylko ci dway: o Moysesu mamy to iásnie w Xiegách Exodi, o Elia-*
 śnikami *su zaś w Xiegách trzecích Krolen/skich: że tedy Postem sie bawili,*
 wielkie. *dla tego pątrzać ná Przemienienie Pánskie zasługili.*
 mi byli,

Post 40. *A do kądże wszytká nabożnych o dobro Dusz Śelántow zmierza*
 dni postu *intencya/ tylko aby im pożądané mogli ziednać Przemienienie: áz*
 li. *by miásto ognia ktory ich teraz pokrywa/ przez ściesliwa zamiánę*
 Dusz wśy *stáli sie a miēti lumine sicut vestimento, Odziani światłem iáko śa-*
 rka chci *ta; miásto biedy ktora im in deserta terra, & in uia, & in aquosa, w*
 do tad *ziemi pustey/ bezdrożney/ y bezwodney bedacym do kucz/ do kryni-*
 zmierza *ce oney wieczney stodyczy przypádli/ gdsie torrente voluptatis tuæ*
 áby sic śa *potabis eos, potokiem wciechy swoiey nápoi ich Bog. Owosť krotki*
 to godne *ná dokázanie tego sposóbu/ Postu iáko odświernego wjść; á gdy ten*
 przemie- *Rum weźni/ látwo przez tego záżyćie y medyacya/ do ściesliwego*
 nienie. *Przemienienia pobożny Chrześćianin Dusze doprowadzi: y moze*
 Pl. 103. *wszytkim takim słowy Wincentego Świetego piśać, Quia hie-*
 pl. 35. *iunauerunt, ideo illi Transfigurationi interesse meruerunt.*
 Zaczn *Jest bowiem tak dziełna Postu siła/ że nie tylko tym samym ktorzy*
 osobliwy *go zachowuia/ ale y obcym bárdzo pomaga według świádecstwá*
 do tego *Ambrozego Świetego tak mowiacego. Videte quæ ieiunij sit vir-*
 frzodek *tus? quantam homini suo præstet gratiam, quod tantam præ-*
 przez po- *stat alteri Medicinam? quemadmodum proprium sanctificet*
 sty. *hominem quod ita purificat alienum? Mira enim res est, alter-*

S. Ambr *ieiunat, & alteri prodest, ieiunantis utilitas. Pątrćcie iáka iest Po-*
 de Qua *stu potegá? á bierzćcie miarę co za tíske p/szczacemu iedna, gdy komu*
 drag: ter *inśemu takie lekárstwo przynosi? iáko samego posnwiaca człowieká, kto-*
 25. *ry tak obcych oczyszcza? Rzecz to bowiem iest dziełna, że kto inśy po-*
 Ktore nie *ści, a ni kogo inśego pożytek postu spytá.*
 tylko po- *Wiedzieli te postu effikacya ieszcze in Statu Legis zostáiacy*
 szacy *wierni; á luboć im to nie tájno bylo/ isť umarli náten czas/ niemog-*
 ále y dru. *gli bydś rzecz sama do chwały Wiebieśkiej doprowadzeni/ do któ-*
 gim poma *rey ieszcze był tłuczá nie przyniosł Chrystus/ ktoremu go samemu w*
 gáiarze *racę obiecowal oddać Przedwieczny Wćiec y Izáiaśá. Dabo cla-*
 dtug s. *uem*
 Ambro- *go.*

mem David super humerum eius, & aperiet & non erit qui claudat. *Dam klucz Dawidow na ramię jego y atworzy, a nie będzie ktoby zamknął.* Stąpali się jedni od obojczy aby przez podietę / za zmarłych posty wprzysionku ich Niebieskim według kondycy wiekow tamtych postawili / gdy ich przez takowe y tym podobne Suffragia / zmat wybawimysy Czyścicowych / na łono Abrahamowe sprowadzali. *Strad ci po zabiciu Saula Krola y Synow jego na wojnie Philistynskiej / ustanowili Nieszczanie Jabes Galaad przez siedm dni walny Post / pomniac na to ze im niegdy wczesna przeciw Ammonitom y ich Wodzowi Naasowi dat odsiecz.* Tulerunt ossa eorum, & sepelierunt ea in Nemore Iabes, & ieiunauerunt septem diebus: *Wziawszy kości ich pochowali w Gaju nad Miastem Jabes, y pościli siedm dni: bo na cosby tak długiego wchwała Postu stanać miała / w całej Miastie onego ogłoszona Synagodge / reśli nie na pomoc zbawienna poburych: ktorzym ze odpoczynku wtecznego życzyli / w samey liczbie dni do Postu naznaczonych / te swoje zadze Myślice zawarli / gdyś dzień siódmy (wiadomo) ze jest dzień odpoczynku. Tak Wielbny Bieda pobożne Nieszczanonych uważając laudum, y sekret siedm dniowego wynurzaiać Postu piśe; Re-
ste ad literam pro mortuis, ut ad Requiem venire valeant septem diebus ieiunatur, quia post sex saeculi huius aetatis, septima est in illo saeculo aetas requietionis Animarum carne exuturum, in qua Beata, tempus gloriofum, quo resurgere mereantur expectant: Stusnie według literi za umartych aby do odpoczynku przyšli, przez siedm dni postują, gdyż po śmierci tego świata wiekach y 3) wot, następnie wiek siódmy, natamtym świecie, odpoczynku Dusz z ciałem rozprzeżonych, w którym Błogosławieni czasu onego chwalebne oczekiwają w który powstają z ciałem mają.*

Do teyże Postow obserwancyey rzucił się Dawid ze wszystkimi Rycerstwami swego kompania / tak kiedy go wieść / o porażce Saula y Kochanego Jonathy dostał oczym mówi Pisino / Planxerunt & fleuerunt, & ieiunauerunt usque ad Vesperam super Saul, & super Jonathan filium eius. *Narzekali y płakali, a pościli aż do wieczora, nad Saulem y nad Jonathą Synem jego.* Jako kiedy Abner Heceman Izraelski zdradliwie od Joaba zabity poległ / gdzie się za przysięgi / iż przed zachodem słońca / nie wstać wstać nie miał. Hæc faciat mihi Deus & hæc addat, si ante occasum solis gustauero

Wstąpił Zakonie zwozacyne posty by ty ją wmar-tych-Isaia 22. Dowodzę to przykładem Mieszczan Iabes Galaad po śmierci Saula.

1. Reg. 31 Bida in 1. Reg. 1. 4. C. 10. Ktorzy 7. dni za pościli, je za licząc jest znakiem odpoczynku którego mu życzyli.

2 Reg: 1

Dawid rękę pościł po śmierci Saula y Abnera.

2. Reg: 3.

uero panem, vel aliud quidquam. Niech mie Bog skarze ieżli przed
zaćciem słońca (koštuie chleba, albo czegokolwiek innego. A luboć Hea
retycy/ tak ściśle od wszelkiego iadła powściągliwości/ przyczynę
zganięcia na ciężkość żalu/ który smutnemu Dawidowi smak roży-
tek odiał/ y potrawę omierzył; tym iednak siodłem wymysłem/ nie
wynisza postow za umiarie podietych/ gdyś więkşy daleko smutek
opandował był Dawidą w ten czas (iako dobrze Bellármín wpa-
rusi) gdy mu Syn z Bersábey spłodzony umarł/ a przecie sie do Po-
stow nie rzucił/ lubo pości dżecie chorzało/ przez Post y Mortificá-
cye/ wymodził mu przedłużenie życia wśitować; iako rzetelnie pismo.

z Regiz
Nie czy-
nit co za
lu bo stu-
sna było
pościć po
smierci
Syna a
nie pościć.
Ibidem.
Tedy dla
pomocy
Duszy tych
co zginęli

Ieiunavit David ieiunio, & ingressus seorium iacuit super ter-
ram, Pościł Dawid post twardy, y śledşy na osobne miejsce leżał na sie-
mi. Toć znać iş nie dla płonnej żalu ostentacyey po śmierci Saula
y Abnera chwycił sie Postu Dawid/ ale żeby przezeń Duszom (ch) in
quantum by potrzebowały/ pomocy dodać; ktorey ze oświeci. nie
potrzebowało/ bo prosto w niewinności śledşy/ na tonu Abrahá-
mowe (gdzie przed przysięciem Chrystusowym polpolica była spras-
wiedliwych rezydencya) postow; dla tegoś Dawid daremney abstya-
nencyey po śmierci dżecińney poniechał/ iako sam zeznaje. Nunc
quia mortuus est, quare ieiunem? Na cośiś mam pościć kiedy u-
marło? lubo słuśniey daleko pościć miał/ ieżli go y przedtym żal tyła
to sam do Postow a nie inşy daleko celnieşy respekt prowadził.

V pier-
wşych
Chrześci-
an zda-
wną pos-
czono za
umarle.
Dwu o
tym Do-
ktorom
świade-
ctwo.
Zyl Roku
636.
S. 111: 1.
2 de di.

Dopieroś rostrzewił sie światobliwy ratowania zmarłych przez
Posty zwyczaj/ za ogłoszeniem wiary Chrystusowej; gdyś iako inşe
umarwienia stárzy Chrześcianie/ zwykli byli za Dusze wiernych
zestłych podeymować (według tego co sie troche niżej wymiedzie z
Apostolskich słow/ quid faciunt qui baptizantur pro mortuis.) tak
pogotowiu Postow nie poniechali/ iako osobliwie od Chrystusa Pa-
nā y słowem y przykładem zaleconych. Przytoczyto sie indziej o tym
świadectwo Świętego Grzegorza/ ktore też Gracyan dawnych
Kanonow Kompilator włożył w swoy Dekret 13. qu. 2. Cap. Ani-
mae, teraz dosyć bedzie na świadectwach dwu nader y sędziwa stāz-
rością y powaga w Kościele Bożym znákomitych Doktorow. S.
Jzydora Biskupa Hispaleńskiego/ y Wielebnego Bedy: z których
pierwşy/ a ten nie wzorąşy (bo umarł Roku Páńskiego 636.)
tak mowi; Pro sunt ergo Suffragia defunctis, non ad Meritum vi-
tae aeternae sed ad solutionem pena, & hoc ad penarum mitiga-
tionem.

tionem vel celeriore liberationem: sunt autem quatuor modi, ad quos omnes alij reducuntur, scilicet, Oratio, Ieiunium, Eleemolyna, & Sacramentum Altaris. Pomagają umarłym Suffragia, nie do zaśluzgi żywota wiecznego, ale do nagrody za karanie, a to żeby im było zelżono mak, albo przedzey z nich wybawiono; cztery zaś są ratunku sposoby, Modlitwa, Post, Jstmuzna, y Sakrament Oltarza. Swietego. Drugi opisawoży Historya pewna iako Anioł Drythelma nieiakięgo po Czyśćcu y mieyscach na meki Dusz zgotowanych obwoz dził/ y wiele mu takich Dusz/ ktore do sadnego dnia cierpieć z Decretu Boskie^o miały/ pokazał słowa nakoniec Anielskie z Relacyey tegoż Drythelma wyzerpnione kładzie. Multos preces viuentiū, & Ieiunia, & Eleemolynæ & maximè celebratio Missarum, vt etiam ante diem Iudicij liberentur adiuuant: Wielu z tych Modlitwy żyjących, y Posty, y Istmuzny, a mianowicie Msze Swiete ratują, ze ieszcze przed sadnem dniem z Czyśćca wychodzą.

Jakoby znać/ iż wielki jest Postu znabożeństwą podietego/ w ratowaniu Dusz skutek/ ponieważ on/ ianie pokazawoży sie żyjącym tak bardzo y często prosiły. Piśe Stryusi w żywocie Swietego Ansgaryusza Bremenistiego Arcybiskupa/ że gdy S. Rembertus ktory po niem na Stolicę wstąpił/ prostym ieszcze Kaptanem był/ a temu Swietemu nadslugował; nocę iedney wyrzucił Arnulfa Kaptana/ iusi dawno zmarłego/ ktorego poznawoży spytał/ iakoby sie miał/ y w którym stanie zostawał: odpowiedział/ żalosnie narzekając zmarły: Ja niedzny żyjac na świecie/ ośleblem około Dusze moiey chodził/ anim w obyczajach powinnego stanowi memu stątku y powagi nie zachował; y często sie trąsał/ jem Posty w chwalone gwałcił/ a miesa y insych zakazanych potraw y napoiow zajywał/ dla ktorego przestępstwa/ nie iesstem ieszcze godzien/ abym twarz Boska oglądał: ale iesli sie za mnie dosyć czynić podeymięsi/ a przez czterdzieści dni o chlebie y wodzie pościć bedziecie/ mam nadzieie w Miłosierdziu Boskim/ że mie z tego zatrzymania uwolnisz. Podiał sie ochotnie lutością zdiety/ tego o co prosił był Rembertus/ y rano zmiozysy sie z Swietym Ansgarym/ ktoremu prosiłby zmarłego opowiedział/ zaczął Post daleko niżli zmarły potrzebował ścisley: bo iś na ten czas cieścił bożebow cierpieł/ y nie prz. Pościć nie mogli/ dlategoż tylko troche chleba z woda rozstąrszy przez wszystkie czterdzieści dni ona sie Pánata pośilał: ktore iako

uin offic
c. penul-
timo.

Beda lib
5. Hist:
Cap. 13.

Y wiele-
bnego Be-
dy.

Surig in
Vita S.
Ansgarij
4. Febr.

Duse sa-
me poká-
znac sie
prosiły o
Post.

S Rem-
bertus Ká-
pta. na Ar-
nulpha
nylania
z Czyśćca
posłem
przez dni
40. pod-
istym.

Storo odprawił/ pokazał się umarły Arnulphus Mątronie iedney paralizem długiem zarażoney/ ktorey ażkołwiek choroba by. a wlas dza w ciełe odieła/ iednak od dobrychoczynkow (co też Grzegorz Swiety o Serwulusie piše) zawściągnąć iey nie mogła/ bo wsta- wicznie kazałszy się nieść do Kościoła/ na chwale Bożej dzień y noc trawiła. Przez te pobożna Mątrone wstąpił do służgi Bożego Kembera zmarły/ dziękuiac iś za iego postami wolny od mał zo- stał/ a do wieczney szczęśliwości przystęp otrzymał.

Forner.
Conc 81
in Pfal.
Misere-
re. n. 8.

Chłopia.
zko iedno
zaprośba
siostry
zmarley
trzy dni
pości y o-
ne z mał
zawalnia.

Czemurá
Pánienka
dlugo w
Czyściu
była ś.
ma opo-
wiada.

Podobnym sposobem aż daleko kroskiego affektowała postu Dufá Pánienkie y oney/ ktorey historya opisiuie Fridericus Fornerus Pogelá tá naprzód w Seminarium Fuldenstym pod dyres- kcyą Wyćow Jezuitow bedacym/ w którym dway rodzeni Bracia niebości mieszkali/ trzaski y kolátania w nocy czynić: aż dśiesiątego dnia widomie około dwunastej godziny/ do miłosłego Brata imieniem Krzystofa przysła/ y rękę śpiącego wziawszy/ táł mocno ścisnęła/ że się zaraz ocęknął. Porwawszy się ze snu/ obaczy siostrę Katarzynę/ przed dwiema ląty w Bámbergu (kedy ten co piše Suffragánem był y Pánienkę te dobrze znał) zmarła płaczaca/ w tá- kiem wbierte/ w iákim iá widział do trunny włożona: przestraszo- ny chciał zawołać/ a druga młodsá pospolu leżaca obudzić/ ale ścios- niwszy się do niego zmarła/ prosiła aby milczał/ a wrzaskiem iey swoim nie odganiał: raczy żeby o wybawieniu iey z mał radził/ do ktorego łatwo dopomódz mógł: zátym prosiela/ aby trzydniow- wy Post za nie odprawił/ Modlitwy przytym niektóre/ ktore mu w- Książeczce Hortulus animar nazwanej pokazała odmawiał/ a Nfšy cołkolwiek za Dufę iey obśtálował: co z takim kłánieniem/ y rzęsis- temi łzami mowiela/ że y drudzy płaczem obudzeni glos on śyśfeli. A gdy dśiecie Post ktorego Dufá rekwirowała/ odprawiło/ y Nfše- też Swiate za nie rojni z náboženstwá ofiarowali: znowu czterna- stego dnia Márcá około pulnocy/ przysła do niego Siostrá/ w biał- tych śátách/ opowiadáiac/ iś z Miłosierdzia Bożiego/ a za sprá- wa y promocyá iego od Czyścá wvolniona była: Spytało potym chłopia/ dla czego by táł długo w záturzymániu była/ poniewaś przed- dwiema ląty/ w Pánienstiey niewinności zęsta: odpowiedziela że dla trzech rzeczy: naprzód iś tym ktorzy iá kiedy wrázili/ nie z- całego serca odpusćila; potym że nie záwfe ani zupełnie/ iálmuzny ktore iey Mátka do śesunku zlecała y bogiem rozdawała/ náko-

meo

niec je niektorych Modlitw w chorobie obiecanych nie wypelnila.
To wyrzekly/ a rece na krzyz przy piersiach ziozywly/ glowe ku
Bratu dziekujac sklonila/ y wiecey sie mu nie potazala.

Wywiadcza tef Postu w ratunku Dusz esitacya Historia od
Thomasa Kantypatana wypisana. Byl prawi niedaleko Lowa-
nium Miasta Brabancyey Miodzieniec iden plochy y zycia swa-
wolnego/ ktory gdy w chorobe wpadl/ frásobliwa o Dusz iego Ma-
tka/ biezala do Kaplana wielkiej pobožności Lambertá/nád Szpis-
talem Tredowatych przelozonego/ aby go do pokuty nawiodl.
Nie mieſtkal jarliwy Kaplan/ y wczesnie nawiedzily zlomane-
go choroba Miodzienca/ tak go ognistemi slowy rospalil/ iſ z wiel-
ka ſtrucha grzechow ſie wypowiadawſy żywota dokonat. Po
ſmierci Matka pobožna pomniac na przeſle Synowſkiey exorbi-
tancye mlodoſci/ uſtawicznie zań Pána Boga blagala/ a co trze-
dzień poſezac y nieutulonymi łzami/ bledy iego zgladzić uſieluic/
w tak oſtrem zycia ſposobie Piec lat przepedzila. W tym tef Ka-
planowi onemu Lambertowi/ ktory go kiedyſ dysponowal/ oſta-
tnia przyſla godſina: po ktorego pogrzebie dnia piatego/ widomie
pokazal ſie Matce tak dlugiem Poſte znedznionej umarly Syn/ y
dziekujac za podiete na ratunek iego oſtroſci/ rzekl: Oto iuſ nay-
milſa Matko/ za twoia pomoc do wiecznego odpoczynku ide
wolniony od cieſkich mał/ ktorem do tad za grzechy moje cierpiat:
Idzie tef zemna Lambertus Kaplan/ ktory mnie do Spowiedzi
namowil y Bogu pozylał/ za co y za inſe w nawroceniu ludzi
blednych podiete prace/ niewyſlowiona w chwale wiekuiſzey od-
bierze zaplate: co wyrzekly zniknat.

Do poſtu iako ſie na pochatku namienilo/ reductiue należa
wſytkie umartwienia/ trudy/ dyscypliny/ niedoſpania/ wloſienniz-
ce/ y coſkolwiek iedno znayduie ſie Panale, a zochota od czlowieka
podeymowane bywa. Takowe ciálu y ſmyſlności dotkliwe przy-
troſci iednym ſłowem Apoſtol Chrztem zowie/ ſtoſuiac ſie do Phra-
zym ſamego Chryſtuſa/ ktory meke ſwoie/ y one ledwo pomysłney
ſtrogoſci kátownie Chrztem ſwoim tytułowal mowiac: Baptiſmo
habeo baptizari, & quomodo coarctor uſque dum perficiatur:
Mam bydz Chrztem ochrzcony, o iako mie to ſciſka do tad aſ ſe ſtanie.

Tymjc iazykiem Chryſtuſa Pána mowil Pawel Swiety/ iako ten
ktory bedac zachwycony w trzecim Niebie/ y tajemnic y ſtylu oraz
od niego

Thomi:
Cantipr
l. 2. Apu
Cap. 17.

Matka
piec lat
napoſtich
ymodach
trawiac
za Syna
ſwanol-
nie iſtate
go. iego
Duſe wy-
bawia.

Pod tytu-
tem Poſtu
zawiera-
ia ſie re-
ductiue
wſytkie
umartwie-
nia.
Luc. 12.

Te za cz-
ſow Pa-
wla s. od-

prawnio
za umar-
te.
1. Cor.
15.

Chryśm
P. y apo-
stol Chrste
ie zowie.

Argumen-
tacja Pá-
nla S. o
nich ze
zmarłym
wielce po-
magają.

Apoc: 21

Psal: 1.

Sam Pá-
wel S. kto
ry sie tra-
pił za ży-
wych bez
pochyby

od niego przejął: a że na ten czas zwyczajna była v Pierworodnych Chrześcian/ mortyfikacyami/ względem umarłych narażać/ dąta znać w Liście do Koryntczyków: Quid faciunt qui baptizantur pro Mortuis, si mortui non resurgunt? ut quid baptizantur pro illis? Na cośby to mieć czynić, ci co sie Chrzczą (albo trapią) za v-
marte? iezli umarli niezmartwychwstaia: Na cośby sie im te za-
wody przydały: Ktorey argumentacyey Páwłowej vis aby lepiej zrozumiana była/ tak ja ex mente tego rezolwuię. Chrześciance
rozne vtrapienia podeymnia za zmarłych Ktore sie ex modo loquē-
di Chrystusa Chrztem zowią; ale sie nie godzi rozumieć żeby to pło-
nie/ y bez pożytku czynili/ bo inaczey ut quid baptizantur? Tedyć
znać/ iś wiedza o takim pewnym tych swoich prac skutku. Ten za
sie skutek gdy poydziemy per genera mortuorum, nie ma miey
sca w Błogosławionych/ bo ja tam gdzie im na niczym nieschodzi/
y żadna ich nie ciśnie indygenca/ żeby zapomozienia potrzebowá-
li; nie ma także mieysca w potępionych bo tamte grzechowe zniży
tak sie głęboko w Dusze wpoili/ że ich nie tylko cudzey Chrzest ciera-
pliwości nie zmyie/ ale całe piekło po wsfytku wieczność/ nie wy-
trawli: tedyć musi byc trzeci stan Dusz w Czyśćcu/ za Ktorych gdy
dobrowolnie vtrapienia y cięskości żyacy wyrzynuią/ przywo-
dza ich do tego że resurgunt ex mortuis, powstaia zmartwych: nie
tylko przez powszechne zmartwychwstanie/ bo to y nayzobowiazanych
ludzi bez wsfeláckich Suffragia potka/ ale przez zmartwychwstanie
takie Ktore śmierci owej wchodzi/ od Janá Swietego powrotna
śmierć nazywaney/ to jest potępienia/ Pars illorum erit in stagno
ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda, Czaská ich ba-
dzie w Jezierze ogniem y siarką palającym, a to jest śmierć wtóra.
gdyś od tej śmierci niepowstaia śli według dawno obwołaney
sentencyey v Psalmisty. Ideo non resurgunt impij in iudicio
a takie zmartwychwstanie samym zachowuią cnotliwym do Kto-
regu im pomagáia według dyskursu Apostolskiego/ y prąxim powsze-
chnego Kościoła/ vmarwienia żyacych.

Widziś tu pobożny Katoliku/ iś to nie sa wymysły Papieźkie/ iáko
przewrotna bełtoco herezya trapić sie/ albo w cięskach mora-
tyfikacyách/ ni w iákim bolesnym Chrzcie ochynąć za vmarle: boć
Praktyk w takich rzeczach był samże Apostol/ Ktory iezli za żywych
nie zdrygał sie tak wiele stojow wyrzynać/ iáko sie z tym wólar o-

dezwiał.

dezwiał
mea, p
swoim
Kościół
leko po-
żył Pá-
Chciał
dnia/ i
Baptiz-
w
winá t
cyel/ y
cieżby
tumen-
ry lud
lá/ y
báonit
cyel/ a
ich wó-
osiáre
Resph
Trzyja-
stwą/ i
cium,
recaqu
ce, post-
pádla z
pilá/ do-
Kiby R
bialeyg
styná r
Ktora p
trudno
de iáka
przetosi
eta, ho-
hoc est

dezwał/ Adimpleo ea quæ delunt Passionum Christi in carne mea, pro corpore eius, quod est Ecclesia, *Wypelniam to ná cieło* *zámár-*
swóim, czego niedostaie mece Chrystusowey, zá ciało iego którym jest
Kościół: coř rozumieć/ ná iákie sie pájſſye dla umártych bacząc dá-
leżo potrzebnieyřych/ on z płoniemia prawie samego złożony odwa-
żył Phariſeę który Optabat Anathema esse pro fratribus suis, *Rom:9.*
Chciał sie przekleśćwem stać dla bráć swóich; zwołaszá iř to powoře-
dnia/ wřſytek Chryřććian pierwořych iáżo sam znać, dáć bylo/
Baptizari pro mortuis.

A wřſem ięſz przed przycięciem Chrystusa ná swiát/ nie no- *wřſzym*
 winá to w ludu Bożym bylo rózne zá umártych czynić mortyfiká- *Zakonie*
 cye/ y przez dobrowolnie podiere przykrořci y bole/ nieporównanie *nawet ciy*
 ciężřych támcgo swiátá bólow im wřzywać. Jest tego rzetelny do- *niono mor*
 kument w Piřmie bo řiedy ná wřmierzenie gñiewu Bořkiego řto- *tyřćácy*
 ry lud Izraelski wřſytek ciężćkiem kará głodem/ dla grzechow Sau- *zámár-*
 lá/ y řrzywd od niego Gábáonitom poczynionych/ wydáć tymże Gáb- *tych.*
 áonitom kará Dawid siedmi Potomków ze řrwie Saula ida-
 cych/ áby řmiercia ich Bog Wřſchmogacy wřlagány zořtał; á ci
 ich wřziawřſy ná řrzyje powbiłáli/ y ná wyřokiey gorze/ iáżoby ná
 ofiáre zágniewáñemu Bogu wystáwili; mowi piřmo Swieté/ *2.Reg.21*
 Resphá Naloznicá niegdy Saulowá/ przez wřſytek čas/ póki ná
 řrzyżách wiřieli/ pilnujac trupow/ y od drapieřnego broniac ptá-
 řtwá/ ná włóřienicy řypiałá. Tollens autem Respha filia Aia cili-
 cium, subtrauit sibi super Petram, ab initio Messis, donec stilla- *Resphá*
 ret aqua super eos de celo: *Wřziawřſy Resphá corká Aiá włóřienici-*
ce, pořtála sobie ná opoce, pod čas zářzynania, do tad ářſby rořá ná nich
pádła z niebá. Jákóř to niewiářtá oná/ do tad sie włóřiennica tras-
pila/ dotad ná twárdey řkále legájac/ miekkie członki trudziéłá/ po-
řtaby Rořá z Niebá ná zábitych nie řánelá: Doředł intencyei tey
biáley głowy Báciáryus Afrykáński Biskup/ á Swietego Augu-
řtyná rowienniř/ řeć nie o roře máteryalna tey Mátronie řłó/ o
řtóra pod čas pogodney Konřtytucyei/ iáżá wřeć lećie bywa nie
trudno; lecz wřmartwienia one ponofiac/ ná to řzuwáłá/ áby ochłó-
de iáżá z Niebá/ przez tář ofřre mortyfikácy zámártym z řednáłá/
przetofřtáť mowi. Corpora defunctorum, eouřque sacco accin- *Bachia-*
cta, hoc est cilicio custodiuit, donec eis roraret aqua de celo, ři° Epřst
hoc est donec pro venia eorum, misericordiae celestis stilla de- *ad lanu-*
flueret: arium.

Zdanie o **fueret: Ciało umarłych** poty opasana worem albo włóściennica strze-
ym Bą- **gła, pokiby na nich rosa z Niebą nie spłynęła to jest pokiby im na odpu-**
chiaryu- **sczenie grzechow, Niebieskiego Miłosierdzia kąpię nie otrzymają.**

fá, iś to **Ten umartwienia za grzechy lub własne / lub cudze obyczay**
dla zbá- **chciał skryć zalecić ludzom sam Bog Wszechmogący / gdy w sta-**
wienney **rym Testamencie Ordynował / aby ilekolwiek razy Osiara za**
ich pomo- **grzech czynono / ani kądziela do niej / ani oleiu nieprzykładano /**
czyniła. **Czego w inszych Osiarach / Bog używać nie bronil; Non mittetur**
Nic pe- **in eam oleum, nec thuris aliquid imponer, quia pro peccato**
nuniesse. **est; Nie npuści w nie kąpi oleiu, y kądziela namniey nie włoży, bo**
go jevmar- **za grzech jest. Tia iakaś prośe pamiatke Osiara wblagalna za**
enienie **grzechy / oleiem za prawna / y wonnością kądziela ozdobiona bydz**
na zgla- **niemogła: Powie mady Orygenes / ktory w oleiu radość / w kaa**
dzenie **dzidle przyiemna słodkość figurowana baczy / a tych obu prozen bydz**
grzechow **powinien / y wciech wśelatich poniechać / kto Młaiestat Bosti za**
pomagáia **grzechy blagać idzie: Quod ergo pro peccato est (mowi) nec o-**
Leuit 5. **leum ei lætitiæ, nec thus suauitatis imponitur: Do tego co za**
Orig. hō **grzechy czynisz, ani oleiu wśela, ani słodkiey woniey kądziela przykła-**
4 in Le- **dać masz, ale tak w ostrości / umartwieniu / y sequestrze od wśy**
utic. **kiego co ciálu lubo / zostawać. Jakoby cicho rzekł Pan Bog kaa**
Piekna o **zdemu / ktory rozwod uczyni wśy z grzechem / o nabyćie sie łaski iego**
ym figu- **stara; od tad głowiecze Oleum peccatoris non inpinguet caput**
rá Stáro- **tuum, Oley grzesznikow, niech nie posłoi na głowie twoiey; od tad niea**
zakonna **chay nastąpi odmiana w życiu / niech bądźie Pro suaui odor fa-**
Pl. 140. **ctor, pro zona funiculus, pro fascia pectorali cilicium. Miałto prze-**
możnych perfum, y wdzięczney woniey, záży przykrzeysey, miałto
wśykich **stroion rzuc sie do pomroza, miałto wślag y nopenia drogiego, pomwi**
wiekow **włóściennice.**

ludzie **Jścieli to zawśe rzecz sama ci / ktory trwoga sumnienia z**
chcac Bo- **grzechow sie káiacego ściśmieni / wrazone Bogá gniew wśoić chćie**
ga já grie- **li / bo do umartwienia / iako nappewnieysey w takiej tomy / wda**
chibtagac **wśy sie kotwice / karanie Bosti dobrowolnie przeietym kárament**
umartwie **odrazali. Tak czynili Niniwitowie bliżiego zapádmienia swego**
nia czyni- **stráchem / na ogłoszenie Jonáša Proroka przetrázem / gdy wydali po**
li **wśechny edykt / Homines & iumenta & boues, & pecora non**
lonaz 1. **gultent quidquam nec pascantur & aquam non bibant, & ope-**
Donod od **riantur saccis homines, & iumenta, & clament ad Dominum**
Ninwi- **in fortigu-**

in fortitudine. Ludzie, y bydletá, y woły, y trzody, niechay nie ie-
dzą, ani zakuśa, y wody niech nie pija, a niech pokryci beda, worami lu-
dzie y bydletá, y wołáa mocno do Boga. Podobnym kstatem umar-
twienia chwyćili sie Izraelitowie/ gdy wisłace nad karkami wody
sta holoserneśa Assyryjskiego Hetmaná czuli: Humiliauerunt a-
nimas suas in ieiunijs & orationibus, ipsi & mulieres eorum, &
induerunt se Sacerdotes cilicijs, & mulieres, prostrauerunt infan-
tes contra faciem templi: *Wzieli Dusze swoje w Post. ch y Modli-
twách, sami y żony ich, a Kaptáni wbrali się w włosiennice, y maki po-
rzucali dzieci swoje na ziemi przeciw Karciołowi. A żeby nie w daleka
nie zachodził/ sam niezbojny Achab/ gdy sie pogrozek Eliáša Pro-
roka ślał/ a wysć kłaski od Boga zgotowaney chciał/ przez Alty
do wstania słujace/ nabydł odpuszczenia wstłował: Cum audisset
Achab sermones istos, scidit vestimenta sua, & operuit carnem
suam cilicio, ieiunauitque & dormiuit in sacco, & ambulauit
demisso capite. *Wysławszy takie pogrozki Achab, pokárpát się na złego Kro-
sobie, wziął na ciałó swoje włosiennice y potát a legat na morze, y cho-
dził spustawszy głowę. Zgolał nie zwyczajniejszyego w pokutách/ y
błaganu Boga za grzechy nie było/ iáko brát się do Mórtyfiká-
cyey; poniewaś y cierpliwý Job coś troche mniéy ostrożnie wyrze-
kšy/ wnet się tego w płochy mowie potłnienia sam nad sobą ze-
mćcił. Ideirco (mowi) ipse me reprehendo, & ago Pen. centiam
in fauilla & cinere, *Dla tego się sam karze, y czynie pokutę w prochu
y popiele.***

Wiec iáko za własne pokutuiac grzechy/ umartwieniem się lu-
dźcie przeciw zapálczywości Boskiej wbraćali; tak y tego inšego
obronić chcąc/ tymże kstatem/ plagi Boskie oddalali/ y przez v-
martwienia za cudze winy dośyé czynili. Nie było to tylko nie-
wiesćie rośtwilenie/którym się wedził śedziwy Samuel/ortátiwa-
jąc nieśczęsna Krolá Saula od Boga reiećte, iáko mu sam Bog
wymawiał/ *Vsquequo tu luges Saul, cum ego proiecerim eum?
Dokądże będzieś ptákał Saul, poniewazem go rzucił? Ale ná A-
ktrách ostrey za iego grzechy pokuty zaládzony žal; boć pismo Świe-
te Posty y Mórtyfikácyey ogółem śmútkiem żowie/ iáko się znać
dáie z samych słow Chrystusa Pana położonych v Mátheusá S.
w 120. dñiale dñiewiatym. Tymże sposobem/ y oná zawołaná Pi-
sanież enoty y odwagi Mátrona Judythá/ gdy się włosiennica po*

Judith 4

Zludu I-
raelkie-
czasu cis-
skiej
wojny

3. Reg. 21

Z samego
Achabá
złego Kro-
la.Zi-bá kto
ry się za
máte grze-
chy kátał.

Job 42.

Przez v-
martwie-
nie mega-
ludzie nie-
tyko za
swoie leci-
y cudze
grzechy
dość czy-
nié.

1. Reg 16

Czynił to

Samuel: á

Saulá.

Matt. 9.

Iudich 8 Wszystkie dni żywota swego y postami trapił/ Habens cilicium
Iudich 8. super lumbos suos, ieiunabat omnibus diebus vite suae, præter
Pani 24 Sabbatha, & Neomenias, & Festa domus Israel: nie tylko to na-
Mesá wiecie buyney miodości/ aby goręcy miało chłumlec popedliwe do
Rm. 12. 10 złego cielska/ czynił; ale też żeby Duszy zmarłego Matzonia Mat-
Sui. 1. 10 najsłabsi/ pomodzi mogła/ (takto między innymi twierdzi P. Elias à S.
Vita S. Terellia). Jasniefia/ y do pomocy Dusz directe służąca/ co Święty
Domini Dominik Patriarcha Prześwieconego Zakonu Różnocy, którego
ci 4 Aug czynił/ który na każdą noc potrzykroć się środze dyscyplinował/ nas-
S. Domini przed aby swoje własne/ a z male defekta takowa łasnia omył; po-
co noc 18 tym aby grzesznikom/ codziennie Bogi obrażającym miłosierdziałe-
dys. iplinu y upamiętanie wymógł; nakoniec żeby pokutując za Dusze do Czysto-
ie 24 grze sukow y cá wtracone/ pożary ich krwawoynie wytoczona zalał.

za wmr- A quia bez pochyby znaczna odelge/ albo też y zupełna często
tych. odnośa absolucya pobożnie zmarłych Dusze gdy takie, y tym podob-
Dusze sa- ne żyjący za nich podejmują ośrości; boć nie darmo tego same-
me prośa pod czas pragna/ y od żywych wmartwienia/ in vim commutatio-
amortifi- nis potrzebują. Przychodzi mi tu na pamięć jedna/ lecz pamięci go-
kące na dna historya która piśe Thomas Cantipratanus, a z niego Abra-
pomoc hamus Brouius, o Cesarzu Wichonie tego imienia Czwartym: Ten
suoiq. gdy umarł/ krewney jedney w Klastorze peronym nad Pannami
Brouius Przelozney pokazał się tym Eskratem: stała dnia jednego bardzo
Tom. 3. rano/ przy ognie/ z którego był prospekt na Sale/ gdzie się Panny
Annal. na rekreacye y rozmowy Duchowne schodziły/ pilnując według po-
An. 1218. winności swey/ aby wiać gadki/ y szemrania nie zachodziły/ do
Cantipr których czas on nie służył: Wym usłysy że ktoś zlekką we drzwi
l. 2. Apu zakotłace/ które otworzywszy obaczy zmarłego Cesarza/ któremu
Cap. 53. Ciotka była/ a ten do niej tak mówić począł: Nie tayoć jem w-
Ortho Ce mārł/ ale w Czystcu strącie meki cierpie/ przetoś prośe cie/ roze-
sari zmār slił co przedzy do rożnych Klastorow/ upraszając aby za mnie
ty potrze- dziesięć tysięcy Psalterzow Dawidowych odprawiono; lecz zta-
bowat kondycya; aby przy każdym Psalmie dyscypline po dziesięci plac
dziesięć czyniono/ a za każdym wiersem żeby Paćierz y Pozdrowienie Anyel-
tyśięcy skie mowiono: gdy zaś dyscypline czynić beda/ niechay Psalm De
Psalte- profundis odprawia. Nie omieśkalá pobożna Xieni wykonać
rzow y ty oco prośona była/ y natychmiast rozestawszy do Zakonników/ Rá-
leś dysci- plinow/ Pánien Bogu poświęconych/ sprawiła to/ iś wkrótce we-
plin. dług

dlug
no. C
Orth
spoyr
rani
2
nia ta
poma
przyp
sione
tym r
pliw
chow
Swi
ogłos
sanab
we w
Bog
a ka
vuiifi
vt in
ny za
ćcina
se/ d
biel/
parat
sti od
łocen
solun
bus s
tem p
fund
cierp
ra nie
prehe
ści R
razai

dlug affektacyey zmarłego/ Psalterze one y dyscypliny odprawio-
no. Co gdy sie stało/ znou sie teyże Ciotce swoiey/ na switanu
Otcho Cesarz pokazał/ w tak wielkiey iasności/ że nań dla błasku
spoyrzeć nie mogła/ lecz tylko te słowa wyslyśała/ dziekując iś za sta-
nieniem twoim/ z mać wolniony ide do chwały wielkistej.

A nie tylko to dyscypliny/ Wigilie/ Posty/ y inne vmartwie-
nia taka moc maia je Dufom gdy sie za nie offiaruia skutecznie
pomagaia/ ale każde vtrapienie ktore z woli Boskiej na człowieka
przypada takiey iest potegi/ byle ochotnie dla miłości Bożej znies-
sione/ y Dufom aplikowane byto. Nie táyna to nikomu/ że Bog
tym vmyślem często dolegliwości na ludzkie przepusza/ aby z cie-
rpliwości/ gotowa na obmycie potocznych błędow/ y mać grze-
chowych wanne mieli. Piękny otey vtrapienia mocy dyskurs ma
Święty Grzegorz/ wważaiac owe słowa Proroctkie przez Moyżesza
ogłoszone/ Ego occidam & ego viuere faciam, percutiam & ego
sanabo; *Ja zabije, y ożywie, vderzę y uzdrowie.* Gdy twierdzi je-
we wszystkich plagach/ ktoremi ludzkie zdróżne wścina/ ta intencya
Bog dobrotliwy narabia; aby samymi ranami ktore zadate leczyl/
a karzac powierzchu wewnatrż uzdrawiał. Occidit enim vt
uiuificet, percutit vt sanat: quia idcirco foris verbera admouet,
vt intus vulnera delictorum curet, *Zabija dla tego aby ożywił, ra-
ny zadate aby wleczyl, bo dla tego powierzchu roznyymi biczukami ro-
ścina, aby wewnatrż grzechy wleczyl.* Wiedza o tym Cnotliwe Du-
śe/ dla tegoś z Psalmyśta nie tylko nie vmykaia grzbietu/ gdy Pan
bije/ ale y owsem nadsztawiaia mowiac. Ego autem in flagella
paratus sum, *Oto ja na bicie iestem gotowy;* a drudzy tak sobie wci-
stę od Boga przepuszone/ dla tego ktory z nich plynie intereffu wy-
słce waja/ że sie z nich takto z czego drogiego przechwalaia. Non
solum autem (mowił Apostol) sed & gloriamur in tribulationi-
bus scientes quia tribulatio patientiam operatur, patientia au-
tem probationem, probatio verò spem, ipes autem non con-
fundit, *Ciesemy sie w vtrapieniach, wiedzac iś vtrapienie sprawnie
cierpliwosc, ta zaste dośniadczenie, a dośniadczenie nadzieie, taka kto-
ra nie omyli.* Tym Duchem tchnai/ y tak przysley wuiędziony ap-
prehensya forzyaci na vtrapienie marł/ on przedświocy cierpliwos-
ści Rytraci zbolaly Job/ ktory to swoje vtrapienie figurate wy-
razaiac mowi; Expectabo vesperam, & rursum doloribus re-

Vtrapie-
nie w dzie-
cinie przy-
jate y swo-
ie y cudze
grzechy
okupnie.

Exod:
30.

Gregor:
1.6. Mo-
ral: c. 8.
Bog 17 dla
regona
ciele nas
bije aby
na Dufy
vzdrónit.

Plal: 37.

Rom. 5.

Ziad

Świeci
mrazna v-
trapienia
y niemi-
sie cieś-
mrok y
ciemność
bóterfe-
nis vira
pienia.
lob: 7.

plebor vsque ad vesperam; *Bede oczekiwał wieczorą, a znowu*
Job S. nie napełniony boleściami zostane aż do wieczorą.

tylko sie Dwaja te expectatywe Jobowa/ niedosćigly w Moralizac
nie stras cyach Swiety Grzegorz/ a zadojmyśly za fundament/ isz mrok y
sbu wciś ciemności w Piśmie Swietym utrapienia znaczą/ tak mowi: Ne-
kw ale quaquam dixi formidabo vesperam, sed expectabo; expecta-
ich ocho- mus enim prospera, formidamus aduersa: Vir igitur Sanctus
nie wy- vesperam expectat, quia cum exerceri hunc tribulatione neces-
glada. se est, ipsa ei fit aduersitas prospera. *Nie mowi bede sie leżał o ro-*
Gregor: *pnego mroku, ale bede go wygladał, gdy strachamy sie rzeczy przeci-*
8. Moral *wnych, powabnych wygladamy: Muz tedy Swiety oczekiwa mroku,*
Cap 6. *bo gdy utrapienie dokucza, na ten czas mu samo nieszczęście w fortune*
Cierpli *sie obraca. Paradozum zda sie mowić Papież Swiety/ bo iakoż*
wemusa- *to podobna żeby nieszczęście iadomity pozbymyśly dotkliwosci/ prze-*
monief- *wierzgnąć sie wleźćcie przez cudowna Mechamorphosim miatec*
czestis *alec nie trzeba dźwignąć/ ponieważ tym samym je ochotnie przyia-*
ieś si ze- *mówane bywa/ wpyteł wrodzoney złości impet traci/ a cierpiaces*
ściem. *mu do oczyszczenia z grzechow wielce pomaga: boć to y sam Doktor*

1. Cor: *Narodow powiedział/ A Domino corripimur, vt non cum hoc*
11 *mundo damnemur: Dla tego nas Pan Bog karze, aby potępienia z*
Bo przez *swiátem uwariował: Tak z okazyey tegoż Jobá mowi Augustyn*
małe ka *Swiety: Per illam crudelissimam pānam minuta peccata pur-*
wanie wis *gabantur, quam rem etiam ipse intelligens Deo gratias refere-*
kiego v- *bat, & negligentiarum suarum quasi verissimus iudex, non mol-*
chudii. *li linteo, sed testa saniem fluentem radebat. Przez one frogie ka-*
S. Aug: *ránia, pozbymał Job drobneyfych grzechow, o czym wiedząc samże.*
ser: 212. *Panu Bogu dziękowal, a iako prawdziwy swoięgo niedbálstwa jedzia,*
detępo- *sam sobie więcej bolu przyczyniał, aby więcej zyskał; kiedy nie miękkim*
re. *plátęm, ale skorupa ostrą plynacaropa ścięwał.*
Jobowi bo
leści były
według S.
Augustyna
Czyścem.
Job: 5.
P. Bog do-
ejśnie ta
zac swo-
ich przeu-
szca wie-
anie.

Wyrażnie to wfsytkim sie z wola sie Boska zgadzaiacym/ Ktory
 smákuia utrapienia/ za specyat od niego posłane/ obiecuie tenże
 Job/ isz przez nie dáleko więkfych wysć máia utrapienia: In lex
 tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum.
 Wśięciu utrapieniách wybawi cie, a w siódmym nie dotknie cie złe:
 Ciemoge Jobowi infego przybrać tłumaczá/ aby sie tego áffekturá-
 cye zrozumieć lepiej mogly/ tylko tego Ktory tego cudowna cierpliw-
 wość/ cudowneyfsemi obiąsnit Kiegami/ to jest Swietego Grze-
 gorza

gorza
wprz
ciem
piern
wice
gal
got
wey
Scior
guru
tám
bus
Pace
cij a
hibe
nia n
skie c
ten c
wytr

ści n
chron
we r
czefn
schlo
Doc
solu
etian
ter c
leam
wosc
zef p
Znos
my.
Kos
przy
wosc

leście tylko na swoje koto wtrapienia naciągnąć chcieli/ a żążyć go z pożytkiem cierpliwie umieli.

Ta moc
ściga się
y do Dusz
w Cysku.

Każdy z
nas cier-
piąc co
Bóg dopu-
ści, pomoć
dąc dusz
moje.
Chryso-
stom: 67.
ad pop.
Antioch:

Zywoś do
czystości
moje byś
bez wtra-
pienia.

Legat:
Ecclesi-
umphan
1.2. c. 13.
Dusze w
Czystcu
rady gdy
im kto

Tychże wtrapienia śafunek ponieważ w dyspozycyey zostać cierpiącego/ może się na okup Dusz w Czystcu bedących/ nie tylko na prywatne obrocić interese; boć to ius nie raz się pokazało/ że wszystkie Alty nasze/ równa moc dosyć czynienia za cudze grzechy/ iako za własne mają/ gdy ad eum effectum nakierowane beda. A ponieważ nikogo na świecie przygodą nie miją; y żadnego tak łaskawa nie wypielegowała fortuna/ żeby nań żadenkolwiek zły wiatr nie wionął; gdyś to pewna z Affercyey Pogańskiego Poety Homes-
ra/ iś tak wieniec żywota ludzkiego wito/ iś go przy jednym kwia-
tku dwiema Tarniami przekładano: ad vnum bonum duo mala.
Iuppiter adiunxit mortalibus. Tedyć każdy domowa ma okazy-
przysługę się Duszom/ byle im swoy Krzyż zapisat. a cierpliwos-
ści przysługę ktora osiadł może/ gdy ochotnie/ zesłane od Boga wcia-
ski przyjmie/ na ratunek ich przeniosł. Prawdziwie mowi zło-
tem plynacy Doktor/ Sicut nauigans non potest non cum varijs
periculis conflictari, ita qui hanc vitam vivit, non potest non
in tribulatione & cruce versari: omnes enim cuiuscunque for-
tis sint varias crucis causas habent, hic quidem ab vxore, hic a
filio, alter a seruo, alter ab amico, alter ab inimico, ex vicino
quidam, quidam ex fortunarum iactura: Iako żegluiacy po morzu
czepnie nie niemoże się różnych niebezpieczeństw wstrzedz, tak kto na tym świecie
moje byś żyje trudno mu bez krzyża y dolegliwości zostawać: każdy bowiem wi-
kiejkolwiek konącyey będzie, różne przyczyny krzyżow znaydzie, tego
swedzi zła żonę, owego nyródny syn; jednemu w dzi niestworny sluga,
drugiemu nieszczyry przyjaciel, ow cierpi od nieprzyjaciela, ten od sam-
siada, a site ich swankuje na substancyey. Tym zaśie wszystkie y so-
bie starbić/ y na zaśczyt Dusz site spendować możemy; byleżmy
przestrzegali aby nam Prowentow z wtrapienia niecierpliwia cilia-
wość niewykradła.

Na pogorowiu na to Autentyczne przykłady/ iako cierpliwos-
ści w wciśkach zachowana site ich Duszom pomogło. Pisa nas
przod Annales Alastoru Świętego Trudona/ ktory leży w Niders-
landziech przy Tráiekie Niescie nad rzeką Moza; iś za czasow
Opata Wilelma/ ktory Guberno obiał/ około Roku Pańskiego
1250. Trafiło się iż jeden nabożny Żakonnik z swiata zszedł/ y
teyżo

teyżo
we m
rze cze
ktory
ty/ ie
biala
wsu
cya j
pác p
wora
nedz
flug;
gdy z
chata
tey a
ban
miety
tako
razon
nam
czyni
stch
pełnie
la: y
Ponni
za wy
iś do
Z
wody
stey
Ioan
tney
rego
sie kr
stey
miar
sem

teyże saraż nocy Opátowi sie pokazał/ opowiedaóac iſz ná Czyſćco. <sup>ſwoie ap-
plikue do
legimó-
ſci.</sup>
we meki dekrétowany był. Na te powieſć zdiecy liroſćcia Opát/
rze że do zmarle^o aby mu ſamje ſpoſób naydzielnieyſzy podał/ przez
ktoryby niemieſſanie wydzwigniło ry bydſ mogli: Odpowie zmar-
ty/ ieſt ná przedmieſćiu/ ktore nowe ni domami zowia/ wbożuchna
bialagłowá/ tey ćierpliwóſć oſobliwie mnie ratować moze; á jeby
wſpútaniu myſłká nie była/ y chłupa w ktorey mieſſatá/ y Kondya
cya żyćia ktora ſie bawita/ doſtáćcznie opisał. Ledwo oſwito Op-
pát pobożney Mátroyny do ſiebie przyzwał/ y o ſtanie á ſpoſobie ży-
wota badać ſie po-^zził; odpowiedziała: Jam Wyſze Wielebny ieſt
nedz na grzeſznica ktora do ſiebie jadnych cnot nie znam ani za-
ſług; lecz meſá mam wielkiego piłaká/ ktory codzién ſie objárſy/
gdy z rancz nę przydzie/ á mi nie ná kadziela zaſtanie/ z wielkim
chłapá nę y przeſłactwoy/ furze ſwe ná mnie wywierá/ y bez wſpół-
tęcy w nę jedze mnie zbije: Syra tey ſatym Opát/ coſ po takiem
baniećcie czyniſ Corto? odpowie/ padna ná Modlitwe/ y roſpá-
metywam ſobie/ co Bog dla mnie miżerney ćierpiá/ á ná ten czas
táto ſie ſerce moje wćiecha nápełnia/ iſz wſyckich od mezá zadanych
rázewzá nie niemam. Dopieroſ Krzyknie to wſyſkawſzy Opát; W-
nanuſia Corto/ proſie ćie ábyſ Brátá náſzego ſwiezo zmarłego w-
czyniła wzeſtnikiem pokuty/ ćierpliwóſći/ y modlitw twoich: We-
ſtchnie ná te ſłowá niewiaſtá/ y to tylko wyrzeze; Niechaymu zu-
pełnie pomoze/ ieſlim kiedy co dobrego Chryſtuſowi Pánu oſiárowá-
lá: y ták odeſłá; áſći nocy bliſko przyſſley/ przydzie znowu Za-
konnik on do przerzeczonego Opátá/ wielka otoczony ſwiatłoſćia/
zá wybáwienie ſwoje przez zaſługi wbożey Niewiaſty dziekuiac/ á
iſz do Niebieſkiego iuſz wſtepowal dziedzićtwá oznáymuiac.

Nie mniej pomogła ćierpliwóſćia ſwodia/ y oraz odwážna Krzy-
wody dla miłoſći Boſkiey odpuszczoney dárowizna/ Duſzy Synow-
ſkiey Mátká oná/ o ktorey piſe ſławny Káznodzieia Hiſpáńſki
Ioannes Oſorius. Mátá tá iedynego Syná / podpora Gláche-
tney Fámiliey/ poćieche ſwego w ſtanie wdowim ſieroctwá; k-
regó zły człowiek okrutnie zábił/ á wchodzac ſam zgardlem/ roźnie
ſie krył y tukał. Wiedziała dobrze gdzie przelewca kwié Synow-
ſkiey przebywał záloſna Mátká/ á wždy ſie ták wáſſetćie pomſty
miárkowała/ jęgo odnieſć do wrzedu y wydać niechćiała: y ow-
ſem gdy z kad inąd doſłá wiadomość zwierzchnoſći/ gdzie ſie za-
boycá dare-

Niewia-
ſta ktora
mezá pi-
anice y
iego hićia
ćierpli-
wie znosi
lá Zikó-
nika ie-
dnego wy-
bania z
Cytlicá.

Oſorius
Conc.
fer. 6.
poſt Ci-
neres.
Páni ie-
dná ſaboy
cy Syná
ſwego y
odpuszcza
y ieſ. ze
koná áby
v. hoſiit

Przei co
Syn ná
dlugi C: y
títec ka-
sány wvol
miony zo-
staie.

boycá chowa: á ius zbitow ordynowano/ żeby go złapać/ y ná gá-
dle Parác; odważyla sie ná taki ánimus/ y nieslychaney miłosći
Chrześciáńskiey excelsa pobożna Matrona/ że go nie tylko o niebe-
bespieczeństwie przestrzegła; ale konia náwet Synowskiego ktory
od iego reki chámiebnie poległ/ dodała/ y piniezdzi w droge opá-
trzyła; rádzac áby ze zley toniey vynikal/ á o zdrowiu swym co
przedzey vchodzac rádził. W tym posła do swego álkierzá/ y wedlug
zwoyczáiu ná modlitwa sie vdała/ gdsie tesi y Dussey Syná zabitego
nieprzepommáta: álisći w oczách iey Syn stánie/ przedziwna ná-
śnosćia odziany/ ktory iey opowiedział; że dla tak odważney čier-
pliwosći/ y onego Chrześciáńskiey miłosći wysłmienitego dzieła/ z
mak Cysćcowych rozwiázány byl/ ktore zá bledy mladosći przez
wiele lat ponosić miał.

Wiele SS. cya/ żeby sie albo przygodami ktore Bog z syta kontentować/ albo
z miłosći mortyfikacyami ktore ná nich pobożna wycisła lićosć/ dla zbawie-
nia Dusí obeysć miały: znalazlo sie wiele takich/ że sie dla miłos-
ći ku pozyskaniu Dusí/ nádmíare y gránice tego żywota piac śmies-
li/ gdy żyjac ielsze wćiele/ mak sie onego swiátá cudowna odwaga
podiali; y takie z Boska spráwiedliwosćia vmowy záwieráli/ áby ná
nich odbíatá/ co vbogie Dusie w Cysćcu wytrzymiwáć miały.
Wysćigla w tey żarliwosći meżow/ y dané przed niemi porwála/
lubo słabša dáleko pleć żeńšta; bo o nich tylko sámých czytać mi-
sie dostało/ że taka rezolucya nárabiały/ isz delikáckie członki/ ná
śrobie tánítego swiátá meki četnie wydály: nie żeby rzeczá sama
ogniá tánítecznego sfořtować miały/ ktoregoby słabosć żyiacych/
bez osóbliwego Cudu nieznosła: ále že chcac Dusie z bolow wy-
wiesć/ równe proporcya bole ná sie przytály; y tak áczkolwiek nie
w sobie/ ále w wadze y wálorze Cysćcowym mekom ad æquiva-
lencia wyrownáły. Ktoráto waga/ zedwu miar (ile bacze) po-
chodzi: Naprzod isz bole tego swiátá dobrowolnie podicte/ cho-
ćiaś znosné y troćkie/ bardzicy wśtymie Boskiey popláćia/ niżli
meki tánítego żywota przewoloczne/ y srogie/ lecz nie owśem dobro-
wolne; á te przyczyne nádal mi Swiety Bernardyn z Ser-

Onie te-
gorá: ye.

8. Bern.
Sen. Tó.
2. term.
61. art. 1.
Cap. 32

ny mówiac: Deus plus ponderat modicam pñam voluntariam
in præsenti vita, quam multam, non ita voluntariam in futuro:
sic plus valet, modicum auri, quam multum plumbi; ideo ne-
celle est

celle
Bog
niżli
żytro
co s
kos
tány
ad ro
quis
uem
us m
wna
iede
szo

catis
ne D
mak
go te
doły
se p
Affe
nem
est p
zym
Bog
waf
potr
niże
ści 2
trot
ich d
dlin
w w
leko

Wyé

cessae est quod deficit in voluntate, ibi suppleatur in acerbitate. *Bog wiecey sobie słuca nie małe karanie ale dobrowolne na tym świecie, niżli wielkie, ale nieiało poniewolne na tamtym; gdyś też wiecey wazżytrochą złotą, niżli breła ołowi, dla tego musi to być w Czyśćcu, że co schodzi na wadze ochoty y dobrej wole, nagradza się setnarami gorzkości y meki. Na też przypada sentencya Dominicus Soto zawołany Theolog: Spontanea Pœnitentia huius sæculi, plus valet ad remissionem pœnæ, quam æqualis in Purgatorio: Si enim quispiam hic per vnum diem pati posset, pœnitentiam tam grauem quanta est in Purgatorio, profecto remitteretur ei pœna vnius mensis. Dobrowolna pokutá na tym świecie wiecey wazży, niżli równa albo takowaś w Czyśćcu, gdyby bowiem ktokolwiek, mógł przez jeden dzień ścierpieć, takie przykrości iakie są w Czyśćcu; zaśle od uszczonoby mu karanie iednego Miesiąca.*

Druga tey equivalencyey przyczyna wynika ex radice charitatis, na ktorey się bole takowych Żelántow dobrowolnie wzamiasne Dusz przeiere wspierają; ponieważ bowiem w tey akceptacyey mać za drugiego/ náder wyborna y znákomita celnie miłość; dla tego też więkśa daleko waga ich bolom przydaje/ y więkśa moc dosyć uczynienia ma/ niżli gdyby sam za się głowieć/ chociaś cięższe przykrości cierpiat: tak wyraźnie twierdzi Anyelski Doktor: Affectio charitatis in eo qui pro amico patitur, facit satisfactionem Deo magis acceptam, quam si pro se pateretur: Hoc enim est promptæ charitatis, illud autem necessitatis: *Affekt miłości w tym który za bliźniego cierpi, sprawia to, że daleko bardziey przynosi Bog dosyć uczynienie, zań tożone, niżli gdyby sam za się cierpiat; ponieważ do onego powodem jest ochotna miłość, do tego sama zaśle przyciska potrzebá. Z tychci to przyczyn pochodziło/ iś Świate one ktore się niżej przytocza osoby/ gdy swoich plecy na karanie sprawiedliwosci Boskiej/ zaślaniając utrapione Dusze/ chetnie nadstawiały/ trokami swoimi bolami/ długich mać rekompensę czyniły; bo ich dobrowolna ochotá/ y jarliwa miłość/ włożone na sale sprawiedliwosci Boskiej/ stáwały za dwa naywaznieysze momenta/ ktore w wadze y cenie wyrównały mekom Czyśćcowym/ chociaś daleko cięższym/ y one titulo permutationis exactè wyplacaly.*

Dokazaná tego naprzód Świate Katarzyna Seneska że gdy Pyciec iey Jakub Konat/ wolny mu zaraz do Ciebie wstep/ bez

h h

współkier

*Pieniążka
ie mały
bol dobro-
wolny wia-
cey wazży
y Bogá,
niż wielki
poniewol-
ny.*

*Soto in
4. distin-
21. q. 2.
artic. 1.*

*Druga iś
miłość
gdy ktoś
drugiego
cierpi, bo
cięższe
choć, wy-
nie y dono-
ti mać
wielkub.
S. Thō:
1.3. con-
tra Gen-
tes, cap.
158.*

*Raymū-
dus Ca-
puanus
apud Su*

rium 19
Aprilis.
S. Kata-
ryna Se-
neńska po-
dięła się
cierpieć
Ojciec aby
profosiedł
do Niebá.

S. Lidwi-
ny affekt
ku Duszy
w Czystcu

Nie raz
się ochy-
ła w o-
gniu Czy-
stym
aby Dusze
iako wy-
wiała.

Ioan:
Rhoa
variatur
virtutū
l. a. c. 4.

Dwie dru-
gie Pan-
nie prze-
jawszy na-
się meki
Duszy do
śmierci
bole wiel-
kie cier-
piały.

wszystkiey Czystcowey dygressyey ziednała/ ale z tym zakładem/ iż
się sama na meki które on cierpieć miał/ Oblubieńcowi swemu y
Sędziemu obowiązała; przetoż teyże godziny/ którey Wyćiec Du-
chą wypuścić/ Corke zaraz nieznosne łolki porwały/ y tak ia aż do
samey śmierci gestymi bardo torzami dręczyły. Coż o Swiercy
Lidwinie rzeker w której Ciele aż wszystkie choroby generalny so-
bie zatóżyły Szpital; bo nie było członka którego by nowe/ a co raz
inże nie zwieraty affekcyie/ y bole/ przecie iakoby mało na oney po-
wszechney wszystkich chorob miała konfluencyey; nie raz się z wiel-
kiey Duszy miłości ochotnie do Czystca darta/ y przezeń przechodzi-
ła/ aby tam zatopione w ognistych nurtach Dusze wyrwać mogła.
Jey to głos zwykły był z którym się częstokroć odżywała; O ti po-
sem Deus meus carnem & sanguinem meum dare pro animabus
illis, quas tu castigas? O gdyby mi się godziło moy Boże, wydać kren-
y ciało moje, za Dusze one które ty karzesz. A zgadzały się słowa z rze-
czą/ bo to nie raz bywała/ że gdy w zachwyceniu na meki Duszy pą-
trzała/ y rzekł iey Anioł palcem która pokazałszy/ aby uźli ia choć
z tamtad wwieść/ sama się miasto niey w ogniu ochynęła; ona z
wielkim affektem/ wpadłszy do ślęczystych onych zakretow/ śmie-
le y statecznie po nich brodziła; y tak Dusze umowiona/ z ręk strą-
snych kátow/ ktorzy na taką odwagę zgrzytali wydzierali/ y potym
na nie z tryumfem w Niebo idaca pątrzała.

Nie zeszło na takimże sercu dwiema onym Mniszkom które
wspomina Joannes Rhoa: z tych jedna Błogosławiona Katarzyna
Riccia Dominikanka/ iż modlac się długo za przyjaciela zmarłego/
aby z mat Czystcowych wybrnął/ nic wstorać v Sprawiedliwego
Sędzięgo prozbami nie mogła/ nakoniec się przedziwney w mekach
substytucyey za niego podziela. Wysłuchał Bog pochodzące z mi-
łości zadze; y zaraz też ia sroga gorączka dotknęła/ że prawie płomień
iakis z ciała iey zdał się wybuchać; a sama Zakonna Cella od wiel-
kiego wpalu chorey/ iakoby goreć. Druga była Ursula Benincasia
Paniątka z Neapolim; która wstydła od ludzi mądrych/ iż wol-
no y godzi się/ podać się za Dusze mat im z Dekretu Bostiego na-
znaczonych/ bez onieśkánia taką submissyą uczyniła; y aby dwie
siostrze zmarłe Bernardyna y Katarzyna wolne od Czystca zosta-
ły/ Pána Boga goracemi prozbami zniewoliła/ że ich meki na nie
przeniosł. Przetoż za Bernardyna dziesięć lat zupełnych srogie bole
cierpieć

cierpieć iey przyšlo: Za Katarzynie zaś do samey śmierci pokutowa-
 iac/ z rożnymi się Paroxizmami biedzić musiała.

Alle wszystkich w tey mierze żarliwość y owsem same natura
 zwyciężyła Święta Chrystyna od skutkow Cudowna nazwana: ta
 w dziecinstwie zmarła/ gdy ia do Kościoła giżesz przyniesiono/
 pod czas Mszy Świętey porwała się z mar/ y na wierzch Kościoła
 ni trąć iaki wpadła; y tam na Tramie tak długo siedziała/ aż Ka-
 plan Msza Święta skończył. Zatkłeta od niego y wypytana co by
 się iey stało: taka relacya dała. Tylko co Duszą moją z ciała wy-
 sta/ prowadzona była na miejsce straszne y ciemne/ gdzie niezliczo-
 na rzesza Duszy rozlicznemi mekami trapieno/ a rozumieć iść to by-
 ła przepaść piekielna/ wstydziłam od Anyot/ że tam Czysta by-
 ła w którym też wielu znaiomych widziałam. Potym zawiodł mnie
 przewodnik moy Anyot do Ránu/ y stał przed Młecstatem Bos-
 kim; gdzie gdym sobie takiego szczęścia winzowała/ mniemając że
 uś błogosławiona wieczność zaczę; y w wciechach onych niepo-
 tych opływać bede/ rzekł mi P. Chrystus; coko moja bądź pewna/ że
 cie to miejsce nie minie/ ale dać ci na wola/ albo tu zemna zaraz zo-
 stać/ albo się nazad do ciała wrócić/ y za przewiniemia Duszy któreś w
 Czysta widziała pokutować/ a tak z większą Korzyścią do mnie
 przybydź: Jam tedy porużona litością/ obrala sobie przedłużenie
 żywota/ dla wybawienia Duszy/ za którym się podieła pokutować;
 co mi Chrystus Pan pochwalił/ y na świat znnowu powrócić kazali
 przetoż niechay się od tad niś nie gorzy/ Kiedy we mnie rzeczy nad
 pospolity zwyczaj y przyrodzenie wyrzy. Poczęła zátym przedziwne
 pokuty czynić; bo często w rospalone piece y chuty rochodziła/ a tam
 się piekąc żalostnie wołała/ wyszedłszy iednak z ognia/ naymnieyszy
 stazy/ y wpału znać na niej nie było. Pod czas śmy/ albo wprze-
 rebł wstąpiwała/ y tak po syie zanurzona/ pod czas przez pięć dni
 supelnych trwała; albo stanałszy tam gdzie woda od młynow zimi-
 petem spadała/ lodem zerwał naskłalt śnieg iakiego obmazała;
 w kółach w których złoczyńcow wplątano/ koci swoje wkręciwszy
 łamała; po cierniach się y oście tarala trwawila; nogi na czas albo
 rece w ogień włożywszy piekła; pod młynskie kółá wmyślnie wcho-
 dziła/ y od nich na miazge starta zostawała/ zamtad iednak wy-
 ść iagniona naymnieyszego swántu na sobie niepokazała; y in-
 dziwne kátonie/ rozum y potetność słabej natury przenoszące sa-
 ma sobie

Surius
 24 lulij
 in eius
 Vita.
 S. Krzy-
 słyna dzi-
 wna gdy
 umarła
 wołała
 się wrócić
 za Duszę
 pokuto-
 wać niż
 w Niebie
 zostawać.

Cudowna
 y rozum
 przecho-
 dzące me-
 ki sobie
 zadaná-
 ła.

ma sobie zadowala; a to wszystko ta intencja/ aby przeciwsty ciezas
ry Dusz w Czystcu boleiacych/ wlyc im mat swoiem zastapieniem
mogla.

Zawsty-
dzenie o-
biektowi
naszej je-
nie dla
Dusz nie-
czynimy.

Hebr: 11

Przy-
mniey
czlowiek
niech to
wtrapi-
nie im o-
farwie
ktoreby
niecier-
pliwosci
stracil.

August:
l. de Ci-
uit. c. 33.

Piekne
slova Au-
gustyna s-
o tych co
sobie w v-
ciakach
ckna.

Stanize tu pieszony Katoliku/ ktoremu ledaco zawadzil/ y
sam na czas przyiemny Sawoniusz wrazi: wiem ze cie na taka odwag
ge nie stanie/ bo te Swieta Pamiencie/ y inie wspomniane szczegula
nie dzwigala reka Panska; a takim Aktem dzimowac sie raczy/ i
niezli ich podeymowac. Bierz iednak na swoje zaplonienie/ ze plci
slabszej miare/ abyś nie rozumial/ is co wielkie^o czynis/ gdy sobie na
czas dla miłości Dusz/ albo obroku wymiesz/ albo mortyfikacya iaka
zadasz: poniewaz rzecze Apostol/ Nondum usque ad sanguinem
restitistis: *Wielka rzecz cos uczynil? wskaz sie iescze we krwi nie-
ochynast* Prawdac je po nas takich Dusze one mizerne zbytkniacey
miłości nie potrzebuia odwag: ale nie dla tego rece opuscic ma-
my/ ze dopiac cudowney nad nature Swietych cierpliwosci nie
mojemy: niechay sie przynamniey na to pobożne kazdego Chrzes-
cianiina sili serce/ czemu zdole: albo iesli mu cieśko szukac y przy-
zywac ostrosci// niechay te ktore same wdom zlatuia ochotnie przyia-
mie: a przypadkowe incydencye/ bez ktorych ta doczesnego żywo-
ta niebywa mieszanina/ na ratunek Dusz osiarwie: siele sie im tym
przysluz/ gdy same niewola/ ochota roztworzy/ a to wdzieczna ak-
ceptacya ostodsi/ co potrzeba surowo podacie. Kwitwia wielu z nas
chetnie Dusze one z dyscyplin/ z Postow/ z Mortyfikacyi/ Wlosien-
nic albo ostrych pastew/ w ktorych temu blotnemu worowi pod plas-
szykiem niezdrawia y slabosci poblazamy; gdybyzmy przyna-
mniey to im dali/ bez czego bydz/ czego sie wwarowac nie mojemy:
to iest jebyzmy przypadki/ y zachodzace dolegliwosci/ bez semras-
nia przyjmuiac/ na ich pozytek obrotili. Ale podobno na silu znas-
przyschnie dotkliwa wielkiego Augustyna przymowka/ ktory swas-
wolnym wragal Rzymianom; Perdidistis utilitatem calamitatis.
& miserrimi facti estis, & pessimi permansistis, *Stracilisicie zytk*
ktory sie nam mogl z wtrapienia okroic, bo nas y nadza trze, y zlosc niecier-
pliwia postaremu trzyma, ktora wam tak pewne obwencye kradnie.

Ex Chrześcianié darymy to na okup Dusz/ co iesli nieches-
nie przyimniemy/ stracimy. Wtrapienia ktorym sie ognac niemojes-
my/ niech odjena zyscowe wtrapienia: wciſti ktore nas luboby-
ſmy nie radzil za tate chwytaia/ niechay ciejsze nieporownanie
wciſti/

wciſti
zem
dime
mnie
Krot
mori
gate/
Dusz
cus su
bens
stem
stem
zdoby
Miser
moin
wſtr

O cz
f

Q

nie
rece
raci
viri
bran
bni
mo
ne v
ſan
wu

włisti/ Dufom niedznym z karkow zwała. Takci prosa y z plá: Psal. 24.
 czem do kájdého z nas woláia/ zázywáiac stow Psálmographá: Re- Suppliká
 dime me & miserere mei, quia vnicus & pauper sum ego, Wykup imieniem
 mnie, y zmituy sie nádemna, bomci sam tylko ieden, á wielki nadzarz. Dusz do
 Krotka suppliká/ lecz przerażliwe Pathos, y skuteczne do wzruszenia ludzi á by
 motiua, w sobie záwieráiac/ byle ie zrozumieć serce nie cále zdzi- ich ráto-
 czále/ y apprendowác chciáto: Tumaży ta suplika od vbogich wáli.
 Dusz z áffektem Swiety Bernárdyn z Seny: Miserere quia vni- 3. Bern.
 cus sum, id est non habens amicos, quia pauper id est non ha- Senen.
 bens pretium á meipso: Zmituy sie boć mnie wielka ciśnie bieda, ie- Tom: 1.
 stem naprzód sam ieden, to iest ogołocony ze wśtykich przyjaciół, ie- serm. 50.
 stem nád to zbyt vbogi, bo mi sie niepodobna ná ieden chálarz dla okupu p. 3. a. 3.
 zdobydź, Zgola wśytka móla w cudzym posilku nádzieia/ záczym
 Miserere: gdyś łatwo mojesz bydź Dobrodzieiem y odkupicielem
 moim. A kogośby taka y tak przerażliwa / niedzných wieźniow
 wstros nie prześyla zebránina :

R O Z D Z I A Ł XIV.

O czwartym sposobie ratowania Dusz przez iálmuzny; gdzie
 sie záraz obiaśnia pobożny zwyczaj spráwowania obia-
 dow zá umarłe dla wbośtwá.

NJewiem iezli co więksem w Pismie Swietym slynie Przy- iálmuznik
 wileiami/ iáko iálmuzná; ktora tak wielkie ma od Duchá w Pismie
 Swietego zálecenia/ że iej nie tylko doczesnych przysporze- rzecz v-
 nie fortun/ ále nádprzyrodzonych śáfunek y dystrybucje dárow w przewila
 rece oddáie. Mnieyśa to że iálmuzne záperwá kládzie śkárute Si- iowáná.
 racides, ktorey wstáwiczne nie wyprośnia datki: Eleemosyna. Eccl. 17.
 viri, quasi sacculus cum ipso, iálmuzná człowieká ślánie zá nieprze- Stánie zá
 brány misiek. Mnieyśa że iej długowieczna fámiliy áby nie dro- śkár nie
 bniáły przyznáie konserwácyá Dawid: Tota die miseretur & cō- przebrá-
 modat, & semen illius in benedictione erit, Cály dzień miłośier- ny.
 ne uczynki czyni, y pozycza, á potomstwo iego optywáć zá to w błogo- Psal: 36.
 śláwieństwie będzie. Mnieyśa nákoniec że wśeláta nedze od do- Zácho-
 mu odpłáśa/ á záyrzeć tám niedostátkowi nieda/ gdzie sie sámá ro- ie fámilie
 3 h 3 zgości/

Nieszcze- zgłości/ lubo szepcow chłota dławii/ iako twierdzi Mądry Sálom-
 nie odpla- mon: Qui dat pauperi non indigebit, qui despicit deprecantem
 sa. sustinebit penuriam. *Kto daie ubogiemu, potrzebá mu nie dokuczy,
 ale kto przenosi okiem zebrzającego, osychać w niedośłatká będzie. Wyo-
 Prou: 28. jey się daleko iálmuzná wspiná/ gdy iáste Boża/ á zánia cáła wies-
 Psal. III. zność z niepoietemi zyskami swoimi faworytem oddáie: iásne o
 tym Psálmisty słowá/ Dispersit dedit pauperibus iustitia eius ma-
 net in saeculum saeculi, *Rosprosył, rozdat ubogim, spráwiedliwość ie-
 go trwác będzie ná wiek wieków.**

Iásti Bo- Zwóltywa tu wszytkich iákomcow/ ktorých fantázya po intras-
 jey au- tách tylko biega Augustyn Swiety/ y káže się przypátrować/ iák
 gmentum cho; ne dochodza iálmuzników intraty: gdy z i troche rzuconych dla
 spráwie Boga pelagow/ iáste vspráwiedliwiáca (ktorey iesli nie máia
 dlinym iálmuzná do mney zlekká grzesników dispositiue społabia/ iesli
 iednágrie máia augmentum przynosi) szesliwym náder frymárkiem od-
 bnych do odbieráta. Vide quid minuitur, vide quid augeatur? minuitur
 niey dy- pecunia, augetur Justitia: consilium do lucrorum, disce mercari;
 sponuie. laudas enim mercatorem, qui vendit plumbum, acquirit aurum,
 Augul: & non laudas mercatorem, qui erogat pecuniam, & acquirit iu-
 sem: 15. stiticiam. *Pátrz czego ubywa, czego się przymná, ubywa monety, przyra-
 bis Dni. sta spráwiedliwości: radzec takich się chwycić zyskom, takiey iac mer-
 káncyey: niec chwaliś kupcá, który zá ołom nabyna złotá, á czemuś nie
 masschwalić te°, który wydaie pieniadze, á pozyskuje spráwiedliwości.*

Lecz nie iest ani moiey intencyey/ ani mieysca tego/ rozwodzić
 Dwa in- pióro po wszytkich iálmuzny fruktách: to się tylko dotknie co Jálm-
 se przy- muzná w umártych spráwuié/ y iáké ná nich obwencye zlewa.
 mioty iat- Wczym gotowa biore od sáмого Ráphalá Anyolá instrukcyá/ któ-
 muzny od Anyolá ry dwiemá iednegosł imienia Swietym Tobiaszom Oycu y Syno-
 Ráphalá wi Jálmuzne zalecáiac/ takowe icy do mego kresu sluzace ogłasá
 ogłoszone. prowentá: Quoniam Eleëmofyna á morte liberat, & ipsa est
 quæ purgat peccata, & facit inuenire misericordiam, & vitam
 Tob: 12. æternam: *Jálmuzná broni od śmierci, y tá iest która czyści grzechy, á
 spráwuié że ludzie znáydúa miłosierdzie y żywót wieczny.*

Dwa tu osóbliwé z Jálmuzny plynące námiénia pożytki/ któ-
 rych test tylko sámych naybárdziej potrzebuie Dusze w Czyścícu záz-
 erzymáne: Pierwszy iest is Compéndio znosi y czyści grzechy/ i
 purgat peccata: á cosł Dusom moje nád te nowine bydś pócieś
 smieyfeś

śnieyszego: które przez takie zawody/ przez ogniste foliuse/ z cieśko-
ścią niałul grzechowych pozbywają. Wtóry iś do miłosierdzia y
żywota wiecznego zamatana droge/ wlatwia: facit inuenire vi-
tam æternam. Ach! iako wszytkie ich zadze/ myśli y siły wielkim
impetem do tego kresu/ który jest ostatni met ich szesliwosci/ zmie-
rzaia! Żetedy wiedney Jalmuznie/ wszytko to wiadomy dobrze
procederu tamtego swiata zawarł Raphai/ ztego tylko sobie życa
Dusze w Czystaści y takna; biore z iego relacyey pochop/ abym te
Jalmuzny skutki/ rzetelniey dla pomocy Dusz wywiodel.

A naprzod że Jalmuzna ma moc do glądzenia grzechow/ nie
trzeba się na wielkie silić dowody/ gdyż o tym pełno attestacyi/ tak
w Piśmie Swietym iako v Doktorow: dawno to ocrabił Salomon
że Misericordia & veritate redimitur iniquitas, Miłosierdzię y pra-
wda okupie się nieprawość. Też potęge przyznał Jalmuznie mądry
Siracides gdy mówił/ Ignem ardentem extinguit aqua, & Eleē-
mosyna relinquit peccatis. Ogień gorejący gasi woda, a ialmuzna znosi
grzechy. Wiac y on maż Duchą Bożego p-iny Dániel/ gdy postrzegł
że nad chardym Nabuchodonozorem/ dla zbrodni iego ciepięce wi-
siato karanie; infey mu na wwarowanie się nie dawał rady/ tylko
aby się do tey rzucił łaznie/ a przez Jalmuzny z grzechow wybrnął.
Rex consilium meum placeat tibi, peccata tua kleēmosynis re-
dime, & iniquitates tuas misericordijs pauperum; Krolu niechay-
ci się rada moia spodoba, grzechy twoie ialmuznami okupuy, a nieprawo-
ści twoie znosz przez miłosierdzie nad wbośtwem. Dopieroż Doktoro-
wie Kościelni sadzac się na tym fundamencie od Ducha Swietego
zatożonym/ cudowne z tey miary Jalmuznie pisa Panegyryki/ że
osobliwym do oczyszczenia grzechow konfuruie sposobem. Korona
złotousty Doktor z Rąyskiem zrodlem/ z którego cztery na wszy-
tek swiat wypadały rzeki/ a między niemi iedną ktora czarnych o-
blewala Murzynow/ iako mowi Pismo: Ipse est qui circumit o-
mnem terram Aethiopia; Boć Jalmuzna y tych wybielić moze/
a do glądzenia grzechow habilitować/ o którychby iusż kto zdespe-
rował z Jeremiašem/ rownie iako o brudnych Murzynach/ Si po-
test Aethiops mutare pellem suam, aut pardus varietates suas
& vos poteritis bene facere cum didiceritis malum: Ieżli to
podobna, aby Murzyn odmienił skore swoje, abo Rys pstruczyny, ziemie o-
to y wy potraficie dobrze czynić gdyście nawykli źleżyć. Poważnie
mowi

Naprzod
je glądzi
grzechy.

Prou: 16

Eccli: 3.
Dowody
na to z Pi-
smá.

Daniel:
4.

Dowody
Dokto-
row.

Gen: 2.
s Chry-
stom ro-
wna ie
zrodle
Rąyskiem
ktore Ma-
rzyńsk.

blewa.
Ier: 13.

Chriſo:
hom. 22
in Acta
Apoſtol.

mowi Doktor Hic fons melior eo, qui eſt in Paradifo, non in quatuor diuerſus initia, ſed in cælum ipſum ſurgit: in hunc ſi mors inciderit, tanquam flamma à fonte conſumitur. To zrzo-
dło lepiſze ieſt niżli owó Ráyſkie, które nie ná cztery dzieli ſierzoki, ale do ſamego Niebá zálewa: w to zrzo-
dło gdy śmierć (álbu grzech) wpá-
dnie, iako ogień w wodzie ginie.

Ioan: 4. Wiecey dáleko Ambrozy Świety o Jálmuznie trzyma/ gdy
S. Ambro-
zy Chriſt
ia powtor-
nym zo-
wie.
ia powtor-
nym Chrztem zowie; y w dzielnoſci ſámemu Chrztu
Śwíetemu/ gó-
dzie ieſt fons aqua ſalientis in vitam æternam ponies
każ równa: á że ten óraz á culpa & pana wwalnia / to ieſt okrom
grzechów przeſłego żywota/ obowiążki náwet do Karánia znoſi/ te-
dyć muſi by-
dź wielka Jálmuzny przed Bogiem powaga/ poniewaſz
według áſſercyey Ambrożego Śwíetego w tym przywileiu Chrztu
dogánia: Ita Eleēmoſyna extinguit peccatum, ſicut aqua Bapti-
ſmi gehennæ incendium: Ergo Eleēmoſyna quodammodo ali-
ud Animarum eſt lauacrum; vt ſi quis forte poſt Baptiſmum hu-
mana fragilitate deliquerit, ſuperſit ei, vt iterum Eleēmoſynis
emundetur, ſicut ait Dominus; date Eleēmoſynam, & omnia
munda ſunt vobis. Ták Jálmuzná gási grzechy, iako wodá ná Chrzcie
piekielne pożary: przetoſ Jálmuzná ieſt nieiako powtórna Duſz kapiela,
aby ten który ſnadź po Chrzcie z krenkoſci ludzkiej zgrzeſzy, miał ſpo-
sob drugiego przez Jálmuzny oczyszczenia, iako mowi Pan; dajcie Jálmuzne,
á wſzytko w was czyſte będzie. Coſ mógł ná pochwałę Jálmuzny celnieyſzego powiedzieć Doktor/ iako to że ie-
y ſwym kſtá-
tem/ prerogátym Chrztu Śwíetego przyznał: á raka która choynę
Jálmuzny czyni/ z raka Ráptáſtu/ która ná Chrzcie niewinnoſć
ludzióm przywraca zrownal: Chciey to proſie wbić ſobie gęboko
w ſerce/ ktoſkolwiek nád niedza Duſz w Czyſćcu wbolewaſz; bo iá-
kobyſ niebożetom onym/ które ſwíátowe brudy/ w ogníſtey muſia
ſpłókiwáć táſni/ nowy Chrzteſt ſpráwił/ gdy zá nie lutoſciwym áſſe-
ktem Jálmuzne dáieſz: Mojeſi im ná ten czas pouſále otuche wzy-
nić/ zwaſzázá ieſli wlaſce Bożej dzieła miłoſierne czyniſz/ á one
dla wielkſey ceny/ we krwi Chryſtuſowej maczaſz/ tażac ie in vni-
one meritorum Chriſti, że iákoby ſie we Chrzćielnicy znóu ochy-
nely/ ták przez Jálmuzny wybieleia. Si fuerint peccata veſtra vt
coccinum, quaſi nix dealbabuntur, Luboby były dobrze grzechy ná-
ſe iako krmáwy kármázyń, iako łnieg biały zoſtáń. Gdyſ według tego
wielkiego

Ambroſ
ſerm. 31.

iako
Chrzteſt
walnia á
culpa &
pznaták
iálmuzná

A ktoſ
iák má-
łym koſcē
Duſom
tey potrie-
bney nie
ſpráwi
táſnie.
Iſaia 1.

Wielkiego Arcybiskupa z Nilonu/ Elcemosyna aliud est lauacrum.

Drugi ialmuzny skutek/ na który ekliwie Duse osobliwie
mra/ iest ten według Relacyey Anyelskiej/ że facit inuenire mis-
ericordiam & vitam æternam, Wstęp czyni do miłosierdzia y żywota
wiecznego. Pięknym to objaśnia dyskurssem wżony Alphonsus Sal-
meron/ gdy wważa co to mądry Salomon uczynił/ że budując on
tak kosztowny Kościół/ w którym wszystko/ iutym bogato taniato
sie złotem/ y nie tylko po ściągach albo stropie/ ale po samym Páwie
menście wstane deptano złoto; do takiej iednak splendece y struktury/ proste drzwi zrobić kazał/ nie z takiego przewożnego drzewa/ co
ry/ proste drzwi zrobić kazał/ nie z takiego przewożnego drzewa/ co
by ieszcze wnosniefia sie zdało/ ale takiego/ którego pełno w tamtych
Krańcach po polach rośnie/ to jest z Oliwnego/ bo mówi Pismo; Et
in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis oliuarum, postesque
angulorum quinque, & duo ostia de lignis oliuarum: Na wejściu
do świątyni zrobił drzwiczki z drzewa Oliwnego, y pięć podwoiow po-
bocznych, y dwoie drzwi z drzewa Oliwnego. Nie godzi sie rozumieć/
żeby w tym albo Krolewska ościanca zaślata/ gdyś miał dostatek
czny wszystkiego budynku abrys od Wycy zostawiony; Dedit autem
Dauid Salomoni filio suo descriptionem porticus & templi &c.
Dał Dawid Salomonowi synowi swemu opisanie przystankow y Kościo-
ła: albo daleko mnicy stapa przewiniła oszczędność. Ze tedy przy-
tą bogatey fabryce/ na samym froncie/ proste drzwi oliwne/ a ie-
scze dwoiste/ na pozor nie według proporcyei wystawił; tajemnice
śladz w tym osobliwa zawarł; która wynurza wspomniony Sal-
meron gdy tak mówi; Christus ipse ad calum non nisi ex monte
Oliueti ascendit, qui symbolum misericordiae erat; nec in San-
cta Sanctorum parat aditus, nisi per duo ostia oliuarum, id est Salmer-
duplicem misericordiam cordis & operis, siue spiritualem & Tom: 5.
corporalem. Sam Chrystus nie z kad inąd do Niebá wstąpił, tylko z
Gory Oliwnicy, która iest mizerunkiem miłosierdzia; y do przybytku Pá-
skiego, inak tego przystępu nie było, tylko przez wejście y drzwi Oliwne, to
iust przez dwoiaki miłosierdzie w tym drzewie symbolizowane, serde-
czne y uczynkowe, albo cielesne y Duchowne. Już to sie gdzie indziej
w tey Książce dotknęło/ że Kościół Salomonow/ nosił na sobie fi-
gure Niebá; do którego aby droge pokazał/ y wstęp Mystyce odmia-
lował Salomon/ otosł drzwi Oliwne wystawił; sama niema po-
dwoiow onych fabryka każdego wpoiminając/ aby sie do uczynkow

Drugi skutek ialmuzny iest Niebo otwierane.

Figura o tym Staro-
zakonna.

Reg: 3.
Cap. 6.

Parap: 1.
Cap: 28.

Czemu drzwi do świątyni w Kościele Salomonowym były z drzewa oliwnego.

Tom: 5.
Tract 6.

Znak to bit is do Niebá na

świątyni przez miłosierdzie którego symbolu

miłos. Oliw.

Wyn. w
Rodzials
ofrym.

W Niebie
nawoár-
dziej sie
buduie mi
łosierdzie.
Psal. 88.
Psal. 84.
Racyate.
go Theolo
giczna.

2 ad Thi
mot. 4.

Rom: 11.

Do miło-
sierdzia
Niebie-
skiego
przystep
przez siem
skie Akty
miłotier-
no.

Matt: 9.
Chrysol
serm: 8.

Złote o
zym sto-
w. Chry-
zolog.

miłosiernych brał / iesli y sam do Ciebie wnieść / y tego inszego
wspobować vsilnie.

Powiedziałto o Ciebie Rodzic tegoż Salomona Dawid / że
tam inszych budynkow nie widać gęściey nad te / toło ktorych miło-
sierdzie mistrzuie / y materys oraz na faktury y kstalt / wymiary /
forme podates: Quoniam in aeternum misericordia edificabitur
in celis: Na wieki miłosierdzie będzie się budowało w Niebie. Jakob
nie pewnieyszego / że Pałace Ciebiejskie samym tylko zagęszczone mi-
łosierdziem: bo aż też tam sprawiedliwość ma swoje konsystens-
cyal / gdyś mowi tenże Dawid / Iustitia de celo prospexit, Sprá-
go Theolo wiedomość z Niebá wyirzala: Przecie Indygenat Ciebiejski ktory
giczna. otrzymuia wybráni / funduie się na szegulnym miłosierdziu / lubo
potym sprawiedliwość według zasług dystrybucie iego czyni / we-
2 ad Thi chuj. Ięga co mowi Apostol / Redder mihi in illa die coronam iu-
mot. 4. stitię iustus Iudex: Odda mi w on dzień, koronę sprawiedliwości Se-
dzia Sprawiedliwy: Gdyś wszytkich zbawienie wspiera się na tá-
sce Bożey, ktora jest radix gloria, a tá jest ieoyne samego miło-
sierdzia Boskiego efektem / według argumentacyey Swietego Pá-
wia: Si autem gratia iam non ex operibus alioquin gratia iam
non est gratia, Ięzliś łaská, toć niepochodzi z uczynkow: bo inaczey
łaská nie będzie łaská.

Do tey powsechney miłosierdzia wiecznego hábitacyey / insze-
go przystepu nie baczysz złotem plynacy Arcybiskup Ráwennáski
Petrus Chrysologus / tylko przez doczesne miłosierdzie / ktorego po
ludziach potrzebuie Bog / aby płac miał do wdzielenia swego: Pie-
knie ten Swiety mowi wważaiac słowa Chrystusowe / Euntes di-
scite quid sit misericordiam volo & non sacrificium; Idac ná-
uczcie się, co to jest, miłosierdzia chce nie ofiar. Humanam petit mi-
sericordiam ut largiatur Diuinam: est in celis misericordia,
ad quam per terrenas misericordias peruenitur, Domine (in-
Chrysol quit) in celo misericordia tua. Ludzkiego żada miłosierdzia, aby
serm: 8. wyłat Boskie: jest w Niebie miłosierdzie, do ktorego przez ziemskie
przychodzą miłosierdzia, Panie (mowi Psalm.) w Niebie miłosier-
dzie twoie. O gdybyśmy te droge przewiedzieć ludzie chcieli / iáko
byśmy łatwo / przez náše miłosierdzie / do Boskiego / y sami trąpili /
y drugim cor podobali: boć prawdziwie dokláda tenże Doktor / że tá-
ka jest miłosiernych czynków przed Bogiem potęgá / że nie tylko
przed

przed
poit
y 3 pl
dia n
am
ko pr
ale te
ia on
dane
wedl
cord
dzie/
rzy w
sierd

Czyś
Vzy
miło-
telna
abyś
kowa
cont
flaw
lity
Bell
acce
biad
tego
zdán
żam
ich t
ogła
bu p
trup
giem
pelic
um

przez Dekretem wzięta na pomysł sprawiedliwość gąsła/ ale iuż
post latam sententiam, byle nie była finalis retractate otrzymuia/
y z placu winowaycow dekretoowanych czesto zwodzsa. Misericor-
dia non solum causam prauenit, anticipat cognitorem, sed eti-
am sententiam reuocat, absoluit addictos; *Milosierdzie nie tyl-*
ko przed sprawa w sadzie Boskim broni, y przed skrutynium siate moze,
ale tesz dekreta kasuie, (kazanych na meke umalnia. Tegoć wyglada:
ia one nedane Dusze/ na exekucya surowych dekretoow Boskich po-
dane/ abyśmy aboluamus addictos; owoż latwiusienki do tego
wedlug nauki Chryzologa sposoby/ wdac sie do Patrocinium miseri-
cordiae, rozwieśc litosciwy/ na milosierne wzynki affekt; a tak bez-
dzie/ ze milosierdzie nasze/ odrzsi sprawiedliwosc Boska; y otwo-
rzy w bogiem Duszom tam/ gdzie sie wiecznie sadowi y gosci milo-
sierdzie/ in aeternum misericordia aedificatur

Stadci y Pisimo Swiete/ y wszyscy Wycowie Swieci ktorzy o
Czyśćcu y ratunku Dusz traktowali/ naywiecey wdroyć ludzi w
Wzynki milosierne y Jalmuzny chcieli; a plynaca z tego zrodla
milosierdzia dobroczynnoscia gasic ognie Czyścicowe radzili. Rze-
czelna o tym jest w Pisimie Swietym skautka Tobiasza exhorta/
abyśmy przy pogrzebach Jalmuznami miarowicie umartwych posila-
kowali: Panem tuum & vinum tuum, super sepulturam iusti
constitue: *Chleb twoy y wino twoie, przy pogrzebach sprawiedliwego*
Amiay: Ktorych slow nie infty jest sens L teralny/ wedlug pospo-
litey Doktorow Katolickich expozycyey iako moroi Kardynal
Bellarmin tylko ten: Instrue conuiuium in pauperes, vt ipsi post
acceptam Eleemolynam orent pro anima defuncti, Nagotuy o-
biad dla wbozich, aby tak wzian/sy ialmuzne, modlili sie za Dusze zmar-
tego. A ten obyczay ratowania Dusz przez wdzielenie chleba/ y ro-
zdane wbostwu Jalmuzny// tak pospolity byl w Izraelu/ y tak sie
zamogl. ze tesz zagwierany Bog maitac wola on lud swawolny/ za
ich karac zbrodnie/ te szegulna plage przez Jeremiafa Proroka
oglasza: isz zdychac ni podle bydlo/ a scierwy ich gniec bez pogrze-
bu po polach beda; y nie znardzie sie zaden taki/ coby sie albo nad
trupami zmitowal/ albo za Dusze po smierci fromte chleba wbo-
giemu podal: Morientur grandes & parui in terra ista, non se-
pelientur neque plangentur, & non se incident, neque caluiti-
um fiet pro eis, & non frangent inter eos lugenti panem, ad

Chrisol
Ibidem.Milosier-
dzie y po
dekrećie
Boskim
winoway-
cow umal-
nia.Bodzie-
smi przez
nie wmo-
nić nig-
niom
Czyśco-
nych
chcieli.Tob: 4.
Do milo-
siernych
wzynkow
za zmar-
te wiedzieTobiasz.
Bellar-
min.
Wstarym
Zakonie
byla to
mielka
Boska ka-
ra ze w
ialmuzny
oglodzil
umartych.
ler: 16.

consolandum super mortuo: *Pomra wielcy y mali w ziemi tej, y grzeć ich nie beda, ani ptakć, y nikt sie za nie rzezać nie będzie, ani wosm golic, y nie dadzą między nie żałującym chlebá, ná poćieche za zmarłego.*

Podsmysł do Starych Oycow/ Ktorzy wiare ob pierwszych iey Fundatorow/ Apostolow powziawszy/ nie inszego w Kościelne zwyczajie wnosć nie mogli/ tylko co z tego zrodła wysali. Alze po wszystkie wieki Starşyzná y Przelozeni Kościolow/ quos poluit Spiritus Sanctus regere Ecclesiam Dei, *Ktorem dał w ręce Duch Święty rzady Kościoła Bożego, Jalmuzny za umarłe/ iako szeregula ne Dufom ich zalecali posćićs/ przecz sie wczorá wylezona herezya- smiać z nich: y ci zebaci Młomusowie przekesýwać ie wasz: Záheca do takowych Jalmuzn Vzeń Świętego Piotrá/ á potym ná Káthedre Rzymśke Następcá Święty Klemens gdy do S. Jakubá Bratá Páńskiego pisac mowi/ Oportet pro mortuis Eleēmosynas dare, Trzeba za umarłe jalmuzny dawać. Záheca Święty Ambroży Arcybiskup Medyoláncenski/ y filar nieposledni Kościolá prawowierneho/ Ktory y Kiegami y Cnotami ozdobił/ á długo przeciw Aryáńskim şturmom na Kárkách swych- nie wzruszony dzwigał; gdy pisac o zesćiu Bratá swego Satyrá napomina Rodzice/ Vt portionem hæreditatis, quæ ad filios mortuos pertinebat, Spiritibus ipsorum per Eleēmosynas transmittant, *Aby cząstka dziedzictwa, ktora sie Synom dziatem dostać miała, po śmierci Dufom ich oddawáli, á przez jalmuzny y ręce vbogich przesyłali. Coż rzekę o Hieronimie Świętym: Ktorego iednego powagá/ te świeżo rozsiánych dyssydentow šaránica zagnieść y potumić może: Ten Pámmáchiuśá osóbliwym chwali listem/ że ná pogrzeb Matzonki Pauliny/ nie tak dla pompy prozne tożył kořty/ iako raczej spezy wszystkie/ ná pomoc y okup Dufie obroćił. Cateri mariti super tumulos spargunt violas, Rosas, lilia, floresque purpureos, & do- lorem pectoris his officijs consolantur; Pammachius noster Sanctam fauillam ossaque veneranda Eleēmosynæ balsamis rigat, hisque pigmentis atque odoribus fouet cineres quiescentes; sicut scriptum est, sicut aqua extinguit ignem, ita Eleēmo- syna peccatum: Insi Matzonkowie ná grobách Matzonek potrzešuią Fiołki, róże, lilie, y kwiaty Purpurowe, á żal serdeczny taká wřuga cie- ka: Pámmáchiuś za sie proch inwagobliwy, y czci godne kořci, bál-
sa-**

mem

mem
napu
grzeć

cylo
Ktore
y kon
go k
doćie
subli
est:
serca
po sm
vbog
wyć
sy z
cia, p
tuor
serua
non
amar
żalu p
iálmu
wedle
wnie

Enco
stom
iś dś
y zło
wiet
Kos
rze S
miej
ney
pecc
fenc

mem iálmuzny zákrapiá ; y tákiemi persumámi popioł ná pokoy žłožony pe-
napuścza, wedlug tego co nápisano, iáko woda gási ogień, tak iálmuzná grezbá-
grzechy. lecz iá-
muzny

Świętego Augustyna świadectwo dwoie indziej się przyto- muzy
chnali
Patrz w
Rozd. 10.
4. S. Aug:
świade-
ctwo.
Hieron:
Epist. ad
August:
Ktorzy rá-
dzi aby v-
marłych
nie tak
pł. kąc iá
ko iálmu-
znami rá-
tonaci.
August:
serm. 14
bis Do-
mini.
czyło ; iednak je się go niegodzi wylaczáć / áni od Ambrozego / przeż
ktorego Bogu y Kościołowi zrodzony; áni od Hieronima z którym
y konferencye o trudnościach pismiennych miewał / y takie od nie-
go Elogium odniósł / isz co moze subtelność intelektu ludzkiego
doćciec to Augustynowi trzeba przyznáć; Quidquid dici potuit &
sublimi ingenio de scripturarum fontibus hauriri, á te disertum
est : Dam tu z inšego mieysca godne / aby się wšytkim wpiły w
sercá / słowa ; bo zmysłone owych jale ná styh wydała / ktorzy się
po śmierci przyściół ná pozor twila / á zá Dusze ich chálérzá dáć
wbogiemu jáluia ; dla tegoż ácz prawdziwych też / ktore wrodzony
wyćisła áffekt / Doktor Święty nieodrzuca / bárdziej iednak o Du-
szy zmártego rádsić káże. Impleant hæc homines erga suos offi-
cia, postremi mæoris; verum illa quæ adiuuant spiritus mor-
tuorum, Oblationes, Orationes, Erogationes, multo pro eis ob-
servantius, instantius, abundantius impendant, qui suos carne
non Spiritu mortuos, non solum carnaliter, sed spiritualiter
amant: Niech wypelniaia ludzie te oślátnia pobożnego nad zmár-
tym jálu postuga; ále ná to co Dusom pomaga, to iest ná ofiary, modlitwy, de Ver-
iálmuzny, niech się bárdziej, wšilniej, obścięty sádzá, i szli swoich ktorzy
wedlug ciáła nie wedlug Dusze zmárli, nie tylko ciełéinie, lecz Ducho-
wnie kocháia.

Ále między wšytkiemi / ktorzy iálmuzná vmárle wysypánych S. S. Chry-
zostom ná
bárdziej
iálmuzny
zá zmár-
te záleca.
Encomia písalí / osobliwy iest wtey mierze Święty Jan Chryzo-
stom Pátryarchá Czárogradzki; ktorego tym chetniej wspominam
isz dżisieysí Płowatorowie siukáigc góścieby swoje błedy wesprzec
y žłóżyć mogli / Grekow ná swoe kóło przeciągnáć wšilnia / (ácz kol-
wiek éi wšyscy w Artykule o Czyśćcu / o ktorym między niemi / á
Kościołem Lácińskim dyfferencye záchodziely / ná Świętym Zbo-
rze Florentskim do zgody przyšli.) Ten tedy Pátryarchá ná wielu
mieyscach iálmuzny záleca / iáko rzecz do ratunku zmártyh szegul-
ney Energíey: Naprzód Hom: 61. in Ioannem tak mowi. Si
peccator & qui sæpe numero Deum offendit moritur, is de-
flendus est, vel potius minime cum nihil illi adferat utilitatis,

Chrysof sed ea facienda, quæ ei aliquid conferre possint, Eleëmofynæ, hom: 61. oblationes &c. Gd: grzesznik umiera, y ten co wielokroć Boga obra- in Ioan: żit, słusna go płakać, albo raczy bynamniey, gd: płac nic mu pożytku nieprzyniesie, ale to słusna czynić, co mu pomoc może to jest, iálmuzny, Ofiary &c. y troche niżej w tejże Homilii mówi: Vis mortuum honorare aliá viá aggrediendum est, fac Eleëmofynas, Chceśli Idę hō: umarłego uczcić, in tego sposobu chwycić sie potrzebá, czyń zań iálmuzny, 84 in lo- Tenże ná inszym miejscu mówi: Eam morientium curam habea- an. ad fi- mus, quæ & illis, & nobis conferat ad gloriam Dei, largas pro nem. eis Eleëmofynas faciamus, mittamus eis pulcherrima viatica. Táké o umarłych staranie mieymy, ktoreby y onym y nam służyło do pomnożenia chwały Boskiej; choyné za nich iálmuzny damy y piękne im strawné przesłamy.

Nakoniec (żebym dąremnie różnymi iednegoś Doktora nie Idę hō: zágęszal świadectwy) pisać ná Dżieie Apostołów/ seroce do tej 21. in a- Chrześciańskiey zachęca wczynności/ mówiac; Non frustra obla- & Apo- tiones fiunt pro defunctis; non frustra preces, non frustra Eleë- stolorū: mosynæ; hæc omnia spiritus disposuit, volens vt nos mutuo iu- uemus: vide enim vtilitatem, accipiet enim ille per te, & tu per illum &c. & tu illi salutis, ille vero tibi Eleëmofynæ factus est auctor. Nie darmo ofiary zá umarłych odpráwia, nie darmo sie modla, nie darmo iálmuzny rozdáa, wszystko to Duch Pański sporządził, chcąc ábyśmy sie wzáiemnie rátowáli; Patrzącie co ztad róście zá pożytek? weźmie umarły przeżćie, á ty weźmiesz przeżćie niego; ty iemu powodem do zbawienia, on tobie do iálmuzny czynienia. Theophilaktá y Swietego Janá Damiáscená słowá/ dáły sie indziej/ ktoremi ośiażać Earty powtarzáiac nie bede.

Zwyczajowy Idę do powszechnego zwyczajú/ choyné przy pogrzebach Jálmuzn dystrybuty/ ktorey je sie w sýtkie wiernych narody y wieki chwyćiety; Toć znać w tym rozumieniu od Mistrzow wiary wtwierdzone były/ iż sie niepomatu zmarłym/ tym kstatem przysługuis; á według Chryzostoma nie darmo to czynia: boć dobrze argumentuje Swiety Jzyderus Biskup H: spaleński: Nisi Catholica Ecclesia crederet fidelibus defunctis dimitti peccata, non pro eorum spiritibus, vel Eleëmofynam faceret, vel Deo sacrificium offerret, Gdyby Kościół Kátolicki nie wierzył, iż umarłym grzechy bywáia odpuszczone, perunieby áni zá Dusze ich iálmuzn czynił, áni ofiar Bo- gu odda-

gu oddawał. Rzuciła się do tego ialmużni Pátrocynium po śmierci Orthona Wtorego Cesarzá cnotliwa Matzontá (onego to Orthona/ który do Polski Tytuły y insignia Krolewskie naprzód wniósł/ gdy náwiedzałac Grob Świętego Woyciecha w Gnieźnie Bolesława Kíaze ná ten czas Polskie/ zá część wyrządzona/ Krolewska dostoy- nością y koroną wżcił) bo mieszkałac w Rzymie przy Kościele Świętych Apostolow Piotra y Pawła/ między infemni pobożnymi ná pomoc zmarłego Matzontá czynámi/ bogáte ialmużny práwie Pánsta reka sula; iáto maś w żywocie nášego Apostolá Woyciecha Świętego v Suryusá. Tymże Jalmużn posítkiem starał się suplementowác niedostatek zmarłych rodzicow swych / Święty Hugo Biskup Gracyánpolu; gdyś Rocznice ich ześcia/ osóbliwie Jalmużnámu zdołil/ iáto piśe Swigo Piary Przeor Kártuzow/ w tego żywocie. Wíec y on nienuiey Purpura iáto swiatobliwos- ćia sławny Henryk Cesarz/ pomniac íś niegdy Świętemu Henry- bertemu Arcybiskupowi Koleniskiemu/ przytkości niektóre wyrza- dzał; áczkolwiek omyłka swa nie tylko íżánu skropil/ ale téś rzucó- nym do nog íego Cesarzkiey dostoyności/ przy przeprosinách/ Mlá- íestatem dostatecznie nágrodził; przecie áby świtśa bylá krzy- wdy Duchowienstwu wżynioney rekompensá/ ná pogrzebie íego/ weterwác íey dobroczynnościá/ y choynemi ialmużnámí nie ponie- chał; ktore między vbogich zá Dúše íego rozdać kazał/ wedlug res- lácyey Błogosławionego Ruperta Tuicyenskiego Opata v Suryu- sá; Tákaś miłosć/ wyświadczyłá swemu Biskupowi Świętemu Bábonow/ odumárta Dyecezyey Bámbergenśkiey trzoda/ bo zje- dšy się tłumámí na pogrzeb tego to wielkiey swiatobliwosci me- zá/ co żywo zań wielkie/ y bárdzo záčné ialmużny íypáto/ iáto znaydšies v regoš Suryusá.

Leż ná coś pártitulárných Osob czynić zwody? poniewaś ktorekolwiek tylko Narody do Chrystusa się odzywáia/ tymże wiá- ry duktem do ialmużni zá umárie ciągná; y lubo wiele ich w in- śych wiáry Arcyktách bliżsi/ w tákówey jednák zmárych prowiz- dyey/ iednostáynie się wšyścy zgadzáo. Ledwo wíeć minál/ iáto Portugalcytkowie sukátac po morzu nowych kráin/ zášli do šero- kich bárdzo Pánstw Murzynśkich/ któzy się Abissinámí zowáo; á Pánwie im iedynowládný roznych narodow Ułónachá/ ze Krówe Krolewey Saby/ (iáto, śia śzyć, idácy/ Prete Ioannes, alby Prete- sus

Matjóká
Orthoná
Cesarzá
bogáte zá
meśá iat.
mużny
czyni.
Suri^o in
Vita S.
Adalb.
S. Hugo
także zá
rodzice
swe.
S. Henryk
na pogrze-
bie S. He-
ryberta
Koleniskie
go Arcybí-
skupa.
Dyecezya
Bámb-
ergenśka
przy po-
grzebie
śwego Bi-
skupa S.
Báboná.
Apud
Surium
tom: 4.
Po wšy-
śkich ná-
rodách
Chrześci-
anśkich
choćiaś
odśiępié.
sach ten

zwyczaj
kwiecie
Aktor 8.

Exat
tom: 2.
reru Hi
spaniaru

Abissyno-
wie Mu-
rzyń od-
szepieci-
cy dają
iśmuzny
za wmar-
te.

Indyjsy
Chrześci-
anie od S.
Thomasa
nawroce-
ni w iśf.

Oforius
lib. 3 Vi-
ta Em-
manue-
lis.

Greko-
wie schi-
zmacy
także.

Sus Joannes nazwany. Lud wszytek Chrystusowa wiare trzyma/
ktora w tych krajach rozsiat/ on sławny Rzezaniec/ Krolowey
Kandaces rzezoney Podskarbi/ od Philippa Swietego (iako ma-
my w Dziejach Apostolskich) okrzcony: do tych lubo sie niektore
wkradly- byly błedy od wschodnich Herezyi przybiatane/ iednakże
teraz ius do iedności Kościoła pomyślnego przysli/ y Rzymsties
mu Biskupowi/ iako głowie mistycznego Ciała Chrystusowego pos-
łuszeństwo oddali. Co sie zaś obrzedow ich za wmarle tyże/ te
praxim zdawności zachowują/ iś nazaiutrz po pogrzebach/ choyne
iślmuzny rozdaia: Podal to naszym krajom do wiadomości tam-
teczny Biskup/ imieniem Zagazabus; ktory przytachawszy w Posela-
stwie do Jana Trzeciego Luzytáńskiego Krola/ od Pana swego
Dawida/ wszytkich Abissynow Monarchy/ taka dal sprawa o po-
grzebowych narodu swego zwyczajach/ iako wypisał Damianus
Goes Kawaler Luzytáński; wmarłych (prawi) z krzyżami y mo-
dlitwami chowani na pewnym miejscu/ a nad niemi między in-
szemi modlitwami/ osobliwie pocatek Ewangeliey Jana Swietes-
go czytamy; nazaiutrz po pogrzebie iślmuzny za nich sprawcy po-
grzebu rozdaia/ y toż potym pewnych dni czynia/ w ktore też obia-
dy oraz dla wbośtwá sprawują.

Trwa tenże zwyczaj rozdawania iślmuzn przy Krekwiach y
w inszych Państwach Indyjskich/ gdzie sie wiara w Chrystusa za
opowiedaniem Swietego Thomasa Apostola rozgłosila: iako to
w Krolestwie Kranganor nazwanym/ y w Malabarow/ bo gdy
tam z wielką odwaga przez nietykany dotad narodem naszym Oces-
an przebyli Luzytáńczykow/ y wrotá całej Europy do nich o-
tworzyli; iako wiara w Chrystusa od tak wielu lat zatrzymána/ tak
też obrzedy naszym Katolickiem rowne w nich zaszali. Piśe o
nich Hieronimus Oforius Biskup Sylweniski/ w żywocie Krola
Emmanuela/ że mianowicie Ceremonie pogrzebowe naszym podo-
bne zachowują/ y mało sie co od nas różnia; bo także iako my Chry-
stusa za Dusze zmarłych proszą/ y zaraz po pogrzebie obiad Krowni/
na w bogie sprawują/ a potym zupełnych ośm dni/ na takichże obia-
dach trawia. O Grekach y wszytkich inszych króży z niemi spolkus-
ia Shizmátykach niertreba wielkich zwodzić probacyi; gdyś lu-
bo odpadłszy od Kościoła Rzymstiego/ w czym inszym sie rozroznili/
w sposobie iednak ratunku wmarłych/ przez iślmuzny zgodnie trawa-
ia. Wyo

wia.
rogro-
mus S
albo
wtoż
y wino

rodzon
piona/
sekt w
iakties
wunie
Niebo
chodze
dach z
num
Opini
Swiet
básni
brze fi
mnio
nowic
dza; i
ni/ k
mny n
ktory
nych/
iaktob
Mach
naybo
wani
metar
tam r
ia/ w
domo
zmar
ia/ iak

Wypisał ich Ceremonie Josephus Gerlachius, który w Cz: Spondan: lib: 1. p. 4. c. 1. rogrodzie długo przemieszkął około Roku 1574. a z niego Hieronimus Spondanus in Cemeterijs Sacris, gdzie świadczy że w świąry albo Liturgie za zmarłych czynia y modlitwy odprawuia; y po włożeniu w grob trupa ialmuzny składaia/ a potym legumina rozne y wino tym którzy sie na pogrzeb zešli rozdaia.

A tak dalece ta o Ialmuznach opinia / za samym śnadź przyrodzonego swiatta instynktem/ głęboko iest w serca ludzkie wsepiona/ je też y brzydzy Bisurmanicy/ chcąc swoim wyświadczyć afekt wmarłym do ialmuzn sie naybadszey wdawaia: zkad musi byc iakies powszechne Natuzy natchnienie/ ktore tak iednostayny sprawie consens, w ludziach/ kráicem/ Religia/ obyczajmi/ y całem Niebem roznych; a lubo inſe práwá/ y zwyczajé dawnoſcia záchodza y gina/ ten iednak po wſytkie wieki/ y we wſytkich narodach zachowuie: boć prawdziwie nápiſat mady Cycero: Opiniorum commenta delet dies, natura iudicia confirmat. Wynalazki Opiniy, czas gładzi, y znoſi, lecz wrodzone zrozumienia wmiérda. Zwiedſiło ſie Chreſcían Máchometáñſkiemi zaráżone Páñſtwá báſniámi/ a w Sekcie tey/ práwách/ obyczaiách/ ceremoniách do brze ſie przeyrzáło: ci wſyſcy (ktorych ſwiádecztwá bliſko wſpominiony przytaça Spondanus) zgodnie to o Bisurmánách miánowicie o Turkách/ iáko celnieyſey Máchometyzmi Porcey twierdza; je gdy ktory z nich wmrze/ przychodza nátychmiáſt Thaliſmáni/ ktory v nich Kápláñſi wrząd noſa; y naprzód niektóre ſizminy nád trupem odprawuia/ a potym go powroſkiem opalaſoſy/ ná którym pełno paciorków z drzewá Aloesowego wiſi náwódzierwanych/ ná bóć práwy ſkładaia; y tu południowi twarza obracaia/ iáko by trupa tu Meſſe Míaſtu Arabſkiemu/ gdzie grob ſproſnego Máchometá leży/ po śmierci kieruiac; vbránego potym w kaſtan naykoſtoronieyſzy y zawoieć ná głowie ciſ Thaliſmáni z ſpieſowaniem wynoſa; przed ktorymi Derwiſowie Zakonnicy Máchometáñſcy ze ſwiecámi ida/ y wprzód do Meſzetu go zánioſzy/ a tam modly odprawioſy/ dopieroſ za Míaſto gdzie grobowce máia/ wyprowadzaia y grzebia: Po pogrzebie záſ/ inſi przytomni do domow ſwoych/ a Thaliſmáni y Derwiſowie proſto do rezydencyey zmarłego powracaia; y tak okrom obiádu/ ktory dla nich ſprawuia/ ialmuzne według kondycyi y przepomożenia káżdego bióra; ná

Spondan: lib: 1. p. 4. c. 1.

Sami po-
ganie z
duktem
przyrodzo-
nego swiatta
i almuz-
ny czy-
nia z a-
marte.

Cic: l. 2.
de Natu-
ra Deo-
rum,

Spodan: in Ce-
met: sac-
l. 1. p. 4.
cap. 3.

Wizerunk
pogrze-
bow Tur-
ckich, ſpo-
sob ialmu-
zny przy
pogrze-
bach ro-
zdaia
Turcz.

I szpita- Ktora sie/ gdy wbozsy Turczyn umrze drudzy składają. *Możnleyś-*
le przy po- zaś nie tylko wdzięk pogrzebu ialmuzny szodre rozdają/ ale Spi-
grzebach tale przy grobach swych/ na wbozich y Pielgrzymow składają z
fundnia. bogate na to zostawiać fundusze y dochody/ aby za ich Dusze wo-
 bostwo modliło.

Zabobonna to wprawdzie co przytocze głupich Pogan wydaie
 fantazyas/ ale ja utwierdza powośchne/ co natury samey w sercach
 ludzkich/ rozsiane/ rozumienie/ o takich takich miłosiernych wczyn-
 kach/ y ich respectiue do umarłych działalności/ przypominieć się go-
 nie godzi. Piśe Krzysztof Radziwił w swej Peregrynacyey Ie-
 rozolimskiej je iadać z Cesarzey Filippowey/ gdy do Tylicium
 Tureckiego Szpitala wstąpił/ wyrzucił tam Turczyną iednego który
 pięcioro praśat zielonawych/ z klacki na powietrze wypuszczał/ a to
 czyniac coś sobie cicho szeptał: Spytał go przeto przez tłumacza/
 co by takiego y na taką pamiatke czynił: Odpowiedział je one
 praśeta zwieszenia wypuszcza/ za Dusze krewnych swych/ zmarłych/
 którym wierzy/ iż przez ten miłosierney wzynek/ odelge znaczna na
 tamtym świecie przyniesie/ gdy praśyny wolności dla nich dāru-
 ie. Patrzą każdy iako sam rozum Poganom to dyktuje: Naprzód
 iż nie zaraz po wyszciu z ciała Dusze zmarłych wszechściu opływają
 boby tak rąunku żadnego niepotrzebowaty: przyrzym je iakie tak
 kie dobre wzynki/ a miánowiecie miłosierne/ pomoc im przynieść
 mogą. Mogliby sie tu zawstydzic dżisieysi Pseudo Ewangelicy/
 ktorzy zwielkiey przeciw Kościółowi Katoickiemu Antypathij/
 gdy wszytko co w nim widza odrzucają/ y to nawet ganic/ lżyć/
 pomiatać śmiesz/ co generale dictamen przyrodzonego światła/
 po wszytkich y naygrubszych rospisato narodach; y czego samyś Po-
 ganie/ bez pochyby tajemnym natury wzruszeni/ pośseptem/ prze-
 strzegają. Szymi sie iednak niebawiac/ którym day Boże zupełne
 oświecenie/ wracam do prawowiernych Katoików/ y Swiatebli-
 wego Ialmuzn za zmarle śaśunku/ który iakoby siła dobrego w-
 Duszach sprawował/ doysć tego każdy może/ tak zusiłney samychże
 Dusz o Ialmuzne requizycyey iako też z predkiego za takowa szco-
 drobliwością od moś wvolnienia.

Lib. 2.
 apum
 Cap. 53.

Piśe Thomas Cantipratanus, że Matka iedna straciwszy w
 młodości Syna/ tak go rzewliwie płakała/ iż sie żadnem cieśse-
 niem utulić/ y w żalu pochłanować nie dała. padło w tym raz na
 nie zaś

nie s
 dżien
 wata
 mal
 ale je
 rpa/
 szolg
 mien
 tnieg
 felt/
 ialm
 sych

my u
 Krzy
 nieś
 stey
 gdy
 sy p
 chod
 rzyś
 dney
 tunk
 Odp
 Etok
 a tym
 mog

tak
 w ra
 wszy
 nyd
 wyt
 odp
 Etok
 lcz
 ostr

nie zachwylenie w którym zdato ſie iey/ że piękny Orſak Nio-
dſieńcom poſpolu ſiedł: między temi go/ Syna zmarłego wpatro-
wata/ aſi ci go zdaleka wyry/ pozno ſie wleſacego/ gdyſi bário chra-
mat y ſkaleczal/ brał ſie iednát przećie iáto mogli za ona kompania/
ale że ci opodal iuſi byli dogonić ich niemogli. Spyta go tedy Mát-
eká/ zladby go ten ſwánt portál/ iſi ták ſie leuioie zá drugiemu
czolgal: Odpowie Syn/ twoie nienie Mátce niepotrzebne iſi y láo-
mienty oſlábily/ ktore mi ſa ná przeſtkodzie/ ſe ták nie rychlo do oſtá-
tniego pedze krefu/ ale ieſli chceſi Mátce znowi wyſwiadoczć aſi
tekt/ dzyſe pokoy daremnyim plá zym/ á zá mnie ſie mool/ y choyne
iálmuzny czyn/ ná Mſe tákſe Swieto daway/ á predko dogonie in-
ſych/ y ná terminie wieczney ſzczelnoſci ſtane.

Takoweſi Vota y prágienne Jalmuzn ſwierdza to/ co czyta-
my w żywocie Swietey Joánnny della Cruce/ albo od Swietego
Arzyſá/ oney to Joánnny/ ktorey paciorki do Niebá od Anyolá zá-
nieſione/ á od Chryſtuſá Pána wprzod/ potym od Stolicie Apoſtol-
ſkiey wielkimi láſkami ozdobione/ po wſytkim ſyna ſwiećie. Tá-
gdy raz w Klaſtorze ſwym w nocy ſlá dzwonić ná Jutrznia/ wſy-
ſy przeraſliwy glos/ kogos pláčliwie ieczacego/ z kátá iednego wys-
chodzacy/ y z przeſtráchu ſtanie. Zátym iey Anyol z ktorym towá-
rzyſkie miewatá konwerſácye opowiedzial/ iſi to byl glos Pániey ie-
dney niedarowé w Káſtylionie zmarley/ ktora tym ieczeniem rá-
tunku zebrała. Spytała ſwietá/ czegoſi tedy tá Duſzá potrzebuie/
Odpowiedzial Anyol/ chce tego áby Mátke iey doſtátia ale ſkapa
któkolwiek przeſtrzegł/ żeby dozeſnych dobr ubogim nie zalowiaá/
á tymi iálmuznami/ do predſzego iey z Czyſćcá wybawienia po-
mogła.

To co z Kronik Hiſpáńſkich Janá Vaſenſá przyozce/ iuſi nie-
tak prágienne Jalmuzn iáto rzeczywifty ich ſkutek/ y przedſtawia
w rátunku Duſz pokázanie operácy. Rzecz ſie tak ma: Sanctius pier-
wſy Legionis y Aſtury Krol poſtkromiwyſy rebelizantow podda-
nych/ gdy ná Hrabie imieniem Gundyalwá z poſluſzniwá ſie
wylemuſzacego z Woyskiem ciągnął/ ten widzac iſi ſto ſil ná dąne
odporu mieniał/ zdrábliwie ſie Krolowi wpoſtorzył y poddał/ w
ktorego potym ziednawſy ſobie wielká konfidencya pod pokrywká
Jezeroci Judáſhowſtim ſercem/ dorad mu ná zdrowie dybat/ aſi nie
oſtrożnego truciſna wiábſku zádana zgládził. Pochowatá pozó-
ſtala

Duſze ſá-
me prá-
gna iá-
muzn y
preſſa a
nie.
Hiſtorpa
iáko yn
zmarły
Mátce plá-
cecy iá-
zbyni z gá-
nit. á o
iálmuzny
proſit.
In Vita
S. loánn-
de Cru-
ce.
Páni ie-
dná zmar-
ta proſi S.
loánný á-
by Mátke
iey o iá-
muzny w
pomac zá-
datá.

loá: Va-
leus in
Chron:
ad annu
940.

*Jako si
Sactus
Kro! Le
gionis
Malscoe
fuer po
kazat.*

*Dzie za
Duse ie-
go blom
sutra.*

*1. Kili go
1. wzm n
1. gme fu-
rze 1
rhcac a-
blapie
pi. a otrzy
n pie.*

*Do iat-
muzn na-
leisfly.*

*Jako da-
wnych
27/6247.*

stała Matzontka imieniem Gwidia/ z wielka czcia Krolewskie cia-
to/ w Klastorze de Caltrelo nazwanym/ y tam zaraz sama Bogu
sie oddawszy na sluzbie iego zostala: to osobliwie nabozenstwo
przed sie wsiawszy/ isz wшыtkie Soboty na Modlitwach/ za Dusze
Matzontka trawila. Za ktorego gdy sie raz lezac na ziemi przed Ot-
tarzem goraco modli/ asz ci sie iey Matzontek zmarly/ w okropney
nader postaci wstaje/ dwiema lanczami skrepowany/ y od dwu
po bok stojacych czartow sredze scisniony; ktory iey wpraszal/ aby o
Duszy iego radzila/ a wzaczetym nieustawiajac Nabozenstwie/ zatk
Tyranskicy to niewoli wyrwac usilowala. Dopieroż Pobożna Pa-
ni przerażona tak bolesnym widowiskiem/ przyczyniac sobie Mora-
tyfikacyi/ choynicyse Jalmuzny czynic/ y na wieksze dobre uczynki
zdobycwac sie poczela. Miedzy infemi Jalmuznami dala byla
blom sutra iednemu Zakonnikowi/ aby za Matzontka iey Pana Bo-
ga prosil/ a sama tesz Czerdziesciomowy post na ratunek iego za-
czela; ktorym miekkie trapiac ciało/ czas prawie wшыtek na modli-
stwie z placzem trawila. Po skonczeniu onego Postu/ znowu w So-
bota przed Otтарzem klegzacey pokazal sie iey Matzontek Sanctius,
iusz w swietney osobie/ w biala sate sliezna odziany/ a sutrem tym
ktore Kaplanowi wyzej wspomnianemu darowala/ na wierzchu
pokryty; y podziekowawszy Matzonce za wybawienie swoje z mocy
y detencyey Czartowskiej/ niektore iey rzeczy o chwale Niebieskiej/
y o makach piekielnych opowiedzial. Wwieszlona Matzontka/ gdy
go z wielkiej radości oblapic chciala/ umarly zniknal/ a tylko plac
znacznym pomientonego sutra wreku iey zostal: ktory gdy do Klasto-
ru Swietego Stefana/ gdzie Zakonnik mieszkal przyniesiony
byl/ Opát wyniozszy blom od Krolewey darowany/ przy wшыtkich
Zakonnikach znalazl/ isz iey zeseci sutra wlasnie niedostawalo/ kto-
ra przy apparycey umarlego Krolowa zachwycila. Przez co o pe-
wności widzenia wшыley wtwierdzeni zostali/ y ze za sprawa/ postas-
mi/ a mianowicie Jalmuzna cnotliwej Matzonki/ Dusza Krole-
wska/ z mak wyzwolona byla/ zoczywistego dokumentu wzali.

Pod to Jalmuzn dystrybura zawierala sie pobożne Kaplanow/
y ubogich Traktamenty/ ktore dsiś pospolicie Stypami albo Bo-
zymi obiadamy prostsy zowia; zwyczaj nie nowy/ ani dopiero na wys-
pafeme Xieje/ iako sami zoltobrzuchowie wdaja Heretycy/ wymys-
slony; ale od Apostolskich wiekow (iako ci co z nimi zyli/ albo ich
czasow

Głównie blisko sięgali/znaczący) zaciągnięty. Z tych pierwszy jest Klemens od Apostoła Pawła w Liście do Philipeńczyków *Phil: 4* lebnie wspomniany/ a od Arcyksięcia Apostołom Piotra Świete- go w tajemnicach Boskich wyćwiczony/ y Tamiestnikiem Rzym- skiej Katedry naznaczony. Ten styty jako rzecz na pierwiastkach Kościoła zwykła y powszednia/ wspomina/ y oraz instruktora jako się na takowych bankietach skromnie zachować wezwani mają/ dając: ponieważ do Modlitw za umarłe obowiązani są. Słowa tego od Spondana przytoczone klade: Qui in exequijs mortuorum ad Conuiuū funebre inuitati estis, ordine & cum timore Domini epulāini, vt possitis preces pro defūctis adhibere Deo. *Ktorzykol- li. p. 3. Cap. 17.* wiek przy pogrzebach, na żałobny chleb wezwani jesteście, w porządku y bojaźni Bożej bankietu pożywajcie, abyście mogli za umarte Bogu się modlić. Nie zbyt długo po Świtym Klemensie żył Orygenes/ *2. Świ- dełwo O rigenesa.* wielością Księg sławny/ a od wstawniczego nad Pismem ślepiąnia Adamantius to jest Dyamentowy nazwany/ bo stynał tolo Roku Pańskiego 200. Ten o takowym Kapłanow y ubogich czestowa- niu przy pogrzebach wyraźnie świadczy. Parentum nostrorum vel Amicorum in fide morientium, deuotē memoriā agimus, tam illorum refrigerio gaudentes, quam etiam nobis piam con- summationē in fide postulantes: celebramus nimirum Religio- sos cum sacerdotibus conuocantes, fideles vna cum Clero: inui- tantes adhuc egenos & pauperes, pupillos & viduas saturantes: vt fiat festiuitas nostra in memoriā requiei defunctorum, ani- mabus quarum memoriā celebramus, nobis autem efficiatur in odorem suauitatis in conspectu aeterni Dei. *Origent: lib: 3. in lob.* Rodzicom naszym albo przyjaciół w Wierze Świtey zmártych z nabożeństwem pamiętkę obchodzimy, częścią się z ich ochłody ciesząc, częścią sobie pobożnego w wierze dokonania życząc: zwołujemy przeto Zakonników z Kapłan- mi, Wiernych y Duchowieństwā zaprosiwszy, przytym ubogich y żebra- ków, wdow y sierot, aby byli nakarmieni: aby tak był obchód nasz ku od- poczynku Dusz, których pamiętkę wznawiamy, nam zaś żeby się stał za- pachem wdzięcznym przed obliczem wiecznego Boga.

Do tegoż zwyczajū pobożnego zmierza/ y on pospolitym zach- waniem stwierdzony bydy supponuie Świtey Chryzostom gdy mo- wi: Cur post mortem pauperes conuocas? cur Presbyteros Crare obsecras? non ignoro te responsurum, vt defunctus re- quem in Ma-

3. s Chry

zostomā.

Chrif:

hom 3r

quem in Ma-

S. Paul: *requiem adipiscatur, ut propitium indicem inueniat: Czemu po*
 Epist 33: *śmierci wzywać ubogich? czemu Kąplánom aby się zań modlili upra-*
 ad Aleci *śaś? wiem co mi odpowieś, iż dla tego aby umarł, odpoczynku dośłapiś,*
 um. *aby śaśkanego Sedziego znalazł. A Światy Paulinus Tolański Bi-*
 4. S. Pau- *skap/ Który żył około Roku 400. chwali wysmienienie nieciakiego*
 liná który *Alecysa Rzymianin/ że na pogrzebie Matjonei swej Rufiny/ nie*
 piśe o Ale *tylko się na różne inśe miłosierne uczynki przesądził/ y między wbo-*
 cyfus je *stwo choyne iatmuzny rzucił/ śudnie zebrałom posprawiat/ choyne*
 y bogich *pomyślna wygoda obmyślił; ale też w śanym Kościele Świetego*
 ja Dusze *Piotra Obiad dla wszystkich ubogich przyzwoitym dostatkien*
 śony w ko *sprawił: Ktorzy iaka mogła bydź lichba/ w tak ludnym y na ten*
 ściele cze *czasieśze od żadnego nieprzyjaciela nietykányi mieście/ łatwo się*
 słował. *kązdy domyslić może.*

Heretycy *Wiem co nam tu sązucáia Nowatorowie/ gdy wysperawśy*
 przeciw *Kánon Synodu Arelátenśkiego/ śani Kánonow wszystkich iáwni*
 śypom śa *oszcercy/ á Synodow głowni nieprzyjaciela/ przeciwno Kátoli-*
 rzucáia *ckimgo zwyczajom albo nierozumieć/ ábo rozumieć niechcac/*
 Kanon Sy *rychtwia; gdsie bárdzo następna zgromádzeni Wyowie/ iś nieś*
 nodu Are- *ktorzy z Chrześcian/ śnieli przy grobach umárlych/ bankiety stro-*
 lateń: *ić/ piátýkami się bawić/ y różnem zbytkáni śromność Chrześcia-*
 Concil: *ńśka gwałcić. Quis enim (mowia) nesciat diabolicum esse, &*
 Arelatē: *n on solum á Religione Christiana alienum, sed etiam humana*
 Cap: 5. *naturæ contrarium, ibi latari, cantare, inebriari, & cachinnis*

Lecz ten *ora dissolui? & omni pietate & affectu charitatis postposito,*
 tylko zby- *quali de fraterna morte exultare? Ktoś boniem nie wie że to rzecz*
 tkow przy *dyabelska, y nie tylko Chrześciańskiey Religiey nieprzyśtoyna, ale śa-*
 grobach *meý naturze ludzkiey wbrew przeciwna, tam się cieszyć przy grobach,*
 śakáiuie. *śpiewać, pijáńśtwem y śmiechami bawić? á zapomnianśy pobożności,*
y powinnego miśaći áffektu, iákoby zbráterśkiey śmierci tryumfowác.

Lue: 16. *Ale iś się to abusus y niesśworności przy náśych obśadách nie*
 mieśáia/ bla tegoś ich ten deśret/ bynamniety tyka: boć śani to
 Ktoreday *chietnie przyznáiemy/ iś ślufnaby owe przy pogrzebách znieś zby-*
 Boje aby *tki/ gdsie to piáté śumma głowy/ á wbdzy (bá czaseni Kápláni)*
 y od na- *przed wrotami stojac/ Cupiunt saturari de micis quæ cadunt de*
 śych wy- *mensa, & nemo illis dat, Rádżiby się pośilili odrobinami, ktore pod*
 trabione *śol, nátkáne do sytości rzucáia geby, á nikt im nie poda: gdsie ledá*
 byty po- *śuiá/ y wygolenieć do wśu w winie brodźi/ y ná to śarabia aby po-*
 grzebow *grzeb*

grzeb
 lewo
 Nad
 rożni
 było
 pra
 przy
 Który
 świe
 o tym
 tego
 buia
 śkad
 wyw
 mi śi
 wode
 um
 Sunc
 tuis
 tiliur
 mon
 Piot
 wiaś
 Páńś
 Chr
 śać o
 relate
 Eleo
 ście
 T
 Który
 toná
 nie ro
 śle ná
 lach.
 z poch
 potym

grzech nie jednemu sie odkrył marami; a zgłodzone jebrakow trzody/ ledwo zdala pitana darmostrawstich zalacnie para y cudze rutty. Nad to trzeba ielczsie okazy tego Kanonu z kad wrost/ y podchop rosial: y co do planowienia iego przywiadlo. Wefio to bowiem bylo wobyczy/ mianemwie we Franczey gdzie sie ten Synod odprawowal/ iż pewnych om na Emyntarze potrawy znosono/ y tam przy grobach iakoby na iufentacya y pozwienie Dusz zostawiono: Ktory to zwyczay z Pogánstwu ielcze porzety/ blał sie miedzy swiejenm a piestym Chryściány; bo ci (iako nie ieden z Pisarzow o tym / tak Pogánstich iako tef Chryściánstich swiadczy) badac tego rozumienia/ iż Dusze po smierci materalnych latna y potrzeba potraw/ na grobowych Kámmieniach potrawy im stawiali; z kad takie obiady ob kamienia a Silice zwano Silicernia (iako wywodzi Seruus) de Ktorych potym co żywo przychodzio/ y one mi sie nie bez swawoli y excessow do Ktorych Czart przy takiej potwodem byl okazyey/ pialo: co sie iasnie pokazuie z slow Concilium Turonenstiego Wtorego gdzie tak Oycowie zebrani mowia. Sunc qui in festiuitate Cathedrae Diui Petri Apostoli cibos mortuis afferunt, & post Missas redeunt ad domos proprias, ad gentilium reuertuntur errores, & post corpus Domini sacratas demoni elcas accipiunt: Satalcy ktorzy w dzien Káthedry Apostola S. Piotra, potrawy umartym nosa, a po Mszy Swietey przysedzy do domow wlasnych, wzad sie do bledow Pogánstkich wracaia, y przyiamy Ciato Pánkie, po nim oddane czartom potrawy biora. A ze oni zawiadzeni Chryścianie/ w Ktorych to Pogánstie trwalo rozumienie/ poprzestac obrzedow y bankietow zabobonnych niechcieli/ dlategoż y Arelatenstie Concilium Pogánstich remanenta wymystow/ przeplelo; y drugie swiezo wspomniane tamze we Franczey w Miescie Turonie odprawione/ surowie tegoż zakazalo.

Takowe obiady osobliwie odprawiono w Miesiacu Lutym/ Ktory sie zowie Februarius na wblaganie piekielnego Wofsa Plutona/ Ktorego tef inaczey Deus Februus zwano; dla tego iż Poganie rozumieli ze tak zle iako dobre Dusze pod iego zostala wladza; zle na metach y torturach/ dobrezas w Euzyistich rostopnych polach. Z kad tegoż Miesiacu/ na czesc iego wysytek Rzym/ biegat z pochodniaimi po wleach czyszono (iako mowi Macrobius) zego potym Kosciol Katolicki/ ze tak predko oduczyc swoich niemogli/ Pogánst

Pokazuie sie z fundamentu co za okazy tego Kanonu byla.

Seruius ad 9. Aeneid: Virgil.

Concil: 2. Turon: Can: 16.

Dawni a prosci Chryścianie na grobach potrawy stawiali dla Dusz.

Tenemyczay wie li byli z Pogani.

Macrobi. lib. 1. Saturnalia Cap: 7.

Luci: 2.
Odp-
niał się
mianowi
cie w Mie-
siacu Lu-
zymwidię
Káthedry
S. Piotra.

August:
serm: 15.
de fan-
ctis.

Z kad go
dnoie cō
cilium
zakátić
potepić
múziáto.

Róśnicá
wielkaná
sych syp
odtamtých
bo my nie
Dusom
lecz rbo-
giem zá
Dusobóia
dydáemy.
Tob: 12.
We Frán-
cyey do
tad stá-
wia ná

Pogánští zwyczaj/ wtorego dnia tegoś Miesiaca odprawiany/ w
Swiatobliwe Gromnie swiecenie odmienil; máiac do tego po-
chop z slow Symeoná stárušká/ ktory tábeciemí oglosil to wty/ iś
tego dnia zátiásmáto Lumen ad reuelationem gentium, *Swiatło*
na objaśnienie narodow. Tegoś iednego Miesiaca w dzień zátoje-
nia Káthedry Swietego Piotra w Antyochiey/ naybárdziej te zas-
bobonne Dusę czestowania/ y potraw ná groby znośenia plużyły;
przy ktorych się niepochybnie piáłytki/ y co zátymi nástepuie wiazá-
ły; co że się iesze zá czasow Swietego Augustyná miády Chrze-
ściány platáto/ nárzekał bárzo ná to śaleństwo máiac kazánie w
dzień pomienionej Wroczyśtości/ góśie ták z jálem mówi. Miror cur
apud quosdam infideles hodie, tam perniciosus error increuerit,
ut super tumulos defunctorum, cibos & vina conferant, quasi e-
gressa de corporibus animæ, carnales cibos requirant, *Dziwno*
mi tema, że się w niektórych nieświernych ten škodliwy bład zamogł, iś
ná groby umarłych potrawy y wino dnia dzisiejszego znośa, wtańie iá-
koby Dusę z ciałem rozłączone, cielesnego iadła potrzebowały. Postá-
reniu dobrze po czásiech Swietego Augustyná nie wstáta w sílu
Chrześcian/ táś zabobonna o Dusách perswázýa/ iákoby się báno
kietowác miáły/ y śmiertelnymi potrawami cieszyły; záczym przy-
šlo nákoniec przerzeczonemu Concilium Turonńskiemu Wtoremu
práwem to obostrzyć/ áby się wiecey niź do tákich nie rwał exorbi-
tancyi.

Lecz iś práwomierni/ nigdy tego rozumienia nie są, żeby Dusę
máteryálneho iadlá áppetýt wwodzil; bo nie Dusę ále w bogie po-
deymuia y czestwia; á zá ten miłosierny wczynéń nádzieie máia iś
Dusom Bog táśtáwym się stáwi/ y mák do ktorych słusnie są wotras-
cone zelzy; dlategoś obiády Károliekie/ z Pogánńskimi dawno od-
Róściotá bándyzowanými/ ábo y temi w ktorych się záwtia Pogán-
sta o Dusách opinia zrownáne bydź nie mogá. A lubo w niektó-
rych Páństwach Chrześciáńskich/ erwa iesze ten zwyczaj/ iś ná-
groby chleb y wino znośa; przez to iednáť wśelkiey nagány w-
chodza/ gdyś ná wmyśl ich trzeba pátrzyć ktorym to czynia: ponie-
waś to nie Dusom o ktorych wiedza że cibo inuisibili vtuncur,
nie w idomych potrań záżywáia; lecz ábo Káplánom ktorzy wmarle
do grobu záprawádžili (co się we Fráncyey dšicie) ábo w bogim
jeby zá Dusę Pána Boga prosili/ zóstáwuia. O Rus niemowiemy/
bo ci

bo ci m
potrán
spółku
tedy c
wmań
ich cie
Deus
nich Ba
iáko pr
ántu d
sich po
ra/ teg
beda.
zmáry
gdyś ty
da/ ile
ktor) e
nit in c
quidq
skáieś
zgineł
wiek z
O g
lil á m
záżyli/
dodaw
niewód
támteg
tney m
nábyte
gumná
niechce
bores
się ná i
siacám
páć nie
A

bo ci niechaj sami z siebie odpowiadają i takiem wynysiem/ kucya y inſe
potrawy na grobowcach ſkładają: gdyſ i eſli w bledzie Pogańſkim
ſpolkuia/ na rownaſ iako oni Condemnate zarabiaia. Nie maia
tedy coby w nas ſłuſznie ſzypać mogli Dyſſydenci/ że obiały za
zmártych/ dla Kaptanow y wboſtwa ſpráwuiemy/ á chcąc Duſe
ich cieſkiego przymieráioce głodu poſilić/ poniewaſ dedic illis
Deus ſtuporem dentium, & indigentiam panum, Przepuſcił ná
nich Bog tretiſnienie zebow, y niedoſtatek chleba; przez rece wboгих
iako przez nappewnieyſzych przewoſników/ potrzebnego im prowi-
ántu dodaimey. Vbeſpiecza w tym Petrus Chriſologus, gdy wbo-
gich podſkárbiennu inſzego ſwiátá zowie; ktorzy coſkolwiek tu odbio-
ra/ tego ná inſym ſwiećcie/ według intencyey náſzey Duſie záżywać
beda. Jeſt to bowiem nieomyſlné Cambium, przezktóre ctłowiek
zmártym ſubſidia dodaie/ ktory z wbogieni ſwoie Konſaſtry ma;
gdyſ tyleſ i wlaſnie Pan ſiedzacym w krainie ſmierci Duſiom od-
da/ ile tu wboგი zláſki náſzey wezmie; Theſaurus caeli (mowi Do-
ktor) eſt manus pauperis, quod ſulcipit ne pereat in terra, repo-
nit in calum; manus pauperis eſt Gazophylacium Chriſti, quia
quidquid pauper accipit, Chriſtus acceptat: Skarbnica Niebie-
ſka ieſt reka wbogiego, ktora to co odbiera przenoſi do Niebá, aby nie
zginelo ná ziemi; Składem Chryſtuſowym ieſt reka wbogiego, bo coſkol-
wiek zebrał wezmie, Chryſtus iako ſobie dane przymie.

O gdyby to ludſie rozumieć/ y żywa wiara apprehendować chcie-
li! á maiać tak pogodna okázya/ wboгих do przenieſienia poſiłtow
záżyli/ y przez te nieomyſlna poczte pojadáney prowizyeey zmártym
dodawali: Czekáia ná to ácz wſyſcy/ lecz oſobliwie ci/ ktorzy dla
niewdoſłecznych dſiedſicow oſzadáiác/ ſami ſie pro ratione itatus
támtego żywota nie opátrzyli; teraz wiſza że ich zbiory od rezru-
tney márné lataia reſi: Wiſza że w ich ſubſtáncyey pracowicie
nabytey ſłepy gmerze Suſceſſor; y owe ſádowne ſkátuły/ nabite
gumná/ pełne obory/ wyproſnia; á zá Duſie ich halerzá wyſyplác
niechce/ lubo ná zbytki pełnymu worámi ſypie: wiſza że alieni la-
bores eorum deuorant, obcy pracá ich gardlá natykáia, ledá kto je ledá kto
ſie ná ich chlebie wypáſie/ ná fraſtki albo przepyſne bántkery ty-
ſiacámi márnótrawny Syn toży/ á wbogieniui któmki chleba po-
dáć nie káże/ ná releuamen y odelge tych co go Pánem wezmili.

Ách iako ſie im ná ten czas ſerce od żalu tráie: iako ledwo nie

grobach
potrawy
ale dla
Xięzy nie
dla Duſi.

Amos 4

Máia z
tak Duſe
poſitek
znáczny
przez re-
ce wbo-
gich.
Chriſol
ſerm: 8.
Gdyſ wbo
gich pocz
tan zámiy
podſkar-
biemi
tan tego
ſwiátá zo

wie Chry.
zolog.
Pobudká
do tak po-
trebnego
z wbogie-
mi ná tá
dánia.
Iako bole
ia Duſe
gdy wiſza
ich chlebe
tych wbo-
gim nie

Luc: 15. *Krwawo iży tożać porzucił i siebie. Quanti mercenarij in domo mea abundant panibus, ego autem hic fame pereor. Jaki wielom Zaufnikom, Hydukom, Psiukom nawet i tui chleb nasz w gárdle? a my tu głodu przymierać murimy, gdy odrobiny biedney, nikt nam z własnego naszego nie poda stołu? Idcirco ego plorans (noćci tam każdy żalosiński z Jeremiašem piosńke) & oculus meus deducens aquas, quia longe factus est à me consolator, conuertens animam meam, facti sunt filij mei perditij. Dla tego płacze y uczy moie & też nie oschyna, iść daleko iest odemnie Potieszyciel,*

ktoryby mógł inaczej obrócić Duszę moie, a synowie własni moi wdali się doć potę. na zgubę imię. Niebaczni potomkowie zemści was takow, iż nie nieprzenikała lamentey? wolicie często z swawolnym onym młodzianem dissipare substantiam viuendo luxuriose; Rosprawić nij zaścic bogate puszcziny, żyć rospuszcznie; Tłusli nadznych rodzicom Dusz przez rece wrogich kwartnikiem zapomodzi; ktorzy podobno dla iatmużne tego cierpia/ że swoiemu łakomie nabytemi zbiorami/ przyczyna ro-

dać. Luc: 15. przynamnieny w ciebie/ krostkolwiek to czytać/ nad niewdzięcznością zlych dziełców wbolewać będziesz/ lutościwse serce znayda żebracy oni/ tak z doczesnych dobr jako z Duchownych ratowania się sposobow złupieni. Mittite partes his qui non pręparauerunt sibi, mówił niegdy Tłehemiaš wodz ludu Bożego/ Poślicie też cząstke, tym co sobie nienágotowali. O iako takich siła ktorzy się w ten potrzebny Prowiant ogłodzili? Miłosierne serca/ mittite partes his, boć nie tylko do Bogá/ albo do znáomych/ y krewnych/ lecz do każdego ktorzy się bliżnim/ ktorzy Chrześcíaninem liczy/ płacziwie wołaia z Dawidem; Fiat misericordia tua vt consoletur me. Niech się pokaże miłosierdzie twoie ná pocieche moie.

Act: 4. Czytam w Działach Apostolskich o światobliwym Lewiccie apud velatq; in Epistad Philip. Jozefie/ że otrzymał od Apostołow Páńskich náder powabne imię; Qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis, quod est interpretatum filius consolationis; Názwali go Bárnába Apostołowie, co się wyklada syn pociechy. Oecumenius Grecki Doktor/ y Kábáanus Maurus Arcybiskup Maguncki/ twierdza że go tak słachetny tytuł porwał dla áktorow miłosiernych/ ktore niesturczona czynił reka/ nikogo od siebie z smutku nie puszczając twarza. Vocatus ita est synem propter Eleemosynas, quibus pauperes consolatus est: Tak go

názwany

nazwano dla ialmuzn, ktoremi ubogich cieszył. Mójes y ty Chrze-
 ścianinie nabydś łacwo/ tak okazatego imienia/ byleś sam chciał /
 iesli patrząc na ciebie biedę Dusz w Czyśćcu gorejących/ z tego coć
 Bog dał/ kápis iáko pociechy onym wdzielis; ialmuzny nie żatuiac/
 a w ubogich daleko uboższym dusom dobrze czyniac. Wielki zaś
 ste tytuł/ bo z samym poniekąd Bogiem spólny/ gdyś on według 1. Cor:11
 Páwła Świetego jest Pater misericordiarum & Deus totius con-
 solationis, Oycem miłosierdzia y wszelkiej pociechy. Ten zaśie kto-
 ry łaskawa na pomoc Dusz ubogim otwiera ręka jest Filius conso-
 lationis Synem pociechy: y tak go po wszytke wieczność zwać y po-
 śać w Niebie Dusie owe beda/ ktore teraz od niego cokolwiek po-
 ciechy w Czyśćcu odbiora.

A dopieroś ten kto ialmuzne dale/ iuś niezdobrze przez sposoby
 częstokroć zdrowie y z grzechem złazone nabytych/ ale z wierney
 własnych rąk prace/ zostáie Dusom filius consolationis: gdyś in do-
 że o takim mówić/ co o sobie nápisat Dawid/ Pavit eos in iudo. bre, lecz
 centia cordis, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos, z prace
 potulit ich w niewinności swaiey, a w baczeniu rąk swoich, do ostatnie-
 go ie terminu doprowadził. Wymyśliłá ten sposób na ratunek mizer-
 nych Dusz/ wielkiej światobliwości Pánienká Mária Van Lille,
 ktora w Antwerpstei Dyecezyey Beguina/ według nazwistá wie-
 row onych/ albo Diewotka według nászych byłá/ iáko piśe Ioannes
 Gifelmanus, a z niego P. Elias a S. Theresia. Tá lubo osobliwa
 záwse/ o Dusách w Czyśćcu pieczęmialá/ iedná od tad iáko sie
 iej po śmierci pokazał Gwilelmus niegdy Ociec iej Duchowny/ y
 opowiedział/ iż nie moze sie wyżej miłość bliźniego ná tym świecie
 cie wzbić/ iáko gdy sie całe ná pomoc Dusz w Czyśćcu bedących
 wda; dopieroś ná światobliwe wynaláski sádzić sie pógelá/ przez
 ktoreby z móz wywindowác Dusie cierpiace moglá. Nliedzy in-
 siemi postánowiła pewna pobożnych białychgłow Kongregacya/
 ktore sta ná to wdáły/ że robiac własnemi rękami/ wszytko to cokol-
 wiet zarobiely/ nátychmiast od ręki ubogiem rozdawały; ta in-
 tencya aby przez one ialmuzny y oraz modlitwy ubóstwá/ Dusie
 ratowane bydś mogly. W czym dwoiśty ákt miłości zachodził/ be-
 y żebracy w potrzebach swych/ zá wierna M-iron onych prace mie-
 li swoje opátrzenie; y Dusie w Czyśćcu ktorym ten zóld pracowitey
 pobożności primario należał/ bez pochyby požadane odnosiły w spo-
 możenie.

Acz n-
 kie iá-
 muzny do
 bre, lecz
 z prace
 rak ná-
 snych nay-
 dziełniej-
 se.
 Psal. 77.

Legat.
 Eccl: tri
 um: lib:
 1. c. 38.

Pánienká
 iedná stá-
 nowi Kon-
 gregacya
 bi-tych
 grom-
 kio-
 se n-
 biaj.

Widzieć tam było w onym żarliwym słabej płci zgromadze-
niu iedne/ Ktore dzień y noc nad Krosientkami ślepiąty/ aby do wi-
dzienia Boskiego Duszy Ktorey wolny przystęp sprawić mogły; Dru-
gic/ Ktore misternym bawiac sie hańcowaniem/ młotym szlontom
płal: 44. wżaliu wmyślały/ aby za taka praca staneła taka Duszą/ A dextris
Iaka ich Deum venitu deaurato circumdata varietate, Przy Boku P *złotym*
była, arli *złoty* y floryzowanej ście: Inſe przy Kolorowicie y Kędzie
wość aby li/ nieprze. wana wstawiczością siedziały; inſe Kto chwał y prás
iák nay- mia/ inſe Kto ściecia chodzący; a wszystkie w tańcy prac y zabaw ro-
wiecy su- żności/ iednostayna konkurencyja do tad sie tylko oganiały/ żeby
robic a ié- iatnaywiecy dla Duszy wyrobić mogły; a sobie od gaby odiawſzy/
Duſe ro- ptaca cieſkiej prace przez rece w bogich Kalkom onym przeszytały;
zdać. Ktoremu dodawała ochoty/ y przykładem ſwoim pobudzała wszystkie
światobliwa Miſtrzyni/ y oraz tak nowcy a Kutezney intencyey
Prou: 31. sprawczy na Mária/ wypełniając rzeczja ſama/ to co o białey głowie
niejney za iedne Nowalia piſał Nadry Salomon. Quatuor la-
nam & linum, & operata eſt conſilio manuum ſuarum, Jęta ſie
kadzieli y wełny, a rada rak ſwoich narábiała.

Trwały długo rozkrzewione po Niderlandſkich/ takowe prze-
dzirney lutości Seminaria; a w rojnych miastach gromadziły ſie
żak twię- żarliwe białegłowy; Ktore iedynem tchnąć miłośceroziem/ wszystkie
teigroma- ſwoje zarobki/ y cieſkim potem oblane dzieńne mytá/ zaraz od reki
dzenie w- na w bogich tożyły/ aby tym ſposobem Duſe odkupić mogły; lecz
Niderlan- nieſzeſzna nákoniec Szerezya/ wplatawſzy ſie w tamte kraie/ iáto
dziech za- inſe pobożności Chrzeſciańſkiej Obſerwancye zmoſtá/ tak y te go-
waciła. dna ze wſelákich miar náſladowania żarliwoſć/ z ſerc ludzkich
wyglądziła; Ktora day Boże aby gdziekolwiek v prawowiernych
gniazdo ſobie iáć znorow wſtála: albo ieſli oſiebloſć wiekow tych
Matt: 24. oſtátnich/ gdzie Kzepnie co raz bárdziej według áſſercyey Pań-
ſkiej miłość Refrigere charitas multorum, zaſtadać takowych
Bodayie- zgromadzenia broni; przynamniy niechay ſie kto prywatnie tego
wnas ie- lutości chwicić dzieła/ a z prace rak ſwoich/ y w bogie oraz/ y Duſje
ſli nie pu- bez Boſkiej fruicyey zgłodzone/ żywi.

Zawolatbym tu ná tych Ktorzy z onymi leżuchami w Ewángel-
namniy- liey Tota die ſtant otioſi Cały dzień trwáia ná proznowaniu, a ná
prywa- Kſtalt Bátwánow albo rytych Obrazow Manus habent & non
nie zá- palpabunt, Rece máia á ruſzyć ich iákoby bezgreczni byli do roboty nie-
kwitnelo. palpabunt, Rece máia á ruſzyć ich iákoby bezgreczni byli do roboty nie-
Mat: 24. chba,

chca, y okrzyknalby ich słowy Dawidowemi. Dexteram tuam sic notam fac, Pokaż człowiecze iśś masz ręce, chwyć się tak zbawienney prace; bo niepochybnie siła Dusom pomożesz/ gdy się chodząc palcem tylko roboty tkniesz/ a małej wyrobek pracy na Dusze/ przez ubogich tożyc zechcesz; ponieważ słubuje Miedrzec że bonorum operum gloriosus est fructus. adobre prace chwalebne wynikaia pożytki. Ale iśś to twarđa pieczonym kompleksom nowina/ ktorym samo roboty imie wadzi; y znaydzie się nie ieden co z onymi szemrakami w Ewangeliey rzecz/ Durus est sermo iste, & quis potest eum audire, Twarđa to mowa, iakos iey słuchac? Przynamniey Chrześcianie tego Dusom nie żalujcie/ co bez waszey pracy/ nieustanna poddanych faryga wdom wasz wnośi; tego nie żalujcie/ co gdy wam marność na prośne expensā krądnie/ długa oraz przyszley żalosci materya zbiera. Nie wyćienczy to (wierząc mi) substancyi waszy ch/ co przez ręce miłosierne przejdzie; ale y owszem ten grosz nad spodziewanie fruktyfikować będzie/ ktory miłosci Chrześcianiski promień vitali calore ogrzeie/ y do przyniesienia wielkych pożytkow sposobi.

Nie zawiadł się natym pobożny Pralat Christophorus de Roias & Sandoual Arcybiskup Hiszpalski/ że w młodości zaraz naukami się bawiac Dusom stąpić nie umiał/ a co dzień na Misse S. okrom inśnych ialmuzn za nie dawał; bo gdy raz z Hiszpaniey od rodzica Mągrabie Deniy/ nie rychło przez morze do Lowanium gdzie mieszkał/ widać było pieniężnych supplementow/ strasować się cnotliwy Młodzieniec począł; nie tak o swoje potrzeby/ na ktore mu iuż według Kiożeciego stanu/ wyprośniona nie starczyła płacutka/ iako o Dusze w Czyśćcu/ że na ich zaloge według pobożnego zwyczaju spendować niemożł. Poszedł tedy na modlitwe do Kościoła wetuiac Paciorkami/ czego na ialmuzny nie starwało; aś ci nie spodzianie Kawaler iakis w Hiszpanski strój do niego przystąpił/ y odprawiwszy pierwsze Ceremonie/ mile od Wycy pozdrowił; a poty zaprosiwszy go do gospody znaczna summe Dukatow na Kredyt Wycowski ofiarował: ktorey je się nigdy wiecey/ ani Wycy w Hiszpaniey nie wponnial/ ani do Młodziencea rekwiruiac pożyczających pieniędzy niepowrocił/ coś iniego rozumneć: tylko że Bog sam defekt on dla Dusy podiety cudownie nagroził/ zeslawiwszy albo Anioła/ albo też ktora Dusze/ żeby pod pokrywą Kawalerjskiej postaći/ wczesną wygoda przyniosła.

Psal: 89.

Sap: 3.

Ioan: 6.
A nako-
niec da-
wamy
ialmuzny
z intrat
ieśli pr-
cować dla
Dus nie
możemy.
Hieroni:
Gratiā
Tract:

de lubi-
lao lib:

1. c. 15.

Przyspa-
rza sobie
substancy
ey kto za
Dusę do-
brze czy-
ni,

Przykład
Młodzień-
ca iedne-
go za Du-
sę chodzą-
go ktore-
mu Bog
cudownie
pieniędzy
dodał w
niedost-
ku.

Pogánost
samy ich
to ku zmar
tym w czyn
ności Bog
cudownie
opatrzał

Seruius
ad 10. AE
neid.

Athen:
1. S. c. 3.

Ryb cudo-
wna wiel
kość naje
cieś wrze
ce gdy ob-
chod za
zmarłych
odprawni-
o.

Ciemu te
cud Bog
dla Pogan
czynił:

Jakoż nie dziwować że Młodzieńcowi wiara Świeta oświe-
conemu/ y za tey duktem na pomoc Dusz tak siła wazacemu/ cudow-
ny w potrzebie sukurs obmyślił; ponieważ samemu Poganiſtwu/
ktore tylko przyrodzonego trzymając się światła/ Póło umarłych/
aż zabobonnym sposobem chodziło/ cudownie także y przeciw zwy-
klemu Natury biegu/ takowa czynność odplacał: nie żeby zabo-
bonne ich ofiary ktore Dijs manibus czynili/ á od piekła ab inferis
Inferias zwał (iażo piſze Seruius) Bog przez cudá approbować
miał/ (gdyś perona to/ iſz wſposobie ratowania zmarłych/ bez má-
nudukcyey wiary bliździ) ale iſz rzecz sama/ to ieſt wyrzadzane
iakożkolwiek zmarły usługi/ ktore przez się dobre są/ y porządne/ niſi
ex accidenti vitientur, cudem ozdobić chciał: á to dla tego aby tym
więkſzy pochop iego ſucceſſiue wierni naśladowcy do ratunku Dusz
mieli/ gdy obcych y Pogánow/ niezwyklemi ſaworami/ za miło-
ſiardzie nad zmarłymi/ obdárzonych baczyl. Piſze Athenæus że
przy Apolloniy Chalcidyce/ Mieſcie Macedońſkiem/ na ten czas
kiedy za umarłych dorocznie obchody obywatele ſpráwiali/ (co dwa
tygodnie w Rok czynili.) Taká wielkość ryb z Jezióra Bolyx názwa-
nego do rzeki Olynthiackiey wchodziła; że chociaż na czas/ tak ſka-
po wody wrzeczce wyſchley było/ je ledwo po koſtce zaſtala/ przecie
ryby oſlep lubo ná miátko woda ſty; ſkad oſoliczne kráiny/ ktore
ſie ná one Parentalia ſacra zchodziły/ náłowiły/ á práwie rełami
nábrány/ y w beczki nábiły Ryb/ po doſtátku żywności miály:
á to dziwnieyſza je inſzych Mieſciecy/ rybá ſie Jeziorna w rzeczce po-
mienionej niepokazała/ tylko tych w ktore czynność Poganiſta
Póło umarłych ſie przatála. Przez co Bog dáł znać/ iáko mu ſie ge-
neracim podoba affekt zmarłym wyſwiadczony/ lubo co ſie tycze
támych Poganiſkich Ceremoniy/ zárobić ná wſpodobanie Boſtie
nie mogły/ gdyś za inſtyntem Czartowſkim/ roznemi obrzydliwo-
ſciámi zmázane były: ale cud on Bog Wſzechmogacy czynił/ nie
dla tego żeby wrych in Specie obchodách guſt iáki miał/ lecz żeby
in genere czynność y miłoſierdzie zmarłym wyrzadzone ſwiera-
dził y approbował.

Niemam tu co więcej o Jáłmuſnie mówić/ gdy cudá za mnie
peroruiá: Idźże iuſt kto ſie predko dorobić chceſz/ á z Duſzami przez
rece ubogich náłóž/ boć tu záiſte owá fortunna pluży lichwá o kto-
rey Salomon Fazeratur Domino qui miſeretur pauperi, Na li-
chwa Bogu dáć, kto ubogiemu miłoſierdzie pokázuie.

R O:

R O Z D Z I A Ł XV.

O Restytucyey ktora vmárli opuścili, y ślubach ktorych nie wypełnili, iezli? y iako przez to oboie ratowani bydz mogą?

Dwa to je wiele ludzi z tego świata schodzi/ ktorzy żyjąc w śmiertelnym ciecie/ cudzemi dobrami rece pomazali/ a zaś tym w obowiązku nagrody y zupełnego rzeczy niesłusnie zatrzymanych powrocenia zostawali: wiec je ich niespodzianie śmierć zaścoryła/ niżej do powinney restytucyey effectiue przysto/ przybolować za to niedbałstwo swoje (supposito iß bez wielkiej ich takowe opoznienie stało sie winy) w Czystaści musza; bo inaczey Restitucia wymyślnie odwołczona/ a przynamniemy w punkcie śmierci nie nakazana piekłem sie oplaca; Gdyż niechcieć cudzego wrocieć/ nie innego nie jest tylko pierwsze wydzierstwa przewołocznie ciągnąć/ y w nich trwać: a iasne słowa Augustyna Świętego/ ktore też między Reguły ingrossowano prawne Non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum, Nie będzie grzech odpuszczony, aß cudze będzie powrocone. O tych tedy mówiac/ ktorzy mieli dobra wola wykupkiego/ co sie przy nich przeciw słusności znaydowało; a iednak tym czasem/ na sad Pánstki porwani są nim to co wniesionym postanowieniu łnowali/ do skutku przywiedli; watpliwość nie miała rośnie (ktora tu rozstrząsać przyjdzie) Jesli defekt ow nieuczynioney Restytucyey/ może bydź przez tego innego zaszczycony y co za korzyść na zmarłego dłużnika/ lub winowayce/ z takowej rekompensy y zapłácenia splywa?

A naprzód żeby sie w tak zawilej porządnie postępować mądrze/ trzeba wiedzieć: że dwoiako cudze rzeczy mogą do naszey przychodzić possessioney. Albo słusny kiedy ich własności prawdziwy dziedzic nie zbywa/ kiedy nam kto summami pieniężnymi dobrowolnie wygadza/ sprzetow y ochadości pożyczają do schowania albo depozytu dobrą swoje oddać/ w zakładzie y zastawie/ rzecz iaka puszcza/ y inis podobnym kształtem czego własnego kredytu. Albo niesłusnym y przeciw intecyey Directi Domini; co stać się może/ kiedy głowieć chci-

Sila ludzi schodzi z obowiązkim powrocenia

De Regul: lux an 6.

Dyskurs o tych ktorzy do Restytucyey wiazani.

Dwoiako nabywamy dobra cudzych

moście

*cudzych
słusnie al
boniestu-
snie.*

*Słusnie
nabytych
wolno do
czasu za-
jmywać, a-
le nad wo-
lę Pana
nie trzymać.*

*Niestu-
snie naby-
te trzeba
zawsze
wrocic.*

*Dać się
jednak ca-
łus kiedy
może odda-
nie prze-
wlec.*

*Grzeszy
kto cudzo-
rzecz za-
trzymuje.*

*Bo mu
własności
zajmować
nie dopu-
szcza.*

*S. Th. 2,
2 dz. qu.
61, 2, 8,*

wością wwieziony/ przez kradzież/ wydzierstwą/ Przymocy/ i
chwiarskie extorsie/ y inne przewrotne forttele/ dobr cudzych y sub-
stancyi nabyma.

Woboygu tym sposobie iednakże zostaje obowiazek na possessi-
forze rzeczy cudzey/ że ia powinien wrocic: z tym iednak dokładem/
iż tego co słusnym kontraktem nabył/ mozesz wobodnie zażywać do
czasu przez strony umowionego/ bez vszerbku sumnienta y sprawie-
dlivosti: byle nie był in mora satisfaciendi, to jest nieprzetrzy-
mował cudze/ nad wola własne^o Pana: bo ius na ten czas słusno-
ści by tykał/ gdyby tego co komu należy rekwirowany/ albo umor-
wa ściśniony będąc nieoddawał: y takowy detentor, luboby tym
czasem rzecz iemu powierzona trefunkiem zginęła/ iesze przecie jest
wobowiazek oddania iey/ albo odiożenia za nie aequivalens, gdyś
prawo opiewa: Ei qui est in mora etiam casus fortuitus impu-
tatur. Lecz ten ktory sie cudzego czego nie słusnie doplatat/ albo co
takowego mala fide, wiedzac a przynamniacy wiedziec mogac/ że to
cudze/ trzyma; każdego czasu oblig na sobie powrocenia nosi/ y
zwolęła ktorey niewracając zażywa wwolniona od grzechu bydź nie
może; chyba żeby go albo impotentia restituendi wymawiała/ iż
na oddanie pro tunc nie wystarczy; albo za oddaniem rzeczy/ sko-
dą iaka znaczna probabiliter nastąpić mogła; iako to na przykład/
gdyby kto chłopą szalonego/ miecz kradziony miał/ bez grzechu by go
nie oddawać do czasu mogli; by snadź bezrozumny siuryat doplatat
wsy sie mieczu ludzjom nieszkodził; byle iednak wola nieodmiena
na miał/ oddać go na ten czas kiedy szaleństwo minie.

Z tego założonego fundamentu następuia te consectanea kās
zdemu do wiadomości barzo należyte; że nie tylko ow grzeszy/ y w
obowiazku oddania zostawa/ ktory rzecz cudza nie słusnym sposo-
bem bierze y dzierży; ale grzeszy także ow/ y do restytucyey należy/
ktory aczkolwiek słusnie nabyta (pożyczona na przykład albo zają-
towana) mogac y będąc powinien oddać/ zatrzymuje; czyni albo
wiem przeciw sprawiedliwości/ Etera także lus suum vnicuiq; tri-
buere, To co komu należy oddawać; gdy sprawuje iż Pan rzeczy swe^o
własne^o pożymać niemoże/ tak iako pragnie dla zatrzymania/ a zaty
bezprawie y trzymode cierpi; iako mowi Doktor Anielski. per hoc
quod aliquis detinet rem alienam, invito Domino, impedit e-
um ab usu rei suae & sic facit ei iniuriam, Przez to że kto zatrzy-
muje,

*muie, rż
nie pozyn
Ro*

*albo z m
słusny
nad wo
ologowi
ia/ y one
dy plyn
tractu;
zanieb
niepow
gulnie d
ba duśn
tiam sic
quod in
niemaf
wienia, i
niecznie*

*Wi
wienia/
necessit
bez ktor
ia Bog p
wieczney
tym sam
bem pot
przyimi
musi/ po
ge ordin
cessitac
zbawien
dnat na
bezwin
Bedzie
to też re
se gdy ia*

muie, rzecz cudza nad wola jego, prześladza mu aby rzeczy własney nie pozynał, a tak go tym samym krzywdzi,

Różnie tedy obowiazek restytucyey ze dwu miar osobliwie / albo z niesprawiedliwego nabycia rzeczy cudzey: albo też (luboby słusznym nabycia była sposobem / y kontraktem) z przetrzymania iey nad wola / Pana / ktoremu prawo y interese sluży: bo lubo Theologowie de lure & iusticia, in se radices restitutionis nazywają / y one pospolicie na troje dzielą / nazywając je obowiazek nagrody płynię ex re accepta, ex actione iniusta & damnoza, ex contractu: iednak iś nayeściej wten czas culpabiliter restytucya zaniehdana bywa / kiedy kto rzeczy cudzey mogąc y będąc powinien nieporwaca / ani szkody czynioncy nagradza: ola tegoż o tej szesgulnie dyskutując Anielski Doktor twierdzi / iś każdego pod zguba duszno ciśnie y wiąże / gdy ał mowi: Cum conservare iustitiam sit de necessitate salutis, consequens est quod restituere id quod iniuste ablatum est alicui, sit de necessitate salutis: Ponieważ zachować sprawiedliwość potrzeba koniecznie pod utratą zbawienia, idźe z tym iś powrócić to, coś nie słusnie wziął, potrzeba koniecznie do zbawienia.

Wiac że dwosiąko cokolwiek moze bydź potrzebnego do zbawienia / według nauki Theologow albo necessitate medij, albo necessitate precepti Necessitate medij zowie się rzecz potrzebna / bez ktorey zbawienia dostąpić ordinariē niepodobna / ponieważ ia Bog postanowił za szodek dostapienia łaski y z tym chwaty wieczney; tak że gdy ia człowiek / aźkolwiek bez winy swey opuści / tym samy od Kreśu wieczney szczęśliwości odpądnie; iakiem sposobem potrzebny iest Chrześc Świety in Revel voro, bo kto go nie przyimie / albo przynamniey in defectu przyiać nie prągnie zginać musi / ponieważ Causalitas & concursus Chrztu Świetego de lege ordinaria Dei, suppleri per aliquid aliud non potest. Necessitate zaś precepti zowie się rzecz potrzebna / ktora dla tego do zbawienia sluży / że ia Bog Wśchmogacy zachować kazali ale iednak na zaś gdy z niewiadomości / albo też dla inśnych przyczyn bezwinnie opuszczona bywa / prześkody do zbawienia nie przynosi. Będzie to tedy należało do rozumienia dalszych trudności / spytając to też restytucya do zbawienia należy: czyli Necessitate medij, tak że gdy ia kto opuści aź inculpabiliter, Boga na wieki nie oglada:

Zkąd na-
bądźciey
obowia-
zek resty-
tucyey
płynię.

2. 1. qu.
62. a. 2.

Iako zaś
restitucya
do zbawie-
nia potrze-
bna.

Co iest v
Theolo-
gow ne-
cessitas
medij.

Conceel
litaspr
cepti.

Restytucya Czyli tylko necessitate praecepti? iſy gdy kto dla ſuſznych przyczyn cudzego nie powroci/ albo obowiazku powrocenia per ignorantiam inuincibilis/ nie wie/ ſwankować iednak przez to wlecznie na Duszy nie będzie.

Restytucya Jest tedy poſpolite wſzytkich zdanie/ iſy reſtytucya albo oddanie rzeczy cudzey/ takſe nagrodą ſkody poczynionej/ wtorym ſposobem potrzebne ſa do zbawienia/ to ieſt necessitate praecepti, dla tego ſe tak Bog ordynował: Wyrażnie o tym zaſta prawo y dea Kláracya Boſka y Ezechielá Proroká: Si egerit paenitentiam, impius à peccato ſuo, feceritque iudicium & iuſticiam & pignus reddiderit, rapinamq; reſtituerit, nec fecerit quidquam iniuſtum, vita uiuet & non morietur. Ieſli będzie pokutował człowiek nieſzbożny, a wezynie ſad y ſprawniedliwość, y odda zaſtan, a to co wydrł powroci, y nie nieſuſznego nie popełni, żywotem żyć będzie. Ponowił toſz prawo Duch Świeży w Nowym Teſtámentcie y reáſſumował przez

Drugie Doktorá Marobow w Liſcie do Rzymian: Reddite ergo omni-
Nowego. bus debita, cui Tributum, tributum, cui vectigal vectigal, Od-
Rom: 13. daycieſz tedy każdemu coſcie winni, komu należy dāninā daycie dānine, komu należy cto zapłacie cto.

Restytu- A poniewaſz według nauki Theologow przykazania Boſkie
cy zwoláſz Práecepta affirmatiua quanquam ligant ſemper, non
inſe prá- tamé ligant pro ſemper; Aczkolwiek wiáſz zawnſe, iednak nie ná zá-
wá Boſkie wiſſe; bo kiedy ich kto dla ſuſzney przyczyny wypełnić nie może/ ná ten
nie ná zá czas obowiazek wſtaie; przetoſz y przykazanie o powroceniu rzeczy
wſſe wiá. cudzey/ muſi mieć ſwoie limity; y kiedy kto albo do tak miſernego
ie przyiſdzie ſtanu/ ſe żadnym ſposobem ná oddanie tego co winien
Nie powi nie wyſtarczy; albo mając rzecz cudza Bona fide rozumie ſe to tego
mien nra woláſná y dſiedſieczna; ná ten czas z owad Impotentia, albo niepo-
cáć kſo dobnoſć zapłaty/ z tad Inuincibilis ignorantia, to ieſt niewiádo-
niewie ie moſć o tym ſe dlužen/ zaſzczycáia go in foro interiori przed
winien y Bogiem; ſe lubo reſtytucyey nie wezynie/ Karania zá to nie po-
któ oddać padnie.
nie moſe.

Site ie- Wſakſe niechay tym preteritem y ſárba/ nie przymuſtuia tá-
dnak mo- komſtwa ſwego/ tak owi ktorzy według Apoſtola/ Cauteriatam
gac oddać habentes conſcientiā, Piátnowáne miac ſumienie, aby záciagnio-
niedoſlá- nych dlugow nie płácił/ zátrzymanych Czynſow/ Wyderkaſſow,
skiem ſe Prowiſyi Koſcielnych Sierocych/ Szpitalnych nie oddawali/ zwo-
bronia. tli ſe

ch przyczyn
ignoranti-
wiecznie na

a albo odda-
w którym spo-
recepti, dla
prawo y deo
nientiam
m & pignus
quam inu-
wał człowiek
to co nydirt
Ponowił toś
mował przez
ergo omni-
ctigal, Od-
laycie dānina

ania Bostie
mper, non
nāk nie na zā-
może/ nā ten
oceniu rzeczy
iż mizernego
go co winien
mie je to iego
albo niepo-
iż niewiado-
eriori. prze-
zā to niepo-
symustia iā
Cauteriatam
by zāciagnio-
Oyderkafforo
dawali/ zwo-
kli sio

kli sie niedostatkie składać/ alleguiac je nie mają zkad oddać. Jāz. Thim.
to też owi ktorzy wdsiedziectwā źle nabyte wstapiwſzy/ y w do-
brach przez śarpanine albo figlaistie kontraktę zebranych bro-
dzac/ rekurs do niewiadomości czynia; a sumnieniu gryzaczemu ge-
be zatkāc vsieluiac/ tych wymowek zāzywāia; iſz niepowinni ſie
pytać/ iako dobrā odſiedziczone w dom ich weſły? ale o ſwoich
przodkach dobrze trzymać y preſumować/ a tak fide bona ſukceſ-
ſyi zāzywāć. Obiema bowiem ſwego czasu wytychnie; a te wymo-
wki/ ktorymi ſie ſāmi ludzā/ y ſerdeczney Sindereliu zlożyć ſie ze-
chca/ przed Bogiem nie wyda; gdyſz dobrowolnie Duſze y ſumnie-
nie/ takowemi preteritami zawodza.

Pierwſi grzeſia/ ile razy/ mogac bezznāczne° wſzerbku/ y zru-
nowānia ſwego/ powinnoſci do ktorych obowiazani niewypłacā-
to: chyba ieſli in extrema neceſſitate zoſtāia/ tak je im oſtātnia
bieda dokucza/ nā ten czas od zapłaty pro illa differentia tempo-
ris wolni zoſtāia/ poſci do lepiſzey fortuny nieprzyida. Tā iednak
bieda/ iako według exigencyey ſtānu kāżdego miarkowana bydź
ma; tak dla beſpieczeńſtwā duſznego/ aby tego prywatna nie wſi-
dila Philautia/ lepiey iſz arbitrio prudentis viri, wznāna bedzie:
ināczy kto wmyſlnie zwłoczy/ aby lubo Kredytorom y Cenſyrom
nie plācił/ lubo wydartych komu dobr nie oddał/ a tym czasem do
nedze przyiſdzie/ nie bārdzo dobrze o iego Duſzy y zbawieniu cuſzy/
Wzony Kārdynał Franciſcus Toletus gdy tak mowi. Qui non
vult reſtituere aut ſoluere cum poſſit ac debeat, mortaliter pec-
cat: & quo magis differt grauius peccat: vnde multum ſaliun-
tur, qui debita cum poſſint nolunt ſoluere, vſq; ad mortis teſta-
mentum, & qui ſic diſcedunt, ſecundum communem ſententi-
am in peccato diſcedunt: Kto nie chce przynwocić, albo zapłacić gdy
może y powinien, ſmiertelnie grzeſzy, a im dāley odkłada, tym cieſzy
grzeſzy. Zkad bārdzo ſie myla owi ktorzy mogac długowi potracić, zā-
nieſiaia to aſp do ſmierci y Teſtamentu, y ktorzy n tym umierāia, we-
dług poſpolitey ſentencyey w grzechu umierāia. Drudzy takſze ieſli
wiedza że nā nich dobrā źle nabyte ſukceſſya przypādly/ a wlaſnym
Panom oddać ich zāniebdywaia/ tym ſāmy zloſć przodkow ſwoich
Cooperādo ponawiaia. Jeſli zāś o zlym nabyciu watpia/ a mogac
y powinni bedac dowiedzieć ſie o tym/ doſtateczney inkwiſyeyey
nie czynia; tedy bonam fidem, ktoraby ich ſumnienia weſprzeć y

Tākie
niewiada-
moſci, ić
co ſie do-
wiedzieć
możę.

tylko oſtā-
tnia bie-
da od ra-
ſyucyey
vmaia.

Tolet;
lib: 5.
Cap: 4.

iako Du-
ſze zāwo-
dza ić
ktorzy
mogac od-
dać co
winni od-
wlocca.

Iako grze swobodne takowych dobr zażywanie ogrozić mogła/ per igno-
ra ci co ranciam affectatam, w sob e gąsa/ a z tym w grzechu zostają
mając do który grzech to też według pomienionego Tołera obaśtrza y ag-
brá wat- grawie/ że mogąc y swoje y cudze współzić summienie/ niechca; a
pliwie in- dobrą watpliwie/ przez rece sukcesorom podać/ Materyo grzes
knierzy- chuim podać/ y ciężar na Duse wala; zład tak mowi Kardynał.
oy o nich Peccant etiam qui bona habent dubia, & de quibus certi non
wczelnie sunt, an propria sint? & differunt id elucidare vlt; ad testamen-
nietzyna ta, in quibus etiam vt dubia relinquunt; cum teneantur statim

! Tolet cum commode possunt id declarare; & si forte debent, restitue-
vi sup: re: Grzesz też ci, którzy dobrą watpliwie mają, o których sami dowo-
 dnie nie wiedzą, ieżli ich własne? a przecie odkładają wypytac sie y
 pewności doyc aś do czynienia testamentu: w którym także, iako wat-
 pliwie Sukcessorom zostawia, będąc powinni zaraz gdy to sposobnie w-
 czynić mogą, wynieść sie czyie są? y ieżli sie Panich pokaze oddać.

Kto wie Tu iuż wracając sie do umarłych/ którzy według y obowią-
ra a cu- zku restytucyey zesli/ takwo sie każdy domysli co o nich trzymać y
dzego nie bo ich sobie imaginować może/ albo iako Pryncypalowi/ którzy
uroci y przez takome cudzych/ dobr obliżenie zrośli/ albo iako Sukcessorowi
wrocie którzy wzdziędściwa źle nabyte wstapili. Jeśli Pryncypalny wino-
nie kate wayca umierając cudzey substancyey ktora przy niem zostawiał/
wiecznie ginie. nie wrócić/ ani wrócić testamentem nakazać/ albo in euentu gódzic
 by ia stracił æquivalens nie oddał/ bez pochyby wiecznie Duse za-

Także ten wiódł. ponieważ sie z złości swey kazać nie chciał/ a dawno po-
ktory w pełnione wkrzywodzenia smiercia ratyfikował; zaczął także mu ant
dobrá źle restytucya/ ani żadne inße Koscielne Suffragia nie pomoga iako
nabyte w stanie potapienia będącemu. Jeśli też następca iego umarł/ kto-
wspnie ry wiedząc dowodnie/ albo wiedzieć mogąc je to dobrą źle nabyte/
anie- y komu inßennu należace/ postaramur ie trzymać/ y o restytucyey
dzac ze ta nie myślił/ a tak płując w cudzym dni swoje zawiół: y ten także
kie onych potapienia trudno wysć miał; a iako w przewrotney chciwości
nie po- przodkow swych spolekował/ tak ich torem w niedze wieczna zapadł.

Wraca- Straśnym obadaw tych/ to jest tak wydzierce/ iako w dobrach
 Damiá: następcie nieszczęsny tres wywodzi przykładem/ wielki Purpurat y
 Ep: ad Biskup Olyencki Piotr Daniński. Przed dziesięciami (prawi) lat/
 Domini zmarł w Ciem-zech Szrabia ieden potężny y bogaty/ a co wieśsz
 ou. c. 8 na pozór umarłowy/ y w oczach ludzkich życia niemającego. Po
 iego

tego z
 pietli
 ny/ na
 mien
 teore
 milia
 ściel
 tak je
 dus d
 wonie
 porza
 Patr
 kany
 konn
 ludz
 niem
 Etor
 pana
 prze
 dzai
 dzie
 row
 iako

chw
 okob
 blaw
 niec
 wos
 nab
 jat
 trza
 rojt
 gi
 cha
 str
 ma

tego jeść iu Zakonnik ieden bedac w zachwyceniu wyrzał otwarte Przekład
 piekła/ y tam niedźwiedź Grabi/ na wierzchu iedney straszney drabiny/ iako po-
 ny/ na ostatnim szczeblu stojacego; snowały sie w kolo okrutnych pło-
 mieni srogie wały/ ktore bezdenna przepaść z siebie wymiatały/ do-
 ktorey po szczeblach onych drogą zgotowana była: a iedną tylko Ga-
 milia po tej drabinie do piekła zstępowała/ ktora sie niegdy w Ko-
 ścielne dobra wprzodkach swych wpaźszy/ potomki niemi żywiła;
 tak ze kiedy kto z tej liniey świeżo umierał/ prosto na ostatni gra-
 dus drabiny z Dekretu Boskiego zstępował; ten zaśie ktory tam da-
 wniey gorzał/ co raz sie niżej w piekielne ciemności spuszczał/ y tym
 porządkiem mizerny rod sobie wzajem wstępował; piekło napelniał. dobr.
 Patrzał z strachem na meki Dusz onych nigdy dostatecznie nieopla: Miedzy
 kanych/ ktore zlekka nieszesna pożywała wieczność zadumiała Za-
 konnik; a gdy sie naybardziej Grabi onemu dziwował/ ktorego bia na po-
 lud za żywota/ za człowieka pobożnego miał/ powiedziano mu imie-
 niem Boskim; iż dlatego na potępienie sie dostał/ że wsi perwney
 ktora Pradziad jego Kościolowi Mecenstwu Swietego Seze-
 pana wydarł/ bez wszelkiego skrupulu trzymać nie poniechał; a
 przetoż iako uczestnikiem grzechu cudzego był/ tak też z infami ro-
 dzaju swego przodkami/ ktorych wszystkich piekło pochłonoło/ ius to
 dżiesiąty na potępienie zstępował; aby intrat niesłusnie branych za-
 rownie z tymi w mekach przyplacał/ z ktorymi sie przez cōplicitacē
 latomstwa/ żył a Kościelney majątności niewracać iaczył.

Tak podobne potępienie przysli wszyscy Sukcesorowie Li-
 chwiarza onego o ktorym piše Nicolaus Dinclespule/ ktory żył
 około Roku 1420. iż gdy wymiożył dom swoy przez niesprawie-
 dliwe zbiory/ ządęch/ sprawiedliwym sadem Bozym/ piekło na ko-
 niec ośiedził. W tym powiadał Zakonnik wielkiej światobli-
 wości Wilhelmus Pictauentis Granciskanski Prowincyal/ iż go sto drze-
 nabożny Kapłan tym kształtem w piekle ponurzonego widział. Le-
 żał w glebokim bezdniu piekielnym/ żywym zewszad osuty y przy-
 trąsiony ogniem/ a z tego wnętrzości wychodziło drzewo dosyć
 rojle/ na ktorego galeziach rozne obojey płci osoby zawięzane były/ go wiata
 Giowa nadoz/ a nogami ku wierzchu wisiać. Tym wszystkim wybu-
 chaćcy z przepaści plomien nieznośne bole zadawał/ a to o nich
 skazionemu Zakonnikowi prze-
 wodnik jego Anzyl/ ktory go był
 ma to język mowy sprowadził/ opowiedział; iż iednego Opa-
 ni z

ca potomkami byli/ Ktorego też Dobr przez lichwy y inſe nieſuſtno ſpoſoby nabytych/ weſoło niegdy żązywali. Wiece je wiedzieli/ iako ſie Wyćiec ich z Przywda wielu z bogactw/ a przecie nieſprawnie dliwych zbiorow poſinać/ y w Przywdomym oſobom male parta wrócić niechcieli. dla tegoſ paſinem/ za złoſliwym poćiągnięciem rodzicem/ iednym onym takomſtwa Wycomſkiego lącuchem/ do piekła západli. Lecz Wyćiec nieſzeſny/ albo raczy Duf zaboyca cieſzey nád wſytkich inſych cierpiat/ gdy tych ná Ktorych ſtárbił/ y z grzechem zbierał/ Synow y Wnurow/ poſpolu z ſoba w piekle pogrzebionych widział.

Kto ſpotka
nie w do
brach ile
nabytych
ſpotka
nie potępie
niu.
Sukceſſe
takie dla
zbawie
nia porzu
cić potrze
ba.

Przejre
ſtarczy.
Annall:
Lugdū:
ad annū
1604.

Smieja
Histoꝛya
iako dya
bli ciało
łupieſce
iednego z
Trunny
wzięli.

Przetosi niechay ſie każdy ná wſytkie ſtrony obeyrzy/ kiedy wiadoſcie dobra/ ſpadkiem ſobie nalezyte wchoǳi/ ieſli tam czego nie maſz takowego/ przez coby przekłactwo zdoſiedſictwem oraz záciagać mogli: aby ſnadſ przez wierzch dozeſney Maiećnoſci ſukceſſa/ nieſtończoney piekielnych mać poſſeſſey nie odoſiedſiczył: gdyſ ſuſtnie takowy każdy iednakieſ karanie z bezbożnym wydoſierca popada/ Ktory owoce z iego nieprawoſci zbiera: začym oddalić każdemu wczęſnie od ſiebie te zagiew trzeba/ Ktora piekielne ognie zarzy y podnieca.

Tak ſobie poſtapili potomkowie Kupca iednego Lubguńſkiego/ iakoſnym iego przeſtráſzeni potępieniem/ iako piſa Annales Societatis Ieſv. Ten zá żywota ſerce w Mámmonie wtopiwoſy/ onizym nie myſlał/ tylko aby iak naywiecey per fas & nefas náłapał. Przyſto do tego je zachorzał/ y nagle ſłabiec ná zdrowiu/ a gaſnac počat: przywołano Medyków/ Ktorzy poſtrzegſy iſ mu doćieka ze gáreſ/ nieſmieli mu iednak nic o Duſzy wſpominać: bo wiedzieli dobrze/ iako z wielu nieſuſtnie lichwy zdárł: y iakie Krywody počynił: Ktorych nágroǳić woleyniemiał. Toſ żona y dzieci uczyniły/ je go do przyprawy ná śmierć nie wiodły/ ani Káplánowi o niebes ſpieczeńſtwie znać dáły; obawiaiac ſie/ aby ná mówiony do pokuty/ ile nabytych ſum powracać nie Kazał/ a ich ſamych w wboſtwie nie zoſtawił. Umárt tedy bez ſpowieǳi y Sakramentow; aſi ci pod czas pogrzebu/ Ktory zniemála odprawiono appárencyja/ wpul iakoſnego dnia/ záyǳie nagle czarnemi chmurami Tiebo/ powſtanie ſum y wicher/ y tak ſtráſna powietrzem zámieſa niepogoda/ iſ około południa nocne zdáły ſie zápaſć ciemnoſci; wzuia w tym Grubarze co ciało nieſli znaczna odelga/ iakoby im Kto pierwſy

ćiejar

ćiejar
dlug
prozi
pogrze
ſtona
tak
ſona
ſych
ćac
nabyt
powra
nawet
wſytki
Germ
daw
Al
wiekt
wola
przyſ
obana
bydſi
bo ſie
ieſli
od ch
dal;
záſie
winie
niem
ta/ do
oddac
śmier
wiad
odtia
dobry
nat/ y
temu
záwle

ciężar z karbow zwałit; a gdy przyśedłszy do Kościoła Trunne wce
 dług zwycaju Chrześcijańskiego do pokropienia ciała otworzyli /
 prozina cale wyrzeli; y nieznalazszy trupą ożywićie to wszyscy na
 pogrzeb zgromadzeni uznali; że żarci ktorzy niebezpieczna Dusze przy
 stonaniu zgardła wydarli / w onym sumie y zawierusze / po ciało
 także zaiachali / a z sobą ie na wieczne meki wzięli. Zład przestra
 siona naprzod Matronka ktora na to patrzała / wianą swego y in
 szych legata nątychmiast odstąpiła / ani sie przekletych zbiorow ty
 tak wiecey chciał; Dzieci także y Sukcesorowie cokolwiek sie zle
 nabytego pokazało / albo sie kto ukrzywdzonym odeszwał / chętnie
 powracali; a ostatek nieczotliwych pieniedzy w bogim rozdali. A
 nawet taki strach widzac optakany niedznego bogacza koniec na
 wszystko miasto padł; że przez sam tylko Post dwadzieścia tysięcy
 czerwonych złotych rojni złożyli y przez rece spowiedników podo
 dawali / tym ktorych byli pokrzywdzili.

Aleć jest inszych wiele boiaźliwe^o sumnienia ludzi / ktorzy aczkol
 wiek potrzeba ściśnieni cudzych dobr zażywali / nieodmienna iednak
 wola powrócić ie własny Jescć mieli / a tym czasem niżli do skutku
 przysto / z światem sie pożegnali. O tych dyskuruiac ieżli im zanie
 dbana restytucya szkodzi / albo też ieżli przez żyjących powetowana
 bydz moze. Takowe v Theologow znayduie assercyje. Naprzod al
 bo sie czut do tego umiarły / że cudze rzeczy przy sobie miał / albo nie
 ieżli nie czut / a in bona fide trwając cudze^o zażywał / żadne^o wystretu
 od chwały wieczney nie vyna przeto iż ich z niewiadomości nie od
 dał; chyba że niu insze defekty światowe na przeszkodzie beda. Jeżliż
 zaśie dluzny sie / y do restytucyey obowiazany znał / lecz oddać te^o co
 winien był / dla wbostwa / luboby dobrze chciał / niemógł; y w tym po
 nieważ żadney winy nie popadł / gdy temu cze^o niemożność bronie
 ła / dosyć nie czynił / tedy też żadney kary nie odniesie. Jeżliż mógł
 oddać / a chęciwością albo inszy wwiędziony respektiem zwiodzył / przy
 śmierci iednak restytucya nakazał y ordynował; za to tylko odpo
 wiadać przy śmierci / y w Czysta cierpieć będzie / co culpabiliter
 oddawał / y sam przez sie wcześniej wykonać poniechał; ale luboby
 dobrze dsiedzić / albo Prekursor / ostatniey iego dyspozycyey niewyko
 nał / y rzeczy nakazanych podług testamentu nie oddał / nie to umiara
 temu szkodzić nie będzie; gdyż taka jest Praxis sadow Boskich / że
 za własne tylko występk Dusz ludzi zesłych nie za cudze karze. A
 ponieważ

Zład y
 żoná wiá
 ná y dzie
 ci suk-ef
 syey odstá
 piły.

A przez
 20000.
 tysięcy
 czerwó
 nych zło
 tych v
 krywdzo
 nymodla
 no.

Ktorzy v
 mieráia
 máiac no
 la oddać
 co cudze
 go sa ná
 drodze
 zbawien
 nej.

Iednak ie
 ili mogli
 za żywota
 oddać a p
 niech ili
 cierpieć
 za to be
 da.

*Ala nie do
sad poki-
by cudze
oddane by
to gdyś to
nie jest
już w ich
mocy. 2.*

*Soto in
4. sentēt
dist: 45.
q. 2. a. 3o*

*Porówny
dytursie
Dusza nie
powinna
zostawiać
dotąd w
Czystcu
aż resy-
tucya śla-
nie.*

ponieważ nie w tym nie winien umarły iż niebażny bśiedzić al-
bo Executor restytucya odkłada; tedyć cudza winą/ octożal Dusze
iego niema/ ani z tej miary/ żadney mać extensyey znosić nie po-
winien/ y nie będzie. Tey jest wyraźnie opiniey Wzory Theolog
Dominicus Soto, y po nim Robertus Bellarminus Kardynał/
z których pierwszy tak mowi: Si non restituendo defunctus non
peccavit, quia forte non potuit, aut bona fide possedit, non de-
bet etiam puniri: si autem peccavit, punietur pro culpā negli-
gentiæ illius in Purgatorio, sed posteaquam penas debitas de-
derit saluabitur, siue res restituatur, siue non. Ille enim iam fa-
ctus est impotens simpliciter ad reddendum, neq; videtur de-
bere pendere salus ipsius, ab alterius voluntate: alioquin posset
manere anima in Purgatorio in æternum, si nimirum nunquam
hæres restitueret. Quare si restitutio posset fieri & non fiat ne-
gligentiæ hæredis, peccabit quidem hæres, non tamen id no-
cebit animæ. Jeżeli przez opuszczenie nagrody nie zgrzeszył umarły, a
to dla tego, że snadź albo nagrodzić niemógł, albo też bona fide rzecz
cudzą trzymał, to karany być nie powinien: jeżeli zgrzeszył, to karany
będzie według winy y zaśluga niedbalszwa pomienionego w Czystcu, ale
jako skoro meki zamierzone odcierpi, zbawion będzie, lubo tym czasem
powroca rzecz one cudzą lubo nie: ponieważ on już w taki stan zapadł,
że mu niepodobna, zewszech miar restytucya uczynić; a nie zda się przy-
zwolta, aby zbawienie iego, miało się wieścić na woli drugiego, boby tak
mogła Dusza w Czystcu zostawać na wieki, gdyby dziedzic restytucyey
nieuczynił. Przetoż gdyby mógł dziedzic, rzecz zatrzymaną powrócić
a tego zaniedbywał, samby wprawdzie grzeszył, aleby to Dusza, niema-
dziła. Z tych słow iasnie się pokazuje/ iż ten Doktor niepotrzebna
bydź rozumiał/ do uwolnienia Dusze z Czystcá restytucya in facto
byle poprzedziła za żywota in voto, y przynamnięcy na ostatkiem
zgonie życia postanowiona była: bo się to zdało ciężko Doktorowi/
gdyby dla cudzey zwolki y niedyskrecey/ cierpieć Duszą tak długo
bez dania przyczyny miała/ pokiby za powrocentem rzeczy/ drogą
do wyscicia z mać otwarta iey nie była.

Wszakże luboć na te sentencya iako probabilem pospolicie
w szkołach przypadająca; iednak żeby trochękolwiek z tych co albo dłu-
gow nązbyt zaciągnat/ albo się cudzemi zbiorami przeciw słusno-
ści obłożył/ wzbiteczne niezachodził bezpieczeństwa; a styśać iść
po śmierci

po śmierci
wmyśl
dwo sio
logow.
zi Dus
żonych/
tego dlu
wista;
dzynch
strytym
rzy sie
fymist
manie
biali;
Elali/ ta
rzeczyw
dzie. W
niac n
lezyta w
nia/ y n
swego v
ciafby t
sadnego
cielnych
propo
rach by
mym sm
wody nie
fu prze
zwołacz
doydzie/
Za
pial/ cob
w Czyst
zano nie
ta/ gdy
nie on an

po śmierci może być Duszą uwolniona z Czyśćca bez restytucyey wmyślnie iey nieodkładał/ dla czego by potym miasto Czyśćca le-
dwo się w piekle oparł/ dla tegoż tak iá moderuia niektórzy z Theo-
logow. Że to prawda iſt ordinarie Bog Wſzechmogący nie wie-
żi Duſze żadney w Czyśćcu dotąd poſtibi recompenſa rzeczy wſſi-
żonych/ te^o który przynwde cierpi nie doſłá; bo tá nie w mocy umá-
tego dłuſznika/ lecz w reſtách tych/ którym on przy ſkonaniu zlecił zá-
wiſłá; á nie rzeż aby cudze przeſteſtwa y błedy ná grzbiecie ne-
dzynych Duſz odduiano. Bywato iednak często extraordinarie, zá-
ſtrytym ſadow Boſkich ordynánſem/ że niektórzy dłuſznikow/ kto-
rzy ſię w oddaniu ſum/ albo rzeczy winnych zá żywota oćierpienya zá-
ſymy ſtawili/ y ſzkodliwa iákaś/ á z grzechem złączona wzátrzy-
mániu cudzego Complácencya máiac/ wmyſlnemi zwłokámi nára-
biali; y dopiero w oſtátnim punkcie ſukceſſorow o reſtytucya zá-
kaleli/ ták długo w meſtách ſpráwiedliwość Boſtá zátrzymuie/ póki
rzeczywiſta długow záplátá/ y ſzkod poczynionych nagrodá nie do-
jdzie. Rácyetego ſá te. Naprzód że Bog Wſzechmogący odmies-
nia iáac meſtá wieczna naymnieyſſemu grzechowi ſmiertelnemu ná-
leżyta w karanie doczeſne/ zwykł to czynić według ſwego wpodobá-
nia/ y wolno mu ták y ták wielká miáre meſt náznaczyć/ iáko do
ſwego wkontentowania zá wraże nayſpoſobnieyſſá ſadzi; bo cho-
ćiaſby dobrze/ zá ieden grzech ſmiertelny/ iuſ odpuſzczony do dnia
ſadnego kará/ ieſzceby naymnieyſſá proporcya záſłużoney meſt pie-
kielnych długoſci nie wyrownał/ gdyſ finiti ad infinitum nulla eſt
proportio; Ale często zwłoká reſtytucyey/ w lákomych detento-
rách bywa zgrzechem ſmiertelnym złączona/ kora ſię ledwie ſá-
nym ſmiertelnym peryodem záwſciága y wćina; tedyć Bog krzy-
wody nie czyni/ kiedy zámienia iáac meſt: wieczne w doczeſne/ táki zá-
ſu przeciág do cierpienia komu w Czyśćcu náznáczá/ póki reſtytucya
(zwłáſzczá iſt z nieſkonczoney preſcyencyey ſwoiey/ wiſzi pewnie iſt
doydzie/ y kiedy) nienáſtapi.

Táto luboć to nieſuſinna zda ſię aby kto zá cudze winy cier-
piał/ coby ſię dſiało/ gdyby umarli w długách ſchodzacy/ dla tego
w Czyśćcu zoſtawá/ iſt niebaczný ſukceſſor/ tego co mu przyta-
zano nie powrócił: przecie iednak bynamniey to ſuſiſności nie ty-
ka/ gdy tego zá winy prawda że cudze karzá/ lecz tákie do których
ſię on anticipate iákoſpolwiek przyłożył/ y powód albo okázya dáł; poniewáſ grzechu.

ponieważ takiey jest natury grzech/ że nie tylko w tym który go sam
pełni/ godzien jest karania/ ale też y w tym który się do niego cho-
ciła occasionaliter przykładu/ a mogąc sposobnie zagrozić wro-
ta złemu/ dla swojej nieuwagi y błędnych respektow/ wolne mu po-
leżostawia.

Wiec iś siła z tych którzy cudzemi summieniem wrośli w sły do-
brami zęśli/ a dopiero restytucya przy śmierci rozporządzali/ y dźie-
dźicom iś wśafunek podali/ okazyi tymże dźiedźicom sa do grzechu;
gdy serca ich w odumartych dobrach/ przez nieśczęsna chciwość
wiazna/ y dla tego oddać ich własnym Pánom zwolozja; a mogło
było do tej obrázy Bostkiey nieprzychodzić/ gdyby vmieráacy nie-
spuszczáiac się ná ostatni met/ y nieperwne sukcesorow race/ chćlat
był sam przez się co winien popłacić. Dla tegoś coś za dźiw: iś
Bog sprawiedliwy/ o którym mówi Apostoł/ że In comprehensi-
bilia sunt iudicia eius & inuestigabiles via eius, Niepoiate sa sa-
dy iego y niedościgle drogi iego; tak długo niektóre Dusze w Czystcu
przeżywuie/ póki okazyja z przeszłych niedbalstw/ następcom do
grzechu podána/ iakożkolwiek odcieta/ a rzecz tak wielu gorśaca po-
wrocona niebędzie.

Mamy me ieden tego zrożnych Apparácyi dowod/ że się niektó-
rzy dla zámiedbaney restytucyey tak długo w ogních Czystcowych
smáyli/ póki strona wkrzywdzona/ nie została wkontentowana. Pi-
śe Thomas Cantipratanus, to co mu brát ieden Dákonu Rázno-
dźieyśkiego/ z którego też sam ná Suffragánia Kámerácenśko
wziety był/ o swym Rodźicu powiadał. Ten máiac zascia y nie-
śnaśki głowne z samśiádem swym pieniężnym/ który náń chce go
zgládzić z swiáta ziezdzal/ musiał żyć w wielkiej ostrożności/ y
czeládzi wiecey dla obrony zdrowia swego choráć. Miał inż ie-
dnego Kowalá/ który mu kóło naprawy wojennego rynstunku cho-
dził/ a miánowicie Konie tak iego iako inśey gwárdyey Kowal-
tego od roboty co raz się wpmínáacego/ obietnicámi wśytko zby-
wał/ áś tym czásem gdy się rzemieślnik náprzykrzáć nie śmiał/ w
chorobe wpadł/ on to Rycerz umárl. Wśilká czásow po śmierci
wpuł białego dnia/ póka że się iednemu wiernemu słudze swemu w
nedźney postaci/ trzymáiac w gołych rękách ogniśte pródkowy y rze-
cze: pros Pániey moiey/ aby temu á temu głowieżowi dług zaprá-
cowány oddał/ dla którego widziś iaki ogień cierpie. Przerázon,
śalójnym

Zaczę-
m do tad
cierpieć
musi póki
máterya
grzechu
odcieta
nie bę-
dzie.

Historye
iako nie-
których w
Czystcu
trzymá-
no, áś ná
nclá rasy
wśyja.

Cantipr
l. 2. Apu
Cap. 33.
Rycerz co
kowalo-
wi nie zá-
pláćit po-
kázue się
z ogniśty-
mypodko-
wami w
raku.

śalój-
to ś
y 3 p
sie 13
oraz
tá ś
nary-
nego
czelá-
od ni-
náfor-
stat.
znal-
był p
Mál-
Zdál-
do ś
żeby
y po-
iey d-
zwia-
2
w C-
trzym-
dlwo-
pláćit
my n-
lat ty-
go ro-
Bál.
gdyby
w ied-
tázi i-
ná iá-
wiści-
dnáś
aupel-

Żalostnym Páná swego widowiskiem sluga/ poydšie wprzód do tego
to Syna z ktorego wšt Caci pratanus historye wšytkie wyzerpnal/
y z piącem wšytko co widział opowie; a potym obadwoy zalamšy
sie żałami/ wonda ten do Młacki/ ow do Pániey swey/ á widzenie y
oraz prośba żmártego przeloża. Nicomiastkálá kocháiacá Maljón-
ká stósuiac sie do wóley mejá swóiego/ wykonać to czego prágnał/ y
nátychmiast sama do kowalá posłał/ ktorego dluga choroba zlamá-
nego znalazłšy/ i ešli mu co winien był żmárty Maljónekšy/ pytać po-
czeka. Odpowiedział/ że mi grzywna od roboty pozostál/ ktorey iem
od nieboštytá/ lubo sie często náprzýkrzáiac wyciągnąć niemógł/
ná koniec je mnie Bog choroba złożył/ wiecym sie vpomináć poprze-
stat. Oddalá záraz enorliwa Młátroná to co sám rzemieślník przy-
znal/ y przytym o inšych štrytych dlugách/ ktore Maljóniey záciágnął
był pilnie sie wywiáduac/ wšytkie popláciłá: á zátym nie dlugo
Maljónka swego do Liebá idacego/ takim šfátkiem ogladáłá.
Zdáło sie iey je włášní iákreys goracey ležal/ od wierzchu głowy aš
do stopy nóžney/ grubym škrepowány powrožem/ y zawołał ná nie
žeby go rozwiázálá: rzuciłá sie wnet ochotnie do postronká/
y powoli go zdeymuiac/ cále mejá odšnowálá; dopierokš
iey dšiekuiac rzecze: Wiedzze ižem do rad/ ták był w mełách
związány/ pótkis mnie popláciwšy dlugi nie wvolniłá.

Ale coš sie dšiwowác Młezowi doyrzalego rozšadku je tego
w Czyśćcu przybołal/ co z niemuwážney ošzednošci robotnikowi zá-
trzymał: poniewaš y plochóš dšieciinna/ cieškiey káry od špráwies-
dlawego Boga nie wšlá/ gdy dluzšy ácz drobne záciágnawšy/ wy-
plácić ich zwyklym látom leškomyšlnóšciá zániedbálá. Czyta-
my w Žwierćiedle Przykłádom o chłopiáciu iednym/ wprawdžie
láł tylko dšiewieć máiacym/ ále náđ kondycya y zwyczaj wiekš ones-
go roštropnym/ je gdy wmarł Młátcé sie włášney pláglíwie pota-
žal. Spytałá go Młácká/ coby takowego cierpiál. Odpowie/ že
gdoby wšytkie chuty/ y kušnice cálego šwiátá ze šwoiemi ogniami
w ieden piec zbil/ nígdyby od nich čłowiek tákiego wpalu nie čuł/
iáči iá ponóše: zá to tylko jem sie v čeláđži domowey zwykł był/
ná iáblá/ gruški/ y inše iáťorki dluzšé/ ktorym lubo po češćim sie
wiáčil wracáiac záraz/ kiedym co od gošci zá pošlugi wyprošil/ ié-
dnáť iéšze rešta gonie; á jem šmierćia popředzony/ nie wšytko
áupetnie wyplácił/ dla tegož ná ták nieznóšne mełi przyšedł. Spy-

Ktoremu
iák Mal-
jónká zá-
pláciłá
widli me-
iá wvol-
nionego.

Dšieciá
które gra-
šy dšie-
wiáciu
nie oddá-
to wćieš
kich me-
lách.

*Wskaz od za Młotką/ mogliście Synu mój takim sposobem ratować: rzes
dawszy co z dziećmi/ jeśli popłaciś to com winien/ zaraz wybawiony będa/ y
sta Syn z tąd zniknął. A Młotką żalosna zwoławszy co przedzwy wszystkie z
długość w ładzi/ na Pana Boga ich obowiązała/ aby iey powiedzieli/ wiele sie
bania go v tego Syn iey zapożyczyl: Nie znalazło sie więcej wszystkiego
zmak: dlugu/ tylko dziewięć groszy Hallenstich/ ktore gdy Młotką zchęci
oddada/ tegoż dnia na powrocie/ pokazał sie iey Syn/ za wybawie
nie dziękuiac/ a że przed Młotką w Boskim w Niebie/ miał sie
wstawić/ za nie y dom wszystek modlić/ obiecuiac.*

Czlar.
L. II. c. 35.

Zakunik
ktory put.
grośa od
przewozu
nie zapła
cił widzi
ie po
Smierci
ie mu dro
go do Nie
ba zagro
dziło.

Niemoge tu przepomnieć y onego Żakonnego Konwersa/ o
ktorym piśe Casarius Heiberstacensis, iś dla tego tylko (aż na
mala chwilkę) od Niebieskiej chwały wrót cierpiat/ iś biedne
pulgrośa dlużej został. Rzecz sie tak ma/ za roztazaniem Opata
swego idac po wsiach/ gdy nad Albin rzekę/ ktora Sassa oblewa
ziemię przyszedł/ nie miał czym od przewozu zapłacić/ ani też wza
kładzie/ w Przewoźnika zostawić; ale tylko Żakonnym słowem
przyobiecał/ iś put grośa doszedszy do Klastoru odesłać mu miał:
przystał na obietnicy przewoźnik: lecz Konwers za rzecz sobie lek
ka pulgrośa wając/ powróciwszy do Klastora/ wstawić sie nie stał
wił. Zachorzał potem nie długo/ y ostatniego życia kresu/ nie o d
ney nie pomniac obietnicy/ dopędził: aści gdy Dusza z ciała wysłał
wnet iey na oczach Krzywdy przewoźnika stanęła/ bo idacy tu Nies
bu pulgrośek wzmowiony drogę zalegl/ y tak sie wielki zdał/ że cał
go światła Młachina zaćmił. Dopieroś za przyezyna Anyolow/ wro
cić sie Duszy do ciała pozwolono/ aby błąd swoy wyznała/ y zapłata
powinna obmyśliła: Co gdy ożyłszy Konwers Opátowi/ y z adu
miatley braci powiedział/ niemięstanie Opát groś cały przewoźni
kowi postał/ a tegoż momentu (iako go oddano) powtore Konwers
wesoło stonał.

Jasnie sie z przytoczonych Historyi pokazuje/ iś lubo restytucy
cya/ po śmierci nie iest simpliciter Duszom potrzebna/ gdyś nie iest
w ich mocy; przecie na czas sprawiedliwość Boska dla tajemnych
a sobie tylko wiadomych racyi/ wielu w metach tak długo arestow
ie/ pokita restytucya rzeczywiście nie dojdzie. Coś tedy trzymać
o niey: iako na ten czas Duszom pomaga: czyli wperzataiac zawo
dy/ ktore Duszom do wyscicia zmak na przeszkodzie byly: czyli per
modum Suffragij, albo iakim innym sposobem onym releuamen
przynos

Przynos
Je restyt
Jalmu
co mu z
nien/ t
żywy z
cudze d
nie z te
niepow

W
revere
ści cud
kości z
winno
zmarte
niey sa
ma iś
przyna
go zym
mieć v
Opera
dna w
tum, l
nia r
chodsi
znac
wać si
nie pr
som p
ochot
zmart
twier
kości
niesć
jedna
bo o
dopie
bardz

Przynosiacz Trzyma to sławny Purpurat Robertus Bellarminus, je restytucya Dusom nie jest pomocna/ ile restytucya/ ale tylko dla Jalmuzná; Żad tej jest opiniei/ że kiedy ten cudze rzeczy wraca/ co mu zlecił umarły/ albo co to względem sukcessey uczynić powinien/ tedy z tad na umarłego/ nie pożytku nie spływa; ale sie tylko żywy z swoiey powinności wywiaznie; lecz kiedy kto obcy z miłości cudze dlugi płaci/ na ten czas Dusze/ takowym zaplaceniem ratuje/ nie z tej miary je restytucya czyni/ ale je jalmuzna daie/ y to czego niepowinien na pomoc Duszy osiarnie.

Wszakże zostawiać przyzwoita tak wielkiemu Kardyńałowi rewerencya/ nie znąc słusney przyczyny/ czemu by ten co z powinności cudze rzeczy wraca/ nie mógł Duszy pomodź/ ow zaście co to z miłości czyni mógł: ponieważ tenże Akt/ moze być uczyniony y z powinności y z miłości/ a tak day to żeby restytucya od dśiedźcowa umarłego uczyniona/ z tej miary nie pomagala/ in quantum do niej sa obowiązani (ieśli prawdziwa Skota sentencya/ ktory trzyma iść satisfactio pro peccato debet fieri ex debito) przecie przynamniey z tej pomagac będzie/ je ia chacie z Chrześciańskiego czynia affektu; bo miłość owá/ je jest uczynkiem dobrym/ musi mieć vim satisfaciendi/ iako sie to wyżej/ obszernie wywiodło/ iść Opera meritoria sa też oraz satisfactoria. Żad to izaliż niezgodna wszystkich trzyma sentencya/ iść Opus pænale est satisfactorium, sprawy przyszłości za soba ciągnace/ maia moc dosyć uczynienia: Wic je restytucya częstokroć dśiedźcom z przyszłością przychodzi/ gdy stosując sie do woley Dycowskiej/ a obligacyey swoiey/ znacznie na dobrach swóntować/ y własney odiawszy gacie fantować sie na potracenie dlugow y majątności zbywać musza; kross nie przyzna/ iść przynamniey na ten czas takowa uczynności Dusom pomagala/ ci ktorzy dla restytucyey/ przyszłości zachodzacel ochotnie znosza/ y one ad effectum dosyć uczynienia/ za grzechy umarłego applikuis: Nie przeczemy iednak temu co Bellarmin twierdzi/ że gdy obcy y namniey do restytucyey nie obowiązani/ zmiłości sie na nie odważa/ a dlugi cudze/ choc umarlemu odelge przyniesć szodrobliva reka; płaci wielkša z tej miary Dusom pomoc iedna/ je trybem jalmuzny/ tak zna czne summy dla nich spenduis; bo ośrom racyi ktore chociaś powinna restytucya zalecaia (iako sie dopiero dotknęło) osobliwa wage jalmuzná przed Bogiem ma/ y bardzo skutecznie/ ogień Czyśćcowy gasi.

Bellar.
lib: 2. de
purgat.
Cup: 164

Niechajże to conclusum będzie w tym punkcie/ że restytucya Dużom onym niedziwym siła pomodzy może/ lubo imieniem ich y z powinności/ lubo za nich y z samey ochotney miłości wczyniona będzie. Day to bowiem iſ nie jest tak absolutę potrzebną żeby defekt iey zmartemmu ſtobził/ kiedy bez iego przyczyny saydzie/ a takomy dſiedzić zawſciągąc cudze rzeczy przeciw ordynacyey teſtamentalney będzie przeciz; ta intencya wczyniona/ aby ſie na odelge Duſy cierpiacey obrocił/ ieſli nie dla ſamogo powrocenia/ przynajmniej dla chęci powracająceo pomoc przynieſie; ſkąd beſpiecznicy ſa zawſe propter melius eſſe wczynić/ ſwolaſz iſ niewiemy iaki y ſtatkami kondycyami dekret umarłego západł: bo może bydſ iſ mu extraordinarię do rad w Czyſćcowym wieſzeniu iaczeć náznáczono/ aſ iſto inſy zań wypláci vſque ad nouiſſimum quadrantem. Acz dobrowolnie to przyznátemy iſ Ordinarie dluſnik z-ſty/ inſymy teſ pobożności Chreſćciańſkiey Aſkami rárowany bydſ może/ y takiemu nie tylko reſtytucya/ ale Młodſzemu poſty/ iálmuzny zc. do wybáwienia pomoc moga. Jzym iedná doſtádem je poſtáremu ná dſiedzicu y naſtápcy obligácy powrocenia przyſycha; ktorey doſyć wczynić powinien/ iuſ nie tak walece dla zmartego (bo ſupponuiemy że inſym ſpoſobem zoſtat wvólniony) iáko dla ſamego ſiebie cieżar z kárkow zwálil/ a Duſy wlaſney zawſciągáiac cudzego/ w niebeſpieczeńſtwo nie wpráwił.

Nie wiele pierwſzego obowiaſta vchodza owi ktorych ſlubna Luther: obietnica cíasnie; gdyſ y ten dluſnikiem Boſkim ſuſnie ſie piſáć lib: de moze/ ktory ſie ná część iego/ pobożnych czynow dobrowolnie po- captiu: deymuje. Prawdą je Wyćieć dſiſieyſzych Kázerſtw Luther/ iáko Babilon ſam ſluby Bogu wczynione zgwałcił/ tak wſytekich náder ſczodra cap: de dyspenſa od nich wválnia; twierdząc iſ ſluby wſytek ſa wymyſty baptiſ: ludzkie/ ktore odmiáta Bog v Jzáiaſá naprzód/ a potym przez iednorodzónego Syna ſwego v Márká Swiátego gdſie mowi. In- Marc: 7. vanum me colunt docentes praecepta & doctrinas hominum. Dáremno mnie czeć, náuczáiac wymyſłow y przykázaná ludzkich. Ale niech ſzeka iáko chce/ zdárſy ſie z táncuchá Zákonnego/ troiſtym nitem trzech iſtótých ſlubow hártownego wſciekły Apoſtáſtá; nie perwoneyſzego náđ to/ że ſluby Bogu wczynione wypelnić trzeba/ bo tak y przyrodzone y Boſkie práwo káze. O przyrodzonym iáſná; ieſli bowiem wiąże náſ lex natura, abyśmy ſłowá

ſłowięto

ſłowięto
abyzm
Moyſe
ueris
lud D
peccat
dác. bo
zá grz
miał j
ſwyz
ogloſil
ei inſi
quam
gu nie
tnicá,
nie wy

J
wſe/ y
ſanía
Piſanie
poęyt
rodzon
ſwiecc
bal/ iá
fuerit
piſiſt
quá d
ieſli b
ſiáwít
wick m

T
s Jon
niebe
winne
re ma
uerun
li, yſ

Głowiękowi danego dotrzymali/ iakoż niepotężniey wiazać będzie/ abyśmy Bogiem nie ludzili? W piśanym zaś/ y od Boga samego Mojżesowi dyktowanym prawie/ maś wyraźny statut. Cum voueris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requirer illud Dominus Deus tuus, etsi moratus fueris reputabitur tibi in peccatum: Kiedy co ślubujesz Panu Bogu twemu nie omieszkaj oddać. bo się upominać będzie Pan Bog twoy, a jeżeli odwrleceś będzie to za grzech poczytano. A potwierdził tego prawą (aby kto nie rozumiał że za czasem z kassowane/ albo mu przeciwny może wyłożyć zwyczaj) Bog Wszechmogący przez Salomoná/ który taki Kanon ogłosił: Si quid vouisti Deo ne moreris reddere, displicet enim ei infidelis & stulta promissio, multoque melius non vouere, quam post votum promissa non reddere. Jeżeli co ślubował Bogu nie omieszkaj oddać, gdyż musie niepodoba, niemierna y głupia obietnica, y daleko lepsza rzecz jest nie ślubować, aniżeli po ślubie, obietnice nie wykonać.

Deut: 32

Eccl: 5

Jakoż od samych założonego świata pierwiastek kwitnął za wese/ y rownie potym z następującymi wieki zrosł/ pobożny obowiaszania się Bogu ślubami zwyczaj; y tak Wstanie Natury/ iako też piśane Prawa/ a nakoniec Łaski/ za nacylnieyszy Akt części Boskiej poczytany był. W stanie Natury Jakób Patriarcha/ albo od przyrodzonego Mistra rozumny wyuczony/ albo od Boga samego oświecony/ będąc na drodze do Mezopotanieny ślubem się obowiaszał/ iako mówi Piśmo. Vouit etiam votum Domino dicens, si fuerit Dominus mecum &c. erit mihi Dominus in Deum & lapis iste quem erexi in titulum vocabitur domus Dei, cunctarūq; quae dederis mihi decimas offeram tibi, Vczynił ślub mówiąc, jeżeli będzie Bog zemna, będe go miał za Boga, a kamień ten którym wystawił na pamiatko będzie zwany domem Bożym, y ze wszystkiego cokolwiek mi daś Boże oddam ci dziesięćinę.

Gen: 28

Tosż y owi chociaż Poganie zeglarze wczynili/ ktorzy pospólnie z Jonaszem Prorokiem płynąc/ gdy ich Bog z wielkiego wybawił niebezpieczeństwa/ za powodem samego rozumu/ na oświadczenie winney wdzięczności do ślubow się wdali; Timuerunt viri timore magno Dominum, & immolauerunt hostias Domino & vouerunt vota. Zlekli się Pana strachem wielkim, y ofiary mu oddawali, y śluby czynili. W stanie zaś Prawa y Zakonu Piśanego ordy nował

Iona 2.

Num: 6.

nował Bog Wszechmogący iako sie Názareyzytowie na szeregul
nieyfia tego słuzy przez sluby oddawac/ y od winá á zgotá od ká
jdey rzeczy ktora vpoic moze wstrzymywac mieli. Vir siue muli
er cum fecerit votum vt sanctificentur, & se voluerint Domino
consecrare, á vino & omni quod inebriare potest abstinebunt
&c. cunctis diebus quibus ex voto Domino consecrantur. *Maz*
álbo niewiasta gdy slub uczynia, ze sie poświecić y Bogu oddac zechca
od winá y wszelkiey rzeczy ktora vpoic moze, wstrzymywac sie beda, po
wszystkie dni ktorych wzgledé slubu beda poświęceni. Názareyzytowie
nie Lástki/ ze sie sluby miały seroco rozstrzewić/ á mianowicie w Egi
pcie/ gdzie potym niezliczone Zakonnikow stynely/ y pustynie napel
niały trzody kwitnac/ opisał w Duchu Izaiáš. Cognoscent Egi
ptij Dominum in illa die, & colent eum in hostys & muneribus,
& vota vouebunt Domino & soluent, Poznaja Egipcyanie Boga
w dzień on, y czcić go dárámi y ofiárámi beda, y sluby poczynia Bogu, á
wypełnia.

Maiz 19.

Uciechayże swoiey do vslug Boskich ośietności w Piśmienne
nie stroia appárencye/ ośie bli dysydenci/ przytaczaiac opácznie Pi
smá/ ktoremi swawola pod płaszczykiem wolności Chrześciańskiey
zastonić od oczu mini przenikających vsiluiá: gdy Eilka mieysc z Do
którá Narodow mianowicie wsiatych ná to byłuiá/ áby dowiedli/
iż stan Chrześciański/ iest stan swobody/ ktorey ze sie wedlug
illacyey Heretyckiey; sprzeciwiaia sluby/ bo do wykonania slubus
iacego niewola: záczym stanowi Chrześciańskiemu nieprzystoyne
sie zdádzá/ poniewaz zruinowawszy vprzywileiowána wolność/ iá
rzmó nieuchronnych oblig ná kárki ludzkie wála. Ciagna oni po
swoych plecách Apostolskie słowa/ naprzód z listu do Galátczyków.
Galat: 4. Non sumus ancillæ filij sed liberæ, quâ libertate Christus nos li
beravit, Nie iesteżmy synami niewolnice ále wolney, która wolnościá
Chrystus nas dárował. Potym z Listu do Koryntczyków/ Vbi Spi
ritus Domini, ibi libertas, Gdzie pánuie Duch Páński, tam wolność:
2. Cor: 2. Názareyzytowie z Listu do Kolosseńczyków. Si ergo mortui estis in
Colos: 2 Christo, quid adhuc vivitis secundum precepta & doctrinás
hominum? Ponieważście umarli w Chrystusie, ná coż życie we
dlug wynalazkow y náuki ludzkiey? Ale mieysie ná ostrożności/ ktorey
ry tych Syren gładkie słybyś glosy Kátoliku/ gdy cie pozorne ná
pierwsze weyrzenie zálátwia ich dystursy: boć wedlug mądrego Ter
tulliana

tullian
te pism
zney p
cipiti
tentia
ná cále
Przeró
w sym
sam dy
chciat.
exemp
non v
dzi H
tes y a
ále zeb

giego
postol
oblud
smien
ze to sa
wka n
zlosc
kolluz
coby r
no Ch
zynia
wsy p
przyr
reddi
tis mu
wokol
Y
sluby
reyzy
zgwa
pierop

tullianą pospolity to wszystkich Heretyków zwyczaj/ Pismo Święte
 te pismem chcieć ruinować: a na zniesienie prawdy samejże wie-
 czney prawdy assercyę obracać y armować. Hæretici (mowi) an-
 cipiti occasione vnus capituli armantur contra exercitum sen-
 tentiarum, Heretycy z okazyey iakiego ubożetnego miejsca w Pismie,
 na całe woysk przeciwne pisma śmiecia się oburzyć y następować.
 Przetoż ostrzega wszystkich Ambrozya plynacy Doktor/ aby się pier-
 wszym Heretyckich allegacyi nie wprowadzili pozorem; ponieważ y
 sam dyabol Pismo trzepał/ gdy Páná na puszczy włowić y podeysć
 chciał. Non te fallat Hæreticus, quia potest de scripturis aliqua
 exempla proferre, vitur & diabolus testimonio scripturarum,
 non vt doceat, sed vt circumscribat, & fallat, Niechcie nie zwod-
 dzi Heretyk, przetoż umie z Pisma niektóre przytoczyć przykłady, bo
 też y dyabol zazyma pismiennych świadectw, nie na to aby nauczył,
 ale żeby omamić y zdrądzić.

Odpowiadając tedy na zarzuty źle rozumianego Apostoła/ dru-
 giego przeciw Niemowatorom wywodzimy Apostoła/ y owsem A-
 postolom Książcia Piotra Świętego; który zdarzył maskarę tym
 obłudnym Personatom/ przez ktora swoje chca pokryć rozpusty/ pi-
 smiennymi wpsrzymy się y przyglaśawszy farbami/ powiada o nich/
 że to są ludzie/ Velamen habentes malitiæ libertatem, Pod pokry-
 wką wolności złość swoje forytuiacy. Czyli to bowiem/ nie iawna
 złość odziana płaszczkiem wolności/ łamać dano Bogu wiare: a
 kłuzyc z niem iakieszaczyniac/ wdawać że wolno to z Bogiem/ czynić al-
 coby nigdy nie wšlo z głowiekiem: Nie przecy temu nikt/ że wola-
 no Chrześcianinowi slubować albo nie: gdyż o slubie żeby go
 czynić żadne Boskie nie zaśliło przykazanie/ tylko rada: ale uczyni-
 wszy go/ iusł wolność do cofnienia się wzad wpadł/ gdyż okrom
 przyrodzonego duktu rozumu/ jest iasny Boski mandát/ Vouete &
 reddite Domino Deo vestro; omnes qui in circuitu eius affer-
 tis munera, Slubuyćie y oddayćie Pánu Bogu naszemu nyscy ktorzy
 wokolczy przynosićie dary.

Nie wysło na dobre Samsonowi/ że chćiaś per indirectum
 sluby zgwałcił/ gdy nieostrojnym sekretu wydaniem/ bebac Tłaz-
 reyzykiem/ na ktorego głowie ex vi vort postat jelażo niemiat/ do
 zgwałcenia tego slubu zdradliwey niewieście okazyja podat. A do-
 pieroż straszney nie wśli kłasti Ananiaś y Saphira/ ktorzy poslu-
 bowysy ci.

Tertul:
 l. de Pu-
 dicitia.

Herety-
 kow prze-
 wrotność
 w spocze-
 niu pisma

S. Ambr
 lib. 4. in
 Luc. c. 4.

1. Petr. 2

Sluby zra-
 za wolno-
 bonie v-
 czyniwszy
 trzeba
 chować.

Psal: 75.

Iudici: 16

Karanie
 Samsona
 y inszych
 ktorzy slu-
 by gwał-
 cił.

biwŝy dobrá swóie Pánu Bogu/ takomstwem potym wwiędzieni/ częś perona wrowáli; bo zá spráwiedliwa Piotrá Swietego/ (álbo raczey Bogá/ ktory z siebie jártow stroić nieda) kondemnátá/ ná gla śmierćia skaráni/ odmiennosci oney przypłátili: ktorzy żeby wies dŝieli/oco gina/ wymiáta im zgwalcenie slubu Prymás Apeŝtoliŝki

Act: 5. gdy mowi. Anania cur tentavit Satanas cor tuum mentiri te Spiritui Sancto, & fraudare de pretio agri? Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate? quare ergo posuisti in corde tuo hanc rem? non es mentitus hominibus sed Deo. *Ananiaŝu czemu/ kusil Czárt serce twoie, żeś skłamał Duchem Swietym, y ubliżył z pieniędzy zárola wziętych? izali zostáiąc rola nie twoja zostáwała? a przedány ptaca zaŝ nie w twojej mocy bylá? czemu takowa rzecz w padła w serce twoie? nie skłamałeś ludzió ale Bogu.*

Przetóŝ iest to y bédzie niewzruszona żadnymi Kácerzow Máz chinámi konkluzya/ że sluby trzymać każdy y pełnić powinien; bo iáko kontrákt y wŝytkie z ludzmi záwárte/ ab initio sunt voluntatis ex post facto nec ŝitatis, według poŝpolite^o Axioma práwnego/ to iest wolno ie stánowić álbo nie/ lecz dotárŝy tamáć nie wolno: tak y sluby Bogu prawdá je wolno czynić y nieczynić/ ale post factum niemożerwany trzyma wezeł: ktory kto wmyŝlnie/ ŝuŝnecy nie májac przyczyny targa/ y sluby gwałci/ álbo ŝie z nich cale wytámuie/ stráŝny sad Pańŝti ná ŝie obala.

Kto ŝlubu
nie wyko
nal iŝ nie
mógł, cier
pieć zá to
nie bédzie

Applikujemy iuŝ ten dyŝkurs do Duŝ tamtego ŝwiátá/ ktore ŝlubow zá żywotá wczynionych nie wypelnily; o tych tymże trybens iáko o bliŝko wspomniánych wobowiazáku reŝtytucyey zeŝtych: bo álbo poczuwały ŝie w ŝwoiej powinnoŝci/ lecz ŝlubu wykonać nie mogly/ dla tego że ich ŝuŝne trudnoŝci záŝly; y wymawia ich przed Bogiem niemożnoŝć exekucyey/ dla ktorey nie tylko żadney winy nie popadaia/ ale częŝtoć iezli co/ Polwiek w tey mierze/ chce ŝie Bogu wiŝcić áttentowały/ á wtym trefunkowe przeŝkody/ ich dobra wola gráżyły/ ná fauor Boŝki ŝo bie zárabiaia; gdyŝ dawne wielkiego Auguŝtyná eŝtatum, Coror nat Deus voluntatem, ubi non inuenit facultatem, Koronnie Bogá *jáme wola gdzie nie znáydnie możnoŝci.*

August:

Stwierdził to ŝam Bog Wŝechmogacy znácznym cudem; bo Piedy zá záŝow Urbána Wrorego Papieża ogłoszona bylá Bulla/ Crucjata ná wojne Swiata przeciwko Turkom y inŝym Sárácel

nom/

nom/ d
ne 3 id
pobożn
rzy wŝ
bem ŝ
dyerŝk
Urbán
wác p
Antyo
wykon
że ie tef
ktem
ŝac ŝie
ŝtopy/
obchod
Diŝkup
inŝych
zásem
ŝach
plures
in Chr
ruerun
wola/lu
ŝmatier
gdzie c
Al
ŝtwem
Sad p
da ná
Grzech
y ŝlubo
ich zá
kto Je
ŝto/ ale
ŝiażm
ŝenia
Ale ied

nom/ aby Jerolimá/ y mieyſcá one Krwia Chryſtuſowa ſtropio-
ne z ich Tyráńſkiey niewoli odbite bydź mogły: co żywo ſie ná ták
pobożna wſługe y peregrynácyá bráło/ y wſiawſzy Arzyſ S. (Kto-
rzy wſyſcy co ná te expedycyá ſli ná ſátách przyſzyty noſili) ſlu-
bem ſie obowiazywáło. Miedzy inſtymi był Ademarus Biſkup Po-
deryſki/ Ktory naprzód in Concilio Claromontano z rák ſámego
Urbána Pápieżá/ Arzyſ przyia/ y do grobu Páńſkiego pielgrzymo-
wáć przyobiecał. Ten lubo nie doſzedſzy Jeruzalem/ w drodze w
Antyochiey umárł: Bog iednak ták dálece iego affekt/ y podieté dla
wykonánia ſlubu/ po wielkiey częſci ſátysi podrożne ákceptowál/
że ie teſt cudem wtwierdził: bo kiedy potym Miáſto Święte zá du-
ktem Gottfrydá z Bullionu Hetmáná/ wſieli Chrzeſććanie: á cie-
ſzac ſie że im Bog dáł ogladáć mieyſcá gdzie iego Páńſkie deptyły
ſkopy/ z Proceſſyámi Koſćcioły/ zwołaſz á gdzie Chryſtus cierpiat
obchodzieli: táſnie miedzy wſytktymi Ademará obchodzącego w
Biſkupiem wberze widzieli/ iákó piſe Gwilelmus Tyrus. Ale y
inſzych wielu Ktorzy ſie byli ná teſt droge Święta wybráli: á tym
záſem niſli doſli pomárli/ widziano tájze w Jeruzalem ná miey-
ſcách Świętych/ iákó piſe tenże Arcybifkup Tyryſki: alij quam
plures, qui in toto cinere Diuinis obſequijs mancipati, piam
in Chriſto dormitionem acceperant, in eadem ciuitate appa-
ruerunt multis. Przez co Bog iawnie znáć dáł iákó ich pobożna
wola/ lubo do ſkutku dla záſcía ſmierci nie przyſlá/ nie zmnieyſzym
ſmákiem nád rzecz ſama przyjmował: poniewáſ ich Duſe/ táj
gdzie ciátem nie doſli/ ále doyſć chcieli ták wielom prezentował.

Albo mogły wykonać ſluby/ lecz ſzkodliwym ociázone leni-
ſtwem dylácyámi nárabiały/ y ták niewypełniwſzy powinności ná
Sad Páńſki porwáne ſá: á wtedy według miáry przewiniénia/ ſpa-
dánánie cieżár Káránia. Jeſliſ bowiem niedbalſtwo ſmiertelnym
Grzechem traciſto/ á wychodzącym z ciála Duſom/ żáłowáć zá nie/
y ſlubow odwołczonych ponowić albo rátyfikowáć nie przyſzło: to
ich zá nie dotrzymánie wiáry Bogu dáney/ nieuchybne poryta pie-
kło. Jeſli záſ niedbalſtwo/ złoſci grzechu ſmiertelnego nie donio-
ſł/ ále przećia dla nieuwáżney zwłóki z wina chociaſ powſzednia
ſłázy nie było: to ie Czyſććiec wſequeſtr ſwoy wberze/ y według názná-
ſzenia dekretoſ Weſtich/ trzymáć w mekách záſłużonych będąc.
Ale iednak nie dorád tájz zóſtawáć beda/ potaby od tego inſze

Guilel:
Tyr: lib
8. c. 22.
Przykład
iákó Bog
przyia/ ſá
ma wola
nych co ſlu-
by prágne
li wyko-
náć.

Kto mogł
á niech-
ciat, kar á
nie pro
modo
culpa od
nieſie.

go niedbalsstwo one supplemētowane/ a sluby ná mieyscu albo imie-
niem zmarł^o wykonane nie byly; gdyś nie iest takowy tryb Bogi/
aby to po człowieku gwałtownie wyciągał/ do cz^o mu iuż samje moc
y sposobność odiał: zacząym poniewaś exekucya slubow Dusz^o zmar-
tych ciałe z rak wytracona; nie iest rzecz/ aby inšyich subſtytutorow cze-
ściac/ tak dlu^o od ſczęścia wieczne^o odſtrychnione/ w biedzie Czysta-
cowey bydź miały/ potiby ſie przyrąciela takiego/ ktoryby ich ciężar
przeiał/ y efekciue zniost niedoczekaly. Poniewaś takim ſpōsōbem/
albo by ná záwſe w meſtách zoſtawac/ im przyſto/ gdyby ſie niſt nie
trafił/ coby ich w wypełnieniu ſlubow zaſtąpił; albo by wſytkiem li-
cencya powrocenia ná ſwiát dać muſiano/ żeby laſti v ludźi zebraly/
a wywiązanie z obligu ſlubowego zá wſpomozienie czyiś otrzymaly.

Duſz ie-
dná cier-
piatá do
rad áſ za-
nie ſlub,
kto inſy
wykonat.

Tilm:
Bredčb:
collatio
nū ſacra
rum ca-
pice 40.

2. wſtáſze co ſie o reſtytucyey troche wyjy mowiło/ to y tu Bog
W. ná czas praktykuię: je niektorſy Duſz^o z tajemney ſadow ſwoich
ſurowoſci/ tak dluo w Czysta cu detencya náznacza/ poſi ſie ná wy-
pełnienie zániedbanych ſlubow/ ktokolwiek miaſto nich nieobierze.
Namy tey prawdy nie ieden z ſámych ſuppliē/ ktore Duſſe pokazu-
iac ſie czynily dowod: nie bade przykłádami zágeſzał/ iedna tylko
Duſſy áppárycya przytoce/ ktora ſie w Brábancyey ſtála.
Opisuię ia Tilmanus Bredendachius/ ktora wyčerpnat od wiá-
domego y ná ten czas gdy ſie to dzieło w Mieſcie Sylua Ducis ná-
zwánym przytomnego. W kámiénicy (práwi) pewney dnia 23-
Liſtopada pokazal ſie zmarły Matzonek mroy (piſe do żony iego)
a brát náſ w takim ſtroiu/ w iákim oſtátni raz w Mieſcie go wi-
dziano/ to iest w czarnym płaszu/ a w iedwabnych ſukniách/ głowa
máiacy odkryta/ y rece zložone; a pokazal iedney z ſluzbiſtych pá-
nien/ y wchylwſy płasza/ wielkiem oſuty ogniem przed nią ſtánal/
iſtrytáſze z oczu miecac/ y wſytek ſtráſliwym plomieniem poly-
ſtuac; ktora iáko go wyrzála/ od ſtráchu omdláta/ a od przyto-
mnych otrzeſtoiona/ przyczynę nagley mdloſci opowiedziála; byty
ná ten czas przy niey corki Tieboſzykowſkie/ y z Ciotka ſwa/ kto-
re dowiedziawſy ſie o Wyciu/ dodawac ſluzbiſtey ſercá/ y proſić
iey wſilnie poſzely/ aby ſie oſmielila ſpytac w iákim ſtanie zoſtá-
ie: y ieſli od Boga albo z kład inad przychodzi: lecz białogłowa
niezwyczajnym pomieſzana ſtráchem/ ſłowá przemowić nie mogła.
Dokłádala ſie tedy domowi wſzonych ludźi/ coby z tym czynić: ie-
dni to zá białogłowſkie baſni poczytali/ y leſkoſcia zbywali; drudzy

miedzy

mied-
czego
znow
ieſt:
wielk
iać.
okolo
ly nie
Wto
ábys
kiem
ly: T
proſi
ſcho
dze o
mow
mod:
Wto
na/ k
odſta
dowi
chwi
slubi
ściel
tám
przez
lá id
ráno
tám
gdy
Mia
lá z
ſpiek
wo k
wi)
lá ia
grod

między ktorými był ten co to piśe/ rǎdżili/ aby sie spytála słuźebna:
 czego umǎrły potrzebuie/ y oraz pomoc obiecała. Przyjdzie w tym
 znowu na powtorzki Dusǎ y rzecze do Panny/ czemuś mie nie ratu-
 ieś? czego sie lekaś? nic cie zlego nie potka. Odpowiedziała/ od-
 wielkiego strachu rozumu mi nie staie/ y sama nie wiem czego sie
 iac. Działo sie to zrana w Poniedziałek/ ktorogo też dnia znowu/
 około godziny dziewiatey/ y potym o dżiesiatey pokazał sie iej zmar-
 ły nic nie mówiac/ ale tylko serdecznie wzdychając: aś dopiero o
 Wtorey społudnia/ przyszedłszy rzecze; Także cie vprosić nie moge
 abys mie ratowała: odpowie słuźebna/ gotowám ratować wszelá
 kłemi sposobámi/ ktorých Kościół Kátolicki záżywa. Rzecze zmar-
 ły: Toć iest czego ia prǎgne; á wyprowadźmǎy ia z Jzdebki ná sale/
 prosit aby sie o trzy Misse Swiete postárała Requialne/ y aby do Oir-
 schottum gǎdzie iest cudowny Krucyfiks posłała/ y tam pewne pienia-
 dze oddała/ bo tak w pewney chorobie obiecał/ á nie wykonał; áni
 mował ia przytem aby sie nie báła/ obiecuiac iey Komitywy dopo-
 modz/ y ná te Swieta droge pospolu wędrować. Kaniusienko wo
 Wtorek wybrała sie Panna ná Pielgrzymkę od zmarłego poslubio-
 na/ ktory też według obietnice do niey przybył/ y nigdziey iey nie-
 odstąpił; y owšem do gospody wprzód vprzedził/ y potym do Cu-
 downego Obráz y Oltarzǎ Swietego Krzyża. Tam oboie kłegzac
 chwilkę sie modliło; á potym gdy słuźbista niewiedziała komu po-
 slubione oddać pieniadze/ záprowadził ia zmarły do strzynki Ko-
 ścielney/ gǎdzie wierni ná potrzeby Kościelne iálmuzny skladáia/ y
 tam wlozyc obiecana Quote kazał. Wrocila do domu o Piarku/ nie
 przez wszytkę droge z umǎrłym nie gadaiac/ lubo go czesto widywa-
 ła idacego przed soba/ z rekámi záwśe zlozonemi: Wśobote bǎrzo
 ráno obudził ia mówiac/ aby do Kościółá Swietego Janá posłała/ y
 tam cokolwiek według možnosti swey ofiarowała; bo tak był nie-
 gdy obiecał/ gdy pewne niezgody y kłotnie/ między Obywátelámi.
 Mǎsta tegoś Sylua Ducis záchodzace vgadzał. A gdy to uczynia-
 ła znowu przyszedł wpół czwartey tegoś dnia/ y obudźmǎy ia rzekł:
 spieś sie y predko vbieray/ bo mi sie czas kroci. A bǎzac ze sie leni-
 wo kłzatała/ znowu powtorzył aby sie kwapila/ bo nie dlugo (prá-
 wi) tu bede. Potym wszedł ná Sale/ ktora iuś była wielka ogarnie-
 ła iáśność/ y tam prosil/ aby zá Misse odprǎwione Káplánom ná-
 grodziła/ wyjebrałszy ná to iálmuzne/ á nie ináczey. Bráta y Cora-
 ki aby

Ki aby wspomniała o statecznej w Wierze powściągniętej trwaniu/ Kto
 tym też powiedzieć kazął/ żeby się za umarłych bez przestanku mo-
 dliła/ dokładając tego: że gdyby ludzie wiedzieli/ iako ciężkie ma-
 Duse cierpia/ a iako z modlitw nabożnych pomoc/ y pociecha odno-
 szą: na moment ieden oderwaćby się od pacierzy nie dąli. Tak-
 nie podziękowawszy służbiſtey/ y wyſzytkim Ktorzy mu do uwolnie-
 nia z ma- pomogli/ y obiecując to przed Bogiem wdzięcznością
 płacić/ wzbił się ku Niebu/ złożywszy nabożnie ręce/ wielką ogą-
 nioną światłością/ y tak na wieczne gody poſe-

Drożymiales iuſz z tego przykłądu nabożny Cztełniku / dſia-
 wny tryb ſkrytych ſadow Boſkich; je lubo Duſze ktore ſie w wypeł-
 nieniu ſlubow nie poczuwały / mogłyby bydſ przez inſze Suffragia
 ratowane / przecie Bog dla ſłuſſnych przyczyn / ktorych błachy dociec
 nie może rozum, (Quis enim cognouit ſenſum Domini, aut quis
 conſiliarius eius fuit, *Ktoſz bowiem zna zdania Pańskie, albo kto w ra-
 dzie jego zaſiadał.*) nie zawſze akceptuie ſatysfakcyę / od żyjących w na-
 grodzie tożone; ale na czas do tad w areszcie trzyma ſlubnym ociążo-
 nym Duſze / poſci ſie czyiá pobożność na ziemi / wypełnić ich obo-
 wiażku nie oſmieli. A czyni to Bog Wſzechmogacy oſobliwie dla
 tego / aby ludſiom od ſzkodliwego niedbałſtwá wſtrec uczynił; a
 niebeſpieczney oncy zwołóki / dla ktorey ſie w wykonaniu danych Bo-
 gu obietnic nie poczynwiała / takowym długiem meki ſtráchem odus-
 czył: bo ieſli według decyzyey S. Zboru Trydentſkiego wielki to
 hámulceć od złego / gdy wióſiemy / że nie tak łatwo grzech ſtropić /
 iáko go łatwo popelnić; y muſi ſie każdy zedrgnąć gdy go grzech do
 ſiebie wabi / poyrzawſzy iákie za niem / chociaſ po otrzymanym od-

zeniu y abſolucyej/ w Czystaſtu naſtępna Karania. (Procul du-
enim magnopere à peccato reuocâc, & quali freno coercē
ſatisfactoriæ pænæ, *Bez wątpienia bowiem odwrót czynią, y za-
ſtępek który od grzechu cofa ſtają te meki od Boga/ na doſyć uczy-
poſtánowione, Mówią Wycowie oni Świątobliwi/* pogorowiu
rący nie jednego ſercem zatrząſnie/ y od ſzkodliwych wypełnie
ſłubow dilaſcy ſkutecznie odwieǳie; gdy poglądać bada iakę
g ſurowie podobnych niedbałcow Karat; y nie pierwey wyćia-
sney ſprawniejszoy reki/ od pomſty pechamował/ aſ obietnico
kiem ſamym ziſzione (lubo z cudzey reki) odebrał.

Rom:ii.
Przetrzy
mie Bog
na ciás w
Czyśćcu
dla zanie
dbanych
ślubow á-
by sie lu
dzie wobo
wiazku
porczuwa-
li.

Concil:
Trident
sessione
14. c. 18.

Włości Boskiej Proces/ lecz w nagrodę zaniedbanych słubow/ Kiedy
negligentia była venialis (iako się wyżej wywiodło) przyniue
equivalens: dla tegoś dosyć żarliwemu o dobro Dusz w Czystcu
ieczących/ będzie na tym sercu; że im iakiekolwiek inſe dobre uczy-
ki/ moc dosyć uczynienia mające oddać y aplikuie; do przez to
ile z niego iest dostatecznie obowiązek ich wycieńcza/ y długow za-
ciagnionych wplaca. Równem luboby dobrze Bog z tajemney dy-
spozycyey swojej/ takim która Duszę nakrył dekretem/ że nie pier-
wey się z Czystcą wysłiznie/ aſi ktokolwiek za nie słuby darone wy-
pełni: Przecie ten który ich inatſzym sposobem ratować vsiluje/ a
niewiedzac/ y wiedzieć niemogac iako ktorey Duszy Los padł/ Suſ-
fragia od Kościół S. podane za nie ofiaruie/ w swojej nie zawo-
dzi się intencyey/ y namniey nie traci. Jeſli bowiem według aſſer-
cyey Adryána Piatego Papieża/ który trzymał że Modlitwa grze-
ſznika nie pomaga Duſhom (acz naſia przeciwna iest opinia) przecie
jednak grzeſznik wielki pożytek z takowych Modlitw odnoſi; iſ
Duszę lubo żadney z nich korzyſci nie mające/ ſama dobra wola y
aſſektem do wdzięczności krapuie. Si quis (napisał ten Papież)
pro animabus in Purgatorio orauerit, quanquam peccator ani-
mo proficiendo eis, orationem fecerit, obligat eas ad Antidota,
ſeu ad gratitudinem, licet fortasse nihil eildem impetrauerit,
Gdyſie kto za Duszę w Czystcu modli, luboby to grzeſznik umyſem ra-
towania ich czynił, obowiązuie Duszę do oddania, albo do wdzięczności,
aczkolwiek im podobno nie wproſi; Daleko więkſzy a fortiori po-
żytek dochodzi tego/ który czyni Akty/ przez ſie ważne/ y do wybá-
wienia Duszę ſlujace/ luboby Bog efekt ich/ z niepoietey ſwoey or-
dynacyey zawieſił; albo do inſzych Dusz (co poſpolicie bywa) nie
do tey/ która ſobie operans zamierzyl/ przenioſt y obrocił.
Niechayże niſt w tym Swietym ratowania Dusz nie wſtaie zawo-
dzie/ bedac pewien że y uczynkami ſwoimi według ich/ albo teſ
właſney godności/ mniey albo wiacey Duſhom pomoze; y ſwego
Zaſu za takowa Chrzeſcijańska wczynność ſowita nagrodę odmieſci.

R O Z D Z I A Ł XVI.

O Ceremoniach albo Obrzędach Kościelnych, których przy po-
grzebach żążywa, ieżli y iako? także czyli wſyckie Duſhom
pomagaia?

Duſſe ſlu-
bami oſia-
ione, mo-
ga bydz
przez in-
ſe Suffra-
gia wybá-
wione.

Adrianus
quintus
in 4 sen-
ten: de
peniten-
tia.

WJe czestszego o oczy prawowiernych nie obliia sie ludzi / iáko Ceremonie: ktorými Kościół Kátolicki przy pogrzebách / obchodách / Roznicách / y inšych zaдушnych zágešcił Aktách: wídzić tam bowiem gromádne Káplánów y Zakonników Procesje: wystáwione Krzyże / gorájące świece / Tropienia woda świeconá: slyšć žalosno brzmiące dzwony / nabożne Psálmów spiewania / Wzdolitwoy Káplániškie: czuć nákoniec wóńne kadzenia / ktorých Kościół / y kóto trunny y nád grobámi záżywa. W tych wšytkich Obrzędach / mówić sie tu będzie / iáka Dušom zmarłych pomoc przynosić: aby sie zátkály dotkliwe Heretyków wstá / ktorzy to wšytko báśniámi Papiestienni / álbo (co gorša) trefniczemi y kuglářskimi gestámi / komedyś bárdziej niżli pópie Kościelney słužacymi názywáia; tylko wprzód przyzwolita opisać / co to jest Ceremonia / y iáko sie dzieli?

Co jest Ceremonia?

Podział Ceremonii od S. Thomaśa reżymiony stworáki

S. Thó: 1. ad 2. q. 101. art. 4.

S. Sakramentá.

Jest tedy Ceremonia (powšednie mówiac) powierzchorony wżynek Religiey álbo Náboženštwá / przez ktory Bogu cześć bywa oddawána; bo poniewaś dwóiatkie są Akty / przez ktore Bogu powinna wyrzadzamy submissys / wnetrzne y powierzchorone: ácz kólowiek ná pierwszych / wšytká cści Bogu wyrzadzoney záwišlá summa / nie są iednák wláściwie / y zwáć sie nie mogą Ceremonie; ále tylko owe powierzchrne znáti / do ktorých wnetrzna sercá Bogu sie kórzacego przywodzi ochotá; iáko to gdy człowiek in vim recognitionis Domniij, Tworcy swemu / iś go zna zá Paná pokłony oddáć / ná twarz wpada / ofiáry czyni / y inše tym podobne / widomey rewerencyey sposoby wyradza. Te tákowne Akty powierzchrne do cści Bośkiej słužace / stworáko podzielił Anyelŝki Doktor / in Sacramenta, Sacrificia, Sacra, & obseruantias, to jest ná Sakramentá, Ofiáry, rzeczy Poświecone, y spráwy niektóre do záchowánia ná cześć Boská potrzebne: á tego wšytkiego / tak w stárym iáko y w nowym testámentie záwŝe do wšlugi Bośkiej záżywano: y tymi sposóбами ludzie Protestácy iáwne swoiey ku Bogu skłonnošci czynili.

Sakramentá w stárym Zakonie były rozne / ácz dáleko y w godnošci y w Dzielnóšci nášym nierówne; iáko to Obrzezanie / Báranek Wielkonocny / stánowienie Lewitów ná vrząd Káplániški / Wczyšzenia Legálne / to krowia bydleca / to popiołem zabitey Ofiáry zwoda zmiešánym czynione; w Nowym jest ich siedm widomych y zmysłom podległych znáków / ktore Chrystus Pan ná poświecenie Duś / y otrzymanie stráconey iásti / álbo teŝ dla przybytku iej poświęcił.

Ofiáry

Ofiary w caſt Starozakonne rojnie ſie odprawiały; inſe były e. Ofiary
 Calopalenia/ inſe za grzech popelniony/ inſe na dſiet czynienie/ za
 Dobrodziejſtwa/ albo poſpolite/ inſe ktore zwano Libamina: ale te
 wſytkie dſis zniſta y zaciumiła/ iedna Ofiary oblagalney przy
 Miſey Swietey powaga: ktorey wſytkie Starozakonnych Ofiar
 differentie, iako cienie ſwiatłu/ y drobne gwiazdy ſłońcu wſta-
 pily.

Rzeczy Swiete w przybytku naprzod Pánſtim od Mojzeſa 3. Rzeczy
 wſtawionym/ a potym y w Koſciele od Salomona zbudowa-
 nym/ do ſłużby Bozey iako inſtrumenta podobne/ były rozmaite; to
 ieſt Arká przymierza/ Oltarze iedne do Ofiar bydlecych/ drugie do
 Thymiamata albo wonnych kadzenia ſluzace; ſtoł y chleby ktore
 zwano Panes proſolutionis; Lichtarze y Lámpy na nich co dſień
 przed Swiatnica Pánſka goráiace/ y wielka naczynia inſzego gro-
 madá/ ktore do takiej Ofiar Starozakonnych mnogoſci ſluzyc mus-
 ſiało y potrzebne było. W Koſciele Chryſtuſowym rzeczy Swietych
 ieſt teſz niemáto/ iako to Oltarzow/ kielichow/ y Appáratow Ko-
 ſcielnych/ ktore względem rożnych ſtopniow ſwiecenia/ dla wie-
 kſzey ſłużby Bozey Magnificencyey za ſprawa Duchá Swietego
 ſporzodził.

Nákoniec obſerwáncye Starozakonne záwiſły na pewnych 4. Obſer-
 Swietách/ Poſtách/ miedzy potráwami y ſukniami náwet brá-
 kach/ przed obliżem Boſkiem padaniu/ y inſych Ceremonialnych
 ſprawách; z ktorych niektóre dotad zátrzymáł Koſciół Kátoli-
 ckí/ niektóre od S. Duchá wyuzony/ zwaſzają ktore tylko były Ce-
 rimonia figurales zniſzoſzy/ inſe poważnięſze wzwyżay wprawá-
 dził; o ktorych ſpecifice będzie niżej.

Lecz nieprzydſie nam tu o tych wſytkich Ceremoniach in to-
 ta latitudine ſua, iako ſe opisał Angiełſki Doktor mowić; tylko miá-
 nowicie o tych/ ktorych pobożność Chrzeſćciańſka od czasow ieſzcze
 Apoſtołſkich zájywa/ gdy za deſetty y przewiniemia ymariych Bo-
 ga blaga. Tych záſie powaga/ y dſielność/ aby lepiey zrozi miana
 bydſ mogła/ miare bráć będziemy z opiniey Doktorow/ o inſich
 owych Ceremoniach/ ktore poſpolicie dſiſieyſi Theologowie Sacra-
 mentalia zowia; a to dla tego je ich przy ſprawowaniu Sakramen-
 tow Swietych/ táſze teſz przy ſtraſney Ciſierze pryncypalne Ko-
 ſciół zájywa; lubo y okrom Sakramentow/ albo Miſy Swietey
 w geſtym

w gestym została wywołaniu/ a wiele z nich do pogrzebowych obroc-
cono Aktow. Te znowu sa dwoiakie; Jedne ktore z samego po-
stawienia Boskiego moc maa/ iako to Arzyz Swiety/ Imie
naysłodsze I e s v s, y według niektórych Theologow Imie MARYA.
Drugie ktore Koscielna do pewnego skutku stosuje pomagaj iako
to woda Swiecona/ Exorcyzmy/ Insufflationes, albo chuchaa
nia nad tym ktorego krzcić maa/ Cileum Carthechumenorum,
Gromnice/ Ziola swiecone/ Agnus Benedictus &c. a mowiac o po-
grzebowych obrzedach/ Kádzenia/ Processye/ Kondukty/ Kropie-
nia/ y inße. O tych nie co/ dla informacyey niewiadomych Kato-
likow/ a na pochámbienie wykretnych Kacerzow mowic tu be-
dziemy.

wymodzi
sa to ißko
ściot ma
moc stano-
wienia
Ceremo-
nij.

Bo to w
kádym
stanie od
zalozenia
swiata
bylo.

wstanie
natury iß
zynat Ce-
remony
bez pisma
Abel.

Takze la-
kub.
Gen:28.

Uprzód tedy pewna to ze Kosciot Katholicki ma moc sta-
nowienia tego wszystkiego/ cokolwiek do sluzby Bozey/ y y wiastfey
czci tego sposobnieyszego widzi/ co (iako sie namienito) Ceremonia-
mi zowiemy: zeby tak nie tylko w sercach ludzkich wnetrzna iego
krzewila sie milosc/ ale teß powierzchwnemi znakami iawnie oglo-
siona byla; gdyß widome zebranie wiernych/ widomo teß powin-
no affektu swego tu Bogu czynic manifestacya. Czemusby bowiem
gorßey w tey mierze miał bydż Kondycyey/ Kosciot stame oply-
wajacey łaski/ niżli albo Synagoga pod iarzmem Zakonnego iaczo-
caprawa: albo ona mala garzka ludzi pobożnych, wstanie natu-
ry/ Koto sluzby Bozey ciekawa: o ktorych wiemy iß lobie obrzedy
do rozszerzenia chwały Pánstkiey nalezyte stanowieli; y nie tylko za-
to nagány jadney niepopádli/ ale wielkie stworce swego lawory po-
zyskali. A zasz to nie Ceremonia byla/ co Abel zaraz na pierwiast-
kach swiata uczynil: o ktorym twierdzi Pismo/ ze sie do powierze-
chnych czci Boskiey Aktow rzucil/ a wszdy tym postepkiem łaska
we iego oko zwabil: Abel obtulit Sacrificium de primogenitis
gregis sui, & respexit Dominus ad Abel, Abel ofiarował Pánu
pierworodne bydlo, z trzody swey, y weyrzal nań Pan. Tymże sposo-
bem/ Ujali to nie Ceremonie byly/ ktorych wadrowny wyrzawßy
przez ten Boga zázyt Jakób: Kiedy y kámién ktory go dziwnego
widzenia nabawił oleiem poswiecił/ y Oltarz wystawił/ y sluby u-
czynil: Surgens Iacob mane, tulit lapidem quem supposuerat
capiti suo, & erexit in titulum, fundens oleum desuper, votum
etiam vouit dicens &c. Ponustawßy Lúkubráno, mziat kámién, kto-
ry był

był po-
chu Ole-
ktory p-
Boskiey
mino &
tulit la-
suauica
y ptako-
nia ndz-
kolwiek
w cudze-
ce meli-
chem,
mie aß
niechay
wymia-
wem do
poniew-
erzyna-
Kosciot
ponosi
po-
dowstie-
moc sta-
kladu i-
ánstkieg
gány:
his qu-
ostend
vstuga
mowi y
sno je-
mnia
Bog y
gdy go
wiele r-
go sobi-

był pod głowę wt. żył, y wstąpił go na pamiatke, leżąc nań zwi-
chu Olev. ślub też uczynił moniac &c. Uiewspominam Tłogo /
ktory po potopie pierwsze swoje staranie około powierzhney Zi-
Bostkiej tożył, y tym sobie Bogą zniewolił. Edificavit altare Do-
mino & tollens de cunctis pecoribus & volucris mundis, ob-
tulit holocausta super altare, odoratusq; est Dominus odorem
suavitatis: Zbudował Oltarz Pánu, á wzian/ży ze wśytkich bydlat,
y ptaków cz. ślich, oddał ofiarę całopalenia ná Oltarzu, y záleciatá wo-
nia wdzięczną Pánu. Uiewspominam y Abrahám ktory gdźie się
kolwiek ruszył od Oltarzow swoje Konsystencya poczynił; á lubo
w cudzey pielgrzymując ziemi/ na ták pobożna śabryka kóstu y pra-
ce miewiował: Pertransiuit Abrahám terram usque ad locum Si-
chem, quia edificavit ibi altare Domino, Prześedł Abrahám zie-
mie aż do mieyscá Sychem, y ták zbudował Oltarz Pánu. Proste tylko
niechay odpowiedza éi/ co wśytkie Ceremonie z swoich Zborow
wymiatatá/ y nie bez wyraźnego Písniá nie przyjmują; takiem prá-
wem dopiero wspomnianá Święci wazyli się Ceremonie stanowić:
ponieważ o tym Písniá żadnego nie mieli: A ieżeli owi za to/ co
trzymając się rozumnego powodu czynili pochwałę odnieśli; czemuś
Róściół Rátolicki o podobne sprawy/ nieślusne od Tłowatorow
ponosi wśypti:

Podśmiał do stárey y iuż dawno pogrzebioney Synágoty Zyo-
dowskiej; tam się iasnie doczytamy/ że sobie wzurpowat Młoyżesz
moc stanowienia Ceremoniy/ ná część Bostk/ bez wyraźnego do-
kładu tego/ za sáma tylko słowiekrá swego Jethrá Kaplána Młady-
ánskiego idoc ráda; á przecie za to żadney od Boga nie odnieśł na-
gány: bo gdy mu ták dał Consilium lethro. Esto tu populo in
his quae ad Deum pertinent. ut referas quae dicuntur ad eum,
ostendatq; populo Ceremonias, ritumq; colendi. Badz ty ludowi
wśluga w ś. chwałę zach, które należą do Boga, ábys im odnośił to co Pan
moniy y pokazywał im Ceremonie, także sposób służby Boskiej; do kłádá pi-
śmo że się tego chwycił Młoyżesz; Quibus auditis, Moyses fecit o-
mnia quae ille suggesserat, Pisywał ták iako mu námiensil drugi, A
Bog Wśechnogacy z ktorym towarzyszył konferencye miewał/ nie
gdy go o tákie áccentatá nie strofował. A náwet lubo potym ták
wiele różliwych Ceremoniy/ rozpisal samże Bog Izráelitom/ że co-
go sobie y całemu ludowi za náywietśie śczęście winślował Młoy-
żesz/ iś

Gen: 8.

Nae y-
tym y A-
braam
ktory of-
tarze Bo-
gu budo-
wał.
Genia.

Wślano
Stárey
Zakonu
Moyżesz
bez wyś-
znego pi-
śma stano-
wi Cere-
monie.
Exod: 18

Deut: 4. *żeś/ iś ich ośobliwemi nad inne narody ozdobił obrzędami: Quia est enim alia gens sicinlyta, vt habeat Ceremonias, iustaq; iudicia, & vniuersam legem mówił do ludu: Ktorzyż bowiem jest naród tak znákomity, żeby miał Ceremonie, y iady spráwiedliwe y práwo zupełne? przecie nie zawiązał reku potomnym wiékom/ y owšem każdemu wolne otworzył pole/ aby prywatnie mógł co nowego ná chwałę Bóska wymyślić: bo opisałowy Móyześ/ ustanione od Boga ofiary y cátopalenia/ nie zázazat nikomu/ aby się nad to nie wáżył wiecey; ale owšem puścił swobodny cug każdemu aby się mógł/ y z cym inszym popisać przed Místestatem Bóstim/ dokłádając wyrażnie; Exceptis donis vestris, & quae offeretis ex voto vel sponte tribuetis Domino; Ze nie miały mieć wstratu dary inśe, które albo z slubu, albo z ochoty, oddáby Pánu chcieli.*

Okrom Światów od samego Boga opisanych/ iákové były Sabbáthá/ Neomienie/ y inśe wroczyścóci/ zá czásem sobie inśe stánowito solennitates, y nástepujące wieki/ nieuchronnym do tego císnęło obowiązkien: á Świat obserwáncya/ zaś nie jest iedna z Ceremoniá ná część Bóska postánowionych? Tak wybawiony lud od Tyránskiej wóścieklego Amáná sáfcyi y trwáwch zamysłów/ wknówał sobie wieczny zá powodem Márdocheusá státur; Vt quartam decimam & quindecimam diem Mensis Adar pro Festis suscipereant, & reuertente semper anno solennicelebrent honoris. Aby czternasty y piętnasty dzień Miesiáca Adar świącili wśy/ cy, y co rok

Iudic: 6. *z wroczyścóci y częci odpráwiali. Tak zá czásem meżney Judyby po cudownym holofernesá/ ze wśytkiem woystiem pogromie/ dzień zwycięstwa ná wieczny Fest został poświęcony; Die victoriae huius festiuitatis, ab Hebraeis in numero dierum Sanctorum accipitur: Tak nákoniec zá Hetmanśtwá Judy Máchabensá/ gdy żył dźi miasto Świáte Jeruzalem Poganom odbili/ á Róściót z profanowany iák znówu poświęcili/ stánął edykt zá zgodnym wśy/ tkiego ludu zezwoleniem; vt agatur dies dedicationis altaris inter temporibus suis, de Anno in Annum, Aby świącono dzień ktorek/ Ołtarz poświęcony, potomnymi częci od roku do roku. Ponieważ ces*

Galat: 4. *dy Synágorá áz niewolnicá in seruitutem generans, iáko ia názywa Apostót/ miała te wolność/ knówać przyzwoite według wpo*
dobánia swego/ do częci Bóstiey Ceremonie: iákimże czołem wyzwo

z tego

z tego
wolno
wiec to
dawno
gdy m
bo te
te iád
miódor
trado,
drugim
tálich
Dei. S
wóć
biała/
moca
do wie
ce/ á to
prosty
cia nie
Dyon
scotis
oport
quibu
niknac
aby na
podleg
wólaśn
Si tu
disset
inuisti
bez pr
śa nap
gle, de
nie po
ctus l

z tego przywileju chce Kościół powszechny Dysydenć: gdyż go wolna Pania zowie tamże Apostoł Libera est mater nostra? Ale wiec to lepiej będzie koto honoru Boskiego chodzą Niewolnica już dawno porzucona/ niżli tego wierna Oblubienica/nierozdzielna ni gdy miłością z Bogiem swym skliiona: o Ktozey mówił że Sponsa bo te mihi in perpetuum, Postubis cie sobie na wieki. Dobrze na te iadowite Kacerzow lżenia zatkawşy sobie wşy/ protestuie się miodousty Bernat: Ego quæ ab Ecclesia accepi, securus teneo & trado, *ta to com od Kościoła wziat, bezpiecznie y sam zachowuię, y drugim podam: wie bowiem że tam Christus do skończenia świata taticz zostawil/ ktorzy iako wierni dispensatores mysteriorum Dei, Szafarze tajemnic Boskich, Wiedza iako część Boska piastować: y co do niej/ aby przez nieporządne traktamenty nie ślubiata/ za Obrzedy miała stanowić: Jaki esz czyni to Kościół Swięty moca sobie od Chrystusa udzielona/ że podaje wiernym Ceremonie do wielkiej Majestatu tego Boskiego powagi y rewerencyey służące/ a co dla dwu przyczyn.*

Naprzod aby przez te powierzchowne znaki/ szepił wielką w prostych ludziach boiaşń Pankę; y przez te widome Akty do pojęcia niewidomych tajemnic powoli ich sposabiati: boć dobiżę z S. Dionizego Areopagity dowodzi/ Anyelski Doktor/ że in statu presentis vite non possumus Diuinam veritatē in seipsa intueri, sed oportet quod radius Diuinæ veritatis nobis illucescat, sub aliquibus sensibilibus figuris: *Wstanie smiertelności niemożemy przezniknąć głębokości tajemnic Boskich, tak iako są w sobie, ale potrzeba aby nam promień prawdy Boskiej, pod cieniem iakichkolwiek, zmysłom podległych znakow zasłaniał: Skad y Chryzostom Swięty o teyż własnie powierzchownych obrzędow dyskursuiac potrzebie/ tak mowi: Si tu diu incorpore⁹ esses, nudē ipsa donā incorporea tibi tradidisset, quoniā verō corpori coniūcta est anima, in sensibilibus, inutilibilia traduntur, Gdyby człowiek niebył ciałem obłożony, same bez przysady znakow cielesnych czerpałby tajemnice Boskie, ale że Dusza nasza, jest ciałem zaciemiona, dla tegoż przez rzeczy zmysłom podległe, do pojęcia niewidomych y zmysły przemysławiających przychodzi.*

Tad to stanowi Kościół Ceremonie/ tym wmyślem żeby przez nie pomoc Duchowna ludziom na różne potrzeby obmyślił/ y effectus spirituales dołazywał; tad niewatpiamy zinstrukeyey tegoż Kościoła

Inferius
sic à mi-
nori ad
maius
taka obl-
nośc jest
w Koście
le.

Bernard
Epist. 179

1. Cor. 4

Ná iako
pamiatka
Ceremo-
nie stano-
wi Ko-
ścioł.

S Thō
1. 2. ad q.
101. a. 2.
in Corp.

Naprzod
jeby prost
szych przei
znaki po-
wiercho-
wne wcişt

Chrifof.
hom: 85.
in Matt:

Przemyślenie Kościoła/ iż woda święcona gryechy powszechnie głębsi: wiździemy
 ięby pręci ię Ercyżmy Czarty płaśia/ y z opetanych rugnia; ię Agnus
 Obrędy Dei y inſe rzeczy święcone od czarow bronio/ Gromnice Piorunom
 pomoc du chowna
 podat

Bo nąſe
 Ceremo-
 nie ſa ſku
 teczne ſł
 rozakone
 byſt pro-
 zne.

W nąſe Ceremonie pomagaia: Gylĩ ex opere operato to ieſt ſame z ſiebie:
 Gylĩ teſt tylko według przyprawy y wyſpozyczey tych co ich zażywa-
 ia/ albo ex opere operantis? W tych wprawdzie waſpic ſtobał
 je maia moc ſame z ſiebie ktore teſt ſam Bog immediate ną po-
 moc ludzka poſtawioł/ iakowy ieſt znał Krzyſa Świętego/ y
 Imie Taſtobſe I E Z V S, a według zdania ſilu poważnych Dokto-
 row/ Imie tak je Przenaſwietney Bogarobſice Panny M A R Y A:
 bo to nie tylko powaga/ tak wielu zacnych przyznacie Scholaſty-
 kow/ ktorych cytuję Grotlerus w ſwoiey o Krzyſu Świętym Kie-
 dze/ ale teſt codzienne wyewiadza doſwiadczenie; gdyſ Krzyſ albo
 Imie I E Z V S y M A R Y A zarówno od Chreſcćian/ iako od nie-
 wiernych zażyte Pogan y Żydow; bez wſelctey ich wnetrzney dy-
 ex opere ſpozyczey/ ktorych ſwoia zaciutia ſlepoty/ przedſwne iednaki wy-
 operato dawia ſtuki; toć znać ię ex opere operato nie ſadzec ſia ną

3. Th 1.
 edz qu
 102 a 5

W nąſe Ceremonie nowego Teſtamentu/ Quod in melioribus
 promiſſionibus tancitū eſt, ktory ną lepſzych obietnicach oſadzony
 Hębr 8. ieſt według ugoſ Pawła Świętego; maia moc od Boga przywia-
 zana do wytrawiania ſtuckow Duchownych/ tak ię ile z nich ieſt/

Hębr 9.
 Theol:
 Mar 16

W nąſe Ceremonie nowego Teſtamentu/ Quod in melioribus
 promiſſionibus tancitū eſt, ktory ną lepſzych obietnicach oſadzony
 Hębr 8. ieſt według ugoſ Pawła Świętego; maia moc od Boga przywia-
 zana do wytrawiania ſtuckow Duchownych/ tak ię ile z nich ieſt/

Koſcielne
 Ceremo-
 nie nie ſa
 bez ſtu-
 ktu.

W nąſe Ceremonie nowego Teſtamentu/ Quod in melioribus
 promiſſionibus tancitū eſt, ktory ną lepſzych obietnicach oſadzony
 Hębr 8. ieſt według ugoſ Pawła Świętego; maia moc od Boga przywia-
 zana do wytrawiania ſtuckow Duchownych/ tak ię ile z nich ieſt/

Grotle-
 rus de
 Cruce
 Tom. 1.
 l. 4 c 6:

W nąſe Ceremonie nowego Teſtamentu/ Quod in melioribus
 promiſſionibus tancitū eſt, ktory ną lepſzych obietnicach oſadzony
 Hębr 8. ieſt według ugoſ Pawła Świętego; maia moc od Boga przywia-
 zana do wytrawiania ſtuckow Duchownych/ tak ię ile z nich ieſt/

Te ktore
 ſam Bog
 podat po-
 magia

W nąſe Ceremonie nowego Teſtamentu/ Quod in melioribus
 promiſſionibus tancitū eſt, ktory ną lepſzych obietnicach oſadzony
 Hębr 8. ieſt według ugoſ Pawła Świętego; maia moc od Boga przywia-
 zana do wytrawiania ſtuckow Duchownych/ tak ię ile z nich ieſt/

ſpoſobnoſ
 Święty.
 ſtanis ad
 qui omni
 pter hon
 dzin je te
 ponien aſſ
 ragien nie

Bacz
 noſci Cere
 guſtyn S
 nich reku
 przyznacie
 lentissimi
 ſicie ſia wy
 Świętey
 viciet. P
 ſtacie Cel
 domcy: je
 glego w te
 ta; przeraż
 ſia ſie wdał
 Tryumfal
 Czarnoxie
 cąque le a
 batur in a
 mones, po
 ſtrachem
 pomogł zb

Podob
 rym piſe d
 nocy/ gdy
 żywał w
 wany m
 wſy do B
 przed Kio
 bawil: y t

Sposobności zażywających pomagają/ tak argumentuje Augustyn Swiety. Nec mirum quod hæc signa valent, cum à bonis Christianis adhibentur, quando etiam cum vsurpantur ab extraneis, qui omnino suum nomen ad istam miliciam non dederunt, propter honorem tamen Excellentissimi Imperatoris valent. Nie dziw że te znaki pomagają, gdy się do nich dobrzy Chryścianie wdają, ponieważ w ten czas, gdy ich zażywają obcy, którzy się pod te Chorągiew nie zaciągali dla części jednak Hetmana Najwyższego pomagają.

Baczysz nabożny Czytelniku/ w czym zakłada fundament dzielności Ceremonii od samej immediate Boga postanowionych Augustyn Swiety/ że się nie odwołują na żadną pobożność tych/ co do nich rektura czynią/ albo opera operantis/ ale wszystkie moc przyznaje się pochodzi z nich/ że samych propter honorem Excellentissimi Imperatoris/ dla tegoż y na obcych a niegodnych obficie się wylewa. Doznał tego skutkiem nie jeden z samych wiarę Swiatę nieprzyjaciół/ gdy się do zwycięzkiego znaku Krzyża S. Pięści Swiety Grzegorz Nazjarenński/ o Julianie Apostacie Cesarzu/ zważył bardzo a chytrym Chryścian przesładowcy: że raz przy Czarnowieżach będąc guśłach/ gdy się od biesieglego w tej nauce Nijstrza zaklęta Satánów kupą zlatywać począł/ przerażony strasnym piekielnym bestyi widowiskiem/ do Krzyża się udał/ ten który Ukrzyżowanego przesładował/ y wnet onym Tryumfalnym znakiem/ Czartowście rotę z podziwieniem samego Czarnowieżnika rozproszył: Ad Crucem (mowi Doktor) confugit, eaque se aduersus terrores consignat, eumque quem persequabatur in auxilium sibi adsciscit: valuit signaculum, cedunt demones, pelluntur timores. Rzucił się do Krzyża, y niem się przeciw strachom uzbroił, a tego na którego następował, do ratunku przybrał: pomógł zbawienny znak, pierzchnęli czarci, wspanęły strachy.

Podobney Krzyża S. Doznał obrony Jyd on niewierny/ o którym piśe drugi Swiety Grzegorz Papież; ten zamierzający się w noc/ gdy insey nie mógł dopaść dla noclegu gospody/ musiał spojować w Kościele Pogańskim na cześć Boskiej Apolliną zbudowanym; aści o pulnocy wyrzy sroga czartów kupe/ którzy przybywszy do Bawochwalnice oney/ iakas odprawiali konwołacya; bo przed Kłazciem swym dawał każdy o sobie sprawozdanie/ goście się y oczyma wpatrzył/ y tego zwiódłszy pozyskał: słuchał wielką zdiety bojaźnia Jyd

Racya S. Augustyna o tym nie widzi myśli/ pomocny taki chie się nam na pomoc przystąpi nie tego. Julian Apostata Krzyżem rozgania Czartów. Naziani Oratioe aduersus Iulian.

Gregori 1. 3. dialog. c. 7. Jyd przegrywający się od czarownic napadł na woiny

Żyć co w onym Szatanśkim Sejmowano kole: dopiero gdy stą-
 sy postrzegsy go w kacie/ wysle kłtu cprawcow/ aby go o nascie
 Kościoła stawili przed sądem: widząc w takim niebezpieczeń-
 stwie/ wspomniat sobie na to co od Chrześcian o wielkiej Arzyż-
 Świątego mocy slykał: przetoś co przedzy sie przezegnali/ a natych-
 miast czartowi/ ktorzy sie do niego wścieklym brali pedem wstret
 wczynil: bo poczeli tyl podawać wolatasc/ Væ, væ, vas vacuum,
 sed signatum, *Biada, biada, naczynieć prozne, ale znaczone*: a Żyd
 potym doznawsy mocy Arzyż-Świątego wiara Wkrzyjowanego
 przyiat. Jawnie sie pokazuje z tych y inślych experyency/ że znał
 Arzyż-Ś. ma wielka moc ex opere operato, independenter od
 pobożności tych/ ktorzy sie do niego rękoma (a toś rozumieć trzeba
 o Imieniu I. a z v. s.) Przetoś y Kościół Świąty Katolicki ja-
 dnych Pogrzebowych Aktow bez Arzyża nieodprawia: gdyś go
 w Processyach na samym czele nośi/ nad ciałem stawia/ na Trum-
 nach rysuje: Co nie tylko dla tego czyni/ aby oświadczyt/ iż ten
 który umarł/ pod Chorągwia Arzyża Świątego jold wiode/ y w
 Arzyżu a trwawych zasługach Wkrzyjowanego nadsiera/ wśreke
 pokładał: ale też dla tego żeby tym znakiem przeciwne Czartow
 niażdzy płaśiał/ y pomoc zbawienna z nieprzebranego meki Chry-
 stusowej stąrbu/ na zmarłego wylat.

Ceremo-
 nie ktore
 Kościół
 stąnowi
 dowod-
 nieysa iś
 taksema-
 ia moc ex
 opere o-
 perato
 Henriq
 Theol:
 Moral:
 l 4 c. 15.
 § 8.
 Auktorow
 tego zda-
 nia cytuję
 Henriq.

Wielka o inślych Ceremoniach może wrość wątpliwość/ kto-
 re tylko autoritate Ecclesie powaga Kościelna wobyćzay we-
 sly/ lubo ten do stąnowienia ich moc od Boga wziął; teźli też w
 nich takowa zawiera sie potęga/ żeby ex opere operato, pomoc
 przynosiły: O czym lubo różne Wzornych zachodza zdania/ mni-
 są że dowodnieysa/ y do rewerencyy Kościelnych Obrzędow
 bardziey slyżaca zdała sie tych sentencya/ ktorzy takowym Ceremo-
 niom/ ex vi institutionis, bez względu na zażywających y nabo-
 żeństwo ich/ moc przyznawaia; Imiona ich kto chce może widzieć
 w Henryquesa/ gdsie też po Suaresie/ Valencyi/ y inślych Anielstic
 go Doktorów po sobie cytuję/ y tak wyrażnie piśe Per Sacramentalia
 quæ Ecclesia instituit potestate libi diuinitus data, remittuntur
 culpe veniales, aut saltem penæ; non ratione impetrationis cā-
 tum, aut quia excitant motum penitentiae vel charitatis, sed ex
 opere operato; Przez Ceremonie ktore Kościół stąnowi, władza subie-
 od Boga udzielona, odpuszczane bywaia pomśędnie grzech, albo przynas-
 monicy

monicy kard
 3tey miary,
 dla nichże sa
 tylko dla po
 słone Cere
 ale z nich
 waś wedlu
 a luboć spo
 bez pochyby
 takie Ceren
 sprawiedli
 bności dla
 Poczyn
 ściey przy
 ciata zmarł
 by moc mia
 imienia pie
 Pierze pie
 w swoy deł
 nia wody c
 ale od samy
 mens/ trze
 chnym zach
 nizzus tak
 Ecclesiasti
 wody swie
 wyrażnie c
 Kościół n
 swoich mon
 dum salaq
 quem mor
 mamy, gd
 ktory zwicz
 blug zdania
 ściu Kości
 sąwse pełn
 li y Purifica

mniej karania im należyte: a to nie tylko dla modlitw Kościelnych, albo
 3tey miary, że pobudzaia żązywających do pokuty y miłości Bożej, ale też
 dla nichże samych, y tego co się odprawia. Nie są tedy datemine/ ani
 tylko dla pompy Pogrzebow / albo też większey okazałości wymy-
 ślone Ceremonie/ których Kościół przy żałobnych Aktach żąywa:
 ale z nich znaczna pomoc Duchowna na umarłych płynie; ponie-
 waż według przytoczonych assercyi/ przez nie remittuntur peccata: me-
 a luboć sposobu y miary takiego ratunku wiedzieć nie możemy/ *Woda*
 bez pochyby iednak wielką odelgę Dusze w ten czas życia/ gdy się *święcona*
 takie Ceremonie przy służbie Bożej/ na oblaganie im zagniewaney *jak da-*
 sprawiedliwości odprawia. O których podam cokolwiek w oso- *wno w ko-*
 bności dla instrukcyey prostszych. *ściele Ka-*

Pocynam od wody Świeconey/ ktorey naywięcey/ y naycz-
 ściey przy pogrzebach/ y obchodach Żaduszych żąywają; gdyż y
 ciała zmarłych/ y groby same nieraz Kapłani kropia. O tey iako-
 by moc miała świadczy wyrażnie Kanon/ przez Alexandrá tego
 imienia pierwszego/ a w porządku Biskupow Rzymskich/ po S.
 Pietrze piatego Papieża/ y Mieczennika wydany od Gracyana zaś
 w swoy dekrét wpisany. Wszakże trzeba wiedzieć/ że ten święce-
 nia wody obyczay/ nie od tego wniesiony naprzód był Papieża/
 ale od samych podany Apostołow; bo go wspomina Święty Kles-
 mens/ trzeci po Świętym Pietrze następcą y tego Uczeń/ a potwie-
 rczonym zachowaniem wstawiony byś w Kościołach mieni. Dyo-
 nizyus także Areopagita rowiennik Apostolski/ w oney sławney de
 Ecclesiastica Hierarchia Kiedze Capite de Baptismo, rozmiánka
 wody świeconey czyni. A Święty Epiphanius Biskup Cypru
 wyrażnie twierdzi/ iż woda święcona zradyczey Apostolskiej
 Kościoły napełniła: zład Concilium Moguntskie tak o niej w
 swoich mowi Kanonach. Veterum morem in Ecclesia sequimur,
 dum sal aquam & ceteras res in vltum fidelium praeparamus,
 quem morem praecipimus obseruari. *Dawnego się zwyczaj u trzy-*
 mamy, gdy sol wodę y rzeczy inne dla używania wiernych święcimy, *ma-*
 który zwyczaj aby zachowany był nakazujemy. *Figura*
 blug zdania wielu były/ one dżiesięć wanien miedzianych/ przy we-
 ściu Kościoła Salomonowego od niegoż postawionych/ a wody *ier 10. wá*
 zowiące pełnych; gdsie Kapłani wac na puzba Państwa racę obmywają *niektóre*
 li y Purificationes Legales odprawiali: tak iako też morze słońce *stary na-*

Bonacin
discut. 21
a 1. q 1.

Głódzi
grzechy
ciężkie
niebezpieczny
gdy go
kopia

lanes/ od tegoż Salomona na dwunastu wolach/ w poszod Kół
ściół osładzone/ wizerunk Chrztu Świętego y Chrześciance nąpych
nośno; bo iako w owych wannach Kościelnych Kapłani brudom
pomierzychownych pozbywali/ tak woda święcona w Kościołach
Katołickich/ na to w trypulnicach stoi/ aby też z nabożeństwem
żajywałac werni/ drobnieysze grzechy omymali. A ten jest prym
cypalny wody święconey pożytek/ że powssednie grzechy głodzi/ tak
dalece/ iż iako nauza Bonacina, luboby dobrze nie postrzegł wieiny
człowiek/ kiedy go święcona woda potropia/ przecie bez pożytku nie
zostaje/ gdyż ona ex opere operato grzechy znosi. Wyrażnie orey
gładzenia mnieyszych defektow miocy/ twierdzi Święty Alexándet
Pápiez/ wyjey wspomn any. Aquam sale consperiam benedici-
mus,, ut ea cuncti aspersi sanctificentur & purificentur, quod
& omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam si
cunis vitulae aspersus sanguine, populum sanctificabat atque
mundabat, multò magis aqua sale aspersa, diuinuq; precibus

Kanon o sacra, populum sanctificat atq; mundat: Woda z solą zmiesz-
nym S. A na błogosławieney, aby wssyscy ktorzy się niekropią poświęceni y oczys-
lexándet ścienci zostali, co e s wssyttem Kapłanom czynić nakazujemy. leżli bo
Papież. wiem popiołatowice na ofiary zabitey z krwią zmieszany lud poświę-
cał y czyścił/ daleko wiecey woda z solą pomieszana, a z Boskiego nży-
wania y modlitw świętosc bioraca, poświęca y oczysca.

Turre-
crem de
aqua be-
ned:

Przytacz-
ia sic obi-
ter 15. po-
żytkow-
dy inie-
coney.

S Vinc:
F. rar: 3.
p. ser: 9.
de factis
lucra F.

Prawda że ma insze przedz. wne skutki woda święcona/ ktorych
sami Károynał Turre Cremata dzieścić wylicza. 1. Je dyabły wy-
gania. 2. Rozum za sprawą y pokusami Czartowskiemi pomiesza-
ny wspania. 3. Affekty serdeczne aby nie exorbitowały miarunku-
4. Grzechy powssednie głodzi. 5. Człowieka do spraw dobrych
spolabia y kieruje. 6. Przyprawa do godnie traktowania tate-
mnice Boskich/ y przyjęcia rzeczy świętych. 7. Odgania niepió-
dnosc. 8. Siemnych pożytkow obfitosc przynosi. 9. Chorym do
powzięcia zdrowia pomaga. 10. Powietrzna zaraze gasi y niszczy.
A Święty Vincenti z Jerarza przedziwny Zatomu Świętego
Domnika Raznodziecia/ piec inszych przydaie to jest; 11. że od
dzikiego zwierza/ aby nieškodził broni. 12. Od Piorunow/ wie-
chrow/ nawalności y gradow strzeze. 13. Szalone wzbudzonego
morza albo rzek purny wstramia. 14. Wziętosć mściwych nie-
przyaciół tapu y jurycich blaga. 15. Pożary nakoniec ogniste gasi.

Si: Co wrytło Bog Wszechmogący nie raz wielkimi wciwierał y potęgał cudami. Wszakże i tu nie jest nafa intencya, o iyn. rasy. tani co Bog przez wodę święconą sprawuje dostatecznie mówić/ ale tylko ile y iako ona Dusiom ludzi zmarłych pomaga: my wiemy: tedy zawieram ten o wodzie święconey dyskurs stowry iusi przedtym przytoczonego Henryquesa; ktory twierdzi/ że każde wody święconey pokropienie tepi pożary Czyszczeni/ y przez nie Dusiom onym niedziwnym/ siła mać zamierzonych wbywa: dale poważna tego racya/ bo inaczy daremnieby iey Kościół przy obrzędach zadusinych zażywał/ gdyby sama z siebie niiaakiey Dusiom cierpiącym odległa nie czyniła/ ale tylko in quantum z modlitwami złączona Kaptanie Henrig: ściemi. Est idonea dispositio, ut Deus conferat ex opere opera hb. 1. c. to remissionem venialium, & penarū temporalium, nam alias .o. 5. 3. frustra adhiberetur deuota susceptio aquae benedictae, & aspersio in viuos, & in sepulchra defunctorum, si nullum fructum haberet ex Opere Operato.

Zażywa tak je przy Którach Piekoralnych Kościół Święty Ks: Kładzenie dżidła: ktory zwyczaj nie nowo ani z wymysłu wielow terażniemy/ tak danych/ takoby od pierwozey Czystości Religiey daleko odstęzelonych nno n ko- powstał/ ależaraz od Apostołow przy pogrzebach Chrześcianańskich kiołach prano- w żywaniu był/ a nie bez osłobliwego fructu: gdyś iako Aaron nie- nierny. gdy Starozakonny Arcykaptan/ bacząc wymaity gniew Pánstwi/ na hemratow/ stanawszy z kądzielnica między żywemi y umierłeni Num 16. Boga ubłagał/ y mściwo iego reke pochamował. Obciut Thymia- nia & stans inter viuos & mortuos pro populo deprecatu est & plaga cessauit mowi Pismo; Ofiarował wos. Kładzenie, a stając między żywemi y zmarłemi, modlił się za lud, y tak karanie ustało. Tak gdy Kaptani Kładzidła w obu tych zażywaia okazyach/ y kiedy za żywych y kiedy za umierłych Boga błagają/ bez pochyby prozno od niego nie odchodzą. Tiedze tu wywodzić iako dawny y zwiara Katoicka spólnie zrosły/ zwyczaj Kładzenia przy Lichurziach/ albo ofiarach Nsy Świętey: (aż go dżisieyszy hereticy iadowicami szczy- pia iazykami) niechay we rzy kogo pobożna wiodzi ciękawość w Lichurgia Świętego Piotra gdsie taka kładzie modlitwe. Sicut Zacharia sufficim thymiamatis suscepisti, sic de manibus nostris peccatorum hanc suscipe thurificationem in odorem suauitatis, lakoś wdzięcznie przjiął zapach kładzenia od Zacharyasza, tak

Duse
znani/ ed
ratnie y
mak y
wa ex o
pre ope
rato.

Henrig:
hb. 1. c.
.o. 5. 3.

Kładzenie
tak dany
nno n ko-
kiołach
prano-
nierny.

Num 16.

Przy
Mśach al
bo Lichur
giach/ sa-
mi go za-
żywali A-
postole-
nie.
Lichur-
gia S. 1. e

ur

Lithur. z rak nas grzeszników przyimi to kádzienie, zá wdzięczna wonia-
 gia S. la- w Liturgia także Świętego Jakuba brata Pańskiego! gódzic Rá-
 cobi. plan przy Oltarzu tak mowi: Praesentem hunc ex inutilibus no-
 bis seruis tuis sufficim, recipe in odorem suauitatis: Kádzienie
 niniejsze, od niepożytecznych usług twoich, przyimi Panie zá przyiemny
 zapach: bedzcie miáldesłáteczna przeciw zastrzałom Tłówtórow
 ódsiecz! gdy się im złoży poroga dwu dý tak zacnych Apostólow!
 Nidmár Eterá ich niewiastydy iásnie kóna.

Wymarłych je przy ich Depozycyey kądśiada używano/ wyras-
żne jest stątego Tertulliana świadectwo/ który to Pogańom ná ich
wymiana Konfuzya/ je wiecey w Kościolách Chrześciańskich/ ná-
palano kądśiada przy pogrzebach/ mśli w ich Balwochwalcach/
przy Zabobonnych ná czesć Czartomsta Ofiarách. Pluris & cari-
in Apolo us Sabæorum merces Christianis sepeliendis profligari, quam
getico Dijs gentilium fumigandis. Weyrzyi w Dšicie prawowierney
Cap. 42. stárożytności/ obaczyjś isz tak jest : bo Świętego Piotra Alexan-
s. Piotr A- dryistiego Pátryarche gdy zá Dyotlecyána Cesárza ścieta śmierć
ski pocho- dla wiary odniosł/ zgromádzone wiernych tłumy prowadzily do gro-
wan z ka- bu iáko mowi Baronius; Habentes in manibus víctrices pal-
dzenia w- mas, ardentelq; Cereos & thuribula odoribus incensis fuman-
Baro ad- tia, Trzymájac w rekách zwycięskie pálmy, y świece j palone, y ká-
An 310. dzielnice dymem wonnym powietrze nápełniające.

O Świętym także Lupianie który Kazawfky sie wiedney zdo-
 wrzeć alboli zamurować chacie/ wiek swoy od spotkowania z ludz-
 mi odlaczony na Bogomyślności strawił/ pisze Święty Grzegorz
 Biskup Turonenski/ że gdy doskonał żywota/ z ubogiej cháty wynie-
 siony/ a do Kościoła prowadzony był/ Cum Crucibus, Cereis &
 odore fragrantis Thymiamatis, Z Krzyżami, świecami, y zapachem
 wonnego kádzenia. Toż Corippus Atricanus Poeta zezna-
 ie opisuiac wierszami Pompe/ z ktera pogrzeb Justyniana
 Cesarza odprawiono/ iż on tak wspaniały żałobny apparatus/ bez
 zwykłego Chrześcianańskim exequiom nie był kádzenia gdy mowił
 Thura Sabaa cremant, & odoro balsama succo.

Atak wyłose sobie wzięli że kadzenia przy pogrzebach Ceru
monia starzy Chryścianie że refi na pomeſzcznym Concilio
Chalcedonſkim, które ſie odprawiło w Roku Pańſtim 452.
uſniał podać ſuppliſa onym Wycom Świetym na Patriarche Alex
randryjskie

Kandy
 Bem
 na/ i
 tat
 tatem
 ad i
 Gyt
 Orze
 stam
 Gai
 dnak
 Vapor
 tionib
 kurzy
 n/poma
 Kro/ z
 Dzi
 to (pr
 doroi/ k
 zni
 Ma
 wby
 swiadc
 y sa
 wonia
 im tera
 cym
 z
 zmarly
 perfum
 me
 odora
 cz
 Por
 Dzi
 sam
 wolk

Kándryjskiego Drostora/ Dyakon tego Ischiron; gósiemiedzy in-
 benn stargami wymiata mu to/iało rze-zagorzenia ludzkiego pe-
 na/ ię pogrzeb zacney nieiaćicy Mátrońy imieniem Perysteryey
 tat Kryonio/ bez solennych zaktumit obrzedow/ je też zwozżaynego
 tatiem Atrom nie było kądśidlá: Vc neque incensum quantum
 adiplum pertinuit Deo offerretur. A Swiety Ephrem Syriy-
 był zaleceniem Swietych Bázylego/ Hieronimá/ Chryzostomá/
 Grzegorzá Nissenskiego wstawiony/ vmieráiac; lubo w swoim Te-
 stamencie zaktal Vozniow/ aby ciała tego wónnymi (według oby-
 gáiu kraioy wschodnich) nie námázywano olejkami/ o wonne ie-
 dnak na część Bosta/ przy złozeniu swoim vpraśat kądśidło. Date
 vaporationem tui boni odoris in domo Domini, & me ora-
 tionibus vestris comitamini, & aromata Deo offerte, Niech sie
 kurzy wonny zapách w domu Pańskiem, á mnie modlitwami wíśsemi
 wspomagaycie, y drogic perfumy Bogu ofiaruycie. Coś tedy pomysli
 kto/ z tatowego kądzenia zá pożytek; poniewaf y wóspolite v lu-
 dži wósto to przyslowie/ ię gdy prójne czyie zawody cáruia/ pomoze
 to (prawia) iak vmárlemu kądśidło: Lecz glupieniu nie dżuwowác lu-
 dowi/ ktory albo s niewagi/ albeli też z kácerstkiey suggestyey/ blu-
 żniestkie na tak zacny Kościelny obrzad vřnowal sobie dichterium.
 Ma Kościot Swiety nie ieden kres do ktorego zmierza/ gdy przy
 wópytkich żaduśnych obchodách kądzenia záżywa; bo naprzod wy-
 świadcza ta Ceremonia/ je pobożnie zmárli według Apostóla/ byli
 y sa przed Máięstatem Pańskiem/ Christi bonus odor, Dobra
 wonia Chryslusowá; y je spráwy ich enotliwe/ iáko tenże mowí/ sa
 im teraz Odor vitae in vitam, Zapáchem żywota do wiecznego słuza-
 cym żywota.
 Tlad to tymże kądzeniem dżielność modlitw/ ktore wierni zá-
 smártych gýnia reprezentuie; gdyś ie pod wizerunkiem wónnych
 perfum/ przez rece ówobżesiu czterech stárcow oddawáne/ widział
 megdy Jan Swiety: Habebant singuli phialas aureas plenas
 odoramentorum, quae sunt Orationes Sanctorum, miał każdy
 część zlotá pełną wonności, ktore sa modlitwy Swietych. Tladonietás
 Rowym kądzeniem pomoć Dúśom iedná; bo poniewaf palenie ká-
 dśidlá jest Actus Latria, de gzi Bóżyey wielce słuzyjacy/ ktory
 sam Bog tak niegdy plubit ię też speczálnem prawem co wáro-
 wał aby nigdy wonny zápa- z Swiętencie od obliczá iego nie
 schodził.

przy po-
 grzebie.
 Concili-
 Chalce-
 don. A-
 ction: 3.
 S. Efrem
 vmiera-
 ia. próśi
 o nie.
 S Efrem
 In testa-
 mento.
 Glupie
 przysto-
 nie Pol-
 kie pomo-
 ze iak v-
 márlemu
 kądśidło.
 Wymod do
 stárcow-
 na co Ko-
 ściot przy-
 pogrze-
 bach kąd-
 śidlá vżywa
 1. Cor. 2.
 7 Rácy
 żeby póka-
 zat iżnár-
 ty dobra
 woni nieś
 przed Bo-
 giem.
 Apoc: 5.
 2 Ze ká-
 dśidło iest
 wize an-
 kien mo-
 dliwó.

Exod: 20
3. Aby
przej. pale
nie kądzi-
dła które
jest cult
katriazpo
moc Ducha
ziednat.

Schodit: Adolebit incensum super eo, Aaron fragrans mane &c. & ad vesperum vret Thymiana sempiternum Domino, *Bedzie palit kądzielo wonne na Oltarzu Aaron Trana, a wieczor tymże kśalem odda kądzenie wieczne Panu. Tedyć bez wątpienia przysłużyć się takim Aktem Bogu/ ten kto go wyrządza może; wiec że Opus meritorium, i jest też oraz satisfactorium, gdy takie kądzenie lub za swe lub za cudze winy ofiaruje/ dosyć za nie wyprać. Prawda że w starym Zakonie palenie kądzieli na cześć Boga miało coś extrinsece więcej niż nasze; albowiem było genus sacrificij albo ofiara od Boga ustanowiona. Teraz zaś/ gdy wskazuje Legalne ofiary/ iedna niepokalanego Baranka pod osobami chlebów i winą znieśła obląca/ kądzenie za ofiarę pożyteczne bydź nie może: Translato enim sacerdotio, necesse est, ut & legis translato fiat, iest argument Świętego Pawła: Za znieśieniem bowiem Kaptanstwa Starozakonnego, trzeba aby i prawo znieśione było: luboż wżony Caietanus Kardynał/ y do tad wprzeciwney zostaje opinio cy/ trzymając że iestże Kościelne kądzenia dotrzymuia vim sacrificij y maia moc ofiary: przecie iedną y teraz (iako się rzekło) po nieważ kądzenia są Alty Bestie/ na uwielbienie i iśnieistatu Boga iego i porządzone/ bez przysługi w Boga nie wchodzi: a ztym y długow sprawiedliwości iego zaciągniomych/ sposobem dosyć Zynienia potracić mogą.*

Daremne
zarzuty
Herety-
ckie zbi-
sają się.
Maia 1.

Ant nos bynamities nie tykają Heretyckie zarzuty/ Ktorzy zwoyżają sobie trybem/ włapiwszy niezrozumiane słowo w Piśmie/ że Ceremonia tak zawołana/ iakoby płonna y daremna/ wyglądzic z Chrześcijaństwa vsilnia; przytaczając słowa Bestie w Izaiasza położone/ gdzie mowi/ Incensum abominatio est mihi, kądzenie obrzydliwości mi iest; gdyś tam nie ogolem wskazywać wonne kądzenia odmiciat/ ale tylko te które z tak niegodnych y grzechami zmiżanych pochodzą: tak iako w tymże Rozdziale odizuca dni Święte/ które sam ustanowił dekladając/ Sabbatha & Neomenias vestras odiuit anima mea, nie ile Świętami są/ ponieważ z tej

obiecio
je/ my ka-
dzenia
przeisli
od Pogan.

miary Boga samego Auktora maia; ale ile nie przystoynie odprawić bywaia. Tymże tśpatem nie skodzą nam wymioty/ je nas progają/ iakobyśmy z Pogany społkowali; gdy kądzenia Ktorymi oni tak swoje Bawodchwalnice zafurzyli/ iako też pogrzeby zdebili/ y w Kościelach y przy pogrzebach naszych zajątramy; lubo albowiem

bowiem
stich 3b)
ytzeb ta
smat tr
went (3b
ani nies
lu Arab
die conc
Ale
leg dla
wblagać
wsiate/
wti/ tak
iata zla
ziym vn
Chrześc
bronia.
hoc cult
templa,
lis & da
flamentu
kładnia l
i Czarto
nie wzy
Katem 2
snośi w
mi zasta
tenże na
ribus,
nob. s d
est corr
mych- Po
n. c in se
w. li. a c
iako d
stich wie
wier neg

bowiem iasia/ taki był w tej mierze przy paleniu trupow Pogan/ stich zbytek/ poniewaz sam Nero/ na udeń Poppaej Eilatjonty po- ytzeb tak wiele z nią społem/ drogich spalił wronności, że Plinius smut twierdził/ iż całego Królestwa Arabijskiego doroczni pro- went (któdo najwiecey wychodzi persjum) tak wiele ich nie wyda/ ani miesiąc. Periti rerum alleuerant non ferret tantum annuo cen- lu Arabiam, quantum Nero Princeps nouissimo Poppae sua die concremauerit.

Ale coż to do nas należy? Ktorzy kǎdzenia nie dla ostentacyej/ lecz dla cci Boskiej/ Ktorego rǎkowym Aktem umiarlemo chcemy oblagac zǎjwamy? wszakci gdy o inſie Ceremonie z Poganstwǎ wſiacie/ podobne od heretykow na Kościół Światy były przyma- woli/ rǎkowa um dawał Augustyn Światy replika; je nie przeto rzeż iata zia leſt/ iż to Paganie w obſerwancyej mieli/ ale przeto iſt to zymy wymyſlem/ y zabobonnym rſtalcem zynili; co poniewaz ſie o Chreſcjan nieznaydnie/ erudno ich wſiera od Pogan doiezdżać bronia. Qui Chriſtianas literas utriuſque teſtamenti ſciunt, non hoc culpan, in ſacra legis ricibus Paganorum, quod iſtituant templa, & ſacerdotia, & iſtituant ſacrificia, ſed quod hæc ido- ls & dæmonibus exhibeant, Ktorzy wiedza co ſie w oboiego teſtā- ſtamentu zǎwiera diſmie, nie to gania w hrzed ch Poganſkich iſt zǎ- kładna Kościoły, ſtanowi Kiptany, roſpſuia ſi ry, ale iſt to Batwanom i Czǎrtom czynia, Wiec je rǎkowe rzeży iako ſie doctenelo/ melido- nie wzywanie Chreſcjanſkie/ dla tegoſi wagi ſwoicy przed Włāci- ſatem Boſim nie trǎci: gdyſi y Apoſtol Doktor narodow/ nie ſnoſit wſyſkiego cǎle/ cotoſi wiek miedzy Poganſtewi Ceremoniǎ- mi ſtaſtal/ ale do prawidła wiary y prarody ſtolowǎc ſazal/ iako tenje nauza Augustyn/ De iſtis gentilibus idolorumque cultoribus, multā utique à nobis diuerſitate diſtansibus, nihil aliud nobis demonſtrat Apoſtolus, niſi ut in iſis quoque quod prauum eſt corrigamus, & quod forte rectum eſt, approbemus: O ſu- mych Poganach y Bſtwnachw- lǎcach, ktorzy tǎ/ bǎrdzo od nas ſa rozni, nie inſe go nie ucy Apoſtol, tylko jebyzamy u nie co zǎdznego teſt poprǎ- mi. Li. a coby ſnadz dǎb ego bǎto, przymawili. Wiec ſie zra heretycy iako cǎca/ tak iako wǎna roza mierzǎ pǎ ſkow: Li. y y zgoda Apoſtol- ſtich wiekow/ y nauka Doktorow/ y poſſechniem Koſciǎla prawo- wiernego ſmocnieni zǎchǎwǎntǎ/ przy ym z wyzǎni iako chwalebnǎ ſtawamy/

Ktorych
w tej mie-
rze wiel-
ki był zby-
tek.
Plin: lib:
ix. c. 18.

Odpo-
wiedzi nǎ
nie S. Au-
guſtyne.

August:
Ep ſt ad
Deo gra-
tum.

Nie wſy-
tko zle co
Paganie
czynili,
ale co zǎ-
bobonnie
czynili.

August:
de vnico
Baptiſ:
contra
Fetilia-
nū c. 4.

Apoſtolka
iſt zǎrży
mi wǎco
by byſto do
brego y
Pogan.

Świece stawiamy; y że Dufom takim (iako się rzekło) sposobem/ albo też
pogrzebo ex intentione Ecclesiar, który nie pieniężnie nie czyni pomagą mocno
wepoczą trzymamy.

ek mária Miedzy Pogrzebowemi obrzędami znajduje się też świece:
od Apoll które y sąraz nad ciałem iako tylko Duch z niego wyjdzie pobos-
 1000. jność Chrześcijańska stawia/ y rozym w Procesjach zająma/ i tak
 Niceph: i tak i niemniej etaża. Też tak je od 2 respektów: miewe/ y z ich bez-
 12 c. 21. watpienia podania/ wobyćzay w. 7: bo y Nicephorus twierdzi/ iż
 Naśw. P. samy Apostołowie Ciało Maryi do Egiptu węgrodzice Panny
 Pogrzeb z świecami y pochodniami/ do grobu na dolinę Jozaphat zaniesli:
 z świecami y pochodniami/ do grobu na dolinę Jozaphat zaniesli:
 mi odp. y Święty Epiphanius episcopus Pogrzyb z bawiciela/ który mu
 wione. Jozeph z Arymáthiey zdiarowy Ciało z Arzyją sprawił/ świec iako
 S. apiph: to przy takowych Aktach zwykłych wzniósł czyni/ gdy tegoż Joz-
 Orone zesa tak z sobą rożniacego wyprowadza; Quales lampades lucen-
 de Chri- des luci inaccessar, illuminanti omnem hominem? Iakieś pocho-
 sti sepul- dnie zapalił Jozefie, światłu niedostępnemu, które oświeca wszelkiego
 tura. człowieka? y natoniec po wszystkie od narodzenia wiary Chrystus
 O Chry sowey wieki/ á zwłaszczá gdy straciłszy Tyrannow Bog Kościołom
 fusomym pokoy/ y wolne á iawne obrzędow swych wzywanie przywrócił/ prás-
 takie do trytkowano zwyżzay ten/ iako w Dzieciach swych w Roku 310. pis-
 mniema- se Baroniusz/ że wiernych zmarłych z świecami do grobu promós-
 wa się s. dzono; które według Spondana w Kronikach tegoż Roku/ Ale-
 Epiphan. rycy parami idac kolo ciała niesli.
 Baro. ad An. 310.

Za da- Drugaby legenda ociażyła się karta/ gdybym wszystkie pobożney
nych starożytności w tej mierze przytaczać miał przykłady: dożyć na kila-
Chrześci tu będzie dawnośszych/ y początku wiary bliżej sięgających. Pier-
an pogrze wszy niech wiecie róte/ Korneliusz on zawołany Setnik/ który też
by odpra- pierwszy po w Niebostapieniu Pańskim do Chrystusa przyszedł/ y
wioli z od Kieżcia Apostolow ochrzczony był: tego Eunomius Raptan/
świecami zgromadziłszy wszystkie wiernych Orfaki/ z gestemi pochował
Metaph świecami/ iako świadczy w Żywocie tego Metaphrastes. Tymże
inei vi- sposobem Święty Cypryan Biskup y Męczennik Karchaginenst/
ta 13 7br według relacyey tego który Męczennik tego opisał zawody y dośco-
Przekłá nanie/ Cum Cereis & Icholacibus in Area Candidi cuiusdam
dy o tym Procuratoris cum magno triumpho sepultus est, Z świecami
S. Korn y pochodniami na placu nierakiego Kind di Urzednika z wielkiem
Jeżniká. tryumfem pogrzebiony jest. O Pogrzebie oney sławney niemniej ro-
Actapaf dowitością

dowitość
 Cnorami
 ta est Epi
 cum alij
 psallenti
 karki/ w
 drudzy C
 senstki Bi
 chy Alex
 tych na p
 salecentie
 nieprzelic
 nemi pro
 iaca gest
 ignei am
 que flue
 porrigeb
 Wie
 samym ty
 mieniu m
 nością ni
 to pospol
 quia ch N
 sniaty sw
 Nazywaz
 to ciało z
 rąjonego
 zwyżzay
 dzie: ille
 his officij
 honoratu
 existima
 mi, to iest
 Chrześcia
 Baco
 ściaństwa
 świece/ z

albo też
aga mocno

est gwiece:

idzie pobor

yma/ Folds

yz ich bez

wierdzi/ iß

Ice Panny

át zanicéli:

Story mu
dominica

1/ 8wlec 1a
2/ 704

des unen-

des Ideen-
kies nach-

...wielkiego

Chrystum

2. osćiotom

pročít/ prá

310. pie

bu proma

Kotni/ Kles

100

ie robožney

polyc na Eil

cych. Pierw
by kłopotliw

History of the
County of...

pr391eat /
e Kantan

...nachher!

Leg. Tym30

baginertil

ody v doč...

cuicundam.

Z sniēcami

z wielkimi

temnity ro

பெரியபுத்தூர்

domitoscia families/ y bogactwy/ iako też swiatobliwoscia y
Cnotami i Batrony Paule/ Pise to Swiety Hieronim: ze Transla-
ta est Episcoporum manibus, & ceruicem feretro subiicientibus.
cum alij Pontifices, lampades, cereosque praeferrent, alij Choros
plallentium ducerent. *Niesiona była na rękach Biskupich, ktorzy
karki swe pod miry poddali, gdy inzi Biskupi kagance y swiece niesli, a
drudzy Chory spiewniacych prowadzili.* A Swiety Grzegorz Nise-
senjsi Biskup gdy miał Oracya na pogrzebie Melecycuja Patryar-
chy Alexandryjskiego/ przy wszystkich Biskupach y Wycach Swie-
tych na pierwsze Concilium Czarnogrodzkie/ zgromadzonych; to na
salcenie tego swiatobliwosci/ y wielka pochwale ogtafa; iż lud
nieprzeliczony / na tego sie pogrzeb sbiegal/ ktorzy wszyscy z zapalo-
nemi prowadzili go pochodniami/ tak ze toná z wielkiej swiec bi-
laca gestwy na kszal ognistych rzek wypadala. Vrinque quasi
ignei amnes continentibus facibus, tractu perpetuo continuo-
que fluentes, quoad oculis longissimè prospicere possent.
Porrigebantur.

Wiedzieć żeby kto niczego ziemial/ że ten ognistej apparencey honor/
sąnym tylko ludzioru Swietym/ albo za takie wopospolitym rozu-
mieniu miąnym wyrządzono: prostych zaś/ y takowa życia niewin-
nością nie wystawionych bezświecne porękały pogrzeby: domie się że
to pospolita Ceremonia/ z Łubebiusa/ który opisuie iako przy cye-
kuiach Wielkiego Konstantyna/ gesty na złotych Lichtarzach iako
śmiały świecc: ale daleko rzetelniej/ od Świętego Grzegorza z
Nazyanzu Theologiem nazwanego/ który gdy opisuie pompe z iako
ciało Konstantynusa Cesarza chociaż Aryansta nieprawością za-
rządzonego/ z Cylicyey aż do Czarogrodu prowadzono/ że słowa o
zwyčajnym przy takich wiecz paleniu pamiętne klas-
dzie: Ille igitur celebri pompa deducitur, Religiosisque etiam
his officijs, hoc est nocturnis Cantionibus, & Cereorum ignibus
honoratur, quibus nos Christiani pium è vita discessum ornandū
existimamus, Prowadzonego z wielką pompą y z Świętymi Obrzęd-
mi, to iest z nocnym śpiewaniem, y ogniom paleniem; których my
Chrześcijaństwo do ozdoby pobożnie żęśliych z tego światła żądzujemy.

Bagryś coteń wielki Theolog mowi umieniem całego Chrześcijaństwa / że do Gci pogrzebow prawowiernych należyte byoś
Gwiecie / Jazkoże rozumiano: a przecie dzisiajszym dyssydencom blask
Xr s nich

tion. s im
ter ope-
ra s Cy-
prian:
s. Cypri-
ana.
s. Paulo
Reymian
ki.
S. Hierō
Epil: 27.
ad Eul-
chium.
Melecy-
sā Cery-
archy ale-
xandry:
Nissen:
Oroñe
in func-
re Mele-
tij.
Euseb:
in Vita
Constā:
lib: 4.
Kinstan-
cynā y Kō
flancyā
Cesarjow
Nazian:
Oroñe
2. in tuli-
am
Swiā le-
cyno Na-
zpinzenā
oz vyczā
iu twiec
przy po-
grisbāch

Serui⁹ in
Aneid.
Iſaia 8.
Felt⁹ ver
bo vef
pillōes.
Daremy
wymiot
Herety-
kowie Ká
solicy po-
gańskiego
żarzenia
znajdują
Hieron:
tom: 2.
cōtra Vi-
gilant:
cap: 4.
Do tak
kłania-
by ſię P.
Bogu nie-
trzeba iſt
ſię oni kła-
niali Bał-
wonom.
Ibidem.
Ná co
świec Ko-
ściół żał-
wá przy-
pogrze-
bach.
2. Racya
Chyſoſt:
je to ná
tryumf
czynili.
Chrito-
lom: 4.

z nich biſie w ocy/ gdy ie przy oſtátniey uſtudz paleniy: y ſámi trupy
ſwoe tak do grobu prowadza/ iáko by oczywiſcie znać dawali/ iſt nie
byli filij lucis, Synami światłości: y táń ich západł mrok śmierciel-
ny/ gđzie Non eis erit matutina lux, Nie oſwita na w poſádniey ſmá-
tłości: áni ſię im promień Boſkiego ſwiátła nie błýśnie.

A darmo ſię ná tu ſkładá/ y oraz wrógá/ jeto Pogáńſki zwyczaj
świece przy pogrzebach palić/ poniewaſ ſámá pogrzebu denomis-
nácyá w łacińſtciem ięzyku/ od ſwiec ſwoy pogatek bierze; Funus
didit á funalibus twierdzi Seruius: y drugi Nomēclator Feltus,
Grubárzow w tymże ięzyku nazwanych bydſ dowodzi vespillones
iáko by vesperones; dla tego iſt wieczorem przy gaſtych ſwiecach
trupow do palenia (według zwyczáiu Pogáńſkiego) ná oſtátnie ſto-
ſy noſili. Darmo mówią takie ná nas mieca poſtrzały/ gdyſ ſię
wywiodło/ iſt ſámi Apoſtółowie/ do takich ogniów byli powodem/
á potym ſię ich wſtepuiaca w tropy Miſtrzow ſwoych chwyćiá
Chrzeſciánſká pobożność. A day to jebyſmy y od Pogan tego prze-
ieli zwyczáiu/ coſ z tad inferuia Heretycy: to iuſt go opuſcić?
takci by według Hieronima S. y Pánu B kłaniać ſię nie przyſflo/
poniewaſ teſt Boſtom ſwym Pogánie ſię kłaniali. An quia cole-
bamus idola, nunc Deum colere non debemus? ne ſimilium
idolis videamur honore venerari, Iżalito dla tego iſt Pogánie czy
Báłwany my Bogá czcić nie mamy? ábyzmy ſię nie zdáli podobná Báłwo-
chwalſkiey czci Bogu wyrzadzić reuerentia? mówi ten wielki Do-
ktor. Trzeba tu tedy záżyć pomiáru iákiżmy wyzey dáli/ mówiac o
kádzeniu S. Auguſtina/ á tak iſt właſnie dáć Hieronim S. gdy
o teyſ palenia ſwiec Ceremoniey/ przy grobach Meczēnikow diſku-
ruie. Illud fiebat idolis, & ideo detestandum eſt; Hoc ſic
Martyribus & ideo recipiendum eſt: Táń to ſię działo Báłwonom
y ſtuſna ſię brzydzić: to ſię wyrzadza Meczennikom, y trzeba przy-
Poniewaſ tedy iáſna ieſt że Pogrzebowe ſwiece/ powſechnym cás-
tey prawowierney ſtárożytności/ áſ do náſych wiekow przyſtly gá-
chowaniem/ niegodzi ſię rozumieć/ żeby one/ bez ſzegulney Koſciół
kátolicki w Ożywianie wprowadził táiemnice.

Rozne w tym paleniu ſwiec upatruia tego intentie rozni:
Chryzoſtom Świecy rozumie/ że to czyni Koſciół/ ná znak we-
ſela/ winſuiac ſmártym ſzczéſliwej roſpráwy/ y iáko dobrym
Rycerzom po wygráney bitwie Tryumfalne ognie pali/ gdy tak
mówi;

mówi
an no
mi ná
dla teg
Inſi
znac
wedlu
in lum
ni, cz
raz po
kiem/
wyſm
ſię w
eam, &
ca leg
nie ty
ná D
mo ta
v bog
rze/ n
ia tſi
trzeb
otron
Koſc
we ſn
ſwiec
gorza
muie
Syni
3 tey
33 do
ich d
o ſm
Duſſ
niem
li: p

Sposoby do ratowania Dusz w Czystcu.

313

mowi: Die mihi quid sibi volunt istae fulgentes lampades? in Epist
 an non defunctos tanquam Athletas deducimus? Powiedz ad Hebr
 mi na taka pamiatke swieca sie te jasne pochodnie? izali nie 2 se zmar
 dla tego, ze umartwych jako dobrych zapasnikow prowadzimy. tch syna-
 Insi twierdza! zero se protestacyo widonie! ktorymi Kosciol S. mi swia-
 anac dale! ze umarli po bi zyli swiatla sie Boskiego trzymali! y Bog tlosci ogla
 wedlug Apostola! Dignos illos fecit in partem foris sanctorum Colofin
 in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum; Godnymi ich uczy-
 ni, czastki Swietlich w swiatlosci, y wyrwat zwiadze ciemnosci; a teo
 raz po smierci zycy im tego tenze Kosciol Macierzynstiem asse-
 ktem; aby im zataśniat splendor wieczny! y te zyczliwosc samemi
 wyswiadcza swiecami! proscac aby sie do onego dostali miast
 bzie wedlug Relacyey Jana Swietego! Claritas Dei illuminat
 tam, & lucerna eius est Agnus, Isasosc Boska swieci w niem, a swie-
 ca tego jest Baranek. Jednak je lubo dobre to sa racye! przecie tego
 nie tycaia! iesli taka korzyac Duchowna z takowego swiec palenia
 na Dusz spiywar. O ktorey nim sie zupełna da rezolucya! wiadom
 mo kazdemu! is swiece przy pogrzebach! albo daia Kapłanom y
 ubogim! albo sie dostaa Kosciolowi: gdy ie Kapłan y zebrał bie-
 rze! maia rationem Elce noliyn, y takowym umartemu pomagá
 iasfkatem! takowym ratuie iatmuzná: gdy sie na Koscielna po-
 trzebe obracaia! y potym do chwaly Boskiej przy Oltarzach sluza!
 okrom valoru iatmuzny (ktora nie mnieysza jest w ten czas! gdy Kto
 Kosciolowi iako gdy ubogiemu y Kalice dobrze czyu!) zaleca tako-
 we swiec oddanie z insey miary specyalniey! Kres ow! dla ktorego
 swiece w Kosciolach stawiaia! to jest zeby na cześć y chwale Boska
 gorzaly (zrolaszá iesli ten co ie oddate! takowa sobie intencya for-
 muie.) A je pomnazac chwale Boska y do niey iatkiemzolwiek przy-
 Syniac sie sposobem! jest rzecz przez sie dobra; tedyc zacym idzie is
 z tey miary moze byc Duszom pomocna! a tak swiece nie tylko do
 ozdoby pogrzebow! ale też do pomocy Dusz sciagac sie beda.

Dzwony az tylko per indrectum sluza do ratunku Dusz! bo
 ich dla tego Kosciol zaiywa! aby przez nie mieli wierni! wyprazna
 o smierci drugich Innorescencya, a takowem wspomnieni znaziem
 Dusz zmarłego Bogu zalecali! a przynamniety krotkiem wespianie-
 niem (iesli sie im dluzsza przykryz modlitwa) posilkowac go chcie-
 li: przecie jednak y z tey miary dawienie do wyzwolenia Dusz

R r 2

3 Czystcu

Dzwony
 bardziej
 sluza do
 pobutki
 iacich.
 na krotki-
 up.

Apoc: 12

3. Ze im
 ta Cere-
 monia po
 maga.

Bo swie-
 ce lub Ka-
 plano, lub
 Kosciolo-
 wi dane,
 sluzia iat-
 muzna.

*Ale wzię-
dem i al-
muzny
która stu-
gom Ko-
ścielnym
dała mo-
ga rano-
wać i mar-
tych.*

z Czystości Konfurrować może/ że się do niego i almużną interessuje y
wiąże/ która zwoyczajnie sługom Kościelnym dawała/ aby tym
dzwiektem śmierć życie ogłosili. Wiecej i almużną osobliwa do
zsgladzenia grzechow obdarzona jest mocą (iako maś o tym seroco
wyżej) dla tego y tu dana Ministrantom Kościelnym bez skutku
nie będzie: ale to Bog Wszechmogący na wypłacenie win zmarłego/
dla którego dzwonne dała/ miłosierne przyimie. Nie bede o tym
pobojnym zwočaju dluziej rozwodził mowy/ kiedy y iako w Chrzes-
ści anstwie wrości: ponieważ on jadney między nami a Tłowatorami
ni nie maś sportu/ gdy y ci w swoich Zborach/ gdy kto umrze/ we
dzwony biał: ta iedną między niemi a nami zachodzi różnica/ że
oni dzwonia na to tylko aby śmierć życie poprostu do wiadomości
innych/ tym iakoby chasłem podali: My zaś abyśmy żalosnym
dzwiektem/ żyjących do Modlitwy za tego który na straszny sąd
Pański stanął/ pobudzieli.

*Pogrzeby
zakryte-
mi Proces-
siami.*

Prowadzenie zmarłego z Processyami/ przy Solennym Kaa-
pląnow/ Załonnikow/ y innych wiernych zgromadzeniu/ day Boże!
aby w takiej czasow naszych było obserwancyey/ iako ie sobie pier-
wsi oni ważyli/ y zachowali Chryścianie: w których za iedne to
poczytano szczęście/ gdy żyi pogrzeb gęste nabożnego ludu odkrywa-
ły tłumy: Teraz dla nieszczelnego śpięstwa/ aby przez i almużny/
które wezwany zwożay dawać Kapiłanom/ iakoma nie ścienczala
skacuta/ tryjome a nocnym do Kościoła zaprowadzeniem/ bez
świec/ bez śpiewania/ bez Duchowienstwa zagmatwane/ aż nazbyt
zageściły pogrzeby. Wiecej żeby się zawstydzili lubo zbytńia chci-
wość/ lubo też oziebłość tych/ ktorzy ciała wiernych potajemnie
grzebiac/ tak potrzebnego/ iaki z Processy wynika/ wmykaia Du-
chom ratunku; niech obroca oczy/ na dawnieysze Chryścianistwa
wieki/ a swoje z niemi konfrontuia wkladki: obacza tam one (któ-
ram też wyżej wspomniat) ludu Chryścianistkiego żarliwość; że
pod czas Tyranski od Huneryka Brola Wandalskiego w Afryce
wzniesionej persekucyey/ niezgo bardziey nie żalowali/ tylko że im
Kapiłanow odbierano/ ktorzy zmarłym ostatnia postuge oddawali
mieli: dla tego y gdy oraz czter tysiące dźwierci set sześćdziesiąt y
Pierz o sześć osób Duchownych/ na wygnanie padzono; wmem zaśpedy im
sym w Ro droge/ dźiatki swe od wielkiego żalu/ o ziemie rzućali; narzekając
działe " przenikającym samie niebiosą głosem/ na swoje nieszczęście/ że ich
pogrzeby pocięcone w Kapiłany beda.

*iakie o-
nich sta-
rych
Chryści-
an sta-
nie.*

*A ni-
Kapiłano-
ich potrz-
czem Pa-
ramtych-
stos bli-
Sponda-
Wiktora-
y innych-
grzebow-
poganst-
placze y
Augusty-
etorum
quid cru-
z tad za-
pogrzebo-
ney zem-
Pogani-
na pogre-
strachy y
zeby od-
ladzki/ a
naypzy-
Paniem-
Pudens-
larzki-
ziemi od-
Epilcop-
onem k-
Virgin-
sie zlecie-
doz. Ko-
Siostron-
przedzi-
Do-
Tyran-*

A niecierpiła to była Afrykańskich Chrzęścian / o gromadnie Maczen-
 Kaptanów Processyie troska; bo y sami Męczennicy tegoż po swo- nicy idąc
 ich potrzebowali przyściółach; Których często wż na placu pod mie- ną śmierć
 czem katorwskim stojąc przysięga obowiązywali / aby ile czasów zaklinali
 tanych fortuną znośa / ciała ich albo przynamniej prochy (gdy na swoich o-
 stos sli) pożywym darowano pogrzebem. Czytaj o tym Henryka nie.
 Spondana in Cemiteriis sacris, gozie przymodzi adiutarye SS. Lib: r.
 Viktora / Eustacyusa / Wieny / Torpetá / Fortunaty Męczennicki p. 2. c 7.
 y inszych. A tak to była w pierwszych Chrzęścian gromadnych po
 grzebow Stymia / że kiedy ciało ludzi wiernych / dla okrucieństwa
 poganstiego / odkryta frequencya ozdobić nie mogli / w nieutulone S. Aug:
 plaże y łamenty zachodzili. Apud fratres / mówi o nich Święty lib: de
 Augustyn) luctus ingens erat, quod nulla dabatur potestas San- cura pro
 ctorum funeribus iusta persolvere, nec occulte subtrahere ali. mortuis
 quid crudelium cultodum vigiliae pernittebant: U braci wielki Cap: 8.
 z tad zał panował, iż żadnym sposobem można nie b. to ciałom Świętych
 pogrzebow sprawić; gdyż y kryjono porwać cokolwiek z kości, zaśadzo-
 nej zemśadziarty, nie dopuszczało okrucieństwa. Z tad lubo w onym
 poganstkim interdyskie / gotowa śmierć czekała tych / ktorzyby się
 na pogrzeby schodzili / albo zwolrywali; nie mogły iednak żadne
 strachy y niebezpieczeństwa / zawrócić pobożności Chrzęścian /
 żeby od pogrzebow stronili; bo oslep w ogień / y iawne Pogan zaś-
 ładzki / zdrowia swe nieśli / aby ciała wiernych ostatnie złożenia iak
 nayprzystoyniej odprawić mogli. Tak czytamy w żywocie SS.
 Pánienek Praxedy y Pudencyany siostr / że na pogrzeb Dycach
 Pudensá / sam Pius Święty Papież / nie lekając się zakázow Ce-
 larskich przybył / y z wielką inszych Chrzęścian asystencya ciało
 siemi oddał. Quod audientes Christiani, vna cum Sanctissimo
 Episcopo Pio vndique confluxerunt, & exequias iuxta traditi-
 onem ecclesiasticam in Hymnis & Canticis celebrantes, dictis Praxed:
 Virginibus astiterunt: Użyłszy o śmierci Chrzęścianie zemśad & Pudę-
 sie zlecieleli, y z Świętym Biskupem Piusem; a pogrzeb według Obrze-
 dow Koscielných, z Hymnami y Spiewaniem odprawić przerzeczonym iako Pro-
 Siostrom dopomogli. Wiąko między blizszeniem zewszad mieżami
 przedziwna frequencya: celiębrty
 na pogrze-
 bie S. Pau-
 le Re-
 mianki

Dopieroż kiedy Chrzęścianom weselise dni zaiśniały / y Bog
 Tyranów postrocał: Pogrzeby Chrzęścianstie / w odkryte obfitować
 pozely

pożęły Processyę. O Świętey Pauli Rzymiánce piśe Święty Hieronim/ że gdy dni swoje skończył w Palestynie/ przy stałym Wiercemskicy/ wyszła sie prawe na pogrzeb iey zbiegła Palestyna; y tak siła z różnych Młacy Kapłanow y Zakonnikow przybyła/ że na cztery Chory gworakiem ięzykiem Psalmy y Hymny spiewano. Plalmi in ordine personarum, Hebrzo, Gręco, Latino, Syroque sermone, Psalmy naprzemiány brzmiały Zydowskiem, Greckim, Łacniskiem, y Syryjskiem spiewane ięzykiem. O Corce teyżo Świętey Pauli/ która Młacka śmiercią poprzedziła/ imieniem Jębiolá/ tenże Święty Hieronim zeznaje; iż Rzym wyszedł na pogrzeb iey zbiegały taká tam frequencya była/ że według zdania Dostojnej Świętey żaden Pán/ German/ y Monarcha Rzymiski na swoim tryumfie tak wielkiej ludu zgraniemiati iako ona na exequiach; ani Camillus gdy tryumfował z porażonych Francuzow/ ani Papiyus z Samnitow/ ani Scipio z Numanczey/ ani Pompeusz z Parthow y Arolá Pontskiego.

Że taką gromadną Processyę pochowana była Święta Młacka Pryná/ Siostrá Świętego Grzegorza Biskupa Nissemńskiego; gdzie okrom ludu pospolitego/ iako sam brat Święty piśe/ ex viraque parte procedebat non exiguus Diaconorum Ministrorumque numerus, qui omnes ordine progredientes, accensos Cereos manibus gestabant: triplicique canentium Ordine, sicut illis trium puerorum catus absoluebatur, Zobu ston przy cieie siedli Niematy Dyakonow, y slug Bozych poczet, którzy wysocy parami idąc, zapalone świece w rekach nieśli; á trzy chory na kstaie onych tręgá Páchołat w Babiloniey alternatą spiewali. A nie tylko takowa gromadnego ludu przytomność zdobita Exequie ludzi Świętych/ lecz zwyczajnie każdy z wiernych na nie się przeladzał. Młiam pogrzeb Justyniána Cesarzá bo Páński/ gdzie nie dźiw/ iż nie tylko nieśli szone Kapłanow y Zakonnikow peregú/ ale nawet Zakonnych Pánien gestę páry/ w Processyey sły/ iako Corippus Africanus poetá świadczy) Hinc Leuitarum mirabilis ordo canentum; Virgineus tonat inde chorus. vox æthera pullat. O Filucyey Młacki tronie piśe Sidonius Apollinaris Biskup za rzecz osłabła/ że ió sami Kapłani/ dla tego iż im za żywota dobrze czyniła/ na ratach swych do grobu nieśli. Sacerdotum propinquorumque manibus Sidonius exceptam, sedibus perpetuis illatam esse.

Epist. 3.

wice

Wola
Assystency
to jest gl
na pogrze
Leoncyus
ca od wys
przybyły
zyka w bog
sine Psal
retur, aud
monia: c
bez spiewa
Anyelskich
Waż
ne/ bardz
ściolá vsta
i tak to pr
na pogrze
mieć nie m
Duchow
niatący z
gla/ które
stepstwa x
zytek/ i s
twa/ albo
brze tego
żeby żadny
cie sam on
nym/ ma s
daczyni ta
i tak wielu
zaprofesi
sama jedná
marlego/ i
Ostatn
je ciata ich
Katołicki:

Wlec je tedy tak piękny/ a wiekom przeszłym zawoła zwykły Leōtius
 a systerney/ niemiał przy pogrzebie swym Świety Symeon Salus in vita S
 to jest głupiec nazwany: dlategoż defekt Processyey/ zgromadzeni Simco-
 na pogrzeb mieszkańcy Niebiescy nagrodzili: bo według Relacyey nis.
 Leoncyusa Biskupa Cypryjskiego/ gdy go iako to jebraką za faleń- Defekt
 cą od wszystkich miłanego/ dwaj tylko sami grubarze do dołu nieśli/ Processyi
 przy po-
 przybyły Anielskie tłumy; ktorzy za ciałem lecac/ Niebieska mus- grzebie S.
 zyła w bogi pogrzeb wzięli: Cum sine vlla funebri cura illocus, ac Symeonā
 sine Psalmodia, sine cereis, sine thuris suffumigationibus defer- nagradzā
 retur, auditi sunt Angelorum chori, cum Diuina Psalmorum Har- iā Anyola
 monia: Gdy go bez wszelakiey pogrzebowey wziętości, nieomytę, iā Anyola
 bez śpiewania, bez świec, bez kadzenia do grobu nieśiono, słyszane były wie.
 Anielskich Choroŵ głosy, y Boska iakaś śpiewania Psalmow Melodya.

Ważcież sobie miżerni łakomcy iako chcecie te licha mammo-
 ne/ bardziej niżli tak światobliwy Processyi Kaptanſkich/ od Ko-
 ściola ustawiony zwyczaj: samo Niebo na wasze łakomstwo bił/
 a tak to przyiemna Bogu Ceremonia iasnie znać daie: poniewaś
 na pogrzeb tego Światego Stupca; ktory dla wboſtwa Processyi
 mieć nie mogł/ przez Anyoły niedbalstwo ludzkie supplementue; y
 Duchow nieśmiertelnych ſeregi na Processya ſytnie. Jakoż/ Gya
 niatacy znaczna krzywde umarłym/ gdy im potrzebnych Suffra- Co za po-
 gia/ ktore mogli mieć z przytomności Kaptanow dla niżegennego jęki i Pro-
 ſtepstwa wmykaia: poniewaś z Processyi iawnie ten wynika po- cessy na
 żyteb/ iſi zmarłego ktorego prowadzi/ albo śpiewaniem/ albo modli- Duſze po-
 twa/ albo przynamnię westchnieniem ratuia. Nawet luboby do- chodza-
 brze tego z nich (co ledwo podobna) takowa opánowała gnusność/
 żeby żadnym Duſzy zmarłego nie poſiełkowal nabożeńſtweu: prze-
 cie ſam on Akt prowadzenia do grobu/ je ieſt wżyntkiem miłoſciera
 nym/ ma ſwoie przed Bogiem cene/ y na pomoc umarłego ſplywa.
 Daczym tak wiele niebażny ſtopiec Suffragia zmarłemu wbliza/
 iak wielu przez ſwoie łakomstwo od pogrzebu oddala: ktorzy gdyby
 zaproſzeni byli/ choćby dobrze wdlugie modlitwy/ nie zachodzili;
 ſama iednak prezencya ſileby Duſzy pomogli; poniewaś grzeſz w
 marłego/ ieſt rzecz przez ſie dobra/ y pomocna.

Oſtatnia przy pogrzebach Chreſcíanſkich Obſerwacya ieſt/ Chomā-
 je ciała ich nie na proſciey lecz na ſwieconey ziemi chowa Koſciol- nie na
 Batołicki: y wielka to kara/ kiedy tego interdicto Eccleſiaſtica- ſwieco-
 ſepulcu. w iakiy y Koſciol-

Wskazówki
 lichego
 pomadze
 lekkomy
 słowotwórcy
 k'orzy po
 gzebami
 gardzieli.
 Virgil:
 Aeneid. 2
 Seneca
 Epist. 9;

sepultura nakrywa/ a grzesz na świeconey ziemi zakłazuje; bo to
 ludzi tylko wyklętych/ Heretykow/ Lichwiarzow/ na poiedynku
 zabitych/ y innych ławnogrześnikow/ za excessy z publicznym zgora
 pieniem zlagzone potyka. Prawda że niektórzy z Pogan chociaś w
 Sektie oney Medrcow Starożytnych zawołani/ niezemna takas
 wwiędzieni odwaga/ pokazowali to po sobie/ że ich strata przysto
 nych grobow mniej obchędziła; zradieden v Wircyliusza mowi/
 facilis iactura sepulchris; a drugiego desperackie slowa/ przytacza
 Seneka; Nec tumulum curo taberne cadauera soluat, an rokus
 haud refert, *ani o grob dbam, gdyż to mniey mnie tykać będzie, lub zgni
 ie ciało, lub sie przez ogień w pobiel obroci.* Ale coś sie dźmować tym/
 ktorzy zaslepieni cma Pogaństwa/ godności ciał ludzkich niewie

1. Cor. 6. dźiele inakśa daleko ciał lubo w cieśkie szążitelności race podas
 Bogedno nych iest powaga/ ktorym Apostoł mowi/ że menbra vestra tem
 sici ciał lu plum iunt Spiritus Sancti, Członki wāsę przybyciem sa Duchu S.
 dzkich nie ktorychy wpewnia/ że po doczesney przez śmierć rezolucycy/ z obfia
 wiedzieli i śwym swego czasu powrocone Dufiom beda zyskiem, a onymi sple
 dorami/ ktore Teologia Doces glorioſa corporis zowie wprzywya

1. Cor. 15
 Ktore
 swego csa
 subda
 wielbio
 ne.

letowane beda; bo Seminatur in corruptione, surget in in corru
 ptione; seminatur in infirmitate, surget in virtute; seminatur in
 ignobilitate, surget in gloria; seminatur corpus animale, surget
 corpus Spirituale: *Wzrucia w ziemie, ciało nie żarno nasienne na
 skążitelność, lecz powstanie w nieśkążitelności: wrzucia ciało słabe, po
 nstanie z wielką mocą; wrzucia z nieczcią, powstanie w chwale;
 wrzucia ciało bydlęcem ciałom równe, powstanie ciało Duchowne.*

Wskazówki
 pocztowe
 groby sta
 rali twig
 ci Abraa
 Iakob, lo
 zef.

Z kad po wszystkie wieki szegulne o grobach stąranie czynili
 ludzie pobożni/ tak w Starym iako w Nowym testamencie. W
 starym zakupie umyślnie Abraam Patryarcha iustima dwoiſta/
 gdzie skład y swego y zeninego miał bydź ciała: Iakob Jozefa Syna
 zaklina/ aby go do Wyżystego zawiozłszy po śmierci grobu/ spólnie
 z umarłymi złożył Wcy: Jozef nakoniec dopiero wspomniany/
 przysięgo obwiezuie braci/ żeby iego kościom w Egipcie spoczy
 wać nie daliśale i z sobą do ziemi obiecany wynieśli. W Nowy
 zaś/ iak wiele tego przykładow/ że Świeci o przystoynne dbali gro
 by: zradci owe Świecogo Augustyna posty slowa/ Feruntur
 mortui nonnulli, vel in somnis, vel alio quocunque modo ap
 paruisse viventibus, atque vbi eorum corpora iacerent inhum
 ca ne.

Aug: de
 cura pro
 mortuis
 cap: 10.

ta nesci
 ra quae
 isse ve
 dzeli g
 pochow
 Pot
 swoim/
 ciało ieg
 chciał. P
 talis y
 dydow
 leżaty/
 wielu om
 cyanowi
 ma/ swo
 wanych/
 znać dan
 cie rosta
 Znie

groby affi
 kie stwo
 niegdy pr
 śmierci d
 waś mod
 susa Orig
 Organa S
 rationali
 rum cada
 in certam
 wac Duff
 godzien bon
 na kstalt
 kiem Duff
 sprawnola
 ci ktorzy je
 lojcy/ mney
 w polu/ cia

ta nescientibus locisq; monstratis admonuisse, ut sibi sepulcra quæ defuerat præberetur. Powiedzia o niektórych umartwych, iż sie weinie, albo testinym kśiałtem pokazali żyjącym, którzy nieru-
dzili gdzie ich ciała niepożrzebione leżały, y opisanysy miejsce, gdzie
pochożani bydy chcieli, aby im pożrzeb sprawiono upomnietli.

Pokazał sie Swiety Sebaſtyan po okrutnym zamordowaniu
swoim/ pobożney Matronie Lucynie przez sen/ y opowiedział gdzie
ciało iego wśmrodliwa floata wrzucone było/ y tedy grob mieć
chciał. Pokazali Ambrozemu Swietemu Męczennicy Pańscy Wis-
talis y Agrykola/ y aby ich Swiete Kości/ktore dłu^o przy grobach
Żydowskich od wiadomości zatłone ludzkiej/ w ciemnym lochu
leżały/ pocztowſze otrzymały złożenie/ prosili. Pokazał/ że inſzych
wielu omine/ Gamael Mistrz Apostoła Swietego Pawła Lu-
cyanowi Kapłanowi/ y o Ciałach Swietych Szczepana/ Nikode-
ma/ swoiem/ y Abibona Syna we wsi Rápharmagála/ pocho-
wanych/ ktore w błotnym y nieprzystoynym ſpoczywały miejscu/
znać dawſzy/ przenieść ie gdzie indziej/ á godnieyszym grobem wze-
ść roztasat.

A nie dſiwo je taka była Swietych/ o przystoynie ciałom swym
groby affektacya; poniewaſ w tym Duſiom ná wyobrazenie Bo-
ſkie ſtworzonym/ wyradza ſie wczimowſć/ gdy ciała w ktorych one
niegdy przemieſtwały/ w ktorych y przez ktore ná Niebo robieły/ od
ſmierci do ſału záwoitowane ſwoie znayduia reuerencya; ponie-
waſ mądrze argumentuie gromiac ſalonego Epikureyzytá Cel-
ſusa Origenes. Rationales animas honorare nouimus, & earú
Organa Solenni honore ſepultura dignamur: meretur enim
rationalis animæ domicilium non proici temere ſicut Bruto-
rum cadauera, eo præſertim quod fuit animæ benè ac ſanctè
in certaminibus Organo ſuo viá receptaculum. Vmiemy ſano-
wać Duſz rozumnych, y naczyniáich przystoynemi grobami zdobiemy:
godzien boniem dom rozumny Duſze tego, aby go ledzako niepomietar o,
ná kſtałt bydlecego ſcierwu; á to z tej ſamey miáry iſt byt przyby-
tkiem Duſze, ktora ſie dobrze y ſwiatobliwie nniem przemieſkniwáiac
ſprawowała. A bogday to mocnymi w bili ſobie wpámieć kłinem/
ci ktoryzy żeby co przedzy trupá zbydy z domu/ albo ná pożrzeb nie
tożyć/ mieyſcá náwet ſwieconego wmykáró zmarłym; á ledá gdzie
w polu/ ciała piatnem Chryſtuſowym przy Chrzcie Swietym ce-
nia rmas

non-ym
Testam
cie S. Se-
beſtyan-

In eius
Vita.
Świeci Vi-
talis y A-
gricola
Meczni:
S. Amb:
Epil: 15.
Epil: 1 u
ciani ex
tattom:
Operu,
S. Aug:
S. Seze-
pany z in
ſemi.

Oringē:
lib: 8.
contra
Celfum.

czy ich le-
da gdzie
w polu
grzebia.

Wielka iá
wse była
plagá Bo-
ska gdy
trupow
wzciwie
grzebié
nie dal.

chowane y wzywaniem Sakramentow Pánstkich poświęcone/ w
lichych mogiłach/ y nie záwsze pod Boża mata grzebia: Ktorem po-
stępkim/ y nieprzystoynym ciał traktamentem Dusze częstokroć
błogosławione/ ile z nich iest smocca/ktore prosto z onych wylećias
wsfy lepianté ná wieczne przelátuio wesele. Wozym dobrze żeby
sie y niektórych Káplánow niedyskretna obaczyła chćiwosć/ Ktore
odrażeni wbożsy iś ná kořty pogrzebowe/ według ich zbytniey ex-
torsyey nie wystárza/ pochop do tego ciał Chrześciánstkich sprosá-
nowánia biorá: Ano sám Bog Wszechmogocy zá wielka to ná lu-
dzie przepuszcza plage/ gdy ciała ich dla tego iż w rojnych brodziły
zbrodniach/ po częściowych grobow odsadza; á ledá gdzie sie im taráć/
zá sprawiedliwa ordynácyá dopuszcza.

Ier: 16.

Obiátnia
fá to przý-
kładem
Solimczy-
kow.
1. Reg: 9.
Iezabeli
Tyránki.

Nie dyto cięższego Aggrauans Ktorem Bog swawolny lub
Izráelski przyćisnal/ iáko to je trupom ich zwykła pogrzebowey w-
stugi pocieche odebrał/ ták je im Wyczystych grobow záledz nieprzy-
sto. Non plangentur (mowi przez wstá Jeremiaś) & non se-
pelientur, in sterquilinum super faciem terræ erunt: Płakáć ich
nie beda áni grzeć, lecz sie w gnoy taráiac po polách obroca: Tymże
grobu wmknięciem/ zá naywiększą kláskę odgrajał okrutnicy/ y ták
wielu Prorokow Pánstkich zaboyczyń Jezabeli/ iś ściernu iey psá po
polu wlozyć beda/ á ogłodáných kości/ młt ziemia náktýć nie ze-
chce. Iesabel comedent canes in agro Iesrahel, nec erit qui se-
peliat: Ziedza Iezabela psá ná roli Iezráelsksey, á nie będzie taki
ktoby iá pogrzebł. Joachymowi tákże Krolowi Judzkiemu tym od-
powiádal Jeremiaś Prorok/ iś go iáko psá/ álbo oślá zgnilego wy-
rzućić miano bez pogrzebu/ y zá brama pod Niebem nieprzyśy-
parosy breła ziemię odbiedz: Sepultura asini sepelietur, proie-
ctus extra portas Ierusalem, Taki go potka pogrzeb, iáki zde-
chłego oślá, bo go wyrzucá zá bramy Jerozolimskie: Jákoś sprawi-
dlivym iádem Bostim Monárchá on/ ná ták żelizwy tres przy-
bedł/ Ktoremu ták Bog odmierzył/ iáko sám kiedyś czynił; ponie-
waś Dyrasá Proroká ściáć dawosy/ ciało iego nie według godności
pochował/ lecz ná wielką ochyde/ między pospolite trupy zárzućić
kazał/ iáko tenże piśe Jeremiaś: Percussit eum gladio & proie-
cit cadaver eius in sepulchris vulgi ignobilis.

Ier: 22.

Joachymá
Krolá lud-
skiego.

Ier: 26.

Obelgá
ciat ludz-
kich, Duf

Zgola wielka w tym záwsze strożyła sie każn Bostá/ Kiedy w
mártym częściowych grobow možnosć odeymował: Daymy to bo-
wiem

wiem je-
stoynego
co go po-
ga y vli-
rona to j-
przyrodz-
snomu sp-
ziednocz-
dżit Apo-
ciála sw-
rzyś ná-
cáia/ iák-
swoicy si-
tinianus
gdzie cia-
ostrego
Scim9 (i-
& in or-
teris sap-
claratur
lenciat,
nescio o-
wiemy C-
ne z ciat-
Duch w-
ligiey pra-
od Bogá
opuszon-
gdy w r-
stoyniey
stázytel-
Dufom
śmierci
vnum e-
dna zni-
ienie B-
te boli a

wiem że kto mniey wważny/ za frąstkę sobie poczytać będzie/ przy- *sąmych*
 stoynego ostrząć złozenia/ ponieważ proznie Ducha ciało nie czuje/ *tyka po*
 co go po śmierci potyka: wśpółże takowe strumory/ winąłśey v Bo- *śmierci.*
 ga y v ludzi co Duchem Bożym tchno/ woadze zostają; gdyś pe-
 rona to je obelga ciał pozostających/ na Duszę spływa; które je maia
 przyrodzone do ciała inklinacya/ y wiedza że swego czasu z niem
 snowu spoione/ po zmartwychwstaniu porośchynym beda/ y tego
 siednoczenia wstawnie pragna/ z onego affektu/ o którym twierdzą
 dżit Apostoł Nemo vnquam carnem suam odio habuit, Isżaden *Ephesij*
 ciała swego w nienawiści niemiał; nieradyby aby tak ścisły towa- *Gdy wro*
 rzyś na iaka padł zelżywość; gdyś tego/ trzymade za własną poczy- *dzona ku*
 taia/ iako też z wyrzadzoney iemu poczciwości/ niemniey iako z *ciatom*
 swoiey się cieszą. Wznali to pobożni Cesarze Theodosius y Valen- *chc y*
 tinianus, przetoś surowym obastryć prawem/ aby nikt grobowi/ *skłonnoś*
 góście ciała ludzkie odpoczynek maia gwałcić nieśmiały/ se osobliwa *maia.*
 ostrego zakazu daia przyczyna/ isż wraża ciał sąmych Dusz tyka: *Lib: 1.*
 Scimus (nec vana fides) solutas membrīs animas habere sensum, *Nouell:*
 & in originem suam Spiritum redire caelestem: Hoc libris ve- *titi: 5. de*
 teris sapientiz, hoc religionis quam veneramur & colimus de- *sepulch.*
 claratur arcanis. Et licet occasus necessitatē mens Diuina non *post G.*
 sentiat, amant tamen animæ sedem corporum relictorum, & Theo- *dof:*
 uescio quā forte rationis occultæ sepulchri honore latentur. *Práwo o*
 wiem (a nie ná płonnym táwiará/ sadzi się fundamencie) isż rozwiáza- *tym Ce-*
 ne z ciałem Dusze, swoy zmysł maia y czują, gdy się do początku swego *sąskie po*
 Duch wraca Niebieski: tego nas Xiegi starodawney mądrości, tego Re- *spolite.*
 ligiey prawowierney w ktorej iesleżmy wczá tajemnice. A lubo Duch
 od Boga idący śmierci holdować nie umie, kochaia jednak Dusze, ciał
 opuszczonych siedliska, y zskrytey iakieyś natury skłonności, cieszą się,
 gdy w wiecznych grobach spoczywają. Słuszna tedy ten honor przy-
 stoyniey sepulchury oddawać ciałom/ nie tak dla nich sąmych które
 stążyelność pożyra/ y zgnielizną roztaża/ (acz y te iesli za żywota
 Dusiom powolnym były do dobrego Instrumentem/ w wielkiey po-
 śmierci v Boga zostają cenie/ który Custodit omnia ossa eorum
 vnum ex his non conteretur, Namneyśey kółki ich strzeże, y ie-
 dna z nich zdruzgotaná nie będzie:) Jako raczy dla Dusz ná wyobra-
 żenie Bożie stworzonych/ y nieśmiertelności obdarzonych/ kto-
 re boli zelżywość domow góście niegdy miały; zwłasczá że im
 nie było

nietáyno/ iſt tylko ich doczesna ſegweſtrne y dzieli rumácyá/ ále
cała potym wieczność nierozdzielna ná powortki zápiſe im w ciá-
tach conſiſtencya.

Okrom
piſano
wani
idzie Du-
ſom zba-
wienny
pożytek z
Światech
grobow.
S. Aug.
de cura
pro mor-
tuis cap.
4.

Pierwſzy
iſt Oſiá-
ry y Mo-
dływy co
ſie tam
dzieſia ná
ich ſiera-
tunek o-
bracá. Hen-
riquez lib
9 c. 10.
§ 1.
Przyto-
mym
wiecey po-
maga
Mſa i.
niſi in.
ſym.
Toſ o
zmarłych
duſſnaro
zumiéć.

Wiec nie tylko w tej mierze przyrodzona Duſſ ku ciádom affe-
kcyá ſwoje odnoſi contentecy; ale teſſ náodprzyrodzona z tad przy-
pada Duſſom kórzyc/ gdy ciáta ich ná ſwieconey depozyt otrzy-
mują ſiem: boe zaſte dobra to wielkiego Auguſtyná illácyá.
Profecto prouiſus ſepeliendis corporibus, apud memoriam ſan-
ctorum locus, bonæ affectionis humanæ eſt erga funera ſuo-
rum: quoniam ſi nonnulla religio eſt ut ſepeliantur, non po-
teſt nulla eſſe quando ubi ſepeliantur, attenditur, Zaprawde ob-
myſlone do pogrzebienia ciáta, przyp. miátkách Światech mieyſce, zdo-
bre y ludzkiej przećiw ſwoim zmarłym pochodzi życziwoſci, bo ieſli to
náleży do Religiey, áby ciáta były pogrzebione, muſi y to náleżeć ponie-
kad, gdy obieramy mieyſcá gdzie beda pogrzebione.

Trojáti wpatruje pożytek/ kóry z tego ná mieyſcách ſwieco-
nych pogrzebienia wynika. Pierwſzy ieſt/ że Duſſe tych/ kórych
tám odpoczywáia ciáta/ máia weſteſtnictwo wſytkich oſiár/ kóre
tám przez ręce Káplánſkie odpráwiáne bywáia; y modlitw od lu-
du poſpolitego przed obliczem Boſkiem wylanych: áczkolwiek bo-
wiem intencya Koſciółá/ wſytkich wiernych właſce Boſkiey
zmarłych/ przy Miſey Światey w wdzieleniu valoris generalis ro-
wie obeymuie; iednákie iáko żywi/ w Koſciele ná ten czas gdy
ſie Miſa Świate odpráwuie bedacy/ wiecey z ceny y valoru ieſ-
pártycypuia/ gdy ieſt ſłucháia; według poſpolitey Theologow áſſer-
cyey/ kórzyc to twierdza/ że luboby Káptan przez wyraźna intencya
chciáło tego z przytomnych wyłáżyć od porcey Generalney poży-
tku ze Miſy Światey pochodzacego/ tedyby tego dokázać mogł/
ponewáſtawá y Oltarzá iáko Minuter Eccleſiæ; á że Koſciół
pożytek Miſy Światecytym miánowicie ápplikuie/ kórzyc ſa przyto-
mni/ y onych ták przy oſerćie iáko teſſ w Kánonie wyrażnie wſpo-
mina/ tedyć Káptan wydrzeć nikomu z przytomnych luboby do-
brze chciáł tej gaſtki od Koſciółá náznáczoney/ nie mo-
że. Táć teſſ probabile je y ná owe Duſſe/ wielkſy pożytek ſptywa/
kórych ciáta álbo koſci/ y proch y náwet nátyim mieyſcu obecnie do-
ſtawáia/ góſie ſie niepoſtaláne ſtráſſiney oſiáry Pańſkiej tajemni-
ce odpráwuia. To miał motium wielki Konſtántyń Ceſarz/ iſt
ſie w przy-

ſie w przy-
Piotra y
Bázylice/
wał/ á to
wiadom/
no conſi-
ſtituit, ſp-
eſſent ad-
tur; Zdr-
Koſciele S-
wczetnik/
czynione b-
Drug-
ſcá Świe-
ſtugi táki-
niey y bá-
ſtania y z-
oſádyzen-
à maiori-
ſociem/
dum illis
Dlatego
z Koſciół-
naſteſ m-
mnoſe okr-
kiey ma-
ciá pod-
máiace/
cyá Świ-
Tłá-
(ácz prym-
kóra ku
ieſt iſ-ćia-
ſie paſtw-
trupy/ w-
żywać ich
mieyſcá/

sie w przysionku Kościoła/ na cześć Arcyprazat Apostolskich SS. Piotra y Pawła zbudowanego pochować kazal/ że w tak sławney Bazylice/ wiek szego Duszy swej posilku niepochybnie sie spodzies wali/ a to dla częstych ktore tam czyniono Liturgii y modlitw/ iako wiadomy żywota świadek oraz y Encomiastes piśe Eusebius: Sa- no consilio & prouida dispensatione sepulchrum illic sibi con- stituit, sperans fore vt defunctus quoque precationum quæ ibi essent ad gloriam Apostolorum offerendæ, particeps efficere- tur: Zdrówá rada y bårdzo pożyteczna opatrznoscia grob subio przy Kościele SS. Apostosow wystawił, spodziewając sie tego, że po śmierci uczestnikiem sie stanie modlitw, ktore tam na cześć Apostolską od ludu czynione bydz miały.

Drugi jest/ że przyczyna SS. Pánstich/ w ktorych opiece mies- sca Swietel na chwale y pamiatke ich oddane zostala/ albo też za- stugi takim iako sie wyżej opisalo kształtem aplikowane/ szegula- nies y bårdziej siegaia tych ktorych ciata tychże Swietych cien za- stania y zaszycal/ nišli owych ktoryz praesentia corporali daleko odsadzeni: wyraźnie o tym pożytku mowi S. Ambrozy. Ideo hoc à maioribus prouisum est, vt Sanctorum ossibus corpora nostra sociemus, vt dum illos tartarus metuit, nos pæna non tangat, dum illis Christus illuminat, nobis tenebrarum caligo diffugiat: Dla tego to jest od Przodkow naszym postanowiono, abyśmy ciata nasze z Kościami Swietych taczili, aby tak ponieważ sie Swietych piekło boi, nasz też mekã nie tykãł, ponieważ im Chrystus świeci, od nas także cie- mość okropna uciekała. Coś sie mogło rzetelniejsze° opisać: o wiel- kiey mać Czyściemoych odeldze/ ktora czuia Dusze/ skład własnych ciat pod opiekã Swietych/ na miejscach im szegulnie oddanych małace: iako to że nie śmie tyć mać tych/ przy ktorych asysten- cya Swietych Pánstich baczę.

Nakoniec trzeci pożytek ktory z takowych wynika pogrzebow/ (aż pryncypalnie do samych ciat nalezy/ iednak dla wrodzoney Duszy ktora ku ciatom maia skłonnośc/ consequenter y na te sie zlewa/) jest iż ciat na miejscu Swietym złożonych/ czarci tyć/ nad nim nie sie pastwić/ y na ndone strãsydla (ktore pospolicie wstapiwszy w trupy/ w nich y przez nie tanquam formæ allucentes czynia) zã- żywać ich nie śmiecia: iako bowiem w śmieskiej Polityce są pewne miejsca/ albo Asyla gdzie sie byclom y inszym przedowym slugom

Dla tego
ka Kom-
stantym
Cesarz
kazal po-
grześć
przy Ko-
ściele.
Euseb:
Lib: 4.
Vita C6
francini
Cap: 6.

Drugi po-
żytek że
Swietci
ktor; chca
Kościoły
modla sie
za temi
co tam
leżą.
S. Am-
brosi: cõ
cil 6. de
Sanctis.
Zdanie o
tym Swie-
tego Am-
brosiego.

Trzeci je-
ciat tam
pochowa-
n. chcãt
n. sie brãt
y wie
wstępo-
wać nie
śmia.

S. Am.

bros : 1.

2. offic.

Cap. 18.

Cień sam

y pami-

ska Swie-

tych iako

diabłom

strąsna.

Iednakie

miejsca

Swiecone

nieobro-

nia stych.

S Greg

l. 4. Di-

alog.

cap. 40.

Dwa przy

klady iako

z tam.

nad czar-

ci trupom

niezbo-

nych brá-

li.

S Greg.

l. 4. Dia-

log. c. 13.

władzy rozposzterac niegodzi: tak w Jerarchie Kościoła boimias
cego miejsca swiecone tym słyna przywileiem/ iż tam żalá
strá piekielna przewodzić nie śmie/á wrodzoney ná ludzi iádowito
ści wylewac; y przynamniemy obelga ciał/ tak iako sobie życzy napáść
sie do woli nie moze. Dlatego same Ementarze S. Ambroży ty
tulux Requies defunctorum, Odpoczynkiem umarłych; bo tam
spokoyne od napáści śatánstkiey máia leża/ y naygrawania onego/

Chrif: ktore pospolicie trupom wyrzadzają. Prawdziwie o SS. Pánstich
Oróne nápisat złotousty Doktor/ Eam esse Sanctorum potestatem, ut il-
lorum superstitum Dæmones ne umbras quidem aut vestes fer-
re possint, vita autem functorum, & loculos quoq; reformi-
dent. Taka jest moc Swietych, że pokijają, czárci ich cienia y sukien
zniesć y wytrzymac nie mogą, po śmierci zaś samey ich trunny bardzo
się lekają: rzekł iá wiecey/ że ná same ich wzmiánka od strachu tyl
podaia/ przetoż pod zastóna Swietych/ ciáta zmarłych od wśelákich
narázdow Czartowstkich bezpiecne zostáisc/ traby oney ostatniey
w pokoju czekáia.

Wszakże trzeba tu mniej wważnych przestrzedz Chrzestian/ ja
te miejsce Swietych przywileie/ tym tylko słuja/ ktorzy przez cno-
tliwe życie/ albo przynamniemy wcześná przed stonem pokute zarobis
li ná to/ żeby im służyły: bo inaczey miejsce nie ochroni tych/ ktos
rych zły żywot/ w czartowstá władza podał; gdyś máiac Dusze w
mocy/ ciáto w przydatku zerwad/ iako sobie nalezyte wezma. Pá-
mietne o tym są wielkiego Grzegorza słowa: Quos peccata gra-
uia deprimunt, non ad absolutionem potius, quam ad maiorem
damnationis cumulum, eorum corpora in Ecclesijs ponuntur:
Których cieśkie císna grzechy, tych ciáta nie ná iáká odelga, ále raczej
ná wiekśe potopienie, w Kościołách chowane bywáia. Przytacza ná
potwierdzenie tego kilka stráśnych przykładow S. Doktor/ pókás
zuiac iako czárci y z Kósciółow nieszesne trupy gwałtem wywóló-
zyli/ gdy rzadzyne ich Dusze Dekretem sprawiedliwego Sedziego
sobie przysadzzone w mekách piekielnych mieli: Dwa osóbliwie tu
przytocze/ ná ukaranie tych y postrach/ ktorých boiażń Boja po-
strómic nie moze.

W Genuy (práwi) Mieście Włoskiem/ był głowiek imieniem
Walenty/ ktory námięciatności swych/ nie wiewśy ná wodze/ wśelá-
kietey swowwoley cug púcił; y áppetytom cielesnym czego chciał
pozwo-

pozwalal
twiat pos
chowany
sie zgielt
iakięs k
ciagnelá;
za dwu c
szesnego
wrzeszac
lozonych;
nie zastan
iednak iż
lezye sob
Pod
iaki w R
tány tr
Januáry
Kósciele
tylko te s
tam spoc
y to cgeg
przysli/
wieczne
rey pogr
zlego pod
z głowie
przestrze
tych zle
quos pe
ant, res
eos sacr
Ciktorzy
grześ k
ladzono
ności mi
Tat
przenos

Pozwalał/ a tak w tym błocie dokonawszy/ bez struchy na on świat poszedł/ y potym w Kościele Błogosławionego Syrusa pochowany był. Teyże zaráz nocy ktora po pogrzebie nadešla/ stał się zgielk wielki w Kościele/ y grzmot tancuchow/ a wołanie żupy iakieys ktorażnć dawala/ iż kogos gwałtem z Kościoła brala y ciągnela; ockno się wstyskawszy halas strojowie Kościelni/ y obasza dwu czarnych nader strasznych diablów/ ktorzy wwiązawszy nieślesznego trupą/ za nogi z grobu wywłoczyli/ dziwnie przeraźliwym wrzeszczącego głosem. Doniesli ráno widzenie do wiadomości Przełożonych; a gdy za roztazaniem ich grob otworzono/ trupą w niem nie zařtano/ ale się potym na wstroniu wprostey mogile znalazł/ tak iednak iż ieszcze na nogách stryczki świeże były/ ktorymi czarci nas leżący sobie obłow wywłoczyli.

Podobnym z Kościoła wyrzucony był křstaktem Fąrbierz niesiaki w Arzymie/ ktorego samje Świety Grzegorz znał/ y tey opłakány tragedyeey dobrze wiadomy był: tego gdy w Kościele S. Januáryusza pochowano/ nocy iedney głos straszliwy zágrzmiał po Kościele/ ktory z iego wypadal grobu/ a nie inřego nicbyło slydaci/ tylko te słowa; Goreie/ goreie/ goreie. Przestrasřony stroj ktory sám spoczywał/ pobiezał iako tylko ořwito do Cechu Fąrbierskiego/ y to czego ořwistym świadkiem był/ opowiedział: a gdy stársi przyřli/ y grob otworzyć kazali/ trupą w niem/ iako iuř na ognie wieczne wřiatego nie znaleřli/ ale tylko Kořule śmiertelna/ w ktorey pogrzebiony był/ ktora teř na pamiatke y hámulec drugiem od zlego podřisidřen w Cechu chowaia. Dokłada opisałszy meřezna zřtowiektem onym rořprawe S. Pápieř godne pamiatci słowá/ Przestrzegaiac aby się z trupami owych do Kořciola nie darto/ ktorych złe życie wyrodkami bydř tak pobořney Miatki wydawało. Hi quos peccata graui deprimunt, si in sacro loco sepeliri se faciunt, restat ut etiam de sua praesumptione iudicentur, quatenus eos sacra loca non liberent, sed etiam culpa temeritatis acculet. Tę ktorzy wielkimi / a oćiażeni grzechami, iesli się na świeconey ziemi grzeře kaza tym samym zarábiaia, aby ich cieřey o takie bezpieczestwo sadzono; y nie tylko ich Świato mieřcá nie uwolnia, ale teř lekkomyřlnosć i winá škodzić im na sadzie Páńkim będzie.

Takowec to nigdy dostatecznie nie opłakáne ćiat swawolnych przenořiny/ spráwiely w Břřkupách/ y Prálatách na Synodzie

Waleń cap. 14

Wálkiego
nieukie-
go rořu-
stnikany
włocza
diabli z
Kořciola

Idem
ibidem
cap. 54.

Fąrbie-
ria nřy-
mie nie
zadřduia
w grob o-
ale tylko
kořula
iego.

Zřym
mieřcá
Świato
okazyřa
większy
męki.

Spodá:
Ceme-
ter. sacr.
l. 1. p. 3.

13. quæst

2. Cap.

Praci-

piendū.

Synod Wa-

leński za-

kazat cho-

wać się w

Kościo-

łach.

Lecz tego

niezacho-

wania bo

jest Kanō

przeci-

wny.

13. quæst

2. Cap.

nullus.

Prouer.

11.

Onsem

jest w Pol-

sce od-

puł kro-

by się prz-

yłaśney

sarze cho-

wać ka-

zał.

Waleńsiem zebranych one alteracya / według zdania Henryka Spondana / iſi obawiając ſie podobnych przypadków Kanon uſtalił / aby żadnego w Kościele chować nie ſmiano. Nulli in Eccleſijs ſepeliantur, ſed in atrio aut Porticu; aut in Exedris Eccleſiæ: Niechay nikogo w Kościołach nie grzebia, ale tylko w kruchcie, albo w Przyſtawku, albo po kruczkach Kościelnych; Wſiãtżę iſi tã Prowinicyalnego Synodu uſtawã niemiãlã w dawnieſzych wiekach żadnego fundametu ani przykãdu / czemu by ciãłã wiernych / ktore według Pãwła Swiecego ſã ulubionym Kościołem Boſkiem / co Kościelney leży odmiaćtãć miano; dlatego teſz nieznalazłã w naſtępniacych wiekow powagi y Exełucyey / y owſiem przeciwnym Concilium Moguntſkiego Kanonem / cicho jeſt znieſiona; ktore pozwala wiernym chować ſie w Kościołach / z tym iednãk pomiãrem / aby brãk woſobach zachowany byl / a ludſi na ktorych iãrona zlego życia przyſycha zmãżã / do takowey czi przypuſzczãć nie ſmiano; y jeby tãm nie chowano tylko Biſkupow / albo godnych Kãpiãnow; Vel fideles Laicos, qui per vitæ meritum talem viuendo ſuis corporibus locum acquiſierint: Albo teſz ludzi ſwieckich, lecz tylko tych ktoryby pobożnoſciã żywotã, na takie ciãłom ſwym po ſmierci mieyſcã zarobili.

Tuie tylko tedy godzi ſie teraz / ale teſz wielce pomocna rzecz jeſt / chować umiałyich w Kościołach: lubo per Accidens żadna pomoc nie dochodzi tych / ktory ſobie do niey złym życiem drogã zagodzili / y nieſpoſobnym ſie weſteſtnicwã icy ſtali / poniewã nie emylne Ducha S. Oraculum, Mortuo homine impio, nulla erit ultra ſpes: Gd, umrze niebożny człowiek, żadna mu wiãcey nie zoſtanie nadzieiã. W czym lubo brãtu miedzy Kościołami niemaſi / poniewãſi ie zdobi iednãkã rownego poſwiãcãnia Prãrogatiua: z rożnych iednãkã przećie oſobliwoſci celnia ſarne Kościoły / ktore iſi wiernych na wieczny żywot przez Chreſtã odradzã / ſezegulnieyſe teſz po ſmierci ſzodki / do doſtãpienia tegoſz żywotã onym poſtãpã: a to nie tylko dla wſiã wieczney ludu pobożnego / ktory ſie tãm na brãnie Sakramentow ſchadza y ſchadzac powinien / ſezegulnieyſe (gdys iãko ſie op. ſãło wyſey tych wſytek modlitw / weſteſt ludſi tãm ſpozycwãiacych dochodzi /) ale teſz oſobliwey Kościołom ſarnym w tym Kroleſtwie nadãney łãſki / ktore Synod Prowincyalny tym wiecznie wdãrował (co teſz Stolicã Apoſtoliſkã poſwiãciłã)

dziła) iſi
dſieſci d
ſiego na
ſci ſłowa
num, v
etiam m
& confe
earum C
torum P
troni no
quadrag
ſericodit
nami, aby
odpoczyw
chy, y ſpo
Cmyntar
Wſechno
trã y Pãn
na odelge
znãzoney

Prze
grzac ow
aby im t
miejſc S
cem mog
po nieprz
micus an
cauit me
me ſpiritu
iemi żyw
marłych n
Wde
amem pã
Matzone
rat gdi
ſepeli m
mariego t

Żył) iż wślycy ktorzy się przy Särze grześć dadzą/ y Łaża/ Gter-
 dzieści dni odpustu dostępuia tym samym/ a tak maż z Dekretu Bo-
 ſiego nąznaczonych znażnie potracacia: dacie dla lepfey wiadomo-
 ſci ſłowa ſamey Konfertycey. Cum ſacris Canonibus ſit conſo-
 num, vbi quis recipit viuus Eccleſiaſtica Sacramenta, quod ibi
 etiam mortuus requieſcat, omnibus Chriſti fidelibus contritis
 & confelliſis qui ſepulti fuerint in ſuis Eccleſijs Parochialibus, vel
 earum Cæmeterijs, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Bea-
 torum Petri & Pauli Apoſtolorum, & B. Adalberti Martyris Pa-
 troni noſtri, meritis conſiſi, in releuamen ſuorum peccatorum
 quadraginta dies indulgentiarum, de iniũtta ſibi penitencia mi-
 ſericoditer relaxamus. Ponierwaś ſie to zgadza z Swiętemi Káno-
 mami, aby gdzie żyłackto Kościelne Sakramentá brał, tam teſt umarły
 odpoczywał: wślykim wiernym Chryſtuſowym, ktorzy żałować za grze-
 chy, y ſponiewać ſię ich beda, a potym w Kościołach Farnych albo ná
 Cmyntarzách ich pogrzebienci beda, mając nadzieie w miſoſierdziu
 Wśechmogącego Boga, y w zaſługach Błogoſławionych Apoſtoloro-
 wa y Pawła, także Swiętego Wołciechá Moczennika Patroná náſzego,
 na odelgo grzechom ich, czterdzieści dni odpustu ná znieśienie im ná-
 znaczoney pokuty, miſoſciwie pozwalamy.

Przetofż konczac ten o Ceremoniach Rozdział/ Ruſzna tu zaś
 grzac o wycho/ ná ktorych ſtarania pogrzeby umarłych przycho-
 aby im tey mianowicie nie umyćali poćiechy y pomocy/ ktora z
 myſlc Swiętych pochodzi: żeby ſnadż do niniey przyſtoyney wtra-
 ceni mogily/ nie narzekać z Pſalmiſta przed Bogiem/ iſi ſię z niemi
 po nieprzyjaćielſtu przyjaćiele ich obeſli: Quia perſecutus eſt ini-
 micus animam meam, humiliavit in terra vitam meam, collo-
 cauit me in obſcuris, ſicut mortuos ſæculi, & anxius eſt ſuper
 me ſpiritus meus. Niſtaſpił ná Duſze moie nieprzyjaćiel, poniżył ná
 żywot moy, wtracił me do mieyſca ciemnego, iáko ſednego z v.
 martych wiecznych, zkad wroſkány ieſt bouiac nademną Duch moy.

Odezwał ſię niegdy Chánaneyczykowię z tym przed Abrah-
 ámem Patriarcha/ gdy ich o pozwolenie grobu dla ciała zmarley
 Małżonki Sary proſił: eſt uicęgo dobren olnie/ aby ſobie wybier-
 tal gdzie naypoćciwſzy wpatrzy; In elictis ſepulchris noſtris Gen. 23.
 ſepeli mortuum tuum: W w br nich grabał náſt, ch pochowáy v.
 martego twego. Temiſ y ia zawieram ſłowy; nieſtelná uſieć/ że
 ná cie

Lib: 3:
 Conſtit.
 Prouin-
 cial capi-
 delepul-
 tura.

Pl. 142:
 Náreka-
 nia má-
 tychná
 tychná
 ledáko
 grzebia.

Matt: 13.

na cie przypádko ostatniey wyrządzenia zmarłemu posługi/ pomny
 iż to ciało ktore ziemi oddałeś/ w Ciebie dali Bog (iako naoszeia)
 po wszystkie wieczność świecić będzie; gdyś sie prawdy wieczney nie
 odmienia słowa/ Tunc iusti fulgebunt sicut sol in Regno Patris
 eorum, Tedy sprawiedliwi zaiśnienia iako słońce w Królestwie O. c.
 ich, zacząmy niech sie tak kosztowny depozyt/ acz teraz do czasu z
 zdoby wśclakiey wyzuty/ przez niedbałość twoje leżałato nieponow
 wiera/ a Duszy zjad žal nie rośnie: In electis sepulchris s. poli
 mortuum tuum.

R O Z D Z I A Ł XVII.

O odpuściach, ktore y iako Dusom pomagają? y co do pozyska
 nia ich zachować potrzeba.

Job: 10.

W Jedzac Kościół Rátholicki/ iako straszna wpadć w ręk
 Laywyższego/ z ktorych według Jobá S. zeznania/ nie
 podobna wydrzeć nikogo: Non est qui de manu tua pos
 sit erucere; lecz zapłacić tliż ktore nadznie Dusze zaciagnęły/ do
 ostatniego chalerz trzeba; żeby pretysa utrapionym onym wieś
 zniom mogła sie ziednać manumissia y swoboda/ owoiera często
 pospolity skarb ktory Chrystus sub potestate clauium złożył; a
 ponieważ Copiosa apud eum redemptio, Obsity u niego okup,
 nieprzebrane satysfakciy Chrystusowych summy/ ná wypłacenie
 ubogich Dusz toży/ gdy im Odpuśców wdziała. Ktorech że wielka jest
 z Miacierzynstey Kościola Swietego opatrności/ tak dla ży
 wych/ iako też dla umarłych gestwa/ nie zawadzi trochę dla nauki
 mniej wiadomych wymieść co to jest Odpuśc y skąd takowa mo
 ma do uwolnienia z mat: y ktore do pozyskania tego słowiek tak
 sobie samemu iakoteż Dusz umarłych zachować winien kondycy

Odpuśc
 jest jako
 gdz skarb
 bu kościel
 nego ná
 okupka
 rana.

Jest tedy naprzód Odpuśc/ częstá y zaloga ludziom potrze
 bnym z skárbu Kościelnego miłosćiwie wdzielona/ a to ná zapłaca
 sprawiedl. wości Boskiej/ y Okup karania/ ná ktore grzesząc zarob
 bili; żeby albo całe od niego wybrał słowiek (co sławie z
 pełny Odpuśc) albo przynamniej część iaka tego długu potracił/ do
 czego inże mniejse pomagają Odpuśc y Quaranteny/ Caren y c.
 y infemi iakiemuś słowiek imionami nazwane. Skąd dale sie iawia
 znać/ iż Odpuśc nie ściągają sie do samych grzechow/ bo ná tych

sgładze

sgładzen
 pełny roz
 zmiesieni
 te tary. J
 y zupełny
 niac mia
 zająwa z
 waś grze
 bez spow
 dentstie
 stow sa i
 Rozdział
 niektory
 nabyćia
 Peniten
 ciejszych
 samemu
 gli (kro
 Jubileu
 dżie sie
 ludzie m
 Káptan
 dostatec
 tym y do
 ctum sta
 ra; pon
 moze/ ia
 Tr
 samego
 a naywo
 brany do
 dnozen
 iakiem
 tumcu
 namien
 Euange
 omnia

zglądzenie jest/ postanowiony Sakrament Pokuty dorosłym y zupełny rozum/ a wolne iego używanie mającym; ale tylko służy do zniesienia tej kłopoty grzechu popełnionego ściga/ a za nim euse następnie kary. Albo w pospolitej ludzkiej prostocie o Jubileuszach/ albo też y zupełnych odpustach mówię/ że często słysząc słowa/ iakoby wolać miały a parva & culpa; wskazuje tego mówienia sposobu nieżycia Kościoła Świętego w swoich Bullach y Dyplomatach; ponieważ wasz grzech śmiertelny/ samym Odpustem nie będzie zglądzony/ bez spowiedzi/ in re vel voto, według decyzji Concilium Trydenckiego; na zniesienie zaś powziętych grzechów/ okrom Odpustów są inne środki/ o których się nie co dotknęło/ wbiłsk przez pierwszy Rozdział/ gdy się de Sacramentalibus mówiło. Prawda że przez niektórych ważnych Odpustach/ czyniąc Oczyszczenie Święte pierwsze do nabycia łaski Bożej przestrzeństwo/ daje Kapłanom którym sobie Penitentowie obiora zupełna moc; aby ich od wszelkich by nasyć cięższych zbrodni/ także od kłopotów za niemi idących/ choćby dobrze samemu sobie y Stolicy Apostolskiej zachowanych/ rozgrzeszyć mogli (która łaska pospolicie na Miłosierdziu lecie/ y innych panuje Jubileuszach ad instar Anni Sancti nadanych); wskazuje to wskazywać się per modum dispositionis, do dostąpienia odpustu; żeby ludzie mając wszelką pogodę do pozbycia grzechów/ które każdy Kapłan approbowany znieść na ten czas może/ tym bardziej przez dostateczną Spowiedź i sposobił się do nabycia łaski Bożej; a zaś tym y do wypłacenia zasłużonej Kary/ przez udzielenie ad eum effectum skarb Kościelnego/ który on na ten czas/ tym wmyślem otwiera; ponieważ tego skarb tylko głowiek usprawiedliwiony zażyć może/ iako się niżej wywieść.

Jest zaś skarb ten w Kościele Rzymskim zostawiony od samego Chrystusa Pana/ pod strażą y kluczami Namieśnika iego/ a najwyższego na ziemi Biskupa/ w którego ręce podał nieprzebrany depozyt/ zasług y satysfakcji swoich; że bowiem iść dla znieśnienia Osoby Bożej mała niekonieczna waga/ dla tego nigdy satysfakcją wzbieraniem wbydź ich nie może/ boe Infinito quantumcumque addas vel demas manet Infinitum. O tymże stać namienia Apostół pisać do Epheszyków/ Data est mihi gratia Evangelizare inuestigabiles divitias Christi, & illuminare omnes, quae sit dispensatio sacramenti à saeculis absconditi;

G-zechy
albo ni-
ny e by-
w-ia
przez
nie zglą-
d on-
cen il:
T idet
seff: 4
Cap 4.
przez ad-
pust-
przez

acz przez
odpustach
nieśledzą
moż do ro-
zgrzesze-
nia nich.

skarb i
ost zglą-
wiony z
Nieśko-
czonych
zasług
Chrystu-
sowych.
Ephes. 3.

Dina mi jest moc, abym oznajmował niepałete bogactwa Chrystusowego, a oświecał wszystkie do uznania tego, i takowy jest ś. Janek tajemnice od od wieków zakryte. Gdzie naprzód niedościgłemi bogactwami Chrystusowymi zowie/ obfitość łask/ zasług/ y krwawy płacy/ in vim satisfactionis pod kluczami Kościelnymi zostawionej; ta bowiem ponieważ od Osoby nieśkończoney Bóstwiej/ za grzechy ludzkie tożona była/ przetoż takowaś nieśkończona Cene w sobie zawierata; a zatyim zupełnie poietaj y dościgniona rozumem skończonym bydz nie moze. Przydaie Apostoł ze ś. Janek tego starbu jest tajemnica od wieków zakryta; bo oświeconym tylko wiara prawdziwa sercom iasna to/ iako drogi Okup Chrystusow Dufom potrzebnym bywa wdzielony/ przez Sakramenta Swięte/ przez Cziary niepotaslane/ nakoniec przez Odpusty y Miłosćmi łask/ ktore z tego starbu Kościelnego wychodza/ a pod ś. Janek y dyspozycya zwierzchności Kościelney podpadaia.

Przybina
go z...
fak... y
zasług
ss. Pań
fak.

Do tegoż starbu wchodza dobre uczynki/ y dosyc uczynienia Swiętych Pánstich/ ktore im nad własná indygenca/ albo potrzeba zbymały; aczkolwiek bowiem iako sie wyżej z Plalmisty przytoczyło Cupiosa apud eum redemptio; obficy jest Chrystusow okup/ y bogactwa od nie^o Kościolowi legowane są niedościgle y nieśkończone intensiue (iako to wstkolách mówia) przecie extensiue przybywać ich z zasług y satysfakcyey wybranych tego moze: ktore też zasługi temuś Chrystusowi przypisane bydz maia/ y cały starb iemu własná nalezy; gdyż iako Bog jest Causa efficiens, tego wszystkich go cokolwiek SS. czynia y do starbu Kościelnego wnosi; Deus enim est qui operatur in nobis velle & perficere, 'Bog albowiem jest ktory sprawnie w nas, chce y wykonanie; iako element zaś jest meritoria causa, wszystkich łask/ za ktorych posultkientychje SS. ná dobra uczynk. stawia/ y bez ktorych słabieby y wstać musiel/ wól dług tego co sam. mówi/ Sine me nihil potestis facere; Bezemnie nie uczynić nie możecie.

Philip. 2

w ktorych
y przez
ktore
Chrystus
pránie.

Colos. 1

Serwierzdz te prawde o przyczynieniu starbu Chrystusowego za sprawa wybranych Pánstich Doktor narodow Pawel Swięty; kiedy o sobie mówi Adimpleo ea quae defunt passionum Christi in carne mea, pro corpore illius quod est ecclesia. W. petalam to czego nie d. st. i. e. moce Chrystusowej w cielemoim za ciało tego, ktor jest Kościół. Iakoż to podobna pomysli kto żeby czego brákwac

schodzie

schodzie
ficie do
Swięty
krnie,
na to m
wey/ a
succesli
Gym sch
zmocnie
ścianst
y łazar
włajza
zwycięz
dy Swię
temi/ a z
bogactw
tego to i
zasadzai
Doktora
que fide
ctionem
debita;
si satisf
get, vt p
plicare;
operum
quae de
satisfact
wierzy o
bierze n
karant d
uczynien
ziednocz
trzebnie
conanie
poruszeb
to czego n

schodzić naszym miato mece Chrystusowej/ ktora nad zamiar/ ob-
 fcie dosyc uczynila za grzechy ludzkie: bo iato mowi Augustyn
 Swiety Potuit gutta maluit vnda, Mogl swiat odkupic kropla
 krwie, wolatc. te nylat potoki. Katol. ckich Doktorow/ takowe jest
 na to miejsce Pawla S. zdanie/ ze niedostaietego mece Chrystuso-
 wey/ aby on ktory raz odcierpiat w osobie wlasney/ cierpiat też
 successiue w członkach swych: przetoż w ten czas Swieci to na-
 szym schodzi mece Pańskiej wypelniaia/ gdy moca iey zagrzani y
 zmocnieni verapienia swoie/ mortyfikacye/ y rozne odwagi Chrze-
 scianstie na esfikacyey meki Chrystusowej stanowią/ z nia iednoza
 y łączą: ponieważ ciępliwosc Swietych/ słusnie sie samemu przy-
 wiaza Chrystusowi/ ktory w nich sie iato głowa potyka/ w nich
 zwycięża/ w nich boie zwodzi/ w nich tryumfuie. Wypelniaia te-
 dy Swieci Pańscy sposobem pomienionym meke iego mekami swo-
 iemi/ a zatym przez satysfakcye swoie przyczyniaia nieskonczonych
 bogactw satysfakcyi iego: co wszystko obraca sie na zaszczyt ciała
 iego to jest Kościoła z wiernych zebranego. Skad powaznie mowi
 sadzaiac assercyja swoie na zdaniu SS Ambrozego y Hieronimusa
 Doktorow/ y Theophilaktá/ wżony Cornelius à lapide. Sicut quis-
 que fidelis per opera satisfactoria quae subit applicat sibi satisfa-
 ctionem Christi, ut satisfaciatur pro peccata temporalia peccatis suis
 debita; ita potest passionem hanc & satisfactionem suam Chri-
 sti satisfactione mixtam & mixtam (cum illa amplius non indi-
 get, ut pote omni peccata & culpa iam sibi condonata) alijs ap-
 plicare; hoc enim requirit Communio Sanctorum & bonorum
 operum quae est in Ecclesia: Et hoc sensu Paulus adimplebat ea
 quae deerant passionum Christi pro Ecclesia, quia passionibus &
 satisfactionibus sibi redundantes applicabat Ecclesiae. Iato kazdy
 wierny odprawiaac uczynki moc d sye uczynienia mairce, czerpa y
 bierze waznosc z Ceny d sye uczynienia Chrystusowego, y tak placi za
 karani doczesne grzechom swoim winne: tak moze też uczynki y dosyc
 uczynienie swoie na dosyc uczynieniu Chrystusowym wsparte, y z niem
 zjednaczone drugiemu aplikowac, y oddac (gdy go sam wiecy niepo-
 trzeba, otrzymawszy iust wolacsc od winy y karania) gdy stek nieie ob-
 coranie Swietych, y spolecznosc dobrych uczynkow wiednosc Kościoła
 powszechnego odprawionych. Tymci kształtem Swiety Pawel wypelnial
 to czego niedostawalo mece Chrystusowej za Kościół iego, gdy od wagi y
 dosyc.

jakim
 kształtem
 S. Pawel
 meke
 Chrystu-
 sowej
 iey brako-
 walo wy-
 pelniał

Chrystu-
 raz od-
 cierpia-
 nym
 sobie mla-
 suey za-
 nysie cier-
 pi w wier-
 nych iako
 głowa w
 członkach

Cornel:
 in Epist:
 ad Co-
 loss:

Zaczynam
 SS wypel-
 niaia mekami
 swoimi

P. Panna
wawiecy
po Chry
stusie
wniosła
do skarbu
Kościoła
nego-

S. An-
sel: lib:
de excel
sē. Virg.
Cap: 5

Do tegoż
skarbu
wchodzi
satisfac-
cie ss.
niepotrze
bne im
samym.

Iob: 6.

Sile ss.
cierpiał
wiele
ni na
karanie
zrobił.

dosyć wczynienia sobie zbywające osi rował wiernym, albo Kościołowi
Przetos niewatpliwą to w Katoł. Kow isz do skarbu z którego
odpuści wychodzą/ przyłożyła naprzód bogate summy Przenasławie
cia Bogarodzica Panna: która je wszelkiego grzechu tak pierworod
nego/ iato też wzynierowego prozna była/ ztym żadnego obowiaz
wiazku na sobie nie miała/ żeby płacić własne długie powinna była.
A ponieważ żyłać na świecie/ iat wiele trudow/ kłopotow/ ścayg po
drożnyh/ które moc dosyć wczynienia miały/ podziela; ponieważ sto
iac pod Krzyżem y będąc oczywisty meki synowstey świadkiem tak
wielkie bole wytrzymala/ że względem nich inke wszystkie Męczénis
Kow bole y katornie (lubo od Cyraństey reki tak wiele ponieśli wy
myślnych tortur) żadne^o niemaia porównania/ iako wyrażnie twier
dzi Świcy Anselm/ Quidquid crudelitatis inflictum est corpo-
ribus Martyrum leue fuit, aut potius nihil comparatione tua pas-
sionis, Cokolwiek okrucieństwa dokazymano nad ciałami Męczenników,
prawnie nie było względem bolu Panniniego: Tedy iasna isz va-
lor operum adeo pānalium, to iest waga tak przykrych aktow
zginać nie mogła/ ale sie do skarbu Kościelnego obracała; gdzie
spólnie z zasługami Chrystusowemi Mścierzynskie także zostalo
satisfakcye.

Wchodzi do tegoż skarbu/ dosyć wczynienia wybranych Pań
skich/ które im za żywota/ nad wypłacenie własnych długow zby
wały: wiadoma to bowiem isz niektórzy Świcy/ takiey żywota nie
winności byli/ że mało co y to lekkich zaciagnawszy grzechow/ iuro
wa pokute czyniac/ wiek przepędzili/ albo siele ciężkich przypad
kow wycierpieli; tak zbolaty Job przedziwne obrotney fortuny
stosy statecznie wytrzymal/ a mało co sprawiedliwości Boskiej dłu
żen był; przetos sam o sobie twierdził/ że nad zamiar cierpiał/ y
wielkość zwalonych na karku swo bolow nieporównanie przewyż
siała/ summy ciężkość grzechow; Vtinam appenderentur pec-
cata mea quibus iram merui, & calamitas quam patior in statera
quasi arena maris hæc grauior appareret: *Bodajzby zawieszono
ztad grzechy moje któreś na gniew zarobilem, zowad utrapienie ko
re ponoś na skalę, pewnieby iako piasek morski, to sie ciężkie pokazało.*
Tak Jan Świcy Chrzęciel w żywocie Mścierzynskim powie
cony będąc/ nader ostry żywot na pulsach toczył/ a niewudzićć iedli
prożnym słowem przynamuiey Bogu obrażł/ gdyż Kościół o nim
epitaf

spiewa
tedy
li isz
Chryst
bene
superi
skarbie

stola/
mi mia
li aut
w Chry
ludzi
iednen
nad to
według
patium
patbolo
gtowy
kolwie
potrze
bu Ch

czyni
wola z
powzi
S. Ja
se pon
prawi
do sta
rzhno
S
remu
stus i
iocy:
dziela
prawe

spiewa/ Na leui posses maculare vicam crimine lingu^e. **T**akowi tedy Swi^{at}ci ktorzy obfite/ y n^{ad} zamiar opera satisfactionis czyni^{li}/ ist s^{am}i ich niepotrzebowali/ potomnym wiekom y Ros^{ci}otowi Chrystusowemu skarbieli: eo t^{es}t^{is} n^{am}ienia Apostol/ Parentes debent thesaurizare filijs, ego autem libentissime impendam & superimpendar ego ipse pro animabus vestris; Rodzicy powinni skarbić dzieciom, y ja ochotnie koszt toż y sam sie wyd^{am} za D^usz^e wasze.

Jest tego skarbienia giuntowny dowod z pomienionego Apostola/ ktory w^{sz}ystkich wiernych iednego Mistycznego ci^oła członk^{ami} mi^uiaⁿⁱwie y czyni: Multi vnum corpus sumus in Christo singuli autem alter alterius membra, W^{sz}yscy jednym ci^ołem ieszczmy w Chrystusie, a wz^{ai}ciem członkami ieden drugiego. Wic^e i^{ak}o w^o ci^ole ludzkim iest zobopolna pot^{ar}mu nalezytego Komunikacya/ a co iednemu członku zbywa/ obraca sie na posilek y wzrost drugiego; n^{ad} to i^{ak}o miedzy temu^{si} członkami iest d^{zi}wna wz^{ai}emno^{sc}ć/ gdy wedlug tego^{go} Apostola/ Si quid patitur vnum membrum compatiuntur omnia membra; Z boleiacym członkiem in^{se} w^{sz}yskie *suboleia*. Tak y w^o ci^ole Mistycznym pod dyrekcyo Chrystusa i^{ak}o g^{lo}wy zostaiacym/ iest podobna Sympathia, oraz y r^{at}unek; a co^{go} kolwiek ieden Swi^{at}y ma zbytnich satisfakcyi/ ktorych sam nie potrzebuie/ to na z^{as}czyt in^{sz}ych potrzebniejszy^{ch} obraca/ y do sk^{ar}bu Chrystusowego st^olada.

Takonicc ro^onie ten skarb z^{ad}/ że do nie^o wchod^{zi} Cen^a owych w^ozynkow y satisfakcyi/ ktore sie w Ros^{ci}iele powszechnym odprawia za ludzic/ albo tey Ceny niepotrzebne gdy sa w niebie/ albo do powozienia tey niesposobne/ gdy gorei^o w piekle. Takowe sa N^{is}e S. J^{ak}muzny/ Potury/ Mortyfikacye y in^{se} dobre w^ozynki/ za D^usz^e se pomienione/ tak ktorych T^{ie}bo/ i^{ak}o ktorych pieklo trzyma/ odprawiane; bo tych w^{sz}ystka wag^a y moc/ cale y zupeln^e/ wraca sie do sk^{ar}bu Chrystusowego/ y pod t^{lu}zcze Ros^{ci}ielne/ a s^{as}funek zwie^o r^{at}chno^{sc}i Duchowney podpada.

Sz^{as}arzem tego sk^{ar}bu Pryncypalnie iest Piotr Swi^{at}y/ ktor^{emu} zupelna moc rozwi^{az}ania y zatrzym^{ania} grzechow od Chrystusa iest podana/ y tego Nast^{ep}ca na Stolicy Rzym^{skiej} zas^{iad}aiacy: Pot^owornie zas^{ie} y dependent^{er} od Papie^{za} maia moc w^o dzie^{lan}ia Odpustow Biskupi w swoich Dycezyach; ktora iednak^o prawo p^ospolite Ros^{ci}ielne ocyr^olowa^{lo}/ tak ze tylk^o pewnych Sz^{as}ar^o

In hy-
mo Na
tiu. S^z
Ioan.
1. Cor. 12
Ta cier-
pliwo^{sc}
im zbyta
iost^oie dla
drugich
w^oskarbis
Ko^{sc}iel-
nym.
Rom. 12
1. Cor. 12
Obi^otnia
sie to podo-
bieⁿⁱst^o w^o z
ci^oła lu-
dzkiego
lakomig-
dy cz^oto-
kami tak
miedzy
wiernymi
i^{est} sp^oto-
czno^{sc} y
kommu-
nikacya.
Modlitwy
suffragia
za zbawie-
nych albo
pozepio-
nych od-
prawione
wracaia
siedorego
sk^{ar}bu.
Kto s^{as}ar-
s^owa
re^o i^{est}

Ext. de fow/ y to nie wiacey nad czterdzieści dni odpustu pozwolic owies-
 Panu- ztani swoim mogą; okrom kiedy taki Kościół poświęcał/ bo nā
 ti. & Ke ten czas rok cały odpustu nādāia; czym jest wyraźny Kanon w
 mil. cap. Dekretach. Czemuby zaś tylko samemu Cyçu Swietemu sūżyl
 cum ex zupełny kasunek stārby Chrystusowego/ ā drugiem cum restrictio-
 eo. ne y pod miarā; dāie poważna przyczyne Anielski Doktor: iż dobrā
 pospolite/ do ktorych żaden prywatnego nie ma prawā/ ani inter-
 resu/ powinny zestawāć w dyspozycyey tego ktory rządzi w pospolis-
 tości; ā ponieważ zasługi Chrystusa Pānā/ y tego wybranych sō
 dobrā pospolite/ całemu Kościółowi należace; tedyć dyspensacya
 ich głowie widomey tegoż Kościółu y Nāywyżsiemu sprawcy sū-
 ży/ takō argumentuie Doktor: Prædicta merita sūnt totius Ecce-
 siæ communia, ea autem quæ sūnt communia alicuius multitu-
 dinis, distribuuntur singulis de multitudine, secundum arbitri-
 um eius, qui multitudinī præest.

To wszystko co się do tad mówiło o Odpustach/ y początku z Kto-
 rego plynā/ także wladzy pod ktorey kasunek podpadaia/ zawart
 w swoim Kanonie Klemens Szósty tego imienia Papież: Ktorego
 słowa iż dostateczna nauka o odpustach/ złączona z poważna stoda-
 kością w sobie zawierāia/ sūżna ie wyraźnie przytoczyć. Christus
 (mowi) pretioso sanguine suo nos redemit, quem in ara Crucis
 innocens immolatus, non guttam sanguinis modicam (quæ
 Cap. V. ramen propter vnionem ad Verbum pro redemptione generis
 nigeni- t^o Extra de Pæ- nit. & Remissi. humani suffecisset) sed copiose velut quoddam profluvium
 noscitur effudisse. Quantum ergo exinde, ut non superuacua,
 inanis, aut superflua tantæ effusionis miseratio redderetur, the-
 saurum militanti Ecclesiæ acquisiuit, volens thesaurizare filiis
 suis pius Pater? ut sic sit infinitus thesaurus hominibus, quo qui
 vñ sunt facti sunt participes amicitie Dei. Quem quidem the-
 saurum non in sudario repositum, non in agro absconditum,
 sed per B. Petrum cæli clauigerum, eiusque successores, suos in
 terris Vicarios commisit fidelibus salubriter dispensandum &
 propriæ ac rationalibus causis, nunc pro totali, nunc pro parti-
 ali pænæ temporalis remissione pro peccatis debita, tam gene-
 raliter quam specialiter (prout cum Deo expedire cognosceret)
 verè penitentibus & confessis misericorditer applicandum. Ad
 cuius quidem thesauri cumulum Beata Dei genitricis & omnia
 um ele-

um ele-
 culum
 seu din-
 pter in-
 ex eius
 scit cum
 kupit, k-
 kamāto
 narodu
 ni lat.
 nia lito-
 swoim d-
 ktorego
 ry to s-
 braja B-
 swoich n-
 nā zbān-
 doczesne
 tak pow-
 ta b(ło)
 cym, mil-
 to że Pr-
 od pier-
 gāia. A
 trzebā, c-
 tego, że i-
 Bożey, t)
 Ma-
 ściey wy-
 niey przy-
 przod po-
 ściot S-
 wsiat, ā
 wodał s-
 ściey iak-
 piej d-
 kiego J-

um electorum, à primo iusto usque ad ultimum merita admini-
culum prestare noscuntur. De cuius thesauri consumptione
seu diminutione, non est aliquatenus formidandum, tam pro-
pter infinita Christi merita, quam pro eo quod quanto plures
ex eius applicatione trahuntur ad iustitiam, tanto magis accre-
scit cumulus meritorum. *Chrystus Pandrógą krewią swoją nas od-
kupił, który na Ołtarzu Krzyżowym niewinny ofiarowany, nie krople i-
kamiała (która jednak dla zjednoczenia z słowem wiecznym, na okup je cen-
narodu ludzkiego dostatecznieby wystarczyła) ale obfite jakoby potoki skarb jest
w lat. zakisł tedy rząd (ab) nie próżna ani daremna była takiego wyla-
nia kitość) skarb bosuiącemu Kościołowi nabył, chce skarbować Synom
swoim dobrotliwy Ojciec? aby tak nieskończony zostawił skarb ludzom
ktorego którzy zajmali, stali się uczestnikami przyjaźni Boskiej. Kto-
ry to skarb nie w chustce zawiazany, nie w roli zakopany, ale pod
strażą Błogosławionego Piotra klucznika Niebieskiego, y jego następcow
swoich na ziemi Namiestników oddany, dla tego zostawił aby wiernym
na zbawienie był udzielany, a za słusznemi przyczynami, na wypłacenie
doczesnego karania, lubo całe, lubo też po części grzechom należnego, stopy na
tak porzucił, iako też w osobności (leby im według Boga przyznai-
ta było) tymże wiernym prawdziwie pokutującym, y słowiedź czynią-
cym, miłościwie był używany. Do tego przyczynienia skarb, wiadoma
to że Przenajw Bogarodzice Panny, y wszystkich wybranych, poczyniły
od pierwszego sprawniedliwego, aż do ostatecznego zasługi wchodzi y poma-
gała. A o wyniszczenie albo ubytek tego skarb, namniejsze frąsonać nie-
trzeba, częścią dla nieskończonych Chrystusowych zasług, częścią dla
tego, że im więcej za udzieleniem tego skarb gromie się ludzi do łaski
Bożej, tym też większa przyrasta zasługa mnogość.*

Namysł prawowierny o Odpustach nauka Stolice Apostoła
kiej wyrokiem stwierdzona: Która tu dla tego się trochę obfiera-
niey przytoczyła iż z okazyey icy wszystkich Dyssydentow burza na
przed powstała; gdyż Ojciec wszystkich Sekt Ktore teraz na Ro-
ściot S. bus Marcin Luther z tad pierwszy pochoy łaciersiwa
wsiół, a naprzód swoje na Odpusty wymarży furye powoli poym/
wodałże błedy y sam zasiedł y tak wiele Dusz zawiedł; a to z tad
kiej iako Gabriel Prateolus świadczy przyczyny Leo Dziesiąty Pa-
pież chce dokonać Kościoła Świętego Piotra od Antecessora
tego Juliusza Wrocego zaczerpiał (iako diuży pisa) chce

Prateol.
lib: 10.
Hercle.
on lit.
Luthe-
rani.

pieniężne posiłki zebrać na odpor Turcekkiej potedze/ Ktora nā ten czas zbył sła w góre; Wodał w Miłosćiwie lato na wyszet świat; zachęcając ludzi aby tym choyniewa reka dożesne tublidia skias dali/ im wiekłych Duchownych łask z skarbū Rosćielnego doznawali. Co Miłosćiwie lato Arcybiskup i Legumiski od Solice Apasłolskiey Executore m Bullarum naznaczony/ kazał ogłosić y publicz kować Wycom Dominikanom/ lubo danym był zwyczaj/ aby ie w Niemzech Augustyniam do wiadomości ludzkiey podawali: że ad między temi dwiema Zakonami zaśły wojnice y posławy, Ktore poddymał Luther/ na ten czas Różnodziela w Zakonie swym Augustynianstkim w Mieście Wittenbergu będący; wwieziony ja- lem/ iż mu wydarło z gęby tak śmaczny obłow/ Ktory on sobie zgłoszenia Odpuštow obiecowal/ gdyby sie co żywo do Kościola ie Zakonu gárneto/ a zātym choynych oblacił melitowało. Poczał tedy iawnie w Rotu Pańskim Tysiącnym Piecsetnym szesnastym bić z Ambony nā Odpušty/ wymysłami ie Rzymstkiego łakomstwa zo- wiać/ y o mocy albo Espekacyey ich warpliwę propozycye siećac. Przeciwno Ktorem gdy Różnodziela Dominikanstki Terzelius wes- dług powinności swej repliki dawał; zoney przeciwnych stron koncertacyey/ poczał sie lud pospolity mieścić/ a powoli lekce sobie Odpušty ważyć. Co wiedząc Luther iż ma po plecach swych pospoli- stwo/ Ktore przyrodzonym monit Krąsomoństwem/ od Odpuštow Ktore nāprzód wochyde podał/ do szafarza ich postąpił, y belpies- zniem nā moc Tłaywyższego Pasterza Kacerstwiem bluźnierstw y derzył/ zwierzchność iego lżać/ y iawnie nā rebellia trabić; a że sobie przywołasz nienależyta nād Kościolem Chrystusowym wła- dza kłamliwie wdaćac. Wszetkiego tedy Kacerstwa y mizernego w- padku/ niesześnemu Luthrowi Okazyja była z Odpuštow; z Ktorych że go spodzierwana korzyść zminetā/ przeklete łakomstwo/ Ktorem pałat do tego go przymiodło/ iż wiare prawdziwa podeprał/ iedność Rosćielna rozerwał/ a nā sobie samym zyscił to co Apostol/ o niew- gāšoney chćiwosci nāpisał: Radix omnium malorum est cupi- ditas, quam quidam appetentes, errauerunt ā fide, & inserue- runt se doloribus multis. Korzeń z ktorego nysytka zte wyrasta iest chćiwosc, ktora wniezdzieli niektórzy pobladzili nā wierze, y wnikłali se bolami rożnymi.

Ale niechay iako chće piekiełny iad wymiera nā Odpušty Luther

y z swego

y z swego
wozy D
licy mo
poczet
deczy
se y z
ci/ iatw
to: goys
tat scis
nonow
wać mu
Przeło
rospacz
grunton
go me b
Apostol
swois
Kretowa
carnis, v
Podać ta
był w dz
tychje R
nia liber
vos in pe
was n o
brozy/ y
y moti
iulmodi
Szerzył
zwyczaj
Rabci y n
nieposli
tego stow
Pilarzon
wsechny
determin
nego/ nā

y z swego drużyna/ wdawając iż świeżo z Kuźni Papieżkiej dla obry-
wcy Dworu y queřiarzow Rzymskich wysly: Prawowierni Kato-
licy mocno wierzo/ iż władza udzielania Odpustow/ od samego
pożatek wzięta Chrystusa/ Ktory te moc na Apostoły zlat/ według
decyzey Świętego Zboru Trydenckiego. Jakiż kto na dawnię-
sę y Narodzoney wierze Chrystusowej poblizsze wieki/ okiem rzu-
ci/ łatwie tego dopydzieć/ iż zżywanie Odpustow z sama rośto wi-
ra: goysj zaraz na pierwiastkach Kościoła Chrystusowego/ gdzie
tak ściśta była Ciowych Chrześcian obserwancya/ iż według Ka-
nonow Apostolskich za ieden grzech śmiertelny siedm lat pokuto-
wać musiano; kiedy kto słabszy podupadł/ przychodziło do tego iż
Przełożeni Kościelni z Oycowskiej opatrzności zabiegając/ aby
rospacz y desperackie myśli/ nie pochłoneły serc w wierze mniej w-
gruntem/ ch/ zeliywali często oney cięstiey pokuty; co nie infor-
go nie było tylko Odpust/ albo relaksacya winnego karania. Tak 1. Cor.
Apostol Święty Paweł/ człowiekowi niepowściągliwemu/ Ktory
swego swawola Korynckow zgorzyl/ lubo go iuż był osadził y de-
kretował/ *ludicau tradere huiusmodi hominem in interitum*
carnis, ut spicius saluus sit in die Domini nostri Iesu Christi;
Podać takowego człowieka, na zgube według ciała, aby Duch zbawion
był w dzień P. naszego Jezusa Chrystusa; potym iednak na instancy-
tychże Korynckow/ posłał Odpust/ y miłosćiwą od onego kara-
nia libertacya/ iako sam pisze/ *Nam & ego si quid donavi propter*
vos in persona Christi, Bo ia comkulwiek dąrował, uż y nitem to dla
was w osobie Chrystusowej; tak te słowa Hieronim Święty/ Am-
broży/ y Chryzostom o Odpusćcie tłumaczy; a miał do tego pochop
y motiuum, ne forte abundantiori tristitia abloibeatur, qui e-
iulmodi est. aby snadź w zbytni smutek nie zpadł tamten człowiek
Szerzył sie tedy zaraz od Głosew Apostolskich/ potrzebny nader
zwyczaj Odpustow; do Ktorych sama przysięstata potrzeba/ aby
słabszy y mniej zdelni Chrześcianie dla ciężaru pokuty na wstecz
nieposli/ y Poganstiey swobody sobie niejmali. Prawda że
tego słowa Indulgencya albo Odpust nie tak często w dawnych
Pilarzow y Doktorow Kościelnych slychac/ iako teraz gdy iuż po-
wsechnym Theologow y Zastrypow Apostolskich zwyczajem/ iest
determinowane na to/ aby znaczyło iasni Ktore z staib Kościoła
nego/ na wypłaczenie docelne karania wychodzą; a statje coż sie
mamy

1. Cor.
5.
S. Paweł
pokutu-
cemu
człowie-
kowi od-
pust posy-
ła.
2. Cor. 2

Zwyczaj
nie zda-
ną od-
pust.

Acz pod
insemi
imiony o
ktore dar
mo fir z
Herety-
kami
sprzecząc.

mamy o nazwiſto ſprzecząc gdy rzecz ſą na iſna: Fruſtra litigatur de nomine, quando conſtat de re, ieſt poſpolite Axioma. Ża-
czym poniewaſz nas praxis Koſciola prawowiernego / y wiekow
Apoſtołom poblizſzych wezy / iſi na potracenie albo zgładzenie karas-
nia grzechom należytę iſtawę Koſcielney zwierzchnoſci zach-
dziły dąrowizny; a te ſie wſpierały na zaſługach / y nieprzebranym
daſyć wezymieniu Chryſtuſowym: tedyć iſnie mamy Odpuſtów / y
y ich wzywaniá dokumentá: ktore ieſt acz nie tym imieniem / ieſ-
dnáć podobnemi y vim aequipollentiae máiacemi ſtarczy Doktor-
rowie zowia / gdy częſto / venias, condonationes, relaxationes,
clementiam, benignitatem, iáko rzecz przeciw ludſiom grzeſhnym
w Koſciele zwykła wspominaia: ozym znajdzieſz v Świętego
Ambroſzego: Lib: de penitentia contra Nouat: y v Tertulianá
lib: de Pudicitia.

S. Grze-
gorz kto-
ry zoſtat
Papież
Roku 590
odpuſty
rozda-
wał.

Gene-
brat. in
Chron.

Wynositákowe iáſti zá časów ſwoich z ſtárby Koſcielnego /
máiac go w dyspozycyey ſwoiey Święty Grzegorz Papież wiel-
kiem dla ſwiatobliwoſci y náuki nazwany / ktorego ſamego pomaw-
gá wſytkich wczorá wrodzonych Heretyków ſzabielnwa gaſi y
zátlumia trzode; bo y tym ktorzyby Stárcy Rzymſkich Koſciol-
ów obchodzili pewne Odpuſty náznaczył / iáko piſe Gilbertus
Genebrardus; y w Liſcie do Biſkupow Angiełſkich te ſłowa ná-
pisał. Quibuſcunq: vere penitentibus peccatoru remiſſionem
Apoſtolica freti poteſtate largimur, & inſuper aeterna Beatitu-
dinis gaudia, de Omnipotētis Dei largitate conſili promittimus.
Wſytkim prawdziwie pokutuiącym odpuszczenie grzechom mocą nſtá-
ci Apoſolská dátemy, a przytym wiecznego ſzczęſcia radoſć z iáki wſe-
chmocnego Boga obieciemy.

Ex Re-
gistro
Grego-
rij.

Uádo piſac do Bráci Máſylieníſkiego Kłaſtoru obieciá
im przez Opátá / ktory na ten czas w Rzymie zoſtawat / Odpuſty
pryſtáć / gdy mowi; Rogamus vos ex parte Omnipotentis Dei
& amore Beati Petri patienter ſupportate; quia cito Deo adiu-
uante Abbatem vobis latum remitemus, & auctoritate Beato-
rum Petri & Pauli Apoſtolorum, & noſtra per iſtos nobis indi-
gnis conceſſa abſolutionem & indulgentiam promittimus, &
cum benedictione concedimus. Proſiemy was z ſtrony Boga wſe-
chmogącego, y przez miłość S. Piotrá cierpliwie znoſcie, bo predko z
pomocą Bołką odeſłemy wam Opátá weſolego, a mocą Błogoſłáwionych
Piotrá

Piotrá
bo nie go
z błogoſł-
miá z
Apoſtoł-
Papież
Concili-
um / Pa-
ſtyny / y
gáńſkiej
twarcie
inych
rácy ſá-
nicon
limſkiej

In
rzyby ſi-
ale cym
ſpoſoben
Roku P
Kanon
cipes, i
qui ad
ſtrabun
Tego O
ſtatu
wanie Z
iáki do

Bo
Mitóſ-
bla ſtr-
a wed-
Roku
wſy /
Záto i-
to oſobl-
tentat

Piotra y Pawła Apostołow. y naszą także przez tych Świętych nam la-
bo niegodnym udzieloną, rozgrzeszenie y Odpust nam obiecujemy który
z błogosławieństwem pozwalamy. Poziemyszych wieków na coś pa-
miatke wstrzeżać: gdzie iuż pod tym imieniem rojne od Stolicy
Apostolskiej/ a geste wychodziły Odpusty. Nadał Urban Wtóry
Papież w Roku Pánstie Tysiacny Dsiemwiedziestary Piaty Kiedy
Concilium w Kláromoncie odprawił/ wielkie Odpusty tym w Wy-
tkim/ Ktorzyby pod znakiem Krzyża Świętego na wydarćie Pale-
styny/ y micyłc onych droga Krwia Chrystusowa stropionych z Po-
gánstkiej Saracenow mocy/ posłli: y tym skarb Kościelnego os-
twarcie pod siedmkróć Stolicyacy ludu Chrześciańskiego z ro-
żnych Narodow na wojne Swiera pociagnął. O czym czytay O-
racya same Urbána na Synodzie wspomnianym miána/ y Chro-
nicon Abbatis Vrspergenlis okrom inšych/ Ktorzy o tej Hierozo-
limskiej expedycey pisali.

Innocenty Trzeci zupełny Odpust ogłosił/ nie tylko tym Kto-
rzyby się na tak pobożny jold z żarliwością Chrześciańskiej obrali/
ale tym nawec Ktorzyby Rycerzow Chrystusowych iakiemkolwiek
sposobem posilkowali/ bo taki na Concilium Lateráneńskim w
Roku Pánstiem Tysiacnym Dwuchsetnym odprawionym wydał
Kanon. Huius remissionis volumus & concedimus esse parti-
cipes, iuxta qualitatem subsidij, & deuotionis affectum, omnes
qui ad subuentionem ipsius terrar, de bonis suis congrue mini-
strabunt, aut consilium & auxilium impenderint opportunum:
Tego Odpustu chcemy y pozwalamy aby uczestnikami byli, według
Kstatu posilku y goracości nabożeństwa, ci nysyscy ktorzy na porato-
wanie Ziemi Świętej z dobr swoich udzielać będą, albo rado y sposob
iaki do ratunku wygodny podadzą.

Bonifacy Osmi wroczyść Rok Świętego/ Ktory też
Miłościwym Latem y Jubileuszem pospolicie zowiemy/ śnadź
dla stryych iakichsi przyczyn wzapomnienie puszczone odnowił/
a według dawney Kościoła powszechnego obserwancyey w
Roku Tysiacnym Trzechsetnym Annum luctum złoży-
wszy/ skarb Duchowny otworzył: y żeby toś Miłostiwie
Lato iako tylko wiek zupełny minie/ odprawione zawse bywa-
ło osobliwa Konstytucya warował (acz za czasem Klemens Piąty/
cent tak wielci przeciąg czasu/ do lat pięćdziesiąt/ a nakoniec Sy-

Urban Pa-
piez w Ro-
ku 1095 da-
ł odpus-
ty iotnie-
rzom
Chrześci-
an/ kim.

Innocen-
ty Trzeci
Roku 1200
tych Od-
pustow
przyczyn
nia Cap-
cum ex
eo extra
de Pa-
nit: &
Remis-

Bonifacy
Osmi lu-
bilenś
odnawia
wielki
Roku
1300

Bonifacy
9 dla iby-
tów y
niepośa-
nomania
skraca od
pustow
mnogość.

rtwo Czwarty do dwudziestu pięci stróit.) Tłieche wyliczając in-
szych Papieżow/ z których łaski wielkie na świat wychodziły Ods-
puſty/ do za czasow Bonifácego Dżewiatogo/ tak sie ich bylo iuſſ
ściele zágeściło/ że z takowey wielości rozne pozeły zachodzić nie-
przystoyności y abulus; które chcąc wykorzenie Cyćiec Swięty
tego sie sposobu (według relacyey Plátny) chwyćiel/ że on zbyt
rozkrzewionych Odpustow/ który do lekkiey wvagi ich powodni
byi/ obćiał; aby wiekſza z zrzadkości takowych łask powaga roſła.
Przetóſ nie nowy/ iáko sie z wspomnianych dáie znać przykładow
(co nam bárdzo nieumiećetnie zádaia Heretey) iest zwyczaj w
Koſćiele Chryſtuſowym nádawania Odpustow/ ále iáko go w
Apoſtolách od ſamegoſ Chryſtuſa powźiał/ tak wſtáwiznym po
wſytkie wieki zachowaniem wvwierdził/ y do tad z tegoſ ſtarbu
według potrzeby časow y inſzych incydencyi/ obſte łáſti wynoſi.

Sámi tyl-
ko wier-
ni odpu-
ſtu doſta-
pić mogą.

1 Cor. 3.
Lec iná-
czey y-
wi iná-
czey v-
márli.

Papięſz-
nych v-
wálnia od
káránia
per mo-
dum ab-
ſolutio-
nis.

vmarłych
zaſie per
modum
ſuffragij
y co ſe to
29427.

Komuby záſ te łáſti ſluzily; y kto ich wczęſnikiem ſtáć ſie/ á
Odpustu doſtápić moze; zgodna ná to iest wſytkich ſentencya/ iſſ
mkt inſzy tylke Práwowierny; á pod wladza Koſćioła Swiętego
zoſtáiaczy/ tak żywy iáko teſ vmarly; gdyſ tym tylko Odpuſty ap-
plikowane mogą bydź/ których ogárnine Potestas Cl uium, v in-
ſzych niewiernych/ y od Koſćioła Pańſkiego odſtrzelonych twier-
dźi Apoſtol/ że iáko pod ſady Koſćielne nie podpadaia/ tak teſ ab-
ſolucie/ łáſti/ y ſáwory Koſćielne do nich ſciągáć ſie niemoga.
Nonne de ijs qui ſunt intus iudicatis, nam eos qui foris ſunt De-
us iudicabit, Iſal. 5. nietych (torz) wewnátrſ ſa w domu ſádzicie?
obcych bowiem ſam Bog ſádzi b. 43ie. Wiedzić iednák náleży/ że
inákſym kſtattem wdzielone by wáia wiernym żyacym Odpuſty/
inákſym záſ Duſhom zmártych; albowiem żywym Cyćiec Swięty
dáie Odpuſt iáko Sedzia winowáycom pod wladza ſwa bedacym/
per modum abſolutionis; gdy ich zupełnoſcia mocy ſobie od Chry-
ſtuſa powierzoney/ rozwięznie miłoſćwie/ y wválnia od káránia
zaſluzonego; d drac im oraz z ſtárbu Koſćielnego/ tak wiele ſá-
tyſáckey Chryſtuſ wych/ iáko wiele im ná wſtentowanie wrázo-
ney ſpráwiedliwóſci potrzeba. Vmárlym záſ dáie Qdpuſt per
modum Suffragij, to iest trybem pomocy/ gdy ſa to co Dęgu prze-
winili æquivalens pláć; otwieráac ad eum effectum ſtarb po-
ſpolity ſobie do ſáſunku podany; ále ich od obowiazku káránia
tak iáko żywych potestatiue nieválnia/ ani per modum Iudi-

ciarie pot-
Przyez
nad żywem
Chryſtuſa k
ligaueris ſ
ſolueris ſup
ná ziemi, be-
będzie rozni
tych tylko
ziemi; wie-
toſ wiecey
Cyćia Swi-
okup ſumm-
dowey zwie-
káránia nie-
wny Kánc-
Hannibal
modum ab-
o vmarłych
by wzgled-
ratione del-
dza Cyćia
um albo po-
y moze go
dlug prawá
Przyſte-
mojna: tyd-
ſem wſyſcy
Bozey zoſta-
otrzymáć Q-
ſtu do náby-
cyey o pot-
fundám-
podobna otr-
tákiem ſtan-
poſi złowic-
wſſem nps

ciarie

ciariz potestatis, toż karanie z nich znieść y relaxować może.

Przyczyna różności jest iż żywi są de foro Papae/ to jest ma nad żywemi moc y władza Papież/ a to za Ordynanssem samego Chrystusa który gdy do Piotra Świętego mówił/ Quodcunque ligaueris super terram, erit ligatus in caelis, & quodcunque solueris super terram, erit solutum in caelis; Cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane na Niebie, a cokolwiek rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane na Niebie; samymi słowami konceptem dat znać/ że tych tylko Jurysdykcye Piotra Świętego poddał/ którzy są na ziemi; więc je się umarli z ziemi w insze przemieśli trąn/ prze- toż więcej ad iudiciariam potestatem, to jest do sądowej władze Wyca Świętego nie należą. A tak ratować ich/ dodając im na okup summy z skarbu Kościelnego wziętey może/ ale ich meca sądowej zwierzchności (z której przez śmierć wyieci) wwalniać od karania nie może. Ale niektórzy Doktorowie (mianowicie on sławny Rancierz Paryżki Ioannes Gerson, którego też naśladowie Hannibal Rotelli) tego są rozumienia/ że Papież y umarłym per modum absolutionis Odpusty daje: Uważa te po sobie racya/ że y o umarłych może się mówić/ iż są na ziemi; acz nie względem osoby względem iednak grzechów które popełnili na ziemi; zacząwszy ratione delicti z którego zupełnie nie wyszli/ zostają iedne pod władza Wyca Świętego; ponieważ ten Sędzia w którego Territorium albo Powiecie stał się exco/ ma zawsze moc nad winowayca/ y może go pozymać y Processować gdziekolwiek on zostawa w dług prawu Cap. Qui crimen. 3. quast. 6.

Przystępuje do kondycyi bez których Odpustu dostąpić nie- można: tych ex parte recipientis zgodnie z Świętem Thoma- sem wszyscy Theologowie dwie kładą. Pierwsza jest aby właścze Bożej zostawał/ y grzechu śmiertelnego prozen był/ cokolwiek otrzymać Odpust pragnie. Druga aby to wszystko co dawca Odpustu do nabycia iego naznacza zupełnie wykonał. Pierwszey kondy- cyey o potrzebie lasti Bożej/ w tym który Odpustu pragnie/ dwie fundamentalne daje przyczyny Święty Thomas. Naprzód je nie- podobna otrzymać wolności od karania/ póki głowiek zostaje w takim stanie/ który za sobą ciągnie dług y obowiązek karania; ale póki głowiek leży w grzechu śmiertelnym jest w takim stanie/ y owsem nosi cyrograf własnego potapienia/ Chyrographum de-

Matt. 16

Niekorzy
potesta-
tem iudę

Papież
przeciw
umarłym
przynaj-
m.

Gerson:
4. parte
serm.

pro de-
finic.

Rotelli
Cap. 7.

Kondycya
do naby-
cia odpu-
stu 2.

Pierwsza
własce
Bożej
bydł.

Colofon

Colofon

Colofon

Przeczy
na czemu
bez taſki
Bożey od-
pustu do-
ſąpić nie
można.

9. Th in
4. diſt:
q. 1. a 5.

Kiedy
człowiek
ma być
w taſce
Bożey.
Arinil:
verbo in
dul. num
24. aby go
odpust po-
ſkał.
Doſić je
bądź
na ten
czas gdy
principał
ny. aby
czyń.
Nauar:
de Indul
gē nat:
15. n. 11

ereti iako mowi Aſtoſol; tedyć wprzod wybrnać mu z tego ſtand
y grzech z kartow zwalić trzeba/ aby go požadane od Karania
wolnienie przez Odpuſt poſtalo. Druga je martwy człowiek/ nie
mo e bydż wżeſtnikiem in fluencyi ciała żywego/ ani vitales ſpiri-
tus ſpływać nań y odżywiać go mogą; ponieważ tedy w Chryſty
cznym Ciele Chryſtuſowym/ to ieſt w Koſciele tego/ ludzie grzes-
chem ſmiertelnym zarążeni ſa iako martwe członki/ bo ich nie ma
formnie taſka Boża ktora ieſt Duſzą/ żywot wieczny przynofeca;
tedyć od ſpołkowania zbawiennych tego ciała Chryſtuſowego in-
fluencyj odćieci zoſtala; ani zaſlug y ſatysfakcyi/ tak tamego Chry-
ſtuſa iako inſych wybranych w ſtąrbie Koſcielnym zjezonnych
partycypować mogą. Membrum mortuum (mowi Aniełſti Do-
ktor) non ſuſcipit influentiam, ex alijs men bris vivis, ſed ille
qui eſt in peccato mortali, eſt quaſi membrum mortuum, ergo
per indulgentias non ſuſcipit influentiam ex meritis vivorum.

Tu rośnie pytanie kiedy powinien bydż w taſce Bożey/ ten
ktory ſie o Odpuſt ſtara/ aby z niego ſie ściął: niektórzy miedzy
ktoremu ieſt Bartholomæus Fumus Author Armillæ Aurea, tey
ſa opiniey/ że wſytkie wzyntki do pozyskania odpustu naznaczone
powinny bydż w ſtanie taſki odprawione/ ponieważ takowe Akty
według nich mają bydż opera vivas; gdyſ z Niſtrzem ſwoimi S.
Thomaſem trzymają że opera mortua ani zaſlugować ani doſyć
czyńć mogą: Ale ſie inſym bārdzo ſurowa zda bydż ta ſentencya
ponieważ takim tſtaltem bārdzoby mało ludzi od piſtów doſtes
powalo; gdyſ nāprzykład owi ktory na rok Smiety dożyznu pul-
grzymują/ a w drodze co raz w grzechy zāpadają muſieliby w ſwoich
oſtdnać zāwodach/ gdyby droga ich w grzech u odprawiona nie me-
ważyła. Przetoſ iā tak modyfikują/ że doſyć natym iſ człowiek be-
dzie w taſce Bożey w ten czas/ kiedy odprawione wzyntek pryncy-
pālny od dawce Odpuſtu opisany/ albo teſ kiedy eſt aini Akt ad ef-
fectum conſequendæ Indulgentiæ czyni: w ten czas bowiem iſ
żadney przeſzkody do pozyskania odpustu nie ma/ a wſytkie rzo-
dki do zāmierzonego kreuſu ſlujace wypelnił; przy oſtatecznego Aktu
exekucyey ſtutecznie go nabydż może/ y deſacto według Ciawara
rā nabywa. Wſpātje iſ te ſentencye ſadza ſie tylko na zdaniach
ludzkich/ a nieomylney pewnoſci zā ſoba nie ciągną; przetoſ dla
beſpieczeńſtwā naleyſza rzecz ieſt Bogu ſie wſprawiedliwić/ y
przez

przez ſpo-
piero po-
na Jubi-

Co
należać
pełnili
opuszcze-
by kto n-
choćiaſ
ſcił; day
ny impo-
dlug An-
eto iaki
wżyć ſpo-
poniewa-
wzyntki
ten czas
nim Pi-
człowiek
cya do n-
iſ Kontr-
rze to/ c-
obowiaz-
pod per-
aſ te obl-
dicatione
cum Inc-
faciat ve-

At
eto na ſu-
go pragn-
intuicu
wzeſtni-
gow ieſt
Wſpātje
miej mo-
iſy y w g-

przez spowiedz/ albo przynaninney skuche sumnienie oczyścić/ a do-
piero potym do wykonania kondycy postąpić; iako to náprzykład
ná Jubileuszach Kościoly nawiedzać/ pościć/ iálmuzny rozdawać.

Co sie zaś tyce drugiego requisitum do pozyskania Odpustu
należacego/ to jest aby wszystkie kondycye náznáczonye człowiek wy-
pełnił. To tak dalece jest potrzebne/ iż naymnieyszego wczynku
opuszczenie wszystkie prace trwie/ y Odpust z rań wydziera; zkąd gdy-
by kto ná Jubileuszu wszystkie inſze Akty odprawił/ a ieden tylko
choćiaś ná pozor lichy/ lub wmyślnie lubo z niewiadomości opu-
ścił; day to jeby wola odprawienia nie odmienna miał/ lecz ściśnię-
ny impotencya do te^o nie przyszedł; tedy od požądany Odpustu we-
dlug Antonina Swiate^o odpada poćiechy. Przetoż ná ten czas gdy
kto iakiey kondycyey wypełnić nie może/ zwołasz ná Jubileusie
wzyć spowiedniká trzeba/ aby miásto niey co inſzego náznáczył;
ponieważ moc odmienienia takowych kondycyi/ w inſze pobożne
wczynki/ dal w rece spowiednikom/ ktorzy sobie Penitentowie ná
ten czas obiora Grzegorz Trzynasty tego imienia Papież; y po-
nim Pius Piaty w Roku 1571. Przyczyna zaś czemu tak ściśle
człowiek odpustu pragnący/ winien pełnić y wykonać każda kondy-
cya do nabycia tego opisana; jest tá ktora daie Swiety Thomas;
iż kontraktow kondycjonalnych taka jest natura/ że skutku nie bie-
rze to/ co sie pod pewnym obowiazkiem obiecuje/ albo daie/ aś sie
obowiazkowi dosyć stanie: zacząym iż Odpusty daie Oyciec Swiety
pod pewnymi obligacyami; toć iásna że ich otrzymać nie možná/
aś te obligacye skutek wezma; Non existente (mowi Doktor) co-
ditione, non consequitur id quod sub conditione datur; unde
cum Indulgentia detur sub tali conditione, quod aliquis aliquid
faciat vel det, si illud non exerceat Indulgentiā non cōsequitur.

A to co sie o wypełnieniu kondycyi rzekło/ nie tylko sluży gdy
kto ná swa strone o Odpust sie stara/ ale gdy też ná umarłych zlać
go pragnie; punctualiter bowiem odprawić wszystko trzeba/ co
intuitu lucranda Indulgentiæ náznáczono; gdyś ináczey Dusze
wzestępnikami niebyłyby Odpustu/ ponieważ obwołane v Theolo-
gowie jest Axioma Indulgentiæ tantum valent quantum lonant.
Wszakże strony pierwszey kondycyey pospolita jest nauka/ że bez-
niey może byc umarły zasłużony Odpust; a lubo prózny łaski Bo-
żey y w grzechu śmiertelnym zostający człowiek/ Dusiom w Czysta

Druga
kondycya
wypełnić
obowia-
zki.

S. Antō.
1. parte
tit. 10.
c. 3. §. 4.
leśli nie-
możesz
wypełnić
trzeba-
dać od-
miány w
inſze
Akty.

Przyczy-
ná tego z
S. Thoma
ś.

S. Thō:
in 4. di-
stin. 20.
p. 1. art.
1. 5.

Kto umar-
łym od-
pust zasłu-
ży chce
mó, go
zyskac
bedac w
grzechu
śmiertel-
nym.

Prapof: cu zátrzymánym pozyskáć Odpust moje/ kiedy to czyni/ co dla tego tract: de dostapienia naznaczone czynić; Non est necesse (mowi Prapofitus) quando datur Indulgentia applicanda pro Derunctis, cum quaz: 14. qui opus praescriptum exequitur esse in gratia; sed sufficit ut dub: 10. anima cui promerenda est Indulgentia sit in gratia; Przyczyna tego gruntuowna jest/ iż każdy Karbu Kościelnego záżyć może który do záżycia tego sposobnym jest/ a przeszkody niema; y niegodność do ministri, to jest tego który lub skarbem, kasnie/ lub przez rece tego gasta iaka przechodzi/ szkodzić Pryncypalowi nie może/ gdy casy namli pax zostaje: Wisc ze Dusze w Czyścicu przeszkody nie maia do pozyskania Odpustow/ bo włascie Bozey zostaja; tedyc owych grzechy/ ktorzy sa intermedij, a tylko skarb ten Dusom imieniem Kosciola oddaia/ nie moga im szkodzić/ aby ich tak potrzebna nie dostala zaloga.

2. Ze iako Papiesz- dac nigdziechu może nadac oddi- pust iaky zly czloniek Dusom go 2) skac. Richar in 4. dist 20. art. 1. quaz: 1. Obiasniam tesz prawde à pari. Pewna to iako nauczaja Theologowie/ a mianowicie Rychardus/ ze Papiez albo Biskup zly może nadac Odpusty; ani to wagi ich nie plnie y nijczy/ iſi na ten czas Papiez w grzechu smiertelnyim zostaje/ gdy naprzyklad Bullas Indictionis lubilai promulguie: poniewaz moc nadania Odpustow/ nie idzie za zyciem y zaslugami/ ale za zwierzchnoscia wladzy y wladza; ktorey mu grzech smiertelny nie odeymnie/ y dla niego sakarzem skarb Kościelnego bydz nie przestaje. Malus Episcopus (mowi Rychard:) potest Indulgentias dare; quia non facit Indulgentias de proprio merito, quo priuatur per peccatum mortale, sed de thesauro Ecclesiae, cuius peccatum non abstulit sibi dispensationem. Jezliſ tedy może zly Papiez albo Biskup Odpusty nadac/ byle Clavis non erret, to jest byle slusnie y rozumnie wladzy swey záży; tedyc tesz może czloniek grzeszny takowe Odpusty/ Dusom do tego sposobnym aplikowac/ byle to co napisano wypelni.

Moze ta prawda obiasniona bydz y drugim argumentem: bo iako sie wyzej dostatecznie wywiadlo/ Przenaswiecisa 11ſy S. Ofiara/ valoru przez to nie traci/ iſi is Kapitan zly/ y w grzechu smiertelnyim bedacy odprawia; poniewaz nie z zaslug odprawiajacego/ ale z samey ktora sie dzieie rzeczy ex opere operato, moce wage y dzielność ma: tedyc y Odpusty z swego skutku y esztacy wyzute bydz nie moga/ dla tego ze przez rece ziego Chrześcianina przechod

przechod
nych zas
nie wole
tego a ro
dzac ze
uczynien
czloniek
nie traca
trzebne z
uczynien
ich czlon
Te k

mi przez
nianym z
wywiadi
gdy widz
tego/ aby
fondycyo
czym lub
telnego/ i
nie slabia
zynnosci
aplikacy
cancisze
za przyzy
iom stotr
lamiwey s
Zech

Dusze zni
tuje: to i
bo ow odp
wnie y nie
albo satis
Dusá wy
wie; iedn
przyjac al
wi od Du

przechodzą: ponieważ także nie z cnoty ludzkiej/ ale z nieśkończonych zasług y łaski Chrystusowych (którym malicia ministri, nie wlecieć nie może) powaga swoje maia. Stąd do stwierdzenia tego à fortiori wszystkie racje/ które się wyżej przytoczyły/ dowodzą że człowiek grzeszny/ przez własne dobre uczynki/ może dosięć uczynienia mające ratować Duszę swoją: jeżeli bowiem prywatne człowieka grzesnego Akty/ w stanie grzechu y nieślusztu odprawione/ nie tracą vim satisfactionis pro peccata temporalia, y na Duszę potrzebne zwać się z skutkiem mogą; daleko więcej nieśkończone dosięć uczynienia Chrystusowe stracić mocy swojej nie mogą/ przez to iż się ich człowiek grzeszny tyka/ y do Duszy obraca.

Te konkluzya o pozyskaniu Odpustów/ że y złi ludzie którzy są mi przez się Odpustu niegodni/ Duszom jednak w Czyśćcu zaciągany zasługę y zjednać go mogą/ dla tego trochę objaśnijmy wywodzi: aby się tymi więcej ludzi do ratowania Duszy zważyło/ goy widzą że ich niegodność bynajmniej nie jest na przeszkodzie do tego/ aby Dusze z skarbu Kościelnego posilkowane były/ byle oni kondycjom które świąt kościelnych skarbu opisują/ dosięć czynili: za czym luboby człowiek czuł się zmazany sprośnością grzechu śmiertelnego/ niech w tej pobożnej pracy ratowania Duszy przez Odpusty nie słabieje: ponieważ dwójsty pożytek z tej Chrześcijańskiej uczynności mieć będzie: jeden iż byle uczynił co nakazano/ przez aplikacya zasług Chrystusowych/ których mocy żadna złość applicantis zepsować nie może/ Duszę utraconą ratuje: drugi że potym za przyczyna tychże Duszy do Miesiątku Bożkiego/ które Dobrodziejstwom stołkrotno zwykły odpłacać wdzięcznością/ y z nich się modlić/ łatwiej sam z barlogu nieprawości powstanie.

Że chce tu kto wiedzieć użu teś pierwszy y nie omylny spływa na Duszę zmarłych ratunek w ten czas kiedy im żyacy Odpusty ofiarują: to jest jeżeli kiedy Dłacie Świety pozwala y mori/ kto ten albo ow odprawi uczynki/ na ten czas Dusze z Czyśćca wybawia/ ponieważ y nieomylnie ja odprawieniem twoim uczynku/ mocą Odpustu/ albo satisfactionis Chrystusowych z skarbu Kościelnego wdzielonych/ Duszą wybawiona zostawa: W czym na dwoje się dzieli Doktorowie: jedni z Świętem Thomaśem twierdzą/ iż wolno Bogu przyjąć albo nie przyjąć takich satisfactioni: nie dlateo żeby długo woli od Duszy zaciągniętemu w nagrodę nie wyrównały/ ponieważ

Kiedy by
najgorzej
ratować
Duszę
przez od-
pusty mo-
że

Quaestio-
iżli nie
omylnie
odpusty y
martym
pomaga-
ia.

s. Tho.
apud He-
riq. lib.
7. cap 7.

8. Thōaß
emierdii
involnoie
Bogu ak-
ceptować
albo nie
tego ra-
cje.

Henriq.
ubi lup.

Drudzy
trzymają
te ſie ob-
winiają
aby ie ja-
niſie nie-
omylnie
przyimo-
wał.

Acz
tych Do-
ktorów.

Mart 16

ſawagi nieſkończoney; ale iſz każdemu Sedziemu wolno dać y nie
dać na okup winowāyca/ ktore^o ma w ſwoiey mocy/ gdy na gardo
albo Perſonalne karanie zaſłużył: więc iſz Duſie wpadły w ręce
ſurewego Sedziego/ a zaſłużyły to aby ſame w ſobie karanie odnio-
ſły; zacząym na woli to y beneplacitum Boſkiem zawieſiło/ akcepto-
wać okup/ acz nieporównanie winy Duſz przewyżſzający/ kiedy go
Koſciół za nie aby karane nie były oſiáruić/ y nie akceptować;
zwolaſzć iſz tam trwárdſie daleko forum Boſkie na ktore padły
niedzne Duſie/ niſzli ieſt forum tego ſwiátá; poniewaſz tu wielkie
długi mála mogą bydź zmieſione y káſſowane nagroda; tam zaś
według áſſercyey ſámego Chryſtuſa oſtro przyciſzć/ aby do uay-
mnieyſzego doſyć ſie ſtáło hálerzá. Dowodza tego z ſámego ſtylu
ktorego Namieſtnicy Chryſtuſowi w ſwoich zázywáia Bullách/
dokłádáiac iſz Odpuſty Duſiom dáia per modum Suffragij; to ieſt
(iáko Henriques zdrużeni wykláda) ſpoſobem prózby per modú
impetrationis: poniewaſz gdy takie Odpuſty Scolicá Apoſtołſka
nádáie/ oraz ludźi do prózb y nabożnych Suffrágia záheca aby
Máieſtatowi Boſkiemu ſupplikowali/ o miłoſciwe przyſciecie tego/
co Duſiom z ſkarbu Koſcielnego in vim ſoluti wdziela.

Drudzy táſtároſe^o trzymáia ſie zdánia/ między ktoremi on ſas-
rony Martin Nauarr^o, a zwieſzſzych Doktorów Iacobus Marchan-
tius, twierdząc że ſie Bog racie do tego obowiazał/ aby ile rázy
za winowāyców z ſkarbu Koſcielnego zapláta oſiárowana bądźiel/
záwſe ia miłoſciwie przyiał. A táť ex iuſticia przyimuie/ y owi-
ſem przyiać powinien Bog Odpuſty Duſiſ appliedowane; lubo ex
miſericordia, oblig ten ſani ná ſie wziął y włożył/ aby takowe Od-
puſty przyimował. Stanowia tey ſwoiey ſentencyey fundáment-
ten; iſz darmo by Chryſtuſ ſkarb w Koſciele/ z ſwoich nieſkończ-
nych zaſług y ſatysfakcyi zoſtárowował/ ieſzliby między niem a Bo-
giem Dycem pactum nie záſtło/ iſz ie infallibilier będzie przyimo-
wał; ſtwierdzáia toſz zdanie ſwoie obietnica Chryſtuſowa Piotro-
wi Swietemu uczyniona/ gdsie mu klucze od Niebá oſiáruić/ be-
ſádnego ográniczenia y reſtrykcyi/ Tibi dabo claves Regni Caelo-
rum. Wicé je poſpolite ieſt Theologow Axioma: Clavis ſempet
aperit ſi non errat, Klucz niádzá od Chryſtuſa wdziałoney záwſe o-
twiera kiedy nie hładzi; to ieſt kiedy za ſłupna przyczyna y wwaſni-
mocy roſzwiażania zázywá; Dłategoſz zapewne font luduſi/ iſz ile

rázy tego
ſtuſow za-
do weſci-
grzechon-
ieſzli to
wſe eſte-
ex iuſticia
tius) Pon-
ter illis &
hanc infi-
promiſſi
twiera ſk-
ſkuteczni-
chodzi z
Chryſtuſ

ſty
ie ná kto-
prebenſ
poiate ſa-
ſna ieſt
Dei viue
koby zá-
ieſt kiedy
Czyſćca
iac o tym
w wmar-
táunku
dſi/ Odp-
wieſzſzey
y wieſz-
go wſieł-
prezump-
opere o-
Duſie w
Acz
puſtow
liemu p

razu tego klucza Klaspca Piotra Swiętego / a Namieśnik Chry-
stusow zająwa / y niem otworzyć Duszom Niebo chce; a przestkody
do wejścia Niebieskiego virtute clauum znosi / wprzetaiać zapory
grzechowych długow przez aplikacya zasług Chrystusowych; tedy
ieśli to czyni Clau nō errāte, z słuśney y poważney przyczyny / zā-
wsze effectiue Niebo otwiera / y bronić im na ten czas Bog wejścia
ex iustitia nie może. Quando rationabili ex causa / mowi Marchā-
tius) Pontifex aperit thesaurum, & applicat defunctis, efficaci-
ter illis & infallibiliter prodesse concludimus, & oriri dicimus
hanc infallibilitatem, tum ex aequalitate pretij, tum ex diuina
promissione Christi. Kiedy Oyciec Swięty zā słuśna przyczyna o-
twiera skarb Kościelny y onego zmarty m wdziela; twierdzemy to iś
skutecznie y nieomylnie umartym pomaga; a tā nieomylna pewnoś po-
chodzi z tąd że równa zapłata długom zaciągnionym ofiaruje, y ze tak
Chrystus Pan stowem Boskim przyobieca.

Z tych dwu opinii powabniejszy prawda iest wtóra / y ma swo-
ie na ktorych sie śadzi rācy / wśakże iż według Apostolā: Incom-
prehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viae illius, Nie-
poiate są / ady Boskie y niedościgle drogi iego; a iako tenże mowi strā-
śna iest wpasć w ręce Bostie / Horrendum est incidere in manus
Dei viuentis; dla tego sie cāle y zupełnie spuszczać nā to śkodā / iāś
koby zāraz niepochybnie Duszā wyśłā / kiedy iey Odpust przesłē; to
iest kiedy to wczyniś co Oyciec Swięty dla wybawienia Dusz z
Czyśćca nādāiac Odpust czynić kaje. Lepiej bowiem powatpiewać
iāc o tym iēśli zāwsze maia Indulgentia infallibilem effectum
w umartych / rośc w nabożeństwie; y co raz sie nā inśie pobożne dla
ratunku Dusz przesłādzać czyni; albo iāto wżony Gabryel Wiel rā-
dźi / Odpusty takowe iāk nāyczęściey powtarzāć / y iedney Dusz y dla
więkśey skutečności aplikowāć (ponieważ sie dowodnie niewiel
y wiedzieć nie można / kiedy y iāto Bog nā tey z skārbu Kościelne-
go wśietey nagrodzie przestānie) niżej niepewna wśpionemu sercu
Prezumpcyā ręce opuszczać; a poniechawśy inśych Aktow / ktore ex
opere operato moc y wagę maia / dla nieważney konfidencyy
Dusz w mekach przetrzyniwāć.

Azkolwiek nie schoozi nā przykładach iāśnych / ktore moc Oda sie przy-
pustow w ratowaniu Dusz wypoawāia / kiedy sie z Nāiestatowi Bo-
kownu podobai / ze ie miłosć: wō akceptowāł. Czytamy w Dściach

Marchā
ti hort.
Pastor.
Tract. 5.
lect. 5.

Rom. 11

Hab. 10.

Dla be-
spiecz-
stwa le-
piej przy-
odpuścić
inśie ścis-
sākcy za-
warte
tępy.

Obiainia
sie przy-
kładami
skutecz-
ności
odpuściow-

*Páſchalis
Papież
wybawia
Duſę Sy-
nowicá
ſwego z
Czyſzcá.*

Roſcielných je Páſchalis pierwoſy tego imienia Papież/ Który żył przed lat oſmiaſet/ chce Duſę w Czyſćcu zatrzymanym znaczyć taki poſilek obmyſlic/ nadat do Kaplice S. Práxedy na Lateránie/ góſie chowáa ſup droga Krwá Chryſtuſowa ſtropiony/ przý którym był biczowany/ Wdpuſt takowy/ je krobý tam pieć oſiar Przenáſwietſzych odpráwił/ aby Duſe iedná z Czyſćcá wybáwić mogli/ tego nadania oczywiſty do tad zoſtaie dokument/ ná ká mieniu w teyże Kaplicy/ ná wieczná pamiátke/ á záwſtydzenie dſiſieyſzych Dyſſidentow/ przed lat Ómſet ryſowány. Zázyl nieſ długo potym ſam podanego od ſiebie ſzedku/ ná ráciuncé Duſe Synowicá ſwego zmártego; y gdy z nabożeńſtwem Piata Miſá w Kaplicy przerzeconeý konczy/ aſci Synowicé tego w wielkiej iáſ ſnoſci przy Oltarzu ſtanie/ y z niem Przenáſwietſza Bogaródzica Pánná zgromádna Swietych áſſyſtencya; Który o ſwoim z máł Czyſćcowych wybáwieniu/ pobożnemu oznáymioſy Strýjowi w oczách iego do chwátý wieczney poſedł.

*Chroni-
ca Mi-
nor.*

*Przeſod-
puſtý Por-
tiuncula
ſlachćie
wybawia
bráſá.*

Niemniejſza w wybáwieniu Duſi pokázala ſie dſielnoſć Odpuſtu owego/ Który poſpolicie Portiuncula albo Pánný Máryey Anyleſticy zowia; Piſa bowiem Kroniki Swietego Fránciſka/ iſ w Roku 1308. Szláhcćie ieden Włoſki wypráwił ſie do Aſſyzá do Roſciótá Pánný Máryey Anyleſticy/ poſpolu z wóldarzem Ktorego z ſóba ná te pobożná y ſwiatobliwá wedrowka nánowił; aby Wdpuſtu od ſamego Chryſtuſá zá przýczyná Krolowey Anyo- tow Swietemu Fránciſkowi nadané/ wzeſniſnikámi bydź mogli/ więc je przeiezdziac miáſte Neápolim wóldarz cieſko záchorzał/ y cćnać ſobie náđ ſatygami podrojnemi/ á choroba zwatloný pozof- ſtáć/ y zdrowia polatawſzy do domu powrócić chćiał; proſil go w- ſilnie Szláhcćie/ aby wprzedsiewſzeteý drodze nieuſtawáł/ y obie- cáł mu wſytkie koſſey podrojne wrocić/ á náđ to koniá ſwego po- deń dáć/ aby ſie w gzeſnie y wygodnie náзад powrócił; zádáiac teſ go po niem/ aby Wdpuſt Który ſam przez one peregrinácyá y náwies- dſiny Roſciótá od Chryſtuſá wprzywileiowaného pozýſtáć miáł/ ná Duſe Brátá iego dawno zmártego/ zlat y przenioſt. Ná co gdy wóldarz zezwolił/ náziáwtrž pokáze ſie Szláhcćicowi brát iego zmárly; dſiekuiac zá áſſekt wyſwiádczony/ y opowiadáiac iſ moca Wdpuſtu Ktorego tránsfuzyo v wóldarzá utrzymał/ iuſ z Czyſćcá wybáwiony do Niebá ſie przenoſil.

Swieſſa

Swie
Kryſlona
názwány
tu 1538-3
mieckiey
wi Boſma
był tego d
Apoſtołſt
tliwy on
Duſe proſ
oraz ozná
á do Nieb
Mog
przytoczy
záſtanowi
koſcia mo
ſcia ſkapo
domowym
ogradzáia
Kladow/ b
muniſtacy
czy dſika
bowiem z
Wdpuſtow
tácyá Duſ
puſt wſy
Którym po
Którym cu
aby ilekr
dali Grzeg
albo Páci
ſobie noſi
tyle ile Ch
wybáwic
zdrowia o
nedicimus
dum. Ktá
Swiety m

Swiejsza to ̄cz tej iuſz d̄alſza niſzlic wieku całego reuolucya do
Kryslona Hiſtorya/ ktora piſze Cornelius Columbanus, w K̄iajce
nazwanej Conſolatorium Animarum o Duſy iedney. T̄a w Ro-
ku 1538. ſoſazala ſie nie d̄aleko Koln̄a/ Głownego w Rzeſzy Nie-
mieckiey Mīaſta/ we woſi iſteynt̄ rzeczoney/ nieīatkiem Arnoldo-
wi Boſinannowi; proſiac wſilnie aby iey Odupuſt d̄arował/ ktory
był tego dnia pożyſka/ iſz pewne Akty pobożne/ Odupuſt od Stolicie
Apoſtolſkiej nadany maiace/ nabożnie odpr̄awił. T̄a co gdy cno-
ſliwy on człowiek chetnie pozwoili/ ̄ swego Odupuſtu wlewek n̄
Duſe proſaca wczynił/ poſazala mu ſie n̄ powtorki dziekuiac; y
oraz oznaymuiac/ iſz moca Odupuſtu onego z mał rozwīazana byla/
̄ do Nieba wolna intromiſſya otrzymala.

Mogłoby ſie wiele inſzych przyk̄adow podobnych zebrać y
przytoczyć; ̄le nie ſerzac ſie radbym tu owych delik̄atow zwabił y
zaſt̄anowił/ ktoryz ōcīetnoſć ſwoie do r̄atunku Duſi z̄eſcia ̄ieſz-
koſcia mortyfikacyi/ ktorym ſlaba ich komplexia nie zdole; z̄e-
ſcia ſkapoſcia z̄aſu/ ktory długich modlitw nie pozwoala; z̄eſcia
domowym defektem/ ktory rozrutnych īalmużn̄ czynī zabrania/
ogradz̄aia: owoſ maia īatwiusienki b̄ardzo/ y bez ſatygi/bez na-
k̄adow/ bez wymy wielkiego z̄aſu dor̄atunku Duſi ſpoſob/przez t̄o-
muniſkacya Odupuſtow; byle tylko im zbytnia gnuſnoſć/̄lbo ra-
z̄ey d̄zika ptochych ſerc̄ nieużytoſć/ rak̄ nie k̄repowala. Jak̄ wiele
bowiem z̄aſt̄awey Stolicie Apoſtolſkiej op̄atr̄znoſci wychodzi
Odupuſtow/ ktore b̄ardzo lekkie maia obowiaz̄ki/ ̄ przy nich liber-
tacya Duſe z Czyſc̄c̄a przywīazana: Nadat Klemens Oſmy O-
dupuſt wſytkim ktoryzby pewna modlitwe o Pr̄eſc̄ieradle tym w
ktorym po z̄dieciu z̄rzyj̄a C̄īało Chryſtuſowe obwinione bylo/ y n̄
ktorym cudowne iego ran wid̄ac̄ wyobrażenie z̄ożoney/ mowili
aby īlekt̄o īa odpr̄awia/ tyle razy Duſe z Czyſc̄c̄a wybawili: Nadat
Grzegorz Trzynasty/ y Paweł Piaty P̄apieżowie/ Granom
̄lbo Pāciorkom Swiatey Jōanny ten Przywilej; je kto ie przy
ſobie noſi/ w r̄azdy Piatek do roku iedne Duſie/ ̄ w wielki Piatek
tyle īle Chryſtuſ umieraiać lat mial/ to ieſt Trzydzieſci y trzy Duſi
wybawic moze; byle tylko tyleż razy Chryſtuſa W̄r̄zyj̄owanego po-
zdrowiać owa modlitwa Koſcielna. Adoramus te Chriſte & be-
nedicimus tibi, quia per Crucem ſanctam tuam, redemiſti mun-
dum. Klaniemy ſie tobie y b̄oḡoſł̄aſujemy cīe Chryſte, īes przez Kr̄yz
Swiaty twoy od̄upit̄ ſwiat.

Wielka
gnuſnoſć
tych kro-
czy tak
m̄atrze-
cza Duſe
r̄atow̄ac̄
moga.

Ponie-
waſ tak
wiele ieſt
odpuſt-
k̄o: ̄ īa-
twia Du-
ſom z̄ie-
dn̄ac̄.

Nadato

Swiejsza

Sposoby do ratowania Dusz w Czystaści.

functis obtinere possunt: Zaczynam Chrześciance/ iezli' ob inszych
 Artow trudność albo przykrość wstret czyni/ tu sie sama pomocy
 Inadnością przywabić day; tu iako Apostoł prosi wnerzności
 miłosierdzia obledz y otworz. Induite vos sicut electi Dei vi-
 scera misericordiar, abyś swego czasu podobnego miłosierdzia
 dostapil.

R O Z D Z I A Ł XVIII.

Oplączu za zmarłych y żalobie: iakim kstraltiem Dusom pomoc
 moga? nakoniec iezli sie godzi wszytkie swoje dobre uczyn-
 ki Dusom darować?

O Vjem miał ten pierwszy Traktat o Dusách zawrzeć/ zawo-
 lana ona rostrzasnawşy wprzod Qwestya/ iezli sie godzi y
 pożyteczno iest z politowania ku Dusom verapionym same^o
 siebie wyzuć z dobrych uczynkow: a na záłczyt y wybawienie ich/
 całego żywota prace/ zaslugi/ dobrek/ tożyc: y zupełny wszytkiego
 tego/ czym sobie na Ciebie skárbić mogli człowiek/ wlewek na Du-
 še uczynić: iako niektorzy wielka a na pozor zbytnia Duś wwie-
 dżieni miłością radza. Alie mi stánety w oczách kropłiste łzy/ kto-
 re przy pogrzebowych Aktách ludzkie wylewają; y ow smutny żalo-
 bney czerniey appárat/ ktorem serdeczne žale wyświadczaia. Co
 oboie áczkolwiek częścia z przyrodzoney serc zboláłyh miétkości/
 częścia że zwyczajn długi narodow obserwancya stwierdzonego
 pochodzi/ y nie tylko v Chrzeccian lecz v Pogan widzieć sie daie/
 zdáło mi sie iednak za rzecz potrzebna spytać/ iezli y iako pomie-
 nione Akty z przyrodzonego ordynku na wyżşy y celnieyşy stopień
 wyprowadzone bydz mego: tak żeby nadprzyrodzoney mocy do
 ratowania Duś nábyly; ktoe bez pochyby prozne zostaia/ póki
 ludzkie sama tylko miátkiey natury wwiédżieni affekcya/ y płacza y
 smutek powierzchniá żaloba potazua.

Al naprzod co sie tez za umarłe wylanych tyče/ samego Pisma
 Swietego (okrom Doktorow) przeciwne iezli ich aktordować
 nie bedziemy zdánia y oracula bacze: bo ziedney strony Doktor
 Narodow zakázuaie Tessałoniczenytkom/ umarłych plakać/ mo-
 wiać/ vt non contristemini de dormientibus, sicut & ceteri qui
 spem non habent, abyscie sie nie smúćieli po zmarłych, tak iako ci
 1. Theś.
 sal. 4.
 czynia

Accli: 7.

Cypria.
n^a Tract.
de mor-
talitate.Tertulli
lib. de
patient,
Cap. 9.

czynią co nadziei nie mają. Zdrugiey zaś mądry Siracides do łez y
żesistych y nie wboiego płaczu nad umartwieniami wstyktich wzywaj:
In mortuum produc lachrymas, & quasi dira pallus incipe plo-
rare. Nad umartwym rozmodz tzy, a iakoby cie co srogiego potkało po-
czyny płakać. Dopieroś Doktorowie Kościoła Chrystusowego na
dwoie w tey mierze się dziela: Broni łez on wielki Arcybiskup
Barthagineniski y Męczennik Święty Cyprian nad ludźmi wprás-
wey wierze zesłeni; powiadałac że ten zakaz z osóblwoey Bestiey
sobie uczynioney wydać y ogłasza rewelacyey; gdyś nieślusna
(prawi) łzami molestować te Dusze! Ktore szczęścia wiecznego są
Kandydatami: Cum sciamus eos non amitti sed prae-mitti, re-
cedentes precedere, ut proficiscentes, ut nauigantes solent; de-
siderari illos debere, non plangi, nec accipiendas esse hic atras
vestes, quando illi indumenta alba iam sumpserint, Ponien-
niemy, żeśmy ich nie strąćteli, ale prześlali, poprzedzieli nas nieodbie-
gli, tak iako podróżni, albo żeglwiacy zwykli; zaczynam pragnac ich stu-
sna, a nie płakać, y nie przyzwolta tu się żałoba przybierać, ponien-
oni w białym już odzieniu staneli. Takis dawniey przedtym na dła-
temne lzy przy pogrzebach zakładał hamulec mądry Tertulian/
ktorego dopiero wspomniany Święty Cyprian inaczey niezwalał
tylko Mistrzem; bo gdy sobie Tertuliana Księgi podać kazał; zwykł
mawiać Cedo Magistrum; ten zawściągając żale z strąty żmáro-
tych pochodzace tak mówi: Cur impatienter feras subductum,
interim, quem credis reuersurum? Profectio est quam putas
mortem: cur immoderate feras abijisse quem mox sublequeris?
Ceterum impatientia huiusmodi, & spei nostrae male omina-
tur, & fidem praeuaricatur: & Christum laedimus, cum euocatos
quotque ab illo quasi miserandos, non aequanimiter accipimus;
Czemu niecierpliwie znosisz żeć odebrano tego, o którym wierzyś iż
znowu powróci? Odiądzci to jest ten, który za śmierć porzytasz y sa-
dzisz? Czemu bez miary żaluieś iż odszedł, za którym niedługo pospie-
szyć? takowa niecierpliwosc y nadzieis nasze na wstpliwosc podacie, y
wiarę gwałci a sromoci: ale y Chrystusa obrazamy, że tych ktorych on
do siebie wzwalał, iakoby płaczu godnych, skromnie przeniesienis
nie znosiemy.

Dopieroś złotem plynacy Patryarcha Czárogródzki Święty
Chryzostom/ na te place y lamenty bę; y tak surowymu one inue-
ktywam

etywa
ry wja
sodzi/
kultre
ne sup
salenie
przecho
Jakos
go Ka
wi Dus
łactych
wiem t
y zgrzy
mi/ Eto
cut oue
piekle p
led ille
panam
turba c
magis t
mariego
nad ktor
Chory o
mam y,
ciefzy S
Światob
Sa
przyiaci
tem pob
żeby mi
zgliny o
przycisn
kajac na
Sunt lac
infidelit
aha trist
bem dług

krzywami gromi/ że Matzonki które po straconych nie umiały mia-
ry wżalu zachować matzonkady/ gorzemi nad Pogány niewierne
sądzi/ y żadney ich nieprzymiuse wymowki cale potepia. Tam
stultè erga Maritos afficiuntur, vt infideles luctus magnitudi-
ne superent, quas ego omni penitus venia carere profiteor: Tak
salenie Matzonkom kochaia, że też zbytęcznym żalem same Pogány
przechodzą, przetoż opowiadam, iż niegodne aby im to odpuszczono.
Jakoż y naywiękşy między Doktorami Świety Hieronim (tak
go Karolicki Kościół tytułue) za rzecz to nieprzyystoynal a stano-
wi Dusz ludzi pobożnych włożczną y wielce deroguiącą sądzi/ płac-
tać tych o których trzymamy że w wieczny odpływais weszli: owi bo-
wiem tylko umarli płaczu godni/ którzy się dostaia tam/ gdsie płacz
y zgrzytanie żebow: owoych śmierć niewiē iakimi oblewaiby łza-
mi/ którzy drugiey a wieczney na pożarcie dostaia się śmierci/ Si-
cut oues in interno positi sunt mors depascet eos: Jako owce w
piekle pokładziemi są a śmierć zrzec ich będzie. Lugeatur mortuus
sed ille quem gehenna iuscipit. quem tartarus deuorat, in cuius
panem aternus ignis astat: nos quorum exitum Angelorum
turba comitatur, quibus obuiam Christus occurrit, grauemur.
magis si diutius in hoc tabernaculo habitemus: Niech płaczą u-
marte go tego który się do piekła dostaie, którego przepaść pozyla,
nad którym wieczny się ogień sroży: my których przy wyszciu Anyelskie
Chory otaczają, którym Chrystus droge zabiega, ciężyc to raczy sobie
mamy, że tak długo w tych śmiertelności skutkach przemieszkamy:
więkşy Świety Doktor sławna ona Razmianka Paule po śmierci
Światobliwey córki Błezylle.

Są jednak drudzy/ którzy nie tylko płakać po stracie zmarłych
Przyaciół pozwalają/ ale też takowe iży znamieniem y Cháraktes-
tem pobożności tytułują: bo nie tak głowiek formowała naturą/
żeby miał albo magi bydż Apáthos/ iako płonnie wdawał Socrates/
z gliny on wlepiony/ nie z kamienia wyćiosany: zaczął gdy żal
przycisnie/ łaczyć się iży przyrodzonym duktem musa. Poważnie
kając na pogrzebie Brata swego Satyrá mowił Świety Ambroży.
Sunt lacryma pietatis indices, non illicet doloris: non omnis
infidelitatis aut infirmitatis est fletus, , alius est natura dolor,
alia tristitia diffidentia. Są iży znakiem pobożności nie tylko powa-
żem długiey żałosci: nie każdy płacz z niedowiarstwa albo niedoskonało-
ści

S. Chri-
stost hō.
28. in 3.
Epist.
Corint.

Hieron.
Epist. 28.

S. Am-
brof. O-
ratione
de obitu
Satyri.

Cyryl:
lib: 10 in
Ioan. ca-
pit. 20.

ści pochodzi, inſe ſa tży ktore ſamo wyćſka przyrodzenie, inſe ktore z roſpaczcy plyną. Sam Żbawiciel naſz takowych też ktore pobożna przez oczy pedzi łondolencya/ nie tylko nie zgani/ ale owſem do nich ſamje poćiągnąć ſie dał: przyſzedſzy albowiem nad grob Łaś żarzć przyiaćciela ſwe/ cug naturze puſcił/ y choynemi tżami twarz Boſka zboczył: kt lachrymatus eſt Ielus, mowi Łuang. *T płakał Pan Ieſus*; z ktorych też dobroć Pánſka/ y wielki tu żmarleniu aſo fekt ſami nieprzyiaćni wyczytali Żydzi/ gdy mówili/ *Ecce quomodo amabat eum? Patrzyć iako go kochał.* Bacz y w tym poſtepek Chryſtuſowym Świety Cyryllus Alerándryſki podana wyſyttim inſtrukcyą/ iako wiele żalowi po ſtraćie Kochanych przyiaćcieli ſercu dogarćacemu pozwoić mogą krudyc nos Dominus ſuis lachrymis; quonam modo charos nostros vita tuncos, moderatis & lege rationis temperatis lacrymis flere debeamus, nam ex toto nec compati nec marere ferinum eſt & durum, horum vero exuberantia muliebre. *Nauczyt nas Pan tżami ſwoimi, iako kochankow naſzych z tego ſwiata: zeſtych miernemi, a prawem rozumu ocyrklowánymi mamy optakiwać tżami; bo nie ubolewać ciale ani ſie ſmucić znak dzikiego y twardego ſercá ieſt, zbytować zaś w żalu niewiećiego.*

Z tych ſłow Świetego Cyrylla łatwo ſie domyſlić/ iako te przeciwnie Doktorow ſentencye pomiarkować/ z ktorych iedni tży ża żmártłych támuia; drudzy im iako z przyrodzenia wytryſkuiacym wolnym kanałem plynąć pozwalają; gdyż zbytnie a iako Doktor żowie niewiećcie płacze/ ktore w nieutulone záchodza łas mienty/ y rozumem ſie a nádzieia wiecznego nie żadza żywota/ gá nie ſuſina; lecz pobożne/ y z dobrego tu żmártym affektu wytrózo/ ne tży pocepiać albo cenſurować nie ludzka. Doćiekl tey żalow dobrych y nagánnych dyſſerenci y Senix Doktorow Świety Auguſtyń z ſłow ſamego Apoſtola wyżej przytoczonych/ ktory Teſſalenczy/ kom nie żakázuie ſmucić ſie po żmártym ſimpliciter, ale tylko ſecundum Quid, to ieſt tak iako ſie miewierni Pogámie ſinuca/ koro tży nádzieie inſzego lepszego żywota niemaia. *ut non contristemini ſicut & ceteri qui ſpem non habent*; Żal albowiem Chryſtoſciánſki/ ma być iakoby na wadze miedzy ſtrata a nádzieia in x. quilibrio zawieſzony; y gdy ſtrata żyźliwego przyiaćciela/ choc ſerce do iakieyś bezdennej ſmutku przepaści żmżyć/ nádzieia

wieczne

wieczne
podżwig
contrit
tristam
ſed cur
firmitas
hinc ſan
ſmuciti,
dzieie ni
chronney
wdzie na
ćiſka, tu
żadzie, t
ktory iak
ſwilone
ſam ſie
baczenie
(ktoreg
la. No
manis a
require
& Chri
exempl
żakázuie
okrutny
ſie zwo
Chryſtuſ
łladu, z
Ta
ſale y t
Świety
coniun
przynoſ
ga/ ieſz
plonnie
mienſki
wſpom

Spojoby do rátowania Dusz w Czyśćcu:

368

wiecznego żywota na drugiey sali powinna ad æquanimitem
podźwignąć. Non admonuit (mowi Doktor) Apostolus ut non
contristemur, sed non sicut ceteri qui spem non habent: Con-
tristamur ergo nos in nostrorū mortibus necessitate amittendi,
sed cum spe recipiendi; inde angimur hinc consolamur, inde in-
firmitas afficit, hinc fides reficit, inde dolet humana conditio
hinc sanat Divina promissio. Nie upominat Apostoł, abyśmy sie nie
smucili, ale żebyśmy w takie smutki nie zapadli iako drudzy, co na-
dzieje nie mają: smuciemy sie tedy y my przy śmierci naszych, zmię-
choney potrzeby umierania, ale oraz mamy nadzieie powstania: O-
ndzie nas żal trapi, tu zaś pociecha piasie; ondzie krewkość affekty wy-
cisła, tu miara wzwierdza; ondzie ludzkiej natury słaba kondycja rane
zadaje, tu ię Boska obietnica leczy. Przetosi y Chryzostom Świety
ktory iakos wyżej czytał/ tak sie bardzo na zbytne żale strożył/ a ro-
stwiłone bez miary płochych niewiastek lamenty surowie gromił/
sam sie gdzie indziej explicuje: iż stronnego/ a temperamentem
baczenia złożonego żalu nie zabrania; y owsem trybem Chrystusa
(ktorego cię przykład blisko wspomniony alleguie) chętnie pozwa-
la. Non ego lugere sed impudenter lugere vero: non sum im-
manis atque crudelis video naturam dolere, & id quotidianam
requirere consuetudinem: non licet nullo affectu moueri, quod
& Christus ostendit, lacrymatus est super Lazaro; eius sequere
exemplum, sed leniter & prudenter, & cum Dei timore. Nie
zakazuje ia żałować, ale bez nstydu żałować, nie ieślem tak dzięki ani
okrutny, bo widzi iż sama załem miekczy sie natura, y tak codzienny nie-
cie zwyczaj: nie podobna abyśmy sie żadnym nie wziędli affektem, co y
Chrystus Pan pokazał, gdy nad Łazarzem płakał: tegoż przykładu na-
śladowy, żałując miernie y z umiarem a bojaźnią 'Bożą.

Takowe miernie y namniej nad przysztoyność nie exorbitujące
żale y lzy nie tylko ociążonemu sercu boleści wliywają (boć to vznał
Świety Grzegorz z Tłazyńzu ze Corporis: latio cum maiore,
coniuncta lætitiā affect, Pogrzyb y smutkiem złaczone radość
przynosi): ale też y Duszom zmarłych nie mało pomoc spośbić mo-
gą/ teźli ad eum finem pobożnie nacierowane beda: ponieważ nie
plonnie to ani bez fundamentu B. Synemarus. Arcybiskup Rhe-
niski między innymi szodkami/ ktore do ratunku Dusz służą/
wspomniat teźli y nabożne y płacz/ wiedział bowiem iż ie żarli-

S. Aug.
serm. 31.
de verbi
Apostol

Chrisol.
hom. 16.
in Ioan.

Naziani
z. n. O-
ratione
in Iulia-
num,

Hime-
man: in
vita S.

wość Remigij.

Ilaiz 30.

mość Chrześcijańska tak wysoce wynieść/ y takiey im Energii do-
dać może/ że też same Czyścicowe zagasi ogień. Dworakiem stać
się to może sposobem: Naprzód kiedy kto by owe/ które wścieczna
zmarłego wyćisła pamięć/ ofiaruje na zgładzenie grzechow tych/
których zmarły własnym płaczem dostatecznie nie łpotał; gdyż
trudno y piórem okreslić iako przedziwna moc/ iak wielkie effecty
przynaję izom nabożnie wylanym Pismo Święte/ nie tylko kie-
dy ludzie na własną stronę wypłakać co u Boga chcą/ ale też kiedy
płaczem serce Bostie do miłosierdzia zmiekczyć y zmiękczyć wsie-
lino. Wypłakał sobie zdrowie Łezchiasz Krol Judzki/ gdy mu już
zegarek dobiegał; a Izami y słońce na wstecz przez dśiesięć linij na
kompasie Achasowym cofnął/ y sobie nazad piętnaście lat pom-
knął/ bo mu tak Izaiasz Prorok imieniem Bostim mówi: Audi-
ui orationem tuam, & vidi lacrymas tuas ecce ego adyciam su-
per dies tuos quindecim annos: *Styszałem modlitwę twoją, y wi-
działem łzy twoje, otoż ja przyczynię do dni twoich piętnaście lat.* Wy-
płakała też zdrowie/ Konaiacemu Izmaelowi na puszcy Agar; a co
wielką zmarłemu iedynakowi wdowa ona Taimiska/ gdyż Pan
pożakawszy się z pogrzebowo Procesys w bramie/ zwolezionej płac-
zem osierociątey matki/ rozłożona z ciałem Dufie/ na wstecz wro-
cił/ y umarłego wstreszył.

Dotkazał tego Dawid/ że srośny cudzołóstwá grzech Izami
zglądził; gdy bowiem (iako sam zeznał) nocne godziny/ miasto w
czasu/ płaczem y modlitwą przeplatał/ a nieszejne łzy/ choynemi
Psal. 6. Izami oblewał/ Lauabo per singulas noctes lectum meum la-
chrymis meis stratum meum rigabo: Płaczem onym tak Boga
znięwolil/ że nieprawosć onę zmazał/ y cieśy się tamże; Exaudi-
uit Dominus vocem fletus mei, *Wysłuchał Bóg głos płaczu mego.*
Dotkazała niemniej Święta Monika/ że Synowi swemu na ten
czas Mianichyjskim Rączęstwem zarażonemu zupełne wpaćmiera-
nie/ y prawdziwe do Boga nawrocenie Izami ziednała/ zkad i-
wiele we Izach ponurzona a nigdy prawie oschłych oczu/ dla płaczu/
za Dufie blednego Syna nie miała/ zwykł był cieśyć S. Am-
broży. Impossibile est ut tantum lachrymarum filius pereat.
Niepodobna aby Syn tak choynemi oblany Izami zginął.

Ponieważ tedy tak siła Izami głowiek sprawić może/ iż nie-
tylko sobie prywatnie/ ale też drugiemu/ za których ie lecie/ miłosier-
dnie

dzie ledno
drogie y u
żalu/ pło-
do Dufy
twieć
te które n
Czyścico-
to napan
Miaieśta
wieleby z
Sna dani
wyswiad
eloquenc
trepowan
ale przed
wcom ni
bus per
ktorzy z
rzeke) ie
nawiek
mae (mo
mam no
ricordia
preces
fallit, lac
torum p
Cum. iz
sprawy ni
też suppl
je; mowa
zupełny
Tyd
wielkie
matki/
domowy
kiedy sp
wespzecc
dnie

Dzie tedna: słusna żeby sie w tym baczyli owi/ ktorzy darmo tak
drogie y wielomozne tzy psia/ gdy od zbytniego zapomniawosy sie
żalu/ pionnym płaczem tego ścigają/ co na odwrot poyść nie mozel
o Duszy zmarle?/ ktoreby zwietszym zyskiem tzy one oddać y po-
zwieć mogli/ bynamniej nie pamiętaia. Gdyby albowiem tzy
te ktore nie wważny traw y pozyska smutek na wgaśnienie pożarow
Czystcowych obroćili; gdyby tak rzęsiście krople/ ktorami sama tyła
to napawaia ziemia ku Niebu za Oratory wyprawieli/ a przed
Miejsztem Boskiem o wybawienie Dusz łzami sie domawiali;
wieleby zaiste dokazać mogli/ y affekt swoy/ ktory teraz z ona li-
sza darmo y predko niemie rosa/ feroceby zmarłym a skutecznie
wyswiadczyli. Wielka zawrse/ y do perswazyi bardzo sposobna
eloquencya tzy miaty/ nie tylko przed ludźmi/ ktorych skryta zwykly
krepować wymowa. Interdū lachrymæ pendera vocis habent;
ale przed samym Bogiem/ ktory tym niemym/ lecz poważnym mo-
wcom nie rad swoiey umyka audyencyey; iako mowi Dawid/ Auri-
bus percipe lachrymas meas. Przetosy glupie nader czynia owi/
ktorzy z samey tylko wrodzoney płaczac miętkości/ łzami (iż tak
rzekę) iezysk odeymuia/ y niememi ie czynia; a kiedyby chcieli/ za
nawietzyszych wsprawie Dusz Patronow stanaćby mogli. Lachry-
mæ (mowi S. Ambrozy) tacitæ quodammodo preces sunt, ve-
nimam non postulant & merentur, causam non dicunt & mis-
ericordiam consequuntur: nisi quod utiliores lachrymarum.
Preces sunt, quam sermonum, quia sermo in precando forte
fallit, lachryma omnino non fallit, sermo enim interdum non
totum prodit negotium, lachryma semper totum prodit affe-
ctum. tzy za cichejstora modlitwy, odpuszczenia nie proszą a otrzymuia,
sprawy nie bronia, a miłosierdzia dosiępuia; y onsem pozytecznieysze sa
tez suppliki aniżeli mon, bo mona nprzesieniu omylić może, tza nie mo-
że; mona czosem nysztkecy dosłatecznie nie przeloży sprawy, tza zawrse
zupełny nyleie y uda affekt.

Tychai to nader wymownych Prokuratorow/ zająwają one
wielkie Dusz w Czystcu iezacych Opiekunki y onsem Kochaia
Miatki/ Szwiera Krystyna dziwna nazwana y Swieta Lydwina
domowym czterdziestoletniey choroby nieczystwem wstawiona;
kiedy sprawa podupadła Dusz takich przed najwyższym Sedzia
wespzrac chcialy; na ten czas albowiem iako jecha ich od miłości/

S. [Am-
broz. ser-
m. 48.
de tēp.]

Th. Cā.
tipr. in
vita S.
Christi.
na.

Lib. 2.
vite
Cap. 17.

S. Chris.
Citrat. in
florib.
Doctor.

tak grzenice od nabożnych też topniały; ktoremi opląkując błędy
zmártych/ miłosierdzie oraz na sprawiedliwym Sędziu wyćiska-
ły. Podieła sie Krzysztyna Świecia (iako w żywocie iey czytamy)
dosyć czynić za grzechy Grossá Lossenistiego zmártego/ ktory sie iey
pokazawşy po śmierci/ całego żywota nieprawości/ mieyscá/ okoli-
czności obiawił; owoş pişe Thomas Cantipratinus Suffragan
Kámeraceński/ iż tzy za nayperwieysze Suffragium obrata; cho-
dzac álbowiem po tych mieyscach/ góşie zmártý Gross. grzech iá-
Et popelnil/ od nieutulone^o plázu y lamentu prawie ryczáł; Loca
in quibus ipse Comes peccare conlueuerat, illa lachrymis nul-
lam consolationem admittentibus irrigabat, & ubi ille latatus
fuerat, ista lugebat: Mieyscá na ktorych Gross grzeszyć był zwykł, oná-
żami żadnych počiech nie prz. i musiał ymi zleń iá, á gdzie on wesol by-
wał, tam sie płaczem trapiela. Takowym iż rzewliwym leż petostámi/
odwiliżála srogie Czystcowe wpały Świecia Lydwina/ ktora ile rázy
ná meki Dusz onych niedznych wspomniála/ w tak rzewliwy płacz
nátychmiast zachodziála/ że kiedy uż prostych leż żalosiemu sercu
nátura nástarczyć nie mogła/ żarliwa łuteş krew same przeş oczy
pedziála; tak iş krowe krople plyná iey z oczu często sie ná iágo-
dach zsiadały/ y ná křtalc rubinow spiekáły; ktorych siła spowie-
dnik iey roznymi záşy názbierat/ á po śmierci zá starb ieden pod
głowy iey do Trunny wlożył. O iáko wiele pobożne tych Świecie
tzy ktore cudowna ku zbáwieniu Dusz dystillowála mieloş/ bez
pochyby przed Máiestatem Boskiem sprawiely; poniewaş nieo-
mylny iest Świetego Chryzostomá wyrok. Nemo ad Deum ali-
quando flens accessit, qui non quod postulauit acceperit; nul-
lus ab eo beneficia dolenter optauit, qui non impetrarit; ipse
enim est qui consolatur flentes, dolentes curat, penitentes in-
format. Zaden do Bogá z płaczem nie przyşlapil, ktoryby tego o co prosil
nie otrzymał, żaden dobrodziejsztu iego z żalem nie žádał ktoryby sie w
prágnieniu zánwieć miał, on bowiem iest ktory płaczące cięşy, o smu-
tnych zánwiáduie, skruşonych uczy.

Leży drugi sposób płacz za vmártých pomocny im byđi
może/ álbowiem iż zgorzkoşci serdeczney pochodzi/ tedyć iest Res
pánalis, rzecz wéiáżliwa y przykra; á takowe przykroşci ochotnie
podiete/ szegulna moc dosyć uczynienia/ według zdánia uczonych/
y sámeego Anielskiego Doktora máia; záczy w nagrodę gorzkiego
mał

mał Czyn
ten co ie
wał. Ca
Pisma
rozako
krewne
wlozney
myslic
ciech w
grzebie
planger
ze iedyn
y żadna
iż plácz
ley/ poč
Wiec y
rentela/
pogrzeb
tciem
nynych
zrachst
potym
pochow
y famili
to docze
śnym p
tom nie
opátrzn
różnie p
um qu
w odpoc
nie ná
kierowa
tiuam c
E
mi Prz
Dzi! á

mał Czyśćcowych/ gorzkie omy lzy pogrzebowe poyść mogą; była
ten co ie wylewa/ na odelge wtrąconych Dusz obracać ie/ y appliko-
wat. Tęc była (iako naucza nieposledni w nauce y swiatobliwosc
Pisma Swietego tłumacz Dyonizyus Carthuzyanus/) onych Stá-
rozakonnych Pátryarchow intencya; iz po śmierci znalonych albo
krewnych/ długie stánowieli żale/ obwoływali płacze; aby ták prze-
wlozonym trapiac sie y nedzac żalem/ Dufom zmarłych posilek oba-
myślić mogli. Czyli tylko bowiem sama straconych Maljonstkich wo-
siech wwieziony pamiatka/ rzucił sie do płaczu Abraham przy po-
grzebie Maljontki Sary: iako mówi Pismo/ Venit Abraham vt
plangeret & fleret eam; Ktory ták wśytkie miał na wodzy affekty/
że iedynego syna pod wyściagnionym baczac mieczem/ suche iednak
y żadna boleśna niepowleczone chmura trzymał powietrze. Ależ znać
iz płacz on Którym sie trapił/ do tego ordynował/ aby maljonce zmar-
ły/ pociecha wtrąpieniem swoim (iesli ie potrzebowała) ziednak.
Wiec y czciliwy Jozef/ czyli dármo rodzica swego ze wśytką Pá-
rentela/ wprzód siedmódziesiąt dni optakiwał/ á potym znówu przy
pogrzebie cały tydzień Plankty odpráwiał: tylko że owym smu-
tciem Wyconstley Dufy smutku wlyć prágnał (iesliby z táies-
nnych sadow Boskich weń wpadła). To; sie ma rozumieć o ludu Ja-
zrachytim. Ktory gdy Aarona ná gorze Chor zmarłego/ á niedlugo
potym Mojzysza ná gorze Niebo zesłtego/ y tamże skryćie od Boga
pochowanego/ przez całe trzydziesiąt dni we wśytkich pokoleniach
y sąnuliach płakał/ izali to ze zwyczajn czynił tylko: izali ná strá-
to doczesnego vbolewać żywota/ o lepszym daleko żywoćie Du-
fitym: przeponmiał: Dáście płaczem ták proznym/ Ktory sie dekre-
tom nie vchronnym Boskim sprzećiwiać zda/ ludzic oni tykáliby
opátrznosci Boskiej/ y iego w brew czynili ordynánsom; gdyż wy-
raznie przykazuje v Syrácydesá/ Modicum plora super mortu-
um quoniam requiescit, Troche tylko płacz nádmartym, poniewaś
w odpoczynku zoiłae: ale że inśatych żalow intencya była/ Ktora ie
nie ná ptonna tylko ostentacya zarzyla/ ale ná posilek zmarłych
kierowała; dlategoś one Stározakonne/ płacze/ iakoz dobre Mo-
tuum czynione/ nagány jadney nie málo.

E gdyby to rozumieć chcieli owi/ Ktorzy śmiertelnym z mife-
mi Przyaciolmi pomieśání rozrodem/ wtulić sie w żaloch nie dá-
dza! á dármo lzy (ktoreby Dufom tychże Przyaciol síla pomod-
2y mogli)

Gen:23

wśyłym
Zakonia
płakáli
za vniár-
sp.

Abytym
placzem
Dufie ich
ratowali.

Eccel:22.

mogły) psuła. Tłiechca Świeci Pánscy żeby ludzie byli Apathos; iako ich nieważny formował Filozof Socrates; ani bronia też/ które sama miękkiego przyrodzenia wyćista Konstytucya; pomiaru iednak w żalách/ y pobożney intencji potrzebuia. Byłoby to y przeciw przyrodzeniu/ y przeciw zdrowiu ludzkiemu/ gdyby groziło tem kto zbolátemu oppressya czyniac sercu/ wytryskiuace tzy tamowal; ktorými pospolicie żal ewaporuie/ a smutek sie wysila. Przeciwn przyrodzeniu naprzód/ bo dobrze napiłat Poeta/ iß tym potaszuie natura/ że miękkie a nie kamienne serca we wnetrznościach ludzkich szepila; iß im tzy które sie z nich sącza nadala/ a ta jest przednieysza gasita ludzkiego żucia.

Mollissima corda, Humano generi dare se natura fatetur

Quæ lacrymas dedit, hæc nostri pars intima sensus.

Przeciw zdrowiu; bo według S. Bazylego/ tak właśnie zaclumionny żal sercu szkodzi/ gdy przez tzy wyparować nie może; iako dym przywarty/ a wyscicia swobodnego nie mający/ ogień dusi y gasi z którego sie rodzi. Tłie tylko tedy wolno płakać za umarłym byle miernie; ale też y pożytecznie/ byle ten który tzy toczy/ stosuiąc sie do woli Bożej/ one Dusiom zmarłych ofiarować/ na wgaśnienie ognia Czystaćcowego chciał; y gorzkości serdeczne/ na wzięcie gorzkości tamtych aplikował. Lecz częściej to bywa/ że ludzie płaczem bez uwagi wylanym/ y lamentami bez wodzy rozpuszczeni/ zgorszą dołore passionato, y samych siebie nadaremnie suszą/ y Dusiom żadney w miękach wymy nie czynia: owsem podobno częstokroć/ okazywa im do dłuższego w nich przetrzymania/ a nowego iakiegoś smutku bywaia; gdy płochym zawróciwszy sobie głowy smutkiem/ o wybawieniu ich mogąc y powinni będąc nie radzą. Tak albo wiem twierdził Świecy Ambrozy stosuiąc Faustyną po ześciu siostry zbyt strasobliwego/ że lachrymis mactificatur anima sororis, tzy owe daremne smuciły się Rzyńska Dusa: tak y on gószcie indziej przytoczony młodzian matce swej wymawiał/ że go płacz tcy ocieszał/ y do pospiechu tu Ciebieu przeskadzał.

Twierdził to o iakichsi wodach Dibon Izaiasz Prorok/ iakoby sie w posokę obrocić/ a trwia przeiete bydź miały; Aquæ Dibon repletae sunt sanguine. Błogosławiony Aelredus Opát na to miejsce moralizuiąc/ przez wody Dibon/ rozumie tzy po proźnicy płynące; Dibon albowiem z Hebrayjskiego ięzyka wykláda się Flu-

xus

Kto zpsu-
nego zalu
placze we
dług S.
Ambroze-
go Duse
smuci.
S. Am-
broz. li-
bro 2. E-
pist 8

xus uph
s plonne
spłóć
go nie m
don qu
rerum
di afferu
fædant.
we mat
tak rzek
nie/ żeby
płacz jel
Boga z
dem/ P
moie ná
Ze l
czerniey
biora: Z
kajdy m
bowiem
żaloba p
gi/ tak t
tencya p
stroio
dziej y
ktorem
placić z
tym po
Bog na
bracal
wał wy
Achab/
witi/ n
operu
co, &
włosien
głoni

Sposoby do ratowania Duszy w Czyśćcu:

371

Placze
tęże w
krew się
obracają.
B. Ael-
redus in
Malam.

*Rus wpliywanie. a takie tzy często się w krew obracają/ kiedy tylko
z plonnego żalu płyną; y ow fluxus, a płaczliwy roście/ nie tylko
spłokać z mizernych onych Duszy/ nie brudu na ziemi zaciągnione-
go nie może/ ale na Efrate krwie bardziej te pomiećd spęci. Di-
don qui fluxus sonat, eorum lachrymas significat, qui pro fluxu
rerum temporalium plorant; nihil enim purgationis huiusmo-
di afferunt lachrymæ, sed insuper abundantiori eos sanguine
sedant. Bodaye o takich łzach nieśtychać! które mogą światos-
we matuły z Duszy spęcić/ dla gładney inwolancyey/ bardziej ie (iż
tak rzeka) rościerają y pierza: Tak za umarłych płacz Chrześciana-
nie/ żeby tzy żarliwa zaprąroczona miłość za łasnia stanęły: tak
płacz żeby owerzesiła tropie barimo w ziemi nie śiały/ ale przez
Bogą zaspędży/ łaskawy respect znalazły; abyś sie cieszył z Dawi-
dem/ Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo, Potoczył tzy Psal: 55:
moje na oczach twoich.*

*Ze łzami w jedynymże tropie chodzi żalobą/ y grubey pogrzebney
czerniey ostrość; która ludzic na znać y dowod wnerznych żalów
biora: A ta takimby Efratem Duszę pomóc mogła: śladnie miara
każdy rościć może/ który dyskurs o łzach for a wawasy wawaj; iezliś
bowiem to ze zwoychań tylko; iż tak tryb trana y narodu mieści/
żałoba przynajcie takowy Aż tak żadney przed Bog em przyslu-
gu/ tak też ani moce dosię wzmienienia nie ma; ale jeśli się wyżej in-
tencya pobożna wzbie/ a bazar iż Bog pokorne odśnienie łocha /
strojow zaś uienawdzi/ żalobne owe wory pokornie wodziwać be-
dzier y wgardzeniem świetnych śat/ exorbitancye w strojach/
ktorem obrasie kiedykolwiek Bogą umarli mogli/ nagradzając y
piacząc zeńce; bez warpliwosci wielce zapał zewość tego wbiagać
tym postępkem może/ y Duszą miłosierdzie pozyskać. Jawnie
Bog na proste odśnienie y licha pokornych worów barwie/ łaskawe o-
bracał o sy; a na śatne apparenceya y zbytnie wstrojach następ-
wał womyśli. Podobal się temu Panu/ chociaż bezbożny Arol
Achab/ że się tylko wpoedy wbiór zrzuciwszy paludament Arole-
witi/ według humoru Boskiego wbrał. Scidit vestimenta sua &
operuit cilicio carnem suam, ieiunavitque & dormiuit in sac-
co, & ambulavit demisso capite, Podrapał na sobie śaty y pokr. f
włosienica ciasto swoje, porcił, y sypiał na worze, a chodził sp. c. m. b. y skromnych
głowa; żad lubo za wielkie zbrodnie/ y niewinnych ludzi morder.*

Żalobą
moje po-
modz y-
m. tym
gdy in kto
z Pokory
noli.

3. Reg.
21.

Cieszy się
Bog z ssa-
skromnych
y pokor-
nych.

A y 2.

siwa n. b.

Ilaie 3.

Odgryza
pysnym
strojom.

stroja Karác go miał dla onego iednak stromnego habitu/ plagi Pro-
te nań był nagorował aż po śmierci tego odwlekt/ y na dzieci dos-
piero/ y sāmilia wywarł. Niepodobaly sie przeciwnym sposobem
Cerk. Syonstkie/ acz w inszych postępkach nienaganne/ że sie na
zbytne stroje przesadzaly/ gdyś im tak Izaiasz Proroż z ramienia
Boskiego opowiada; Decaluaabit Dominus verticem filiarum Sy-
on & Dominus erinem earum nudabit; in illa die auferet Do-
minus Ornamentum calceamentorum, & lunulas, & torques, &
monilia & armillas &c. Et erit pro luau odore factor, & pro zo-
na funiculus, & pro crispanti crine caluitium, & pro fascia pe-
torali cilicium. Odrze Bog tby Cerek Syonstkich; Perukich pozdzie-
ra. A w on dzień ruskie ich ochodostke pobierze, y lancuszki, y nożenia
y mancele &c. I będzie smrad miasto wonnych persum, pomroz miasto
ruslag drozich, tysina miasto trąsanych młosow, a mor miasto k-śtowne-
go opasania. Iż tedy takowa od śarncy pompy potasze Bog abs-
horrencya/ a potorna bardoż sobie śinat nie odzienie; przetoż mogą
ad gustum tego Pana przypaść owi/ ktorzy tym unytleń/ žalobe
biaża/ aby takim strojom odmiorem (ktory często nie zlekka przy-
chodzi mortyfikacya) za umartych dosyć czynili zbytki; a w grubey
y nieprzyjemney barwie/ zagniewanego im Boga błagali.

Exod.
33.Kaie 1
zraelczy-
kordiac
stroie na
anak po-
kuty.
1. Reg.
Cap. 16.

Tenci onje sami kiedyś do ublagania zapalczywości swoiey podał
sposob/ kiedy złością Izraelstkie^o ludu wrażony/ odstąpić ich/ a widoa-
ma um^o narowy prezencya/ z ośobliwey opieki spuścić zamysłał: ob-
wolął albowiem przez Mojżesza; lam nunc depone ornatu tuum
vt sciam quid faciam tibi, Teraz zlož stroje twoie, abym wiedział
coć mam uczynić. Co też natychmiast potwożeni strasnému po-
grozkami Boskimi czynili ludzie oni/ gdy na rozkaz Pański De-
posuerunt filij Israel ornamentum suum a monte Horeb, Zło-
zyli Synowie Izraelscy stroje swoje pod gora Horeb. Pyta sie Hugo a
S. Cháro Bårdynat/ na iaka pamiatke potrzebował tego po ludu
onym Bog aby sie z swoiey wyzuli ochodostki: ponieważ on na
serca patrzy/ nie na zwierzchna postać; według tego co sam do Sa-
muela mowił/ Homo videt ea quae parent, Dominus autem in-
ructur cor, Człowiek widzi to co sie poierzchu pokazuje, ale Pan
przenika serce; y daie przyczyne że sie on prosty bez wszelkiej okazy-
łości wbiór/ dla tego Panu Bogu podobal/ iż znakiem wnetrzney
umijomości/ a serdeczney potuty był. Cultora (mowi Bårdynat)

Vesti-

Vestim
& Nian
wie na d
gdy vlak
chayze
na grz
Konten
merit
depece
wzgard
czło &
iako y
tych one

Kon
wssy odp
stody w
wssy san
Day to b
lu y pech
Regestr
Apostol
enciam,
Przyczyn
catal/ por
Państwa
toie. Te
wiel sa
wieczny
gat: por
3 miłosci
stowier
iplum,
je to ias
bowac y
jest iako
go stow
Duchow

Vestimenta depoluerunt Israelitæ in signum penitentia, sicut & Niuuitæ ad prædicationē Jonæ. Świetne ślasy złożyli Izraelici-
nie na dowod pokuty, tak iako też uczynili obywatele miasta Ninive,
gdy ulakły się Kazania Jonaśowego, wory grube poobtoczeli. Tłie-
chayje się zrad rektyfikacja i/ ktorym śmiertelno przypadek żalobe
na grzbiec wkładają; aby to co z przysług swoia y znaczna Dusz
kontenteca uczynić moge/ na samym tyko zwozaju wśelkiego
meritum prozonym nie stanowili; ale w podłych ślasych światowa
depoc duma/pokornym wmyślem Cene przed Nalestatem Boskim
wzgardzonemu odśieniu jednali; a ten ktory Humilia respicit in
caelo & in terra; Osobliwy wzglad ma na pokornych tak na ziemi
tako y na niebie, Obroci miłosierne oczy na Dusze tych/ dla kto-
tych one lichych y grubych ślasy vmartwienie podeymnia.

Konkludnia wpięte pierwsze Cześć o Duszach w Czyśćcu/ da-
wszy odpowiedź na watpliwe dosyc pytanie/ Jesli kto moze bez
ślasy własney zapisać Duszom swoje dobre uczynki y zapomnias
wszy samego siebie/ prace y zasługi swoje/ na otup ich dārować?
Day to bowiem iż na pozor żarliwość ta/ coś ma powabnego glā-
lu y pochwały; weyrzawszy jednak glebi wrzeczy/ zda się że jest z
Regestru owej żarliwości/ ktora ośadził ślepa/ y rozumu prozno
Apostol mowiac/ Zelum quidem habent sed non secundum sci-
entiam, Żarliwość nprawdzie maia, ale nie według umie. etności.
Przyczyna jest poniekad iārona/ iż Miłość aby przed Bogiē popła-
cāta/ powinna bydź porządna/ dla czego się chwali Oblubienica
Pańska; Ordinavit in me charitatem, Sporządził wemnie mi-
łorē. Ten zaśie porządek miłości w tym sārwiś/ aby wprzod czło-
wiek samemu sobie dobr/ znalazł nadprzyrodzonych y
wiecznych życzy/ dopierok równa życliwość drugiemu oświād-
zał; ponieważ miara Miłości bliźniego/ powinna bydź brana
s miłości samego siebie/ iāta y sam Chrystus podał/ nie rociecy po
człowieku nie potrzebując tylko Diliges proximum tuum licut te
ipsum, Bądźieś miłował bliźniego tnegō iako samego siebie. Wiec
je to iāna prawda/ iż Regula potior est Regulator tedyć przod-
kować y w wielkym respektie powinna bydź miłość własna/ ktora
jest iako Prawidło/ śnor/ albo Regula/ do ktorey Miłość bliźnie-
go stōżowana bydź ma; y nieporównanie/ ogolocić się w dobrā
Duchowne/ aby zaszczycił tego inśego; boby to ulteron Proteron, niż kogo
y opac inśego.

Pl. mł

Rom. 10

Dārować
Duszom
swoie
zasługi
zda się
przeciw
porządnej
miłości.

Can. 2.
Luci 21.

Przyczyna
tego że kō
zda bō się
sam siebie

S. Thō:
22 d. 9.
26. ar. 4.

y opaczna raczey albo wyśpocona niżli porządna y w piekney
sprawie sytkowana miłość takowa była. Stwierdza te opinia zdas
niem swoim Amielſti Doktor kiedy naucza: Charitas magis in-
clinat ad se diligendum, quam alios. Miłość bårdziej nąłania
do kochania samego siebie, niżli innych.

Odp
nielsi ni
ten za-
rent.

Wszakże ta Racya (któro na pilna uwagę wezmie) nie iest
takiey powagi y nie ma sto mocy/ żeby jarłowe y strzeczne kolo ra-
tunku Dusz niedznych/ pobożnych serc affekty przelamać y ruinow-
ać sługnie miała; poniewaś na płonnyim sądzi sie fundamencie/
zapewne supponuac (co sie dało inaczey bydź potaje/) takoby
ten miłości własney przeciudicium czynił/ y wielko škoda ponosił/
ktory tolewek własnych zasług na Dufce czyni. Ano opat sie wrzes-
cy samęy dżecie; gdyś y owšem tym wiecey sobie głowiek Dobr-
Duchownych przyznia/ im wiecey ich dla miłości bliźniego trā-
ci: Już sie o tym dosyć mowilo wyżej w Rozdziale 7. gdziem ob-
serwie pokazał/ iż każdy uczynek/ ktory Dufom oddaie Chrzesciā-
nin pobożnyw nie tylko in ratione meriti, ale też in ratione satis-
factionis, wśzerbku nie cierpi/ ale raczey zaystiem do czyniacego
powraca; y tu słuzi właśnie słowā Psalmisty: Oratio mea in li-
nu meo convertetur; *Modlitwa moja nazad do łana mego powraca.*
poniewaś wiekſze na ten czas pożytek odbiera głowiek/ gdy ie dwu-
giemu applikuje/ niżli gdyby ie sobie na własna potrzebe obrocił.
To tylko teraz do tamtych raczy przydaie/ stwierdzaiac iako nie
zasług nie wbywa tym/ ktoryz dobrowolnie dla miłości Duf w
Czyśćcu gorāciacych/ z nich sie obnażaiā/ co twierdzi Amielſti Do-
ktor dyſkutuiac o sposobie zasługowania przed Bogiem

Plal. 34.

Wiecey
daleko od-
biera, ktu
zasługi na
okup Duf
toż.

Zasług
cenā po-
chodzi z
wielkiey
miłości y
z odwagi
na dzieła
trudne.

S. Thō
1 p. qu
95. a. 4.
in cor-
pore.

Nauza on wyraźnie/ iż cena uczynków je dwu miar pochodził
y swota śtyne w Bogā bierze. Naprzód z wielkości affektu/ ktory
rzym głowiek przedm Bogu y bliźniemu pata; przytym z wielkości
Dzieła na które sie dla Boga albo bliźniego odważa y przeladzał/
wktorego czynieniu trudność znaczna/ repugnancya/ ciężkość czu-
ie. Quantitas meriti ex duobus potest pensari: uno modo ex
radice charitatis & gratiae, & talis Quantitas meriti respon-
det prāmio essentiali, quod consistit in Dei fructione; alio
modo pensari potest quantitas meriti, ex quantitate operis sed
difficultate. *Wielkość zasługi może bydź wważana dwoiakiem spo-
sobem: naprzód ile pochodzi z początku miłości y łaski Bżey, a tak
ma nā;*

ma nā nā
sta w wid-
bydź może
Ta tey 2
żdy w zna-
zasługi su-
waia. Po-
nadte/ kto
indygenty
ciężko na-
cy iustura-
go/ iako r
dla czyiey
rzy wtopin
niżli na su-
taki iest w
odwajaiac
moga/ niż
gdyś mł
potrzebny
prywatny
na w Bog
sprawiedli-
wānym/ z
pokaj

Kāpiānie
ktory Lekt
fil na Pen
Kāpiānſta
tācyey swo-
Padl. Żal
głowiek
niem prześ-
odmienion
ture; gdzi
telna choro-
tedy smier

Sposoby do ratowania Dusz w Czyśćcu;

175

manąznączone w Niebie nagroda, która się zowie istotna, a ta zaświ-
sta w widzeniu y zżywaniu Boga: potym wielkość zasług uważana
być może, ile się rozstrwaie na wielkie dzieła, y z trudnościami złączone.
Tłaczey Anielskiego Doktorą zaśadziwszy się assercey/ łatwo ka-
żdy zna/ iako wielka rośnie przed Bogiem tym zasługa: Kterzy
zasługi swoje światobliwa rozrzucenoscia na Dusze w Czyśćcu zle-
wala. Ponieważ bowiem nie można więcej wymyślić miłości
nad te/ która porzućmyśy samego siebie/ y na wijsna nie patrząc
indygeney/ woli ostradac dobr tak potrzebnych iakie są zasługi
ciepło nabyte/ aby z nich miał w swojej potrzebie/ bliżny ciu pio-
cy sukurs y jaloge: Tład to ponieważ/ nie maś nic trudney/ he-
go/ iako wtrzymodzić się dla Boga/ y w niedze dobrowolna wpaść
dla cyicy obcioci: Tedyć łatwo każdy inierować może/ iż ci kto-
rzy wopiwmy litościwy affekt w Duszach/ wietpy na ich pożytek
niżli na swoy wzglad mają: Kterzy się przycym na tak trudny akt/
iaki jest wyruc się dla Boga ze wśytekley Duchowney substanczey/
odwajaia; wiecey iednym światobliwey Donacyey rżeni zasłużyć
moga/ niżli by to wśytko co darowali wazyło przez się v Boga;
gdyś Miłość nad zamiar/ y owsem nad Kanon Chrystusa podany
potrzebnym wyświadczone; Tudićś trudność w przełamaniu
prywatnych interessow przy odważney darowiżnie podieta/ śia-
na v Boga/ za niewiem iak wazne cenary; Ktore gdy na sale
sprawiedliwosci iego padna/ przedświny wator wśytkiemu doro-
wány/ ziednala y sprawa.

Pokazala się za rozrunej miłości effikacya/ w pobożnym Chron:
Kaptanie Zakonu Káznodziejstiego/ Imię mu było Martin/ Pradice:
ktory Lektorem był Braci w Konwencie de Nereatona. Ten trás lib: 5.
fil na Penitentá sumnienia wielce zawiedzionego; bo chociaż cap. 5.
Kaptánsta dostojnoscia slynal; zawemniawpy iednak stanu y vo-
tacyey swojej/ a na siawola się puścićmyśy/ wćieśkie zbrodnie zas-
padl. Za sprawa iednak dobrotliwego Boga/ ktory niechce zguby
Złowiek (iako się z tym v Zecharia odezwał) pewnym widze-
niem przesłrąiony/ y przez owa zbawienno trwege nagle na sercu
odmieniony/ wdal się do tegoż Zakonu Káznodziejstiego na po-
kute; gdzie ledwo Miesiac wostrości życia przeżywpy/ w śmier-
telna choroba wpacl/ y do ostatniego życia kresu przysiedl. Baczac
tedy śmierć przed oczyma/ wyśpowiadal się z wielka skrucha y
placzem

Najm-
kła Mi-
tości, wy-
zuc się z
dobrych
wzrykom
dia bli-
niego.

Przytym
miekam
tyn. akcie
trudność
zaczem
miekka
zasług.

Zakónik
Peniten-
towi ro-
paszaid-
temu da-
rował
wowie za-
stugi

widzi go
po śmier-
ci w bie-
luśńskich
Habitach.

Odpowia-
da mu r-
miał iś
nie przez
dawni-
znie one
nie sta-
cił.

1. Pet.
4.

1. Cor.
9.
Stożo-
miejcy
zyska-
nie na
se za-
gi swe
zle-
ua.
Matth:
61.

plączęm wszystkich przestępcy żywota grzechow: lecz zaprecheny
y uwagi cieśkłości ich/ powatpiwać nie co o zbawieniu swym/ y
w rozpacz zachodzić począł. Dodawał mu serca pomieniony Le-
ktor przytaczając nieścieszona miłosierdzia Bożiego obfitość/
która żadna zbrodni ludzkich mnogością zwyciężona być nie mo-
że: W ostatku żeby lepiej usność w nim wzbudził/ baczac zbyt
pomieszanego/ wszystkie swoje prace/ fatygi/ zasługi/ y dobre czyn-
ki/ których w Zakonie nabył y nabyć mógł/ na zalega niedost-
atku tego ochotnie darował. Skonał w tym wsparty darowizna-
onal y w nadziei potrzepiony Penitent/ a nie długo po śmierci po-
kazał się Spowiednikowi swemu takim kształtem. Widział iś
go w nader brudnych y sprosznych ścicach prowadzone na sed Pań-
ski: a w tym przysły osoby poważne/ z ślicznym y nad śnieg biele-
nnymi ścicach/ które zdarły z niego brzydka ściernege/ w on Li-
liowy ubrały y wstąpiły Habit. Pocznie tedy widząc to Pobożny
Spowiednik prosić Penitenta swego/ aby pominał przed Bogiem
na niego/ y takos mu bawie wprosił: aż ci obroćwśy się umarły
rzecze: Nie strasz się Namilśy Wyże/ te ślicznie mam z łaski two-
iej/ których nie stracił kiedyś mi je darował: goys obudwu nam
ten Świeży Habit wyścargy. Dalszeż odpowiedzia znac w-
marły/ takó najnamięyszego wbytu zasług swych żarliwy Spowie-
dnik/ przez to popaść nie miał/ że ie na desperatacego z miłości
złazi: ponieważ ta miłość która w penitencie/ Operuit multitudi-
nem peccatorū, Pokryła wielkość grzechow, gdy ochotnie cessyś
dobrych czynków czynił/ daleko piękniejszą pace chwaty Stola
gloriae w Ciebie mu hosirowała

Baczys Czytelniku iś nie przeduie ten/ który się dla miłości
Bożej z zastręgi wyzima/ ponieważ ie z wielką daleko anioya na
tamtym świecie odbiera; y tu rzecza sama pełnia się słowa Aposto-
ła: Qui terminat in benedictionibus de benedictionibus & mercedi-
bus. Kto nie w błogosławieństwie, będzie też w błogosławieństwie zbierał
gdyś ci ktorzy nie stoda teka dobrann Duchownymi ścicach/ y on
w zarz na ratunek Dusiom potrzebnym rozrzucał/ zyskał na
spodziewanie po śmierci ściscencya/ obfity wrodzay znajda. Jest
na to samego Chrystusa zapis/ który obiecał: iz ktoeliwiek dla me-
go bynajmni wroni/ stożrota nagrode/ y nad to żywot wieczny
oddierze/ Centuplum accipiet & vitam aeternam possidebit.

A ponie-

A ponie-
nadprzyro-
3 miłości
Erotny od-
tua magi

Rośm-
bywa/ Kiel-
inych eno-
to niezmie-
ley wynos-
stiey/ z kto-
wać może.
kocham, a/
dole płaczu
ktora jest
kochany, od-
w Xiegach
se, y na to
do Nieba d-
pła miłość
kie wieki
zgorywaia
zasług wsta-
bania Zba-
prace dla
Panie moy
wszystkie m-
z i wszystkie
Meke tak o-
cie tak utra-
rządzone p-
twole odmi-
fecistis m-
moich vcz-
sey w tych
nich doko-
chacie w

A ponieważ ci którzy na Duszę transjuzya zasług/ y dobrotkow nadprzyrodzonych czynia/ tak siła dla Boga y tego wpodobania z miłości nadprzyrodzoney spenduia: dla tego niech się peronie sto-
trotney odpłaty w tego/ który Abrahámowi mówił/ Ero merces tua magna nimis, Bede nagroda twoja zbyt wielka, /podziwiała.

Gen. 14.

Kośnie ta nagroda/ y zyskow Duchownych co raz więcej przy-
bywa/ Kiedy kto do tak światobliwego wlewku / różne sobie ro-
żnych cnot moriua, albo pobudki przybiera: przez które prawie
do niezmierzna wage/ y excellencya/ ową aż ieden/ dąrowizny swo-
tey wynosi y wbuia. Nápříklad Kiedy to czyni z miłości Bo-
skiej/ z ktora się tym albo podobnym křtactem odezwać y protesto-
wać może. Ponieważ cię Boże moy, Najwyższe Dobro, z całego serca
kocham, a przecie kochać ilebym chciał, y ileś ty godzien, na tym pá-
dole płaczu nie mogę; owóz pragnac tego, abyś ona miłością niebieską,
ktora jest Altioris ordinis, był cały, nierozermwanie, y bez przestánku
kochany, oddaś li che prace moje na wybanienie tych: którzy że ius sa
w X'egách Żywota zapisani, wpadając przed Maiestatem twoim pro-
se, y na to w bogie dorobki całego żywota mego ofiaruie, abyś co przedcy
do Niebá dostali: a tam za mnie niegodnego zastępując, y moje sczu-
pła miłość nágradzając, ciebie Bogá mego ona miłością ogniłą po nřy-
skie wieki kochali: ktora się Serásinowie, y inři wybráni nřyscy ro-
zgrywają. Podobnym křtactem może dąrowizne swoje y ochotne
zasług wstąpienie/ zalecić y w cene wynieść/ stosując się do wpo-
dobania Zbawiciela Wtřyzowanego/ a iakoby go kontentuiac za
prace dla zbawienia podiete/ mowiac náprzykład do niego. Wiem
Panie moy iako wielce Duszę kochaś? niem iż dla iedney, gotowes z
nřytkie meki (gdzieby tego potrzebá) znówu podiac, ktoreś podiat
z nřytkie: niem żeś káždy Duszy cały, zupełnie, in solidum nřytkie
Meke tak oddał, poświęcił, y appropryował, iako nřytkiem: nákoniec że
cie tak utrapienie kádey z osobná boli iá: o własne y miłosierdzie im wy-
rządzone przymusiś, iakobyś go sam w sobie twej doznat, bo się stowá
twoie odmienić nie mogą; Quodcunque vni ex his minimis meis
fecistis mihi fecistis, Cościekolwiek iednemu z tych najmniejszych
moich uczyniś, mnieście uczyniś. Owós dobry J a s v, abyś dłu-
żej w tych więźniach nie cierpiat; abyś przedcy skutek Meke twoiey
nich doskonały sáluącyey oglądał: cokolwiek z łaski twoiey mam
chećnie w Recie twoie oddaś; rácz im to nřytko, coś we mnie kiedy y

Rolnie
Cená za-
slug z ro-
żnych ma-
riua: iá-
ko to z
miłości
Boskiej.

Takie z
konformá-
cyi, albo
stosowa-
nia się do
woli Chry-
stusowej.

Matt. 25.

przezemnie dobrego sprawni, miłosćmić aplikowić, b, le tylko za tym
lichem nakładem moim, do ciebie w którym ieś wszystko dobro, co pro-
dzy przyić, ciebie odziedziczyć mo- ty. Ja sie tym zupełnie za nagrodę
prac moich kontentuię że usparty iaskay pomocą twoją, Tobie Panu
memu któryś dla mnie Kreny y Zynot użył, ile tyle do zbawienia Duszy
pomodz. y kooperari mogą.

Taś Cená Szerokie sie tu otwiera Pole do Heroicznych Aktow Cnot infych/
rolnie z z których gdy nabożny Dusz Czystańcowych zelant/ pochop do ratow-
Aktowin- wania ich/ a mianowicie do dąrowizny zaslug bierze/ niepodobna
fy. b Cnot iako ie wywyższa: iak wiele Auxes/ y pomnozenie ceny iedna:
z struchy. Tak moześ przerzeczona dąrowizna uczynić ex motuo struchy/
Zwdzie- abyś tym wiecey Zastępcow przed Bogiem miał/ ktorzyby dosta-
czności si wszy sie do Ciebie/ wraży od ciebie Najestatowi Bostimu zadane/
dobrodsiey wiecznym wielbieniem nagradzali. Zwdzieczności za dobrodziej-
stwa. stwa: aby ci od ciebie zapomnieni sut styrci/ nie statnie dzieki/
Zlutości. miasto ciebie Tworecy oddawali. Z kompasyjy y politowania nad-
nedznymi; pragnac ich chocay zwlaszta szkoda z mać oswoobodzić/
y obierając raczy samemu potym/ osiadańsy potrzebnych suffra-
gia w Czystańcu przyćiepieć; niżli na nieznosne gorących Duszy
boleści patrzyć. Te y tym podobne cnot infych Aktu/ zwlaszta za-
palonym sercem uczynione/ że sie Bogu Wschmogacemu wielce
podobają; a nad to osobliwa zosobliwych pobudek y motiva
Dobroć w sobie zawierają; dla tego też co raz wielcy a wielcy
valor/ tey dąrowiznie/ (o ktorey mowimy) udnają: tak dolece-
iż krótkiem onym lecz odważnym reflykt: ch rezultow dobrych na-
pomoc Duszy osiarcwaniem/ to v Zogá zysłać niezię / czego by
przez wszystkie rezulty sobie samemu przywiaszone nie zysła/ y za-
co one w oczach Bostich nie stają.

Wiadomo to bylo wielci kochankom Bostim/ iako dobro-
sa lutościwoy miłości merłancye: iako zystemny frymark/ ero ch
zaslug Duszom wstąpić/ a niepotemnanie wiecey z l. d. wa cdebract
dla tegoś nie cieśko im bylo/ w reflykt: ch Duchownych starbce/ a
przez wielkie odwagi/ ostre życie/ surowe mortyfikacye nabytych
ostradać/ byle tylko wieśniow Czystańcowych/ z biedy mogli wy-
kupić. Odwazyła sie na to miedzy innymi S. Teresá; ktora mając
żywa mać onych nieznosnych apprehensya obrata sobie/ Duchowna
cholera zostać/ obrociwszy na okup Duszy/ wszystkie całego żywota
czystość

S. Teresá
dąrowata
wszystkie
zaslugi
Duszy
czystość

zbiory;
stątkami
plarza y
utillius
aby iego
mamy
nie tylko
ale Siostr
dąrowizn
pisaly. 2
tey na po
przykład
menes/ 3
dla wyba
przed sm
sty/ vman
le y zup
pochop z
tych wsty
Ximenesi
złowicka
w zaslug
znie
la sie wie
znalezyste
mogla;
brod. Y
soya, Ap
ktory dop
smierć/ r
stem; y
tego/ prze
martwier
Sáiu Zae
synie odp
cu; aby
liodozien

zbiory.

Wbiory; aby sama z ubogawoży/ niedzarze w Czyśćcu leżace/ do-
 statkami swoimi z bogactwami; stosować się w tej mierze do exem-
 plarza y wzoru Zbawiciela/ Qui propter nos egenus factus est,
 ut illius inopia nos diuites ellemus; Który dla nas stał się ubogiem,
 abyiego ubóstwo nas bogatymi uczyniło. Takie odwagi dokument
 mamy w dawniejszych wiekach w Świętej Giertrudzie; Która
 nie tylko dla miłości Dusz/ obnażyła się sama ze wszystkich zasług;
 ale Siostry nawet Zakonne nad którymi Ziemia była/ do takowych
 darówizny przywiodła/ iż Duszom prace y dobre uczynki swoje za-
 piśały. Ale y poblizszych nam wieków nie schodzi na pobożnych
 też na pozor marnotrawney/ bardzo jednak chwalebney miłości
 przykładach; gdyż znaczney światobliwości Maj Ioannes Xi-
 menes/ Zakonu Societatis Iesu Laiczek/ ażkolwiek także siła
 dla wybawienia Dusz z Czyśćcowych miał czynił; jednak ośm lat
 przed śmiercią/ chcąc im skuteczniey pomódz/ wszystkie zasługi/ po-
 sty/ vmartwienia/ modlitwy/ nie a nie sobie nie zostawiając cze-
 le y zupełnie na ich ratunek obrocił/ y poświęcił. Miał do tego
 pochop z tego/ iż będąc na Modlitwie w dzień wszystkich Świę-
 tych usłyszał głos: Ximene recordare animarum Purgatorij;
 Ximene nie pamiętaj na Dusz w Czyśćcu; Który głos tak miłosiernie
 głowicką wnetrzności przeniknął/ y rozrzewnił/ że wołał sam
 w zasługach składować/ niżli leczenia Dusz ubogich słyszeć.

Nie staneł na tym przemyślny miłości inuencya; domyśli-
 ła się wiecy/ iakoby nie tylko za żywota/ ale po śmierci nawet/
 znaleźćtey sobie dobr Duchownych porcy/ dobrze czynić Duszom
 mogła; lubo tam już/ zawarte do wszystkich dobrych uczynków
 wproró. Wynalazce tego sposobu żytam/ Dycia Hernana de Mō-
 luya, Apostolskiej doskonałości Mleza/ Zakonu Societas Iesv;
 który dopędzając ostatniego życia zgonu/ a bacząc iż mu bliska
 śmierć/ ratować wiecy Dusz nie pozwoli/ ożronym wbiegł iakun-
 stem; y takiem sobie gas dobrze czynienia/ chociaż po terminie
 tego/ przewlokł kstatem: że wszystkie Modlitwy/ iakmuzny/ v-
 martwienia/ Ofiary Przenaswiesze/ które się zań według zwy-
 zaju Zakonnego/ po wszystkich świeć/ gdziekolwiek ten Zakon
 synie odprawiać miały/ całe y zupełnie darował Duszom w Czyść-
 cu; aby tak już nie temu/ który świeżo vmierał/ (choć by też ich
 Bógien był) lecz innym vmartłym służył. A tak dobrowolnie

2. Cor.
8.Toż wch-
niła 3.
Giertru-
da, y sio-
stry Za-
konne. do
tegoj prz-
wiodła.
Takie
lan Xi-
menes |
leżącą.A dru-
leżącą
Hernando
Monse-
nie tylko
zasługi
swoie, ale
suffagia
które się
zań odprá-
niać mia-
ły Du-om
zapisał.

S. Leo:

wdał się sam w niebezpieczeństwo ognia Czystcowego/ że się przes-
one rozruciła abydytacya/ w potrzebne Suffragia ogłosił/ aby tyl-
ko infych z niego wybawił. Słusnie temu żarliwemu Kaptłano-
wi pisać się może/ co wielki Leo Papież o Świętym Wawrzyniu
napisał. Superari charitaseius flammis non potuit, & legnior
fuit ignis qui vllit foris, quam qui intus accendit. Zwyliczyć się
miłości tego strachem pożarów Czystcowych nie dała; y st. b. był o-
gień; który mu przed oczyma stał, niżli ten który w sercu jego, z pod-
niaty miłości gorzał.

Zachęce-
nie Chrze-
stian, do
zakzyko-
wanych z
Dusiami
Kontra-
ktow.
Gal. 6.

Ecdz

2:

2: Cor:
8.

Kto Dusze
terat
nspoma-
ga, dozna
n. zale-
miego ud-
nich spo-
mowa. 4.
Erou. 19

Tie mam co więcej o Przenysłach miłosierdzia pisać; nie-
chayże tu będzie termin/ gdzie litase zbyłniewa za termin samego
żywota prześia/ y sposob nowy do ratunku Dusz znalazła. Tie zo-
staie nic tylko zebym przy dokonczeniu/ wyszłych/ ale mianow-
cie o pomoc Dusz nie dbałych/ żalonym zawiazał Apóstrophe/ A
postolskimi otrzymany słowy: Fratres dum tempus habemus
operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fi-
dei: Bracia pokinam czas służy, czynmy dobrze wszystkim, lecz naj-
bardziej domownikom wiary. Ktorzy chociaż są z nami pod jednym
dachem Kościoła Katolickiego zostają/ przemiesieni iednak do
infego gniazdu/ do infey rezydencyey/ y ciemney y cięskiej/ iuż
więcej sami sobie dobrze uczynić nie mogą. Wami ielseże słońce
świeci/ przetoż woła Chrystus Pan. Operamini dum dies est.
Zabraymy poki czas po tem: w tym bowiem tylko żywocie wo-
dług Różnoscieie Solimskiego/ Tempus acquirendi, Czas za-
rob. 11: iak śmierć zapadnie/ nastąpi Tempus perdendi Czas strą-
ty. Wiec w Imie Boże zawierzyście z onymi sieroćkami kontra-
ktu/ a uczynicie tak/ iako radzi Apóstol: In presenti tempore vestra
abundantia illorum inopiam suppleat, vt Alorum abundantia
vestra inopia sit supplementum, Teraz niechay wasz dobytek ich
ubóstwo zadoży/ aby potym z ich ubóstwa dostatkow zale-
ge y supplement otrzymano. Ucieczmycie żebyście iaki by na-
mnieyszy Duchowney substancyy y ubyt/ przez to cierpieć mieli/ że
cokolwiek z miłości Dusz/ na ratunek ich spendować y wronić
ponieważ to wszystko swego czasu zobitym zyskiem odbierzecie/ iak
to y Salomon iuż indziej przytoczył obietnicę/ x pewniając że sa-
memu Bogu na lichwe daie/ kto wrogich (ach! czy podobna zna-
leść nad Dusze Czystcowe wielkich) ratuje: Feneratur Dño qui
miseretur Pauperi.

Ale
3 wiezie
ich beda
radości
gá mieć
lekcy
strat: d
Foprzy
zuego n
Zaab. 1
y od sm
bryni za
ego mi
Patris n
Domem
nasza p
ratorcy
Ktorzy
ich z ta
wieczn
swom
by/ w
dnia t
le wysc
bracali
tentow
nych sa
okup a
mat o
pr
tury to
idacy/
poruży
finalne
pragni
Świec
w nich

Alle y Duse ktore tak swiatobliwa wsparte zatoga/okupila sie
 z wiezienia Czyśccowego/ pomniec pewnie na Dobrodziejew swo-
 ich beda/ gdy sie do Nieba dostana: poniewaz bowiem z uzywania
 radości wiecznych/ y szesliwej posłessey cznia/ co to za dobro Bo-
 ga mieć: y na twarz Jego patrzeć: tedye tych co im do predsey as-
 sekucyi y dzierzawy Promotorami byli kochać musza: y o nagrodzie
 strat dla siebie przez pobożna darowizne pobietych/ radzić beda.
 Poprzye: gła niegdy dnu spiegiro Izraelstich od hetmána Jes-
 suego na przepatrzenie ziemi obiecanej posłanych/ nierządnicą
 2 a. b. ktora ich przed furyą Króla Jerychunskiego przechowała /
 y do śmierci wybawiła/ aby na nie swego czasu pamiętali/ y do-
 byli za dobre oddali: Iurate mihi per Dominum, vt quomodo
 ego misericordiam teci vobiscum, ita & vos faciatis cum domo
 Patris mei: *Przyśiążcie mi na Boga, abyście miłosierdzie pokazyli nad
 Domem Ojca mego, i komia się nad wami zmiłowała. Lecz Duse za
 naszą pracę y nakładem z Czyśćcá wybawione/ pociągają się bez
 takowych adiuracyi w swoim obowiązku: iś siła tym powinne/
 ktorzy im nieporównanie wielkie miłosierdzie wyświadczyli/ gdy
 ich z tatarską ręką frogich/ nie tylko na swobodę/ lecz na rozrośy
 wieczne przeprowadzili. Szad bez pochyby zechca Dobrodziejom
 swoim wet z: wet oddać: doznana liłość podczas ostatniej potrze-
 by/ wzajemna liłością odplącić: y albo goeacym prośbami zies-
 dnąia to y Bogá/ że tak wiele mał miłosierdzie im darować/ tak wie-
 le wysc ich mogli/ gdyby byli na swoy pożytek usługi darowane o-
 bracali; alboweż żeby dostateczniej sprawiedliwość Boga wkon-
 centrowana była/ epadna Chrystusa Pána / aby im z nieścońzo-
 nych satysfakcyi swych w skarbie Kościelnym zostających tyle na
 okup applicował/ ile potrzebuia: y tak ich prauentionaliter od-
 mał odkupiowszy/ szodrobliwosć Dusi wyświadczonej nagrodził.*

Przetos: jeśli was nie może do ratunku poruszyć spolney ná-
 tury komunikacya/ iś Bracia wasi/ zreyże zlaśy Adamowey
 idacy/ w oczach waszych/ tak frogie ognie cierpieć: jeśli nie może
 poruszyć pragnienie spolnego Odkupiciela Chrystusa/ ktory stulku
 finalnego nadozśsey mał swoicy w onych niedznych rożniach
 pragnie: y abyście mu do tego dopomogli/ abyście według Parola
 Swietego *Dei adiutores byli/ zgola abyście samego Chrystusa* 1. Cor 3.
w nich cierpiącego wybawili/ cklowie wyglada: Jeśli natomiast

Bronia
 Dobro-
 dzieiom
 od Czyś-
 cowych
 mpla

Iosue 2:

Dwoi-
 kiem to
 czynia
 sposobem.

Zalofne
Parbos
do poru-
żenia
serc.

Pl. 120.

Isaie 38

Colof. 3.

Luce 6.

żarliwość chwały Bestiey nie doda wam bodźca/ żeby Hierarchia
Anielskie/ przez Apostata Lucypera y Kolegi tego nadpustofione/
są waszą indystrya co przedzey były niepełnione; żeby Kapella oná
Chorow Niebieskich/ ktorey po wypadku Anielskim tak sile nie dos-
taie wokalistow/ przez was z Dusz ná to przeznaczonych supplement
otrzymala; ktore wiecznie iusz y bez przestanku Boga wielbić/ y
swoiem y waszym imieniem wyspiewywać beda. Przynamniny
niech was prywatá wiedzcie y do tego zwabi; abyście widząc ias-
wony zysk/ ktory Konfassy zdużami zawarte przynosi/ sami dla
siebie/ chwyćili sie tej zbawienney lichwy/ á z Bogiem náłożyli Wa-
iało niebożetá z testnieniem wygladalo! rychli im z lasti was-
zey cokolwiek ná okup spádnie! iako wyplátane podnosi do gory
oczy/ ieżli sie z kad nádzieia ratunku blyśnie! y mówia z Dawi-
dem/ *Leuavi oculos meos in montes, vnde veniet auxilium mihi?*
Podniosłem oczy moje w gory, z kadze przyjdzie ratunek mój?
Iusz sobie wypatrzyły wzrost; iusz im łzami y diuga expectatywa
wysilone stábieia zrzemice; y styksia zájmáiac słow Zechiaja/
*Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excellum, Dñe vim-
patoris Wycieńczone są oczy nasze patrząc w gory, Pán e gwałt cier-
piemy; Ach iaká zálość! Kiedy w tak cieśkim rázie/ niśkad pomo-
cy niewidác! niśt biednego halerzá ná okup nie poda! Chrześcía-
nie nabożni! Induite vos sicut Dei electi viscera misericordia;
Przybierzcie sie iako przyzwolta wybranym Pán/kim we wnętrznosci
milośierdzia: Záložcie swiatobliwe Montes pietatis. y ná záloge
nadzarzow onych darmo tu zbiorow Duchownych pożywać nie li-
tuyćie; á wiedzcie pewnie je wam to przecie darmo nie poy-
dzie/ gdyż ná takim swiecie stótkrotna nagrode odbie-
rzecie. Tlich samá Prawdá Wiečna świadczy/ ktorey
słowami zawieram: *Dete & dabitur vobis mensuram bonam, & confertam, & coa-
gitaram, & superfluentem dabunt in sinum vestrum: Dacie á bedzie
wam dano, mi-re d-bra, y natka-
na, y nadzwysz o/pána, da-
dza w łono wasze.**

ie o Czyn-
mieysca
aby ci/te-
żne suffra-
Czyśca w-
tentowa-
Theolog-
peronym-
ty Czyn-
rakiem-
telnymi
cyey/ wy-
łamego
oraz/ y n-
kletymi
na mek-
wynida-
wonych p-
rzy lubo-
zá nie U-
gatione-
lesti Sta-
re iatze
nazwan-
y zlaczo-
stulow-
pionych
fructior-
da) B-
le przed-
Sinas

Do Czytelniká.

DWie rzeczy potrzebne zdáły mi się/ abym ci/ przy dokoń-
czeniu tej pierwszej Części do wiadomości podał/ Czy-
telniku łaskawy. Naprzód iż lubo tá Księgá całé traktu-
je o Czyścću/ á przecie w niej nie znaydziesz nigdzie opisanego
mieysca Czyścću; á to dla tego iż intencya moia dotad zmierzála/
aby ci/ ktorzy to czytać beda/ baržiey o ratunku Duszy przez nabo-
żne suffragia/ z mał Czyścicowych przemyślali/ niżli się o mieyscu
Czysca wydwornie pytali. Wszakże abyś y w tym punkcie wkon-
tentowany zostal; masz wiedzieć iż Czyścćie dwousty naznaczaia
Theologowie; ieden zwyczajny/ y pospolity; á drugi szczególny/ y
pewnym tylko osobom z Dekreću Boskiego naznaczony. Pospoli-
ty Czyścćie jest w środku ziemi blisko cętrum; gdzie Bog czwo-
rakié mieszkanie/ albo raczey więzienia dla Duszy/ ktore się z śmier-
telnymi rozstáia ciałami/ według rozney ich wnetrzney konstytu-
cyey/ wystawil. Pierwsze więzienie jest katuszá piekielna około
sámego centrum wybudowana/ y ogniem takim/ ktory pożera
oraz/ y ná wieczna śmierć odżywia napelniona. tam z Czarty prze-
klatymi mieszkańć beda po wszystkie wieki ludzie śli y dla grzechow
na meki wieczne skazani/ ktorzy z piekła po i Bog Bogum nie
wymida. Drugi jest táras Czyścćcowy/ lecz doczesny; ktory w ro-
wonych piekielnemu ogniu płomieniach/ sináza się Dusze tych/ kto-
rzy lubo przez spowiedź grzechow popelnionych pozysli/ iednak
zá nie Maiestatowi Boskiemu dośc nie wyrnili/ ále cum obli-
gatione ad poenam temporalem z tego świata zesili. Trzecia
jest Stánśa dla dźiatel bez Rzyu Sw. kt. go umieraiacych/ kto-
re także máia do czasu w ziemi rezidencya Limbus puerorum
nazwana; wszakże ná sad ostateczny Dusze one z tamtąd wymida/
y ztaczoné znowu z ciałami ná Sad stána, á po Dekreće Chry-
stusowem. gdy Niebo zamrze wybráni; ch/ Piekło pochlonie potę-
pionych/ oni ná ziemi od ognia wprzód wypolerowaney zostána/ y
fruitionem bonorum naturalium (według Dottorow nieć be-
da) Boga iednak ná wieki nie ogladaia. Czwarte mieszkanie by-
ło przed przyściem Chrystusa p. na swias/ Limbus Patrum, albo
Sinus Abrahæ nazwane/ gdzie przebywały Dusze ludzi pobo-
żnych

Czworo-
miejsce w
ziemi dla
duszy ro-
żnych.

S. Tho-
mas in
4. Disti-
21. art. 1.
quæst. 3.
Piekło.

2. Czy-
ścćie po-
spolitey.

3. Lim-
bus pue-
rorum
gdzie zo-
stáia dźia-
teli bez
Krztu S.
Henriq.
lib. 9. vl-
tim: cap.
25. §. 2.
4. Limb-
Patrum
in j. Koń-
czoney.

żnych częścią pod prawem Natury/ częścią pod prawem piśnianym przez rece Mojżesza od Boga podanym zmarłych: ponieważ bowiem ięże na on czas zawarte było Niebo / y dopiero ie otworzył Chrystus/ o którym czytamy w Objawieniach Jana Świe- tego: Habet clauem David, aperit, & nemo claudit, claudit & nemo aperit. *Ma klucz Dawidów, otworzy, á nikt nie zamknie, zamknie, á nikt nie otworzy.* dla tego czekać w zatrzymaniu musieli/ oni chociaż Świeci Oycowie dotad áż Chrystus Pan wolny im wstęp do Nieba uczynił/ y tam ich przy cudownym Wnie- bowstapieniu z sobą wprowadził. Teraz miejsce to zburzone/ gdy już ie Zbawiciel wyprożnił/ więźniów z tamtąd zabrawszy/ iako mówi Apostoł: Ascendens Christus in altum, captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus.

Czyściec Drugi Czyściec szczególny/ y extra-ordinarié pewnym tylko Dufom naznaczony iest tam/ gdzie Bog aby cierpiały z niedość- **szczegul** glich sadow swoich determinuje; co bywa pospolicie na tych **ny Dufie** miejscach gdzie sie iakiego grzechu dopuścili/ po i z ciałem **maia** **gdziekol-** **wiek wo-** **la Boja** **niecie.** **Pascháy-** **us Kárdy-** **nat cier-** **piat w** **cieplicach** **S. Sene-** **ryn cier-** **piat w** **rzecznym** **brodzie.** **Zołnierze** **pod wár-** **mácy** **tám gdzie** **zabić.** **Paścházysie** **Róściolá** **Rzymistiego** **Kárdynale** / áż wielkiey światobliwości Njezu/ iż po śmierci widział go Święty Germá- nus Kápuáński Biskup w Cieplicach támeicznych/ gdzie mu Bog szczególny Czyściec (iako samje zeznał) naznaczył. W Światym Serwerynie Arcybiskupie Kolenistim podobna rzecz pisze Sanctus Petrus Damian: *Epist. 13. ad Desiderium Cap. 7.* Jż sia Kleryka kowi swemu w pul brodu rzeki pewney pokazał/ oznajmując iż tam zwoley Bozey meki Czyścicowe cierpiał. Tuz owo Woysko ogniste (o którym masz wyżej) co sie na każda noc pod Miastem Wormácy pokázowało/ iżali nie iásnie zeznało: iż w onych stráśnych puttách były Dufie Żołnierzów/ na támtym plácu pobitych/ ktore tamje záraz Czyściec cierpiały/ gdzie ciała ich na poboiowišku legły.

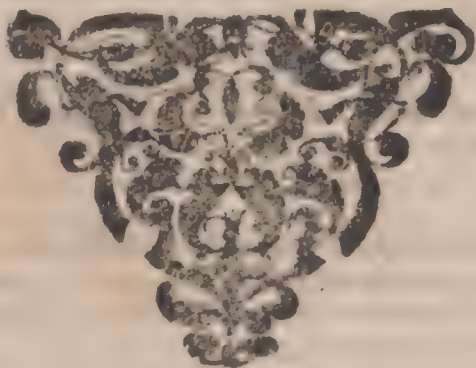
Te krotko podawszy o Czyścicu y iego miejscach informácyá/ druga rzecz donosze do wiadomości twoiey iastáwy Czytelniku; iż dopiero masz pierwszą Funkcyá albo Powinność Bráctwa

Plays

Playswie
na/ to iest
ra sluzy za
ie/ nie mog
infemi z
competen
gdzie miał
na druk y i
Bráctwa
Bráctwo/
rey będzie
stucki/ y n
dza swam
ga Se
znaj
fi

Najświatszego Odkupiciela wkrzyżowanego/ w tey Xiazge opisać
na/ to jest iak o ratować Dusze w Czyszczu zatrzymane: Druga Kto Obiecuie
ra służy zakańczonym w Grzechach/ y szkodki do ratunku ich podać Author
ie/ nie mogła ieszcze tak przedko świata oglądać; częścią iż Author/ druga
infernii zaprzatniony zabawami/ nie miał sto czasu aby to opus- część w
competenter wystawił; częścią iż przy tak optakanych czasach/ krotce, o
gdzie między ludźmi ściśt wielki/ stapo o Dobrodziejstwo/ Ktorzyby ratowa-
na druk y inſe Expensy do wydawania Xiazg nalezyte niedostatek niu ludzi
Bractwa posilkowali/ wskázje przecie/ postára sie nie za dlugo zakańcz-
Bractwo/ aby y tá wtora część nie mini potrzebna stanela/ w Kto- tych.
tey będzieś miał dostatecznie opisane Początki/ progressy/ stopnie/
stuki/ y ná koniec Termin ostatni Zakańczalności/ Ktorego dopo-
dza swawola ludzka/ ná złość wzjeta/ a sprawiedliwie od Bo-
ga Secundum Passiones Desiderij, puszczone. Tamże
znaydziesz potrzebne remedia tak do wwarowania
sie/ iako wlegenia Zakańczalności serdeczney: Kto
zych oczekiwaiac zażyway tym czasem tey
pierwszey części szesliwie/ z twoiem y
Dusze do Czyszcza skázanych ży-
stiem : co zdarz Pánie
Boże.

1. Thi-
mot. 4.

REGISTR

Rzeczy znaczniejszych ktore się w tey

Xiedze zawierają.

Liczbá znaczy kárte, Literá P. Początek iey, Literá S.
Srzodek, Literá K. Koniec.

A

Absalon że Oycá widzieć nie mógł, raczy umrzeć wolął niżli od twarzy
Ojczoskiej oddalony być. Kart. 38. P.

Achab, chcuias̄ złośliwy Krol Izraelski, pokornym odjęciem zmieczył zą-
gnięwanego Boga, iś mu karanie odwołł. kart. 371. K.

Abyssinowic Murzyni choć Odszczepiency iśtmuzny po śmierci umarłych
zà Dusze ich rozdają. kart. 264.

Tos̄ czynią Indyjscy Chrzescianie od S. Thomasa nawroceni Tamje.

Adelhárdus Zakonnik S. Benedikta, ktory Poręye zà umarłych Braci, na-
lezyte w Bogiem zatrzymywał, rozgami od nich wstępowy. kart. 85.

Tenże gdy trzeciego dnia po chosćie umarł, iustigia ktore zań odprawio-
no Dusiom ukrzywdzonym Bog aplikował. 86.

Adonibelek Krol pod łotem zobicietymi rękami odrabiny zbierający, wize-
runkiem iest Dus̄ wczysca. kart. 74. P.

Aerulz Heretyk pierwszy poczał przecin Czystcowi y Modlitwom zà umar-
te nàsłepować. kart. 114.

Aniolowic iakie wesele mają gdy Dus̄a do Niebã wchodzi kart. 127. S.

Aniolowic albo Cherubinowic od Salomonã w Kościele wystawieni byli
zdrzeniã Ołownego, na wyrażenie, iakiem ku ludziom narabiału Miłosier-
dziem. kart. 129. S.

Cis̄ postawieni w przybytku tak, iś na Kościół ku ludziom pãtrzali, na wy-
rażenie tego, iako nas do chwaly wieczney wygladają Tamże

Aniolowic na pogrzeb S. Simeonã Sãnt m̄ albo Glup. m̄ nazwanego zbiege-
li, gdy go bez processy do domu niesiono, y głosy s̄b na powietrzu s̄ s̄one bils̄.
kart. 327. K.

B. ANNA à S. Bartholomzo Karmelitankã gdy co chciała w Bogu s̄bie wic-
dować

dnal, 3
Anniuerf
przyczyn
W Antv
gnia wr
nie mog
Argia Po
sie do K
Tęsuł
na wlas
Artaxerx
Tyias
Arnulphu
meki. k
Pokaza
y wodzi
Assuerus
ściecy ol
rha bole

8. Barna
iśtmuz
8. Bened
zrzenie
Benedik
Klunia
Tenże p
B. Bertr
oto iś
Zkad p
Bestie D
Przyk
Tamże
Druz
Len k
si na gr

R E G E S T R

K.

dnąc, 3 Duszami w Czyfcu nakładatá. kart. 138.

Annuerfuarze albo Rocznicze za umartych nastály zaraz od Apostołów. kart. 176.
przyczyna wstánu ich. Tamże.

W Antvverpij gdy złoczyńce znaczne, po trzykroć w kašuly (molány do O-
gnia wrzucono, á co raz łanuchem wyćiągano, Lud patrząc ná te Meke
nie mógł, y krzyknáby mu zgurzeć dopuſzczono. kart. 65. S.

Argia Pogánſka Xienia, gdy porazdu nie miała, á pieſo wchodząc nie godziła
ſie do Kościoła, Synowie zaprzagły ſie nieźli. kart. 151.
Teſtuga Dobrodziomóu rządzáia Duſe, iſt ich do niebá w prowadzáia
ná wtaſnych rekách. Tamże.

Artaxerxes Krol Perſki, za garść wody od chłopká oſiárowáney kazał odliczyć
Tysiąc Daricos, czerwonym złotym równych. kart. 131. K.

Arnulphus Kapłan o gwałcenie Poſtów ſkazány był do Czyſzczá ná cieſkie
meki. kart. 235.

Pokazał ſie S. Rembertowi, y proſił áby zan czterdzieści dni poſcił o chlebie
y wodzie, y gdy to S. uczynił rybáwiony zoſtał. kart. 236.

Aſſuerus Kral Aſſyryjski ktoremu przed ſlubem Oblubienice przez ſieść Mie-
ſiacy olekiem wyrrhanym głádzono, Figurue Chryſtuſá ktory Duſe Mir-
rha boleſci poſeruje, nim ie do niebá przyimaie. kart. 133. P.

B.

8. Barnábas e Apoſtoł, nazwány był Filius conſolationis, Syn poćiechy dla
iálmuzn, ktorými potrzebnych cieſzył. kart. 24.

8. Benedikt Chłopká od okrutnego żołnierza Galle zwiázanego, ſámym rúcy-
zrzeniem wvólnit, y więzy rozernwał. kart. 125. K.

Benedikt Oſmy Papiiez po ſmierci proſi Błogóſławionego Odiloná Opátá
Kluniaceńſkiego, áby gorátował. kart. 132.

Tenże potym dziekuje B. Odilonowi za wybańwienie z Czyſzczá.

B. Bertrándovvi Zakonu Káznodzieyſkiego cáła noc n. przykrzytá ſie Duſá,
oto iſt wolał ratować zákámiále grz(ſniki niz Duſe rúCzyfcu kart. 77. S.

Zkąd potym odmienił zdánie, Tamże.

Beſtie Dobrodziomóu áſſekte wdziecznoſci pokázuią kart. 91.

Przykłady ich rózne: iáko tu Pſa, co za trupem Pána ſwego wſkoczył w rzeke
Tamże K.

Druzy dway gdy Pánów ich palono wſkoczyli wogieć. kart. 92. P.

Len ktory chromiac ná noge, á zleczony d S. Gerazimá, ſtuzyl mu y po ſmier-
ſi ná grobie jego ryzac umárl Tamże. S. Aaa z Blas

R E G E S T R

- Bias** Filozofia dąć p^a Morzu z ludźmi złymi, gdy jąła uderzył^a à oni modlić się
poszali rzekł, Miłczcie by się o was Bogowie nie dowiedzieli. k^{art.} 200.
- Bog** Sprawniejszy Pokut od Spowiednika zadanych podwyższa gdzie ten dla
respektu zelżył Małe żądał. k^{art.} 59. K.
- Bog** kudy Męko wieczną grzechowi śmiertelnemu należała, odmienia wdo-
czną wielką łaskę czyni, bo finiti ad infinitū nulla proportio k^{art.} 64. S.
- Bog** w tym żywość karze na Ciele, aby potym nie karał na Dusz^y k^{art.} 243. S.
Przez docz^{ne} karania, iako umiemia od wiecznych piekny, o tym Mstyczny
diskurs S. Grzegorza k^{art.} 244. y in^{se}.
- Bog** s^{ym} Poganom litość nad umarłymi nagradzał k^{art.} 278.
W Macedonii cudowna ułpitość Ryb dał^a gdy się na odprawianie Rocznie
schodzili Tamże. S.
- Czyni to Bog nie żeby masie ich obchody in specie podobaty, ale tylko Litost
na umarłymi in genere T^{am}że. K.
- Błogosławionym** w Niebie Kroluacym suffragia nasze nie są potrzebne
k^{art.} 161.
Przynosi im iednak augmentum gloriae Accidental^{is}, przybytek albo
rozperzenie chwały powierzchni^{ch} Tamże.
- Bolesć** Dusz^y iako wielka zła, ist zaraz wyszedłszy z ciał Bog^a oglądać nie mogą
k^{art.} 41. P.
- Przyczyna tej boleści że wiedzą y apprendui^a żywo, co to za szczęście Bog^a wi-
dzieć Tamże. S.
- Druga że nader gorąco widzenia tego prąga k^{art.} 43. S.
- Bolesć** z^{aw}iedzioney nadziei iako przysra k^{art.} 43. K.
- Równa się śmierci k^{art.} 44. Iob woli umierać niżli zwłoke prągnięcia
swego cierpieć oczym piekny diskurs S. Grzegorza Tamże. S.
- Bolesć** najmiejsza zła mała Dusze w Czystcu, i^z widza zapamiętanych o sobie
ludzi według S. Antonina k^{art.} 76. przykłady o tym przytaczają się Tamże.
- Bractwo** Naysw: Odkupiciela Ukrzyżowanego ist officina albo warsztatem
Miłosierdzia k^{art.} 2. K.
- Bractwo to postanowione na ratunek dwoiakich Dusz wielce potrzebnych
k^{art.} 3. Iego powinności wspomina się Tamże.
- Czemu nie pod in^{szym} ale tylko Ukrzyżow: Odkupiciela tytuł^{em} założone k^{art.} 4.
S. Czemu w Kościele P. Panny k^{art.} 9. K.
- S.** Brygid^a widzi^ata Dusze iedne w Czystcu która nie nie cierpi^a à przecie
dzimnie się smuci^a, dla tego ist Bog^a nie widzi^a k^{art.} 47. K.

Cere

Ceremon
k^{art.} 30
sa ktor
k^{art.} 30
Ceremoni
Ratib
Prawa p
Gdyś ok
Ceremoni
przez in
Tamże
k^{art.} 31
Ceremoni
Ceremon
mych się
Ratib, g
wiernyn
3 skutkon
pedził
Ceremoni
ist tak że
Chleb nie
na kstat
Chleb y w
Światey
Według
muzie r
Chłopie
Biskup
Chłopie
ist tego
Christus
Napran

- Ceremonie są obrzędy powierzchownie do przystoyney części Boskiej służące
 kart. 304. Podział ich czworaki od S. Thomasa uczyniony Tamże. Jedne
 są które moc mają z postanowienia Boskiego, Drugie z Instytutu Kościelney
 kart. 306. P.
 Ceremonii stánowienia moc jest w Kościele Katolickiem kart. 306. S.
 Racja bo błażdana y w Stanie Natury iako się wywiedli Tamże y w Stanie
 Prawa pisanego, iako mają kart. 307. S.
 Gdyż okrom Moyz. są, inni nabożni, różne potym stánowili Świątą kart. 308.
 Ceremonie Stanowi Kościół dla dnu przyczyn kart. 309. naprzód aby
 przez znaki powierzchne, prowadził ludzi do uznania y czci rzeczy Boskich
 Tamże prz. tym żeby przez nie pomoc Duchowną zaszynwającym podał
 kart. 310. P.
 Ceremonie nąse są skuteczne, starozakonne byty prozne kart. 310- S.
 Ceremonie od samego Boga podane mają moc Ex opere operato to jest zsa-
 mych siebie kart. 310. K.
 Racja, gdyż widzimy że bez względu na zaszynwających, równie pomagają
 niernym y niemiernym kart. 311. Obiasnia się to dwiema przykładami
 z skutku Krzyża S. którym y Iulianus Apostata, y Zyd jeden Czarty od-
 pedził. Tamże.
 Ceremonie powaga Kościelna ustanione, według pospolitszey Sententii ma-
 ją także moc ex opere operato. kart. 312. S-
 Chleb według rady Sálomona po wodzie puszcząć, iść ludziom których życie
 na kstałt wody upływa, w potrzebie dobrze czynić. kart. 99. K.
 Chleb y winogdy Tobiasz Stary Synon nad grobami stániać kazał, ofiarę Mł-
 ły Swiętej według Ambrozego myślicie wyraził kart. 198. S.
 Według Kardinála Bellarminá, karmić ubogich przy pogrzebach, y dać ias-
 mienne radzić. kart. 219. S.
 Chłopię gdy pokleknałszy na grobie Matki swej Północy zmożiło widział
 B. kup iść złota weda Matrona słuchając wyciągnęła kart. 9. K.
 Chłopię po śmierci opowiada iść cięzszy daleko jest Ogień Czyścowny niżli wpy-
 tke tego Świątą płomienie, choćby ie niedo zbit kup. kart. 30. S.
 Chrystus Pan różne urzędy odprawił na krzyżu, Kapłanski. kart. 5. S.
 Naprawce kart. 6. Hetmána, Pośrednika, Zbawiciela. Tamże.

R E G E S T R.

- Christus pie niaǳe za krew swoje od ludasza nzieste, nie inaczy Ordinowa
tylko na pożytek umarłych, kárt. 8. S.
- Chrystuśowe Ciało Worem zowie Dawid, iż w nim był okup grzesznikom
kárt. 9. P.
- Christus konając oddał nśśafunek P. Pannie okup krwie najdroższej kar. 10. K.
- Christus Zmartwychwstając, albo nśśytkie Dusze wybawił z Czyścć albo po
większej cześci. kárt. 17. P.
- Christus Pan wielce ścieśły, gdy Dusze która tak wielkiem nakładem nabyta
w Niebie odbiera kárt. 119. P.
- Christus tak zupełnie y cale valor Meki swojej, iedney Duszy oddał iako
nśśytkim Tamże.
- Christus iako Głowć Wyóranych, w nich iako Mystycznych członkach cierpi
Tamże K. w tychże członkach ratoruiny bywa. kárt. 120. P.
- Wiecej go bola cudze nedze, nizli nśśytkich na świecie Nedzarzon własne
Tamże S.
- Christus w Ogroycu mając przed oczyma przyszłe Kochankom swoich Meki
krwiaśie poćit według S. Bernardina kárt. 121. S.
- Stanęły mu tegośczasu y Meki Dusz moczach, y w nich wielce bolał. kárt. 122. S.
- Christus powiedział S. Gertrudzie, że gdy kto Dusze w Czyścću ratuje, tak mu
to przyiemno iakoby tego samego w Mecie ratował. kárt. 123. S.
- Zwielkiey ku Dusom miłości, ich Bole y Meki za własne poczyta Tamże P.
- Christus Pan Dusze w Czyścću Mirrha Bolesci polerwie, iako Aluerus in Ti
po jego, Oblubienice przed Slubem Myrrhonym olejkiem gladzić kazał.
kárt. 133. S.
- Christus kaze śieśtarć o Przyjaćioły którzyby nas do wiecznych zaprowadzili
przybytkom, á takowe są Dusze. kárt. 149. S.
- Ciała niernych Kościół Kátolicki, nie na prośbey lecz świecony ebować kaze
ziemi karte. 328. gdyś zna dobrze godność Ciał ich, które są Kosciółem
Duchá S. według Apostoła Tamże.
- Ci którzy Ciała niernych ładź gdzie w polu grzebią Dusom fromotę gádają
kárt. 330. P.
- Poniewaś te wrodzona skłonność ku Ciałom swym mają kárt. 331. Coż
znáte y práwo pospolite od Cesarzon Iustiniána y Theodonyasá piśáne, które
mał Tamże. S.
- Ciało ludzi ztych w Kościół pochowanych, mieysce Świeta nie obroni od czar
ton, którzy mając Dusze, y do Ciałam nieza kárt. 334. S.

Przy-

Przy
chowan
Ma
Cierpiac
możemy
Patrz
Chwalę
gdys ten
na bedzi
Czas do z
kurt. 67
Czyściec
dnym, y
według S
scu mni
gorzć ka
Czyściec
przed j
Dekretu
umierał
wśa Kara
Tamże
tych pod
Tamże
Z Czyłce
skry (pr
O Czyłce
ch, y b
Poradk
kar. wie
nie row
było prze
dzy wie
śre mup
Czyściec
dom grz

R E G E S T R

Przynośza siedmą przytady z S. Grzegorza, iako Diabli Trupow tam po-
chowanych ludzi z tych wynotowali. kart. 335.

Mas o tej materyey serzy pod Titulem gruby.

Cierpiac utrapienia i tore Bog dopuszcza, a Dusom aplikuiac sielcem pomoc
możemy i o czym Traktat obszerny kart. 246. & sequ.

Patrz, także pod Titulem utrapienie.

Chwalić Boga jest obowiązok przyrządzony káždego człowieka. kart. 116.

gdys ten jest kres do ktorego stworzony. Tamże. y wybranych Pańskich tedy-
na będzie zabawa po nysytkie wieki Bogu wielbiu Tamże.

Czas do zasług cale upłynął Dupom w Cysccu, Ratie tego, ktore przeczytay
kart. 67. & sequ.

Czyścić cosie. kart. 15. S. zaniego Zacharyas Prorok leziorem bez wo-
dnym, y oczema? kart. 17. K. n. Czylicu drwa, pleny, mierzne wypala

widlug S. Panta, to jest grzechy na smiecie zaciagnione kart. 17. n. Cys-
ccu mnieysze tylko, albo pomiednie grzechy ogien wypala widlug S. Grze-
gorza kart. 18.

Czyścić dnoaki na przod zwozayny albo p. spoly, ktorego miesce jest n. po-
szod zmi tuś przy Piekle kart. 383. Drugi Partikulawy zał sunia
Dekretu Boskiego nakazany, tego mie sce tam p. spoly Bog n. n. c. d. e
vmierali zycac grzesyli kart. 34. Dowodzi sie to przyk. domi y p. d. f. u
Kardinala ktorego S. Hermanus widzial w Cieplicach Kapucynich.
Tamże S. Severina ktory cierpiel w grzechnym br dzie, Zoln. rzo. pob-
nych pod normata, ktorych na pobozomisku n. dymano, w ognistych zbroia h.
Tamże.

Z Czylicu n. n. nie n. y n. d. z. r. a. s. do eslatniego cholerz. a. o. d. n. to i. s. l. a. s. s. e. Bo-
skiry spr. wiadomości, przez Maki do. y. e. f. e. n. s. e. kart. 18.

O Czylicu praei. Nowatorom ze jest, cztery d. n. o. d. y: Pierwszy z p. o. n. s. e. c. h. n. c. n. n. s. y. t. k. i. c. h. n. i. e. k. o. n. z. a. v. m. a. r. t. e. m. o. d. i. t. n. w. i. z. i. e. y. kart. 21. S. n. t. o. r. y. z.
Porzadku spr. wiadomości Boskiej; ktory odpusci. m. s. y. n. i. n. y. z. a. c. h. o. w. u. i. e. s. o. b. i. e.
k. a. r. n. i., a. l. b. o. n. i. t. m. a. l. h. o. n. t. a. m. i. t. y. m. s. m. i. e. c. i. e. kart. 24. S. Trzeci. z. l. u. d. z. i. e.
n. i. e. r. o. n. n. i. e. p. o. k. u. t. u. a., p. r. z. e. t. o. s. r. o. w. n. i. e. N. i. e. h. u. d. e. b. r. a. c. n. i. e. m. o. g. a., g. d. y. s. t. y. t. o.
b. y. t. o. p. r. z. e. t. n. i. s. l. u. s. t. a. n. o. s. c. i. kart. 24. K. c. z. n. a. r. t. i. s. i. d. n. i. m. i. e. y. s. e. y. m. n. i., d. r. u-
d. z. y. n. i. e. k. s. t. e. y. n. i. e. c. y. g. r. z. e. c. h. o. w. n. a. t. a., t. e. d. y. t. e. s. t. m. n. i. a. l. b. o. n. i. e. c. y. k. a. r. a. n. i. a. p. o. n. o-
s. t. e. m. u. p. a. kart. 25.

Czyścić jest Ogniste Morze od spr. wiadomości Boskiej na wyploknie Br-
d. n. g. r. z. e. c. h. o. w. y. c. h. z. g. o. t. o. w. a. n. e. kart. 26.

Czemu

R E G E S T R.

- Czemu w Czystcu Ogień najbardzi w szeminia, lubo tam są inſe Meki
dwie tego Ratic kárt. 27. S. Firmpa iſt moc Oczyszczenia, czego Du-
ſom najbardzi potrzeba Tamże K. Druga iſt najbardzi przenika wſkroś
kárt. 27. P.
- Czystcá rzadko kto po śmierci wdzie choćiaſz z ludzi doſkonalitych kárt. 52. S.
Obrócenie w tym S. Teresy kárt. 55. S.
- Czyſciec ieſt Tarás taki, z ktorego ſie ani dobyćz właſnymi ſilami niepodobna
ani wyproſić nie można. kárt. 66. & ſequ.
- Czyſciec y iego Meki czemu ſie w Piſmie Morzem wzburzonym zowie
kárt. 125.
- W Czystcu zoſtający modlą ſie za Dobrodzieiow żywych kárt. 134. Mądry o
tey Modlitwie Bellurminá diſcurs który przeciwnie zbira rátie kárt. 136.
- W Czystcu będąc Paſchafius Kardynał, y S. Scuerin cudá czynili kárt. 135.
- W Czystcu pieknym pomiarem wydaie ſie oraz Miłoſierdzie y Sprawiedliwość
kárt. 160.
- Czystcá wizerunkiem byto Morze ſkláne, ktore Jan S. w obróceniach wi-
dział z Ogniem zmieſzane kárt. 176. S. Skláne dla tego bo ſie ſtuc y wie-
żniow oſwobodzić może, Piekło zaś ieſt Morzem Dyámentowym nie prze-
tomionym. kárt. 127.

D.

- Dárować wſytkie ſwoie zaſługi albo raczy dobre uczynki Duſom w Czystcu,
zda ſie przeciwn porządcey miłoſci. kárt. 173. S. Przycz ná bo każdy bliſki
ſam ſiebie niż kogo inſzego Tamże K. Odpowiedz ná te obietnia że nie tra-
ci, onſem wiecy dáleko zaſług niż waz, kto ſe ná okup Duſtoży. kárt. 374.
S. Ratia iſt wielkość zaſługi, pochoź: według S. Thomáſa, z wielkoſci mi-
łoſci, y z odmagiey ná rzeczy trudne Tamże K. co ſie oboie znáyduie w táko-
wey dároniznie. kárt. 376.
- Przykład o tym ſpowiedniká z Zakonu Káznodzieyſkiego, który Penitentowi
deſperuiacemu zaſługi ſwe dárował kárt. 375. Opowſada mu po śmierci
pokazały ſie w chwale iſt nic ona d. rowizna nieſtráciť kárt. 376.
- Dárowizney tey ſnógatoblney, coraz wiekſza Cená płynie groźnych Motius
Cnot kárt. 377. iako to z Miłoſci ku Bogu, ktorey mſſ praxim. Tamże
z Conformáty do upodobania Chryſtuſowego, z wdziaćnoſci za Dobrodziey
ſtwa,

ſtwa, z fer-
Przykłady
przod S. T.
taka daron
sy, który
je Herno
wet, ktore
Dawid imien
przekazán
to z zalu ty
czka, lece
Diabłow w
poſpolitſey
tego że inſ
Diabli nie
nrzaski ich
ſtraſna, ob
Diabeł aby E
potępiony
chce ſie dr
czenia swi
Diabeł K p
nych nie o
Diabli iakie
tak cieſkie
Blugość M
Funduſe
kárt. 63.
Blugość tá
ktády o tym
piezu. Tá
dnem zowi
Dotyc czyni
dlug S. T.
czynek ok
Doſyćczyn

R E G E S T R.

- Anz, z serdecznego politowania, których Cnot Akty czytają kart. 377. 7 378.
 Przykłady Świątych którzy swoje wszystkie zasługi Dufom darowali. Na-
 przod S. Theresy kart. 378. S. Gertrudy i z Siostrami Zakonnymi które na-
 tęża daważna namowitą kart. 379. Ioannes Ximenes Societatis Je-
 su, który wszystkie dobre uczynki, osm lat przed śmiercią Dufom oddał. Tam-
 że Hernondus Monsuius leżutą, nie tylko zasługi swe, ale suffragia na-
 wet, które się za po śmierci odprawić miały Dufom darował. kart. 379.
 Dawid imiele prosi, żeby Modlitwą jego do Boga wstąpił, bo się czuł iść strzegł
 przykazania jego. kart. 20. K. Dawid poczęść za Saula Królą nie czynił
 to z żalu tylko jako Hereticy wdają, bo słusni było prosić po śmierci Syna-
 czką, lecz dla ratunku pobitych. kart. 234.
 Diabłów widzenie w Czyśćcu przyczynia Dufom Mak kart. 35. S. według
 p. spoliſſey opinii Diabli nie mogą Duf w Czyśćcu Tamże K. Przyczyna
 tego że inſy karze Syna, inſy zloczyńca i Tego kąt, Syna Ociec kart. 36.
 Diabli nie trapią, przeciw poczwaram swymi strąsa Dufę kart. 36. P. syſta
 rżazki ich z Piekła, będąc tylko o ściane. Tamże widzieć Diabla iſt rzecz
 strasna, obławienie o tym B. Katarzyny Seneskiej kart. 36.
 Diabeł aby Boga choć tylko na Moment widział, podejmie się sam wszystkich
 potępionych Me'i, do dnia sądnego cierpieć kart. 42. P. Drugi dla tegoż,
 chce się drzeć do ni. ba po brzytwachy Mieczach w ludzkim cieles do skoń-
 czenia świata Tamże S.
 Diabeł K p'ana który od Konającego Pielgrzyma na Mſę suknią wziął, a o-
 nych nie udprawił, taś Suknia poparzył kart. 49. S.
 Diabli iakie.n sposobem mogą się cieszyć w Piekle gdy Dufę zwiada będąc w
 tak cieſkich Makach zdanie S. Thomaſa kart. 104. S.
 Bługość Mak Czyſcowych utwierdza Opinia Kościoła Katolickiego, który
 funduſſe wieczne przymiie. Toć snadź, może ich być komu potrzeba
 kart. 63. S.
 Bługość ta Mak niektórym do Sądneho dnia nąznaczone kart. 64. S. Przy-
 kłady o tym dwa o tednym Doktorze w Prawie, y Innocentym Trzecim t. 4.
 piezu. Tamże.
 Dniem zowie Chriſtus żywiot, Noca śmierć i czemu? kart. 68. P.
 Dufć czyniąc tylko z przestępstwa Duf, a nie inaczy pomociem możemy na-
 dług S. Thomaſa kart. 109. K. Doſyć czynienia mowa każdy dobry u-
 czynek okrom zasługi Tamże.
 Doſyć czynienia albo ſatisfactie wlaſne, kto Dufom oddaig sam ich niepo-
 zbywa

R E G E S T R

Żbrywa. kart. 110. P. pieknym tą prawdą obiaśnia się podobieństwem Tamże.

Dolęczy nienienia ludzkie dwoiokopomoc przynosi; directę pomagając temu, któremu ie odprawniający applikuje. kart. 110. S. indirectę samemu który ie odprawnia gdyś ie Bog in vim soluti przyjmie. kart. 111. P.

Drithelmus widział mnożstwo tych co pokute odkładali w cieleskich Mekach, i styśat iśztamtąd przed Sadnym dniem nie wyniść. kart. 62. S.

Durandus Biskup Tollsanski, widziany po śmierci od Kapelana, iś Ogniste piány z Uśt toczył, za to iś zytac radzartował. kart. 50. S.

Dulżne niedostatek cieższe są daleko niż cielesne. kart. 3. P.

Dulże w Czyścicu, żadnym sposobem, same przez się, nie mogą się ratować. kart. 4. S. naybardzi potrzeba okupu, gdyś się na światcie Bogu z dłużyty. kart. 7. P.

Dulże lubo Materiy prozne pali jednak Materialny Ogień, lecz od Boga wyniesiony. kart. 27. K. czyni to Bóg stusnie iś się na 7 pał Materialnemu Ogniu podnie, bo się grzeją same Materialnym rzeczom poddawały. kart. 28. S.

Dulża gdy samą w sobie cierpi, bardzi boleść czuje, gdyś ona wszystkiego czuć początkiem iest ciała. kart. 31. S.

Dulże cała y całe oraz Ogień przeżywa, bo iest nierozdzielna. kart. 32. P. Nie tak Ciało które successiuē się opala y cierpi Tamże S. Dulże widział Zakonnik, na kstałt wosku rostopione, y ogniem przecięte. Tamże. S.

Dulże w Czyścicu są penne o swoiem Zbawieniu. kart. 40. S.

Dulże z wielkiego pragnienia widzenia Bolekiego, od którego zstają oddalony nieznosny, za cierpią. kart. 45. P. Dulże iedne widział S. Brigida w Czyścicu, która nic Meki nie cierpiła, a z tad tylko dzimnie smutna była. Boga nie widział. kart. 47. K. Dulże druga penney Zakonnice widział S. Gertruda, która sam Chrystus cieśzył, a przecie zatosna była, iś cieśzył Bolekiego widzieć nie mogła. kart. 48. S.

Dulże na tamym światcie takim kstałtem według Salomona rozumu nie może. Odpowiedź Lyrana, że nie mają do zasłużenia sobie, lubo mają do wspania kart. 65. S.

Dulże w Czyścicu czemu iś nic sobie zasłużyć nie mogą? Trzy ratie z S. refa Pierwsza ze ich uś. tn. Dekret z paat kart. 69. S. Wtóra że Bog króć człowiek na Ciele y Duś w wielbić obiecał, chce aby na te chwale robił. Ciele Tamże K. T. zecia że gdyby mogły Dulże w Czyścicu zarabiać, miałybyż iś z swego przepłego niedbaństwa. kart. 70. S.

Dulzo m

Dulzom

se sa n

albo pr

nad be

Dulze z

in Oic

Jerem

Dulze n

trzeb

Dulze n

na kár

Dulża i

ratowa

Dulzom

81. & l

zowse

ich nie

Dulze n

naprze

trzeci

przeyd

Dulze n

ktory s

106.

Dulze kt

tequ.

Dulze co

boleia

Dulża k

Dulża g

tek Ac

mia ca

Dulze ob

blubien

iom su

kart. 1

R E G E S T R.

- Duszom w Czystcu wszystkie sposoby ratunku odieto kart. 71. K. 3 kad ubo-
 ze są nad wszystkie światła tego Niedzarzon, bo się ci iakokolwiek ratować,
 albo przynajmniej wprosić mogą; Dusze nic. kart. 70. K. uboższe nawet,
 nad bestie i biedne ptasiny, i też Rasy kart. 71. S.
- Dusze zowią się więźniami, bo straciły wolność, i nie wiadna sobie, znużając
 in Ordine do zasług. kart. 72. Dusze tak są znużane w Czystcu według
 Jeremiaśa, iako dyma albo kłosa w ogniu Tamże K.
- Dusze na kształt Gilimerá Króla Wandaljskiego, od Rzymian obleżonego, po-
 trzebuia, Chleba, Gębki, Lutnie. kart. 74. K.
- Dusze najbardziej to boli, że ludzie żyjący u nich zapomnieli według S. Antoni-
 na kart. 70 P. Przykłady o takowej boleści różne Tamże.
- Duszą jedną całą noc pokutu nie dąti B. Bertrándowi, że wołał Grzeźnikom
 ratować niżli Dusze w Czystcu kart. 77. S.
- Duszom Mak przyczyniają, którzy fundusze albo Ordinacje ich tłumią kart.
 81. & lequ na takich Dusze opomśle wołają kart. 82. S. Zabójcami Dusz
 zowią się S. tych, którzy fundacje, na ratunek ich postanowione skarpią albo
 ich nie oddają kart. 83.
- Dusze w Czystcu czworakiem sposobem wiedzą co się na tym świecie dzieje
 naprzód przez oświecenie Boskie; przytym przez obłąkanie Anielskie; po-
 trzecie przez Relacje Dusz, nowo do Czystcu przychodzących; i na koniec
 przez doświadczenie, gdy czują że im Mak ubywa kart. 84.
- Dusze w Czystcu podobne onemu Paralitykowi przy Sadzawce Bethsáidzie
 który się o swej mocy ruszyć nie mógł, a narzędzia i żonę nie miał kart.
 106.
- Dusze kto ratuje wszystkie siedm Aktów Miłosiernych pełni kart. 104. &
 lequ.
- Dusze co Moment ściana się Sprawiedliwości Boskiej kart. 106. K. Iako
 boleia gdy ich złożyć, na okup nikt nie chce kart. 107. P.
- Duszą każda z takiej Cenie w Chrystusa iako wszystkie kart. 119. S.
- Duszą gdy do nieba wchodzi, wszystkim S. Aniołom, nowa Radość i przy-
 tek Accidentalís Gloríe przynosi kart. 127. P. która z Czystcu wybá-
 nia całemu się Niebu wulce przysługuje kart. 128. S.
- Dusze chociaż są w Czystcu są jednak kochankami Boskimi kart. 123. są O-
 blubienicami, i Przyjaciółmi jego kart. 133. S. Zaczym się Dobrodzie-
 iom swym w Bogu zjednać mogą, gdyś się za nich, cierpiac w Czystcu modlą
 kart. 134. S. Przykłady o tym różne, iako Dusze będąc w Czystcu, różne ro-
 Bbb 2 3nem

R E G E S T R.

- Żnem dobrodziejstwa czyniły kart. 135. P. Páschisusa Kárdinala Dulm-
tyka czarty wyganiła Tamże. S. Seuerin Arcybiskup Koleński, będąc w
Czytciu Cuda wielkie czynił Tamże.
- Dulze miare biorące z przestęgu żywota i Experientii wlasnej, wiedza cze-
go żywym nie doflacie, i za ich modlą się potrzeby kart. 136. P. Madre o
tej Modlitwie Kárdinala Bellármína dowody Tamże S. Dulce w Czytciu
czemu sobie nic ratunku wyprosić nie mogą, żyjącym zaś na świecie mogą i
przyczyna tego fundamentálna kart. 137. S.
- Dulce w Czytciu iefcze będące, iákoratowały B. Kátárzyna Bononska kart.
138. S. B. Anne á S. Bartholomæo Karmelitánko Bosá Tamże Kupca
jednego, który Towáron puzbódz nie mógł kart. 139. S.
- Dulce dostawşy się do nieba rádzá dopiero o swych Dobrodziejstwach kart. 140.
Stawáia iem zá Taráże odczesnych przygodach kart. 141. P. Przykład
iáko Dulce, obkoczónego od armátnych nieprzyjaciół Pátroná swego, stá-
nşy zbroyno w spráwie obróny kart. 141. K. Drugi przykład podobny
kart. 142. Trzecia Historya o Eusebiusie Xiázećiu Sárdniy, któremu
czterdzieści Tyrieey Dulş przybyło do boiu Tamże & sequ.
- Dulce przestrzegáia swych Pátronów o niebezpieczeństwach dusşnych kart.
144. K. Sżlachcic Neápolitánski, od Dulş nápomniony w nocy, aby się co
pracy spowiadał, po spowiedzi nagłe umiera kart. 146.
- Dulce po śmierci Dobrodzieiów swych rátuia kart. 146. ná Sad Páński stá-
nawşy á iuffragia dla niebie czynione Sądziemu prezentowanşy do Mito-
sierzdu go skłániáia kart. 147. S. Przykład iáko Dulce po śmierci iedne-
go sobie życzliwego, widomie się zeszły do Kóściółá i tam Officium Defun-
ctorum odpráwił kart. 148.
- Dulce z Czytćá wybáruione po śmierci assistentia Dobrodzieiom swym czy-
niá kart. 149. S. Sa owymi Przyjaciółmi od Chrystusa episcápmi, którzy
do niernych przybytków przyjmują Tamże K. Ná rekách wlasnych Do-
brodzieiów do nieba wnoszą kart. 150. S. Obiecal to S. Gertrudzie Chri-
stus, że iá Dulce od niej z Czytćá wybáruione do nieba w prowadzić miał
Tamże K. Opátá zá Dulce nabożnego stánawşyich pod ofmó Tyrieey przy
śmierci z Triumfem do nieba záprowadzili kart. 151.
- Dulce snáczy ratowane byđz nie mogą, według S. Thomášá, tylko per mo-
dum satisfactionis kart. 160. K. Fláć iá nie Sprawiedliwóć Bó-
skicy trzebá, kto se chce wybáwić Tamże S.
- Dulzom tylko samym w Czytciu zostáwájącym, nie tym które są w Niebie albo
w Piekłey

S. Pi-
gustlin
Dulzá-
pran-
Stni-
z któ-
196.
Dulzon
ordin-
Dulze
cáia,
Ktoko
kóby
Dulze
Czyt-
który
Dzieci
wtra-
Dzwvo
iacy
Czyt-
głoiu

ELzb
z C
Eusebi
gia
Odb
podn
wa
Euxe
ia k
Tak

R E G E S T R

- P**ickle, nasze pomagają suffragia Kart. 164. K. Dwójke o tym S. An-
gustina assertio bardzo pomóżne Tamże.
- D**uszà ząktora Mśa S. ofiaruia, nie w ten czas nie cierpi, poki sie Mśa S. od-
prawuie, według S. Hieron. má kart. 195. S. Przykład o tym Tamże.
Stwierdza sie tu Prawdà à simili, Trzema przykładami roznych wieźniów
z których okowy pod czas Mśy Świetey zà nie ofiarowány opadły kárt.
196.
- D**uszom na bårdzi pomagają Modlitwy Kościelne, specyálnie ná pomoc ich
ordinowane gd, ſ mąia moc Ex opere operato kart. 218. & sequ.
- D**ulze iak wielce w Czyfcu boleta, gdy Potomowie ich dobrá mårnie obra-
cáia, à ná ratunek ich chalerzà zafuia kart. 273. & sequ.
- K**tokolwiek sie zà Dusze w Czyfcu mod 1, albo iaki Dobry vczynek ofiaruie,
ktoby iem pomógł lub nie sam iednak zawſe 3. sk odnoſi kart. 303.
- D**ulze z Czyfcà wybanione sprauią to v Boga, że Dobrodzieie proſto bez
Czyfcà do niebá ida kart. 381. P. Dwójakiem tego dokazuia kptatem o
ktorem maſ Tamże.
- D**ziecié o Groſ Bráttu porwany ſtawione ná Sad Páński, y do Ognistej Rudnicy
wtracane, nieznoſne maki cierpiało kart. 57. K.
- D**zwony ktorzy przy Aktech pogrzebowych zązywáia, ſluzą do pobudki zy-
iacych abyſe zà vmárte modlili. kart. 323. K. Moga pomodz Dufom w
Czyfcu wzgledem ialmuzny, która Kościelnym aby dzwonili y ſmiera o-
głoſili dáia. kart. 324. P.

E.

- E**lzbietà Świeta iedną tylko Modlitwa Dusze Mátkiey ſwoiey wybanila
z Czyfcà kart. 207. S.
- E**usebius Xiaze Sardinij Miaoſto pewne że wſytkiemi dochodami ná ſuffra-
gia Duf w Czyfcu oddáie kart. 192. K.
- O**dbiera ie Oſtorgius Xiaze Sye hiſkie, y wojna przeciu Eusebiuſowi
podnoſi kart. 143. Ná pomoc Eusebiuſa 40. Tysiacy Duf do boiu przyby-
wa Tamże.
- E**xekutorowie nie dbáli cudzych Teſtamentow, ná ſurowe karanie zarábia-
ia kart. 87. P.
- T**akich Exekutorow, ktorzy oſtátne dyſpoſtie zmártych nie wykonywáia
Bbb. wyklna

R E G E S T R.

wykłada Kościół Tamże.

- Ⓞ **Execucija** niedbata Testamentu sobie zlecanego Romanus Zakonnik był piętnaście dni w Czyścju, iako sam Swietemu Thomassowi opowiedział kart. 87. K. S.
- Exekutorow** czterech od Lichwiarza iednego z żalem umierającego postanowionych, nabývá Diabet, miasto onego Lichwiarza kart. 88. S.
- Exekutorowie**, którzy na raz one Testamentem Restituty nie czynią, czesłokroc Dusze zmarłych w Czyścju przetrzymują. kart. 89. S.

F.

- Falkonille** Pogánke iakiem křtastem S. Thekla z Pieklá wybawiła náuka tym S. Thomassá kart. 163. K.
- Figury** z Pisma S. Nedze Duř w Czyścju wyrażające kart. 73. K.
- Ieremiass w dol wrzucony, od Abdemelecha Murzyná rátonwany Tamże Adonibefek, zobcietymi rekami pod stolem odrobiny zbierający kart. 74. S.
- Dániel we Lwiey łamie od Hábakuká pořilony Tamże S.
- S. Filippowi** Neriupowi Chryřtus Pan dwoie źieberek wyiał, aby gorđiace-mu Mitoséia Boska sercu, mieysce rozprzeřtzenit kart. 118. S.
- Fundusze** gdy kto przy smierci czyni, albo cokolwiek z Dusze swa legu.e, zisługuie onym aktem pobożnym Ex opere operantis kart. 81. K.
- PozYTEK iednak Ex Opere Operato genie, jest fundus albo to co konający ordinował nie doydzie kart. 82. S.
- Fundusze** kto zadržymie albo krzywdzi Tyránnem sie náđ Duřami stáie y mák iem przedluzá kart. 81. & legu. Na takich Duře opomsta do Boga móla kart. 82. S.
- S. Furieusz** widziat pelno Ogniom między niebem y žiemiá kart. 52. K.
- Tenże będąc w zachwyceniu op rzony w Twarz od iednego umártego wřty-řat od Przewodniká Anioła i Cos zápalit, to w tobie gore kart. 53. S.
- S. Fránciřzek** odchodziř žnielkicy ku Begu miłosci od siebie, gdy mowił owe řlona i Bog moy á řuřy kto moie kart. 118. S.

G.

- Gertruda** S. widzi Duře Zakonnicy zmarley przy boku Chryřtusowym, swietnáy i stroyná, iednak bardzo řrafobliwá řiřicy Bořtwá swego řesze nie pokazat kart. 48. K.

S. Ger
K.
379
p ok
Tn
dza
S. Ger
řák
Dru
S Ger
Pan
Gilm
Gab
Teg
Groby
tolie
nákr
Tan
Groba
gdř
řořo
bráa
w N
czál
Obi
pana
Ktorz
czyn
Gdy
bonu
Ua
Groby
řřu
řřu
Dřu
má

R E G E S T R.

S. Gertrudá wszystkie zaśluzgi swoie Duszom potrzebnyim dąrowała: kart. 79.
K. du takowys pobożney Donatyny i sse Sioltry zakonne przysiodła kart.
379. Gdy sie przysmurci z tad trnożyła, iś sie z zaśluzg ugotowała, Chrystus
p okazałszy sie iey Czciciel odpuszcit kart. 114. P.

I nad to przysięgać iść. Dusię przez nie wybawione do nieba zapromi.
 dla Tomze.

S. Gert udzie opowiedział Chrystus Pan, że gdy kto Duszę w Czystcu ratuje
 räk mu to przyniesie, takoby tego samego w Miecze ratował kart. 122. S.
 Drugie podobne też S. Swięty, o tym objawienie Tamże.

S Gertrudá modlaci sie zá Duše Hermáná Conuerfu, widziáta že Chrystas Pan y sniera; ná kupicy zašlugu swe škádáti kárt. 225.

Gilmer Krol Wandalkiod Rzymian oblezony o trzyrzeczy prosi, o chleb, o
Gabke, y o Lutnia kart. 74: S.

Tegoż potrzebuja Dusze w Czystcu Tąmże.

Groby Chrzesciãnskie nie na przystey ziemi lecz na ãmiejscowey Kościol Kã-
tolicz. zakładu kart. 328. gdy kogo interdieto Ecclesiasticæ sepultura
nakrywa wielka kara kart. 328. Nieczyni to tylko za Excessy wielkie
Tamże.

Grobami pocztynymi głupie gárdzili niektórzy Filozofowie kart. 328. S. gdyś o godności Ciał ludzkich nie wiedzieli Tamże. sw. egi przecuwnym, sposobem star. li sie o przyszlo, ne Grobowce, iako w starym Testamencie Abrahám iakub 103 f Tamże. K.

*u Nowym zaś niektórzy Meczennicy, którzy micyścà po śmierci nàznà-
czali; gdzie pochowani bądż chci. likart. 329.* P.

Obiásnia sie to przykąd-mi, s. Sebaſtyana, s. Witáliſi y Agrykole, s. Sze-
pana y inſſch. Tamże. S.

Ktorzy lada gdzie w polu Ciata Chrześcijańskie grzebią, umartym krzyżem do
czynią kart. 330..

Gdyż obelga Ciał na Duszę służy, na kart. 331. iako większość ich, Duśom
honor przynosi Tamże. Prawo tym pęspolite od Cesarzow Theodofiusa y
Valentiniana pisane Tamże. S.

Groby y po rzebi na miejscach Swietych Trojicki przynosią pożytek Pierny
w umarli tam pochowani, w których Modlitwy y Ofiar; tamże odprawionych
sta sie uczestnikami kart. 332.

*"Dnia tego (ie Konstantyn Cezarz przy Kościele SS. Piotra y Pawła pocho-
miał kazat kart: 333).*

Drugs

R E G E S T R.

Drugi że Świećci na których Pamiatke wystawione są Kościoły, modlą się w
dług S. Ambrożego, za tych co tam teża kart. 333.

Trzeci że Czarcie Ciast tam pochowanych tykają, y wnie wstępować nie śmieją
kart. 334.

Groby na Mieyscach Świetych, nie obronia Trupow ludzi żyłych, gdyż ie y
ztamtąd czarci wyntoczą mając moc nad duszami kart. 334. S.

Dwa o tym straszne przykłady z S. Grzegorza, iako Trupa nieśmiętego Waleń-
tego Rospustnika w Mieście Genuy, y drugiego Farbierza w Rzymie, Dia-
bli z Kościołom porwali. kart. 335.

Grześć na Mieyscach Świetych mi nowicie w Kościołach nie godzi się bez
braku kart. 336. Kánon o tym Concilium Moguntskiego Tamże S.
w Fárze własney kto się grześć kaze, w nas w Polsce czterdzieści dni Opu-
stu dosłepuje.

Grzechy powśednie w Czyścicu wypalają kart. 18. S.

vv Grzechu awieścić rzeczy znająćia, winą, y obojętną do karania kart.
23. P.

Grzech abo winę odpuszcivszy Bog karanie sobie zosławuje Tamże. Obiaśnia
się to przykładami z Pisma ludu Izraelskiego Mary Siostry Aaronowey, Moy-
żesza, Dawida Tamże.

Grzech iest odwrót od Boga przetoż go słusnie Bog odwrótem Twarzy swojej,
to iest Poena Damni karze. kart. 39. S.

Grzechy drobne, są gotowa do Ognia Cz. scz. oniego Miteria. kart. 34. S.
Grzechon tych, iako się trudno wstrzedz, zdanie Cassiana, gdyż się nieobacznie
wkradają. Tamże. Grzechy w reputacy nasz y mają, które sobie leceć ma-
zamy, wielkiem się na Sądzie Pańskim pokazą. Tamże.

● Grzechy na pozor drobne, ludzie Świećci, cierpieli w Czyścicu kart 55 R.
S. Witalina Pamienką, że na Taniec biekawie parzył kart. 36. P.

Siostrá B. Damiána, że Piosakiey Światowey słuchala Tamże. Durandus
Biskup Tolesjński, że się rad zartami bawił Tamże S.

S. Adalrik Biskup Auspurski, że Synowco po sobie na Biskupstwo promowa-
wał kart. 57. P.

Zakonnik co conuerfatią z Osobami Świeckimi kart. 57. S.

Drugi o skrocenie dziek czynienia po obiedzie Tamże. Trzeci o nieoddanie
starego obuwa Tamże R. Dziećcie o Grof Brátu porówny kart. 18. P.

S. Grzegorz iakiem sposobem Dusze Traiana Cesarza z piekła wybanit, Di-
skurs S. Thomasa. 163.

Grzechy

Grzechy

Dowod

Grzech

Pokut

pali Og

Grzech

Bog, w

Grzechy

o tym S

Grzech

Boskien

Grzech

albo pr

Grzelzn

cu, y i

z S. B

peccat

się app

Tenże

Dusze

onymi l

Piervvśz

ni, za s

Druga, s

przyiż

Trzecia

tedy d

Czwarta

zgotow

Piąta, że

Testam

dacy w

Grzelzn

rzá? O

modul

Odpow

R E G E S T R.

- Grzechy wielkie, m^ała Pokut^a zgładzone by^d nie mogą kart. 60. P.
Dowod na to Mistyczny z Ieremi^a Proroka T^amże S.
Grzechom wielkości powinna by^d n^azn^aczona równa ^{albo} proportionalna
Pokut^a kart. 59. P. Grzechy lepi^ze tu t^zy pokutne zgładz^a, ni^z t^zy wy-
pali Ogień. kart. 61. K.
Grzech smiertelny najmnieyszy, ^{ciągnie} z^a sob^a M^akę wieczną, któr^a gdy
Bog, w doczesną odmienia wielką t^aske czyni kart. 64. S.
Grzechy pomśednie takim k^zstattem w Czyśc^{cu} zgładzone byw^aia, N^auk^a
o tym S. Thom^as^a y K^ardinal^a Bell^armin^a kart. 106. S.
Grzechy pomśednie, s^a i^ak^o O^zypk^a, ^{albo} K^zrefty ktore Dusze przed oczym^a
Boskimi s^zpec^a kart. 107. S.
Grzech smiertelny nie może by^d zgładzony O^zpuszc^zen^ziami, bez Spowiedzi in re
^{albo} przynajmni in voto kart. 338. S.
Grzechnik w Grzechu smiertelnym zosł^aiający, może r^aton^ać Dusze w Czyśc-
cu, y jego suffragia w^azne kart. 96 & sequ. Dwie tego mocne ratie
z S. Bernardina Serenkiego. T^amże K. Akty dobre Grzesznika, in statu
peccati czynione, iemu w prawdzie s^amemu nie s^a pożyteczne, lecz z^a Du-
sz^e aplikow^ane, s^a pomocne T^amże.
Tenże Dobrymi uczynk^ami nie nie zosł^auie, lecz przez nie y z^a siebie, y z^a
Dusze dosyć czynić może kart. 203. Stwierdza s^e t^a sententia Pi^acia mo-
cnymi R^at^ami T^amże & sequ.
Pierwsza że Grzesznik, pokutę n^azn^aczoną w^aypełniając w Grzechu, dosyć czy-
ni, z^a s^e; t^oc będąc w Grzechu może dosyć czynić y z^a drugiego T^amże.
Druga, że i^alo Ludzie nie p^atrza na to, kto p^aci długi, czyli przyi^ażny czy nie-
przyi^ażny? byle z^apt^acił; t^ak y Bog T^amże. K.
Trzecia że K^aściół gdy do R^atunk^a Dusz wzywa, Grzesznikom nie wyl^acza
tedyć d^ale t^acic^e z^anić, że y ci pomodz Duszom mogą. kart. 204.
Czwarta i^a uczynki dobre Grzesznikom, mogą oddalić karania doczesne iem
zgotow^ane, co s^e pok^azuie w A^ahabie, T^oc mogą y in^asym. T^amże.
Pi^ata, że Executor um^artego lubo b^ed^aje w grzechu, gdy iednak wykonywa
T^estament pomaga Duszy jego, według s^amego S. Thom^asa; Tedy y in^asi be-
d^acy w Grzechu pomodz mogą. kart. 205.
Grzechnik^a Modlitw^a z t^akiej mi^ary nie pomaga według Asserty S. Grzego-
r^a z^a? O^zowiedz i^a nie pomaga per modum Impetrationis, pomaga per
modum satisfactionis kart. 205. S.
O^zowiedz druga S. Thom^asa i^a nie pomaga ile pochodzi od Grzesznika,
Ccc pomag^a

R E G E S T R.

pomaga in virtutē Ecclesie, gdy się kto imieniem Kościoła iako Minister jego modli kart. 219. 220.

Grzesznik mówiąc Modlitwy od Kościoła za umarłych postanowione, jest postem Kościoła, y ratuje Duszę mocą do Modlitwy przywiązana kart. 220. S. Ratia, bo nie tak on za się modlić, iako Kościół przezeń Tamże K.

Grzesznicy modląc się za Dusze, niechay osobliwie zazwyczaj Modlitw Kościelnych a zań się iem pomaga kart. 222.

Grzesznik poki jest w Grzechu śmiertelnym pozyskać odpustu sam sobie nie może. kart. 352. Dwie Ratie tegoż Anielskiego Doktora Tamże umartym jednak tenże, odpust otrzymać może, byle wypełni to, co ad lucranda indulgentiam naznaczono kart. 353. Trzy tego ratie które przeczyta y kart. 354. & sequ.

Gundefinda Biskupa Compostelli Dusze, Matka nabożna z Czystcā Modlitwami wybanista kart. 210. S.

H.

Henricus Monsoyus Societatis Iesu, nie tylko zaśluzgi swoje wŹytkie, ale teŹ y suffragia dārowať DuŹom, które się zań po śmierci odprawiać miały kart. 379.

Hereticy Modlitwy za umarłych mają w pośmiemisku kart. 152. Ale ich zbija błędy wŹytkā Prawowierna Stārożytność kart. 153. & sequ.

Hereticy wzdrygają się PoŹsom, gdyŹ w nich według Apostoła Brzech Bogiem jest. kart. 230. Lecz poŹty zaleca tenże Apostoł Tamże.

Hereticy udują że Dawid po śmierci Saula y Abnera poŹcił tylko z żalu lecz pŹonnie gdyŹ bārdzi zāłowať Synā, ā nie poŹcił kart. 234. czynił to tedy dla rātunku umarłych Tamże.

Hereticy bārdzi zāślepieni niz Pogānie, iŹ iāłmuŹny za umarłe odmiātāia które y Turcy zā powodem rozumu czynia kart. 266. S.

Cisłchcae podać wochoyde obiady za umarłe, przytaczāia Kanon Synodu Areluteńskiego, lecz przenwrotnie kart. 270. S.

GdyŹ ten Kanon zbytkowu tylko y Piātyk zākāzuie, nie skromnego ubogich trāktāmentu Tamże. K.

Pātrz y przeczyta y okāzia, z ktorey ten Kanon byt postanowiony kart. 271.

Herezia zniosta pobożne Congregacie w Niderlādzkich, żarliwych Biatych

głowa

R E G E S T R.

głow, które cokolwiek zarobiły, za Dusze w Czyśćcu rozdawały. kart. 276. S.

Hereticy Sluby odrzucając, chytrze się wolnością Chrześcijańską od Chrystusa nabytą zaślaniają kart. 296. S.

Ponieważ Sluby, nie są przeciw wolności ludzkiej, gdyż wolno słubować albo nie kart. 297. S.

Lecz słubowawszy trzeba pełnić, o czym masz różne allegacie z pisma Tamże & sequ.

Heretikow Przenrotność w spoceniu Pism kart. 297. takie właśnie alleguia, takó go sączył i przyczył Diabeł, kuśac Paná Tamże.

Heretikow wymiot przeciw używaniu Kadziidła u Kátolikow, ześmy to od Pogan wzięli kart. 318. K.

Odpowiedz Pierwsza S. Augustiną, iż nie wszystko złe jest co Poganie czynili ale tylko co zabobanie czynili kart. 319. Odpowiedz druga S. Hieronimá że byśmy taką rzecz musieli się Bogu nie kłaniać, ponieważ Poganie Bóstwom się kłaniali i gdyby argument Heretycki co waz-ł kart. 322.

Hereticy błąd i następstwa na Odpusty, sadzą się na tym iż tego słowa Odpust w dawnych Pisarzow Chrześcijańskich nie znaydują kart. 340. Odpowiedz że się znaydują in se nazwiska toż znaczące, które się wypisują kart. 347. P. Marcin Luther Heret, dzisiejszych Heretikow naprzód na Odpusty wderzył i iola zia tey fary kart. 344. & sequ.

Heretia jeden znaczny w Niemczech, lubo na pozór Cnotliwy, do Piekła poszedł, iż Dobr Kościelnych od Prądziada wziętych porzucił zaniebował kart. 285. Potomkom tey Family wś-tekich, ródziat Zakonnik jeden iż popywney Drabinie do piekła zstępował. Tamże.

I.

Jakopon B Zakonu S. Francyśka wstawnie płakał, iż ludzie Miłości nie wolują, to jest Boga kart. 116. S.

Jakuzna w Pismie S. bardzo zalecona u przywilejowana kart. 253. K. skutki tey rozne Tamże & sequ. Największ jednak, iż takież Bozey sprawniedlnym przyczynia, a Grzesznych do niej dysponuje kart. 254. S.

Jakuzna Duszą w Czyśćcu dwójako pomaga. Naprzód iż Grzechy gładzi kart. 255. Dowody o tym z Pisma, Tamże. Potem iż wstęp do nieba czyni

R E G E S T R

- Według słów Rásala Archaniola kart. 257.* P.
- Iálmuznę S. Chryzostom romna z Rayskiem zrzodlem, y czemu? kart. 255* S.
- & sequ. S. Ambroży nazywa iá Powstornym chrztem kart. 256.*
- iako chrzest uwalnia od winy oraz y karania, tak iálmuzná Támże.*
- Iálmuzny przy pogrzebách dawác zá umárte, nakazał Tobiaś Synowi kart. 259.* S.
- Zá karanie w slárym Testámenće poczytano gdy po czyiej smierci iálmuzn nie dawano; słowá o tym Ieremiaśi Támże.* K.
- Iálmuzny zá umártych, záras pospolu Z wiara, násláły w Kościele Chrystusowym kart. 260.* P.
- Swiádecztwá o tym Doktorow, S. Klemenśa Papieżá, S. Ambrożego, S. Hieronimá kart. 260.* S.
- S. Augustiná y Chryzostomá kart. 261. & sequ.*
- Zwyczaj Powsechny rozdawánia iálmuzn zá umárte, dowodzi sie rozýmí przyktádami kart. 262. które słusna przeczytác Támże & sequ.*
- Iálmuzny zá umárte, dáia y do tad Narody które w Chrystusa uwierzyły, lubo od iedności Kościoła Kátolického odpadły kart. 263. & sequ. iako to Abissinowie Murżyni od Rzerziancá Kandaces Krolowey w wierze S. wyćwiczeni kart. 264.*
- Jndyjscy Chrzesciánie, od S. Thomaśi Apostoła náwroceni Támże* S.
- Grekomie Schismáticy Támże.* K.
- Iálmuzny zá umárte czynia sami Pogánie zá powodem swiáttá przyrodzonego kart. 265.* S.
- w Turkow y Máchometánów iáki sposób pogrzebow? y po pogrzebie rozdawanie iálmuzn. Támże & sequ.*
- Iálmuzn iáko prágna Duśe w Czyseccu? Historie o tym rozne. Piernuśa Syn zmárty Mátcie poześciu swym bardzo rzenulawey, dáremney Plácz gáni, á o iálmuzny prośi kart. 267.* P.
- Druga; Matrony iedney Duśá, w skázuié przeż S. Ioánné do Mátkiey doslátniey lecz skapey aby iá iálmuznámi ráutowála Támże.* S.
- Trzecia Sanctiusa Krolá legionis Małzonká imieniem Gwidá, dáie Zakonnikowi Blom Futra zá duśe tego, w ktorým sie iey Máz pokazuie idac do niebiá kart. 268.*
- gdy go zrádości chciála oblápić, Plát tego futrá został iey w ruku, który sie potym zblonem Zakonnikowi dánym zgodził Támże.*
- Dia iálmuzn S. Barnabas nazywany od ap. stoloru Synem potiechy kart 274* Takiemá

Takie
276.
Iálmuz
Támże
Kwie
ktore
wáty k
Iálmuz
Przyk
mowa
Imma Z
S. odp
Innocen
do sad
Iob woli
Tenże
Bolek
B. Ioann
skiey, o
Gdy te
Ioannes
wiona
Ioannes
smierc
379.
Iosephus
padł ná
Iustus Z
ny, gdy
B. Iulio Z
tnascie

K Adze
kart.

R E G E S T R.

- T**akieżę Synem poćiechy stać się ten, kto za Duszę Ialmużny czyni *kart.* 276. **P.**
- I**almużny te są najsłuteczniejszy, które człowiek z praco rak własnych dać *Tamże* **S.**
- K**nitnety niegdy w Niderlandzkiech Congregacie Pobożnych Białychgłowi, które cokolwiek zarobity, wszystko zaraz Ubogiem za Duszę potrzebne rozdawały *kart.* 275. & sequ. **H.**
- I**almużny za umarłych kto czyni, substantiy przysparza *kart.* 277. **S.**
- P**rzykład o tym Pobożnego Młodzianą, który co dzień Mszą S. za Duszę *namawiał, temu czasu potrzeby Anioł cudownie przedzyskał Tamże.*
- I**mmá Żołnierz będąc w niewoli, w ten czas gdy zań Brat iego Kaptan Mszą S. odprawiał, wolen od Kajdan został *kart.* 196. **K.**
- I**nocenty Trzeci Papież opowiada S. Ludgardzie, iż mu Czyściec od Boga do sądnego dnia naznaczony; prosi jednak o Modlitwę *kart.* 65. **P.**
- J**ob woli umrzeć niżli zwłokę prągnięcia cierpieć *kart.* 44. **S.**
- Tenże nie lekko się utrapienia ale go zochota wyglądał *kart.* 244. **J**obowi Bolektore cierpiał według S. Augustiną stał się za Czyściec *Tamże.*
- B.** Ioannes de via Zakonu S. Franciszka, zatrzyman był od posessiy niebieskiej, o to niektóre Officia za umarłych odprawić zapomniał *kart.* 95. **S.**
- Gdy te Officia zań odprawiono pokazał się w iasności idąc do nieba *Tamże.*
- I**oannes de Aluernia Zakonu S. Franciszka, jedną Mszą S. nabożnie odprawioną Trzydzieści tysięcy Dusz z Czyścćą wybawił *kart.* 192. **S.**
- I**oannes Ximenez Societatis IEZU Łączeł Swiatobliwy, Osm lat przed śmiercią wszystkie swoje Prace y zasługi Dusiom w Czyścću darował *kart.* 379.
- J**osephus z Anchietą Societatis Iesu, słysząc płacz Dusz w Czyścću ięzących, padł na Modlitwę, y przez nie wiele ich z Męk oswobodził *kart.* 211.
- I**ustus Zakonnik Proprietarz, od S. Grzegorza Papieża Trzeciym uratowany, gdy zań trzydzieści Mpy odprawić kazał *kart.* 197. **P.**
- B.** Iulio Zakonu Káznodziejskiego, jedną Mszą dosyć czyni za Duszę która piętnaście lat w Czyścću cierpieć miała. *kart.* 193.

K.

KAdzenie y Kádjidła używanie, iako daru no w Kościele Chrystusowym *kart.* 215. **S.**

Coz

Sami

R E G E S T R.

- Sámí go Apostołowie przy Liturgiách, álbo Ofiarách Najświętszych używają Tamże.* K.
- K**ádzenia zwyczaj przy pogrzebach Chrzęścińskich nuyświadcza Tertullian kart. 316. S.
- Tenże zwyczaj stwierdza się różnymi przykładami dawnych Chrzęścian i Świętych, których z káżdym pochowańsámże K.
- Na Concilium Chálcedonskiem skarżono na Dioscórą Pátryjarchę Alexandryjskiego, iż przy penynym pogrzebie kádzenia nie było kart. 317. S.
- S. Ephrem umierając prosi o kádzidło przy pogrzebie Tamże.
- Trzy przyczyny, czemu Kościół przy Obchodach Requiemnych Kádzidła żądnym Pierwszą aby pokazał się umarły, był więc dobrą nauką przed Bogiem kart. 317. S.
- Druga aby przez używanie kádzidła, dzielność Módlitw, które się za umarłych odprawia wyrażał, gdyż tych jest Hieroglifikiem Kádzidła. Tamże K.
- Trzecia aby przez Palenie kádzidła, które ad Latræ Cultum należy, czac Boga, pomoc zbawienia Duszom ich ziedał kart. 318. P.
- Zbiłsá się obietnice Heretikon dwie przeciw kádzieniu, ná które masz odpowiedz. kart. 317. y. 319.
- K**áplánów czeka karáni Boskie, którzy mająć obliży zániedbywáć odpráwić Mszy powinnych za Dusz kart. 88. Káplán który był wziął od umierającego Pielgrzyma suknią ná Mśc, á nie odpráwił ich, táf suknią od Diabla, ná twardzi opórzon kart. 89. S.
- K**áplán ciężko grzeszy niecnie deklarátiv Alexandrá VII. Papieża gdy odpráwił, się Mszy S. z tego odpráwił, mśc obliży w to tacy kart. 89. & seq.
- Káplán który ponien za kóga kilka Mszy S. odpráwić nie dosyć czyni powinności odpráwiłsá jedne kart. 182. P.
- Iczli nie aplikuje całego zupełnego Valoru cMszy S. temu, komu ponien smiertelnie grzeszy. kart. 182. Trzeba aby miał wyraźną intencją komu chce skutek Mszy S. aplikowác Tamże. S.
- K**áplán Zakonu Cistercienskiego mśc Mśc S. za umarłych, widział iáko się Dusz kopami wbiegaly do brania pokoru kart. 181. Drugi kretemu w Ciaplách Duszá redná, tamże z Dekretu Boskiego Czyściec cierpiąca słuzył odpráwiłsá Mśc S. one umalnia kart. 182.
- K**áplána złego Grzechy bynajwiększe, nie nie umalnia iáko Mszy S. áni Valoru wymuia kart. 186. & sequ. gdysłnazy ex opere operato kart. 187.

Ná Ká-

Ná K
skiego
Kápla
okup
Dla
grzech
bo z ta
poch
Káplán
toru
Czy
Karáni
zost, M
Kto si
rania
Karáni
tylko
zgin
B. Kára
jest te
S. Kát
prześ
132
B. Kára
przycz
S. Kole
fski na
B. St
musia
Kości
ze Ko
Dow
to ku
Prze
goś S
K. scio

R E G E S T R.

- Ná Káplánstvo síteich bierze, nie dla chleba Anielskiego, lecz dla siem-
 skiego według S. Bonauentury kart. 194.
 Káplán ożiebly gdy tylko że zwyczajn albo znaymu odpránia Msa S. Drogi
 okup Chrystusow, w dziurawy wor tka kart. 194. S.
 Dla niepotrzebnych skrupulow niechay Msy S. nie opuścza, ieżli ná sie
 grzechu śmiertelnego nie czuie Tąmże. K.
 bo takiego opuszczenia wielka škoda Duchowna; według wielebnego Bedy
 pochodzi. kart. 195. P.
 Kápláná iednego, który nigdy inšego officium nie odprániał tylko Defun-
 ktorum, rátnie po śmierci Pánná, pospolu z Świetymi, y Dusze iego od
 Czyścá uwalnia kart. 224. S.
 Karania za Grzech, choćas po iego odpuszczeniu; nie wšli Izráelitowie, Moy-
 żeš, Márya siostrá iego kart. 23. S.
 Kto sie tu sam za Grzechy ná świecie nie karze, po śmierci w Czyścacu ka-
 rania nie wyjdzie kart. 24.
 Karanie Maurycego Cesarzá Źá to išwieżniow od Pogan nie wykupił; lubo
 tylko po grobu za głowę chcieli, przetoš sam y z Potomstnem y z žoná
 zginá kart. 98.
 B. Kátarziny Genuenskiey (ktorey sie czárt pokazał) żeznánie iáko strášne
 iest iego widzenie kart. 36. S.
 S. Kátarziny Senenská w sílu rzeczách do zbáwienia potrzebnych
 przesřzegá po śmierci Oyciec, ktorego oná z Czyścá uwolniá kart.
 132. S.
 B. Kátarzyna Bononská, wštko sobie v Bogá zjednáá, o cokolwiek przez
 przyczyne Duš w Czyścacu cierpiących prosilá kart. 138. S.
 S. Koletá Zakonnica S. Kláry, postanowiá w Klastorze swoiem áby Mai-
 ški ná kazdy Dzień officium Defunctorum odprániały kart. 79. S.
 B. Stáništwowi Košce chusty moxre ná pierci przykładí, y serce chłodzić
 musiano, gdy sie Młostíá Bolka rozgorymá kart. 118.
 Košciół Katolicki iest Píiar Práwdy według Apostóla kart. 15. P.
 že Košciół kaze sie modlić z umartych, má to S. Auguštyn zá dostáteczny
 Dowod Czyścá, choćby dobrze pšná S. otym świádecstwá zádnego nie by-
 lo kart. 21. S.
 Pržećim Košciółowi cokolwiek trzymić, iest wielkie šalešstwo, według te-
 goš S. Auguština Tąmże y kart. 171. S.
 Košciół Katolicki iest iedne sámo náwiešnie sobie práwa Tradicie Ap. B. iškieš, iedne-
 ctwá.

R E G E S T R

- Tertullianà, S. Isidora Hispaleńskiego Biskupa,** kart. 156. & sequ.
Kościółowi Boiuacemu ten sie przysluguie, który wybawinę Duse i kł
 z Czystcà, nowego mu Patronà w niebie ofadza 130. K.
- Kościół Kátolicki** ma moc stánonienia Ceremoniy do części Beskiej słuza-
 cych kart. 306. Rátia bo takowa moc bytá w stanie Náture Tamże y nsta-
 nie Práwá słórozakonnego kart. 307. á czemuśby nie miała bytá, w stanie
 láskiej kart. 308.
- Kościół Stanowi Ceremonie** dla dnu Przyczyn. Naprzód aby przez znaki
 prówierzchnie prówádził ludzi do wznáenia rzeczy Beskich kart. 309. S.
 przytym aby przez nie pomocy Duchowney dodał, tym co nabożnie Ceremo-
 niy wzywáią kart. 310. K.
- Ponieważ to máta moc y Efficacia Ex opere operato** kart. 312. S.
- Kościół y Mieyscà Swiete,** iakie pozyski przynusá umartym, których tím
 Ciałá spoczyná kart. 332. y 333. ac sequ.
- Trupów iednak ludzi żytych** nie obroniá od zartá, który máiąc Duse, y do
 Ciał należy kart. 334. S.
- Dwa przykłady z S. Grzegorzà wzięte,** iáko Ciałá bezbożnych po śmierci,
 Diabli z Kościołów wyruszczyli kart. 335.
- Krwia Robaczka Thámir Strusietá** mlode od Salomonà do banie sfláney w
 jądzone, wybawitá Macierá kart. 178. Táp Krwia Salomon, Kamienie, ná
 budynek Kościoła kruszył Tamże.
- Lecz Krew Chrystusa Páná,** który sie v Psalmisty Robakiem nájzwa, d-
 leko dzielniejszy kart. 178. S.
- y ná Duse z Tárásá Czystcowego** wmalnia Tamże.
- Krwie Chrystusowej skutku prágneń Patryárchońie,** gdy sie w Pálestynie,
 gdzie miał cierpieć, chonac kazali kart. 179. Krew Chrystusowáná Krzy-
 zu wylana náidomie leci sie prz; Ołtarzu nie náidomie 180.
- Krew swore Chrystus Pan ná ołup Duse z Czystcà,** ofiáruie Bogu Oycu w
 niebie kart. 225. Tioie otym nídzenia, S. Gertrudy, S. Michildy, S. Má-
 gdaleny de Pazis Tamże & 226. 227. Iáko sie tá ofiárá krmie Chrystu-
 sowej ma rozumieć Tamże.
- Kruk iáko by znomu Eliášá karmi,** gdy Grzesznik zosłiáć in statu Peccati
 Mortalis, Duse w Czystcu rátnie kart. 96. S.
- Krzak Mojżeszów garciacy,** á nie zgorzáły, reprezentuie nam n edług S. Ber-
 nárdá Duse w Czystcu. kart. 36. K.
- Krzyżá S. Znak,** pomaga tym co sie do niego wciékáją Ex opere operato
 kart.

kart. 3
 chociaś
 sequ.

L Amen
 I.ámo
 ku rego
 I.áment
 w Czyst
 I.áwwoś
 95
 Tey tr
 z Czyst
 Lichwia
 rym wś
 Lichwia
 bli Trup
 do Resł
 Liczbá n
 miekczy
 Przycz
 54. K.
 kart. 58
 Liczbę y
 pokuta o
 62. S.
 álbo tylk
 odpráwi
 S. Lidwin
 kart. 79
 ny ch, y o
 S. Lietber
 quiesca

R E G E S T R.

kart. 310. & sequ. *Dnia o tym przykłady, Iuliana Apoſtaty y Zydá, którzy chociaſſ niewierni, Krzyżem Diabły płaſáli gdy go zążyli* kart. 311. & ſequ.

L.

- L**ament, iſſ máto takich, coby ſie Duſz w Czyſſcu wżalili kart. 66. S.
Lament S. Auguſtina, iſſ ludzie bárdzi o Bydło dbáią y precy ſie dorátunku tego kwnápiá, niſſli Duſz w Czyſſcu kart. 75. K.
Lament Zakonnika zmártego, oto że mu Opát zá pokute kazał zoſtawáć w w Czyſſcu, do tad tylko, pki Ciátá iego nie pogrzebia kart. 77.
Látrwoſć Rátunku Duſz, moſe nas pobudzić, abyſmy ſie go chrńycili kart. 95. P.
 Tey trudnoſci róſne przytaczáia ſie przykłady, iáko mála rzeczá Duſe z Czyſſcá wmołnione zoſtáły kart. 97. & ſequ.
Lichvvarzá w Pickle widział Zakonnik, iſſ zniego wyroſło drzewo, ná którym niſſyſcy Potomkowie tego zá nogi wiſieli 285.
Lichvvarzá drugiego gdy ſie odpráwiał pogrzeb, ſam ſtráſſny ponſtáły Diabli Trupá z Trumny pómáli kart. 286. Iáko ten Caſus ludzi przeraſił, y do Reſtítuty zbiorow zle nábytych przynioſł. 287.
Liezbá wielka, álbo mnoſtvo cierpiących, chociaſſ dſkie ſercá przeniká miekczy do liſoſci kar. 51. czemu ták wielká liczba Duſz idſie do Czyſſcá dnie Przyczynie. Pierniſſa że ich wiele móte grzechy, lekce ſobie wázá kart. 54. K. Drugá zezradko zá ſymotá doſkonále pokutniá, y doſć czyniá kart. 58. S. Item 61. 62.
Liezbę y mnoſtvo wielkie widział w ſrogich Mětách Drithelmus, tych co pokute odkłádał, y ſtyſzał iſſ do Sadnego dnia z Czyſſcá nie wynidá. kart. 62. S. wiele takich ſchođzi, co ledwo przy ſmierci do otrzymania abſolutiy álbo tylko ſkruchy iem przyidſie, tákowi iſſ ná twięcie pokuty zá grzechy odpráwitié nie mogli, w Czyſſcu pokutowáć muſſá kart. 63.
S Ludwiná przez czterdzieſci lat zloſká nie uſtawátá, dla róſnych chorob. kart. 79. częſtokróć podeymowátá ſie Máł Duſſom w Czyſſcu náznáczonych, y one de taſto cierpiátá zá nie Tamſe iáko ſie to má rozumieć Táſe.
S Lietbertus Biſkup Kámeráenſki, idáć przez Cinytarz gdy rzekł Requieſcant in pace, Duſe zokrzykiem odpowiedziáły Amen. kart. 97.

R E G E S T R.

- S. Ludgárdzie pokazał się Janocenty Trzeci Papież, y opowiedział że mu
náznaćzony Czyścić, aż do Dnia Sadnego, prosił jednak o Modlitwy kart.
65. P. Taś Świeta uwolniła Duszę Szymona Opatą z Czyści przez Mo-
dlitwy, która miał lat iedenasćcie cierpieć kart. 267. pokazuje też Duszę
one Chrystus w Chwale Tamże.
- Ludwik Krol Francuſki Poddinemu zarzecz ofiarowaną, będąc wdzięcznym
affektu, kazał odliczyć Tyśiąc Dukatów kart. 132. P.
- Lzy nad umarłymi wylewać ieżli przyzwoliła? przędzine tak Pisaną S.
iako Doktorow Sententie kart. 361. Znakują płakać S. Cyprian, Tertu-
lian, S. Chrysoſtom y Hieronym których słowa y Rátie przytaczają się
kart. 362. y 363.
- Pozwalają y onſem do też za umarłych przychecia S. Ambrozy, S. Cy-
rillus Pátryarcha Ierozolimſki, S. Auguſtin y ſamże S. Chrysoſtom kto-
rych ſłoway ratie maś kart. 364. y 365.
- Pomiar obudwuſentitij ieſt Ten: Iſz ſzy zbyteczne, a płacze niewieſćcie na-
gány godne: ſzy zaś miernie wylane, chwalebne kart. 364. P. ponie-
waś y ſam Zbawiciel płakał nad Łazarzem Tamże. y Paweł S. nie zaka-
zuie absolute zatować umarłych, ale tak zatować iako Poganie czynią,
ktorzy nadzieie nie mają. kart. 365.
- Lzy nabożnie wylane mogą Pomodź Duſhom w Czyſccu kart. 365. & ſequ.
Dwoiſkiem ſpoſobem Naprzod per modum Impetrationis, gdyś według
S. Ambrozego, za najlepiſych Oratorów przed Bogiem ſtają kart. 367.
przytym per Modum Satisfactionis, gdyś Płacz ieſt Res Pœnalis za-
czym w nagrodę Mak Czyſccowych ofiarowany być może kart. 368. K.
- Lzy iak wiele przed Bogiem waza y mogą? dowodzi ſię przykłádami Eze-
chiaſa Krola, Agary ſluzbiſley Abrámoſey, Wdowy Naimekſey, Dawida,
y S. Moniki która Syná w Bogá wyplakała kart. 366.
- Lzami S. Kriſtiná Dzinna ratowała Duſzę Groſſá Loſſenſkiego, płacząc na-
tych mieyſcách gdzie grzech iak popełnił kart. 368. P. Toś za umar-
łych czyniła S. Lidwiná, za ktorych krwawe ſzy częſto toczyła, tak że ich
wiele ná kſtałt rubinow, názbierał Spowiednik Tamże.
- Do też y płaczu wdawali ſię Stározakonni Pátriarchowie po zejściu umar-
tych, nie ptonnie, lecz aby ich tym kſtałtem ratowali kart. 369.
- Kto ſzy toczy bez miáry y ex Dolore Paſſionato, Duſzę tych ſmuci, kto-
rych ſplákuie według S. Ambrozego kart. 370. S. Miſtyczny o ptonny
też takowych wylaniu dowod B. Alreda Opatá kart. 371.

Macha-

Macha-
P.

retikon

S. Makar

Potapie

zumieć

S. Magd

na Prz

P. Panna

zicy r

dat w

MARYA,

MARYA

da kar

śniadc

ratie cz

żey pot

tości go

MARYA,

pod ni

częſto t

bonzied

czym p

Panjkio

MARYA

zanie

gdy Pa

r ton

PP. MAR

bed y

Gdy S.

ſe ofi

ktorych

M.

- M**achabeyskie Xiegi są pismem S. od Duchá S. diktowanym kart. 18.
P. Chociaſby dobrze tylko Historyczne byty, wyſniadczaia przecin He-
retikom, iako ſie dawno za umártych modlono Tamże. S.
- S** Mákáremu głowá Pegániná zmártego powiáda, iſz z Modlitw Wiernych
Potepieni w Piekło odelge iákaz czuia kart. 163. iako ſie tá odelgá ro-
zumieć ma, zdanie S. Thomáſá. Tamże.
- S.** Mágdalená de Pazjis w zachwyceniu widziáá, że Chriſtus Krew, á Pán-
ná Przeczyſta Mleko pierſi Pániſkich zá Duſe oſiárowáli. kart. 227.
- P.** Pánna MARIA, dodaá ſumy Chriſtuſowi ná okup ſwiátá, to ieſt Krwie
zicy nnetrznoſci wzietey. kart. 10. P. Marii, w záiem Chriſtus od-
dat w ſáfunek, konaác Valer Mekiey ſwóiey Tamże. K.
- M**ARYA, bynawiekszych Grzeſznikom nie odſlepuie kart. 11. K.
- M**ARYA nazwátá ſie Mátká tych co ſú Czyſſcu cierpia rozumieciac z S. Brigi-
dá kart. 12. S. y znou kart. 123 S. Bárdzi Mácierynſki áſſekt wy-
ſniadcza Duſom cierpiącym, iuſz inſym potrzebnym kart. 124. P. Dwie
rátie czemu to czyni? Pierniſa iſiey Duſe one Miſe bo iuſz wátſce Bo-
żey potwierdzone Tamże S. druga że Potrzebnieyſe, dla tego wiekszy li-
toſciá godne Tamże.
- M**ARYA, pátrzac ná nadze ludzka nie moſze áby iey nie rátowátá kart. 124.
pod niſerunkiem Morza, opiſuie ſwoie do Czyſſcá Viſity kart. 125. iák
częſto tá ſchodzi, y ziaátem to czyni zyskiem Tamże. w dzień w Nie-
bonziecia ſwego co Rok z ſlepuie do Czyſſcá, y wiele Duſz wyprowadza, o
czym piekna Hiſtoria kart 126. P. Toſz czyni w Dzień Národzenia
Pániſkiego, y ná wielká Noc, oczym maſz druga Hiſtoria; tamże. S.
- M**ARYA przynioſá Roboaldowi Dominikanowi Duſe iedne ná rekách, gdy
zanie Múſá S. odprawiaá kart. 197. K. Táſz Duſe Kápláná, który ni-
gdy Paáciery Koſcielných nie odprawiaá, tylko Officium Defunctorum
r ton tá po ſmierci, y od Czyſſcá uwolniá kart. 224.
- PP.** MARYA widziáá S. Gertrudá, że ſie ſkladátá na okup Duſz w Czyſſcu
beda ych kart. 225. Takoneſ widzenie miaá S. Mechtildá kart. 216.
Gdy S. Mágdalená de Pazjis twierdzi iſz Mleko ſwe Pániſkie zá Du-
ſe oſiáruie, rozumieć ſie ma figurato loquendi modo, iſz icm záſlugi
których nábyá ka miac Chriſtuſá applikuie Tamże, y kart. 227.

R E G E S T R.

MARYA do Skirbu Kościelnego z kad odpusty wychodzą, naywiecy zasług
y satisfakcy wniośła kart. 341. P. gdyś naywiecy nad inſe Meczenniki
cierpiatā, ā grzechu naymnieyſzego winna nie bytā, zā ktoryby cierpieć mia-
tā Tamże.

S. MARYA z Ogniez wſedſzy do Kościolā, wſzrālā nā powietrzu pełno rak,
iākoby do modlitwy złożonych kart. 108. Co te rece kſtałtem proſſących
złożone znaczyły? Tamże.

Marya Van Lille Pānienkā w Antwerpiy, zāłożytā Congregātia Białychgłōw
pobożnych, ktore cokolwiek, z prace rak ſwych zārōbty, zaraz ubogiem
zā Duſe w Czyſccu rozdawāt, kart. 275. & ſequ.

Mārozia Rzymiānkā pokazawſzy ſie po ſmierci opowiāda, iſz P Pānnā do
Czyſcā w dzieñ w Niebowzięcia ſwego co Rok z ſtępnie ymiele Duſz 3/0-
bā do Niebā zābiera kart. 126. P.

Mātkę po jeſciu Synā zbył roſkwilona, Syn pokazawſzy ſie, o dāremne tſz
ſtrofuić, ā oratunek przez lātmuzny proſi kart. 207. P. Do Mātkiey dru-
giey bogatey lecz ſkapey, Cōrkā zmarłā przez S. Ioanne ā Cruce w ſkā-
zuie, aby iā lātmuznami rātowałā Tamże. S.

Mātronā iednā kturā miātā Mezā Piſānice, ā codziennie od niego bicia cier-
pliwie znoſitā, gdy te utrāpienia zā Duſe Zakonnikā iednego ofiārōwātā,
zārōz go z Czyſcca wybārūtā. kart. 246. Druga ktorey Syna ſty czo-
wiek zābił, zaboycy aby uchodźit z gārdlem koniā Synonſkiego dārowatā,
ā teyże godziny Synā z Czyſccā uwolnionego wiāſności oglādātā Tamże
& ſequ.

Mauricyusz Ceſarz z Zonay Dzieciēmī, dla tego zginał, iſz więzionu od Po-
gan dāwſzy tylko po groſu zā głōwe wykupić niechciał kart. 98.

S. Mechtilda pod czas Miſy S. kturā ſie zā zmarłā Zakonnice odprāwiātā
widziātā iſz Chriſtus, P Pānnā y iwieci inſi na ofiārę poſli, zāſługi ſwe v-
marſey āplikowālī kart. 226.

Mak Czyſccowych Cieſkość kart. 26. P.

Mekā naymnieyſzā w Czyſccu przewyżſzā naywiekſzā tego iwiātā Tamże S.
czemu Duſe naywiekſe tām Mekī od Ognia ponoſzā? dwie rātie Pier-
nſzā iſz Ogień czyſci kart. 26. druga że naybardzi przenika kart. 27. P.
Mak niezliczone ſpoſoby widziāt Zakennik w zāchwyeniu, ktore zādāwā-
no Duſom w Czyſccu kart. 29. K. y kart. 32. S.

Meki Czyſccowe Cieſkość, że trzech miar pochodzi Naprzod z oſtrości O-
gnia, ktorego moc Bog wynyżſzā iāko chce kart. 27. K. Druga ex Per-
cepti-

cepti-
31. P.
na kart
Meki kto
nzgled
ctiue d
iāwien
Mekā z v
niż Po
ſe Mek
Chryſt
Meki ty
Czyſcc
Mak Czy
funduſ
chow
dlużſe
my z
ſequ.
Meki C
ſtepu
o Mek
wna C
tego in
nſſaſ
kart.
ciaſ n
Miecz
iāc ſe
Mieyſc
przod
ſiē ni
umien
iūſ te
Miłość
Miłość

R E G E S T R.

ceptibilitate animæ, że samą przez się bez wszelkiej zastony cierpi kart. 31. P. Trzecia iſt całe w całej ſobie Meki ponoſi, gdyſt ieſt nierozdziel-
na kart. 32. S.

Meki które żądawano ſſ. Meczennikom, porównania żadnego nie mają
względem Mak Czystcowych kart 34. na ciężkie doczesne Meki respec-
tyuie do Czystcowych, mogą ſie nazwać Ogrodem roſkoſnym według ob-
ianienia B. Magdaleny de Pazziſ kart. 35. S.

Meką z utrąty nŕdzenia Boſkiego pochodząca, nieporównanie ciężſza Duſom
mż Poena ſenſus kart. 39. K. Racja daie S. Bernadyn iſt cierpiac in-
ſſe Meki y boleſci moze kto bydz Błogoſławionym, co ſie iſnie pokazuje w
Chr. ſłuiſie i Straciſſy Boga nie moze kart. 40. P.

Meki tych ktorzy pokute odkładali aſſ do ſmierci, widział Drithelmus w
Czyſocu, y ſt, ſat że z nich do dnia Sadnego niewyniada kart. 62. S.

Mak Czystcowych długorć, utwierdza zdanie Koſciotā Katolickiego, który
funduſſe nieczne przyimue, y apprebue kart. 63. S. Meke wieczna Grze-
chowci ſmiertelnemu nalezytā, gdy Bog odmienia w Meki doczesne bynaj-
dłużſſe, wielką łaskę czyni kart. 64. S. Przykt dy tych, o ktorym wie-
my z obianienia iſt cierpieć beda aſſ do dnia Sadnego. kart. 64. &
ſequ.

Meki Czystcowe za Duſſe do Czyſcōā ſkazane cierpieć na tym ſwiecie za-
ſtepując ie, rożni ſwieci podejmowali ſie kart. 248. Rozumieć ſie to ma,
o Mekach y bolach proportionalnych, ktorych Cenā przed Bogiem wyro-
wna Czystcowym ad æquivalentiam Tamże. Iakiem ſpoſobem Bołeici
tego ſwiata, mogą wyrownac bolom Czystcowym daia ſie dwie ratie Pier-
nſza iſt mały Bol dobrowolny wiecy v Bogā wazy, niź wielki poniewolny.
kart. 249. S. Druga z S. Thomaſſa, iſt Miłōſć która dla bliźniego cho-
ciaſt małe wtrapienia ponoſi, wypetnia Cene bolom wielkich Tamże. K.
Miecz Ognisty przy Rāu znaczyt iſt, do niego Duſom, przez Ogień przebi-
iać ſie y gārnac trzebā kart. 52. P. Pātrz, wiecy Titulo Czystaiee.

Mieyſc czworō w ziemi dla rożnych Duſſ okolo Centrum kart. 383. na-
przod Piektō dla Potępionych Tamże. Czyſciec dla tych cc za grzechy do-
ſiē nie uczynki Tamże. Limbus Puerorum dla Dzieciat bez chrztu S.
umierających Tamże. Limbus Patrum dla Oycom Stārozakonnnych, ale
iſt teraz zburzony kart. 384.

Miłōſć Boſka waze y Cene uczynkom dobrym iednā kart. 103.
Miłōſć bliźniemu nād zamiar Chriſtuſon wyſwiadcza cen, który Duſom
ſwoie

R E G E S T R.

- swój* satisfactiē *osiągnie*, bo pokazuje iż niecy one kocha niż siebie, gdy im daie to, czego sam potrzebuie kart. 109. P. Miłość takowa ma moc dośyc uczynienia, y one Bóg przyjmuię, w nagrodę satisfacty Duszę dorównanych kart. 112. S. N. d. Miłość ta, przez którą się człowiek z satisfacty obnaza dla Duszy, nie można znaleźć większey kart. 113. wymodził tą prawdą obforniey kart. 375. & sequ. gdzie też przytaczają się przykłady różne różnych darów biżny.
- Miłości Akt wyborny niecy nazy przed Bogiem, niżli inſe opera panna-
lia, y zwykłe dośyczynienia według subtelnego Doktorá kart. 113.
- Miłości Istotney to iest Bóg że ludzie nie milują, plakat ustaniczenie na to B. Jakopon kart. 116.
- w Miłości którą my Bogu nbyś y winni. ma ten Zastępca w Niebie który aby jedne Dusze Niebá domiesci kart. 116. K.
- Miłość wybranych, którą Bóg kochaia w Niebie, nieporównanie celuie Mi-
łość Świtych żyjących na ziemi kart. 117. P. Miłość wybranych we-
dług subtelnego Scottá, differt specie od naszej Tamże. S. Opisuia się
affekty roznych ku Bogu, iako to oblubienice ktorey Miłości zalac rzeki nie
mogły kart. 118. Pawła S. który penien był, iż go nie od Boga nie oder-
wie Tamże. S. Filippá Neriuszá ktoremu Chrystus, miejsce dla sercá, wy-
iańszy dwa żebrá w sprzeszrenit kart. 118 S. B. Kistki, ktorego serce
chłodzić wodą musiano, y S. Terezy, którą serafin Ognista strząta przebił
Tamże.
- Miłość kochającego obraca w kochanká według S. Dionizego kart. 123. nie
powinna się wśodzić prywatnym zyskiem kart. 131. P.
- Miłosierdzie iest Cechá po ktorey znać prawdziwego Chrześcianiná kart.
1. S. Człowiek Miłosierny, iest iakiemśi wdzielnym Bogiem kart. 2. S.
Miłosierdzia ktokolwiek potrzebnemu nie wyniadcza, sam go wzaiem,
niechay się od Boga nie spodziema kart. 98. K. Miłosierny człowiek gdy
co dla potrzebnych traci, niecy zyskuje. 101.
- Miłosierdzie iest nayprzedniejszy m skutkiem Miłości kart. 103. K. Oso-
blwie się wydaie w Rátunku Duszy do Czyścá skazanych kart. 104. P.
wszystkie siedm uczynkow Miłosiernych Species ten wypelnia, który Du-
szę ratuie kart. 104. & sequ. Karmi taknacego Tamże. K. Napawa
pragnacego kart. 105. P. przyodzuwa nągiego Tamże. S. nawiedza y
oraz leczy chorego kart. 106. P. przyjmuie Pielgrzymá Tamże. S.
wykupuie więznia Tamże. K. Pegrzeb sprawnie w marteńmu kart. 107.
S.

Miło-

Miłosier
od jedne
wiekom
Miłosier
ra teg
ne Tam
258. R
naypen
Pátr3 T
Miłosier
Modlitw
Modla si
P. Do
ná prze
vprosi
S. W
Tamże
Przykła
tankiej
sprzed
kart. 1
Modlitw
Bogá p
wiadom
miej S
S. 131
Pran
Przed M
Modlitw
iego T
kart. 1
Modlitw
nazy i
dm M
Modlitw
to z P

R E G E S T R

Miłosierdzia Duszą wyświadczonego iako są zyskowne händler kart. 144.
od jednej summy każda Dusza in solidum, całego zupełna lichwa czło-
wiekomu Miłosierdnemu płaci kart. 115.

Miłosierdzie nad potrzebny jest wrotami do Nieb kart. 257. S. figu-
ra tego były drzwi do Kościoła Salomonowego, zdrzewia Olinowego zrobio-
ne Tamże. K. Miłosierdzie według Dawida budwie się w Niebie kart.
258. Racja tego Teologiczna Tamże S. Do Miłosierdzia Niebieskiego,
naypewniejszy przystęp, przez ziemskie, złote o tym słowa kart. 258. K.
Patrz Titulo łatwuzna.

Miłosierdzie y po Dekrecie Bolkiem, umie ninowáyce uwolnić kart. 259.
Modlitwy za umarłych po wszystkie zaczyna nunki kart. 19. S.

Modla się Dusze w Czystcu, zostające za swoich Dohrodźciew kart. 136.
P. Dowody otakowej Dusze Modlitwie Kárdynata Bellámina, y odpowiedzi
na przeciwnne obietie Tamże. & sequ. czemu Dusze w Czystcu nie sobie
wprosić nie mogą? Insym zaś mogą? Przyczyna fundamentalna kart. 137.
S. Widzenie S. Brygidy, iako się Dusze w Czystcu za żyjących modlit? Tamże
Objasnia się doświadczeniem Modlitw tych Dzielność y skutek z
Przykładów S. Katarzyny Bononskiej kart. 138. S. B. Anny Karmeli-
tankiej Tamże K. Kupca jednego, który Towary mni odbyte záras ro-
sprzedał, iako tylko Misie Świete, za Dusze w Czystcu naiac obiecał
kart. 139.

Modlitwa pospolita jest w potrzebach wdzięczka kart. 199. S. nie każda w
Boga popłaca Tamże. przetoż S. Paweł przestrzegał aby Prośby nasze
wiadome były Bogu kart. 200. Modlitwy żytych ludzi, nie zna Bóg rozu-
miej Scientia Approbationis, lubo ich zna Scientia Visionis Tamże
S. uznali te o nieprzyjemności Modlitw, od złego człowieka wylanych
Pravda sami Poganie kart. 200. K.

Przed Modlitwą usprawiedliwić się Bogu trzeba kart. 201. S.

Modlitwa Dawidowa śmieie idzie do Boga, dla tego iś strzegł przykazania
tego Tamże. Modlitwie dodate skrzydeł, życie dobre, ociąża iá Grzech
kart. 201. y inße.

Modlitwa Grzesznika, lubo nie wazy przed Bogiem per Modum Meriti,
wazy iednak per Modum satisfactionis kart. 202. S. Piącia Dowo-
dów Mocnych stwierdza się ta sententia Tamże y przez kilka kart.

Modlitwy Ludzi Pobożnych iako są wdzięczne przed Bogiem? dowody ná
to z Pisma S. kart. 206. S. Muzjęś Modlitwa skrepował rece Boskie,
żenie

R E G E S T R

że nie mógł karać Ludu Izraelskiego Tamże. K. y inſe. Toſz inſi czynia kart. 207.

Modlitwv iedna tylko S. Elżbietá, wybawiła Mátkę ſwoią z Czyſcá kart. 207. S. s. Ludgardá przez Modlitwv, uwolniła Duſę Szymoná Opatá, która iedenáſcie lat miała cierpieć Tamże. K. Przykłády inſe przytacza-
ia ſie o ſkuteczności Modlitw za Duſę kart. 208. & lequ. S. Oſwáldus
wybawił Duſę Zakonnika niedbátęgo przez Modlitwv kart. 208. Paſtel-
nik ieden Duſę Vczniá ſwego lecz Świątówęgo kart. 209. P. S. Teklá
Duſę Xieney Zakonney Tamże. S. Matká Pobożna Duſę Syná Gunde-
ſyndá Biſkupá Compoſtelli kart. 210. S.

Modlitwa iedna Iosephus Anchieta lezuitá, wielki tłum Duſz, których
płaczliwie głoſy ſłyſzał, z Mak uwolnił. kart. 211. P.

S. Odyło z ſwymi Zakonnikámi, przez nabożne Modlitwv, niezliczone Duſę
z Czyſcá wybawia kart. 211. S. Diabłóv ná to nie raz narzekájących
ſłyſy Puſtelnik ieden Tamże. K. 3tey okázy S. Odyło Dzień Zaduſzny, w
Conuentách ſwoich ſtanowi, który potym lan piętnaſty Pápiez, po wſytkich
Koſciółtach odpráwiał nákazał kart. 212. P.

Modlitwv za Umártých, od ſamych Apoſtółow początek wzięty kart. 212.
S. Przytacza ſie Modlitwá S. Iakubá Apoſtółá wyięta z tego Liturgii
Tamże. K. Modlitwá przytym S. Dyoniżęgo Arcopágitę Vczniá s. Pá-
wła kart. 213. Przykázanie o Modlitwie tá onęy S. Clemensá Vcznia S.
Piotrá Tamże. S.

○ Modlitwv za Umártých ſwiadectwá Doktorow Koſcielnych kart. 213.
S. Cyrillá y s. Chryſoſtomá. Tamże. S. Auguſtiná y S. Ambrożęgo.
kart. 214.

Modlitw niernych po śmierci ſwey iáko dawni prágneli Chrzeſććanie kart.
214. Zadaſich Kouſtánty wielki Ceſarz Tamże. S. s. Edwárd Krol
Angielſki, y S. Kunegundá Ceſárzowa, która Duſę Henriká Matzonká,
Mniſzom pilnie polecała Tamże. K. Euſrazia Senatorká, która umiera-
jąc, Corkiey tegoſz imienia o Modlitwie proſiła kart. 215.

Przykłády iáko ſie, dawno Chrzeſććanie, modlić za umárte zwykli kart.
215. S. Iozáfat Krolewicz Indyſki modli ſie za Oycá zmártęgo Tamże. S.
Theodoſius Ceſarz za Rodzice; który teſz uproſit, iſt Grob Mátki ięgo ſlá-
nał, który ſie przez lat 35. wſtáwicznie trząſł kart. 215. K.

○ Modlitwv proſza Duſę, pokazowſzy ſie żyjącym po śmierci kart. 215. K.
Przykłády o tym rózne: naprzód Mátróná iedná Vmártá, podnioſſy na Má-
rách

rách
poſtáci
kroć M
Przez
proſby
Modlitw
inſe, b
twy tá
iáko ſtu
ſie mod
caſ nie
mowi k
zázym
Modlitw
w Czyſ
S. Moni
nichey
Mſza S.
nia o t
Taſſ p
inſe.
Mſe S. 3
darem
kiem á
Mſy S. p
go S.
Wiele
172. 8
ſć. ni
Mſa S. o
K. S
ſych n
Mſe Trz
z kad
inſe.
Mſy S.

R E G E S T R.

- rách rece, złożyła ie iakoby o Modlitwy zebrzac kart. 216. P. Duże w*
połści Zolnierzon pobitych, pokazują sie pod Wormacją, nożąc po trzy-
króć Modlitwie się za nami Tamże. S. Ojciec Ludnika Cesarza, zakuła
przez sen syna, aby się zań modlić kazał kart. 217. S. kilku innych Duż
prośby o Modlitwy krotko przytoczone kart. 219.
Modlitwy od Kościoła S. na ratunek Duż posłanowione, są skuteczniejsze niż
inše, bo mają moc i x opere operato kart. 218. S. które to są Modli-
twy takowe? oapowiedz Tamże. Gdy te Modlitwy odprawia Grześnik
iako sługa Kościelny, pomaga Dużom kart. 219. P. gdyż nie tak on zda
się modlić, iako raczy, Kościół Katoicki przezeń kart. 220. Iowsem cho-
caś nie będzie sługa Kościelny, pomaga jednak in virtute Ecclesiae gdy ie
moni kart. 221. Przetosi Modlitw tych, które są uprzywilejowane, niech
zajmują Grześnicy, aż użyje Dużom pomoc przyniosą Tamże. S.
Modlitwy Światek w Niebie Kroluących, iakiem kształtem ratują Duże
w Czyśćcu? maś obszerny Dyskurs kart. 222. y przez kilka innych.
S. Moniką wyptakata Syna swego Augustiną, na ten czas kaiserstwem Mā-
nichyjskiem zarązonego w Bogą kart. 366. K.
Młża S. nayprzedniejsza jest Dużom w Czyśćcu pomocą kart. 169. Zeznā-
nia o tym SS. Concilia Tridentickiego, Florentickiego, y innych kart. 170.
Tas prawda o pomocy Młży S. stwierdza się Doktorami kart. 170. y
inše.
Młże S. z inše od początku miary S. za umarle odprawiano kart. 171. Gdyby
daremnie czynił to Kościół Katoicki, przestrzegłby go Bog, y bładzić w ta-
kim artikle nie dopuścił. Tamże. S.
Młży S. potrzebowali po zesciu swym, naprzod S. Moniką, która o to syna swe-
go S. Augustiną prosiła kart. 171. K. S. Ephrem Syryjczyk kart. 172.
Wielebny Bedā Tamże. Inšych wiele ktorzy się wyliczają Tamże kart.
172. & seq. Młży S. gdy po śmierci mieć nie mogli, dawnych młżom Chrze-
ścianie, iako na to boleli? Historia z Victora Vtienia wyieta kart 173. S.
Młża S. odprawiał S. Ambroży za Bratā swego Satory zmarłego kart. 133.
K. S. Bernat, S. Angelm, S. Seuerus Arcybiskup Rāwennatenski, y in-
nych wiele, za roznych umartych kart. 174.
Młże Trzeciego y Środniego Dnia po śmierci, także Trycesimy Anniverſarze,
z kad się nzięły? y co znaczą? dowodzi się obszernie kart. 174. y przez
inše.
Młży S. iako uśilnie potrzebowwały Duże w Czyśćcu, y o nie prosiły? różne o

Ecc
tym

R E G E S T R.

- tym przykłady kart. 180. S. Mikołaj z Tolentinu, widział w dolinie ie-
dnej, wielki Tłum Dusz, które go o Mśe S. prosiły, Tamże. gdy przez cały
Tydzień Requiem za nie odprawił, i ile ich z Mak wybrał. kart. 181.
Mśa S. za umarłych odprawiając Kaptan ieden, widział przed communia, że
się kupami do brania pokoiu kwapili kart. 181.
Umarli który w Cieplicach Czyściec cierpił, a Kaptanowi z nim się, myłce-
mu usługował, prosi go o Mśa S. y za odprawieniem iey wybawiony kart.
182. Benedikt Ośmy Papież, także o Mśe S. po śmierci prosi, aby ie B. O-
dalo yż Bracia Zakonna odprawił, przez które potem wybawiony Tamże
& Requ.
o Mśy Trzydziestci prosi S. Theobaldus Dusa, która w sluce Lodu cierpiła
Czyściec kart. 183. przeszkadza do odprawienia ich Diabeł kart. 184. po
odprawieniu ich uwolniona Tamże.
Przy pierwszey Mśey nowo narodzonego Dziecięcia, że miała być wybawio-
na Dusa iedną, powziąłszy te wiadomość, iako się cieszyła kart. 184. S.
o Mśey S. pięcioro Pytania potrzebnych, yż ich resolutia kart. 185. y przez
kilką inśych kart. Mśa S. ma moc ex opere operato, to jest z samey
siłbie, y z wstawy Chrystusowey kart. 185. S. Nie wymusiż najmni iey
dzielności, złożyć Kaptana odprawiającego kart. 186. P. Tak właśnie i-
ako złożyć Krzyżowników Pąskich, nie uwlokła mocy, Mace iego Tamże. S.
Mśa S. sama w sobie uważana, równey jest wagi, lubiązły Kaptan odprawa-
lub Dobry kart. 187. iednak ex opere operantis przydać iey Valoru,
nabożeństwo y dyspozycja dobrego Kaptana Tamże Mśa Requialna pomo-
cniejsza jest Dusom w Czyseccu, względem Modlitw Kościelnych ; lecz
względem samey ofiary, równa jest inśym kart. 187. K.
Mśe Wotynny o Należy: Pannie, albo inśych Świątych miśnie, miasto Requi-
em, mogą często Dusom bardzi pomoc ; y czemu ? dają się tego ratie
kart. 188. Mśey Rekwialney zakazał Alexander VII. Papież, odpra-
wiać in festo Duplici Tamże. K.
Mśa S. gdy ia odprawią, nie zaraś wybawia Dusa, za którą ofiarowana by-
wa ; gdyż mocy wagą iey jest ocyrkłowana według nauki S. Thomassa
kart. 189. Przyczyna Theologiczna, czemu Valor Mśy S. jest taxatæ vir-
tutis Tamże.
Mśa S. ile jest ofiara która się odprawi imieniem Kościół, pomaga naby-
tkiem Dusom w Czyseccu ; lecz ile ia odprawi Kaptan, tylko tej który
on Valor aplikuje kart. 190. S. przyczyna tego z Anielskiego Doktora
kart.

kart.
prawi-
nem p
Mśy kilk
Mśe S.
przykła
Trzydzi
Świąta
Mśa S.
słusow
Mśey S.
sumnie
słepuie
Mśa S.
opiniy
ca, kto
się pod
dąty k
Mśe S.
mogły,
Tobiasz
ca nie
Tamże
Mśa S. n
dlegty

N Aam
skon
Nadzieia
cieśny L
Narzek
kart.
o Dusa
nawent

R E G E S T R

kart. 191. Mśa S. ácz principaliter pomaga tey Duszy, zé która się od-
prawnia, wszystkie jednak inſe czuſa zniey poćiecha, propter imminutio-
nem poena Tamże S.

Mśy kilka kto powinien odprawić, nie doſyć czyni iedną kart. 191. P.

Mśe S. nabożnie odprawnione, iáko wielce Duſom pomocne i rózne o tym
przykłady kart. 192. S. B. Ioannes de Aluernia iedna tylko Mśa S.

Trzydzieſci tyſiecy Duſz z Czyſcá wybáwił Tamże. B. Ino uwolnił Mśa
ſwiata Duſe, która piętnaſcie lat cierpieć Meki frogie miała kart. 193.

Mśa S. kto tylko że zwyczajni odprawuie, albo dla zapłaty, drogi okup Chri-
ſtuſow ſka w wor dżiurawny kart. 194. S.

Mśey S. nie godzi ſie opuſzczać dla próżnych ſkrupuloń, gdy Káptan nie ná
ſumnieniu nie czuie. kart. 194. K. Iák wielka za tym opuſzczeniem ná-
ſtepuie ſkodá kart. 195. K.

Mśa S. gdy ſie za Duſe iáką odprawnia, ná ten czas nie cierpi wedlug
opiniy S. Hieronimá kart. 195. S. Zeznánie o tym Duſy iedney z Czyſc-
cá, która z doſwiadczenia ſwiádeczyłi Tamże. K. Táſż prawda objaſnia
ſie podobnymi przykłádami, gdzie pod czas Mśy S. okony zwiáſznoń opa-
dáły kart. 196. Trzy o tym poważne Hiſtorie Tamże.

Mśe S. od róžnych nabożnie odprawnione, iáko Duſom w Czyſccu ſiła po-
mogły, kilka pieknych przykładow. kart. 197. Mśa S. Miſtycá wyrażił
Tobiaſ, gdy Chleb y Wino ná grobach ſławniać kazał kart. 198. S. z Czyſc-
cá niezliczone Duſe wychodzą ktoreby tam do dnia Sadnego gorzały.
Tamże.

Mśa S. wiekſzy pożytek przynoſi przytomnym ná ten czas w Koſciele niżli o-
dległym kart. 332. K.

N.

NAaman który Tród ſiedmkroć omywał w Iordanie, ieſt niżejrunkiem do-
lkon iey pokuty kart. 61. P.

Nádzieia zwiádziona, iák cieſka przynoſi zálość ? kart. 43. K. nádzieia
cieſky Duſe w Czyſccu, że kiedyſkolwiek wynida kart. 73.

Nárzekánia Duſz ná tych, którzy ich krzywdzą, y wołania o Pomſte do Boga
kart. 82. & ſequ. Nárzeka ná zápamietáſe Dzieci Oyciec po ſmierci, że
o Duſe iego niedbály, y ſzkodzić iem obiecu e kart. 92. Nórzekánie S. Bo-
nauentury, że ſie ná Stan Káptánſki ſiła gármie, nie dla Chleba Anielskie-

R E G E S T R.

- go, lecz dla ziemskiego kart. 194. P.
- Necessitas Medy, y Necessitas Perceptico znaczy v Theologów kart. 231.
- Nędze y Potrzeby Dusze cięższe są daleko niż Cieleśne kart. 3. S. Nędza wielka Dusze w Czystcu z tej miary iż iem cż s do zasług wptynął kart. 69.
- Trzy ratie tego z Suarezą, które obacz Tamże. Nędzarzom większych nie mąs nad Dusze w Czystcu kart. 70. K. Rata tego, bo najbliższy człowiek ma iakikolwiek ratunku sposob Dusze żadnego nie miała kart. 71. K. Nędza Dusze przenosi niedostatek bydlat y Ptastw, gdyż te z przyrodzenia wiedza lekarską na swoje przypadki, Dusze nie Tamże.
- Nędze wielka Dusze Figuracie Ieremiaś w dot wyrzucony kart. 73. K. Abdonibefek zobciety mi rekami odrobiny pod stołem zbierający kart. 74. P. Dániel od Abakuká Proroká we Lwicy łamie poronony Tamże. S.
- Nero Cesarz wiasy spalił wonnych Perfum, na pogrzebie Poppey Matzonki, niżli się w całej Arabii na rok urodzi kart. 319. K.
- Niedbálcy którzy suffragia Dusze, od Kościoła ábo Zakonu iákiego wstąwione opuszczają, ciężko grzecha kart. 44. K. Niedbálstwa takiego karania obiaśnia się przykładami kart. 95.
- Niemilośierdzie ludzkie wielkie że bárdzio Bydletá swoje dbaia niż o nędzne Dusze w Czystcu kart. 75. S. Narzekanie na te dziką nieużytość S. Augustyná Tamże. K.
- S. Nikołay z Tolentynu widział, wielką Tłuszcza Dusze, którego wielce o Mże S. prosiły kart. 180. gdy ie przez Tydzień za nich odprawił, siła z Mak wybawił. kart. 181.
- Nowitiusz pokazawszy się po śmierci Dyonizemu Kár্তুziànon i, gromi go o to, iż zapomniat za Dusze jego odprawić, to co obiecat kart. 76. S.

O.

- Ochody za umárłych Trzeciego y Siódmego dnia iáko są dawne kart. 174. Przyczyna ich Mistyczna Tamże & sequ.
- Obchody nazwane Trycesmy z kad posły kart. 175. S. przyczyna ich Mistyczna iż, wybrani miała Zmartwychwstać, w wieku lat trzydziści Tamże. K.
- Obiády za umárłych álbo Stypynástały ięszce za czasów Apostolskich kart. 269. P. świádectwa o tym Doktorów Kościelnych, S. Clemenśá Papieżá, Origenesa Chrysośtomá Tamże. S. S. Pauliná Nolanfskiego Biskupa kart. 270. P. Obiády

Obiády
nych
nia,
Obiáw
ki te
Obiáw
nie p
64, t
do dn
Obowi
gá ka
8. Ody
nia k
Z tej
potr
S. Ody
Tepo
temu
Odpust
okup
Grze
cá A
Tam
Skarb t
338.
zfat
nie do
wyper
Do tego
P. l
plácer
członek
czynk
Odpust
dente
kart,

R E G E S T R.

- Obiady Poganie stawiali na grobach, mniemając że Dusze przychodzą y o-
nych pożywiają kart. 271. Teras niektóre narody Chrześcijańskie toż czy-
nia, ale nie dla Duż, lecz dla ubogich przychodzących kart. 272. K.
- Obiawienie S. Magdaleny de Pazzis, o cięskości Ognia Czyścownego, iż Me-
ki tego świata, są Ogrodem rozkosnym względem niego kart. 35.
- Obiawienia dwoje, o długości Mak Czyścownych Piernusze Doktor ieden wprá-
wie powiedział o sobie, iż nie wynidzie z Czyścć aż na dzień Sadny kart.
64, K. wtore Innocenty Trzeci Papież oznajmił S. Ludgardcie, iż także
do dnia sadnego cierpieć ma, ratowany iednak być może kart. 65. K.
- Obowiązek przyrodzony każdego człowieka iest, aby kochał y chwalił Bo-
gą kart, 115. K.
8. Odyło z swoimi Zakonnikami, ile Duż z Czyścć przez Modlitwy uwal-
nia kart. 211. Diabłowi na to narzędziących sższy Pustelnik ieden Tamże.
Z tey okazji, postanawia Dzień Zaduszny, który potym Ian Pietnaśly Papież
potwierdza kart. 212.
- S. Odyło wybawił z Czyścć Duże Benedykta Osmego Papieża kart. 182.
Tepotym widział Zakonnik ieden, iż za wybawienie dziękowała świe-
temu kart. 183.
- Odpust iest Pomoc albo załoga ludzi potrzebnych z skarbu Kościelnego, na
okup karania doczesnego kart. 337. Przez odpusty, nie bywają zgładzone
Grzechy śmiertelne kart. 338. Acz przy odpustach zwykła dawać Stoli-
cá Apostolska Moc, rozgrzeżenia od najcięższych grzechow y Censur
Tamże.
- Skarb ten zostawiony w Kościele znieškodzonych zasług Chrystusowych kar.
338. K. świądectwo o tym S. Pawła kart. 339. Przybywa tego Skarbu
z satisfaktii y zasług SS Pánskich kart. 339. K. bo ci wypełniają, czego
nie dostaie Mece Pánckiey kart. 340. iakiem kształtem ma się rozumieć to
wypełnianie? Tamże.
- Do tego skarbu Kościelnego wnosiła Najwięcy P. Bogarodzicá kart. 341.
P. Do tegoś wchodzi, satisfaktie innych wybranych, których sami na wy-
płcenie karania nie potrzebują Tamże. K. & sequ. Gdyś iáko między
członkami, iest communikácia pokarmu, tak między wiernymi dobrych u-
czynkow kart. 392. S.
- Odpustow szfunek zostaie przy samym Papiezu, przy innych zaś depen-
denter od niego kart. 340. K. Rátia tego grunturowa z S. Thomáša.
kart, 343. P. Kanon Clemensa Szoslego Papieża, który dostatecznie Prá-
Ecc3 wówier-

R E G E S T R.

wowierną naukę o Odpustach yściszarzu ich objaśnia. kart. 343. & sequ. Na odpusty naprzód nastąpił ybiś począł Marcin Luther kart. 345. okazał do tego mial, że go obrzywką z publikacy odpustu w Witembergu mineli. Tamże.

Odpustow Dawność ieszcze od apostołow kart. 346. lubo ich tym imieniem na ten czas nieznano, ale inszym które się wypisują kart. 347. Páwet S. Pokutuiacemu Korinteżykonu posłał Odpust, albo zelżenie kárania. kart. 346.

Odpusty rozdawał S. Grzegorz Papież, około Roku Páńskiego 590. iáko się to z ksiąg y pism jego dowodzi kart. 347. & sequ. Toż czynił, Urban wtory wydawşy Bullam Cruciatam, Innocenty Trzeci, Bonifacy Osmý, o których maś kart. 348. sequ. zá Bonifácego Dziśniatego, tak się były Odpusty zágeścily, że ich ten Papież propter abusum musiał wiać kart. 340. P.

Odpustu nie dostał nikt tylko wierny, pod władzą Kościoła zostájący kart. 349. S. Żywym dáł Papież Odpust per modum Absolutionis Tamże. K. lecz umartym tylko per modum suffragij, gdyś nie są wiacy de foro Papæ kart. 350. áż Ioannes Gerson przecimney jest opinij, którego ratie maś Tamże.

Do nábycia Odpustu dwie záchować trzeba Kondytie Piernysa áby w tasce Bożej był, kto go pozyská chce kart. 350. K. Dosyć iednak na tym że będzie w tasce, kiedy ábo Princypalny, albo ostatni Akt, dla nábycia tego odpráwuie kart. 352. S.

Odpustu czemuż Grzechu śmiertelnym dostać nie można dwie ratie fundamentalne z S. Thomaśa kart. 352. P. umartym Grzesznik Odpust zyská może, byle odprawił Kondytie kart. 353. Trzy ratie które stwierzają tę sententję kart. 354.

Druga do nábycia Odpustu Kondytia, áby człowiek odprawił wszystko co náznáczono kart. 353. S. bo ieden naymniejszy Akt opuśczoney škodzi Tamże K. Przyczyna tego z S. Thomaśa Tamże. Przetóś Spowiednika o zámiánne trzeba prośić, kto kondyty náznáczoney nie może wypelnić Tamże.

Odpusty Umartym ieżli záwşse y nieomylnie pomagają i dwie o tym opinie kart. 355. K. Piernysa S. Thomaśa, is wolno ie Bogu ákceptować albo nie, y Ratie jego kart. 356. P. Druga Pozorniejsza isie Bog ex Paćto przyimuie, respektuac na satisfáktie Chrystusowe, y przyiać powinien, bo się obligował Tamże. Ratie tej sententij maś na kar. 357.

Odpust

Odpust
nada
Przez
woln
wat
Przez
Káro
wyb
Odpust
tom
Przy
S. P
Ogień
y
Ogień p
w
Ogień C
dzy
obaś
gien
zary,
przen
škosc
ścieć,
Okupu
dlugo
tego
Okup na
cielki
Opat za
słacy
Ex opere
pare
S. Ośwa
swolen
Ocho C

R E G E S T R.

- Odpust który Paschalis Papież do Kaplice S. Praxedy przed lat Osmia set nadat, Synowcá iego z Czyścá wybawił kart. 358. P.
- Przez Odpust Portiunculæ szlachcié ieden, Dusze Bratá swego z Czyścá uwolnił kart. 358. S. Drugiey Duszy gdy nieziaki Arnoldus Odpust dárawał, który był sam pozyskał, także ia z Mak wybawił. kart. 359. P.
- Przez Odpusty każdy bárdzo tatów ratować Dusze może, gdyś ich w Koście Kátolickiem dostał kart. 359. S. wyliczáia się nie ktore Odpusty, Moc wybawienia Dusz máiace, przy mátych obowiązkách Tamże. K.
- Odpustow po śmierci tym się dostaie wiacy, ktorzy niemi záżywotá inszych ratowali, według Kárdynalá Káietána kart. 360. S.
- Przy ofiarách za Grzech áni Oleiu w Starym Zakonie záżywano kart. 240. S. Przyczyná tego Misyiczná z Origenesa Tamże.
- Ogień naybárdzi panuje w Czyściu, bo ma moc wyczyszczenia kart. 26. K. yst naydzielniejszy kart. 27. P.
- Ogień pali Dusze, ile jest instrumentem Spráwiedliności Boskiey kart. 27. K. wynyzsza go Bog nad sié przynudzoná kart. 28.
- Ogień Czyścowy iedenże jest co Piekielny kart. 29. P. różnia się tylko między sobá durátia, że ón doczesny ten wieczny Tamże. Ogień t. mten Bog oba strza y podwyzsza, iáko mu się podoba Tamże. S. względem niego, Ogień tego Swiáta zda się chłodny kart. 30. S. wśtykie tego swiáta Pó-zary, gdyby ie zbił niedne kupe, Ostrość Czyścowego Ognia zwycięza, y przynyzsza Tamże. Zaden rozum ludzki według S. Auguśtyná posać cie-łkości, Ognia támtego nie może kart. 33. S. Patrzą pod Tytułem Czy-ścić, y Meki.
- Okupu naybárdzi potrzebuia Dusze w Czyściu dla záciagnionych ná swiecie długow kart. 7. Okup ten zawarty był w Ciele Chrystusowym, ktore dla tego nowem zowie Dawid kart. 9.
- Okup naydroższy Mekiey swoiey, oddat Chrystus w śáfunek Przenaiń: Rodzi-ćielki swoiey kart. 11.
- Opat za Dusze nabożny, miał przy śmierci ná pomoc przeciwn czártcm osm ty-śięcy Dusz z Nieba, ktore go tamże zápromádzily kart. 151.
- Ex opere operato Valor co znaczy w Theologow kart. 185. także ex o-
pere operantis Tamże.
- S. Otwaldus Biskup Modlitwámi uwolnił z Czyścá Dusze, Zakonniká w swoim powołaniu niedbatego kart. 208. S.
- Otho Celarz po śmierci prósi, aby zań dzieśięć Tyśięcy Psalterzow Dawi-
donych

R E G E S T R.

domowych odprawniono, a za każdym Psalmem Dyscypline przez de profundis kart. 242. uczyni to pułtrzećia kroć sto tysięcy dyscyplin.
Oyciec nárzeka ná Dzieci niełutościwe po śmierci kart. 92. K. opowiada iż iem škody czynić będzie, ieżeli się nie upamiętaia kart. 93. P.

P.

Paschalius Kárdynał cierpiat Czyścić w Cieplicách, gdzie go widział S. Germanus kart. 22. P. Bedac iescze w Czyscu Cudá czynił, y Dalmátika Czárty wyganiał kart. 135. P.
Paweł S. wszystko był gotów utracić dla pozyskania Dnś kart. 3 S. nie mogło go nic odwieść y oderwać od Miłości Boskiej kart. 118. P.
Pieniądze za krew Chrystusowa wziete obrociły się ná pożytek Vmártłych kart. 8. S.
Pobudka S. Bernárdá, która się zażrećia do ratunku Dnś w Czyscu, bardzo przeraziła kart. 37. S.
Pokutę Kaptan ieżeli máłá náznaczyć, Bóg ná támtym świecie, nagradzać defekt dosyć uczynienia, przez Meku będzie kart. 59. P.
Pokucie máłá Kaptáni náznaczać musía dla respektów, aby ludzi od Spowiedzi nie odrązili kart. 59. z takowey pokutey, máłey nie trzeba się cieścić, ale czym inšym wietować Tamże. Grzechy wielkie lekka dzieie się to aby żaden Grzech nie ušedł należytego karania Tamże. pokuta zgłodzone być nie mogą kart. 60. P. Dowód ná to Mišlyczny z Ieremiáša Proroka Tamże. S.
Pokuty doskonałey wizerunek figurálny w Náimanie, który Trad siedm kroć obmywał w Jordanie kart. 61. P. Lepi że tożły pokutne Grzechy obmyia, niżli tam Oguń w pali Tamże. K. ná Pokute y piącz Dawida perenne godziny umiślnie odłożył Tamże. S.
w Pokucie że sobie ludzie folgua, ná strážne ręce Bożie przychodzą kart. 62. P.
Pokute odkładających wielkie maoſt.wo widział Dithelmus w frogich Mękách, y ſlyſzał, iż do ſadnego dnia, z nich nie wyniá Tamże. S.
Poganie by najgrubſi máłá ſtaranie o vmártłych ratunku kart. 92. K.
Poſt ieſt Oſobliwym doſyć uczynienia y za ſwoie y za cudze Grzechy ſpoſobem kart. 229. K. Poſt nagradza zle záznawanie Dobr Ciata ſłuży cyb, náko S.
Ialmuzná doczeſnych, Modlitwa Duſznych kart. 230. S.
Poſt Niebo wraca, które ádam takomſtmem wnieziony ſtracił kart. 231. P.
dla po-

dla P
sem
Post nie
dtug
ne ka
ze T
Poſci
dmu
kart.
o Post n
Kapt
chleb
K. 8
trzech
Poſcz
niec d
Do Poſt
Potepic
tego
102.
wroci
Zdanie
Potep
nickie
3 Piek
ko roz
liter
tych
w Potep
dna,
POwin
3ku
Congr
kart. 8

R E G E S T R

dla Poślu zachowiniego Moyszeß y Eliasz w chwale widziáni byli z Chrystu-
sem bo ci sami *Quadragesime* pościłi Tamże & lequ.

Post nie tylko Pościzacemu pomaga, lecz iużym za których człowiek pościł we-
dlug S. Ambrożego kart. 232. Pośly za umarte w starzym Zakonie zwyżay-
ne kart. 233. Tak pościłi Mieścianie Iubes Galaat po śmierci saula Tam-
że Dawid po śmierci tegoż Saula y Abnera Hetmana kart. 234.

Pościłi za umartych dawni Chrzescianie kart. 234. K. Świadcictwa o tym
dnu Doktorom S. Isidorá Biskupa Hispańskiego Tamże. y wielebnego Bedy
kart. 235. S.

o Post náratunek swoy prosiły Duse zmártych kart. 235. naprzód Arnulfus
Káptan pokazał sie S. Rembertowi, żádając aby zan czterdzieści dni o
chlebie y wodzie pościł; gdy uczynił Arnulfa z Czysccá wybanil Tamże.
K. & lequ. Pánieńká takze w Bamberdze zmarła, która Brát Młodzy,
trzechánionym Pośtem, za iey prosba podietym z Mak uwolnił. kart. 236.
Pościzac przez lat pięć Mátká za Duzę Syna zmártego, widziatá nako-
niec do chwały wieczney idącego kart. 237.

Do Poślu należa wszystkie umartwienia reduciue kart. 237. K.

Potępionym w Piekłe suffragia żyjących nie nie pomagá kart. 161. dwie
tego Przyczyny; iedná iż się odcięci od iedności Ciátá Mistycznego kart.
102. P. druga, że będąc zákámiáli, na kśtalt Czártonskiej obstinaty
wrócić się do Boga ánichcá ani mogą Tamże.

Zdanie byto niektórych, iakoby suffragia miály iákas odelge Mak przynosić
Potępionym kart 162. S. Stwierdzáli sie przykładami S. Thekla Maczē-
nickiej która Falkonille Pogánke; y S. Grzegorzá, który Trajána Cesarzá
z Piekła wybanil Tamże & lequ. Lecz tych potępionych wybanienie, iá-
ko rozumieć, dzie się nauka S. Thomassa kart. 163. K. gdyś nie byli fina-
liter skazani do Piekła, ale Bog zatrzymywał Dekret, wiedząc o tych Świe-
tych przyszłej Modlitwie kart. 104.

w Potępionych iezli iáká sprawnia Mak wymę suffragia żyjących tá iest oblu-
dna, y ná samey złudzoney ich fantazyi zan iśta kart. 164. S.

Powinność ratowania Dusz pochodzi, że trzech miar Naprzód zobowia-
zku Spráwiedliwosci kart. 80. & lequ. Poń. ore z trz. stórnosci albo
Congruentiy wrodzoney kart. 80. S. Potrzejcie z Miłosci Chrzesciáńskiej
kart. 83. S.

R E G E S T R.

Powinien ni czas człowiek ratować bliźniego pod obowiązkiem grzechu śmiertelnego kart. 93. K. Kied by ten obowiązek zachodził? nauka S. Thomasa bardzo do wiedzenia potrzebna Tamże.

Prągnięcie gdy odwołuje cierpi, śmierci się równa kart. 44. P. dla niego woli lub umrzeć, niż władzciei żywiony zostawać Tamże S. Prągnięcia tutecznego żywota maia swoje rozrywki, Dusze w Czystcu bynajmni kart. 45. P. Prągnięcia Dusze, którymi patnią do widzenia Twarzą Błasku, iakie w nich nieczystość wzbudza iakie tesknice kart. 45. S.

Procesie Kłopotów przy pogrzebach iako dawne i kart. 324. S. iako się o nie starzy Chryścianie starali, i wielce się wazili Tamże. K. o Procesie prosili Meczennicy, idąc na śmierć kart. 325. P. gdy do nich nie mogło przyjść, wielka bywała Chryścian zażalność Tamże. S. schodzili się na nie Chryścianie chociaż iakie czuli niebezpieczeństwo i zasady od Pogan. kart. 325. K.

Procesie iako gromadne bywały na pogrzebach różne przykłady naprzód S. Pauli Rzymianki, na którym Psalm czworakiem językiem Kłopotni śpiewali kart. 326. P. Fabiola Corkiey Tamże S. Makryny Siostry S. Grzegorza Niszeńskiego Biskupa Tamże S. Feliucii Matrony która sama Kłopotni do grobu niesła kart. 326. K.

Procesy defekt przy pogrzebie S. Symeona Sarrilem albo Głupcem nazwanego, nagrodzili Aniołowie, których głosy na powietrzu słysane były kart. 327. S.

Procesie ten Osobliwy Pozytek Umartym przynosi iść za nie przytomni Boga proszą kart. 327. K. a choćby dobrze nie prosili grzech umartwych iść uczynek Dobry, zacząć pomaga Tamże.

Psalm De Profundis zmoniony za Dusze od Zakonników, a potem na karcie napisany, wielką sumę srebra przewazył kart. 97. K.

Pustelnik ieden Dusze ucznia swego, który mu o Zakonność dbał Modlił twami z Czystości wybrał kart. 209.

R.

Ratować Dusze jest ratować najmniejszych Niedzwarzów kart. 70. nad byaletą, Bestie, i biedne Ptaki wboższych kart. 71. kogo lepi ratować ci Dusze w Czystcu, czyżakami w grzechach? quest. a miedzy B. Bertrandem, a Bratem Benedyktem Dominikanami kart. 77. S. Conclusa 36

R E G E S T R.

lepi Dusze Tamże.

Ratować Cnotliwego y bardsi potrzebnego słusniejsza niż innych według S. Thomassa kart. 78. S. Takie są Dusze w Czyścicu Tamże.

w Ratowaniu Dusz zarliwość niektórych świętych kart. 79. S. Kolety która co dzień Officium Defunctorum odprawiała Tamże. S. Lidwiny która się cierpieć za nie. Meki podiała Tamże S. Gertrudy która em wsty-
tkie swoje zasługi darowała kart. 79. K.

Ratować Dusze w Czyścicu powinniśmy ze trzech Miar naprzód zobowiązań
sprawiedliwości ex Iustitia stricta kart. 80. & sequ. Przytym z przy-
stojności co się zowie Debitum Morale Tamże S. nakoniec z Prawa
Prz. rodzzonego y miłości Chrześcijańskiej kart. 83. Ratować powinni ex
Iustitia, ci co się tego podieli, y nagrodę biorą kart. 81. S. inaczy grze-
szyć y do Restituty tego co wzięli, obowiązani zostają Tamże.

Ratować niektórzy powinni w mądrych z Prz. stójności kart. 90. P. iako to
Dziatki Rodziców Tamże S. Bracia y Przyjaciele w zaiemnie Tamże P.
czeladka Panow y Dobrodzieiom Tamże & sequ.

Ratować p d grzechem śmiertelnym bliźniego kiedy powinien członek na-
uka S. Thomassa kart. 93. & sequ. Ratować Dusze w Czyścicu mądrze-
cja możemy kart. 97. Przykłady tego różne iako łatwo Dusze był, z Czy-
ścica wybarwione? Tamże.

w Ratunku Dusz wszystkie się uczynki Miłosierne y ich species eminenter.
zawieraia kart. 107. & sequ. obszernie.

Ratując Dusze człowiek dwie rzeczy naywiększe czyni, Naprzód Niebo iem
oddane, nad które nie maś nic lepszego kart. 107. K. przytym od biedy u-
walnia, która wszystkie tego świata przewyższa biedy kart. 108. S.

Ratunku w zaiemnego od Dusz doznaia w potrzebach Dobrodzieie ich kar.
141. Przykłady o tym różne Naprzód Zolnierza którego Dusze od nieprzy-
taciol stanawszy armatno obronił Tamże K. drugi podobny kart. 142.
Trzeci o Eusebiusie Xiążeciu Sardynii, któremu do boiu czterdzieści Ty-
siec Dusz przybyło kart. 143.

Ratunku w zaiemnego symbolum ad Alciata wystawione ślepy który chro-
mego dzwiga, a tego wzajem gdzie ma stąpić kieruje kart. 145. Na ra-
tunek Opata sobie z czimwego przy śmierci, osm Tysięcy Dusz przychodzi,
od czartow broni, y do nieba wprawadza kart. 151.

S Rembertus poszcząc za Dusze Arnulfa Kaptana dni czterdzieści o chle-
bie tylko y wodzie, Dusze tego uwalnia z Czyścica kart. 235.

R E G E S T R.

Relphā nałożnia Saula Krola, gdy strzegąc Trupow włościennicy używała umartwienie to dla pomocy Duś ich podeymowała kart. 279.

Restitutia albo obowiązek powrocenia że dwu miar pochodzi kart. 279. y kart. 281. Naprzód ieżli maś rzeczy cudze sobie powierzone kart. 279. K. Przytym ieżli maś źle nabyte kart. 280. P. Rzeczy powierzoney możesz do tad zażyway poki Creditor poznawa kart. 280. P. iednak ież nad wola iego bez grzechu przetrzymywać nie możesz Tamże K. Rzecz zaś nie nabyta każdego Momentu winienes oddać temu czyia jest kart. 280. wyianwszy dwa Casuse przytoczone Tamże.

Restitutia potrzebna jest do zbawienia Necessitate praecepti kart. 282. Dw: o niey przykazania Boskie, v Ezechielā Prorokā y v S. Pāvła Tamże S. Obowiązek Restitutiy, przy mających rzecz cudzą, lubo trwa za wśse, nie wiąże iednak nā zawśse kart. 282. K. bo Ignorantia Inuincibilis, że kto niewie o tym iś winien, Także Impotentia, iś nie ma zkąd oddać, wymawia od grzechu Tamże & sequ. Impotentia do oddania ma sie rozumieć iśko do ostatniey nedzy przysiedł kart. 283. S.

Restitutia kto odwołczy aś do Testamentu, mogac sam za Żywota oddać grzesy śmiertelnie y w Grzechu umiera kart. 283. Opowinności Restitutiy kto niewie per Ignorantiam affectatam, to jest że mogac sie dowiedzieć niechce, a trzyma Dobrā watpliwie grzesy śmiertelnie kart. 284. P.

Restitutiy ieżli nie uczyni, albo przynajmni umierając uczynić nie każe ten kto cudzą rzecz ma, wiecznie ginie kart. 284. S. Także Successor który w dobrā następuje, a wiedząc iś cudze, nie wraca Tamże K. Dwa o tym Przykład, straszne, które przeczytay kart. 285. & sequ. Do restitutiy Zonę Lichwiarzā iednego y Dzieci, przyniosło karanie iś pod czas pogrzebu Trupa iego Diabli porwali kart. 286. & sequ.

Kto restitutia cudzego przy śmierci nakazał jest nā zbawienney drodze kart. 287. S. iednak ieżli mógł sam przez sie za żywota oddać, a nie uczynił, cierpieć za to niedbalstwo w Czyśccu będzie Tamże. K. ale przebie nie tak długo, aś rzecz cudzą successorowie powroca kart. 288. R. etia tego iś Restitutia iuś nie jest w Moccy Wmártego, a dla winy tych ci nie wracaia cierpieć nie powinien Tamże S.

Na czas iednak Bog W. trzyma Duś w Czyścicu do tad aś Restitutia effectiue stanie kart. 289. P. Dwie tego przyczynie: Pierwsza że kto Restitutia odkładał grzeszył, za który Grzech wolno B. gu karać wedlug upodobania Tamże. K. Druga że taki successorom podał okazia do grzechu, gdy tam

gdy
Trzy
tia
Tā
ci
wog
Resti
gdy
361
Robi
Robo
odp
Roma
nie
zle
Rozu
Odp
68
Rzad
spo
Di

S Ar
keo
B. S
wio
prz
Sand
czā
fuc
keo
S. Se
du
fu

R E G E S T R.

- gdy iem dobrą cudze zostawił, a mogł to wprzątnąć kart. 290. P.
 Trzy Historie iako Dusze niektóre do tad w Czyścicu zostawiły poki restitu-
 tia niedosia kart. 29. & sequ. Rycerz który Kowalowi nie zapłacił
 Tamże. Chłopiści, który umarł a dziemiaci groszy pożyczanych nie wro-
 cił kart. 291. Conuersa Zakonu Cistercienskiego, który pułgroszą od prze-
 wożu nie zapłacił kart. 292.
 Restitutia według Kardynała Bellármína w ten czas tylko Dusom pomaga
 gdy 19 ten czyni, który nie powinien kart, 293. P. Ale sie tá sententia
 zbija Tamże. S.
 Robić na Zbanwienie każe Chrystus za dnia to iest za żywota kart 63. P.
 Roboaldowi Zakonu S. Dominiká, gdy za Brata iednego zmarłego Mśa S.
 odprawił, przynosił Dusę iego PPánná we Mśa kart. 197. K.
 Romanus tegoż Zakonu S. Dominiká, pokazawszy sie S. Thomassowi opo-
 niedział iś piętnastcie dni był w Czyścicu za niedbałą Testamentu sobie
 zleconego Exekucią kart. 87. S.
 Rozumu y wiadomości iakiem kstattem nie mają Dusę ná tamtym świecie?
 Odpowiedz Lyrana, iś mają do używania, lecz nie do zastugowania kar-
 68. S.
 Rzadko kto żeby Czyścicá minął, a to dla dwu Przyczyn. Piernussa że po-
 spolicie sobie ludzie drobne grzechy lekce waza karti 54. & sequ.
 Druga że dołkonalej Pokutey rzadko czynią kart. 58. & sequ.

S.

- S Amson który z Osił szcekiery szrodło wody wytoczył, zniczy Grześnikom
 kcorzy modlać sie za Dusę ochłode iem przynosił kart, 105.
 B. Sancha de Carillo wzianwszy wiadomość że ieszcze Rok żyć miała wsta-
 wicznie płakała teskniąc do Boga kart. 47. S. iey nárzekánia dziwnie
 przenikające Tamże.
 Sanctius Krol Legionis, pokazuje sie Matzonce po śmierci skrepowany od
 czärtow lincuchami kart. 208. P. daie Matzonká za Dusę iego Blom
 futra Zakonnikom Tamże S. idac do nieba pokazuje sie w tym futrze,
 którego wrwana sztuka zgodzila sie potym z blomem Tamże K.
 S. Seuerin Arcybiskup Kolenki pokazał sie Klerikowi swemu w puł Bro-
 du w ogniu, powiadać iś cierpi o Paćierze Kaptánskiej nie według cza-
 su mówione kart. 58. K. Tenze ieszcze będąc w Czyścicu Cuda czynił.
 kart.

R E G E S T R.

- kart. 135.*
- Siostrá S.** *Máláchid, asia niemiastá smátowa Czyściec cierpi* *kart. 48.* *P. iáko sie Bratu pokazała? y iáko iá ratował Tamże.* *S.*
- Siostrá S.** *Dámianá przez dni pietnascie w Czyścicu była, ża to isz Piośnki światowey chciwie słuchała* *kart. 56.* *P.*
- Skutki kázdego Dobrego** *(s^{kt} T. 3y) : gdyś Niebo zisługuie, ża grzechy dosyć czyni, Dobrodziejstwa różne uprasza* *kart. 102.* *P.*
- Słupow albo Pyramid siedm na grobie Machabejczykow** *co znaczyły* *kart. 108.*
- Śluby odrzucà y gani** *Luter iáko gwałtownik ślubow* *kart. 294.* *K. świadectwá z Pisma S. o ślubách, iáko y w Prawie Natury y w Prawie Mojżesowym byty w używaniu* *kart. 295. & seq.*
- Śluby daremnie chcą znieść** *Heretycy, alleguiac wolność przez Chrystusa nabyta* *kart. 296.* *S. bo śluby nie znoszą wolności gdyś ie wolno czynić, albo nie* *kart. 297.* *S. Lecz uczyniwszy wykonać trzeba Tamże. znaczy zgnatcone śluby Bog karze; co iásna w Samsonie y Ananiaszu z Saphira Zoná* *kart. 298.*
- Ślubniezli kto nie wykonał dla tego isz nie mógł wykonać,** *Bog wola sama przyjmie y płaci* *kart. 298.* *Przykład o tym Admára Biskupá, y inszych którzy ślubowanyszy nawiędzic Ieruzalem isz w drodze pomarli, po śmierci iednak nędziáni w Ieruzalem byli* *kart. 299.*
- Ślubu kto mogąc nie wykonał, pro modo culpa** *karanie odnieście* *kart. 299.* *K. nśákże może wynisć z Czyścica chociaś nikt zan ślubu nie wykonał* *kart. 300.* *y Może takowy, bydz ratowá y przez insze suffragia, okrom spełnienia iego ślubu* *kart. 303.* *ácż ná czas Bog dotad w Mekách zatrzymuje, poki kto inszy za Umariego, ślubom dotyc nie uczyni* *kart. 300.* *S. czyni to Bog ná postrá h żitacych, aby sie w pełnieniu ślubow pocumáli* *kart. 302.* *S. Przykład o tym znaczny* *kart. 309.* *S.*
- Spowiednicy często máte pokuty žáduia dla wzgledow** *kart. 95.* *S. ále Bog w Czyścicu wetnie tego co oni zelzyli Tamże.* *K.*
- Stroje nienáwidzi** *Bog y onym odgraza przez Jzaiassá* *kart. 327.* *P. ná iáká pamiatke kázat z Izraelitom zdiac y porzucac stroje gdy sie iem pokazał na Gorze Sinay? Tamże.* *S.*
- **Strusiu** *Hyłtorya który Dzieci swoie, w skłaná Banie od Sálustona w sádzone knwia Robaczka Thamar názwanego wzwolit* *kart. 178.*
- Suffragia** *od Grzełniká in statu Peccati mortalis czynione, mogą bydź* *wazne*

R E G E S T R.

wazne y Dusom pomocne kart. 96. Dwie tego mocne râtie z S. Bernardinâ Senenskiego wziorc Târze & sequ. Tu Materia o suffragiach Grzesznikow traktuie sie szwie kart. 202 przez kilkâ kart.

Suffragia nasze iŝ Vmarlym pomagâia iest Artikul wiary kart. 192. gdyŝ miedzy niemi a zyciem iest spolecznosc y Communikacia Miłości, która Kosciol zowie gdyŝ Obcowaniem Swietych Târze & sequ.

Stwierdza sie ten Artikul swiâdectwy Doktorow, naprzod Greckich to iest S. Athanaszego kart. 153. który te prawde obiâsna podobienstwem winâ, które czuie y burzy sie gdy winnice kwitua; Târze K. S. Cyrillâ Jerozolimickiego Pâtryarchy kart. 154. S. Chrystoma Târze. Theopylakta Arcybiskupa Bulgârow kart. 156. Damasena Târze.

Zlacińskich Doktorow swiâdectwa o tym, naprzod Tertulliana kart. 156. który twierdzi iŝ Râtowania Dus, Poczatkiem iest Tradicia, wtwierdzeniem zwycza, a Wziora do zachowania ponodem Târze. S. Augustina y S. Isidora Hispaleńskiego Biskupa kart. 157. K.

Suffragia nasze râtua Dus per modum satisfactionis, iŝ zâ nie dosyć czynia kart. 157. Trzech Doktorow ktada sie o tym sententie S. Thomasa, Subtelnego Szkotâ, y Damiâna kart. 158. Te suffragia maia Acquivalentem moraliter Valorem zaciagnionym od Dus Długom kart. 157. K.

Suffragia iako pomagâia czyli ex condigno ? czyli ex congruo ? dwie o tym przeciwnie opinie y oraz Fundamenta ich kart. 159. dosyć ze niepochybnie râtua Dus, y infallibilem effectum maia, zwłaszcza od człowieka w łasce Bożej czynione kart. 160. K.

Suffragia nie pomagâia ani tym co sa w Niebie, ani tym co sa w Piekle, lecz tylko tym ktorzy zostâia in statu medio kart. 160. S.

Suffragia dwa skutki sprawua w Dusach: Piernusy iŝ karania doczesnego umniejsza, albo od niego cîle unalnia kart. 161. Drugi ze powieŝanie Grzechy gâdza. Târze. Iakiem kstatem po smierci Grzechy zgâdzone bywaia? nâuka o tym Anielskiego Doktorâ, y poniem Kardynała Bellarmina kart. 160. S. Suffragia od Grzesznika in statu peccati Mortalis czynione sa wazne y pomocne kart. 96. & sequ. Dwie tego râtie z S. Bernardinâ Târze.

Suffragia albo sposoby powieŝekne râtowania Dus sa cztery: to iest Misa s. Posa, lâtmużna, Modlitwa kart. 169. podział ten pięknie od S. Bernardina wynwiedziony Târze S.

suppli.

R E G E S T R.

- Suppliká záložna imieniem Duś do Ludzi aby ich rátowali, od S. Bernárdyna seneńského spisana kart. 213.
- Swiadectvva Doktorů Kościelnych o Czystcu przeciw Dissidentom dziśszym kart. 20. S. Dyonizego Areopagity, S. Athanázego, S. Chrysoſtoma Tamże. SS. Baſilego, Grzegorza Nazjańskiego, Ephrema, Damascena kart. 21. Swiadectwa tocińskich Doktorow, iako to SS. Augustina, S. Ambrożego kart. 22. Tertullianá, S. Cyprianá, S. Hieronima. Tamże S.
- Swiadectwa Vmártlych o Mekách Czystcowych ktore cierpieli, y wyznania ich iako są cieśkie kart. 30. S. kart 34. y 35. P.
- Svviatoblivvość Ludzka swánkować musi, ieżli ia Bog bez Miłotierdzia sadzić y roztrząsać pocznie kart. 53. S.
- Svvięci w Niebie Kroluacy cieśa sie, Duśa iako do ich Tomarzyśtná przybywa kart. 127. P. máia bowiem z tad przybytek Accidentalís Gloriæ Tamże. każdy Svviety w Niebie nie mniej sie z cudzey chwaty cieśy, iako z włafney Tamże S. Niepodobna Chwaty SS. w Niebie poiac, dla tey samey przyczyny, iś każdy wśytkich, y wśyſcy káżdego chwate, zá włafna poczytáa per condelectationem, iako uczy B. Albertus Magnus kart. 128. P. z kad ten sie wielce wśytkiem svvietym przyſluguie, ktory Duśe iaka do Nieb doprowadza kart. 130. P.
- Svvięci w Niebie gdy sie za Duśe modla, iako ie rátować moga y rátuia? poniewaś nie są in itatu ſatisfactiois kart. 222. Odpowiedz ná to i że iem prześtego żywota ſatisfactio apotikuia kart. 224. & sequ. Przykłady o tym: S. Gertrudá gdy sie zá Duśe Bratá Hermána Conuerſa Modliła, widziáta w zachwyceniu że sie Chryſtus Pan, Najsńw: Pánná, y svvięci ná okup Duśy oney ſkladali kart. 225. S. Mechtildá tákże gdy zá iedną Zakonnice zmarłą Mpa S. ofiarowano, widziáta że pod czas oñertorium, Chryſtus P. z Przenaśw: Rodzicielka y svviet, mi ſtu na ofiare oddając Boga Oycu zaſługi ſwoie kart. 226. & sequ. S. Mágdalená de Pazzi miała obráwienie, że Chryſtus Pan ſwoie a P. Pánná Mleko Macierzyńskie ofiaruia Bogu zá Duśe w Czystcu, y oná toś ofiarowátá kart. 227. Svvięci Pańscy gay Krew y Polę ſwoie w Niebie zá Duśe ofiaruia ſile iem pomagaia kart. 228. P.
- Svviętych w Niebie Kroluacy o Modlitvá pomaga ná czís Duśom per modum Inſpirationis, y one z Czystcia wybnuia kart. 223. S. ale ſieto dyctie Excommunicatione iś Bog wśyła k chankom p inik rt. 224. P. Przerób

Prze
czy
gd
bá
Swie
ſtáto
Pan
zdo
ſa P
kart
Naz
Przycz
z S.
pali.
Trze
Kapt
Symbo
Synow
y pre
znácz

Tab
od i
Tarcz
dzier
przeb
wátá
S. Tere
niebá
ogni
ſlug
Teſkni
kart.
dzeni

R E G E S T R

Przetoś Kościół, w zyma PPanny y Swietych aby sie za Dusze umartłych przy-
czynili Tamże. Przykład iako Dusze Kaptana, który inšego officium ni-
gdę nie odprawiał tylko Defunctorum, PPanną z Swietyimi od Czyścć wy-
bawiła Modlitwami swoymi kart. 224. S.

Swiec używanie przy Pogrzebach Chrześciáńskich, zaraz od Apostolskich ná-
stało niekow kart. 320. P. Palono se przy pogrzebie Chryślusa Pána, y
Panny Tamże. S. wspominaia sie pogrzeby darńnych SS. Meczennikow, zo-
zdoba Swiec Tamże. iako to S. Cyprianá, S. Paule Rzymianki, S. Meletiu-
sa Patryarchy Alexandryjskiego, Konstántyná y Konstántiusá Cesarzow
kart. 321. O używaniu swiec przy pogrzebach świádecstwo S. Grzegorzá
Nazjanskiego Tamże. K.

Przyczyny Trzy dla których Kościół świece przy Umartłych stáwia: Pierwsza
z S. Chrystosá wzięta, is Umartym iako zwycięzcom Tryumfalne Ognie
pali. kart. 322. Druga że ich synami św. stóci byđ ośtaśa kart. 323. P.
Trzecia istym sposobem pomoc iem zbáwienná iedná i bo świece iabosie
Kaptanom, lub Kościółowi dostana, moc iátmużny máia Tamże S.

Symbolum w záiemnego Rátunku ślepy z chromym kart. 145.

Synowiec który po stryju Rynstunek wojenny, na pomoc Dusze odkazány wziął,
ypredko umarł, y cierpieć za stryjá Czyściec temu z dekretu Boskiego ná-
znáczony musiał kart. 85. S.

T.

T Abithę umartá Piotr S. w skrześił, wzałmśy sie ismá w bodzy, iátmużny
od niey czynione przed oczy stáwili kart. 140. K.

Tarczami w Przygodach stáia sie Dusze z Czyścć wybawione swym Dobro-
dzieciom kart. 141. P. Tarcza Eneasowi od Wulkána zrobiona byta nie-
przebita. Tamże. S. Druga Numy Pompiliusza Rzym w Cáości zachowa-
wała Tamże.

S. Teresśa trzy tylko Dusze miedzy tak wielá tyśiecy, widziáta prosto idąc do
niebá, inše albo do Piekta, álbo do Czyścća kart. 55. S. Teresie seraphin
ogniśla strzita serce przebiła kart. 118. K. S. Teresśa npytkie swoie za-
ślug. Dusom darowała kart. 378.

Tesknice Dusz w Czyścću ktore ziad ponoszą is Bogá nie widzą opisuia sie
kart. 45 wiele Swietych iesze ná tym świetcie usknilo, że uł Bog od wi-
dzenia Twarzy swoiey przetrzym wal Tamże K. Tesknit do Bogu Da-
wid

R E G E S T R.

- wid kart. 46. P. S. Páwel, y S. Tereſſi ktorey ciężſzy był żywot niżli śmierć Tamże S. B. ſancha de Carillo, ktora wſtąpiła nie na przedłuże- nie żywota nárzekając Tamże K. Teſknia nieporównanie bardzi Duſe w Czysta kart. 47. S. Teſknice tey niżejunk w Krolewicu, ktoregoby miaſło przywitania taſkającego po drodze dalekiej, Ojciec do Ciemnicy wſta- dzie kart. 49. S.
- S. Tetta Krola Angiełſkiego Corka modlitwami Duſe Xieni ſwey Zakon- ney z Czysta wybawiła kart. 209. K. nad tey Xieni grobem ziemią wſta- niźnie techła, lecz za Modlitwami S. Tetty wyrownana zoſtała kart. 210. P.
- Thamir Robaczką krmia, Strus ſwoie dzieci z Banię ſklanej uwolnił kár. 178. Taſz krmia Satomon kámenie, na budowanie Koſciola bez młota y żelaza kruſzył Tamże. Lecz dzielniejszy daleko Krew Chryſtuſową ktora więzienie Czysta tamie Tamże.
- S. Theobuldá Biſkupá, proſi o Trzydzieſci Mſy Duſá, ktora w ſtucze lodu Czyſciec cierpiála kart. 183. D. abá do odpráwienia ich przeſkadzakar. 184. nákoniec iednak wybawiona Tamże.
- Theodoſius Ceſarz, modlać ſie w Grobu S. Chryſoſtomá za Rodzice, wproſił iſz Grob Mátkiey iego ſtánat, ktory ſie przez trzydzieſci piáć lat wſtáwi- cznie trzął kart. 215. S.
- S. Thomaszovvi Sioſtrá ktora on wybawił z Czysta dzień śmierci opo- niáda, y oraz o chwale wieczney upewnia kart. 132. S.
- Traditie apoſtolskie, iák wielkiey ſa powagiey w Koſciele Kátolickiem ſwiadectwa o tym, Doktorow Tertulianá, S. Auguſtiná, S. Iſidorá, Hiſpá- lenſkiego kart. 146. & ſequ.
- Tráianá Ceſarz iáktem kſtałtem S. Grzegorz Papież, mogł z Czysta wy- bawić? náuká S. Thomáſá kart. 163. & ſequ. S. Theklá także Meczenn- niczká, Duſe Fálkonilli Pogánkiey Tamże.
- Trup Mitrony iedney przy pogrzebie podnioſł ná Márach ręce, y złożył iá- koby ſie modlać, álbo o Modlitwy proſiáć kart. 216. P.
- v Turkow y Machometanow, iákow y zwyczaj pogrzebowy czyta y kart. 265. Trupa pogrzebſzy zaráz zań rozdáł iátmużny Tamże.
- Turczyn pewny (iák piſe Radziwił w ſwoiey peregrinácii) wypoſzczáł pewne Ptaſetá z klatek za duſe krewnych zmártych kart. 266. S.

V.

V Bodzy są Pocztarzami y Podskarbiemi tamtego świata kart. 273. S. cokolwiek ubogi weźmie na ziemi. składa w Niebie, Tamże.

V czynki dobre ludzkie w samych sobie są szczupłe, kart. 99. P. lecz rozszerza je y rozprzestrzenia miłość Tamże. S.

V czynkom Dobrych pożytek Dufom aplikowany, wraca się do tego co je czyni kart. 100. P. Obiśnia się to wizerunkiem Wdowcy w Księgach Krolenskich opisanej, która iem niewiecy Oleju wlewata w naczynia, tym iey niewiecy przybywało Tamże. S.

V czynku dobrego każdego Troisty jest skutek : naprzód iść chwale wieczna zasługuie ; przytym iść za grzechy dożyć czyni ; nakoniec Dobrodziejstwa Boskie uprasza kart. 101. & sequ. czynek Dobry ile Niebo zasługuie, całe temu pożytek przynosi co go czyni kart. 102. K. y 3tey miary ile jest

Actus Meritorius dąrowany bydy Dufom nie może Tamże. S. czynkomu dobremu przybywa zasługi y Ceny, gdy go kto za Dufie w Czyścicu ofiaruje kart. 103. P. Przyczyna tego przybytku, iść wszystkim czynkom większą wagę iedną wielkość miłości, z której pochodzą Tamże. S.

V czynek Dobry, gdy go człowiek Dufom dąruie, większą mu chwale iedną, niż gdyby go naswa potrzebe obrócił kart. 109. S. ma moc dożyć czynienia za grzechy Tamże ; A tatylko samą według S. Thomasa Dufom udzielona y aplikowana bydy może kart. 109. K. iednak gdy takowa satisfakcja, na ratunek Dufu kto oddaie, sam iey postaremu nie trąci kar, 112. Trzy tego mocne dowody Tamże. & sequ. Czynki swe dobre dąrować Dufom jest Akt Miłości, nad którą znaleźć większy nie można kart. 113.

V czynki dobre, które Grzesznik czyni, nie wazą w Bogu per modum meriti, y nic nie zasługuia kart. 200. K. wazą iednak per modum satisfactionis, y dożyć czynic, tak za swoje iako za cudze Grzechy mogą Tamże & sequ. Pieć raty potężnych na których się ta sententia funduje kart. 203. & sequ. które obiec na Mieyscu.

S Vdalił Biskup Auspurcki Czyszciec cierpieł o to tylko, iść Synowcą swego po sobie na Biskupstwo promowował kart 57. P.

V niarłym doślaty się na pożytek Pieniadze, Za krew Chrystusową od Judasza wzięte kart. 8. y martwy wtórienica S. Hieronima wskrzyszony różnā-

R E G E S T R.

ie, że lepihy wbytkie Meki tego swiata do Sadnego dnia cierpieć, niżli w Czystcu na mi eyssz zowotić kart. 34. K. Toś opowiedział drugi Vmarły, że wolalbhy wbytkie Tuteczne boleści do skonu swiata cierpieć, niż dwa dni w Czystcu być kart. 35. P.

Vmarli po śmierci jednego, którzy ża nie zwykl sie był zgiac modłac nsta-
wssy z Grobow, Oficium D functorum zan odprawnia kart. 147. Ci
tylko vmarli znássych sufrag a pomie czuia, ktor, ch Duże zostawia w
Czystcu, nie w Piekle, ani w Niebie kart. 164. & sequ. Vmarli z Gro-
bow przymanwiazá Zakonnikom ná Cmyntárzu rozmawiającym, isz sie o
Groby ich ocieráli, á ná nich nie wspomnieli kart. 228.

Vmarłym wyrządzána uczynność Pogánstwu / memu Bog nágradzał kart.
278. cudowna Ryb wielkość dawat Macedonczykom, w ten czas gdy Ro-
cznice ża vmarle odprawniali Tamże. S.

Vmartwienia zawierają sie pod Tytułem Postu reductiue kart. 237. K.
Názyna ie S. Paweł chrztem, iako też y Chrystus zwat Meke swoie
kart. 238.

Donod z Państwa S. isz stárzy Chrześcianié vmartwienia czynili y trapili
sie ża vmarłych kart. 288. ża tychże ieszcze w starym Testamencie vmar-
twienie czyniono kart. 239. S. Przykład o tym R. sphy nalożnice Krolá
Saulá, która záżywała wlosiennicy, strzegac Trupow z Linij Saulowej
idących Tamże.

Do vmartwienia zwyczajnie udawali sie ludzie, gdy Bogá ża grzechy bla-
gali 240. R. przykłady o tym Ninivitow, ludu Izraelskiego Achabá.
kart 241. Przez vmartwienia nie tylko ża własne lecz ża cudze grze-
chy dosyć czynić możemy Tamże. Tak Samuël podejmował vmartwie-
nia prosząc Bogá za Krolá saulá kart. 241. Iudythá ża zmártego Mezá
kart. 242. S. Dominik Trzykroć ná kázda noc czynit dyscypliny, ża swo-
ie defekty, żi zmártych, y Grzesznikow zákamiáłych Tamże.

Vtrapienie ktore nád spodziewanie przypada, nieznosná boleść zádawá kar.
50. P. Vtrapienia wdziecznie przyiete słuza do zgładzenia grzechow tak
własnych iako cudzych kart. 243. z tad ludzie pobużni niemi (ie ci ssz) y
ná nie mra. Tamże. lub vtrapienia nie tylko sie nie strachat, ále go wy-
gladat 244. S. ża Czystaec mu stanelo według opinij S. Augustyna
Tamże.

Vtrapieniach doczesaych że przez nie vchodziemy wiecznych piekny dy-
(kurs Mstyczny S. Grzegorza kart. 245. S. Vtrapieniom wpełkiem przy-
znało

R E G E S T R.

znáto moc dosyć czynienia Concilium Trydntskie kart. 245. K.
 Bez vtrapienia nikt na smutęcie bydz nie może kart. 246 gdy ie człowiek
 Dušom ápplikuje, wielce iem pomaga Tamže. Dwa o tym przykłady:
 nap zod M. troney iedney Pobožney, która mając juryatá Mezá cierpli-
 wie go znosi. á; ta gdy swoie vtrapienia zakonnikowi zmártemu ofirowá-
 tá, Duše i go záras z Czysta wybáwita kart. 247. Pržtym drugiey
 tákže Matrony która zaboycy Syná iednego, aby zgardtem vchodzil, y ko-
 nia y podrožnych nakłaaow dodáta, y teyže godziny Syna do Nieba idacego
 ogladáta kart. 248.
 Vtráta vidzenia Boskiego chuť ná máty čás, iáko iest čieška Dušom kar.
 36. P. Vtráte táková čierpiá dla dwu przyczyn: Purnisa iŝ Bog ná
 žádné mákuty pátrzac nie může kart. 38. K. druga, že Grzech který iest
 odvrót od Boga, auersio à Deo & conuersio ad Creaturam, stušnie od
 vrótem Twarzy swoiey karze. kart. 39. S.

W

Wazy przed Bogiem Dobry vczynek Ex opere operato, iáko sie to ma
 rozumieć kart. 185. Takže ex opere operantis Tamže.
 Wiára nikogo nie zbáwiti iŝta, tylko dzielna wedlug S. Pávta to iest z Mi-
 tošcia Boska zláczona kart. 15. P.
 Widzenia rožne Mak Čyŝceonnych opišue sie kart. 29. naprzod które miał
 Zakonník pevný Tamže. Egeuŝ Zolnierz kart. 32. S. S. Brygidá
 Tamže. K.
 Widzieć Dyabla iáko iest rzecž przykra y okropna, žeznánie o tym B. Kátá-
 ržyny Genuenskiey kart. 36. S.
 Widzenie Boga, gdyby go zážymáli Potepieni w Piekle včynitoby ich Bio-
 goštanionými kart. 39. K. Ratia tego ponázna S. Bernardyná Tamže
 Widzieć Boga choćby dobrže tylko na Moment, iest rzecž lepša nizli nšŝy-
 tek ŝniát mieć kart. 41. S. widzenie tákové y tak máte, iest došláteczna
 nagroda nšŝytkich prac ludzkich Tamže. K. Dla vidzenia Boskiego po-
 dymovat sie Diabel nšŝ. tkich potepioných Meki do dnia Sadnego čier-
 picc, b. le go choć vemgnieniu oká mogł zážyc kart. 42. P. Dla tegoŝ
 drugi čhciať se po bržytvách ptať od zemi áŝ do Nieba, w ludzkém Cie-
 le Tamže. S.
 Widzenie Ianá S. o Dušách pod Oltarzem Páňským pomšly molúiacých,
 Gggz
 znaczy

R E G E S T R.

- znaczy nárzekania Dusz na tych, którzy fundusze na Młse SS. albo inſe ſuf-
 frágia uczynione krzywdzą kart. 82.
- Wiedzą Dusze co ſia na ziemi dzieje czworako: zobiánwienia Boſkiego i 3
 oznáymienia Anielskiego; z Reſtytuty Duſz ſwieżo do Czysta przychoǳa-
 cych; i 3 doſwiadczenia gdy iem mak ubywa kart. 84.
- Więziániami zowią ſie Duſe w Czysta, bo nie mają wolności ani władzy
 żeby co mogły meritorie począć kart. 72. S. Więzow tych cieſkość we-
 dług Ieremiáša Proroka, iſ ſa ni drwá albo kłoſy w ſnopic Tamże. K.
 z więzienia tamtego dobydź ſie niepodobna kart. 73. S.
- S. Witáliná oznaymitá po śmierci S. Marcinowi, iſ długo w Czysta była, o
 to tylko iſ na Taniec chciwíe patrzyła kart. 50. P.
- Wiżerunki figurálne Duſ w Czysta cierpiących z Piſmá S. iáko to Iere-
 miáš w dol wrzucony, Adonibefek z obciętymi rekámi, Dániel między
 Lwámi w łámie. kart. 74.
- Wdowá od Eliſeuſa wſpomózona, iem wiecy Olein w naczynia wlewata tym
 tey wiecy przybýwato kart. 100. ieſt wiżerunkiem tych, którzy dobrze
 czyniąc wiecy mają Tamże & ſeq.
- Wdzięcznego za porwzięte Dobrodziejſtwá człowieka S. Clemens żowie
 Rolu z, ma kart. 131. S. Wdzięczność Artaxerxeſa za Garść wody, y
 nagroda za nie Tamże K. Ludwiká Fránuſkiego Krolá, za rzępe od chło-
 pka ofiarowana kart. 132. Dáriuſa za ſuknia chetnie nazyżona Tamże.
 Wierſa daleko wdzięczność potyka Dobrodziejców od Duſz wybáwionych
 Tamże.
- Wdzięczności takowey doſtátá S. Katarzyná od Oycá właſnego y S. Thomáš
 od Sióſtry, ktorých rásonáli Tamże.
- Wdzięczność Duſ pokazuje ſie z tey miary że Dobrodziejców rátuia w do-
 cześnych potrzebach kart. 141. Przycieczai ſie o tym Trzy przykłady po-
 nazne Tamże & ſeq. Takowaſt wdzięczność wyſwiádczata, gdy prze-
 ſtrzegáta w niebeſpieczeńſtwách Duſnych kart. 144. Przykład o tym
 Szlachcicu Neapolitańſkiego kart. 146. Wdzięczność tychże Duſ, iſ po
 śmierci na Sadzie Pańkiem przy Dobrodziejach ſtanáta y bronia kart.
 147. & ſeq. iſ tychże do Nieba prowadzą kart. 149. Przykład tego
 w S. Gertrudzie kart. 150. Także w Opaćie, który za żywota ſzczegul-
 nie w tunku Duſ rządzit kart. 151. Wdzięczność takowa Duſ, ſłuſnie
 ma wſ, ták, do chetniejszego ich ratowania zágrzać Tamże K.
- Wodá ſwięcona ieſzcze od Apoſtół w prowadzona w użymánie Koſciel-
 ne kart.

R E G E S T R.

ne kart. 319. świadectwa o tym S. Klemens: Papieża S. Dymitrego A-
reopag-ty, y Concilium Moguntyskiego. Tamże & sequ. Figura iey byty
dziesięć wianien w Kościele Salamonowym postawionych Tamże K. Gła-
dzi Grzechy Powśednie, iako świadczy Kanon S. Alexándra Papieżakar.
314. Ten effekt sprawuje choćby dobrze człowiek nie postrzegeł, iś go po-
kropiono, według Bonaciny Tamże.
Wyluczana sie pietnascie skutkow wody święconey kart. 314. K. Pomaga
Dusom y Mak ulżywa ex opere operato kart. 315. P.
Worem nazywa Dawid Ciało Chrystusa na Krzyżu wiszacego, iś w niem
zawarty był okup całego świata kart. 9. P.

Z.

Zachecenie do zawnarcia pobożnych z Duszami Kontraktow, ratuiac ich
teras, aby one ratowały nas potom kart. 380. S.
Zaboycami Dusz stala sie ci ktorzy ich Fundacie albo Legata krzywdza
kart. 83. tak ich Kanony Koscielne nazywaja kart. 88. P. na takich
Dusze o pomste wolaja kart. 83. K.
Zakamiaili w Grzechach ludzie mogac sie ratowac niechca kart 4. K.
o krok tylko ieden z piektem granicza kart. 5. P. ze nazbyt sile Bogu win-
ni, dla tego okupu potrzebuia kart. 8. K.
Zakonnik widziat w Czystcu niezliczone sposoby Mak, ktore Dusom za-
dawano kart. 29.
Zakonnica światobliwa, przy ktorej gdy konala Pannie widziata B. Marya
Egziacenska, przecie nie wstala Czystca kart. 53. Zakonnik przez cały Mie-
stac w Czystcu byl, o to ze sie rad Konwersatja z ludzmi świętymi za-
bawiat kart. 57. S. Drugi ze poobiedzie dziękuiac miało Psalmu Mi-
serere, krotky Psalm Laudate Dominum maniat Tamże. Trzeci, ze
wzianszy od Starzych nowe obunie, Hatego według zwyczajn Klastor-
nego nie oddawat Tamże.
Zakonnika Dusza lament po Klastorze uczynila, ze iey Opat naznaczyl bydz
w Czystcu, dotad as Ciało pochowaja kart. 67. P.
Zakonnik Adelchardus ktory Porcy za Umarlych nalezyte zatrzymywat, wi-
domie od nich rozgami wsieczony kart. 85. Tenze gdy umarl trzeciego
dnia potom, suffragia ktore zań odprawiono Dusom wkrzywdzonym Bog
applikowat kart. 86.

Zakon:

R E G E S T R.

Zakonnik Umarty, prosi o Trzy Msze zatrzymane, które jeden z Braci odprawic zamierzał, mniemając iż ich dla świątobliwości nie potrzebać kart. 197. K. Zakonnik który suffragia za Umartych, według ustanowienia Zakonnych nie odprawiał, gdy umarł, nie mu drugich suffragia nie pomogły kart. 95. P.

Zakonnik Iustus Proprietarz od S. Grzegorza, za odprawieniem Trzydziestu Mszy z Czyściami wybaniony kart. 197. K.

Zakonnicy dwaj rozmawiając na Cmentarzu, usłyszeli narzekanie Umartych, iż idąc nimo groby ich, nie wspomnieli na nich kart. 228.

Zakonnik widział Potomków jednej Familii, iż po drabinie do Piekiła zstępować, dla wydartych Dobrych Koscielnym kart. 285. między tymi był Hrabia na pozor pobożny, dla tego iż też dobrą trzymał a nie wrocit Tamże Zakonnik drugi widział iż z Lichwiarza w Piekle wyrosło drzewo, na którym wsiadł Rod tego za nogi wiisał kart. 285. & sequ.

Zale po zmarłych seżli się mierne y skromne są chwalebne i lecz zbaweczne, które się wtulić nie dadzą naganne kart. 364. & sequ. Patrz o tym więcej pod Tytułem, L37.

Założba może pomodzą Duszą Umartych, gdy ia kto nie tak zwyczajnie, iako raczy z pokory noś, y w nagrodę zbytkom ofiaruje którymi mógł Bogą obdzielić umarły kart. 371. gdyś Bog z skromnego y podłego cieśny się odzienia iako to widzieć w Achabie Krolu Tamże K. Stroiłom pyśnych nie nawidzi kart. 372. P. y zdać ie Izraelitom dla nabycia taksiej swojej kazał Tamże. K. & sequ.

Założona Prośłopopacia Dusz o ratunek do nas suplikujących 380. S.

Zasługi własne y prace całego żywota, darować Duszą żda się przeciw porządnej miłości kart. 3-3. lecz nie tak jest gdyż nie taka darowisna czło- wiek nie traci, owsem siłą żyłku nabyna Tamże & sequ. Patrz o tym miejscu sub Tytulo Darować. zasług wielkość pochodzi z wielkości affektu y miłości Patrz Tamże.

Zawstydzienie oziębłości ludzkiej, że dla Dusz nie czynić niechca lubo tak wielkie dla nich odnagi Świtych baczka kart. 252. S.

Złoczyńcę w Antwerpii w kossule smolana obleczonego, gdy po trzykroć do Ognia wrzucano, a co raz tancuchem wyciągano Lud na taką Meke patrząc nie mogli kart. 65. S.

Złimerz za Duszę nabożny gdy go niespodzianie nieprzyjaciele obścoczyły, obroniony od Dusz, które przy niem armatno stanęły kart. 141. Złimerzowi

R E G E S T R.

mierzom pod Wormitiam pobitych Dusze pokazawszy się w Ognistych rynnstach.
 kach, prosity o Modlitwy kart. 216. Żołnierz który Komalowi za reboze
 nie zapłacił, pokazuje się po śmierci z Ognistymi w rekach podkowami kar.
 290. Po zaplaceniu długu, który Pobożna Matzonka odkazała uwolniony
 z Czystcowych Miek kart. 291.
 Żywot Dobry skrzydeł dodaie Modlitwie, którą Grzech ociąża y wzlecicie
 ku Niebu dopuszcza kart. 201. & sequ.

Koniec Rejestru.

Poprawá Errorow.

Znaydziesz ich Łaskawy Czytelniku w tey Xiażce nie-
 mało zwłaszcza przeciw Orthographii Polskiej, ra-
 czyśz tedy ich sam przez się poprawić, zwłaszcza gdzie
 tylko Litery iakiey Transfositia, inuersia, albo brak zacho-
 dzi: Te zaś błędy ktore sens tłumią, albo go mieniają masz
 niży poznaczone, według których racz poprawić:
 Pierwsza znaczy karte Wtora wiersz
 na tey karcie.

Errory

Poprawá.

Na karcie 28. W. 17. Bostkiego.	Czytay Bostkiego.
26. W. 27. Lamencua	Lamencuia.
34. W. 19. Anryranstiego Biskupa	Ancyranstiego.
39. W. ostatni A tedyney Aczey	Czytay Jedyney raty.
73. W. 25. Indefinite	Indefinite.
77. W. 35. Wpłatania	Wpłatana.
84. W. 11. Tego doysse	Tego doysć.
85. W. 32. Zlecit	Zlecit.

Errory.

87. W. 8. Dosyć stało
 89. W. 3. Heysterbniensis
 91. W. 27. Cordore
 Tamże W. 29. Obiecto
 91. W. 7. Gedzac
 Tamże W. 12. Vzalit
 Tamże W. 31. Ach często
 95. W. 8. Vczestnitkiem
 99. W. 5. zostaiacymi
 Tamże W. 29. Qui post multa
 Tamże W. 33. Fluirancia
 100. W. 19. zapomnienie
 Tamże W. 23. Misertur
 101. W. 13. Obfitue
 105. W. 35. Płacz chwaty
 106. W. 8. Koto iego
 108. W. 1. Kto Dusze
 109. W. 7. Aby bliżni
 110. W. 25. na Margines Dwoiako czynić.
 111. W. 11. Albo że realiter
 Tamże W. 29. Ktory dla
 112. W. 3. Ktora służy
 Tamże W. 30. z Dekretu vsiedł
 Tamże W. 20. Intendenciā
 119. W. 16. Rantum exhibere
 124. W. 23. Milosierdzia Pańskiego
 125. W. 14. Potow
 126. W. 8. odpowiedział
 132. W. 3. na margines de Sculla
 133. W. 33. v Dobrocliwego
 Tamże W. 34. Miloscia
 142. W. 24. na margines Animi Sancti
 151. W. 3. osadzeni są
 164. W. 35. vltq; ade
 173. na margines varidalicz
 179. W. 18. mnie to

Poprawa

- Dosyć stało.
 Heysterbacensis
 Corpore.
 Abiecto.
 Jedzac.
 Vzalit.
 Ach często.
 Vczestnitkiem.
 zostaiacych.
 Quia post multa.
 Fluiracia.
 zapomnienie.
 Miseretur.
 Obfitue.
 Płacz chwaty.
 Koto mego.
 Kto Dusze.
 Aby bliżny.
 Dwoiako dosyć czynić.
 Albo że realiter.
 Ktory się dla.
 Ktora służy.
 Eksekutyj dekretu vsiedł.
 in Tendencia.
 Tantum exhibere.
 Milosierdzia Pańskiego.
 Potow.
 odpowiedział.
 Caula.
 v Dobrocliwego.
 Miloscia.
 Anni Sancti.
 osadzeni są.
 vltq; adeo.
 Vandalicz.
 mnie to.

Tamże

Errory

Tamże W. 22. Pogrzebie
 200. W. 9. Approbowane
 201. W. także Modlitwy
 Na tymże wierszu iako chce
 203. W. 9. na margines omawia się
 206. W. 10. Dzieie się in fauorem.
 207. W. 17. odpowiadaia iſ
 216. W. 13. Componentur
 217. W. 24. przestąſony
 218. W. 16. Ani tu
 219. W. 24. Instrument tego
 220. W. 5. żądanie
 221. W. 21. tacitè rozumtem
 223. W. 18. oni cierpieć
 Tamże wiersz ostatni przewineli
 224. W. 34. odprowadził
 233. W. 21. huius atatis
 243. W. 22. Bieżykami rościna
 256. W. 16. niewinność
 258. W. 10. Iustia de celo
 260. W. 22. Spiritibus ipsorum
 267. W. 2. Metodzienow
 290. W. 7. Restituta
 Na tymże wierszu Rosporzadzali
 Tamże W. 8. okazyi
 292. W. 26. ożywſzy
 294. W. 12. Extraorditarie
 303. W. 20. Animo proficiendo
 306. W. 20. Kościół stanie
 Tamże wiersz ostatni wziął Pamięń
 308. W. 27. die victoriae
 309. W. 29. wyrzucić słowo diu bo niepotrzebne.
 310. W. 1 grzechy poroſednia
 328. W. 14. którym Apostoł
 331. W. 30. Przystoyniej sepultury
 Tamże W. 36. Nieśmiertelnością

Poprawa.

Pogrzebie.
 Approbowane.
 także Modlitwy.
 iako chce.
 umacnia się.
 dzieie się nie in fauorem.
 odpowiadaiać.
 Componeretur.
 Przestąſony.
 A tu mi.
 Instrument.
 żądane.
 tacitè rozumiań.
 oni cierpieć.
 przewinili.
 doprowadził.
 Huius atates.
 Bieżykami rościna.
 niewinność.
 Iustitia de celo.
 Spiritibus ipsorum.
 Metodzianow.
 Restitutia.
 Rosporzadzili.
 okazyi.
 ożywſzy.
 Extraordinarie.
 Animo proficiendi.
 Kościół w Stanie.
 wziął Pamięń.
 dies victoriae.
 grzechy poroſednia.
 którym Apostoł.
 Przystoyniej.
 Nieśmiertelnością.
 334. W. 36.

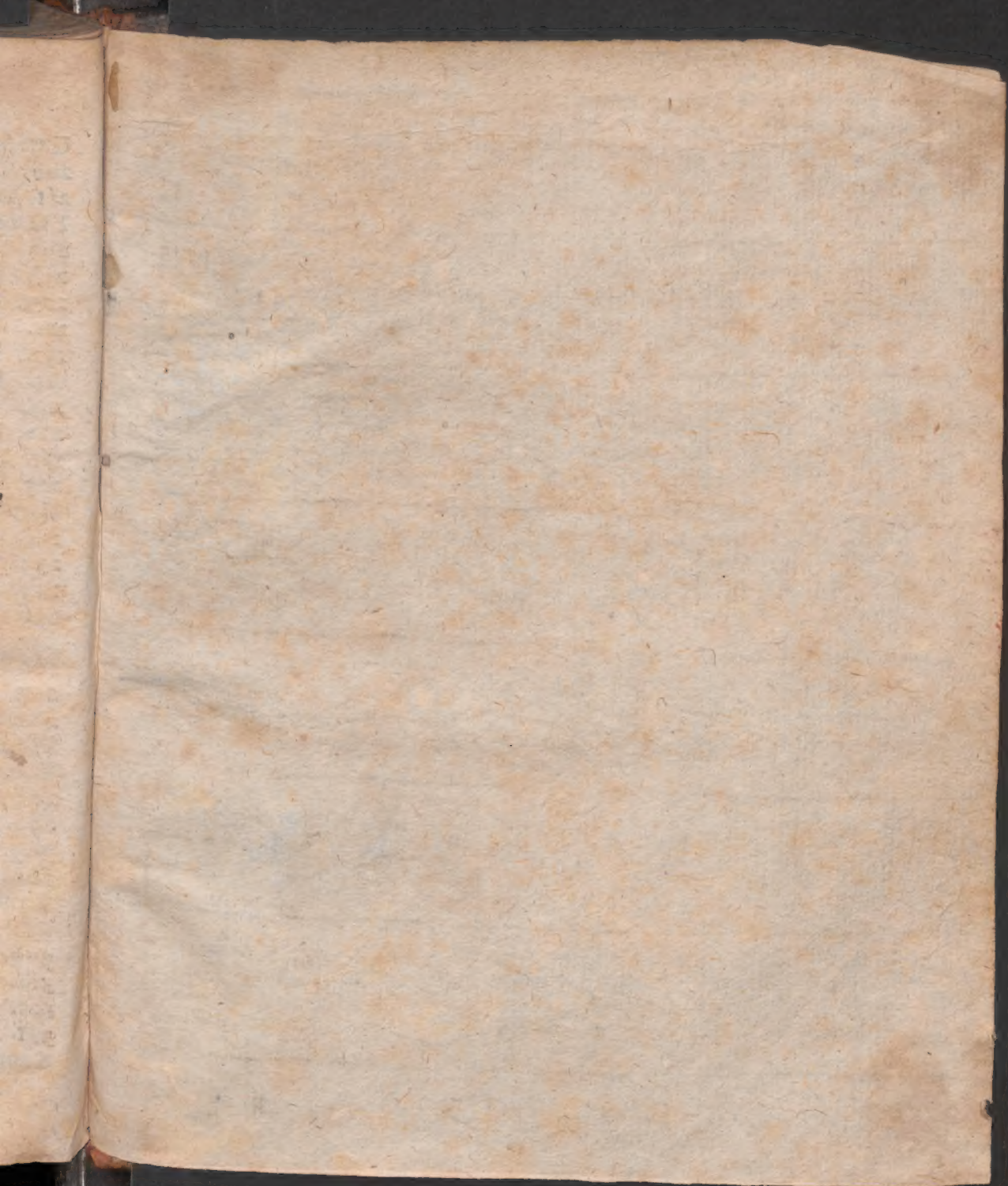
Errory

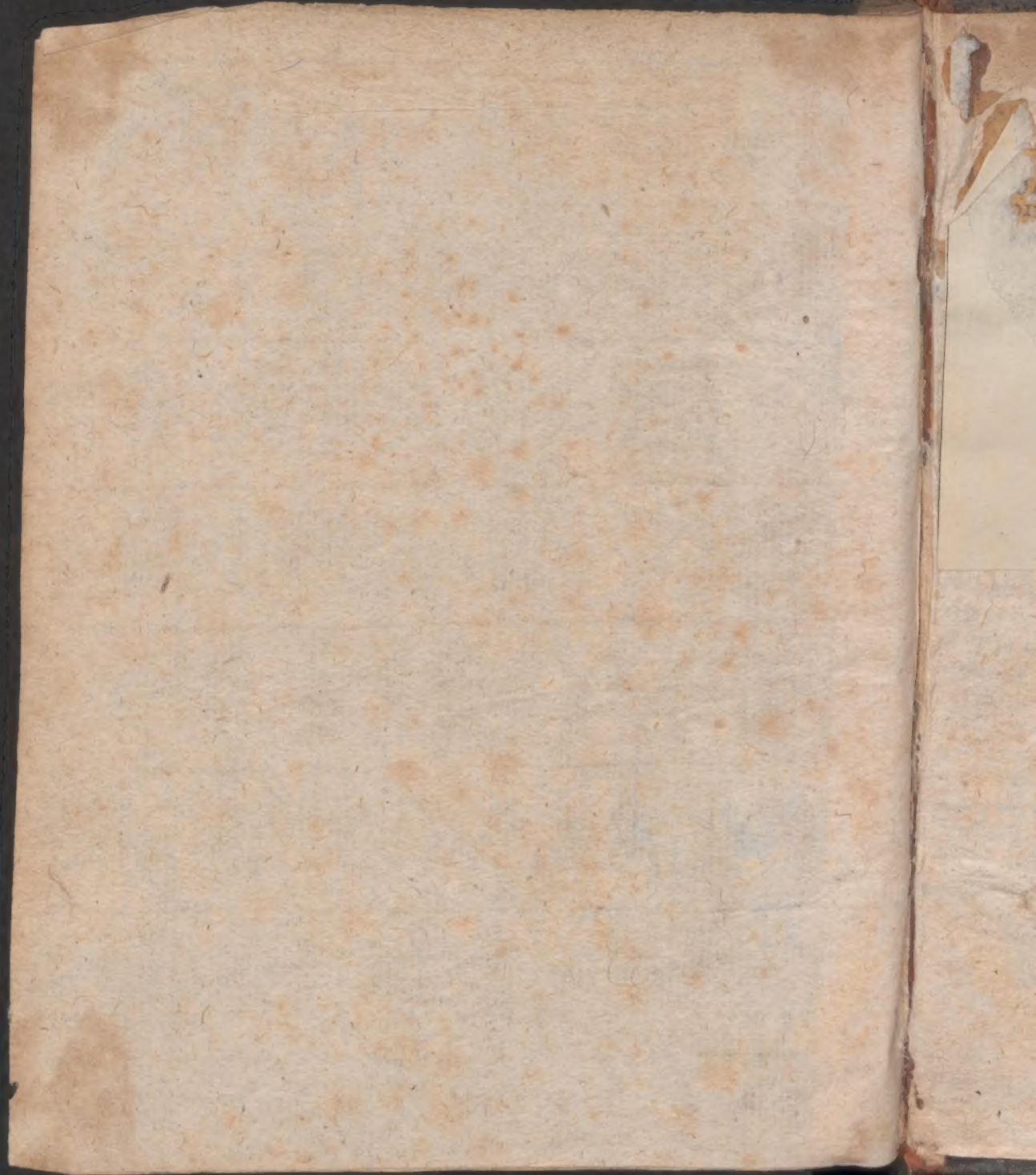
334. W. 36. Namiętności
 339. W. 11. Jasna to
 343. W. 4. Kanon w Dekretach
 345. W. 13. do Kościół
 352. W. 22. opera mortua
 355. W. 14. troche objaśnien
 359. W. 28. złożony
 Tamże W. 34. pozdrowiał
 361. W. 23. v Chrześcian
 366. W. 34. vt tantum
 375. W. 25. za rozrzuć
 379. W. 7. Oycá Hernándá
 Tamże W. 30. Societas Iesv
 381. W. 22. Goręcymi prośbami

Poprawa.

- Namiętności.
 Jasna to.
 w Dekretach.
 do Kościół.
 opera mortua.
 troche objaśnien.
 złożony.
 Pozdrowił.
 v Chrześcian.
 vt tantum.
 za rozrzuć.
 Oycá Hernándá.
 Societatis Iesv.
 Goręcymi prośbami.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0009509

